

**Europos Sąjungos institucijų
vertimo į lietuvių kalbą
vadovas**

II dalis. Kalbos taisyklingumas

(projektas, **atnaujinta 2020-10-20**)

Turinys

ĮVADAS	7
KALBOS TAISYKLINGUMAS	7
E. ŽODŽIŲ SANDAROS KLAIDOS	7
E.1. Dūriniai	7
E.1.1. Dūrinių galūnės.....	7
E.1.2. Dūriniai su priesaga <i>-ietis</i>	8
E.1.3. Dūriniai su priesaga <i>-inis</i>	8
E.2. Vediniai	9
E.2.1. Vediniai su priesaga <i>-ietis</i>	9
E.2.2. Vediniai su priesaga <i>-inis</i>	10
E.2.3. Vediniai su priešdėliu <i>nu-</i>	11
E.2.4. Vediniai su priešdėliu <i>po-</i>	12
E.2.5. Vediniai su priešdėliu <i>prieš-</i>	12
E.2.6. Sudurtiniai sutrauktiniai žodžiai.....	12
F. GRAMATINIŲ FORMŲ VARTOJIMAS	13
F.1. Giminė	13
F.1.1. Skaitvardžių giminė.....	13
F.1.2. Vardinės tarinio dalies derinimas.....	13
F.1.3. Valstybės pavadinimo giminė.....	14
F.1.4. Santrumpos giminė.....	14
F.1.5. Dokumentų žymų giminė.....	14
F.1.6. Nekaitomų tarptautinių žodžių giminė.....	14
F.1.7. Pažyminio derinimas, kai pažymimųjų žodžių yra keli, o jų giminė skiriasi.....	15
F.2. Skaičius	16
F.2.1. Vienaskaitiniai daiktavardžiai.....	16
F.2.2. Skaičiais kaitomi daiktavardžiai.....	18
F.2.3. Apibendrinamoji vienaskaita.....	18
F.2.4. Pažyminių derinimas su skaičiumi.....	19
F.3. Įvardžiuotinės ir neįvardžiuotinės formos	20
F.3.1. <i>šis</i> + įvardžiuotinės formos būdvardis.....	20
F.3.2. Terminų būdvardžių ar būdvardiškųjų žodžių vartojimas.....	20
F.3.3. Įvardžiuotinės skaitvardžių formos.....	20
F.3.4. Priesagos <i>-inis</i> būdvardžių įvardžiuotinės formos.....	21
F.4. Laipsniai	21
F.5. Laikai ir nuosakos	22
F.5.1. Tariamoji nuosaka.....	22
F.6. Sangražinės formos	23
F.6.1. <i>nusimato</i>	23
F.6.2. Pusdalyvių sangražinės formos.....	23

F.7.	Rūšis	23
F.7.1.	Veikiamoji rūšis	23
F.7.2.	Neveikiamoji rūšis	25
F.7.3.	Daiktavardinė veikiamųjų dalyvių vartoseną	26
F.8.	Veiksmai	26
F.8.1.	Eigos veiksmo reikšmė (veiksmo eiga).....	26
F.8.2.	Įvykio veiksmo reikšmė (veiksmo baigtis).....	27
G.	GRAMATINIS ŽODŽIŲ ĮFORMINIMAS	27
G.1.	Galūnės ir baigmenys	27
G.1.1.	Daiktavardžiai	27
G.1.2.	Būvardžiai	27
G.1.3.	Įvardžiai	30
G.1.4.	Prieveiksmiai	30
G.1.5.	Skaitvardžiai.....	31
G.1.6.	Veiksmažodžiai	32
	Priesagos	32
	Priešdėliai	33
G.1.7.	Dalelytės.....	33
G.2.	Fonetiniai šaknies variantai	33
H.	SINTAKSĖ. LINKSNIAI	35
H.1.	Vardininkas	35
H.1.1.	Neapibrėžtam kiekiui ar daliai reikšti	35
	Su ne sveikaisiais skaičiais	35
	Su tam tikrais veiksmažodžiais.....	35
H.1.2.	Būviui reikšti.....	40
H.1.3.	Objektui su neveikiamaisiais dalyviais reikšti	41
H.2.	Kilmininkas	42
H.2.1.	Objektui reikšti.....	42
H.2.2.	Objekto daliai reikšti	44
H.2.3.	Lyginamajai kiekybei reikšti	44
H.2.4.	Tikslui reikšti	45
H.2.5.	Tikslui su vietos (krypties) atspaviu reikšti	46
H.2.6.	Požymiui reikšti	46
H.3.	Naudininkas	47
H.3.1.	Neapibrėžtam kiekiui reikšti	47
H.3.2.	Objektui reikšti.....	48
H.3.3.	Turinio objektui reikšti.....	51
H.3.4.	Kainos ar vertės objektui reikšti.....	52
H.3.5.	Išskirčiai reikšti	53
H.3.6.	Daikto požymiui reikšti.....	53
H.3.7.	Paskirčiai reikšti	65
H.3.8.	Tikslui su paskirties atspaviu reikšti	65
H.3.9.	Tikslui reikšti	71
H.3.10.	Pareigybėms pagal veiklos sritį pavadinti	72
H.3.11.	Laikui reikšti	74
H.3.12.	Būviui reikšti.....	76

H.3.13.	Frazeologinių junginių naudininkas	77
H.4.	Galininkas	79
H.4.1.	Objektui reikšti.....	79
	Su nesveikaisiais skaičiais	79
	Su galininkiniais veiksmažodžiais	79
	Su neiginiu	81
H.4.2.	Tiksliui reikšti	84
	Su slinkties veiksmažodžiais	84
	Su siekimo reikšmės veiksmažodžiais.....	85
H.4.3.	Paskirčiai reikšti	86
	Su priemonės reikšmės daiktavardžiais.....	86
	Su laiko reikšmės daiktavardžiais	87
	Su tam tikrais veiksmažodžiais ir būdvardžiais.....	88
H.5.	Įnagininkas.....	96
H.5.1.	Daiktavardžių įnagininkas.....	96
	Su skaičiais daliai reikšti	96
	Su daiktavardžiais požymiu reikšti.....	96
H.5.2.	Objektui reikšti.....	98
	Su pripildymą reiškiančiais veiksmažodžiais, turinčiais priešdėlį <i>pri-</i>	98
H.5.3.	Būviui reikšti.....	100
	Su egzistavimo reikšmės veiksmažodžiais (<i>būti, (iš)likti</i>).....	100
	Su jausenos, apsimitimo reikšmės veiksmažodžiais.....	102
	Su statuso suteikimo reikšmės veiksmažodžiais	103
	Su virsmo arba dalinio pokyčio reikšmės veiksmažodžiais.....	107
	Su įvardijimo reikšmės veiksmažodžiais	108
H.5.4.	Subjektui reikšti	109
	Pagrindui reikšti.....	113
H.5.5.	Būdvardiškųjų žodžių įnagininkas	114
	Su egzistavimo reikšmės veiksmažodžiais (<i>būti, (iš)likti</i>).....	114
	Su jausenos, apsimitimo reikšmės veiksmažodžiais.....	117
	Su statuso suteikimo reikšmės veiksmažodžiais	118
	Su virsmo reikšmės veiksmažodžiais	121
	Su įvardijimo reikšmės veiksmažodžiais	123
H.5.6.	Artimas polinksniui įnagininkas.....	125
H.5.7.	Pabarstai	136
H.6.	Vietininkas	139
H.6.1.	Vietininkas ypatybės turėtojui ar būsenos patyrėjui (subjektui ar objektui) reikšti.....	139
H.6.2.	Vietininkas veiksmo, būsenos ypatybės reiškimosi ar veikimo sričiai (bet ne vietai) reikšti.....	139
H.6.3.	Vietininkas daikto požymiu reikšti	143
H.6.4.	Vietininkas būviui reikšti	143
H.6.5.	Vietininkas būdai reikšti	147
H.6.6.	Vietininkas būviui, būsenai, požymiu ar būdai reikšti	150
H.6.7.	Verstiniai sustabarėję vietininkai veiksmo ar būsenos priešasčiai, pagrindui reikšti	155
H.6.8.	Vietininkas laikui reikšti	156
H.6.9.	Vietininkas kiekiui reikšti	157
H.6.10.	Vietininkas išskirčiai ir priskirčiai reikšti.....	157
H.6.11.	Vietininkas polinksnio reikšme	158
H.6.12.	Vietininkas vietai reikšti.....	159
H.6.13.	Perteklinis vietininkas	159
H.6.14.	Vietininkas adresatui reikšti	160
I.	SINTAKSĖ. PRIELINKSNIAI IR POLINKSNIAI	165

I.1.	Prielinksnis anot.....	165
I.2.	Prielinksnis apie	166
I.2.1.	Kiekiui reikšti	166
I.2.2.	Laikui reikšti.....	166
I.2.3.	Objektui reikšti	166
I.3.	Prieveiksmis atgal	175
I.4.	Prielinksnis be	175
I.5.	Polinksnis dėka	176
I.6.	Prielinksnis dėl.....	177
I.7.	Prielinksnis greta	183
I.8.	Prielinksnis į.....	183
I.9.	Prielinksnis iš	183
I.10.	Prielinksnis nuo.....	184
I.10.1.	Laikui reikšti	184
I.10.2.	Objektui reikšti.....	186
I.11.	Prielinksnis pagal.....	187
I.11.1.	Veiksmo pagrindui reikšti	187
I.11.2.	Informacijos šaltiniui reikšti.....	187
I.12.	Prielinksnis pas	188
I.13.	Prielinksnis pasak	188
I.14.	Prielinksnis per	189
I.15.	Prielinksnis po.....	190
I.16.	Prielinksnis prie	191
I.16.1.	Įvairioms sąlygoms reikšti	191
I.17.	Prielinksnis prieš.....	192
I.17.1.	Objektui ar požymiui reikšti.....	192
I.17.2.	Organizacijų ir judėjimų pavadinimai	195
I.17.3.	Dokumentų pavadinimai	195
I.18.	Prielinksnis su	195
I.19.	Prielinksnis šalia	197
I.20.	Prielinksnis tarp.....	198
I.21.	Prielinksnis ties	198
I.22.	Prielinksnis už	199
I.22.1.	Objektui reikšti.....	199
I.22.2.	Laikui reikšti	200

I.23.	Prielinksnis vardan	201
I.24.	Prielinksnis virš.....	201
J.	SINTAKSĖ. DALYVIS.....	202
J.1.	Būtojo kartinio laiko dalyvis.....	202
J.1.1.	Veiksmų seka	202
K.	SINTAKSĖ. PUSDALYVIS	203
K.1.	Skirtingi veikėjai	203
K.2.	Veiksmo trukmė.....	203
K.3.	Veiksmų seka	203
K.4.	Veiksmo objektas	204
K.5.	Požymis	204
L.	SINTAKSĖ. PADALYVIS.....	204
L.1.	Požymio raiška	205
L.2.	Paskirties raiška	205
M.	SINTAKSĖ. SAKINIŲ IR SAKINIO DALIŲ JUNGIMAS, SAKINIŲ SUDARYMAS	206
M.1.	Žodžių tvarka	215
M.1.1.	Pažyminio ir pažymimojo žodžio vieta	215
M.1.2.	Priedėlio vieta	215
M.1.3.	Aplinkybių vieta.....	215
M.1.4.	Aktualioji skaida	216
M.2.	Lyginamųjų posakių derinimas	217
M.3.	Žodžių valdymas	219
N.	LESIKA	219
N.1.	Tarptautiniai žodžiai.....	219
N.2.	Svetimybės ir jų dariniai.....	225
N.3.	Neteiktini vertiniai	225
N.3.1.	Žodžiai	225
N.3.2.	Žodžių junginiai	228
N.3.3.	Žodžių ir junginių reikšmės klaidos	229
N.3.4.	Priesagos <i>-inis</i> būdvardžiai.....	240
N.4.	Terminai ir frazės	247

N.4.1.	Vaistų pavadinimų formuluotės	253
N.4.2.	Keletas draudimo terminų	253
N.4.3.	Prie Komisijos pasiūlymo pridedamo aiškinamojo memorandumo antraštės ir formuluotės	253
O.	FORMULUOTĖS	255
O.1.	Laiko raiškos formuluotės	255
O.2.	Personifikacija	257
O.3.	Perteklinės formuluotės	257
O.3.1.	Tarinio jungtis yra, buvo	257
O.3.2.	Perteklinis pažyminy esantis.....	258
O.3.3.	Pertekliniai laiką reiškiantys žodžiai	258
O.3.4.	Pertekliniai dydžius reiškiantys žodžiai	258
O.3.5.	Perteklinisrieveiksmis ar priešdėlis	258
O.3.6.	Pertekliniai įvardžiai	258
O.4.	Veiksmažodinių abstraktų vartojimas.....	259
P.	VIETOVARDŽIŲ VARTOJIMAS IR PAIEŠKA	260
Q.	LITERATŪRA IR ELEKTRONINIAI IŠTEKLIAI	262

Įvadas

Šis *Vertimo vadovo* II dalies projektas parengtas Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato Lietuvių kalbos departamente (ats. Erdvilas Jakulis). Linksnių skyrius (A.4) buvo apsvarstytas VLKK Laikinosios „Vertimo vadovo“ pakomisės posėdžiuose, papildytas ir netrukus bus perduotas svarstyti Jungtinei ES institucijų grupei.

Kiti skyriai nebaigti ir nesvarstyti, tačiau čia jie pateikiami kaip pretendentai į ESVV.

Pastabas ir pasiūlymus prašom siųsti e. paštu erdvilas.jakulis@ec.europa.eu.

KALBOS TAISYKINGUMAS

Šioje dalyje taisomieji dalykai pateikiami taip: kairėje pusėje – taisomasis dalykas (klaida ar vengtinas reiškiny – raudonu šriftu), dešinėje skliaustuose – taisinys ar taisiniai (žaliu šriftu). Simbolis skliaustuose prieš taisinį rodo, kaip taisomasis dalykas vertinamas bendrinės kalbos atžvilgiu:

- = neteiktinas (nevertotinas) reiškiny (kalbos klaida)
- vengtinas (nenorminis) reiškiny
- || šalutinis (dalinis) normos variantas
- | lygiavertis normos variantas
- ↔ ne tas pats (nepainiotini normos reiškiniai, turintys reikšmės atspalvių)

Daugiau žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/10992-vertinimo-laipsniai-zenklu-reiksmes>.

E. ŽODŽIŲ SANDAROS KLAIDOS

Ypač didelės žodžių sandaros klaidos pateiktos Didžiųjų klaidų sąrašė (vlkk.lt/aktualiausios-temos/didziosios-klaidos/zodziu-sandaros).

E.1. Dūriniai

E.1.1. Dūrinių galūnės

Sudurtinių žodžių, kuriais pavadinami asmenys, galūnės yra *-is*, *-ys* (*-ė*).

bendra- + *-as*

Dažniausiai klystama, sudarant dūrinius su dėmeniu *bendra-* (paprastai taip verčiami anglų kalbos išvestiniai daiktavardžiai su priešdėliu *co-*), pvz.:

co-chair; co-president	co-chairman;	bendrapirmininkas (= bendrapirmininkis; vienas iš pirmininkų; kalbant apie du – gretutiniai pirmininkai;) bendraprezidentas (= bendraprezidentis)
co-lessee		bendranuomininkas (=bendranuomis; (šalut.) bendranuomininkis)
co-organiser		bendraorganizatorius (=bendraorganizatoris; bendrasis organizatorius)
co-author		bendraautorius (=bendraautoris, -io, -iui, -į, -iu...)
co-director		bendrarežisierius (=bendrarežisieris)

Sudurtinių žodžių daryba iš būdvardžių (konkrečiai dėmens *bendra-*) ir aiškia priesagą turinčių daiktavardžių (*-ovas*, *-ininkas*, *-ikas* ir kt.) **ribotina**, jeigu randama trumpesnių ir patogesnių būdų, pvz.:

co-respondent, co-defendant	bendraatsakovas (=bendraatsakis; to paties reikalavimo atsakovas, atsakomybės bendrininkas)
coaccusé	
co-debtor	bendraskolininkas, bendraskolininkis (=bendraskolis)
co-owner	bendrasavininkas, bendrasavininkis (=bendraturtis; nuosavybės bendrininkas; jungtinės bendrosios nuosavybės dalininkas, dalinės

	bendrosios nuosavybės turėtojas
co-heir (co-heiress)	paveldėjimo bendrininkas (-ė), bendraveldis (-ė)
accomplice	bendrakaltininkas (=bendrakaltis; nusikaltimo bendrininkas)
co-plaintiff	bendraieškovas (=bendraieškis; to paties reikalavimo ieškovas; bendras ieškovas)
co-operator / joint participant	bendravykdytojas (=bendravykdis; vykdymo bendrininkas)
co-insurer	bendradraudikas (=bendrasis draudikas)
coheir	bendraipėdinis (=vienas iš ipėdinių)
coheir	bendrapaveldėtojas (=bendraveldis)
co-beneficiary	bendragavėjas (=bendras (naudos, paramos, dotacijos) gavėjas)
co-financing	bendrafinsavimas (=bendrasis finansavimas; kofinsavimas)

Dar žr. Smetona 2008.

E.1.2. Dūriniai su priesaga *-ietis*

Didžiųjų kalbos klaidų sąrašė tarp netaisyklingos darybos žodžių nurodomi ir **asmenis reiškiantys priesagos *-ietis, -ietė žodžiai***, padaryti iš **dvižodžių ar keliažodžių** gyvenamųjų, darbo vietų, įstaigų, įmonių ar organizacijų pavadinimų, pvz.:

naujaviilnietis (=Naujosios Vilnios gyventojas)

vaiknamietis (=vaikų namų auklėtinis)

Western Europeans

Eastern Europeans

New Zealanders

trade unionist

Tačiau yra išimčių, pvz.:

Costa Rican

Puerto Rican

Guinea-Bissau national; Guinea-Bissauan

Burkinabe

Sri Lankan

vakarų europiečiai (=Vakarų Europos gyventojai)

rytų europiečiai (=Rytų Europos gyventojai)

naujazelandiečiai (=Naujosios Zelandijos piliečiai / gyventojai)

profesjonietis (=profesinės sąjungos narys)

kostarikietis „Kosta Rikos gyventojas“

puertorikietis, -ė „Puerto Riko gyventojas“

bisauvinietis, -ė „Bisau Gvinėjos gyventojas“

burkinafietis, -ė „Burkina Faso gyventojas“

šrilankietis, -ė „Šri Lankos gyventojas“

Dar žr. http://www.vlkk.lt/i/u/file/Naujienos/090702_DLiutk_gyv.pdf;

šalių, teritorijų ir valiutų sąrašą <http://publications.europa.eu/code/lt/lt-5000500.htm>.

Iš valstybių pavadinimų su priesaga *-ija* tradiciniai gyventojų pavadinimai dažniausiai daromi su galūnėmis *-as, -ė, -is, -ė* (vengiant priesagos *-ietis* vedinių), pavyzdžiui:

Baltarusija : **baltarusis**; Danija : **danas**, Estija : **estas**, Etiopija : **etiopas**; Latvija : **latvis**; Prancūzija : **prancūzas**; Suomija : **suomis**;

Australija : **australas** (ne **australietis**); Bolivija : **bolivas** (ne **bolivietis**); Grenlandija : **grenlandas** (ne **grenlandietis**); Kinija : **kinas** (ne **kinietis**); Libija : **libis** (ne **libietis**).

Tačiau yra išimčių:

Angilija : **angilietis**; Azija : **azijietis**; Gambija : **gambietis**; Indonezija : **indonezietis**; Jordanija : **jordanietis**; Juodkalnija : **juodkalnietis**; Kolumbija : **kolumbietis**; Liberija : **liberietis**; Malaizija : **malaizietis**; Mauricijus : **mauricietis**; Mauritanija : **mauritanietis**; Namibija : **namibietis**; Sent Lusija : **sentlusietis**; Tanzanija : **tanzanietis**; Zambija : **zambietis**.

Daugiau žr. <http://www.vlkk.lt/aktualiausios-temos/svetimvardziai/valstybiu-gyventoju-pavadinimai>.

E.1.3. Dūriniai su priesaga *-inis*

Sudurtiniai žodžiai paprastai sudaromi pridėdant galūnę *-is, -ė*, o ne priesagą *-inis*.

New Year concert

two-yearly report

naujametinis (=naujametis) koncertas

dvimetinė (=dvimetė) ataskaita

Dūriniais su dėmeniu *daugia-* paprastai verčiami anglų kalbos dūriniai su dėmeniu *multi-*, pvz.:

multifunctional	daugiafunkcinis (=daugiafunkcis), -ė
multicultural	daugiakultūrinis (=daugiakultūris), -ė
multidisciplinary	daugiadisciplininis (=daugiadalykis; daugiadisciplinis)
multi-person household	daugasmeninis (=daugasmenis) namų ūkis
multi-territorial licence	daugiateritorinė (=daugiateritorė) licencija
multi-directional antenna	daugiakryptinė (=daugiakryptė) antena

Sudurtiniai būdvardžiai su dėmeniu *bendra-* ir priesaga *-inis* keistini daiktavardžio kilmininku ar kilmininku su bendrumo reikšmės pažyminiu, pvz.:

- bendralvalstybinis** (– valstybės, visos valstybės)
- bendratautinis** (– bendrasis tautos, visos tautos; nacionalinis)
- bendrakomandinis** (– komandinis, visos komandos)
- bendramokslinis** (– bendrųjų mokslų)
- bendramoksliniai** (– bendrųjų mokslų) moduliai
- bendrakultūrinis** (– bendros kultūros; kultūrinis; bendrakultūris)
- bendrakultūrinių** dalykų (– bendrųjų kultūros dalykų; bendrasis kultūros) skyrius
- bendraakademinės** (– bendrųjų disciplinų) studijos
- bendratechniniai** (– bendrieji technikos) terminai

Plg. <http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/592>.

Dūrinių su priesaga *-inis* nėra daug:

multi-party democracy	daugiapartinė demokratija
multiple-entry visa	daugkartinė viza
one-party system	vienpartinė sistema
one-off payment	vienkartinis mokėjimas
single use medical device	vienkartinis medicinos prietaisas
fortnightly magazine	dvisavaitinis žurnalas
daily life	kasdieninis (kasdienis) gyvenimas
two meters tall man	dvimetrinis vyras
multimillion sums	daugiamilijoninės sumos

Dar žr. <http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/91293>.

E.2. Vediniai

E.2.1. Vediniai su priesaga *-ietis*

Iš vietovardžio, kuris baigiasi priesaga *-ija*, reikia vengti (jei įmanoma) daryti asmenų pavadinimus su priesaga *-ietis*, *-ė*, pvz.:

Australian	australietis (=australas), -ė	(: Australija)
Bolivian	bolivietis (=bolivas), -ė	(: Bolivija)
Brazilian	brazilietis (=brazilas), -ė	(: Brazilija)
Chinese	kinietis (=kinas), -ė	(: Kinija)
Greenlander	grenlandietis (=grenlandas), -ė	(: Grenlandija)
Macedonian	makedonietis (=makedonas (tautybė); buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos gyventojas, -a)	(: Makedonija)
Istrian	istrietis (=istras; Istrijos pusiasalio gyventojas)	(: Istrija)

Tačiau esama išimčių, pvz.:

Gambian	gambietis, -ė	(: Gambija)
Indonesian	indonezietis, -ė	(: Indonezija)
Jordanian	jordanietis, -ė	(: Jordanija)

Kenyan	kenietis, -ė	(: Kenija)
Mauritanian	mauritanietis, -ė	(: Mauritanija)
Namibian	namibietis, -ė	(: Namibija)
Tanzanian	tanzanietis, -ė	(: Tanzanija)
Zambian	zambietis, -ė	(: Zambija)

Dar žr. [Liutkevičienė 2009](#);

[Šalių, teritorijų, gyventojų, valiutų sąrašas.](#)

E.2.2. Vediniai su priesaga *-inis*

Priesagos *-inis* vediniai iš veiksmažodžių abstraktų su priesaga *-imas* (*-ymas*) yra **netaisyklingi**:

įstatymas → **įstatyminis** teisės aktas (=įstatymų galią turintis teisės aktas, įstatymų galios aktas, įstatymų statuso aktas)

Law Decree

pranc. décret-loi

Legislative Decree

pranc. le décret royal législatif /

isp. Real Decreto Legislativo

statutory deadline

legal representative of a child

Overall, stakeholders were supportive of **non-legislative EU action** to tackle water problems

Where employment or self-employment in Iceland has terminated and the **contingency** occurs during employment or self-employment in another State...

insured event

insured value

minimum period **of insurance**

insurance cover

Appropriate **cover** for biometrical risks

insurable risks

life assurance

constituency

electoral competition

electoral commission

pre-election period

preelection campaigns

situation **before and after the elections**

pre-election pledges

post-electoral measures

post-election demonstrations

anti-inflammatory effects

anti-inflammatory agents

puerperium

įstatyminis dekretas (=įstatymas dekretas)

Karaliaus **įstatyminis** dekretas

įstatyminis (=įstatymu / įstatymo / teisės aktais / teisės aktų / teisės aktuose nustatytas) terminas (laikotarpis)

vaiko **įstatyminis** (=teisinis) atstovas

Apskritai suinteresuotosios šalys rėmė tokius vandens problemoms spręsti skirtus ES veiksmus, kurie būtų **neįstatyminio** pobūdžio (=kurie nesusiję su teisėkūra).

Kai darbas pagal darbo sutartį arba savarankiškas darbas Islandijoje nutrauktas ir **draudiminis** (=draudžiamasis) įvykis įvyksta dirbant pagal darbo sutartį arba savarankiškai kitoje valstybėje

draudiminis (=draudžiamasis) įvykis

(dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/761-draudiminis>)

draudiminė (=draudžiamoji) vertė

draudiminis (=draudžiamasis) laikotarpis

draudiminė (=draudimo) apsauga

tinkama biometrinių rizikų **draudiminė** (=draudimo) apsauga

draudiminė (=draudžiamoji) rizika

draudiminė gyvybės apsauga (=gyvybės draudimas)

rinkiminė (=rinkimų) apygarda

rinkiminė (=rinkimų) kova

rinkiminė (=rinkimų) komisija

priešrinkiminis laikotarpis (=laikotarpis prieš rinkimus)

priešrinkiminės (=rinkimų) kampanijos

priešrinkiminė ir **porinkiminė** padėtis (=padėtis prieš rinkimus ir po jų)

priešrinkiminiai pažadai (=pažadai, duoti prieš rinkimus)

porinkiminės (=po rinkimų taikomos) priemonės

porinkiminės (=po rinkimų surengtos) demonstracijos

priešuždegiminis (=uždegimo slopinamasis) poveikis

priešuždegiminės (=uždegimo slopinamosios) veikliosios medžiagos

pogimdyminis laikotarpis (=laikotarpis po gimdymo, pagimdžius)

post-natal depression

pogimdyminė depresija (=depresija po gimdymo, pagimdžius)

Vartoti galimas terminas *poįstatyminis teisės aktas* (angl. *sub law; by-law*), nes juo įvardijama sąvoka nei terminu *įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas*. Terminas *poįstatyminis teisės aktas* vartojamas, kai reikia parodyti teisės aktų hierarchiją. Poįstatyminis teisės aktas yra žemesnės už įstatymą galios teisės aktas, bet juo nebūtinai įgyvendinamas kitas įstatymas, t. y. poįstatyminis teisės aktas gali būti visiškai savarankiškas.

subordinate law

įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas

„norminis teisės aktas, kuriuo remiantis įgyvendinamos įstatyme įtvirtintos teisės normos.“

sub law; by-law

poįstatyminis teisės aktas

„žemesnės už įstatymą galios teisės aktas, bet juo nebūtinai įgyvendinamas kitas įstatymas“

Daugiau žr. www.vlkk.lt/konsultacijos/2288-poistatyminis-aktas

Iš kitokių daiktavardžių tokie vediniai daromi, pvz.:

[pouniversitetinės studijos](#)

Priešdėlis *be-* nededamas prie priesagos *-inis* būdvardžių (išskyrus būdvardžius *be galinis, besąlyginis*), pvz.:

non-alcoholic beverage

bealkoholinis (=nealkoholinis) gėrimas

non-prescription medicine

bereceptinis (=nereceptinis) vaistas
(=vaistas, parduodamas be recepto)

contactless system

bekontaktinė (=bekontaktė) sistema

interest-free loan

beprocentinė (=neprocentinė; beprocentė) paskola

needle-free injector

beadatinis (=neadatinis) injektorius

tubeless type tyres

bekamerinės (=bekamerės) padangos

wireless Internet

belaidinis (=belaidis) internetas

E.2.3. Vediniai su priešdėliu *nu-*

Išsamiai straipsnyje apie šalinimo reikšmės *nu-* + *-inti* (*-inimas*) vedinius ([Umbrasas 2016](#)) siūloma pirmiausia taisyti žodžius, kuriais reiškiamas medžiagos ar kokio kito materialaus dalyko šalinimas (*nuriebalinti, nugeležinti* ir pan.), nes jie neturi išplėtotų mikrosistemų, paprastai nėra opozicijas sudarančių žodžių. Kai kuriuos iš žodžių, kuriais reiškiamas ypatybės ar kokio kito nematerialaus, abstraktaus dalyko šalinimas (*nukenksminti, nuskausminti, nužmoginti*), atsižvelgiant į vartosenos paplitimą ir išplėtotas mikroschemas, siūloma įtraukti į bendrinės kalbos žodyną.

nukenksminti, nukenksminimas

Vertinys *nukenksminti* (*nukenksminimas*) taisomas žodžių junginiu *padaryti nekenksmingą, (pa)šalinti kenksmingumą* (*kenksmingumo šalinimas*), *neutralizuoti* ir pan., pvz.:

shields and helmets, specially designed for the disposal of 'improvised explosive devices'

skydai ir šalmai, specialiai sukurti savadarbiams sprogdinimo užtaisams **nukenksminti** (=padaryti nekenksmingiems).

sterilizer

nukenksminimo (=kenksmingumo šalinimo) įtaisas

equipment for decontamination

nukenksminimo (=kenksmingumo šalinimo) įranga

mine disposal

minų **nukenksminimas** (=kenksmingumo šalinimas)

explosive ordnance disposal

sprogmenų **nukenksminimas** (=kenksmingumo šalinimas)

treatments of meat and milk that ensure **inactivation** of the foot-and-mouth disease virus

mėsos ir pieno apdorojimo būdai, kuriais **nukenksminamas** (=neutralizuojamas) snukio ir

nagų ligos virusas.

Dar žr. www.vlkk.lt/konsultacijos/3558-nukenksminti-nukenksminimas

nuriebalinti, nuriebalinimas

lecithins de-oiled

nuriebalinti lecitinai (=lecitinai, iš kurių pašalinti riebalai)

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/1951-nuriebalinti>

nusierinti, nusierinimas

Hydrotreaters specially designed for desulphurisation of gasoline, dieselcuts and kerosene...

Hidrinimo įrenginiai, specialiai sukurti **benzinui, dyzelinui ir žibalui nusierinti** (=sierai iš benzino, dyzelino ir žibalo pašalinti)...

rate of desulphurisation

nusierinimo (=desulfuravimo) laipsnis

desulfuration; desulfurisation

nusierinimas (=desulfuravimas, sieros pašalinimas)

E.2.4. Vediniai su priešdėliu *po-*

Priešdėlio *po-* vediniai paprastai daromi su galūnėmis *-is, -ė, pvz.:*

grupė : pogrupis, rūšis : porūšis, būrys : pobūris, būdas : pobūdis, skyrius : poskyris, šeima : pošeimis, aviža : poavižė.

Išimtis: dukra : podukra.

Greičiausiai išimtimi laikytinas ir daiktavardis *podoktorantūra, pvz.:*

Postdoctoral fellowship

podoktorantūros stipendija

E.2.5. Vediniai su priešdėliu *prieš-*

Vaistams, vartojamiems gydant kokią nors ligą, uždegimą ar slopinant traukulius, ar jų poveikiui apibūdinti priešdėlio *prieš-* vediniai neteiktini, pvz.:

medicines for epilepsy

priešepileptiniai vaistai (=vaistai nuo epilepsijos),

anticonvulsant medicines

prieštraukuliniai vaistai (=vaistai nuo traukulių),

anti-rheumatic products

priešreumatiniai vaistai (=vaistai nuo reumato)

anti-inflammatory medicines

priešuždegiminiai vaistai (=vaistai nuo uždegimo),

antiinflammatory effect

priešuždegiminis poveikis (=uždegimo slopinamasis poveikis)

Skiepams ar vaistams, vartojamiems norint išvengti galimos ligos, apibūdinti priešdėlio *prieš-* vediniai įmanomi, bet geriau vartoti prielinksninę konstrukciją *vaistai (skiepai) nuo ko, pvz.:*

influenza vaccine

priešgripiniai skiepai (|| skiepai nuo gripo; gripo skiepai)

Plg. www.vlkk.lt/konsultacijos/2407-vaistai-pries-ka;
[www.vlkk.lt/konsultacijos/2419-priesuzdegiminis-poveikis.](http://www.vlkk.lt/konsultacijos/2419-priesuzdegiminis-poveikis)

Šnekamosios kalbos variantu laikytinas ir būdvardis *priešrūkinis, pvz.:*

fog lamps

priešrūkiniai (|| rūko) žibintai

Žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/9031-priesrukis-ruko>

E.2.6. Sudurtiniai sutrauktiniai žodžiai

1. Bendrinėje kalboje, išskyrus tam tikras išimtis, žodžiai, sudaryti iš vieno ar kelių žodžių pradžios ir paskutinio viso žodžio, laikomi nenorminiais ir keičiami žodžių junginiais, pvz.:

vyrgydytojas (=vyr. gydytojas; vyriausiasis gydytojas)

dietgydytojas (=gydytojas dietologas)

2. Yra žodžių, kurių pirmasis dėmuo atitinka atskirai vartojamo tarptautinio žodžio sutrauktinį kamieną, o jų antrasis dėmuo yra nelietuviškos kilmės žodis, pvz., *autodetalės* ir *automobilių detalės*; tokie vediniai su lietuvišku antruoju dėmeniu yra išimtiniai, jų vietoj paprastai vartojami žodžių junginiai, pvz.:

eurocentrizmas (*euro-* – pirmoji sudurtinio žodžio dalis, reiškianti jo sąsają su Europa, ypač su Europos Sąjunga)

Europarlamentas (–**Europos Parlamentas**)
europarlamentaras (–**Europos Parlamento narys**)
eurokomisaras (–**Europos Komisijos narys**)
genrangovas (=generalinis rangovas; **gen. rangovas**)
orgtechnika (=organizacinė technika; **org. technika**)
profsajunga laisv. (|| **profesinė sąjunga**)

F. Gramatinių formų vartojimas

Ypač didelės gramatinių formų klaidos pateiktos Didžiųjų klaidų sąrašė (<http://vlkk.lt/aktualiausios-temos/didziosios-klaidos/formu-vartojimo>), daugiau taisytinių dalykų pateikama Kalbos patarimų knygelėje „Gramatinių formų vartojimas“.

F.1. Giminė

Moterims pagal profesijas, pareigas, mokslo laipsnius ir pan. apibūdinti nevertotinos **vyriškosios giminės daiktavardžių formos**, pvz.:

direktorius (=direktorė) I. Jonienė.

Mokslo vardams, laipsniams, pareigybėms apibūdinti vartojama vyriškoji giminė:

Absolventei Rutkutei įteiktas chemijos **dėstytojo** diplomas.

Profesorė Dainienė turi habilituoto mokslų **daktaro** laipsnį.

G. Jonienė (laikinai) eina **direktorius** pareigas.

Eidama direktoriaus **patarėjo** pareigas ji įgijo nemažai patirties.

Her BA was not recognised.

Jos **bakalauro diplomas** nebuvo pripažintas.

Federica Mogherini, the current Italian foreign minister, was appointed High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy

Federica Mogherini, šiuo metu einanti Italijos užsienio reikalų **ministrės** (–**ministro**) **pareigas**, paskirta Sąjungos vyriausiąja įgaliotine užsienio reikalams ir saugumo politikai.

Nesvarbu, kas eina **direktorius pareigas** – moteris ar vyras, pavaduotojo (-os) pareigos rašomos taip:

direktoriaus pavaduotoja Gražienė;

direktoriaus pavaduotojas Petrusis.

Komisijos pirmininko pavaduotojas

Dar žr. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.89591>.

Išimtys – pareigos, kurių vyras eiti negali:

žindytė, gimdytė, moterų vienuolyno vyresnioji.

F.1.1. Skaitvardžių giminė

Kaip prie skaitvardžių derinti būdvardiškųjų žodžių giminę?

Su skaitvardžiais 10–20, 30, 40... vartojama bevardė giminė, pvz.:

Neveik. rūšis

the former Yugoslav Republic of Macedonia opened
11 Roma information centres

buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje
atidaryti (=atidaryta) **11** romų informacijos centrų
užregistruoti (=užregistruota) daugiau nei 20 mln.
dalyvių

Veik. rūšis

20 of the EU-27 Member States and the United
Kingdom are parties to this Convention.

Prie šios konvencijos yra **prisijungusios** (=prisijungę)
20 iš ES 27 valstybių narių ir Jungtinė Karalystė

F.1.2. Vardinės tarinio dalies derinimas

Su prieveiksmiu *daug* (+ *K*) vartojami niekatrosios giminės dalyviai:

Daug padaroma, padaryta

Būtojo laiko dalyvis suponuoja įvykio veiklą:

Daug nužudyta

EN: Many have been killed

Esamojo laiko dalyvis – apibendrinimą: Daug [žmonių] nužudoma	EN Many <u>are being</u> killed
--	---------------------------------

Su daiktavardžiu *daugelis* vartojamas arba dgs. vard. (ir atitinkamos giminės) dalyvis, arba niekatrosios giminės dalyvis;

kadangi *daugelis* žmonių **nužudyti** ar **sumušti** (įmanomas tik būtasis laikas, įvykio veikslas)

kadangi *daugelis* žmonių **nužudyta** ar **sumušta** (turbūt įmanomas ir apibendrinamasis esamasis laikas, bet toks vertimas neatitiktų originalo)

Apskritai bent jau šiuo atveju *many* geriau (natūraliau, neutraliau, tiksliau) versti ne *daugelis*, o *daug*.

Tarininį pažyminį giminę deriname su veiksmiu, o ne su jo priedėliu, pvz.:

These topics are also relevant for EU policies and, in particular, those with a territorial dimension. Šios temos, ypač teritoriniai jų aspektai, taip pat yra **susiję** (–**susijusios**) su ES politika.

F.1.3. Valstybės pavadinimo giminė

Valstybių, šalių pavadinimai būna **vyrishkosios** arba **moterishkosios** giminės (pvz., Pakistanas, Lietuva). Todėl būtina pasirinkti tinkamą derinamų žodžių giminę.

This similarity in the linguistic landscape with the European Union makes India a privileged interlocutor for Europe in the field of multilingualism.

Dėl panašių daugiakalbystės sąlygų **Indija** gali tapti ypač **svarbiu** Europos Sąjungos **partneriu** (=svarbia **Europos Sąjungos partnere**).

Egypt is a long-standing strategic partner for the European Union...

Egiptas yra **ilgalaikė strateginė** Europos Sąjungos **partnerė** (=ilgalaikis **strateginis ES partneris**)...

F.1.4. Santrumpos giminė

Santrumpos giminė yra ta pati, kokia ir nesutrumpinto junginio, pvz., Europos Sąjunga (ES) yra moterishkosios giminės:

The EU is an active member of the International Competition Network (ICN)

ES yra **aktyvus** (=aktyvi) Tarptautinio konkurencijos tinklo (TKT) **narys** (=narė).

Jei teisinę formą žyminti santrumpa (pvz., AB) rašoma greta bendrovės pavadinimo, pažymins derinamas bendrovės pavadinimu, o ne su išskleistos santrumpos žodžiais, pvz.:

likviduojamas (ne **likviduojama**) AB **bankas** „Snoras“

dalyvaujant **likviduojamam** (ne **likviduojamai**) AB **bankui** „Snoras“.

F.1.5. Dokumentų žymų giminė

Dokumentų žymų (arba įrašų) pavieniai žodžiai turėtų būti rašomi **bevarde** gimine:

skelbtina, neskelbtina, slapta ir pan.

Jei žymą sudaro keliažodis įrašas, tada būdvardžiai derinami prie daiktavardžių, pvz.:

OI C serijoje **skelbtina informacija**.

F.1.6. Nekaitomų tarptautinių žodžių giminė

Nelinksniuojamieji (nekaitomi) kitų kalbų kilmės daiktavardžiai, gale turintys tiek kirčiuotą, tiek **nekirčiuotą -o, -u, -i, -a**, jeigu nereiškia moterishkosios lyties asmenų, lietuvių kalboje yra **vyrishkosios giminės**, pvz.: *bolero, kredo* (tokios pat giminės yra ir lotyniška forma *credo*), *žabo, taksi, fondiu, interviu, šou; aveniu; boa*. Taisyklė galioja ir nekaitomiems šalių pavadinimams (pvz., *Čihuāhua*), pvz.:

Tuvalu is a member of the Western and Central Pacific Fisheries Commission (WCPFC). feather boa

Tuvalu yra Vakarų ir vidurio Ramiojo vandenyno žuvininkystės komisijos (WCPFC) **narė** (=narys). **plunksninė** (–**plunksninis**) **boa**

Moterishkosios lyties asmenis reiškiantys daiktavardžiai (<i>ledi, fru</i>) yra moterishkosios giminės pvz.:
--

Iron Lady	Geležinė ledi
Dėl labiau paplitusios vartosenos moteriškosios giminės yra ir daiktavardžiai <i>žiuri</i> , ir <i>acquis</i> [<i>aki</i>], pvz.:	
strict jury	griežtas (– griežta) žiuri ¹
the whole of the <i>acquis communautaire</i>	visas (– visa) <i>acquis communautaire</i> ²

Nelinksniuojamieji (nekaitomi) kitų kalbų kilmės daiktavardžiai, turintys gale **kirčiuotą** galūnę **-ė** (*ateljė, dekoltė, dosjė, dražė, esė, filė, fojė, karatė, kiuvė, koljė, kupė, piurė, reziumė, suflė, turnė; varjetė, želė, Dušanbė*), yra moteriškosios giminės (vyriškoji giminė vengtina), pvz.:

this studio	šis (– ši) ateljė
deep décolleté	gilus (– gili) dekoltė
confidential dossier	slaptas (– slapta) dosjė
ginger dragée	imbierinis (– imbierinė) dražė
philosophical essay	filosofinis (– filosofinė) esė
their biggest tour	jų didžiausias (– didžiausia) turnė
in one compartment	viename (– vienoje) kupė
the final product is intended for the preparation of a cuvée as defined in point 12 of Part IV of Annex II to Regulation (EU) No 1308/2013	galutinis produktas yra skirtas Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 II priedo IV dalies 12 punkte apibrėžtam (– apibrėžtai) kiuvė ruošti

Asmenis reiškiantys žodžiai, turintys gale kirčiuotą galūnę **-ė**, gali būti tiek vyriškosios, tiek moteriškosios giminės, pvz.:

the new attaché	naujas is (naujo ji) atašė
that porter	tas (ta) portjė

F.1.7. Pažyminio derinimas, kai pažymimųjų žodžių yra keli, o jų giminė skiriasi

Jeigu pažyminys atsiduria greta vyriškosios giminės žodžio, problemų nekyla. Kas kita, kai pažyminys atsiduria greta moteriškosios giminės daiktavardžio. Tuomet giminės pasirinkimas priklauso nuo to, kur tiksliai yra pažyminys.

1. Jei pažyminys yra **prieš** pažymimųjų žodžių grupę, jį reikia derinti su pirmuoju žodžiu, pvz.:

...**pateiktos sąvokos**, faktai ar nurodymai...

...**pateikti faktai**, sąvokos ar nurodymai...

2. Jei pažyminys rašomas **po** pažymimųjų žodžių grupės, vartojama vyriškoji giminė, pvz:

...faktai, sąvokos ar **nurodymai, pateikti ...**

... nurodymai, faktai ir **sąvokos, pateikti ...**

... any legal or contractual terms governing the ancillary own-fund item or any connected arrangement are unambiguous and clearly defined

... kad bet kokios teisinės ar sutartinės **sąlygos**, taikomos papildomų nuosavų lėšų elementui, arba bet koks susijęs **susitarimas** yra **nedviprasmiški** ir aiškiai **apibrėžti**;

"Manufacturer" means the person or body who is responsible for...

gamintojas – **asmuo** arba **įstaiga, atsakingi** tipo už ...

3. Moteriškoji giminė vartojama, jei visi pažymimieji žodžiai yra moteriškosios giminės:

...**artėjančios Kalėdos** ir kitos **šventės**...

... **Kalėdos** ir kitos **šventės**, nenumaldomai **artėjančios**...

¹ Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/3448-ziuri-gimine>.

² Žr. <http://naujazodziai.lki.lt/?zodis=acquis&id=1684>, <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/10-acquis-communautaire>.

F.2. Skaičius

F.2.1. Vienaskaitiniai daiktavardžiai

Žodžiai *cukrus, derlius, duona, pienas, sviestas, arbata* ir kt. yra vienaskaitiniai. Todėl reikėtų stengtis vartoti vienaskaitines jų formas. Daugiskaitinės formos galimos, kai kalbama apie tų medžiagų rūšis: *arbatos – arbatos rūšys; cukrūs – cukraus rūšys*.

Abstraktieji daiktavardžiai, padaryti su priesagomis **-imas** (*uždegimas*), **-umas** (*valstybingumas*), **-ika** (*aritmetika, astronautika, dialektika, energetika, estetika, genetika, kosmetika, kritika, praktika, psichika, publicistika*) ir kt. (*eteris, jaunystė*) paprastai vartojami vienaskaita (dar žr. **apimtis, gyvybė, gyvenimas, pardavimas, vertimas, ekonomika, politika**). [vartoseną sparčiai braunasi **kvalifikacijos, kompetencijos, auditai, vertinimai, mokėjimai, pervežimai**].

apimtys

Apimtis – abstraktus daiktavardis, jo daugiskaita galima tik laisvuosiuose stiliuose. Kanceliarinėje kalboje, kaip ir kituose dalykinio stiliaus tekstuose, vartojama vienaskaita, todėl rašoma *darbo apimtis*. Kur kas geriau vartoti ne abstrakčiąją *apimtį*, o konkretybę reiškiančius daiktavardžius: *kiekis, dydis, mastas, suma*, pvz.:

vidaus pardavimo **apimtys** (=mastas)

rankų darbo **apimtys** (=mastas)

vidaus pardavimo **apimtys** (=mastas)

demokratijos

Žr. [demokratija](#).

gyvybės

Abstraktas *gyvybė* yra nesuskaiciuojamas, todėl jo daugiskaita nevertotina, pvz.:

Dviejų **žmonių gyvybių** (=žmonių) išgelbėti nepavyko.

Nelaimių rizikos mažinimas padės išgelbėti **žmonių gyvybių** (=žmonių).

Kai dkt. *gyvybė* sukonkretėja ir tampa skaičiuojamas (nes vartojamas vietoj daiktavardžio *žmogus*), galima parašyti daugiskaitą, pvz.:

Dviejų **gyvybių** išgelbėti nepavyko.

ekonomikos

Žodis *ekonomika* yra vienaskaitinis, pvz.:

Europos Sąjungos valstybių **ekonomikos** (=ekonomika) pradeda atsigauti.

Valstybės narės imsis visų reikiamų priemonių, kad padidintų savo **ekonomikų** (=ekonomikos; ūkių) augimo galimybes.

gyvenimai

Abstraktas *gyvenimas* yra nesuskaiciuojamas, todėl jo daugiskaita nevertotina, pvz.:

Cunamiai griaua neturtingų **žmonių gyvenimus** (=žmonių gyvenimą).

The European Union has helped make a difference to the lives of millions.

Europos Sąjunga padėjo pakeisti milijonų žmonių **gyvenimą** (=gyvenimą).

inspektavimai

The Commission may carry out on-the-spot checks and inspections pursuant to this Regulation

Komisija pagal šį reglamentą gali atlikti patikrinimus ir **inspektavimus** vietoje

[1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96]

įtampos

This can lead to tensions between nature protection and economic activity.

Taip gali kilti **įtampos** (**-įtampa**) tarp gamtos saugotojų ir ūkinės veiklos vykdytojų.

kiekiai

Daiktavardžio *kiekis* daugiskaita vartojama tada, kai vienaskaita iškreiptų prasmę, pvz.:

on the determination of surplus quantities of sugar, isoglucose and fructose in Croatia

dėl cukraus, izogliukozės ir fruktozės perteklinių **kiekių** Kroatijoje nustatymo

(kiekvienos medžiagos kiekis skiriasi, todėl vartojama daugiskaita)

koncentracijos

Dėl anglų kalbos įtakos neskaičiuojamasis abstraktas *koncentracija* netaisyklingai parašomas daugiskaitos forma (mūsų dokumentuose dažniausiai vartojamas šiomis reikšmėmis: *ek.* rinkos situacija, kai ekonominės veiklos kontrolė yra sutelkta vienoje arba keliose firmose; *ek.* firmų jungimasis, stambėjimas), pvz.:

Commission Notice on a simplified procedure for treatment of certain **concentrations** under Council Regulation (EC) No 139/2004

Komisijos pranešimas dėl supaprastintos tam tikrų **koncentracijų** (**=koncentracijos atvejų**) nagrinėjimo pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 procedūros

pardavimai

Daugiskaitinė forma *pardavimai* atsirado dėl anglų kalbos įtakos (angl. *sales*), o bendrinėje lietuvių kalboje abstraktieji daiktavardžiai paprastai vartojami vienaskaita, pvz.: *aptarnavimas, balsavimas, finansavimas, registravimas* ir pan. Pvz.:

Firma ieško **pardavimų** (**=pardavimo**) ir reklamos vadybininkų.

Siūlome darbą programinės įrangos **pardavimų** (**=pardavimo**) skyriaus vadovui.

Priimamas į darbą **pardavimų** (**=pardavimo, prekybos**) direktorius.

partnerystės

Žodis *partnerystė* LRTB apibrėžiamas kaip *bendravimas arba bendradarbiavimas*:

partnerystė – bendrų poreikių ar interesų siejamas bendravimas, būtinas kuriai nors veiklai atlikti.

Taigi šį žodį galima vartoti taip pat kaip žodžius *bendravimas* arba *bendradarbiavimas*:

partnerystė (*bendravimas, bendradarbiavimas*) *užsimezga, pradedama, nutrūksta* ir pan.

partnerystė negali būti įsteigiama, sudaroma ar pan.

Jeigu kalbama apie tam tikras organizacijas arba susitarimus, vartojama *partnerystės organizacija* arba *partnerystės susitarimas*.

Full account shall also be taken of relevant aspects of the research and innovation agendas established by European Technology Platforms, Joint Programming Initiatives and European Innovation Partnerships.

Taip pat visapusiškai atsižvelgiama į atitinkamus Europos technologijų platformų ir Europos inovacijų **partnerystės** (**=partnerystės organizacijų**) parengtų mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkių bei pagal bendro (bendras?) programavimo iniciatyvas parengtų mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkių aspektus.

Depending on the progress made and the migration situation in the country, the possibility of signing a MP should in general be open to all EaP countries

Atsižvelgiant į padarytą pažangą ir migracinę padėtį šalyje galimybę pasirašyti **Judumo partnerystės** (**JP**) (**=judumo partnerystės sutartis**) iš esmės turėtų turėti visos RP šalys.

politikos

Žodis *politika* yra vienaskaitinis. Angl. *policies* pagal kontekstą galima versti *politika, politinės nuostatos, politikos sritys* ir pan., pvz.:

2004 m. lapkričio 4–5 d. Europos Vadovų Tarybos patvirtintoje Hagos programoje pabrėžiamas poreikis labiau koordinuoti **nacionalines** integracijos **politikas** (**=valstybių integracijos politiką**) ir ES iniciatyvas šioje srityje.

Reikia koordinuoti (suderinti) valstybių narių švietimo **politikas** (**=politiką**)

praktikos

in order to fight aggressive tax practices by large companies efficiently and effectively

kad kova su didelių įmonių **taikomomis agresyviomis** mokesčių vengimo **praktikomis** būtų veiksminga ir efektyvi

strategijos

Jei reikia pavartoti žodžio *strategija* daugiskaitą, geriau jį pakeisti kitais žodžiais (*būdai, metodai, planai* ir pan.), pvz.:

Strateginio planavimo skyrius yra atsakingas už **strategijų** (=strateginių planų) rengimą, projektų ir lėšų planavimą.

Remdamosi šia informacija, šalys galėtų rengti išaiškintų problemų sprendimo būdus, laikydamosi numatytų skurdo mažinimo **strategijų** (=numatytos strategijos; numatytų metodų)

supaprastinimai

Abstraktas *supaprastinimas* yra tik vienaskaitinis, pvz.:

įprastinė procedūra ir **supaprastinimai** (=supaprastinimas; supaprastinimo būdai).

vertimai

Vertimas, kaip veiksmas, turi būti vienaskaitinis žodis. Todėl teikiamos *vertimo paslaugos, atliekamas vertimas raštu, vertimas žodžiu*.

Sukonkretėjęs žodis *vertimas* turi reikšmę „išverstas tekstas, dokumentas“. Kai kalbama apie daug tokių tekstų, jie vadinami *vertimais*.

F.2.2. Skaičiais kaitomi daiktavardžiai

konsultacija

Vienaskaitinę formą vartojame, kai pasikonsultuojame vieną kartą: pvz., *gydytojo konsultacija*.

Jei konsultuojamasi daugiau negu vieną kartą ar su daugeliu subjektų, vartojama daugiskaita *konsultacijos*, pvz.:

The European Commission has launched a **consultation** on...

Europos Komisija pradėjo **konsultaciją** (=konsultacijas) dėl...

Dar geriau procesui pavadinti tinka žodis *konsultavimasis*, pvz.:

Consultation of the social partners

Konsultavimasis su socialiniais partneriais

tekstas

Vieno dokumento tekstas skelbiamas keliomis kalbomis vis tiek lieka vienas tekstas, pvz.:

Europos Sąjungos oficialiojo leidinio EEE priede skelbtinas **Sprendimo** 2011/274/ES **tekstas** islandų ir norvegų kalbomis yra **autentiškas**.

Jei kalbama apie kelis dokumentus, vartojama daugiskaita *tekstai*, pvz.:

Europos Sąjungos oficialiojo leidinio EEE priede skelbtinų įgyvendinimo **reglamentų** (ES) Nr. 739/2011 ir (ES) Nr. 1109/2011 bei įgyvendinimo sprendimų 2011/898/ES ir 2011/899/ES **tekstai** islandų ir norvegų kalbomis yra **autentiški**

F.2.3. Apibendrinamoji vienaskaita

Kalbos patarimuose (1, p. 19) rašoma, kad **vienaskaita** vartojama apibendrintai, dažniausiai kaip augalo gyvūno ar pan. rūšies pavadinimas:

Šiai **žuviai** tinka gėlas vanduo.

Palmė yra šiltų kraštų medis.

Erwinia amylovora yra kenksmingasis **organizmas**.

Rugiui geriau tinka drėgnesnės dirvos.

Kalbant apibendrintai paprastai vartojami veiksmožodžiai (*yra, tinka*), esamojo laiko formos, kalbama apie nuolatinius, nekintamus dalykus.

Neapibendrintai reiškiant augalų, gyvūnų ir pan. rūšį didesniai negu vienas kiekiui žymėti vartojama **daugiskaita**, o ne vienaskaita, pvz.:

<...> which carries out **salmon** farming and primary processing activities <...>

<...> qui pratique l'élevage et la transformation primaire **du saumon** <...>

trade in fresh fish

Sustainable exploitation of sea bass.

The total landings in 2002 made by the vessel <...> must represent less than 5 % **cod** and more than 5 % **turbot** and **lumpsucker** of the total landings of all species made by the vessel in 2002 according to the landings in live weight consigned in the Community logbook.

The product under review is large rainbow trout (*Oncorhynchus Mykiss*) whether fresh, chilled or frozen, whether in the form of **whole fish** (with heads and gills on <...> or with heads off, gilled <...>)

By-catches of **cod** may not exceed 10 % when fishing for other species than **herring** and **sprat** with trawls and Danish seines other than those referred to in point 1.1.2.

conditions under which **herring** may be landed... stocks of live fish

Annulment of the contested regulation would eliminate those exceptions and make it harder, even impossible, to produce certain types of fish 'organically' in the sense of the basic regulation and implementing acts

the landing and processing of catches

... certain parts of the Veneto region in Italy were recognised as a protected zone with respect to the harmful organism *Erwinia amylovora*.

to combat euro counterfeiting

<...> kuri verčiasi **lašišos** (=lašišų) auginimu ir pirminiu perdirbimu <...>

prekyba **šviežia žuvimi** (=šviežiomis žuvimis)

Tausus **paprastojo vilkešerio** (=paprastųjų vilkešerių) išteklių naudojimas.

Bendras 2002 m. iš to laivo <...> iškrautas **atlantinės menkės** (=paprastųjų menkių) kiekis turi sudaryti mažiau nei 5 proc., o **paprastojo oto** (=paprastųjų otų) ir jūrų **rupūžės** (=rupūžių) daugiau nei 5 proc. 2002 m. iš laivo iškrauto visų rūšių žuvų kiekio pagal Bendrijos laivo žurnale nurodytą iškrautų žuvų gyvąjį svorį.

Nagrinėjamas produktas — tai Norvegijos kilmės didieji vaivorykštiniai upėtakiai (*Oncorhynchus Mykiss*), švieži, atšaldyti arba sušaldyti, kaip **sveika žuvis** (=sveikos žuvys) (su galvomis ir žiaunomis <...> arba be galvų, be žiaunų <...>)

Menkės (=Menkių) priegauda tralais ir daniškais velkamaisiais tinklais, išskyrus nurodytuosius šio priedo 1.1.2 punkte, žvejojant ne **silkę** ir **bretlingį** (=silkes ir bretlingius), o kitų rūšių žuvis, neturi būti didesnė nei 10 proc.

sąlygos, kuriomis **silkę** (=silkes) galima iškrauti... gyvos žuvies (=gyvų žuvų) atsargos

Panaikinus ginčijamą reglamentą šios išimties būtų panaikintos ir būtų sunkiau, o gal net neįmanoma ekologiškai auginti tam tikrų rūšių **žuvį** (=žuvis).

sužvejotos žuvies (=sužvejetų žuvų) iškrovimas ir perdirbimas

... tam tikros Italijos Veneto regiono sritys buvo pripažintos nuo **kenksmingojo organizmo** (=kenksmingųjų organizmų) *Erwinia amylovora* apsaugotomis zonomis.

kovoti su **euro** (=eurų) padirbinėjimu

Apibendrintą žmonių grupę įvardijame daugiskaita, o ne vienaskaita, pvz.:

... to make more effective use of funds provided by the European **taxpayer**.

... the nature of the services offered or provided to the client or potential client, taking into account the type, object, size and frequency of the transactions;

...veiksmingiau išnaudoti iš Europos mokesčių **mokėtojo** (=mokėtojų) lėšų sukauptus fondus.

esamam ar potencialiam klientui (=esamiems ar potencialiems klientams) siūlomų ar teikiamų paslaugų pobūdis

Dar žr. [Pažūsis 2014](#): 363–364.

F.2.4. Pažyminių derinimas su skaičiumi

Jei samplaikinio skaitvardžio paskutinis narys yra skaitvardis „vienas (-a)“ (21, 31,... 901), tai ne tik skaičiuojamieji daiktai, bet ir su jais derinami pažyminiai turi būti vienaskaitos formos, pvz.:

For the remaining 51 manufacturers that did not notify any errors in the datasets or respond otherwise...

The applications originating from the remaining 21 Member States accounted for less than 3% per Member State.

Likusiams (=Likusiam) 51 gamintojui, **kurie** (=kuris) apie klaidas duomenų rinkiniuose nepranešė ir nepateikė jokie kito atsakymo...

Kiekviena iš **likusių** (=likusios) 21 valstybės narės pateikė mažiau nei po 3 proc. visų paraiškų

F.3. Įvardžiuotinės ir neįvardžiuotinės formos

Būdvardiškai vartojamų žodžių įvardžiuotinės formos dažniausiai vartojamos dviem reikšmėmis:

1) norint išskirti žinomą daiktą iš kitų tos pačios rūšies daiktų, pvz.:

naujasis reglamentas

2) žymint rūšinę daikto ypatybę:

Aukščiausiasis Teismas

uždaroji akcinė bendrovė

kompiuterizuotoji tranzito sistema

F.3.1. šis + įvardžiuotinės formos būdvardis

Tokia konstrukcija yra perteklinė, nes įvardžiai *šis* ir įvardžiuotinė forma atlieka tą pačią (objekto išskyrimo) funkciją:

Kam naudingas *šis naujasis* (=naujasis) reglamentas?

F.3.2. Terminų būdvardžių ar būdvardiškųjų žodžių vartojimas

Termino būdvardis ar būdvardiškasis žodis nurodo rūšinę ypatybę, todėl vartojama įvardžiuotinė forma, pvz.:

harmful organisms

open pipe; open tube

dissuasive sanctions

kenksmingieji organizmai

atvirasis vamzdelis.

atgrasomosios sankcijos

Jei termino būdvardis ar būdvardiškasis žodis turi priklausomų žodžių (**patikslinančių ar modifikuojančių jo reikšmę**), vartojama neįvardžiuotinė forma, pvz.:

organisms which are harmful to plants or plant products

Seriously injured persons

an exhaust ventilation system of open and semi-open type

augalams arba augaliniams produktams kenksmingieji (=kenksmingi, kenkiantys) organizmai

sunkiai sužeistieji (=sunkiai sužeisti asmenys)

atvirojo ir pusiau atvirojo (=pusiau atviro; pravirojo) tipo ištraukiamosios ventiliacijos sistema

Jei būdvardiškai vartojamas termino žodis įeina tarinį (yra tarinio vardinė dalis), vartojama neįvardžiuotinė forma, plg.:

Those sanctions should be effective, proportionate and dissuasive.

Šios sankcijos turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos (ne atgrasomosios).

F.3.3. Įvardžiuotinės skaitvardžių formos

Jei skaičiais sunumeruotos dokumento dalys – dalis (*part, paragraph*), skyrius (*chapter*), skirsnis (*section*) – nurodomos skaitvardžiu, vartojamos įvardžiuotinės formos, pvz.:

first part

Chapter 2

second paragraph of Article 68

pirmoji dalis,

antrasis skyrius

68 straipsnio antroji dalis

Jei nurodoma nenumeruota dalis – pastraipa (*paragraph, subparagraph*), įtrauka (*indent*), sakinys (*sentence*) – vartojama neįvardžiuotinė skaitvardžio forma, pvz.:

The first paragraph of Article 12 EC and Article 18(1) EC must be interpreted as...

in the first sentence of the second subparagraph of paragraph 2 of Annex III

in the third subparagraph of Article 5

in the second subparagraph of paragraph 1

EB 12 straipsnio pirma pastraipa ir 18 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip...

2 punkto antros pastraipos pirmame sakinyje

5 straipsnio trečioje pastraipoje

1 dalies antroje pastraipoje

Kalbant apie tą pačią dalį toliau, vartojama įvardžiuotinė forma:

antrojoje pastraipoje.

F.3.4. Priesagos *-inis* būdvardžių įvardžiuotinės formos

Iš būdvardžių, turinčių priesagą *-inis*, įvardžiuotinės formos paprastai nedaromos:

secondary school	vidurinioji (=vidurinė) mokykla
middle class consumers	viduriniošios (=vidurinė) klasės vartotojai
middle-ranking officer (management)	viduriniošios (=vidurinės) grandies pareigūnas (vadovybė)
Near and Middle Eastern countries	Artimųjų ir Viduriniųjų (=Vidurinių; Vidurio) Rytų šalys
in the medium term	viduriniošios (=vidutinės) trukmės laikotarpis
FDLR-FOCA, which previously recruited boys in their mid to late teens, has been forcefully recruiting youth from the age of 10 years.	FDLR-FOCA, kuri anksčiau verbuodavo berniukus, sulaukusius viduriniošios (=vidurinės) ir vėlyvosios paauglystės, pradėjo priverstinai verbuoti jaunuolius nuo 10 metų amžiaus.
Four meetings were held under the Hellenic Presidency, the last one took place on 22 May 2014.	Pirmininkaujant Graikijai buvo surengti keturi posėdžiai, paskutinysis (=paskutinis) – 2014 m. gegužės 22 d.
The last Protocol to the Fisheries Partnership Agreement [2] expired on 2 December 2011.	Paskutinysis (=paskutinis) šio partnerystės susitarimo [2] protokolas baigė galioti 2011 m. gruodžio 2 d.
maxillary sinus	apatinis (=apatinis) žandikaulis
submaxillary lymph nodes	viršutiniojo (=viršutinio) žandikaulio limfmazgiai
discriminations towards small and medium commercial companies	mažųjų ir vidutiniųjų (=vidutinių) įmonių diskriminacija
Since the mid-1990s...	Nuo praeito amžiaus paskutiniojo (=paskutinio) dešimtmečio vidurio...
one of the last stages of our lawyer–linguist work	vienas iš paskutiniųjų (=paskutinių) mūsų teisinio lingvistinio darbo etapų
for the last year of application of the Protocol	paskutiniaisiais (=paskutiniaisiais) šio protokolo taikymo metais

Išimtis – sudaiktavardėję ar suprieveiksmėję būdvardžiai, pvz.:

...other states are struggling to cope with them.

... kitos valstybės iš paskutiniųjų stengiasi nuo jų neatsilikti. (suprieveiksmėjęs)

Jam atėjo paskutinioji (sudaiktavardėjęs).

F.4. Laipsniai

Neišvestinių būdvardžių aukštesniojo ar aukščiausiojo laipsnio forma turi būti vientisinė (ne samplaikinė), pvz.:

The competent authorities shall ensure that, as far as possible, personal data are factually accurate...

Kompetentingos institucijos užtikrina, kad asmens duomenys būtų **kuo labiau tikslius** (=tikslus)...

Which of the following approaches **most closely** resembles the risk analysis system adopted by your country?

Kuris iš toliau nurodytų metodų **labiausiai panašus** (=panašiausias) į jūsų šalies priimtą rizikos analizės sistemą?

Vengtina išvestinių (išskyrus priesagos *-inis* būdvardžius) būdvardžių samplaikinė forma, pvz.:

most competent people

labiausiai kompetingi (=kompetingiausi) žmonės

to reform the financial system so as to make it **more transparent** and accountable.

pertvarkyti finansų sistemą, kad ji taptų skaidresnė ir **labiau atskaitinga** (=atskaitingesnė).

The use of the term 'human being' broadens the scope of the protection afforded, as it is **more 'scientific'**, more objective and less controversial...

Vartojant terminą „žmogus“ išplečiama taikomos apsaugos apimtis, nes jis **labiau mokliškas** (=mokliškesnis), objektyvesnis ir mažiau **kontroversiškas**...

The European Parliament further stressed the importance of reinforcing the political legitimacy of both Parliament and Commission by connecting their respective elections more directly to the choice of the voters.

Be to, Europos Parlamentas pabrėžė, kad svarbu stiprinti tiek Parlamento, tiek Komisijos politinį teisėtumą, **labiau tiesiogiai** (=labiau) susiejant atitinkamus rinkimus ir rinkėjų pasirinkimą.

... to improve such protection and to make it more equivalent...

... pagerinti tokią apsaugą bei padaryti ją **labiau lygiaverte** (**lygiavertiškesnę**) ...

Vengtina **subūdvardėjusių neveikiamųjų dalyvių** samplaikinė forma, pvz.:

Reasons for selection of the preferred option.

Labiausiai tinkamo (**–tinkamiausio**) sprendimo pasirinkimo motyvai.

the highest selling medicines

labiausiai perkami (**–perkamiausi**) vaistai

less dependent on traditional commercial bank lending

labiau nepriklausomas (=mažiau priklausomas) nuo įprastinio komercinių bankų teikiamo paskolų finansavimo

The changes in temperature and rainfall that climate change is expected to bring about will make soils increasingly more vulnerable.

Dėl temperatūros ir kritulių pokyčių, kurie turėtų atsirasti dėl klimato kaitos, dirvožemis bus vis **labiau pažeidžiamas** (**–pažeidžiamesnis**).

attacks against the most vulnerable populations

išpuoliai prieš **labiausiai pažeidžiamus** (**–pažeidžiamiausius**) gyventojus

Most striking is the increase for market measures for cereals...

Labiausiai netikėtas (**–Netikėčiausias**) yra javų rinkos priemonių padidėjimas...

Many Members are struggling to comprehend and understand this complex piece of legislation, made even more complex by the intervention of the Council.

Daugelis narių visomis jėgomis stengiasi geriau suprasti šį painų teisinį dokumentą, kuris tapo dar **labiau komplikuoatas** (**–komplikuotesnis; painesnis; sudėtingesnis**) įsikišus Tarybai.

The criteria cover two types of rest facilities, one for the most basic provisions and another requiring more obligatory facilities for strategic hub points.

Kriterijai apima dvi poilsio infrastruktūros objektų rūšis: viena rūšis atitinka bazines nuostatas, o kita — numato **labiau privalomus** (**–privalomesnius**) objektus, skirtus strateginiams centrams.

Vengtina pažyminių einančių **reikiamybės dalyvių** samplaikinė forma, pvz.:

most likely error rates

labiausiai tikėtini (**–tikėtiniausi**) klaidų lygiai

most likely routes of chemical exposure

labiausiai tikėtini (**–tikėtiniausi**) cheminių medžiagų poveikio būdai

labiau tikėtinas (**–tikėtinesnis**),

Tai, kuri dalyvio forma (vientisinė ar samplaikinė) vartojama, priklauso ir nuo atliekamos funkcijos sakinyje:

Pažyminsys:

lack of access to ultra-fast broadband internet harms the **most vulnerable** consumers

prieigos prie didelės spartos interneto nebuvimas kenkia **labiausiai pažeidžiamiems** (**–pažeidžiamiausiems**) vartotojams.

This money must flow across Europe, not least to the **most vulnerable** countries, and help companies grow themselves out of the crisis.

Šios lėšos turi būti naudojamos visoje Europoje, ypač **labiausiai pažeidžiamose** (**–pažeidžiamiausiose**) šalyse, ir turi padėti įmonėms išsivaduoti iš krizės.

Tarinsys:

Šios šalys **pažeidžiamiausios** (| **labiausiai pažeidžiamos**) tada, kai...

Priešprieša:

Vienos šalys yra **labiau pažeidžiamos**, kitos **mažiau**...

F.5. Laikai ir nuosakos

F.5.1. Tariamoji nuosaka

Sudėtinė forma

Praeities veiksmui (tariamam, neįvykusiam, dažniausiai su sąlygos atspalviu) reikšti vartojama sudėtinė tariamosios nuosakos forma, pvz.:

Jeigu jie **važiuotų** (=būtų **važiavę**) mažesniu greičiau, avarija nebūtų įvykusi.

Otherwise, fewer economic operators would have submitted comments.

Priešingu atveju pastabų **pateiktų** (=būtų **pateikę**) mažiau ūkinės veiklos vykdytojų.

Tačiau kalbant apibendrintai (esamuoju laiku) tariamam, neįvykusiam veiksmui reikšti vartojama vientisinė tariamosios nuosakos forma, pvz.:

Advertising must not be misleading or trick consumers into buying a product they would not have bought otherwise.

Draudžiama reklamos priemonėmis klaidinamai ar apgaulingai skatinti vartotoją pirkti produktą, kurio kitu atveju jis **nebūtų pirkęs (=nepirkęs)**.

užtikrinti + tariamoji nuosaka

Jeigu pagrindinio sakinio tariniu reiškiamas siekiamybė, šalutiniame sakinyje vartojama tariamoji (ne tiesioginė) nuosaka, pvz.: *siekti, prašyti, norėti, pageidauti, liepti...*, *kad būtų (ne yra)*:

Siekiant **užtikrinti**, kad tyrimai **turi (=turėtų)** įtakos politikos formavimo procesui, vietos valdžios institucijoms rekomenduojama imtis šių veiksmų.

Siekiant **užtikrinti**, kad moksliniai tyrimai **atitinka (=atitiktų)** politikos formuotojų poreikius...

Tai geras būdas **užtikrinti**, kad **yra (=būtų)** laikomasi įstatymų.

Jeigu pagrindiniame sakinyje siekiamybės nėra, veiksmoždžiu *užtikrinti* reiškiamas esamos (būsimos) padėties laidavimas, todėl šalutiniame sakinyje vartojama tiesioginė nuosaka, pvz.:

Gamintojas **užtikrina**, kad prekės **yra** geros kokybės.

Pardavėjas mus **užtikrina**, kad prekės **yra (bus)** geros kokybės.

F.6. Sangražinės formos

F.6.1. nusimato

Jei veiksmas negali įvykti savaime, vartojama ne sangražinė, o neveikiamosios rūšies forma, pvz.:

...nėra ar **nenusimato (=nenumatoma)** praktinių ar teisinių kliūčių

panaikinta ne mažiau kaip trisdešimt milijonų darbo vietų ir, pasak TVF direktoriaus, ateityje **nusimato** jų prarasti (=numatoma, kad jų bus prarasta) dar 400 000 000.

F.6.2. Pusdalyvių sangražinės formos

Norminė moteriškosios giminės sangražinių pusdalyvių daugiskaitos forma yra *-osi*³, pvz.:

Moterys, **ruošdamosios** (–**ruošdamosi, besiruošdamos**), **rengdamosios** (–**rengdamosi, besirengdamos**), **skirdamosios** (–**skirdamosi, besiskirdamos**), sugaišta daug laiko.

Furthermore, the EP and the Council, as the EU's budgetary authority, in accordance with this financial framework decide the annual budget of the EU.

Based on the Schuman plan, six countries sign a treaty...

Be to, EP ir Taryba, kaip ES biudžeto institucijos, **remdamosis** (–**remdamosi**) šia finansine programa, sprendžia dėl metinio ES biudžeto

Šešios valstybės, **remdamosis** (–**remdamosi**) Šumano planu pasirašo sutartį...

Todėl daugiabučius namus eksploatuojančios įmonės, **ruošdamosios** (–**ruošdamosi**) šildymo sezonui, privalo...

... kada ir kokius darbus turi nuveikti viešojo sektoriaus įstaigos, **rengdamosios** (–**rengdamosi**) apskaitos reformai.

F.7. Rūšis

F.7.1. Veikiamoji rūšis

Veikiamosios rūšies esamojo laiko dalyvis nevartotinas su veikėjo nereiškiančiais daiktavardžiais daikto paskirčiai, rūšiai, tipui nusakyti.

atgrasantis, -i

šios nuobaudos turi būti veiksmingos ir **atgrasančios (=atgrasomos)**.

Arba įvardžiuotinė forma:

³ Plg.: *remdamosi* (< *remdam-os + si*), *ruošdamosi* (< *ruošdam-os + si*), *rengdamosi*, (< *rengdam-os + si*) – kaip ir vyriškosios giminės, kur prie galūnės pridėdame tą pačią nekaitomą dalelytę *-si* (*remdam-i(e) + -si*, *ruošdam-i(e) + -si*, *rengdam-i(e) + -si*).

Tai būtų tiesioginis atsakas tokius teisės pažeidimus padariusiems asmenims ir turėtų atgrasantį (=atgrasomąjį) poveikį.

Taikomos atgrasančios (=atgrasomosios) priemonės.

diskriminuojantis, -i

discriminatory provisions

diskriminuojančios (=diskriminacinės) nuostatos, [diskriminacinės sąlygos]

discriminatory rule
règle discriminatoire

diskriminuojanti (=diskriminacinė) taisyklė

discriminatory treatment

diskriminuojantis (=diskriminacinis) traktavimas

discriminatory effect

diskriminuojantis (=diskriminacinis) poveikis

discriminatory attitude

diskriminuojantis (=diskriminacinis) požiūris

discriminatory taxation

diskriminuojantys (=diskriminaciniai) mokesčiai

... ensuring that laws protecting intellectual property rights do not constitute an unreasonable or discriminatory barrier to access by persons with disabilities to cultural materials

... teisės aktai dėl intelektinės nuosavybės teisių apsaugos netaptų nepagrįsta ar **diskriminuojančia** (=diskriminacine; **diskriminuojamąja**) kliūtimi neįgaliesiems pasinaudoti kultūrine medžiaga

discriminatory laws

diskriminuojantieji (=diskriminaciniai) teisės aktai

discriminatory laws

diskriminuojantieji (=diskriminaciniai; **diskriminavimo**) aspektai

įgyvendinantis, -i

implementing measures

įgyvendinančios (=įgyvendinimo) priemonės

reglamentuojantis, -i

regulatory act

reglamentuojančio pobūdžio teisės (=norminis) aktas

pirmaujantis, -i

Pirmauti gali žmonės, gamyklos, įstaigos, bet ne jų pozicijos ar vaidmuo:

pirmaujančios (=pirmosios; **lyderio**) pozicijos

pirmaujantis (=svarbiausias, **lyderio**) vaidmuo

klaidinantis, -i

Jei kalbama apie dalyko rūšį, klaidinimo tikslais tyčia daromus dalykus, vartojamas neveikiamasis dalyvis **klaidinamasis**, pvz.:

dummy aerodrome

klaidinamasis aerodromas

phony minefield

klaidinamasis minų laukas

dummy message

klaidinamasis pranešimas

Jei klaidinama ne specialiai, vartojamas veikiamasis dalyvis, pvz.:

misleading information

klaidinanti informacija

misleading marketing

klaidinanti rinkodara

Tačiau jei rengiama informacija tyčia suklaidinti, tada jau galima kalbėti apie tam tikrą informacijos rūšį, t. y. **klaidinamąją informaciją** (pvz., informacinio karo kontekste).

ribojantis (-i)

restrictive measures

Priemonė nėra asmuo ar veikėjas, todėl turi būti ne ribojančios priemonės, o ribojamosios (ribojimo) priemonės.

Veikiamosios rūšies dalyvis greta veikėjo nereiškiančio daiktavardžio būtų pateisinamas tik tuo atveju, jei pasakoma, kas ribojama, pvz., *konkurenciją ribojantis susitarimas, konkurenciją ribojanti veikla (veikla, kuria ribojama konkurencija; konkurencijos ribojimo veikla)*

vadovaujantis, -i

Su asmens nereiškiančiais žodžiais vartojami neveikiamieji dalyviai, pvz.:

vadovaujantis (=vadovaujamas) darbas

vadovaujančios (=vadovaujamos; vadovo) pareigos

There are cases where ministers in charge of public works have taken up **leading positions** in the companies with whom they signed contracts in their previous capacity.

to improve the gender balance among leading positions.

capacity to exert leadership

for persons in managerial positions

Nustatyta atvejų, kai už viešuosius darbus atsakingi ministrai užėmė **vadovaujančias** (=ėjo **vadovaujamas; ėjo vadovų**) **pareigas** bendrovėse, su kuriomis jie, eidami ankstesnes pareigas, pasirašė sutartis.

pagerinti **vadovaujančias** (=vadovaujamas; vadovų) **pareigas** einančių asmenų lyčių pusiausvyrą

gebėjimas atlikti **vadovaujantį** vaidmenį (=vadovaujamą **vaidmenį; imtis lyderio vaidmens**)

asmenims, kurie dirba **vadovaujantį** (=vadovaujamą) **darbą**

Veikiamasis dalyvis *vadovaujantis* tinka vartoti su asmenis reiškiančiais žodžiais, pvz.:

vadovaujantis (**vadovaujantysis**) specialistas (ne **vedantysis** lektorius)

vadovaujantis (**vadovaujantysis; pagrindinis**) seminaro lektorius (ne **vedantysis** lektorius)

vykdantysis, -ioji

Pažyminys *vykdomasis* gali nusakyti ir tą, kuris vykdo (*vykdomoji valdžia, vykdomasis komitetas*), ir tą, (su) kuriuo vykdoma (kalbant apie dokumentus) (*vykdomasis raštas, vykdomasis dokumentas*), pvz.:

vykdantysis (=vykdomasis) direktorius (angl. administrative manager, corporation officer, managing director, operations manager)

vykdantysis (=atsakingasis) sekretorius

žeminantis, -i

Turėtų būti *orumą žeminantis elgesys* : *žeminamasis elgesys*, pvz.:

No one may be removed, expelled or extradited to a State where there is a serious risk that he or she would be subjected to the death penalty, torture or other inhuman or **degrading treatment** or punishment.

Niekas negali būti perkeltas, išsiųstas ar išduotas į valstybę, kurioje jam gresia mirties bausmė arba kurioje jis gali patirti kankinimų ar kitokį nežmonišką ar **žeminantį** (=žeminamąjį) **elgesį** arba būti taip baudžiamas.

Veikiamieji dalyviai teisės aktų pavadinimų formuluotėse

Veikiamosios rūšies dalyviai nevartotini teisės aktų pavadinimuose (teisės akto turiniui nusakyti), pvz.:

Komisijos reglamentas, **iš dalies keičiantis** Reglamentą (= **kuriuo iš dalies keičiamas** Reglamentas)...

Reglamentas [...], **leidžiantis** (=kuriuo **leidžiama**) pradėti naudoti...

Sprendimas <...>, **nustatantis** <...> tvarką (=kuriuo **nustatoma... tvarka**)...

F.7.2. Neveikiamoji rūšis

Neveikiamasis būtojo laiko dalyvis (pvz., *padidintas*) nevartotinas savaiminei (t. y. be pašalinio poveikio, specialaus įsikišimo atsiradusiai) ypatybei reikšti:

Jam buvo nustatytas **padidintas** (=padidėjęs) skrandžio rūgštingumas.

Kontraindikacijos: **padidintas** (=padidėjęs) jautrumas veikliajai medžiagai ar Asteraceae (Compositae) šeimos augalams.

Žr. didžiųjų klaidų sąrašo (<http://vlkk.lt/aktualiausias-temos/didziosios-klaidos/formu-vartojimo>) 5.8.3 punktą.

F.7.3. Daiktavardinė veikiamųjų dalyvių vartosena

Esamojo laiko dalyvis nevertotinas asmenims pagal nuolatinį veikimą pavadinti, pvz.:

skryiaus **budintis**, **budintysis** (=budėtojas; budintis vertėjas),

visų šalių **dirbantieji** (=darbuotojai, darbininkai, darbo žmonės) nori...

We want to give Europe's **workforce** the digital skills necessary to fill future jobs. Turime pasirūpinti, kad Europos **dirbantiems** (=darbuotojams, darbo žmonėms) netrūktų skaitmeninių įgūdžių, kurių jiems reikės ateityje.

besimokantieji (=studijuojantis (mokslus einantis) jaunimas),

besimokantieji (=studentai, studijuojantys asmenys) būtų pažangesni, jei jiems būtų suteikiama...

Apskaičiuota, kad **rūkantieji** (=rūkytojai, rūkaliai, rūkantys asmenys) miršta 14 metų anksčiau nei tie, kurie nėra rūkę.

Jei **sergantysis** (=ligonis) nesilaiko griežto režimo, gali išsivystyti žarnyno vėžys.

Dėl to dažniausiai kenčia **sergantieji astma** (=astmos ligoniai, astmininkai).

Dalyvinės formos gali būti vartojamos kaip **vienažodžiai terminai** tik tuo atveju, kai nėra daiktavardinio varianto, pvz.:

tikintieji, mirusieji.

F.8. Veiksmai

F.8.1. Eigos veiksmo reikšmė (veiksmo eiga)

Kai nereiškama veiksmo baigtis, veiksmožodis ar veiksmožodinis žodis vartojamas be priešdėlio, pvz.:

Naujasis variklis bus **įdiegiamas** (=diegiamas) šiuose „Fiat Group“ gaminamų automobilių segmentuose.

Valstybėse narėse elektroninis identifikavimas **įdiegiamas** (=diegiamas) labai nevienodai.

pasiklausymas

slapto **pasiklausymo** (=klausymosi) skandalas Bulgarijoje,

pasiklausymo (=klausymosi) įrenginys, įranga.

sudalyvauti

Veiksmožodis *dalyvauti* vartojamas tik eigos veiksmo reikšme. Iš jo nedaromi įvykio veiksmo reikšmės priešdėliniai vediniai. Žargono žodis *sudalyvauti* taisytinai atsižvelgiant kontekstą, pvz.:

Bus suteikta išskirtinė galimybė **sudalyvauti** (=dalyvauti) viešuose debatuose euro zonos valdymo tema.

Ši savaitė – paskutinė, kada galite **sudalyvauti** (=dalyvauti) portalo „Sveikata ES“ apklausoje.

Galite pamėginti viktorinoje **sudalyvauti** (=dalyvauti) dar kartą.

Jei norėtumėte **sudalyvauti** kompetencijos teste (=atlikti kompetencijos testą), turėtumėte užsiregistruoti iki...

Vėliau jis pradėjo siųsti savo CV galimiems darbdaviams, **sudalyvavo** (=dalyvavo) dviejuose pokalbiuose, bet darbo negavo.

Jie **sudalyvavo** diskusijose (=dalyvavo diskusijose; diskutavo) su ...

Posėdyje jie **sudalyvavo** diskusijose (=diskutavo) su...

Džiaugiuosi **sudalyvavęs** (=, kad dalyvavau) konferencijoje.

...užtikrinti, kad mokymuose kasmet **sudalyvautų** (=dalyvautų) daugiau kaip 20 000 praktikuojančių teisininkų.

Paklaustas, ar pats **sudalyvautų** (=dalyvautų, ryžtųsi dalyvauti, sutiktų dalyvauti) realybės šou, jis teigė...

F.8.2. Įvykio veiksmo reikšmė (veiksmo baigtis)

Įvykio veiksmas dažniausiai reiškiamas priešdėliais *pa-* (*padaryti*), *su-* (*sunešti*), *už-* (*užlipti*), *iš-* (*išmiegoti*), *nu-* (*nunešti*).

organizuotas

Veiksmo baigčiai reikšti vartojama priešdėlinė forma, pvz.:

Prekybos ir pramonės rūmuose **organizuotas** (**–suorganizuotas, surengtas**) apskritojo stalo susitikimas.

Visiems naujokams buvo **organizuoti** (**–suorganizuoti, surengti**) mokymai.

Daikto, reiškinių ypatybei reikšti vartojama nepriešdėlinė forma, pvz.:

organizuotas nusikalstamumas.

G. Gramatinis žodžių įforminimas

G.1. Galūnės ir baigmenys

G.1.1. Daiktavardžiai

emalė

Taisyklinga forma – *emalis*.

Midus fermentuojamas **emale** (**–emaliu**) padengtose talpyklose.

Ši **emalė** turi būti patvari, sandari ir neakyta (**–Šis emalis** turi būti patvarus, sandarus ir neakytas).

pėstysis

Norminė forma – *pėsčiasis*, pvz.:

Automobilis kliudė **pėstijį** (**–pėsčiajį**).

cukrai, sūnai, turgai

Jeigu vienaskaitos vardininko galūnė *-us* (*sūnus*), tai daugiskaitos vardininko galūnė turi būti *-ūs* (*sūnūs*), pvz:

cukrai (=cukrūs)

sūnai (=sūnūs)

turgai (=turgūs)

G.1.2. Būvardžiai

smailas

galas turi būti **smailas** (**– smailus**)

pusiau **smailas** (**– smailus**)

smailasis (**– smailusis**) kampas

ūmas, **–a** (– **ūmus,** **–i**);
ūmiai (|| **ūmai**)

Būdvardžio forma **ūmas** yra vengtina (norma – **ūmus**).

Pagrindinėrieveiksmio forma yra **ūmai** (šalutinis variantas – **ūmiai**)

Ūmas (**–Ūmus**) klasikinis kiaulių maras

Tam, kad **ū mi ai** (|| **ūmai**) nenutrūktų pagalba maistu...

federacinis ar federalinis

Pagal ką pasirenkama baigmuo **-acinis** ar **-alinis**?

federalinė (= **federacinė**) žemė (Vokietijos arba Austrijos sudedamoji žemė).

federal administration – **federalinė / federacinė / federacijos / administracija**?

federal level – federalinis / federacinis / federacijos lygmuo?

Federalinis paprastai vartojamas kalbant apie federacijai atstovaujančią valstyb. instituciją; *federacinis* – kuris federacijos pobūdžio (pvz., *federacinė valstybė*; šis žodis įeina ir į oficialius valstybių (*federacijų*) pavadinimus; *federacinė santvarka*).

Austrijos ir Vokietijos adm. vienetai – *federacinės žemės* (žr. „Visuotinę lietuvių enciklopediją“); „Tarptautinių žodžių žodyne“ (2013) skirtumo beveik nedaroma:

federalinis – priklausantis federacijos kompetencijai, atstovaujantis federacijos valdžiai (ppr. apie valstyb. instituciją);

federacinis – 1. federacijos pobūdžio; 2. priklausantis federacijos organų kompetencijai.

Iš pasitarimų:

Paskutinį kartą aptarinėta rengiant parlamentų pavadinimų sąrašą. Tada nuspręsta, kad *federacinis, -ė* vartotina lietuvių kalbos junginiuose, o junginiuose, kurie susiję su kitomis valstybėmis, verstiniai, vartotinas *federalinis, -ė*.

Rita Miliūnaitė siuntė tokią medžiagą:

Dėl būdvardžio variantų *federacinė* ar *federalinė*. VU Vertimo studijų katedros turimame terminų banke http://www.vsk.flf.vu.lt/terminu_bankas/ (nors jis nėra norminamasis) įvairių institucijų įvairiomis kalbomis (anglų, vokiečių, rusų) sudaromi terminai daugiausia su žodžiu *federalinis, -ė*, o su *federaciniu* – visai nedaug:

-alinis, -alinė

Bundesgerichtshof

Oberlandesgericht

Bundesverwaltungsgericht

Federal Open Market Committee

Federalinis konstitucinis teismas

Federalinis rezervų bankas

Federalinis rezervų įstatymas

Federalinis trumpalaikio kredito bankas

Federalinis tyrimų biuras

Federalinis žemės bankas

Altbundeskanzler

federalinis bankas

federalinis biudžetas

federalinis darbo bylų teismas

federalinis draudimo fondas

federalinis kalėjimas

federalinis mokestis

federalinis patentų bylų teismas

federalinis prokuroras

federalinis socialinių bylų teismas

federalinis teismas

federalinis įstatymas

federalinis ūkio ministras

Federalinė indėlių draudimo bendrovė

Federalinė maisto ir vaistų valdyba

Federalinė rezervų sistema

Federalinė įvaikinimo organizacija

Konstitucijos straipsnis apie federalinės vyriausybės valdžios viršenybę valstijų atžvilgiu

federalinė apygarda

federalinė gyvenamųjų namų statybos kreditavimo sistema

Aukščiausiasis Federalinis Teismas

Aukščiausiasis federalinis žemės teismas

Federalinis administracinis teismas

Federalinis atvirosios rinkos komitetas

buvęs federalinis kancleris

federalinė subsidija
federalinė valdžia
federalinė valstybė
federalinės agentūros obligacijos
federalinės apygardos prokuroras
federalinės teisės nustatyta teisės gynimo priemonė
federalinės valdžios geležinkelio kompanijoms perduotos žemės
federalinės valdžios kompetencijai priklausantis dalykas
federalinės valdžios leidimas
federalinės valdžios organas
federalinės valdžios pareigūnas
federalinė ministerija
federalinė subsidija
federalinė teisė
federalinė valdžia
federalinė valstybė
federalinė įstaiga
federalinė ūkio ministerija
federalinė žemė
federalinė žinyba
federalinės agentūros obligacijos
federalinės apygardos prokuroras
federalinės respublikos prezidentas
federalinės teisės nustatyta teisės gynimo priemonė
federalinės valdžios geležinkelio kompanijoms perduotos žemės
federalinės valdžios kompetencijai priklausantis dalykas
federalinės valdžios leidimas
federalinės valdžios organas
federalinės valdžios pareigūnas
federalinės vyriausybės vykdoma priežiūra
federalinės žemės administracinio proceso įstatymas
ir kt.

-acinė

federacinė respublika
federacinė santvarka
federacinė sąjunga
federacinė vyriausybė
federacinės reikšmės miestas
federacinės žemės
federacinės žemės centrinio banko atsiskaitymai
federacinės žemės centrinio banko čekis

mėgiamas, -a

Tokia forma yra vengtina tarmybė (plg. *mėgti, mėgia*)

Kipras labai mėgiamas (–mėgstamas) turistų.

Lenkų mėgiamas (–mėgstamas) desertas – apelsininis varškės pyragas su razinomis.

Austrijoje gyvenančiam švedui neleido dalyvauti mėgiamo (–mėgstamo) sporto – akmenslydžio – varžybose.

Vienaskaitos naudininko galūnė

Būdvardžio ir daiktavardžio vyriškosios giminės naudininko galūnės skiriasi, pvz.: *geram vaikui*.

plačiajuosčiui (–plačiajuosči**am**) ryšiui,
daugiamečiui (–daugiameči**am**) finansinių išteklių programavimui,
septyniolikmečiui (–septyniolikmeči**am**) jaunuoliui,
ilgamečiui (–ilgameči**am**) darbuotojui,
Visagaliui (–Visagali**am**) Dievui.

Jeigu būdvardis **sudaiktavardėjęs** (vartojamas be daiktavardžio), tuomet vartojama daiktavardžio galūnė *-ui*:

Dėkojame Visagali**ui**.
Niekas nežino, kiek šiam ilgameči**ui** metų.

Vietininko galūnė

Priesaginiai pirmosios (arba *(i)a*) linksniuotės daiktavardžiai su baigmeniu *-jas* turi vienaskaitos vietininko galūnę *-uje*:

siuvėje : siuvėje, kepėjas : kepėje;
galvijas : galvijoje, (taip pat radijas : radijuje; Tokijas : Tokijoje; Ontarijas : Ontarijuje).

Nepriesaginiai šio tipo daiktavardžiai *vėjas*, *kraujas* turi dvejopas formas:

vėjas : vėje | vėjeje,
kraujas : krauje | kraujeje
Chijas : Chijoje | Chijoje (Graikijos sala)

bet tik

kelias : kelyje,
svečias : svetyje.

Plg. <http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/857>.

G.1.3. Įvardžiai

abiems

Žr. *du*, *abu*, *mu*, *judu*.

pranešimai turėtų būti skirti *abiems* (|| **abiem**) lytims;
asimetrinis pobūdis, į kurį atsižvelgiama nustatant įvairius *abiems* (|| **abiem**) regionams skirtingus pereinamuosius laikotarpius

pačio

Norminė įvardžio *pats* vyr. g. vns. K. forma yra *paties* (forma *pačio* – šalutinis normos variantas).

iš to *pačio* (|| **paties**) šaltinio.

Where appropriate, a market-economy third country which is subject to the same investigation shall be used. Kai tinkama, pasirenkama trečioji rinkos ekonomikos valstybė, kuri yra to *pačio* (–**paties**) tyrimo objektas.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 1, 63

keleta

Įvardis *keletas* yra tik vyriškosios giminės ir jis linksniuojamas kaip *vienetas*: *keletas*, *keleto*, *keletui*, *keletą*, *keletu*, *kelete*, *pvz.:*

Keletoje valstybių (=Kelete valstybių; **keliose** valstybėse) kilo neramumų.
Atėjo *keleta* (=keletas) merginų.
Išvykstate po *keletos* (=keleto) valandų.

G.1.4. Prieveiksmiai

daugiausiai (|| *daugiausia*)

Daugiausiai (||daugiausia) nukentėjo tolimieji rajonai.

pirmiausiai (|| pirmiausia)

Komisija ragina Tarybą, Europos Parlamentą ir kitas ES institucijas pirmiausiai (||pirmiausia) aptarti.

G.1.5. Skaitvardžiai

du, abu, mudu, judu

Dviskaitinių žodžių *du, abu, mudu, judu* naudininko linksnio naudininko forma yra *dviem, abiem, mudviem, judviem* (daugiskaitinė forma *dviems, abiem, mudviems, judviems* – šalutinis normos variantas, galimas laisvuosiuose stiliuose).

	vyr. g.	mot. g.
kas?	abu, du	abi, dvi
ko?	abiejų, dviejų	
kam?	abiem, dviem	
ką?	abu, du	abi, dvi
kuo?	abiem, dviem	
kur?	abiejuose, dviejuose	abiejose, dviejose

Pastaba. Naudininko ir įnagininko vyriškosios ir moteriškosios giminės formos sutampa.

shall be sent to both Parties at the same time tuo pat metu siunčiami **abiem** (|| **abiem**) Šalims
Both capabilities require specific education and training. **Abiems** (|| **Abiems**) gebėjimams reikia konkretaus švietimo ir mokymo.

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/782-dviem>; <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/2259-abiem-abiems>

Daugiskaitiniai skaitvardžiai

Daugiskaitinių skaitvardžių (3–9) ir dviskaitinių skaitvardžių bei įvardžių (*du, abu, mudu, judu*) galūnės skiriasi, pvz.:

Padėti dviem (abiem) kolegoms.	Padėti trim, keturiem, penkiem... (=trims, keturiems, penkiems...) kolegoms. Tai padaryti galima trim (=trimis) būdais.
Mudviem (judviem) reikia pagalbos.	Ir mum (=mums) , ir jum (=jums) reikia pagalbos.
Džiaugtis dviem (abiem) kolegomis.	Džiaugtis trim (=trimis) kolegomis.
Tai galima padaryti dviem būdais.	Tai galima padaryti trim (=trimis) būdais.

Skaitvardžių 11–19 galininkas

Skaitvardžių *vienuolika, dvylika, ..., devyniolika* ir įvardis *keliolika* galininkas rašomas be nosinės:

Keturioliką (=keturiolika) komiteto narių skiria Komisija, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir Taryba.

Kiekvieną mėnesį Taryba renkasi į **kelioliką (=keliolika)** posėdžių.

... per daugiau kaip **penkioliką (=penkiolika)** metų vykstančias diskusijas...

...apie tai turi būti pranešama per **penkioliką (=penkiolika)** dienų.

... programa tiksliai atitinka abiejų direktyvų **vienuoliką (=vienuolika)** punktų.

Dauginiai skaitvardžiai ir įvardžiai

Su daugiskaitiniais daiktavardžiais (*metai, marškiniai, rungtynės, durys, akiniai, rūmai, pareigos* „užimama vieta tarnyboje“) vartojami dauginiai skaitvardžiai (*dveji (-os), treji (-os)...* *devyneri (-ios)*) ir įvardžiai *abeji (-os), keleri (-ios)*, pvz.:

one member of staff filled both roles

vienas darbuotojas ėjo **abi (=abejas)** pareigas

penki (=penkeri) metai,

penkios (=penkerios) rungtynės,

du (=dveji) marškiniai, **dvi (=dvejos)** kelnės,

dviejų (=dvejų) rūmų sistema,

dviem (=dvejiems) akiniams,

du (=dvejus) rūmus, dvi (=dvejas) duris

su dviem (=dvejais) rūmais,

dviejuose (=dvejuose) rūmuose, dviejose (=dveiose) rungtyne.

Tai būtų tvirta politinė Sąjunga su stipria vyriausybe (Komisija) ir **dviem** (=dvejais) rūmais – Europos Parlamentu ir iš valstybių narių sudarytu Senatu.

Dauginių skaitvardžių ir įvardžių galūnės yra būdvardinės:

kas?	abeji, dveji	abejos, dvejos
ko?	abejų, dvejų	
kam?	abejiems, dvejiems	abejoms, dvejoms
ką?	abejus, dvejus	abejas, dvejas
kuo?	abejais, dvejais	abejomis, dvejomis
kur?	abejuose, dvejuose	abejose, dveiose

Reikia ruošti **abejom** (=abejoms) rungtyne.

Sudaryta programa **dvejiem** (=dvejiems) metams.

Dauginių skaitvardžių vyriškosios giminės galininko galūnė yra *-us*, o ne *-is* kaip kiekinių skaitvardžių, pvz.:

trejus (ne trejis), ketverius (ne ketveris), penkerius (ne penkeris), šešerius (ne šešeris), septynerius (ne septyneris) aštuonerius (ne aštuoneris), devynerius (ne devynieris).

G.1.6. Veiksmažodžiai

Priesagos

dalinti, -ina, -ino

Pagrindinis normo variantas yra *dalyti(s), dalija(si), dalijo(si)*:

Aš dalijuosi ir daliju

Tu dalijiesi ir daliji

Jis dalijasi ir dalija

Mes dalijamės ir dalijame

Jūs dalijatės ir dalijate

Sąnaudas turi **pasidalinti** (|| **pasidalyti**) visi iš jų naudos gaunantys gamintojai.

Delegacijos **pasidalino** (|| **pasidalijo**) į dvi pagrindines grupes.

Valstybės narės **pasidalino** (|| **pasidalijo**) informacija.

Jos labai aiškiai **pasidalinusios** (|| **pasidalijusios**) pareigas

rizikos pasidalinimas (|| **pasidalijimas**).

vardinti, -ina, -ino

Pagrindinis normos variantas yra *vardyti, -ija, -ijo*:

Aš vardiju

Tu vardiji

Jis vardija

Mes vardijame

Jūs vardijate

Tačiau apskritai šiuo žodžiu piktnaudžiauti nederėtų. Dabartinėje lietuvių kalboje *vardyti* vartojamas viena reikšme – „vardus ar vardais sakyti, minėti“, pvz.:

vardyti visus,

vardyti iš eilės...

Jei kalbama ne apie vardus, derėtų rinkti kitus veiksmažodžius, pvz.: *minėti, nurodyti*...

Priešdėliai

besikeičiantis

Veiksmažodžiai su priešdėliu *be-* žymi:

1. veiksmo užsitęsimą:

Ligonis vos bekruta. Akys ištįso bežiūrint. Radau besikalbančius.

2. veiksmo menkumą:

Tik du obuolius beradau.

3. pradėtinį veiksmą:

Buvau beeinąs. Buvo bepradedą lyti.

Prie užsitęsusio veiksmo pavyzdžių turbūt galima pridėti ir šiuos dalyvių pavyzdžius:

Ketverius metus įkalbinėjo **besikeičiančius** premjerus ir jų ministrus tartis.

Jis tylia šypsena stebėjo aplinkui **besikeičiančius** vaizdus.

Svarbu ir tai, kad tas kitimas čia yra **kiekybinis** – ministrai pirmininkai (vaizdai) keičia vieni kitus, bet ne patys keičiasi. Jei veiksmas neužsitęsęs, o **nuolatinis**, jei pokytis **kokybinis**, o ne kiekybinis, tuomet vartojamas dalyvis *kintantis*, pvz.:

changing society

to meet the challenges of a globalised and changing world...

...to adapt to these changing realities.

...slow in responding to the fast changing conditions on the labour market...

...flexibility to respond to changing circumstances.

kintanti visuomenė

spręsti globalizuoto ir **besikeičiančio** (**-kintančio**) pasaulio problemas...

... prisitaikyti prie **besikeičiančios** (**-kintančios**) tikrovės.

... pernelyg lėtai prisitaiko prie sparčiai **besikeičiančių** (**-kintančių**) darbo rinkos sąlygų...

...lanksčiau reaguoti į **besikeičiančias** (**-kintančias**) aplinkybes.

G.1.7. Dalelytės

nei ar nė

Dalelytė *nė* pabrėžtinai neigia bet kokio savarankiško žodžio ar žodžių junginio reikšmę:

Tokiomis sąlygomis jie negalėtų dirbti **nei** (**-nė**) dienos.

Šios taisyklės **nei** (**-nė**) karto nekeistos.

Primenama, kad **nei** (**-nė**) viena iš atrinktų šalių neprašė taikyti RER.

Ji **nei** (**-nė**) nemanė to daryti.

Kai neigiami keli dalykai, dažniausiai vartojamas neigiamosioms dalelytėms artimas porinis jungtukas *nei... nei*:

Nei Parlamentą, **nei** Komisiją kol kas nėra pareiškę prieštaravimų dėl deleguotojo akto.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas yra vienintelė Europos institucija, kurios nariai nėra **nei** politikai, **nei** valstybės tarnautojai.

Tos gairės negali **nei** prieštarauti Sąjungos teisei, **nei** susilpninti jos taikymo.

taipogi

Dalelytė *taipogi* bendrinei kalbai neteiktina (vartotina dalelytė *taip pat* ir kt.), pvz.:

This, **too**, in Austria's view, is incompatible with the objectives of the basic Regulation.

Austrijos nuomone, tai **taipogi** (=taip pat) nesuderinama su pagrindinio reglamento (Reglamento (EB) Nr. 1071/2009) tikslais

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/3970-taipogi-taip-pat-dalelytes>.

G.2. Fonetiniai šaknies variantai

įsigijantis, įsigijant

Šios formos neteiktinos, nes esamojo laiko dalyviai ir padalyviai daromi iš veiksmažodžio esamojo laiko formos (*įsigyja* : *įsigyjantis, -i; įsigyjant*):

acquirer

... undertakings **which acquire** tangible assets are refused the benefit of an investment premium solely because...

... the claimant in the main proceedings should have paid VAT equal to the amount of the input tax deduction claimed **on acquisition** of the goods in which there was now a shortfall.

for the purchase of one vaccine dose

Conference "Consumer rights **when purchasing** digital content"

įsigijantis asmuo (=įgijėjas; įsigijusioji įmonė)

... materialųjį turtą **įsigijančioms** (=įsigyjančioms) įmonėms atsisakoma suteikti investicinį priedą vien dėl to, kad...

... pareiškėja pagrindinėje byloje turėjo sumokėti PVM sumą, lygią **įsigijant** (=įsigyjant) dingusias prekes atskaitytam pirkimo PVM.

įsigijant (=įsigyjant) vieną vakcinos dozę

Konferencija „Vartotojų teisės **įsigijant** (=įsigyjant) skaitmeninį turinį“

Būtojo k. laiko dalyviai ir padalyviai daromi iš būtojo k. laiko (*įsigijo*):

įsigijęs asmuo, **įsigijusi** ponis;

įsigijus nekilnojamąjį turtą.

krenta // *krinta*

krentančios (|| **krintančios**) rinkos kainos;

pakeitimas, jei jo nedelsdamas nepateikia kitas Parlamento narys, **atkrenta** (|| **atkrinta**).

Amendments shall fall if they contradict a prior vote.

Pakeitimai, prieštaraujantys ankstesniam balsavimui, **atkrenta** (|| **atkrinta**).

value of falling mass

krentančios (|| **krintančios**) masės dydis

bunkeruoti (*bunkeravimas*)

Pamatinis žodis yra *bunkeris* (ne **bunkeris*), todėl turi būti *bunkeriuoti* (*bunkeravimas*), pvz.:

Laivus **bunkeruoti** (=bunkeriuoti) iš mobilių kranto transporto priemonių draudžiama, jeigu...

Laivas neparuoštas **bunkeravimo** (=bunkeravimo) operacijai.

burning of bunker fuels on board the vessels

laivams **bunkeruoti** (=bunkeriuoti) skirto kuro deginimas laivuose

Where bunkering, or any other transfer of any product included in the United Nations International Maritime Dangerous Goods (IMDG) code takes place during a fishing trip in the Kiribati EEZ, European Union vessels shall report such activity to Kiribati authorities.

Jei Europos Sąjungos laivuose per žvejybos reisą Kiribačio IEZ **bunkeruojami** (=bunkeriuojami) arba perkraunami kitu būdu į Jungtinių Tautų Tarptautinį pavojingų krovinių vežimo jūra kodeksą įtraukti produktai, tų laivų atsakingieji asmenys praneša apie tokią veiklą Kiribačio valdžios institucijoms.

illegal bunkering

neteisėtas **bunkeravimas** (=bunkeravimas)

paraližuoti, paralyžuoti

Kadangi yra *paralyžius* (ne *paralyžas* ar *paraližas*), tai veiksmazodis turi būti *paralyžuoti* (ne *paralyžuoti* ar *paraližuoti*), pvz.:

The embargo on the movement of people and goods has further paralysed the economy.

Žmonių ir prekių judėjimo embargas dar labiau **paralyžavo** (=paralyžiavo) ekonomiką.

without their social security contributions our welfare system would be paralysed

Be jų indėlio į socialinę apsaugą mūsų gerovės sistema būtų **paralyžuota** (=paralyžiuta)

We cannot paralyse the entire procedure until 2009...

Negalime **paralyžuoti** (=paralyžiuoti) visos procedūros iki 2009 m.

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/2076-paralizuoti>.

H. Sintaksė. Linksniai

Sintaksės normos aptariamos „Dabartinėje lietuvių kalbos gramatikoje“ (2006), Kalbos klaidų sąrašė (<http://vlkk.lt/aktualiausias-temos/didziosios-klaidos/linksniu-vartojimo>), trijose „Kalbos patarimų“ knygelėse (Sintaksė: linksnų vartojimas (S1); prielinksnių ir polinksnių vartojimas (S2); įvairūs dalykai (S3)) ir kt. Čia apsiribojama ES institucijų vertėjams aktualesnėmis klaidomis.

H.1. Vardininkas

H.1.1. Neapibrėžtam kiekiui ar daliai reikšti

Su ne sveikaisiais skaičiais

Vardininkas nevertotinas **daliai** reikšti rašant **ne sveikuoju skaičiumi** (su dešimtosiomis, šimtosiomis ir kitomis skaičiaus dalimis) **ar trupmena** išreikšto dydžio matą (taisoma vienaskaitos kilmininku), pvz.:

In the European Union 10 % of people have a moderate disability and 4.5 % severe disabilities.

... whereas on 14 and 15 January 2014, the referendum on the constitution took place with a reported turnout of 38.6 percent and a yes vote of 98.1 percent...

The actual cost of JASPERS was 284.2 million euro.

86.25 hectolitres

Europos Sąjungoje 10 procentų žmonių turi vidutinę negalią ir 4,5 procentai (=keturi ir penkios dešimtosios] procento; proc.) – sunkią.

... kadangi 2014 m. sausio 14–15 d. vyko referendumas dėl Konstitucijos, kuriame, turimais duomenimis, dalyvavo 38,6 procentai (= [trisdešimt aštuoni ir šešios dešimtosios] procento) piliečių, iš kurių 98,1 procentai (= [devyniasdešimt aštuoni ir viena dešimtoji] procento) balsavo „už“...

Faktinės JASPERS išlaidos buvo 284,2 milijonai (=milijono) eurų.

86,25 hektolitrai (=hektolitro)

Jei po kablelio parašomas nulis, skaičius (1–9) lieka sveikasis, todėl vartojamas vardininkas, pvz.:

1.0 to 2.0 liters per hectare

8.0 million pixels

27.0 billion euros

1,0–2,0 litrai hektarui.

8,0 milijonai pikselių

27,0 milijardai eurų

Rašant nesveikuoju skaičiumi ar trupmena išreikšto dydžio matą vartojamas ne daugiskaitos, o vienaskaitos dalies kilmininkas, pvz.:

<...> to achieve the 1,5 °C climate target.

The average water flow rate of the bathroom taps and showers shall not exceed 8,5 litres/minute.

Vines are planted in rows spaced between 2 and 2.2 metres

<...>

<...> apriboti klimato kaitą iki 1,5 laipsnių (=laipsnio) Celsijaus.

Vidutinis vandens srautas iš vonios kambario čiaupų ir dušų neturi viršyti 8,5 litrų (=litro) per minutę.

Vynuogynai sodinami eilėmis, tarp kurių paliekami

2–2,2 metrų (=metro) tarpai <...>

Su tam tikrais veikmažodžiais

Daiktavardžio (ar įvardžio) vardininkas nevertotinas subjektui ar objektui reikšti, kai pasakomas **neapibrėžtas** daiktų **kiekis** ar daikto **dalis**, ypač su tam tikrais savaiminio veiksmo (ar būsenos), radimosi, atvykimo veikmažodžiais (*atsirasti*, *atsitikti*, *atvykti*, *būti*, *daugėti*, *gausėti*, *įvykti*, *kilti*, *mažėti*, *pasitaikyti* ir kt.).

atsirasti + vardininkas

Su veikmažodžiu *atsirasti* (*rastis*) vardininkas nevertotinas neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti (plg. *atsiradus kam*), pvz.:

<...> CONSIDERS that it should be contemplated

<...> MANO, kad turėtų būti apsvartyta, ar kai

whether in some Member States **new challenges have emerged** <...>

The complexity of administrative procedures for customs clearance **results in delays** in ports <...>

There are encouraging signs that <...>

However, in some cases, **strong deviations occur** due to specific conditions.

<...>not later than 30 days after the day on which information was received by the party concerned that circumstances indicating a possible case of **force majeure** had arisen <...>

kuriose valstybėse narėse **atsirado nauji uždaviniai** (=naujų uždavinių; kilo naujų uždavinių) <...>

Dėl sudėtingų administracinių muitinio įforminimo procedūrų uostuose **atsiranda vėlavimai** (=vėluojama) <...>

Randasi vilties **teikiantys ženklai** (=teikiančių ženklų), kad <...>

Tačiau tam tikrais atvejais dėl konkrečių sąlygų **atsiranda dideli nuokrypiai** (=didelių nuokrypių).

<...> ne vėliau kaip per 30 dienų nuo tos dienos, kurią suinteresuota šalis gavo informaciją apie tai, kad **atsirado aplinkybės, liudijančios** (=aplinkybių, liudijančių) apie galimą **force majeure** atvejį <...>

Vardininkas vartojamas, kai daiktų skaičius apibrėžtas ar žinomas, pvz.:

That is the origin of the three options.

Taip **atsirado trys** pasirinkimo **galimybės**.

Vardininkas vartojamas, kai kalbama apibendrintai arba apie visumą, pvz.:

Previously, pigment spots were thought to be caused only by the exposure to the sun.

Anksčiau manyta, kad **pigmentinės dėmės** (← **dėmių**) **atsiranda** tik nuo saulės.

Where do babies come from?

Iš kur **atsiranda vaikai**?

The exact origin of ravioles is unknown, but research proves that they go back a long way.

Tiksli raviolių kilmė nėra žinoma, tačiau tyrimų rezultatai rodo, kad **jie atsirado** labai seniai.

Vardininkas (ne dalies kilmininkas) vartojamas, kai daiktavardis **reiškia nedalomą dalyką ar reiškinį (visumą)**, pvz.:

The structure of the ETS, with national allocation plans, **has raised the risk** of distortions in terms of competition and the internal market.

Dėl ETS struktūros, kuri remiasi nacionaliniais skirstymo planais, **atsirado rizika**, kad bus iškraipyta konkurencija ir padaryta žala vidaus rinkai.

<...>it leads to social exclusion <...>

<...>dėl jos **randasi** socialinė **atskirtis** <...>

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 13.

atvykti + vardininkas

Su **atvykimo** veiksmažodžiais (**atvykti, ateiti, atvažiuoti, atplaukti, atskristi** ir pan.) vardininkas nevartotinas neapibrėžtam daiktų kiekiui reikšti, pvz.:

... to support Member States facing, currently or in the future, recurrent and massive **arrivals of illegal immigrants**...

... padėti valstybėms narėms, į kurias nuolat ir masiškai **atvyksta** ar ateityje **atvyks nelegalūs imigrantai** (=nelegalių imigrantų) (↓ **vyksta** ir ateityje **vyks nelegalūs imigrantai**)...

... new infrastructure **providers are entering** the market for connectivity.

... į ryšio rinką **ateina nauji** infrastuktūros paslaugų **teikėjai** (=naujų infrastuktūros paslaugų **teikėjų**).

... at airports in connection with **flights** from certain regions....

... oro uostuose, į kurias **atskrenda lėktuvai** (=lėktuvų) iš tam tikrų regionų...

... for the protection of Sicily and Lampedusa, which continues to see the **arrival of boats** ...

... apsaugoti Siciliją ir Lampedūzą, į kurias vis dar **atplaukia laivai** (=laivų)

Vardininkas vartojamas, kai daiktų skaičius apibrėžtas ar **žinomas** iš konteksto, reiškiamas **(tai paprastai rodo ir linksnio vieta prieš veiksmažodį)**, pvz.:

... to turn away asylum seekers at the border, if **they come** from a safe country.

... neįleisti prieglobsčio prašytojų pasienyje, jei jie **atvyksta** iš saugios šalies.

Visitors come to be soothed by the healing waters.

Svečiai čia **atvažiuoja** pasigydyti gydomuoju vandeniu.

People came from Belgium and beyond to learn more about these two institutions.

Daugiau sužinoti apie šias dvi institucijas žmonės (↓ žmonių) **atvyko** iš Belgijos ir ne tik iš jos.

The nationalities included represent the top 10 nationalities of arrivals to Italy between January-May 2016.

Nurodytos šalys – tai 10 pagrindinių šalių, kurių piliečiai **atvyko** į Italiją 2016 m. sausio–gegužės mėn.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 14;
<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/6664-atvykti-ateiti-atvaziuoti-atplaukti-atskristi-varadininkas>.

būti + vardininkas

Su veiksmažodžiu **būti** (*yra, būna, buvo...*) vardininkas nevartotinas neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti, pvz.:

They are often to be found in towns and cities and thus in close proximity to people.

Does it happen that your colleagues do not take account of you?

I am convinced that we still **have some resources** in hand and **the possibility** of further improving the provisions of the Financial Regulation.

composite products **containing milk** or milk **products...**

Dažnai **jie** (=jū [lokių]) **būna** miestuose, taigi visai netoli žmonių.

Ar **būna atvejai** (=atveju), kai kolegos jūsų nepaiso?

Neabejoju, kad dar **yra neišnaudoti rezervai ir galimybės** (=neišnaudotų rezervų ir galimybių) toliau tobulinti Finansinio reglamento nuostatas.

sudėtiniai produktai, kurių sudėtyje **yra pienas** (=pieno) arba pieno **produktai** (=produktų)...

Vardininkas su veiksmažodžiu **būti** vartojamas apibrėžtam daiktų kiekiui reikšti, pvz.:

Foods **containing the five** flavouring substances mentioned in the Annex to this Regulation... Maisto produktai, kurių sudėtyje **yra penkios** šio reglamento priede **minėtos kvapiosios medžiagos...**

Vardininkas (ne dalies kilmininkas) vartojamas, kai daiktavardis reiškia nedalomą dalyką ar reiškinių (visumą), pvz.:

Member States at risk of not achieving the targets <...> <...> valstybių narių, kuriose **yra rizikos** (=kurios **kyla rizika**) neįvykdyti šių užduočių <...>

Tik kilmininkas vartojamas su neveikiamaisiais dalyviais *esama, būta*, pvz.:

<...> further to the identification of a **high risk** to a particular system. <...> nustačius, kad **esama didelės rizikos** (||yra **didelė rizika**) konkrečiai sistemai

<...> when several countries were at risk of default on their debt <...> <...> kai **būta rizikos** (|| **buvo kilusi rizika**), kad keletas šalių neįvykdys savo skolos įsipareigojimų <...>

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 14;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/515-buti-yra-esti-buna-buvo>.

daugėti + vardininkas

Su veiksmažodžiu (*pa*)**daugėti** vardininkas nevartotinas neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti, pvz.:

There has been a dramatic **increase in the number of requests** for help from social institutions

labai **padaugėjo** pagalbos **prašymai** (=prašymų) socialinėms institucijoms...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 14;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/4189-daugeti-daugeja-daugejo-varadininkas>.

gausėti + vardininkas

Su veiksmažodžiu **gausėti** (reikšme „daugėti“) vardininkas nevartotinas neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti, pvz.:

During the reporting period, there was a significant **increase of citizens** of Syria who applied for asylum.

Close working relationships between employment services and employers should increase the pool of job vacancies, **improve** the job matching of suitable candidates and the labour market **intelligence** in general.

Knowledge of the existence and distribution of the

Ataskaitiniu laikotarpiu itin **pagausėjo** (|| **padaugėjo**) prieglobsčio **prašę** Sirijos **piliečiai** (=prašančių Sirijos piliečių).

Užimtumo tarnyboms ir darbdaviams palaikant glaudžius darbinis ryšius turėtų padidėti laisvų darbo vietų duomenų bazė, pagerėti darbo parinkimas tinkamiems kandidatams ir apskritai **pagausėti žinios** (=žinių) apie darbo rinką.

Žinios (=žinių) apie natūralių buveinių ir rūšių

natural habitat types and species is constantly **evolving**.

egzistavimą ir pasiskirstymą nuolatos **gausėja** (daugėja).

Kai veiksmazodis *gausėti* vartojamas reikšme „didėti, augti“, vartojama konstrukcija *gausėti* + **vardininkas**, pvz.:

When the vendace can feed in a larger area, the **stock** also **increases**.

... **support** for accession negotiations seems to have recently **increased**.

income is increasing

stocks are increasing

it increases global savings

The global middle **class** is expected to nearly **triple** in size by 2030.

Quite a number of big national initiatives **increase the number** of students and enhance qualifications.

Jei seliavos maisto randa didesnėje teritorijoje, **gausėja** (didėja) ir jų **ištekliai**.

... pritariančiųjų stojimo deryboms **gretos**, atrodo, neseniai **pagausėjo** (padidėjo).

gausėja (didėja, auga) **pajamos**

gausėja atsargos

dėl to **gausėja** (didėja) **santaupos**

Tikimasi, kad iki 2030 m. **vidurinė klasė** pasaulyje **pagausės** beveik trigubai (beveik patrigubės).

Kadangi įgyvendinama nemažai plataus masto nacionalinių iniciatyvų, **gausėja** (didėja, auga) studentų **skaičius** ir kyla jų kvalifikacija.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 14,

www.vlkk.lt/konsultacijos/662-gauseti-gauseja-gausejo-vardininkas,
DLKŽ, LKŽ.

įvykti + **vardininkas**

Su veiksmazodžiu *įvykti* vardininkas nevartotinas neapibrėžtam daiktų **ar reiškinių** kiekiui reikšti, pvz.:

disaster-prone area

... whereas **significant changes have occurred** since then in the OSCE region...

vietovė, kurioje gali **įvykti nelaimės** (=nelaimių)

<...> kadangi nuo to laiko ESBO regione **įvyko dideli pokyčiai** (=didelių pokyčių) <...>

Vardininkas vartojamas, kai kalbama ne apie įvykių skaičių, o apie tekste jau minėtų įvykių aplinkybes (tai paprastai rodo ir linksnio vieta prieš veiksmazodį), pvz.:

This Directive shall not restrict the option of Member States to provide for the exclusion or the limitation of employers' responsibility where **occurrences** are due to unusual and unforeseeable circumstances, beyond the employers' control <...>

Ši direktyva neriboja valstybių narių galimybes numatyti darbdavių atsakomybės panaikinimą arba apribojimą, kai **nelaimingi atsitikimai įvyksta** dėl neįprastų ar nenumatytų aplinkybių, nepriklausančių nuo jo valios <...>

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 14–15.

www.vlkk.lt/konsultacijos/1286-ivykti.

kilti (iškilti) + **vardininkas**

Su veiksmazodžiu *kilti (iškilti)* vardininkas nevartotinas neapibrėžtam daiktų kiekiui reikšti (plg. *kilus kam*), pvz.:

The production of critical, vulnerable or systemically relevant benchmarks involves discretion in their determination and is inherently **subject to certain types of conflicts** of interest...

New **challenges have emerged**.

... since malnutrition **leads to** conflicts, poverty and social insecurity all over the world.

Diamonds are of course not the only **resource to fuel conflict**.

Rengiant ir nustatant ypatingos svarbos, pažeidžiamus arba sistemai svarbius lyginamuosius indeksus veikiama savo nuožiūra ir savaime **kyla** tam tikrų rūšių interesų **konfliktai** (=konfliktų)...

Kilo nauji iššūkiai (=naujų iššūkių; naujų uždavinių; naujų problemų).

... nes visame pasaulyje dėl neprievalgio **kyla konfliktai** (=konfliktų), plinta skurdas ir didėja socialinis nesaugumas.

Žinoma, **konfliktai** (=konfliktų) **kyla** ne tik dėl deimantų.

In this regard, **questions arose** to which extent the "independence" of NRAs should be guaranteed.

Šioje srityje **kilo klausimai** (=klausimų) dėl to, koku mastu turėtų būti garantuojama nacionalinių reguliavimo institucijų nepriklausomumas.

Konstrukcija **kilti + daugiskaitos vardininkas** vartojama, kai daiktų kiekis apibrėžtas (t. y. nurodomas daiktų ar **reiškinių** skaičius ar iš konteksto aišku, kad kalbama apie visus dalykus). Angliškame tekste apibrėžtumą paprastai rodo žymimasis artikkelis *the* arba įvardis *these* (*those* ir kt.), pvz.:

In this connection, **two questions** arise: <...>

These questions arose in a lawsuit <...>

... at least 74 people were killed and hundreds more were injured after **clashes broke out** at a football match in Port Said...

... Considers that, in view of its responsibilities and those of some of its Member States for the economic, social and political situation that **led to the popular uprisings** in the 'Arab Spring' countries...

Findings of implementation **problems are** mostly **due to** negative external factors.

Šiuo atveju **kyla du klausimai**: <...>

Šie klausimai iškilo nagrinėjant ieškinį <...>

... ne mažiau kaip 74 žmonės žuvo ir šimtai buvo sužeisti per riaušes, **kurios kilo** Port Saide per futbolo rungtynes...

... atsižvelgdama į savo ir tam tikrų valstybių narių atsakomybę dėl ekonominės, socialinės ir politinės padėties, dėl kurios **kilo** tautų **sukilimai** šalyse, vadinamose Arabų pavasario šalimis...

Nustatytos įgyvendinimo **problemos** daugiausia **kilo** dėl neigiamų išorės veiksnių. (Į Dažniausios nustatytų įgyvendinimo problemų priežastys – neigiami išorės veiksniai)

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 15.

www.vlkk.lt/konsultacijos/1423-kyla-konfliktai.

mažėti + vardininkas

Su veiksmožodžiu **mažėti** vardininkas nevertotinas neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti, pvz.:

Regions <...> are subject to **reduced investments** and **innovation**.

Due to tax fraud and tax avoidance, **funds** available to foster public investment <...> **are waning**.

This has resulted in a **reduction of funds** dedicated to this priority <...>

<...> resulted in effective coordination and the **minimisation of overlaps**.

<...> notes the **decrease in the number of accidents** at the workplace as a positive result <...>

<...> where **water flows have been** significantly **reduced** by the construction of the Ataturk Dam <...>

Regionuose... **mažėja investicijos ir inovacijos** (=investicijų ir inovacijų).

Dėl mokesčio sukčiavimo ir mokesčių vengimo **mažėja lėšos** (=lėšų), kurias būtų galima skirti viešosioms investicijoms skatinti <...>

Todėl **sumažėjo lėšos, skiriamos** (=lėšų, skiriamų) šiam prioritetui <...>

<...> davė gerų rezultatų: koordinavimas tapo veiksmingas ir **sumažėjo dubliuojami darbai** (=dubliuojamų darbų; darbų dubliavimo).

<...> kaip teigiamą rezultatą nurodo tai, kad **sumažėjo nelaimingi atsitikimai** (=nelaimingų atsitikimų) darbo vietoje <...>

<...> kur, pastačius Ataturko užtvanką, itin **sumažėjo pritekantis vanduo** (=pritekancio vandens) <...>

Kai veiksmožodis **mažėti** vartojamas reikšme „darytis mažesniai, trauktis“, vartojama konstrukcija **(su)mažėti + vardininkas**, pvz.:

Although **prices fell** from the end of the RIP to May 2013 in June 2013 they rose again by 10 %.

Every day the pollution **makes the ría less productive**.

Overall population **numbers are falling**.

Nors nuo PTL pabaigos iki 2013 m. gegužės mėn. **kainos sumažėjo**, 2013 m. birželio mėn. jos vėl **padidėjo** 10 proc.

Dėl taršos įlankos **produktyvumas** kasdien **mažėja**.

Bendras gyventojų skaičius **mažėja**.

Kai kurių objektų gali kisti tiek dydis (vardininkas), tiek skaičius (kiekis) (kilmininkas), pvz.:

The number (↔ **size**) of **dairy farms** in the EU is rapidly decreasing.

Europos pieno ūkių (↔ ūkiai) sparčiai **mažėja**.

The stock is decreasing due to reduced recruitment, so a substantial reduction in TAC is required.	Šie ištekliai mažėja dėl sumažėjusio populiacijos papildymo, taigi reikia iš esmės sumažinti BLSK.
<...> stocks of bigeye tuna have been in decline	<...> didžiausių tunų išteklių (↔ ištekliai) mažėja
Oil and gas reserves in EU countries are diminishing.	Europos Sąjungos šalių naftos ir dujų atsargos mažėja .
<...> a further deterioration in the prospects for a sustained adjustment in the path of inflation had been noted <...>	<...> konstatuota, jog vėl sumažėjo perspektyvos (↔ perspektyvų) pasiekti tvarų infliacijos lygį <...>

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 15;

www.vlkk.lt/konsultacijos/1736-mazeti-varadininkas.

pasitaikyti + vardininkas

Su veiksmazodžiu *pasitaikyti* daugiskaitos vardininkas nevertotinas neapibrėžtam kiekiui (vienaskaitos vardininkas – daikto daliai) reikšti, pvz.:

Abuse also **happens** in the meat packing sector, tourist sector etc.

... in order to prevent instances of double taxation such as **those resulting** from the current provisions

Piktnaudžiavimo **atvejai** (=atvejų) **pasitaiko** ir mėsos pakavimo sektoriuje, turizmo sektoriuje ir kt.

... siekiant užkirsti kelią dvigubo apmokestinimo atvejams, **kurie** (=kurių) **pasitaiko** taikant šiuo metu galiojančias nuostatas.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 15,

www.vlkk.lt/konsultacijos/2128-pasitaikyti-varadininkas.

H.1.2. Būviui reikšti

tapti: *tampa kas (tapo kas)*,
(*gali, nori...*) *tapti kas*

Su virsmo reikšmės veiksmazodžiu *tapti* būviui reikšti **daiktavardiškojo žodžio⁴ vardininkas**, kai pabrėžiamas **virtimas kuo**, laikomas šalutiniu normos variantu (pagr. normos variantas – **inagininkas**), pvz.:

<...> **make** this broadcasting strategy **an integrated tool** of the CFSP

An operational separation between supervisory authorities and service providers **may be the cause** of shortcomings relating to security or performance.

Any subsequent detention in a Community port **shall result in** the ship being permanently refused access to <...>

<...> užtikrinti, kad ši audiovizualinės žiniasklaidos strategija **taptų** integruota BUSP **priemonė** (|| priemone)

Funkcinis priežiūros institucijų ir paslaugų teikėjų atskyrimas **gali tapti** nepakankamo saugumo ar nepakankamų veiklos rezultatų **priežastis** (|| priežastimi).

Vėlesnis laivo sulaikymas viename iš Bendrijos uostų **tampa pagrindas** (|| pagrindu) visam laikui uždrausti šiam laivui įplaukti į <...>

Su veiksmazodžiu *tapti*, *tampa*, *tapo* būviui reikšti vartojamas būdvardžių ir būdvardiškai vartojamų žodžių vardininkas (arba kitas dvejetainis linksnis). Daugiau žr. *tapti koku* ir *būti (darytis, tapti) kokiam, -iai*

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 20;

www.vlkk.lt/konsultacijos/6888-tapti-tampa-tapo-taps-kas.

⁴ Daiktavardiškieji žodžiai – tai daiktavardžiai, juos atstojantys įvardžiai *aš, tu, jis, ji*, taip pat skaitvardžiai *šimtas, tūkstantis, milijonas, milijardas* ir t. t.

virsti: virsta kas, virsta koks
(*ėmė*) *virsti koks*

Kintamajai būsenai pabrėžti su virsmo reikšmės veiksmazodžiu *virsti* daiktavardžių ir būdvardžių (ar būdvardiškai vartojamų žodžių) vardininkas neteiktinas (vartojamas įnagininkas) (plg. [tapti kas](#) ir [tapti koku](#)), pvz.:

At the end of 2010, the contribution of social benefits to the change in gross household income has **started becoming** negative.

After three days of peaceful demonstrations, the protests **have turned** violent.

... describes how what was meant to be a common market **was becoming** an un-common one.

2010 m. pabaigoje šis socialinių išmokų **poveikis** namų ūkių bendrųjų pajamų pokyčiui **ėmė virsti neigiamas** (=neigiamu).

Po trijų dienų taikių demonstracijų **protestas virto smurtinis** (=smurtiniu).

... aprašoma, kaip tai, kas turėjo būti bendroji rinka, pamažu **virto ne bendroji** (=bendrajai).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 94.

H.1.3. Objektui su neveikiamaisiais dalyviais reikšti

laukti: laukiamas kas (ieškomas kas)

Vietoj neveikiamųjų dalyvių su daiktavardžio vardininku (*laukiamas, ieškomas kas*) geriau vartoti beasmenę formą su daiktavardžio kilmininku (*laukiama, ieškoma ko*), pvz.:

The Commission's **response is** then **expected** early in 2014

A **judgement** from the Court **is awaited** in case C-178/11.

The solution to the crisis **should be found** through negotiations between the Governments of Ukraine and the Russian Federation.

Komisijos **atsakymas laukiamas** (|| **atsakymo laukiama**) 2014 m. pradžioje.

Laukiamas Teismo **sprendimas** (|| **Laukiama** Teismo **sprendimo**) byloje C-178/11.

Krizės **sprendimas** turėtų būti **ieškomas** (|| **sprendimo turėtų būti ieškoma; sprendimo reikėtų ieškoti**) vedant Ukrainos ir Rusijos Federacijos vyriausybių tarpusavio derybas.

Kai kalbama apie asmenis, konstrukcijos *laukiamas (ieškomas) kas* ir *laukiama (ieškoma) ko* gali reikšti skirtingus dalykus, pvz.:

Ieškomas žudikas (žinoma, kas jis) ↔ **Žudikas ieškomas** (|| **Ieškoma žudiko**) (nežinoma, kas jis).

Laukiamas aukštas svečias (konkretus žinomas asmuo) ↔ **Laukiama aukšto svečio** (sakytojas gali nežinoti, kas jis).

H.2. Kilmininkas

H.2.1. Objektui reikšti

išklaustyti ko

Su veiksmažodžiu *išklaustyti* objekto kilmininkas laikomas šalutiniu normos variantu (pagrindinis – galininkas), pvz.:

The administration should expressly inform the permit-holder of the withdrawal or suspension of the fishing permit, and grant him/her a hearing.	Institucija turėtų aiškiai informuoti leidimo turėtoją apie žvejybos leidimo panaikinimą ar sustabdymą ir jo (jį) išklaustyti .
The final decision is taken by the president, after having heard the member concerned.	Galutinį sprendimą, išklausęs susijusio nario (susijusį narį), priima pirmininkas.
<...> we will be in a position to adopt the appropriate decision, having heard the political groups and the Commission	<...> išklausę frakcijų ir Komisijos (frakcijas ir Komisiją) galėsime priimti tinkamą sprendimą.
That is something that, having listened to the debate on the Procedures Directive earlier, some of our Members would do well to remember.	Būtent tai turėtų įsiminti kai kurie Parlamento nariai, pirmiau išklausę diskusijų (diskusijas) dėl Procedūrų direktyvos.
As you have listened to the opinions here, you will agree with me.	Išklausę čia pateiktų nuomonių (pateiktas nuomones), man pritarSITE.
<...> having heard John Doe <...>	<...> išklausęs Johno Doe paaiškinimų (paaiškinimus) <...>

Galininkas vartojamas visumai, ypač negyvų objektų, pabrėžti, pvz.:

<...> once he has completed the appropriate elements of the training course of theoretical knowledge instruction	<...> išklausęs atitinkamas teorijos mokymo kurso dalis <...>
<...>	
We will listen to all views .	Išklausysime visas nuomones .
With this review, we will listen to everyone who has a stake.	Atlikdami šią peržiūrą išklausysime visus , kam svarbi ši sritis

Kilmininkas vartojamas, kai visa konstrukcija *išklaustyti ko* vartojama su judėjimo ar siekimo reikšmės veiksmažodžiais, pvz.:

... the Commission will invite experts from the Member States to hear experts from Liechtenstein...	... Komisija kvies valstybių narių ekspertus išklaustyti ekspertus (=ekspertų) iš Lichtenšteino...
We are gathered to hear you	Susirinkome išklaustyti jus (=jūsų).

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/13015-2018-01-02-09-42-21>.

likti nuomonės

Konstrukcija *likti nuomonės* neteiktina (vartojama konstrukcija *likti prie nuomonės*), pvz.:

Therefore the Commission maintained the view that...	Todėl Komisija liko savo nuomonės (=prie savo nuomonės; nepakeitė [toliau laikosi; tebesilaiko savo nuomonės], kad...
---	---

(pa)reikalauti ko

Konstrukcija *(pa)reikalauti ko* neteiktina kalbant **apie asmenis ir subjektus**, iš kurių ko nors reikalaujama (vartojama konstrukcija *(pa)reikalauti iš ko* arba *(pa)reikalauti* + šalutinis dėmuo), pvz.:

the European Public Prosecutor's Office may <...> request the respective Member State's authorities to transfer the proceedings to the European Public	Europos prokuratūra <...> gali pareikalauti atitinkamos valstybės narės valdžios institucijų perduoti (=iš atitinkamos valstybės narės valdžios
--	---

Prosecutor's Office...

institucijų perduoti; **kad** atitinkamos valstybės narės valdžios **institucijos perduotų** bylą Europos prokuratūrai...

The authority may **require the person** submitting the document to reimburse the costs of the translation.

Istaiga gali **pareikalauti dokumentą pateikiančiojo asmens** (=iš dokumentą pateikiančiojo asmens) atlyginti (| **kad pateikiantysis asmuo atlygintų**) vertimo išlaidas.

The Verhovna Rada adopted a resolution on 21 February 2014 denouncing the "anti-terrorism" operations and **demanding that the security forces** withdraw from the centre of Kyiv.

Aukščiausioji Rada 2014 m. vasario 21 d. priėmė rezoliuciją, kuria pasmerkė „antiteroristines“ operacijas ir **pareikalavo saugumo pajėgų** palikti (=kad **saugumo pajėgos paliktų**) Kijevo centrą.

The Bank has **claimed** the defaulting amounts **from the borrower**.

Bankas **pareikalavo skolininko** (=iš skolininko) gražinti (| **kad skolininkas gražintų**) nesumokėtas sumas (| **pareikalavo iš skolininko** nesumokėtų sumų).

Member States are required to ensure <...>

Valstybės narės reikalaujamos užtikrinti (=Reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų; **Iš valstybių narių reikalaujama** užtikrinti)...

Daugiau žr.: *Kalbos patarimai* 2 (1), 24;
<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/6869-reikalauti-ko>.

(pa)siekti ko

Su veiksmožodžiu *(pa)siekti* skaitvardžio kilmininkas nevertotinas kiekiui (kai pasiekama tam tikra riba) reikšti, pvz.:

The fee for certification can **be up to €10** per page.

Patvirtinimo mokestis gali **siekti dešimties** (=siekti **dešimt; būti iki dešimties**) eurų už puslapį.

In several areas a level of water has already **reached three meters**.

Kai kur vandens lygis jau **pasiekė trijų metrų** (=tris **metrus**).

Dar žr. www.vlkk.lt/konsultacijos/2748-siekti-ko.

Su veiksmožodžiu *pasiekti* daiktavardžio kilmininkas nevertotinas siekiamojo **dalyko visumai** reikšti, pvz.:

The enforcement of the regulatory framework, together with appropriate fiscal policies, should help to **achieve a critical mass**.

Tokio persilaužimo (=Tokį persilaužimą) **pasiekti** būtų lengviau užtikrinus reglamentavimo sistemos įgyvendinimą ir tinkamą **fiskalinę** politiką.

Maybe most of them do not know how **to achieve their goals**.

Daugelis jų tikriausiai nežino, kaip **pasiekti savo tikslų** (=tikslus).

...by **reaching consensus** in this area, we can help **to reach agreement** in other areas too

... jeigu šioje srityje bus prieita prie bendros nuomonės, bus galima pasiekti **sutarimo** (=sutarimą) ir kitose srityse.

The college of supervisors shall do everything within its power **to reach an agreement** on...

Priežiūros institucijų kolegija daro viską, ką gali, kad būtų **pasiekta susitarimo** (=pasiektas susitarimas; susitarta) dėl...

Although **some progress has been made** with integration...

Nors vykdant integraciją buvo **pasiekta pažangos** (=padaryta pažanga)...

Konstrukcija *pasiekti ko* vartojama tik tada, kai pasakoma **neapibrėžta dalis** (neapibrėžtas kiekis), pvz.:

Portugal has during the past years **achieved** good **results**.

Per pastaruosius metus Portugalija **pasiekė gerų rezultatų**.

Some Member States have already **achieved** great **results**.

Kai kurios valstybės narės jau **pasiekė nemažų laimėjimų**.

Su veiksmožodžiu *pasiekti įvardžio* kilmininkas (*viso*) *to* vartojamas neapibrėžtai daliai reikšti, o įvardis (*visa*) *tai* – dalyko visumai reikšti, pvz.:

This has been achieved after several successive years of adaptation of the fleets. ...all thanks to European legislation To this end... / To do so, .../ Achieving this (requires)...	To (↔ Tai) pasiekta kelerius metus iš eilės vykdytus laivynų pritaikymą. Viso to (↔ Visa tai) pasiekta Europos teisės aktais. Norint to (↔ tai) pasiekti...
One way of achieving this would be<...>	Vienas būdas to (↔ tai) pasiekti būtų <...>

Konstrukcija *siekti ko* vartojama tikslui ar objektui su tikslo atspalviu reikšti, pvz.:

... a tool to achieve the objective . The EU will continue to stand by Egypt and its people in their quest for freedompriemonė, padedanti siekti tikslo . ES ir toliau stengsis padėti Egiptui ir jo žmonėms siekti laisvės .
---	---

Dar žr.: *Kalbos patarimai* 2 (1), 23–24;
www.vlkk.lt/konsultacijos/8040-pasiekti-ka-pasiekti-ko.

prieiti ko

Konstrukcija *prieiti ko* nevartotina siekiamajam dalykui reikšti (vartojama konstrukcija *prieiti ką, prieiti prie ko*), pvz.:

The Evaluation Committee came to the conclusion that ... The reference to "encouraging increased wage flexibility" was therefore considered inappropriate. However, the limitation was deemed inappropriate in view of the need to ensure equal treatment for all children. ... having regard to the conclusion reached by the Commission in section 1...	Vertinimo komitetas priėjo išvados (=prie išvados; išvada), kad... Todėl prieita išvados (=prie išvados; išvada), kad nuoroda į tai, kad „skatinamas lankstesnis darbo užmokestis“, yra netinkama. Tačiau buvo prieita nuomonės (=prie nuomonės; nuomonė), kad šis apribojimas netinkamas atsižvelgiant į poreikį užtikrinti vienodą požiūrį į visus vaikus. ...atsižvelgdama į išvadą, kurios prieita (=prie kurios prieita; kuri prieita; padaryta) 1 skirsnyje...
--	---

Daugiau žr.: *Kalbos patarimai* 2 (1), 23;
<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/2400-prieiti-prie-ivados>;
<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/4199-prieiti-prie-nuomones>.

H.2.2. Objekto daliai reikšti

Su galininkiniais veiksmažodžiais abstraktaus objekto kilmininkas vengtinas, jei jis vartojamas su apibrėžtais pažyminiais (*didelis, visiškas, lemiamas, milžiniškas* ir pan.), apibūdinančiais objektą kaip nedalijamą, pvz.:

Transport can make a huge contribution to climate and energy policy. The Lambsdorff report and recommendation are of high political importance such a step would be likely to cause significant damage to the investors' interests. The parent exercised decisive influence over the conduct of subsidiaries. Companies can derive enormous benefit from... Spain has indeed made a huge effort . The justification should include details of their background in organisations representing consumers or other interests in the food chain.	Transportas gali turėti didžiulės reikšmės (–didžiulę reikšmę) įgyveninant klimato ir energetikos politiką. A. G. Lambsdorffo pranešimas ir rekomendacija turi didelės politinės reikšmės (–didelę politinę reikšmę)... ... toks veiksmas galėtų padaryti didelės žalos (–didelę žalą) investuotojų interesams. Patronuojančioji bendrovė turėjo lemiamos įtakos (–lemiamą įtaką) patronuojamųjų įmonių veiklai Įmonės gali gauti milžiniškos naudos (–milžinišką naudą) iš... Ispanija iš tiesų dėjo milžiniškų pastangų (–milžiniškas pastangas). Pagrindžiant reikėtų pateikti išsamios informacijos (–išsamią informaciją) apie patirtį vartotojams ir kitiems maisto grandinės dalyviams atstovaujančiose organizacijose.
--	---

Jei pažyminio ypatybė apibūdina objektą kaip galimą skaidyti, dalyti, turintį daugiau ar mažiau ypatybės, gali būti vartojamas kilmininkas, pvz.:

Kongresas turės **politinės reikšmės** (↔ **politinę reikšmę**).
Padažas suteikia patiekalui **ypatingo skonio** (↔ **ypatingą skonį**).
asmenys, turintys **panašios patirties** (↔ **panašią patirtį**)

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1), 26;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/3784-reiksme-tureti-reiksme-reiksme>

H.2.3. Lyginamajai kiekybei reikšti

Skaitvardžių ar kiekio reikšmės daiktavardžių kilmininkas su aukštesniojo laipsniorieveiksmiais (*ne*) *daugiau*, (*ne*) *mažiau*, (*ne*) *ilgiau*, (*ne*) *trumpiau*, (*ne*) *žemiau*, (*ne*) *anksčiau*, (*ne*) *vėliau* neteiktinas lyginamajai kiekybei reikšti, pvz.:

Over a hundred people have died this way, without there being any reaction whatsoever from the central government of China.

The Commission has analysed links between REACH and **more than a hundred** pieces of other EU legislation

At the end of the consultation period, **over 150** responses had been received from a range of sectors.

... reduce the start-up time for new businesses to **no more than one week**.

If a motion of censure on the activities of the Commission is tabled before it, the European Parliament shall not vote thereon until **at least three days** after the motion has been tabled and only by open vote.

... a lowest point is **not less than 2,5 metres** above the bulkhead deck.

The President may give the floor to one speaker for not **more than two minutes**.

... so that the test does not take **more than 1 hour**.

Nors šitaip žuvo jau **daugiau šimto** (=kaip [nei, negu] šimtas; per šimtą) žmonių, tai nesulaukė jokio Kinijos centrinės valdžios dėmesio.

Komisija išanalizavo REACH reglamento ir **daugiau šimto** (=kaip [nei, negu] šimto) kitų ES teisės aktų ryšį.

Iki konsultacijų pabaigos iš įvairių sektorių gauta **daugiau 150** (=daugiau kaip [nei, negu] 150; per 150) atsiliepimų.

... sumažinti naujų įmonių įsteigimo laikotarpį iki **ne daugiau savaitės** (ne daugiau kaip savaitės).

Jei Europos Parlamente siūloma pareikšti nepasitikėjimą Komisijos veikla, balsuoti dėl sprendimo jis gali tik praėjus **ne mažiau trijų dienų** (=kaip [nei, negu] trims dienoms) po tokio pasiūlymo pateikimo ir tik atviru balsavimu.

... apatinis taškas yra **ne žemiau 2,5** (=kaip 2,5) metro virš pagrindinio denio.

Pirmininkas vienam kalbėtojui gali leisti kalbėti **ne ilgiau dviejų minučių** (=kaip [nei, negu] dvi minutes).

... kad bandymas neužtruktų **ilgiau valandos** (=kaip [negu, nei] valandą).

Vartojama lyginimo orientyrai reikšti, kai aukštesniojo laipsniorieveiksmiai vartojami prielinksniškai, kai pabrėžiamas ne kiekis, o tik lyginimo orientyras, pvz.:

The temperature has risen **above freezing** / has fallen **below freezing**

above (**below**) sea level

If the market share referred to in Article 3(1) or (2) is initially not more than 20 % respectively 30 % but subsequently rises **above those levels**

Temperatūra pakilo **aukščiau nulio** / nukrito **žemiau nulio** (turima galvoje padala)

aukščiau (**žemiau**) jūros **lygio**

Jei šio reglamento 3 straipsnio 1 arba 2 dalyje nurodyta rinkos dalis iš pradžių yra ne didesnė kaip atitinkamai 20 proc. ir 30 proc., bet paskui pakyla **aukščiau šių verčių**

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 27–29;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/665-daugiau-ko>;

[Didžiųjų klaidų sąrašas](#)

Evelina (EP) mano, kad jungtukas *kaip* nevertotinas tokiuose pavyzdžiuose (kai nėra kilmininko lyginamajai kiekybei reikšti?):

whereas the major part of the incremental demand and emissions will happen in emerging economies, though with per capita emissions below industrialised countries;

kadangi šis energijos poreikis sparčiausiai didės ir daugiausia teršalų bus išmetama besiformuojančios rinkos ekonomikos šalyse, nors vienam gyventojui tenkančių teršalų kiekis bus **mažesnis kaip** (–negu);

nei) pramoninėse šalyse;

teršalų kiekis bus mažesnis **kaip** (–**negu, nei**) [teršalų kiekis] pramoninėse šalyse

Šalutiniai lyginamieji sakiniai prijungiami jungtukais **negu, nei**, o jungtukas **kaip** tam netinka.

Gali būti nustatyta didesnė bauda, **negu** numatyta šiame straipsnyje.

Fondas gavo daugiau įplaukų, **negu** buvo planuota

H.2.4. Tikslui reikšti

vykti vizito

Junginiai *vykti vizito* ir *vykti su vizitu* laikomi lygiaverčiais normos variantais, pvz.:

A Canadian delegation conducted technical visits to Romania.
when they officially travel in third countries

Kanados delegacija **vyko techninių vizitų** (| **su techniniais vizitais**) į Rumuniją
kai jie **vyksta oficialaus vizito** (| **su oficialiu vizitu**) į trečiąsias šalis

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1), 31;

www.vlkk.lt/konsultacijos/6843-vykti-vizito-su-vizitu.

lankytis vizito

Junginys *lankytis vizito* nevartotinas (taisoma *lankytis su vizitu*), pvz.:

Last week President of Ukraine paid an official visit to Lithuania

Praeitą savaitę Ukrainos prezidentas **lankėsi oficialaus vizito** (=su **oficialiu vizitu**) Lietuvoje

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 31;

www.vlkk.lt/konsultacijos/6913-lankytis-vizito.

H.2.5. Tikslui su vietos (krypties) atspaviu reikšti

Su slinkties ir siekimo reikšmės veiksmožodžiais tikslui su vietos (krypties) atspaviu reikšti lygiaverčiais variantais laikomi kilmininkas, prielinksninė konstrukcija *į ką* ir bendratis, pvz.:

Rinkosi posėdžio (| į posėdį; posėdžiauti)

Į gastroles

Touring artists <...>

The President was **invited for negotiations** to Brussels.

The candidates who have passed the pre-selection step will be **invited for an interview**

Gastrolių (| **Į gastroles; Gastroliuoti**) vykstantys atlikėjai <...>

Pirmininkas buvo **kviečiamas derybų** (| **į derybas; derėtis**) į Briuselį.

Išankstinę atranką praėję kandidatai bus **kviečiami pokalbio** (| **į pokalbį; kalbėtis**).

Su slinkties ir siekimo reikšmės veiksmožodžiais kilmininkas tikslui su vietos atspaviu reikšti nevartojamas, jei kilmininku reiškiamas kitas tikslas, pvz.:

The Consultative Working Party met on 15 November 2018 for the purpose of examining the proposal submitted by the Commission.

Konsultacinė darbo grupė 2018 m. lapkričio **susirinko į posėdį** svarstyti Komisijos pasiūlymo.

H.2.6. Požymiui reikšti

Abstraktusis veiksmožodinis kokybės kilmininkas su pažyminiais vengtinas esminiam požymiui reikšti, pvz.:

essential **basic commodities**

rise in demand for **staple commodities**

Certain duties are applied to a number of **basic items**

pagrindinės **pirmo būtinumo** (–**būtiniausios**) prekės

pirmos būtinybės (–**pagrindinių**) produktų paklausos didėjimas

Tam tikrais mokesčiais apmokestinami **pirmo būtinumo** (–**būtiniausi**) reikmenys ir produktai

enforced lack of **basic necessities**

priverstinis **pirmo būtinumo** (–**būtiniausių**) daiktų trūkumas

Independence and freedom of the press is of utmost importance for democracy.

Spaudos nepriklausomumas ir laisvė demokratijai yra **pirmo svarbumo** (–**yra itin svarbūs** demokratijai) dalykai.

Daugiau žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 32–33.

Daiktavardžio kilmininkas neteiktinas medžiagai, iš kurios kas padaryta, reikšti, pvz.:

copper sheet

vario (=varinis) lakštas

copper foil

vario (=varinė) folija

copper wire

vario (=varinė) viela

ceramic tiles

keramikos (=keraminės) plytelės

metal rods

metalo (=metaliniai) strypai

wood flooring

medžio (=medinės) grindys

block of reinforced concrete

gelžbetonio (=gelžbetoninė) plokštė

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1), 34.

H.3. Naudininkas

H.3.1. Neapibrėžtam kiekiui reikšti

Naudininkas nevertotinas neapibrėžtam kiekiui reikšti su radimosi reikšmės veiksmažodžių (*kilti*, *atsirasti*) padalyviais.

atsiradus kam

Su padalyviu *atsiradus* naudininkas nevertotinas neapibrėžtam daiktų kiekiui reikšti (plg. *atsirasti + vardininkas*), pvz.:

Better access to the internal market and global markets has led to greater economies of scale and scope and thus enhanced firm-level competitiveness...

In the event of a specific and immediate operational need, the HR shall also be authorised...

Given the **emergence of air carriers** operating air services at low cost, airports served by these carriers should be enabled to apply charges...

Atsiradus geresnėms galimybėms (=geresnių galimybių) patekti į vidaus rinką ir pasaulines rinkas, padidėjo masto ir įvairovės ekonomija, todėl sustiprėjo įmonių konkurencija...

Atsiradus konkrečioms ir neatidėliotiniams operaciniams poreikiams (=konkrečių ir neatidėliojamų operacinių poreikių), vyriausiasis įgaliotinis taip pat įgaliojamas...

Atsiradus pigias skrydžių paslaugas teikiantiems oro vežėjams (=teikiančių oro vežėjų), juos aptarnaujantiems oro uostams turėtų būti leista taikyti rinkliavas...

Konstrukcija *atsiradus kam* vartojama, kai daiktų kiekis apibrėžtas, pvz.:

the efficiency gains brought about by the establishment of the two factories

Groundwater contamination can occur **in case of leaks...**

An effective early warning and response system is based on <...> identification of risks **as they appear...**

efektyvumo padidėjimas atsiradus **dviem naujiems fabrikams**

Požeminis vanduo gali būti užterštas **atsiradus nuotėkiui...**

Veiksminga ankstyvo įspėjimo ir reagavimo sistema yra grindžiama <...> pavojaus atpažinimu jam atsiradus...

kilus (kylant) kam

Su padalyviu *kilus (kylant)* naudininkas nevertotinas neapibrėžtam daiktų kiekiui reikšti (plg. *kilti + vardininkas*), pvz.:

The Commission can launch an investigation **if there are suspicions** of <...>

The competent authorities should also verify, **in case of doubts**, that the information received is correct.

Should you have any questions, please contact...

Where, **in the case of emerging health risks**, imperative grounds of urgency so require...

In the case of disagreement, the Parties shall consult each other in the Joint Committee.

Kilus įtarimams (=kilus įtarimų; jei *kyla įtarimų*), kad <...>, Komisija gali pradėti tyrimą.

Kilus abejonėms (=abejonių; jei *kyla abejonių*), kompetentingos institucijos taip pat turėtų patikrinti, ar gauta informacija yra teisinga.

Kilus klausimams (=klausimų; jei *kiltų klausimų*), prašom kreiptis į...

Jei, **kilus naujiems pavojams** (=naujų pavojų) sveikatai, būtina imtis neatidėliotinių priemonių...

Kilus **nesutarimams** (=nesutarimų), Šalys tarpusavyje konsultuojasi jungtiniame komitete.

Konstrukcija *kilus kam* vartojama, kai daiktų kiekis apibrėžtas, kai kalbama apie įvykusius dalykus ir apimama visuma, pvz.:

<...> these complications created certain delays and a number of procurement procedures had to be cancelled...

The introduction of a new regulatory regime in the financial sector is a potential issue **in view of the**

<...> **kilus šiems sunkumams** buvo vėluojama vykdyti tam tikras viešųjų pirkimų procedūras, o kai kurias jų teko nutraukti...

Kilus bankų sistemos krizei ir visuotiniam susirūpinimui dėl neefektyvaus bankų reguliavimo,

<p>crisis in the banking system and the general concern about the ineffectiveness of the regulation of banks.</p> <p><...> resulting from the sharp drop in demand due in particular to disaffection on the part of consumers <...></p> <p>Article 10 regulates what to do in case of disputes concerning the interpretation of the agreement.</p> <p>In the event of riots Minister for Justice may order...</p>	<p>naujos reguliavimo tvarkos įvedimas finansų sektoriuje gali būti problemiškas.</p> <p><...> dėl labai sumažėjusios paklausos visų pirma kilus dalies vartotojų <...> nepasitenkinimui <...></p> <p>10 straipsnyje nustatoma, ką daryti kilus ginčams (ginčų) dėl susitarimo aiškinimo.</p> <p>Kilus riaušėms teisingumo ministras gali įsakyti...</p>
--	---

Konstrukcija *kilus kam* vartojama su daugiskaitiniais žodžiais, pvz.:

Dar žr. www.vlkk.lt/konsultacijos/4140-kilti-kyla-kilo-klausimai-kilus-klausimams-varadininkas-naudininkas-kilmininkas;
[http://administracinekalba.lki.lt/index.php?antr=p&str=padalyvis.](http://administracinekalba.lki.lt/index.php?antr=p&str=padalyvis)

H.3.2. Objektui reikšti

H.3.2.1.1. Naudininkas neteiktinas objektui reikšti su kai kuriais žodžiais ar jų junginiais (*atitikti kam, atitikimas kam, indėlis kam, kurstyti kam, pastūmėti kam, pažeidimas kam, sutelkti dėmesį kam, kreipti dėmesį kam*), tačiau konstrukcijos *nusikaltimas kam, nusižengimas kam* klaida nebelaikomos.

atitikti kam

Su veiksmožodžiu *atitikti* naudininkas nevertinamas objektui reikšti, pvz.:

their supervisory and control systems continued to comply with the requirements of the Financial Regulation

jų priežiūros ir kontrolės sistemos ir toliau **atitiko** Finansinio reglamento **reikalavimams** (=reikalavimus).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 38.

atitikimas kam

Su daiktavardžiu *atitikimas* objekto naudininkas neteiktinas (vartojama *atitiktis kam; to ir to atitikimas (atitiktis); sutikimas su kuo*; šalutinis sakinys), pvz.:

The Commission will assess compliance with the requirements under the Stability and Growth Pact for all Member States on an ongoing basis.

Komisija nuolat vertins visų valstybių narių **atitikimą** Stabilumo ir augimo pakto **reikalavimams** (= **atitiktį... reikalavimams; kaip visos valstybės atitinka... reikalavimus**)

Total number of **failures**

Bendras **neatitikimų reikalavimams** (=reikalavimų **neatitikimų; reikalavimų nesilaikymo atvejų**) skaičius

A second explanation involves **ineligibility** of expenditure.

Kitas paaiškinimas susijęs su išlaidų **neatitikimu reikalavimams** (=neatitiktimi reikalavimams).

Non-compliance of interoperability constituents with essential requirements

Sąveikos sudedamųjų dalių **neatitikimas** (=neatitiktis) esminiams reikalavimams

atitiktis kam

Naudininkas su abstraktu **atitiktis** vartojamas kaip lygiavertis normos variantas (taip pat vartojama *to ir to atitiktis (atitikimas); sutikimas su kuo*; šalutinis sakinytis), pvz.:

<...> the European Union recognises control bodies (CBs) active in third countries for the purpose of equivalence or compliance.

The reports examine the **compatibility** of the member state's legislation **with Treaty provisions and with the statute** of the European system of central banks.

<...> Europos Sąjunga pripažįsta kontrolės įstaigų, vykdančių veiklą trečiojoje šalyje, lygiavertiškumą ir **atitiktį reikalavimams** (|| **reikalavimų atitiktį**)

Ataskaitose nagrinėjama valstybių narių teisės aktų **atitiktis** Sutarties **nuostatoms** ir Europos centrinių bankų sistemos **statutui** (|| **kaip valstybių narių teisės aktai atitinka** Sutarties **nuostatas** ir Europos centrinių bankų sistemos **statutą**).

Konstrukcija *atitiktis kam* suponuoja vienašalį santykį: (žemesnės galios) teisės aktai turi atitikti (aukštesnės galios) Sutartį, bet ne atvirkščiai.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 38–39;

www.vlkk.lt/konsultacijos/183-atitikimas-atitiktis-kam.

atsilaikyti kam

Pasakymas *atsilaikyti kam* nevartotinas objektui reikšti (vartotina konstrukcija *atsilaikyti prieš ką; atlaikyti ką* ir kt.), pvz.:

The stronger a common European energy market is, the stronger it will be towards external energy suppliers.

Kuo bus stipresnė bendra Europos energijos rinka, tuo tvirčiau ji galės **atsilaikyti** energijos tiekėjų iš išorės **spaudimui** (=atsilaikyti **prieš** energijos tiekėjų iš išorės **spaudimą**; atsilaikyti **spaudžiama** energijos tiekėjų iš išorės; **atlaikyti ...spaudimą**).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 39;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/6662-atsilaikyti-kam>.

nusikaltimas kam (nusižengimas kam)

Konstrukcija *nusikaltimas kam* nevartotina ne nusikaltimo objektui, o būdai ar priežastčiai nurodyti, pvz.:

nusikaltimas **aistrai** (=iš **aistros**)

Teisės srityje konstrukcija *nusikaltimas kam (nusižengimas kam)* nusikaltimo rūšiai apibūdinti, kai nusikaltimo objektas nėra veiksmo adresatas, gali būti vartojama, tačiau plačiau visuomenei skirtuose tekstuose ji laikoma šalutiniu normos variantu (geriau: *koks nusikaltimas (nusižengimas); nusikaltimas (nusižengimas), susijęs su kuo*), pvz.:

financial crime

Economic Crime Department

computer crime; computer-related crime

crime against property;
offence against property;
property offence

nusikaltimai finansams (||**finansiniai nusikaltimai**)

Nusikaltimų ekonomikai (|| **Ekonominių nusikaltimų tyrimo**) skyrius

nusikaltimas informatikai (|| **kompiuterinis nusikaltimas; kibernetinis nusikaltimas; nusikaltimas, susijęs su informatika**)

nusikaltimas nuosavybei (|| **turtinis nusikaltimas**)

Konstrukcija *nusikaltimas kam (nusižengimas kam)* vartojama kaip pagrindinis normos variantas, kai nusikaltimo objektas yra:

1. gyvas ar sugyventas adresatas:

crime against persons

offence against the State

nusikaltimas **žmonėms**

nusikaltimas **valstybei**

2. ribojamasis objektas (įstatymas, taisyklės, tvarka):

nusižengimas įstatymui

3. visiškas abstraktas (orumas, sveikata, vientisumas, neliečiamumas, laisvė, garbė, sąžinė):

crime against life	nusikaltimas gyvybei
crime against humanity	nusikaltimas žmoniškumui
crime against life, limb or personal freedom	nusikaltimas gyvybei, sveikatai ar asmens laisvei
wildlife crime	nusikaltimas gamtai
environmental crime	nusikaltimas aplinkai

Plg. [nusikaltimas prieš ką](#).

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1), 40;

www.vlkk.lt/konsultacijos/12649-nusikaltimai-kam-nusikaltimai-ekonomikai.

H.3.2.1.2. Naudininkas objektui reikšti su kai kuriais būdvardžiais (*godus (godumas) kam, šykštus (šykštumas) kam*) vengtinas, tačiau konstrukcija *lygiagretus (lygiagrečiai) kam* laikoma šalutiniu normos variantu. Daugiau žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 43.

lygiagretus (lygiagrečiai) kam

Naudininkas su būdvardžiu *lygiagretus* (ir prievoksmiu *lygiagrečiai*) (kitaip nei su būdvardžiu *statmenas*) laikomas šalutiniu normos variantu (pagrindinis – *lygiagretus su kuo*), pvz.:

A segment which is parallel to the height of the rectangle and the length of which, expressed in millimetres, has the value "b".

In addition, the road shall be visible to the driver over a width of 1 m, which is bounded by a plane parallel to the median longitudinal vertical plane and passing through the outermost point of the vehicle starting from a point 4 m behind the vertical plane passing through the driver's ocular points.

The X' axis shall be parallel to the Child Restraint Fixture (CRF) bottom surface and in the median longitudinal plane of the CRF.

The distance between points of the centre lines of the two tracks under consideration, measured parallel to the running surface of the reference track.

The load shall be applied horizontally and parallel to the median plane of the tractor.

FTC **action** may proceed in **parallel** with arbitration.

Atkarpa, kuri yra **lygiagreti** stačiakampio aukštinei (|| **su stačiakampio aukštinei**) ir kurios ilgis yra b (mm).

Be to, pradedant 4 m atstumu nuo vertikalios plokštumos, einančios per vairuotojo akių srities taškus, vairuotojui turi būti matoma 1 m pločio kelio juosta, kurią riboja plokštuma, **lygiagreti** vertikaliai išilginei vidurio plokštumai (|| **su vertikalia išilgine vidurio plokštuma**) ir kertanti tolimiausią transporto priemonės tašką.

X ašis turi būti **lygiagreti** vaiko apsaugos priemonės maketo (VAPM) apatiniam paviršiui ir išilginei VAPM vidurio plokštumai (|| **su vaiko apsaugos priemonės maketo (VAPM) apatiniu paviršiumi ir išilgine VAPM vidurio plokštuma**)

Atstumas tarp gretimų kelių ašių – atstumas, išmatuotas **lygiagrečiai** tipinio kelio važiavimo paviršiui (|| **su tipinio kelio važiavimo paviršiumi**).

Konstrukcija apkrova veikiama horizontaliai ir **lygiagrečiai** traktoriaus vidurio plokštumai (|| **su traktoriaus vidurio plokštuma**).

FPK byla gali vykti **lygiagrečiai** arbitražo procedūrai (|| **su arbitražo procedūra**).

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1), 43;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/1644-lygiagretus-kam>.

imlus kam

Vartosenoje įsigalėjusi konstrukcija su objekto naudininku (*imlus kam*), pvz.:

energy intensive industrines, products

animal of a susceptible species

energijai **imlios** pramonės sektoriai, produktai

ligai **imlus** gyvūnas

Tačiau galima ir konstrukcija su kilmininku (*imlus ko*)

encourage less energy-intensive methods

skatinti taikyti mažiau **energijos imlius** metodus

H.3.3. Turinio objektui reikšti

H.3.3.1.1. Naudininkas gali būti vartojamas kaip šalutinis normos variantas turinio objektui reikšti ir reiškiniui apibūdinti su kai kuriais veiksmožodinės kilmės daiktavardžiais (*paklausa kam, polinkis kam, pomėgis kam, poreikis kam, potraukis kam, reikalavimai kam*), tačiau konstrukcija *nuolaida kam* jau laikoma normos variantu. Naudininkas gali būti lygiavertis ar net pagrindinis variantas ypač tada, kai dėl kilmininko (einančio nederinamuju pažyminiu) susidarytų dviprasmybė.

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1), 44–46.

nuolaida kam

Pasakymai *nuolaida kam* ir *ko nuolaida* turinio objektui reikšti laikomi lygiaverčiais normos variantais, pvz.:

Nuolaida vakarinėms suknelėms (| **Vakarinių suknelių** nuolaida) – 30 proc.

Gamintojų nuolaida sezoninėms prekėms apsimokėjo.

... Ryanair benefited from a State aid in the form of discounts of airport charges...

... „Ryanair“ gavo valstybės pagalbą, kuri buvo suteikta kaip **nuolaidos** oro uosto **mokesčiams** (| oro uosto **mokesčių nuolaidos**)

Konstrukcija *nuolaida kam* vartojama, kai žodis *nuolaida* turi **kita** kilmininkinį pažyminį, pvz.:

bilateral **trade concessions** in agricultural and processed agricultural **products** dvišalės **prekybos nuolaidos** žemės ūkio ir **perdirbtiems** žemės ūkio **produktams**

Konstrukcija *nuolaida kam* vartojama adresatui reikšti, pvz.:

discounts for students

nuolaidos **studentams**

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1), 44;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/7579-nuolaida-kam-ko-nuolaida>.

poreikis kam

Konstrukcijos *poreikis kam* naudininkas turinio objektui reikšti laikomas šalutiniu normos variantu (pirmenybė teikiama pasakymui *poreikis* + bendratis; *ko poreikis*), pvz.:

... there is a small population which feels the need to be liberated

... yra maža gyventojų grupė, kuri jaučia **poreikį** nepriklausomybei (|| poreikį **būti išlaisvinta**; nepriklausomybės poreikį)

Pasakymas *poreikis kam* vartojamas, kai žodis *poreikis* turi kilmininkinį pažyminį, pvz.:

data on human body's need for sleep

duomenys apie žmogaus **organizmo poreikį** **miegui**

potraukis kam

Pasakymas *potraukis kam* laikomas šalutiniu normos variantu turinio objektui reikšti (pirmenybė teikiama pasakymui *ko potraukis, potraukis į ką, potraukis prie ko*), pvz.:

Bans usually only increase the attraction of whatever has been forbidden

Paprastai draudimas tik padidina **potraukį** draudžiamam dalykui (|| potraukį **į draudžiamą dalyką**; potraukį **daryti tai, kas draudžiama**; **draudžiamo dalyko** potraukį)

Starting the day with a proper blood-sugar level is the best antidote to snacking and sugar cravings.

Pradėti dieną su tinkamu cukraus kiekiu kraujyje yra geriausias priešnuodis prieš užkandžiavimą ir potraukį cukrui (|| potraukį **į cukrų**; **cukraus** potraukį).

reikalavimai kam

Pasakymas *reikalavimai kam* laikomas šalutiniu normos variantu (veiklos sričiai reikšti geriau vartoti kilmininko konstrukciją – *ko reikalavimai*, o konkreitiems objektams natūralesnė prielinksninė konstrukcija – *reikalavimai dėl ko*), pvz.:

alternative test requirements for vehicles <...>	transporto priemonių <...> reikalavimai alternatyviems bandymams (alternatyvių bandymų reikalavimai)
security requirements This legislation also incorporates requirements for the closure of extraction facilities.	reikalavimai saugumui (saugumo reikalavimai) Šiuose teisės aktuose taip pat nustatyti reikalavimai kasybos įrenginių uždarymui (kasybos įrenginių uždarymo reikalavimai; reikalavimai dėl įrenginių uždarymo; reikalavimai, kaip uždaryti įrenginius).
There are special safety requirements for toys, electrical appliances, cosmetics <...>	Nustatyti specialūs saugos reikalavimai žaislams, elektros prietaisams, kosmetikai <...> (žaislų, elektros prietaisų, kosmetikos <...> saugos reikalavimai).
technical requirements for inland waterways vessels	techniniai reikalavimai vidaus vandenų laivams (dėl vidaus vandenų laivų ; techniniai vidaus vandenų laivų reikalavimai)
packaging requirements	reikalavimai pakuotėms (reikalavimai dėl pakuočių ; pakuočių reikalavimai)

Pasakymas *kam taikomi (keliami) reikalavimai* (su naudininku) vartojamas, ypač jei kalbama apie konkrečius objektus, pvz.:

Requirements applying to energy sources and energy storage devices of braking systems and trailer braking couplings and to vehicles fitted with them.	Stabdžių sistemų ir priekabų stabdžių jungčių energijos šaltiniams ir energijos kaupimo įtaisams ir transporto priemonėms , kuriose jos sumontuotos, taikomi reikalavimai (Stabdžių sistemų ir priekabų stabdžių jungčių energijos šaltinių ir energijos kaupimo įtaisų ir transporto priemonių , kuriose jos sumontuotos, reikalavimai)
Requirements for the operation of various types of bodies performing inspection.	Reikalavimai, keliami įvairių tipų kontrolės įstaigų veiklai (įvairių tipų kontrolės įstaigų veiklos reikalavimai)

Tačiau pažymins *taikomi (keliami) vengtinai* su kilmininkine konstrukcija *ko reikalavimai*, pvz.:

Requirements applying to construction and fitting of braking devices and trailer braking couplings	Taikomi (–Ø) stabdymo įtaisų ir priekabos stabdžių jungčių konstrukcijos ir montavimo reikalavimai
---	--

Konstrukcija *reikalavimai kam* vartojama, kai reikalavimai keliami **adresatui** (asmenims, įstaigoms), pvz.:

Nationality condition and residence requirement for managers and for airport guard services.	Pilietybės ir gyvenamosios vietos reikalavimai vadovams ir oro uosto apsaugos paslaugų teikėjams .
---	--

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 45;

www.vlkk.lt/konsultacijos/4788-reikalavimai-kam.

H.3.4. Kainos ar vertės objektui reikšti

Naudininkas vengtinai kainos ar vertės objektui reikšti, pvz.:

VTP is measured in EUR per passenger per hour	VTP ⁵ matuojama eurais keleiviui vienai valandai (–už keleivio valandą)
VTF is measured in EUR per freight tonne per hour	Prekinio traukinio laiko vertė matuojama eurais krovinio tonai vienai valandai (–už krovinio tonos valandą).

⁵ VT – kelionės laiko sutrumpinimo pinigine vertė; VTP – darbo reikalais važiuojančių keleivių VT.

Rate (EUR per hour)
100 EUR per day per participant
Organisational and individual support (amounts in euro per day/month)

From 15 August 2010 until the end of April 2011 the petitioner was employed by the company Südring and earned 400 EUR per month, later since January 2011 150 EUR per month.

Užmokestis (EUR valandai (–už valandą))
100 EUR vienam dalyviui dienai (–už dieną)
Organizacinės paramos išlaidos ir kišenpinigiai dalyviams (suma EUR dienai (mėnesiui) (=už (per) dieną / mėnesį)

Nuo 2010 m. rugpjūčio 15 d. iki 2011 m. balandžio mėn. pabaigos peticijos pateikėja dirbo bendrovėje „Südring“ ir uždirbdavo 400 EUR mėnesiui (–per mėnesį), vėliau nuo 2011 m. sausio mėn. – 150 EUR mėnesiui (–per mėnesį).

H.3.5. Išskirčiai reikšti

Naudininkas vengtiną išskirčiai reikšti, pvz.:

The average EU fatality rate for 2014 is expected to be 51 road deaths per million inhabitants.

Manoma, kad 2014 m. ES keliuose vidutiniškai bus žuvęs 51 žmogus milijonui (–iš milijono) gyventojų.

H.3.6. Daikto požymiui reikšti

Daiktavardžių **naudininkas** vengtiną daikto požymiui reikšti, kai nežymima paskirtis, pvz.: paraiška kam, pastaba kam, programa kam, rekomendacija kam, veiksmas kam.

paraiška kam

Konstrukcija *paraiška kam* (plg. paraiška kam daryti) vengtiną, kai nežymima paskirtis (vartojama *ko paraiška*; *paraiška dėl ko*), pvz.:

paraiška **prekėms** (–prekių paraiška)

trade mark **application**

advance payment **application**

the rejection of the **application for** goods in Class 25

... to refuse the trade mark application for all the goods and services specified in that application

Iceland's **application** for membership of the European Union

paraiška prekių ženklui (–prekių ženklo paraiška; paraiška **įregistruoti prekių ženklą**)

paraiška **avansiniam mokėjimui** (–išankstinio mokėjimo paraiška; **avansinio mokėjimo** paraiška)

paraiškos 25 klasės **prekėms** (–25 klasės **prekių** paraiškos) atmetimas

... atmeti minėto prekių ženklo registravimo **paraišką visoms** joje **nurodytoms prekėms ir paslaugoms** (–**dėl visų joje nurodytų prekių ir paslaugų**)

Islandijos **paraiška narystei** Europos Sąjungoje (| Islandijos **narystės** Europos Sąjungoje paraiška; paraiška **dėl narystės** Europos Sąjungoje)

pastaba kam

Konstrukcija *pastaba kam* vengtiną⁶, jei naudininku nereiškiamą paskirtis, pvz.:

... I must express some **concerns** I have about the present motion for a resolution.

The applicant was given the possibility to submit **comments on** the renewal **report**.

... turiu pateikti keletą **pastabų dabartiniam pasiūlymui** (–**dėl dabartinio pasiūlymo**) dėl rezoliucijos.

Pareiškėjui buvo suteikta galimybė pateikti **pastabų** atnaujinimo **ataskaitai** (–**dėl atnaujinimo ataskaitos**).

programa kam

Naudininkas su žodžiu *programa* laikomas šalutiniu normos variantu požymiui reikšti (pagrindinis – *ko programa*), pvz.:

Special Programme for Peace and Reconciliation.

Specialioji **programa** taikai ir susitaikymui (| taikos ir susitaikymo programa).

Paskirčiai ar adresatui reikšti naudininkas – norma, pvz.:

⁶ Prof. Drukteinio nuomone, *pastabos pasiūlymui* galėtų būti vertinamos kaip šalutinis normos variantas, kai kalbama apie konkretų pasiūlymo tekstą, teksto dalį – kai aiški pastabų paskirtis.

rekomendacija kam

Naudininkas su žodžiu *rekomendacija* laikomas šalutiniu normos variantu požymiui reikšti, pvz.:

The main recommendations <...> for the Special Programme for Peace and Reconciliation are discussed below.

Toliau aptariamos pagrindinės **rekomendacijos** <...> Specialiajai taikos ir susitaikymo programai (|| dėl Specialiosios taikos ir susitaikymo programos).

veiksmai kam

Konstrukcija *veiksmai kam* (be bendraties) vengtina **požymiui** reikšti (plg. [veiksmai kam daryti](#)), pvz.:

Specific actions to combat terrorism in the field of justice, liberty and security.

Konkretūs **veiksmai kovai** su terorizmu (–**kovos** su terorizmu **veiksmai**) teisingumo, laisvės ir saugumo srityje.

H.3.6.1.1. Abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių **naudininkas** vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas) daikto požymiui reikšti, kai nežymima paskirtis, pvz.: [eksportas ko darymui](#), [kliūtis ko darymui](#), [kriterijus ko darymui](#), [sąlyga ko darymui](#).

eksportas (ko) darymui

Su gabenimo reikšmės daiktavardžiu *eksportas* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

The export of EU ships to non-OECD countries for recycling is illegal.

ES laivų **eksportas** į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai (EBPO) nepriklausančias valstybes **perdirbimui** (–**perdirbti**) yra neteisėtas.

kliūtis ko darymui

Konstrukcija *kliūtis ko darymui* neteiktinta (taisoma *kliūtis daryti ką; ko darymo kliūtis*), pvz.:

Reduce **impediments to employment creation**

Sumažinti kliūčių darbo vietų kūrimui (=kurti darbo vietas)

Konstrukcija *kliūtis ko darymui* vartojama, jei veiksmožodinis abstraktas turi derinamąjį pažyminį, pvz.

significantly reducing the **red tape involved in public research funding**

gerokai sumažinti biurokratinių **kliūčių** viešajam mokslinių tyrimų finansavimui (| biurokratinių viešojo mokslinių tyrimų finansavimo kliūčių)

... in case substantive **impediments to resolvability** are identified.

... jei būtų nustatyta esminių **kliūčių** sėkmingam pertvarkymui (| sėkmingo pertvarkymo kliūčių).

to create **obstacles to the proper functioning** of the internal market.

sudaryti **kliūčių** tinkamam vidaus rinkos veikimui

Dar žr. www.vlkk.lt/konsultacijos/11830-kliutis-trukdis-kliudyti-trukdyti-naudininkas

kriterijus ko darymui

Konstrukcija *kriterijus ko darymui* vengtina, jei kriterijaus objektas reiškiamas abstrakčiuoju priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžiu, pvz.:

...le Conseil devrait **fixer des critères de référence** pour la clôture provisoire...

... Taryba turėtų nustatyti pagrindinius **kriterijus laikinam uždarymui** (–laikino uždarymo kriterijus)...

sąlyga ko darymui

Konstrukcija *sąlyga ko darymui* vengtina (jei turi kilmininkinį pažyminį *sąlyga ko darymui* – neteiktina) (vartojama *sąlyga ką daryti; ko darymo sąlyga*), pvz.:

Financial stability is the pre-requisite for jobs and growth.

Adequate provision is to be made for the storage and disposal of food waste, non-edible by-products and other refuse.

Finansinis stabilumas yra būtina **sąlyga** darbo **vieta** **kūrimui** ir **ekonomikos augimui** (=darbo vietų **kūrimo** ir **ekonomikos augimo sąlyga**).

Turi būti **sudarytos** tinkamos **sąlygos** maisto **atliekų**, nevalgomų atliekinių **produktų** ir kitų **šiuokšlių sandėliavimui** ir **naikinimui** (=sąlygos sandėliuoti ir naikinti maisto atliekas, nevalgomus atliekinius produktus ir kitas šiuokšles; maisto atliekų, nevalgomų atliekinių produktų ir kitų šiuokšlių sandėliavimo ir naikinimo **sąlygos**)

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 48.

H.3.6.1.2. Naudininko ir bendraties konstrukcija vengtina dalykui, pasakytam daiktavardžiu, nereiškančiu priemonės, apibūdinti (vartojama bendratis ir galininkas, šalutinis sakiny su *kaip* ar *pan.*), žr.: *eilė kam daryti*, *galimybė kam daryti*, *gebėjimas kam daryti*, *iniciatyva kam daryti*, *kliūtis kam daryti*, *kriterijus kam daryti*, *nurodymas kam daryti*, *pagrindas kam daryti*, *pastangos kam daryti*, *priežastis kam daryti*, *sąlyga kam daryti*.

eilė kam daryti

Konstrukcija *eilė kam daryti* vengtina, nes daiktavardis *eilė* nereiškia priemonės (vartojama *eilė daryti ką; ko eilė*), pvz.:

A **waiting list** for obtaining housing support on preferential terms

I have got myself **listed** for housing support.

... on persons **listed** for state aid...

It is **now** up to the political parties to implement the right policies

Why passengers have to stand twice in a long **queue** to **undergo** the same security check **procedures**

eilė būsto paramai lengvatinėmis sąlygomis **gauti** (–**gauti būsto paramą** lengvatinėmis sąlygomis)

Įsirašiau į **eilę** būsto **paramai gauti** (–gauti būsto paramą; į būsto paramos **eilę**).

...dėl asmenų, įrašytų į **eiles valstybės paramai gauti** (–**gauti valstybės paramą**)...

Dabar politinių partijų **eilė tinkamai politikai įgyvendinti** (–**įgyvendinti tinkamą politiką**)

Kodėl keleiviai turi du kartus stovėti ilgoje **eilėje** **tokiai pačiai** saugumo patikrinimo **procedūrai atlikti** (–**kad būtų atlikta tokia pati** saugumo patikrinimo **procedūra; dėl tokios pačios** saugumo patikrinimo procedūros)

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1),48;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/9027-bendraties-galininkas-naudininkas-nurodymas-nutarimas-paraiska-pasiulymai-planas-prasymas-sutartis>.

galimybė kam daryti

Naudininko ir galininkinio veiksmoždžio bendraties konstrukcija vengtina apibūdinti dalykui, pasakytam daiktavardžiu, reiškiančiu objektą, bet ne priemonę (vartojama *galimybė daryti ką*), pvz.:

As large enterprises have greater **ability to create employment**...

They may have invested significant sums in obtaining a patent but then are simply not **able to enforce it** against infringements.

... notes, however, that there remains **room for** improvement.

...there are many **opportunities for improvement** of the quality of life in rural areas...

Innovations have given an **opportunity for** improvement of the political coherence of CSDP.

Kadangi didelės įmonės turi daugiau **galimybių** darbo vietoms **kurti** (–**kurti darbo vietas**)...

Jie gali būti investavę dideles pinigų sumas patentui gauti (||**į patentą**), bet tiesiog neturėti **galimybių jam apsaugoti** (–**apsaugoti jį**) nuo pažeidimo.

... tačiau pažymi, kad dar yra **galimybių jiems** (–**juos**) tobulinti.

... turi daug **galimybių** kaimo gyvenimui pagerinti (– pagerinti kaimo **gyvenimą**).

Naujovės suteikė galimybę **politiniams** BSGP **nuoseklumui** pagerinti (– pagerinti **politinį** BSGP **nuoseklumą**).

Konstrukcija **galimybė kam + bendratis** vartojama, kai naudininku reiškiamas subjektas, atliekantis bendratimi reiškiamą veiksmą, pvz.:

on the Social situation of the Roma and their improved **access** to the labour market in the EU dėl romų socialinės padėties ir geresnių **galimybių** jiems **patekti** į ES darbo rinką gerinimo

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1), 48;
www.vlkk.lt/konsultacijos/3888-galimybė-daryti-ka.

gebėjimas kam daryti

We need to have capabilities at our disposal to assess the threats for society.

Privalome turėti gebėjimų visuomenei **gresiantiems pavojams** įvertinti (–įvertinti visuomenei **gresiančius pavojus**).

iniciatyva kam daryti

Konstrukcija **iniciatyva kam daryti** yra vengtina, kai iniciatyva reiškia norą, ketinimą (vartojama **iniciatyva daryti ką** (plg. *ryžtas, noras, sumanymas daryti ką*) ar kitokie raiškos būdai), pvz.:

The ENP is an excellent **initiative to support** those processes EKP yra puiki **iniciatyva šiems procesams paremti** (–**remti šiuos procesus**; šių **procesų rėmimo iniciatyva**)

Konstrukcija **iniciatyva kam daryti** laikoma šalutiniu normos variantu, kai žodžiu **iniciatyva** vadinamas dokumentas, pvz.:

... to prepare an European **initiative to support** the rules on financial fair play... ...parengti europinę **iniciatyvą** finansinio sąžiningumo taisyklėms remti (|| **remti finansinio sąžiningumo taisykles**)...

... the Commission proposed an EU-level **initiative to address** this issue. Komisija pasiūlė ES lygmens **iniciatyvą** šiam klausimui **spręsti** (|| **spręsti šį klausimą; kaip spręsti šį klausimą**).

kliūtis kam daryti

Konstrukcija **kliūtis kam daryti** vengtina, jei naudininku reiškiamas galininkine bendratimi reiškiamo veiksmo objektas (vartojama **kliūtis daryti ką; kliūtis darant ką; trukdo daryti ką** ir kt.), pvz.:

Changes to the flow and physical shape (the 'hydromorphology') of water bodies are among the main **factors preventing the achievement of** good water **status**. Vandens telkinio vandens srauto ir fizinės vandens telkinio formos (hidromorfologijos) keitimas – viena iš pagrindinių **kliūčių gerai** vandens telkinio **būklei pasiekti** (–**pasiekti gerą** vandens telkinio **būklę**; gerinant vandens telkinio būklę; siekiant geros vandens telkinio būklės; norint pasiekti gerą vandens telkinio būklę; keitimas **dažniausiai trukdo pasiekti gerą** (**pagerinti**) vandens telkinio **būklę**).

... to overcome <...> **impediments to a prompt transfer of own funds** or the **repayment of liabilities or assets** within the group... ...pašalinti <...> **kliūtis nuosavoms lėšoms** nedelsiant **perduoti** arba **įsipareigojimams ar turtui išpirkti** grupėje (–grupėje nedelsiant **perduoti nuosavas lėšas** arba **išpirkti įsipareigojimus ar turta**)...

These national differences are inconsistent with a common European asylum system and constitute **an obstacle to its realisation**. Šie nacionaliniai skirtumai prieštarauja bendrai Europos prieglobsčio sistemai ir yra **kliūtis jai** (–ją) įgyvendinti.

This is not an obstacle to settle disagreements Tai nėra **kliūtis nesutarimams spręsti** (– **spręsti nesutarimus**)...

Kai naudininku reiškiamas ne objektas, o subjektas, atliekantis bendratimi reiškiamą veiksmą, vartojama konstrukcija **kliūtis kam veikti**, pvz.:

The issues of trust and lending were notably the main **barriers** to the development of business. Pasitikėjimo bei kreditavimo problemos ir buvo pagrindinė **kliūtis verslui vystytis**.

The attachment of a bank account is not an **obstacle** for the payment to be made on the bank account of a **Banko** sąskaitos areštas nėra **kliūtis pinigams patekti** į asmens sąskaitą.

person.

whether or not they constitute **an obstacle** to the functioning of the internal market...

remove **disincentives** to female labour force participation

Konstrukcija *kliūtis kam* (be bendraties) vartojama požymiui nurodyti, pvz:

regulatory **barriers** to cross-border trade need to be removed

...ar jos nėra **kliūtis** vidaus **rinkai veikti...**

pašalinti **kliūtis moterims dalyvauti** darbo rinkoje

būtina pašalinti reguliavimo **kliūtis tarpvalstybinei prekybai**

Plg. www.vlkk.lt/konsultacijos/11829-kliutis-daryti-ka-kliutys-daryti-ka-bendraties-galininkas; Šukys 1998, 153.

nurodymas kam daryti

Konstrukcija *nurodymas kam daryti* vengtina **apibūdinti dalykui, pasakytam daiktavardžiu, nereiškančiu priemonės** (taisoma *nurodymas daryti ką; nurodymas, kaip daryti...*), pvz.:

We have received an order to install a beach.

Gavome **nurodymą paplūdimiui įrengti** (– **įrengti paplūdimį**).

Order for restructuring of the posts

nurodymas etatams **pertvarkyti** (– **pertvarkyti etatus**)

Instructions on drafting term-papers have been discussed.

Apsvarstyti **nurodymai kursiniams darbams rašyti** (– **kursinių darbų rašymo nurodymai; nurodymai, kaip rašyti kursinius darbus**).

The applicant shall give the order for payment of the application fee at the latest on the date on which he files his application.

Nurodymą paraiškos **mokesčiui sumokėti** (–**Nurodymą sumokėti** paraiškos **mokestį**) pareiškėjas duoda vėliausiai savo paraiškos padavimo dieną.

disclosure order

nurodymas įrodymams atskleisti (–**atskleisti įrodymus**)

order protecting confidential information

nurodymas konfidencialiai informacijai saugoti (–saugoti **konfidencialią informaciją**)

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1), 48.

pagrindas kam daryti

Konstrukcija *pagrindas kam daryti* vengtina, nes dkt. *pagrindas* nereiškia priemonės (vartojama *pagrindas daryti ką*), pvz.:

... we came to the conclusion that Directive X is the appropriate legal **basis to examine** further these legal issues.

... padarėme išvadą, kad Direktyva X yra tinkamas teisinis **pagrindas šiems teisiniams klausimams išsamiau nagrinėti** (–**išsamiau nagrinėti šiuos teisinius klausimus**)

However, this regulation cannot serve as a legal **basis creating** an intra-Community transfer **mechanism**.

Vis dėlto šis reglamentas negali būti teisinis **pagrindas** Bendrijos vidaus perkėlimo **systemai sukurti** (–**sukurti** Bendrijos vidaus perkėlimo **systemą**)

Nor should the mere fact that the financial circumstances of the debtor are poor or deteriorating, in itself, constitute sufficient **ground for the issuing** of an **Order**.

Be to, vien tai, kad skolininko finansinės aplinkybės yra nepalankios arba blogėja, savaime neturėtų būti pakankamas **pagrindas įsakymui išduoti** (–**išduoti**⁷ įsakymą).

This amendment gives the legal **ground** for the Agency **to implement** a complete **set of rules** for managing and avoiding conflicts of interest.

Šiuo pakeitimu Agentūrai suteikiamas teisinis **pagrindas** interesų konfliktų valdymo ir vengimo taisyklių **rinkiniui įgyvendinti** (–pagrindas **įgyvendinti... rinkinį**).

⁷ Vartojamas veiksmažodis *išduoti* (o ne *išleisti*), nes kalbamasis europinis sąskaitos blokavimo įsakymas (EAPO) yra ne norminis teisės aktas, o individualaus taikymo teisės aktas (dokumentas). Plg. CPK: *išduoti teismo įsakymą*.

Konstrukcija *pagrindas kam* (be bendraties) yra taisyklinga, pvz.:

to find a common ground for dialogue

surasti bendrą **pagrindą dialogui**

... to provide a proper legislative **basis to activities**
which...

... suteikti tinkamą teisinį **pagrindą** veiksmams,
kurie...

pastangos kam daryti

Konstrukcija *pastangos kam daryti* vengtina (vartotina *pastangos daryti ką; pastangos, kad ...*), pvz.:

Efforts need to be stepped up to accelerate this process.

Reikia dėti daugiau **pastangų šiam procesui paspartinti** (– **paspartinti** šį procesą; **kad šis procesas paspartėtų**).

priežastis kam daryti

Konstrukcija *priežastis kam daryti* vengtina, nes dkt. *priežastis* nereiškia priemonės, pvz.:

... if an important witness was absent, this was a personal decision and did not justify postponing the hearing.

... jeigu svarbus **liudytojas** nedalyvauja, tai yra asmeninis jo sprendimas, o ne **priežastis posėdžiui nukelti** (– **nukelti posėdį**).

... **for which** there appears to be insufficient due cause or economic justification.

... o **tam** (–**tai**) **daryti**, atrodo, nėra pakankamai reikiamų **priežasčių** ar ekonominio pagrindimo.

sąlyga kam daryti

Su žodžiu *sąlyga* nevartotina naudininko, reiškiančio veiksmo objektą, ir galininkinio veiksmožodžio bendraties konstrukcija (vartojama *sąlyga daryti ką; ko darymo sąlyga*), pvz.:

Exemptions can stimulate more innovation and business start-ups.

Išimties gali labiau skatinti inovacijų kūrimą ir sudaryti palankesnes **sąlygas verslui pradėti** (–**pradėti verslą**)...

... better **conditions** for developing television channels and their programming

... geresnės **sąlygos** televizijos **kanalams plėtoti** ir jų **laidoms kurti** (–**plėtoti** televizijos **kanalus** ir **kurti laidas**)

Condition for obtaining a fishing authorisation – eligible vessels

Sąlyga žvejybos **leidimui gauti** (–žvejybos **leidimo suteikimo sąlyga**; sąlyga **gauti** žvejybos **leidimą**) – reikalavimus atitinkantys laivai

to create **opportunities** for business development

sudaryti **sąlygas verslui plėtoti** (–**plėtoti verslą**)

EULEX incorporated the results of the facilitated dialogue agreements into its work as appropriate and **facilitated** their implementation.

EULEX į savo darbą **tinkamai** įtraukė remiamo dialogo susitarimų rezultatus ir sudarė palankesnes **sąlygas jiems** (–**juos**) **įgyvendinti**.

... the notification of this designation to the Commission is a **pre-requisite** for the submission of interim payments.

... pranešimas apie tokį paskyrimą Komisijai yra būtina **sąlyga tarpiniams mokėjimams** atlikti (– **atlikti tarpinius mokėjimus; norint atlikti tarpinius mokėjimus**).

Konstrukcija *sąlygos kam + bendratis* vartojama, kai naudininku reiškiamas subjektas, atliekantis bendratimi reiškiamą veiksmą, pvz.:

CEPOL's host Member State shall provide the best possible **conditions** to ensure the **functioning of CEPOL**

Priimančioji valstybė narė sudaro kuo geresnes **sąlygas** Europos policijos **koledžiui veikti**.

... **facilitating their transition** to employment...

... sudaryti palankesnes **sąlygas jiems patekti** į darbo rinką...

... creation of favourable **conditions for their growth** and development...

... palankių **sąlygų jiems augti** ir juos ugdyti sudarymas...

... how to create the **conditions for their staying** in Europe...

... kaip sudaryti **sąlygas šioms įmonėms likti** (| **kad šios įmonės liktų**) Europoje...

Be bendraties naudininkas (*sąlygos kam*) gali būti vartojamas paskirties reikšme, pvz.:

... to create favourable business environments in developing countries

... sudaryti palankias **sąlygas verslui** besivystančiose šalyse

H.3.6.1.3. Naudininko ir bendraties konstrukcija dokumentui⁸ (galinčiam reikšti ir priemonę) apibūdinti laikoma šalutiniu normos variantu, žr.: [gairės kam daryti](#), [leidimas kam daryti](#), [licencija kam daryti](#), [nutarimas kam daryti](#), [paraiška kam daryti](#), [pasiūlymas kam daryti](#), [planas kam daryti](#), [prašymas kam daryti](#), [programa kam daryti](#), [sutartis kam daryti](#), [vadovas kam daryti](#).

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1), 48–49;

www.vlkk.lt/konsultacijos/9027-bendraties-galininkas-naudininkas-nurodymas-nutarimas-paraiska-pasiulymai-planas-prasymas-sutartis.

gairės kam daryti

Naudininkas su bendratimi laikomas šalutiniu normos variantu dalykui, pasakytam daiktavardžiu, turinčiu priemonės atspalvį, reikšti (pagrindinis normos variantas – *ko darymo gairės; gairės dėl ko darymo*), pvz.:

guidance for inspecting facilities

gairės laikymo vietoms tikrinti (|| **laikymo vietų tikrinimo gairės**; **gairės dėl laikymo vietų tikrinimo**)

guidelines for global grants or integrated operational programmes

gairės visuotinėms **dotacijoms** arba integruotoms veiksmų **programoms** (|| **visuotinių dotacijų arba integruotų veiksmų programų gairės**)

leidimas kam daryti

Konstrukcija *leidimas kam daryti* laikoma šalutiniu normos variantu, jei leidimas suvokiamas kaip dokumentas (pagrindinis – *leidimas daryti ką*), pvz.:

A person who holds an authorisation to acquire a firearm shall not require an authorisation to acquire ammunition for that firearm.

Asmeniui, turinčiam **leidimą** šaunamajam ginklui įsigyti (|| **įsigyti šaunamąjį ginklą**), nereikia leidimo įsigyti šaudmenų tam šaunamajam **ginklui**.

The project was authorised by Decision XX.

Leidimas šiam projektui vykdyti (|| **vykdyti projektą**) buvo išduotas Sprendimu Nr. XX

This should also include any animals used in an authorised project...

Prie šios kategorijos taip pat priskiriami visi projekte, kuriam (|| **kurį**) **vykdyti** išduotas **leidimas**, naudojami gyvūnai...

On 10 April 2009, however, a permit for the management of solid, non-hazardous waste was granted...

Tačiau šis pažeidimas panaikintas 2009 m. balandžio 10 d., nes išduotas **leidimas** nepavojingoms kietosioms atliekoms laikyti (|| **laikyti nepavojingas kietąsias atliekas**)...

to submit applications for hydrocarbon exploration licences

teikti paraiškas išduoti **leidimus** angliavandeniliams tirti (|| **tirti angliavandenilius**)

Konstrukcija su naudininku (*leidimas kam*) be bendraties gali būti vartojama paskirties reikšme, pvz.:

... not to propose to **authorise** any new GMO variety

... nesiūlyti išduoti **leidimų jokioms naujoms GMO rūšims**

... Member States may withdraw **authorisation of possession of the firearm**

... valstybė narė gali atimti **leidimą ginklui**

prior authorisation of hearings organised by Parliament's governing bodies

išankstinis **leidimas** Parlamento valdymo organų **rengiamiems klausymams**

⁸ Gramatikos, rašybos ir skyrybos pakomisė 2016 m. kovo 24 d. posėdyje apsvarstė naudininko su bendratimi vartojimą su žodžiais, kurie 2003 m. „Kalbos patarimų“ knygoje įvertinti kaip nereiškiantys priemonės. Pastarųjų metų vartosenos tyrimai rodo, kad kai kurie žodžiai (*leidimas, prašymas, paraiška, programa, planas, nutarimas, sutartis* ir pan.) turi dokumento reikšmę, vadinasi, gali reikšti ir priemonę. Pakomisės nuomone, su tokiais žodžiais naudininkas su bendratimi vertintinas kaip šalutinis normos variantas (*leidimas šautuvui laikyti, prašymas pašalpai gauti*).

licencija kam daryti

Licencijai apibūdinti naudininko ir bendratis konstrukcija (*licencija kam daryti*) laikoma šalutiniu normos variantu (pagrindinis – *licencija daryti kq, ko darymo licencija*), pvz.:

Operating Licence	licencija oro susisiekimui vykdyti (vykdyti oro susisiekimą)
Hazardous waste management licence	licencija pavojingosioms atliekoms tvarkyti (pavojingųjų atliekų tvarkymo licencija)
licencija geriamajam vandeniui tiekti ir nuotekoms tvarkyti (geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo licencija)	

nutarimas kam daryti

Konstrukcija *nutarimas kam daryti* laikoma šalutiniu normos variantu (pagrindinis – *nutarimas daryti kq*), jei *nutarimas* vartojamas dokumento (priemonės) reikšme, pvz.:

the officer adopted the decision to suspend an activity harmful to the environment	pareigūnas priėmė nutarimą aplinkai kenksmingai veiklai sustabdyti (sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą; nutarė sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą)
the resolution of the shareholders to reduce the capital of the SPE	akcininkų nutarimas SPE kapitalui mažinti (mažinti SPE kapitalą)
decision to increase taxes	nutarimas mokesčiams didinti (didinti mokesčius)

Plg. Kalbos patarimai 2 (1), 48;
www.vlkk.lt/konsultacijos/9027-bendratis-galininkas-naudininkas-nurodymas-nutarimas-paraiska-pasiulymai-planas-prasymas-sutartis.

paraiška kam daryti

Konstrukcija *paraiška kam daryti* laikoma šalutiniu normos variantu (pagrindinis – *paraiška daryti kq; ko paraiška*), pvz.:

application for a marketing authorisation	paraiška rinkodaros leidimui išduoti (išduoti rinkodaros leidimą; rinkodaros leidimo paraiška)
aid application	paraiška pagalbai gauti (paramos paraiška)
the United Kingdom has sent the Commission an application for registration of the name "Welsh Beef" as a geographical indication.	Jungtinė Karalystė pateikė Komisijai paraišką pavadinimui „Welsh Beef“ kaip geografinėi nuorodai registruoti (paraišką įregistruoti pavadinimą „Welsh Beef“ kaip geografinę nuorodą).
an application for registration of a variety in the national variety register	paraiška veislei įregistruoti (įregistruoti veislę nacionaliniame veislių registre)

Skirtingai nei su žodžiu *prašymas*, su žodžiu *paraiška* veiksmažodį *gauti* vartoti galima, nors sklandžiau būtų vartoti *suteikti, skirti*, pvz.:

application for advance payment

As a general rule, farmers submitting an aid application for direct payments for one calendar year (N) are paid within a fixed payment period falling under the financial year (N+1).

apply for restructuring aid

paraiška gauti (|| suteikti; skirti) avansą

Paprastai ūkininkui, pateikusiam paraišką gauti (|| išmokėti) tiesiogines išmokas už vienus kalendorinius metus (N), parama išmokama per nustatytą finansinių metų (N+1) mokėjimo laikotarpį.

teikti paraišką gauti (|| suteikti; skirti) restruktūrizavimo paramą (|| restruktūrizavimo paramos paraišką)

Plg. Kalbos patarimai 2 (1), 48;
Vladarskienė R. 2005, 84–86;

www.vlkk.lt/konsultacijos/9027-bendratis-galininkas-naudininkas-nurodymas-nutarimas-paraiska-pasiulymai-planas-prasymas-sutartis.

pasiūlymas kam daryti

Konstrukcija *pasiūlymas kam daryti* vengtina (vartojama *pasiūlymas daryti ką, pasiūlymas, kaip daryti; ko pasiūlymas, pasiūlymas dėl*) arba laikoma šalutiniu normos variantu (jei taip vadinamas dokumentas), pvz.:

A proposal for improvement of work

Commission shall, after consulting BEREC, make appropriate legislative proposals to the European Parliament and the Council to address this situation by 30 June 2015.

... to come forward with a proposal to protect whistleblowers, not only morally but also financially,

... it will present a proposal for a transfer from this reserve to the relevant budget lines.

... calls on the Commission to bring forward, under the European Semester, a proposal to adopt a convergence code...

pasiūlymas **darbui gerinti** (–**pasiūlymas gerinti darbą; pasiūlymas, kaip gerinti darbą**)

Komisija, pasikonsultavusi su EERRI, iki 2015 m. birželio 30 d. Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia atitinkamą **pasiūlymą** šiai padėčiai ištaisyti (|| **pasiūlymą, kaip ištaisyti šią padėtį; pasiūlymą taisyti padėtį**).

pateikti **pasiūlymą** informatoriams apsaugoti (|| **pasiūlymą, kaip informatorius apsaugoti**) ne tik moraliai, bet ir finansiškai,

... ji pateiks **pasiūlymą** lėšoms pervesti (|| **dėl lėšų pervedimo**) iš šio rezervo į atitinkamas biudžeto eilutes.

... ragina Komisiją Europos semestro metu pateikti **pasiūlymą** konvergencijos kodeksui priimti (|| **priimti konvergencijos kodeksą**)...

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1),48;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/9027-bendraties-galininkas-naudininkas-nurodymas-nutarimas-paraiska-pasiulymai-planas-prasymas-sutartis>.

planas kam daryti

Konstrukcija *planas kam daryti* laikoma šalutiniu normos variantu (pagrindinis – *ko darymo planas; planas daryti ką; planas, kaip daryti*), pvz.:

'resolution plan' means a resolution plan for an institution drawn up in accordance with Article 9	pertvarkymo planas – pagal 9 straipsnį parengtas planas įstaigai pertvarkyti (įstaigos pertvarkymo planas)
The guild called for a specific regeneration plan to restore the environmental integrity of the area <...>	Gildija paragino parengti specialų atkūrimo planą teritorijos <...> aplinkosauginiam vientisumui atkurti (teritorijos aplinkos vientisumo atkūrimo planą; planą atkurti teritorijos aplinkos vientisumą) .
... to develop a horizontal action plan to boost demand for innovative goods and services.	... parengti horizontalųjį veiksmų planą novatoriškų prekių ir paslaugų paklausai didinti (kaip didinti novatoriškų prekių ir paslaugų paklausą).

Konstrukcija *planas kam* (be bendraties) pateisinama, kai labai aiški paskirties reikšmė (dažnai prirašomas žodis *skirtas*), pvz.:

Investment **Plan for Europe**

An Action Plan for nature, people and the economy

green action plan for SMEs

Kitais atvejais *plan for* verčiama *ko planas*, pvz.:

financial **plan for the project**

action **plan for** the steel **industry** in Europe
the CORLEAP Action plan for 2014-2015

Investicijų **planas Europai**

Veiksmų **planas gamtai, žmonėms ir ekonomikai**

(kalbama apie geresnį gamtosaugos direktyvų įgyvendinimą, kad būtų naudota gamtai, žmonėms ir ekonomikai)

MVĮ skirtas žaliasis veiksmų planas

finansinis projekto **planas**

Europos plieno pramonės veiksmų **planas**
2014–2015 m. CORLEAP veiksmų **planas**

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 48;
<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/9027-bendraties-galininkas-naudininkas-nurodymas-nutarimas-paraiska-pasiulymai-planas-prasymas-sutartis>.

prašymas kam daryti

Konstrukcija *prašymas kam daryti* laikoma šalutiniu normos variantu (pagrindinis – *ko prašymas; prašymas ką daryti*), pvz.:

request for asylum	prašymas prieglobsčiui suteikti (prieglobsčio prašymas; prašymas suteikti prieglobstį)
grant request	prašymas dotacijai skirti (skirti dotaciją; dotacijos prašymas)
branches cannot apply separately for an AEO status	padaliniai negali atskirai teikti prašymo ĮEOV statusui suteikti (suteikti ĮEOV statusą)
application for an authorisation	prašymas leidimui išduoti (išduoti leidimą)
request for social assistance	prašymas socialinei paramai gauti (suteikti socialinę paramą; socialinės paramos prašymas)

Su žodžiu *prašymas* vartotinas ne veiksmazodis *gauti*, o veiksmazodžiai *skirti, suteikti, išmokėti* ir pan. (juk *prašome duoti, suteikti, o ne gauti*, plg. *paraiška*), pvz.:

A request to access a trading venue by a CCP	PSŠ prašymas gauti (–suteikti) prieigą prie prekybos vietos
The Secretariat took note of the request from the X delegation to receive the notes earlier..	Sekretariatas atsižvelgė į X delegacijos prašymą gauti (–pageidavimą gauti; prašymą atsiųsti; prašymą pateikti) pranešimus anksčiau...
Request by the Council for the consent of the European Parliament	Tarybos prašymas gauti Europos Parlamento pritarimą (–kad Europos Parlamentas išreikštų pritarimą; kad Europos Parlamentas pritarų)

Konstrukcija *prašymas kam* (be bendraties) vartojama, jei naudininku reiškiamas paskirtis, pvz.:
Ji jau padavė **prašymą skyryboms**.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (1),48;
www.vlkk.lt/konsultacijos/9027-bendraties-galininkas-naudininkas-nurodymas-nutarimas-paraiska-pasiulymai-planas-prasymas-sutartis.

programa kam daryti

Konstrukcija *programa kam daryti* laikoma šalutiniu normos variantu, pvz.:

Commission decision approving the national programme of Lithuania for support from the Asylum, Migration and Integration Fund for the period from 2014 to 2020	Komisijos sprendimas, kuriuo patvirtinama Lietuvos nacionalinė programa Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo paramai 2014–2020 m. gauti (programa dėl paramos iš Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo 2014–2020 m.; paramos iš Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo 2014–2020 m. programa)
--	--

sutartis kam daryti

Konstrukcija *sutartis kam daryti* laikoma šalutiniu normos variantu (pagrindinis – *sutartis daryti ką, ko (darymo) sutartis, sutartis dėl ko*), pvz.:

End-users who have concluded an agreement to port a number to a new provider...	Galutinių paslaugų gavėjai, kurie sudarė sutartį perkelti numerį (numerį; dėl numerio perkėlimo) naujam paslaugų teikėjui...
---	--

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1),48;
<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/9027-bendraties-galininkas-naudininkas-nurodymas-nutarimas-paraiska-pasiulymai-planas-prasymas-sutartis>.

H.3.6.1.4. Naudininko ir bendraties konstrukcija laikoma lygiaverčiu normos variantu dalykui, pasakytam daiktavardžiu, turinčiu priemonės atspalvį, apibūdinti, žr.: [būdas kam daryti](#), [metodas kam daryti](#), [konkursas kam daryti](#), [kriterijus kam daryti](#), [turnyras kam daryti](#), [veiksmai kam daryti](#), [veiksnyms kam daryti](#).

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1),48–49.

būdas kam daryti

Daiktavardžiu *būdas* reiškiamas dalykas turi priemonės atspalvį, todėl konstrukcija *būdas kam daryti* laikoma lygiaverčiu normos variantu (greta konstrukcijų *būdas daryti ką; būdas, kaip daryti ką; ko darymo būdas*)

The Commission should look at ways to improve the current paper-based system.

Komisija turėtų **ieškoti būdų** dabartinei popierinių dokumentų sistemai pagerinti (| pagerinti dabartinę popierinių dokumentų sistemą; kaip pagerinti dabartinę popierinių dokumentų sistemą)

Commission together with EFSA will address them in the near future...

Komisija kartu su EMST netrukus pradės ieškoti **būdų** šiems trūkumams ištaisyti (| ištaisyti šiuos trūkumus; kaip ištaisyti šiuos trūkumus)...

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1),48–49

konkursas kam daryti

Daiktavardžiu *konkursas* reiškiamas dalykas turi priemonės atspalvį, todėl konstrukcija *konkursas kam daryti* laikoma lygiaverčiu normos variantu (greta konstrukcijų *konkursas daryti ką, konkursas kam, konkursas į ką*), pvz.:

Publication of a vacancy for the Executive Director of the Bio-based Industries Joint Undertaking, Brussels

Pranešimas apie **konkursą** Briuselyje įsteigtos Biologinės pramonės sektorių bendrosios įmonės vykdomojo direktoriaus pareigoms eiti (| direktoriaus pareigoms; eiti... direktoriaus pareigas; į ... direktoriaus pareigas)

However, if it is necessary to recruit highly qualified or more experienced staff members, posts can be published in higher grades.

Tačiau, jei reikia įdarbinti labai aukštos kvalifikacijos ar labiau patyrusius darbuotojus, gali būti skelbiamas **konkursas** aukštesnio lygio pareigoms eiti (| pareigoms; eiti aukštesnio lygio pareigas; į aukštesnio lygio pareigas).

Jei konkurso pavadinimas sudaromas su srities pavadinimu, paprastai vartojama konstrukcija *ko konkursas*, pvz.:

Paskelbtas **konkursas gražiausiai sodybai nustatyti** (| **gražiausios sodybos** konkursas).

This second **contest for young translators** was launched in September...

Antrasis jaunujų vertėjų konkursas paskelbtas rugsėjo mėnesį...

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1), 48–49;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/7114-konkursas>;
[Kanceliarinės kalbos patarimai](#).

kriterijus kam daryti

Konstrukcija *kriterijus kam daryti* laikoma lygiaverčiu normos variantu (pagrindinis – *ko darymo kriterijus*), pvz.:

... sets out common **criteria to identify risks**...

nustatomi bendri **kriterijai** rizikai nustatyti (| **rizikos nustatymo** kriterijai)

criteria to select members

kriterijai nariams atrinkti (| **narių atrankos** kriterijai)

metodas kam daryti

Konstrukcija *metodas kam daryti* laikoma lygiavėriu normos variantu, nes daiktavardžiu *metodas* reiškiamas dalykas turi priemonės atspalvį (kiti normos variantai: *metodas daryti ką; metodas, kaip daryti ką; ko darymo metodas*), pvz.:

Therefore Eurostat has proposed a strategy-driven approach for priority setting

Todėl Eurostatas pasiūlė strateginį **metodą** prioritetams nustatyti (| prioritetų nustatymo metodą; metodą, **kaip nustatyti prioritetus**)

Naudininkas su bendratimi netinka, jei sakinyje yra vartojamas ir kitas (pvz., adresato) naudininkas, pvz.:

The method for allocating the fishing opportunities among the Member States should be defined <...>

Reikėtų nustatyti **metodą** žvejybos **galimybės** paskirstyti **valstybėms narėms** (žvejybos **galimybių paskirstymo** valstybėms narėms metodą; metodą, **kaip** valstybėms narėms **paskirstyti** žvejybos **galimybes**) <...>

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 48–49

turnyras kam daryti

Naudininkas su bendratimi laikomas šalutiniu normos variantu dalykui, pasakytam daiktavardžiu, turinčiu priemonės atspalvį, reikšti (pagrindinis – *turnyras daryti ką; ko turnyras; turnyras dėl ko*), pvz.:

Surengtas **turnyras** prezidento **taurei laimėti** (|| **turnyras** laimėti prezidento taurę; prezidento taurės **turnyras; turnyras dėl prezidento taurės**)

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 48–49

veiksmas kam daryti

Daiktavardžiu *veiksmas* reiškiamas dalykas gali reikšti priemonę, todėl konstrukcija *veiksmas kam daryti* (plg. *veiksmas kam*) laikoma lygiavėriu normos variantu (greta konstrukcijų *veiksmas, kuriais kas daroma; ko darymo veiksmas*), pvz.:

Actions to support policy analysis and development <...> are necessary

<...> reikia imtis **veiksmų** politikos analizei ir tobulinimui remti (| **veiksmų**, kuriais remiama politikos analizė ir tobulinimas; politikos analizės ir tobulinimo rėmimo **veiksmų**),

project ‘Assessing the usefulness of an EU ship sanitation programme and coordinated action for the control of communicable diseases in cruise ships and ferries’ (SHIPSAN)

Projektas „ES laivų sanitarijos programos naudingumo vertinimas ir koordinuoti **veiksmas** užkrečiamosioms ligoms kruiziniuose laivuose ir keltuose kontroliuoti (| užkrečiamųjų ligų kruiziniuose laivuose ir keltuose kontrolės **veiksmas**)“ (SHIPSAN)

... many governments have taken **action to eliminate child labour**...

... daugelis vyriausybės ėmėsi **veiksmų** vaikų darbui naikinti (| **veiksmų**, kad būtų panaikintas vaikų darbas)...

... action to improve the quality of objectives and indicators was launched (Part 3.1.3).

... pradėti **veiksmas** tikslų ir rodiklių kokybei padidinti (| **veiksmas**, kuriais siekiama padidinti tikslų ir rodiklių kokybę).

veiksnyas kam daryti

Konstrukcija *veiksnyas kam daryti* požymiui reikšti laikoma pagrindiniu normos variantu (kiti raiškos būdai: *ko (darymo) veiksnys*), pvz.:

... increased cooperation and coordination between Member States is **key for** the EU's security of supply.

... glaudesnis valstybių narių bendradarbiavimas ir jų veiklos koordinavimas yra itin svarbus **veiksnyas** ES tiekimo saugumui užtikrinti (| ES tiekimo saugumo užtikrinimo **veiksnyas**).

... improving and investing in European infrastructure

... Europos infrastruktūros gerinimas ir investavimas į

as a key factor for the smooth running of the European industrial machine.

ją, nes ji – vienas iš pagrindinių **veiksnių** sklandžiam Europos pramonės veikimui užtikrinti (| sklandaus Europos pramonės veikimo užtikrinimo **veiksnių**).

H.3.7. Paskirčiai reikšti

Abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas) objektų paskirčiai reikšti, pvz.:

priemonės rinkos stabilizavimui (=rinkai stabilizuoti; rinkos stabilizavimo priemonės)

vaistas šlapio kosulio gydymui (=šlapiam kosuliui gydyti, nuo šlapio kosulio)

Spending on conservation of cultural heritage by public and private bodies is worth an estimated €5 billion a year.

the pharmacologically active substances of the veterinary medicinal product are used as **medicinal products in human therapy**

tool for implementing a strategic plan

short term **loan for the operation** of Harpa

Viešųjų ir privačių subjektų **išlaidos** kultūros **paveldo išsaugojimui** (= išlaidos (, skiriamos) kultūros paveldui išsaugoti; išlaidos kultūros paveldui) per metus siekia apie 5 mlrd. eurų.

veterinarinio vaisto farmakologiškai aktyvios medžiagos yra vartojamos kaip **vaistai žmonių gydymui** (=žmonėms gydyti)

priemonė strateginio plano įgyvendinimui (=strateginiam planui įgyvendinti; strateginio plano įgyvendinimo priemonė)

trumpalaikė **paskola centro „Harpa“ eksploatavimui** (=centrai „Harpa“ eksploatuoti)

Priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vartojamas paskirčiai reikšti, kai tas daiktavardis sukonkretėjęs, terminizuotas (juo reiškiamas tam tikra veiklos rūšis), pvz.:

cost of health insurance

... therefore considers that substantial cuts should not be made in the **funds allocated to education**

išlaidos sveikatos draudimui

... todėl mano, kad nereikėtų labai sumažinti **lėšų švietimui**

H.3.8. Tikslui su paskirties atspalviu reikšti

Abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas) tikslui su paskirties atspalviu reikšti:

- su **gabenimo** reikšmės veiksmažodžiais: *gabenti, vežti* ir pan.
- su **siekimo** reikšmės veiksmažodžiais: *deleguoti, komandiruoti, kviesti, siųsti, susitikti*
- su įvairiais **tikslo naudininko** reikalaujančiais žodžiais: *būtinai, naudoti, pakakti, parengti, patvirtinti, pirkti, priimti, reikėti, reikalingas, skirti, sudaryti, suteikti, taikyti, taikomas, tiki, trūkti, užtekti* ir kt., pvz.:

Priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vartojamas:

– kai tas daiktavardis sukonkretėjęs (terminizuotas), pvz.:

The text of the agreement was **presented** to the TRAN Committee **for a vote** of approval on 18 June 2013...

Susitarimo tekstas 2013 m. birželio 18 d. buvo **pateiktas balsavimui** (| **balsuoti**) Transporto ir turizmo komitetui...

(*balsavimas* – tam tikra procedūra (plg. *pirmas balsavimas*), vadinasi, sukonkretėjęs)

– kai tas abstraktusis daiktavardis turi konkretinąjį (derinąjį) pažyminį, pvz.:

food **prepared for immediate consumption**

Quantities of fuels **used for the primary or secondary conversion** of energy (e.g. coal to electricity, coke oven gas to electricity) or used for the transformation to derived energy products (e.g.:

skubiam vartojimui paruoštas maistas

Pirminiam arba **antriniam** energijos **keitimui** (pvz., akmens anglių į elektros energiją, kokso krosnių dujų į elektros energiją) **sunaudoto** kuro arba kuro, **sunaudoto transformavimui** (| **transformuoti**) į

coking coal to coke.	išvestinius energetikos produktus (pvz., koksinių akmens anglių į koksą), kiekis.
– kai spaudžia tekstas (t. y. toje pačioje sakinio pozicijoje esantys konkretieji daiktavardžiai (vienarūšės sakinio dalys) spaudžia visur vartoti naudininką), pvz.:	
natural resources: €60 billion, mainly for farming, rural development and the environment	gamtos ištekliams – 60 mlrd. EUR, iš esmės skiriami ūkininkavimui , kaimo plėtrai ir aplinkosaugai

Daugiau žr. : *Kalbos patarimai* 2 (1), 49–50;
[Miliūnaitė 2007\(3\)](#)

būtiną (ko) darymui

Su reikiamybės dalyviu *būtiną* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

The Agency shall have the legal personality **necessary to perform its functions** and **attain its objectives**.

Agentūra turi teisinį subjektiškumą, **būtiną** jos **funkcijų vykdymui** ir **jos tikslų įgyvendinimui** (=būtiną jos **funkcijoms atlikti** ir jos **tiksams pasiekti**).

framework for the collection and management of the data **needed to conduct** the common fisheries **policy**

duomenų, **būtinų** bendrosios žuvininkystės **politikos vykdymui** (=bendrajam žuvininkystės politikai vykdyti), rinkimo ir tvarkymo sistema

the processing is **necessary for the fulfilment** of the legitimate task of the authority

... duomenų tvarkymas yra **būtiną** atitinkamos valdžios institucijos **teisėtos užduoties atlikimui** (=teisėtai užduočiai atlikti)...

gabenti (ko) darymui

Su veiksmožodžiu *gabenti* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

So far, 4.1 % of its total stockpile has been shipped out of the country for destruction.

Iki šiol iš šalies **sunaikinimui** (=sunaikinti) **išgabenta** 4,1 proc. visų šio ginklo atsargų.

kviesti (ko) darymui

Su veiksmožodžiu *kviesti* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

to call for medical examinations

kviesti sveikatos patikrinimui (=pasitikrinti sveikatos; pasitikrinti sveikatą; į sveikatos patikrą)

travel and subsistence expenses for **applicants** <...> called for an interview or for medical examinations

kandidatų, <...> pakviestų **pakviestų pokalbiui** ar **sveikatos patikrinimui** (= į pokalbį ar sveikatos patikrą; ...pasitikrinti sveikatos, pasitikrinti sveikatą), kelionės ir pragyvenimo išlaidos

naudoti (ko) darymui

Su žodžiais *naudoti, naudojimas* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas, turintis kilmininkinį pažyminį, neteiktinas, pvz.:

New proposals will make it easier to recycle construction and demolition waste, and to **re-use it when constructing** new buildings or **renovating**.

Nauji pasiūlymai skatins perdirbti statybų ir griovimo atliekas ir pakartotinai jas **naudoti** naujų **pastatų** statybai arba **renovavimui** (=renovacijai; naujiems pastatams statyti arba renovuoti).

Spraying appliances **for** etching, stripping or cleaning semiconductor wafers

Puslaidininkų **plokštelių** **ėsdinimui**, **dangos pašalinimui** arba **valymui** (=plokštelėms **ėsdinti**, **dangai pašalinti** arba **valyti**) **naudojami** **purškiamieji** įrenginiai

the funds, other financial assets and economic resources may be **used to satisfy that lien or judgment**...

lėšos, kitas finansinis turtas ir ekonominiai ištekliai gali būti **naudojami** to **suvaržymo** ar teismo **sprendimo vykdymui** (=tam **suvaržymui** ar teismo **sprendimui vykdyti**)

specific equipment **used for the destruction** of eggs, and destruction of meal

information on the **use of medicines in children**

'commercial use' means **use for** the storage, display or dispensing of products, for sale to end users, in retail and food services.

Directive of the European Parliament and of the Council on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering and terrorist financing

Currently, this band is mainly used for TV broadcasting.

Directive (EU) 2015/849 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing

speciali įranga, **naudojama kiaušinių ir miltų naikinimui** (=kiaušiniams ir miltams naikinti)

informacija apie vaistų **naudojimą vaikų gydymui** (=vaikams gydyti)

komercinis naudojimas – **naudojimas produktų saugojimui, pateikimui ar išdavimui** (=produktams saugoti, pateikti ar išduoti), **pardavimui** (=parduoti) galutiniams naudotojams, mažmeninėje prekyboje ir teikiant maitinimo paslaugas.

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl finansų sistemos apsaugos nuo **jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui** (=naudojimo pinigams plauti ir teroristams finansuoti)

Šiuo metu šis ryšys daugiausia **naudojamas televizijos transliavimui** (=televizijos transliacijoms; televizijai transliuoti).

Direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos **naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui** (=pinigams plauti ar teroristams finansuoti) prevencijos

Konstrukcija be kilmininkinio pažyminio (*naudoti darymui, naudojimas darymui*) vengtina, pvz.:

the volume of titrated potassium hydroxide solution used, in millilitres

titravimui (=titruoti) naudoto kalio hidroksido tirpalo tūris mililitrais

Konstrukcija *naudoti ko darymui* vartojama, kai abstraktusis daiktavardis turi konkretinąjį (derinąjį) pažyminį, pvz.:

traditional herbal medicinal product **for the symptomatic treatment** of minor inflammations of the skin...

tradicinis augalinis vaistas, **naudojamas** nestiprių odos uždegimų **simptominiam gydymui**...

Konstrukcija *naudoti darymui* vartojama dėl teksto (vienarūšių dėmenų) spaudimo, pvz.:

... in order **to use** non-drinking water **for cleaning, irrigation** and sanitation purposes.

... kad gerti netinkamas vanduo būtų **naudojamas valymui, drėkinimui ir sanitarijai**.

pakakti (ko) darymui

Su veiksmazodžiu *pakakti* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

...his language skills are **sufficient to** allow him to do his job.

darbo atlikimui (=darbui atlikti) jam pakanka turimų kalbos įgūdžių.

parengti (ko) darymui

Su žodžiais *parengti, parengimas* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

at the point of manufacture or consolidation of shipment.

... gamybos vietoje arba prekių **parengimo išsiuntimui** (=išsiųsti) vietoje.

... when the wagons are ready to be pulled from the named place on the customer siding.

... kai vagonai yra **parengti išvežimui** (=išvežti) iš nurodytos vietos atsarginiame užsakovo kelyje.

pateikti (ko) darymui

Su žodžiais *pateikti, pateikimas* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

marriage documentation

santuokos registravimui (=santuokai registruoti) **pateikiami** dokumentai

Priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vartojamas:

– kai tas daiktavardis sukonkretėjęs (terminizuotas), pvz.:

The text of the agreement was presented to the TRAN Committee for a vote of approval on 18 June 2013...	Susitarimo tekstas 2013 m. birželio 18 d. buvo pateiktas balsavimui (l balsuoti) Transporto ir turizmo komitetui... <i>(balsavimas – tam tikra procedūra (plg. pirmas balsavimas), vadinasi, sukonkretėjęs)</i>
– kai tas abstraktusis daiktavardis turi konkretinąjį (derinąjį) pažyminį, pvz.:	
on 13 February 2013 the IMCO committee tabled a report for first reading in plenary	Europos Parlamento Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetas 2013 m. vasario 13 d. pateikė savo pranešimą pirmajam svarstymui plenariniame posėdyje
re-submit the draft opinion for debate	pateikti nuomonės projektą pakartotiniam svarstymui

patvirtinti (ko) darymui

Su veiksmazodžiu *patvirtinti* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

transport to the nearest plant approved for processing or disposal of the animal by-products	gabėnimas į artimiausią patvirtintą šalutinių gyvūninių produktų perdirbimui ar naikinimui (=perdirbimo ir naikinimo) įmonę
List of co-formulants which are not accepted for inclusion in plant protection products	Koformuliantų, nepatvirtintų naudojimui (–naudoti) augalų apsaugos produktuose, sąrašas

pirkti (ko) darymui

Su veiksmazodžiu *pirkti* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

bought animals for breeding	(nusi)pirko gyvulių veisimui (–veisti)
-----------------------------	---

priimti (ko) darymui

Su veiksmazodžiu *priimti* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

bagazas saugojimui (–saugoti) priimamas pirmame aukšte.	
Healthcare institutions which receive aliens for treatment must notify...	Sveikatos priežiūros institucijos, priimančios užsieniečius gydymui (–gydytis), privalo pranešti...

reikėti, reikalingas (ko) darymui

Su veiksmazodžiu *reikėti* (būdvardžiu *reikalingas*) abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

The Commission shall adopt, by means of implementing acts, the technical standards and formats necessary for the operation of the classification referred to in paragraph 1.	Komisija įgyvendinimo aktais priima techninius standartus ir formatus, reikalingus 1 dalyje nurodyto klasifikatoriaus veikimui (=klasifikatoriaus veikimui užtikrinti; kad būtų galima naudoti 1 dalyje nurodytą klasifikatorių)
<...> did not detail which indicators are needed for environmental policy design and monitoring	<...> nepatiksino, kokių rodiklių reikia aplinkos politikos formavimui ir stebėjimui (=politikai formuoti ir stebėti).

skirti (ko) darymui

Su veiksmazodžiu *skirti* (dalyviu *skirtas*) abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas, turintis kilmininkinį pažyminį, neteiktinas, pvz.:

... spending adequate time on the performance of that oversight role.	... skirti pakankamai laiko šios priežiūros funkcijos atlikimui (=šiai priežiūros funkcijai atlikti)
He therefore calls for the discontinuation of subsidies for maize cultivation .	Todėl jis ragina nebeskirti subsidijų kukurūzų auginimui (=kukurūzams auginti).
The financial allocation for the Copernicus	Programos „Copernicus“ finansavimui skirtos lėšos

programme may also **cover expenses** relating to...

(=lėšos programai „Copernicus“ finansuoti; Programos „Copernicus“ finansavimo lėšos) taip pat gali būti skiriamos padengti išlaidoms, susijusioms...

A sustained increase in **resources for the implementation** of the Lisbon Strategy is therefore proposed.

Todėl dabar siūloma nuolat didinti Lisabonos **strategijos įgyvendinimui** (=strategijai įgyvendinti) **skirtus** išteklius.

to reduce the number of mandatory **fields for** vehicle or document checks

sumažinti privalomų laukelių, **skirtų** transporto **priemonės** ar **dokumentų patikrinimui** (=priemonei ar dokumentams patikrinti), skaičių

aid for the employment of disabled workers

neįgalųjų darbuotojų **užimtumui skirta** (=užimtumo) pagalba

Konstrukcija be kilmininkinio pažyminio (*skirti darymui, skirtas darymui*) vengtina, pvz.:

import tariff quota for frozen beef **intended for processing**

perdirbimui (–**perdirbti**) **skirtos** užšaldytos jautienos importo tarifinė kvota

production **destined for** free market **sale**

pardavimui atvirojoje rinkoje (–atvirojoje rinkoje **arduoti**) skirta produkcija

Alliance for Torture-Free Trade

Kovos su prekyba **kankinimui** (–**kankinti**) **skirtomis** prekėmis aljansas

Konstrukcija *skirtas* su priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžio naudininku vartojama:

1. kai abstraktusis daiktavardis turi konkretinąjį (derinąjį) pažyminį, pvz.:

products destined for captive use

uždarajam naudojimui skirti produktai

‘fishing vessel’ means any vessel equipped for commercial exploitation of marine biological resources...

Žvejybos laivas – laivas, turintis **versliniam** jūrų biologinių išteklių **naudojimui skirtą** įrangą...

woven fabrics and articles **for technical uses**

audiniai ir dirbiniai, **skirti techniniam naudojimui**

traditional herbal medicinal product **for symptomatic treatment** of minor spasm associated with menstrual periods

tradicinis augalinis vaistas, **skirtas** nestiprių menstruacinių spazmų **simptominiam gydymui**

2. dėl teksto (vienarūšių dėmenų) spaudimo, pvz.:

... compared to 97% spent on healthcare and treatment.

... palyginti su 97 proc. sveikatos **priežiūrai** ir **gydymui skirtų** lėšų.

The work will include studies, models and tools that deal with strategic monitoring and forecasting...

Darbas apims tyrimus, modelius ir priemones, **skirtus strateginiam stebėjimui ir prognozavimui**...

medicinal products intended to treat and/or prevent infection with SARS-CoV-2

SARS-CoV-2 infekcijos **gydymui** ir (arba) **profilaktikai** skirti vaistai

siųsti darymui

Su veiksmazodžiu *siųsti* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas, pvz.:

They were **sent for validation** in July 2005.

2005 m. liepos mėn. jie buvo išsiųsti **patvirtinimui** (–**patvirtinti**).

each operator or organisation shall send a specification for approval to the competent authority of the Member State...

kiekvienas veiklos vykdytojas arba organizacija valstybės narės kompetentingai institucijai **siunčia patvirtinimui** (–**patvirtinti**) specifikacijas...

Daugiau žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 50–5.

sudaryti (ko) darymui

Su veiksmazodžiu *sudaryti* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

Rights to Interests arising from Decommissioning, Restoration and Environmental Rehabilitation Funds

Teisė į fondo, sudaryto **veiklos nutraukimui, atnaujinimui** ir **aplinkos sutvarkymui** (= **veiklai**)

nutraukti, atnaujinti ir aplinkai sutvarkyti; veiklos nutraukimo, atnaujinimo ir aplinkos tvarkymo fondo), dalį

commission formed for drafting of the project

projekto rengimui (=projektui rengti) sudaryta komisija

suteikti (ko) darymui

Su veiksmožodžiu *suteikti* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

loan **granted** by the bank **for the purchase** of the shares

banko **akcijų pirkimui** (=akcijoms **pirkti** banko) **suteikta** paskola (=paskola, banko suteikta **akcijoms pirkti**)

taikyti (ko) darymui

taikomas (ko) darymui

Su veiksmožodžiu *taikyti* ir dalyviu *taikomas* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

The arrangements **concerning the purchase** of dairy cows and feed given to heifers are intended to...

Nuostatomis, kurios **taikomos melžiamų karvių pirkimui** bei **telyčių šėrimui**, (=Nuostatomis **dėl melžiamų karvių pirkimo ir telyčių šėrimo**; Melžiamų karvių **pirkimo ir telyčių šėrimo** nuostatomis) siekiama...

Konstrukcija vartojama, kai priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardis sukonkretėjęs (terminizuotas), pvz.:

This Directive **covers the management of waste** <...>

Ši direktyva **taikoma atliekų** <...> **tvarkymui**.

... as regards the **application** of the Euro 5 step **to the type-approval** of two- or three- wheel vehicles and quadricycles...

... dėl „Euro 5“ etapo **taikymo** dviračių bei triračių transporto priemonių ir keturračių **tipo patvirtinimui**

Regulation <...> only covers data mobility within the EU.

Reglamentas <...> **taikomas tik duomenų judėjimui** Europos Sąjungoje.

Konstrukcija vartojama dėl teksto spaudimo – kai greta yra ne priesagos *-imas* vienaarūšių dėmenų, pvz.:

There is only limited lawful production, trade and use of ANPP and NPP in the Union.

ANPP ir NPP teisėtai **gamybai, prekybai ir naudojimui** Sąjungoje **taikomi** apribojimai.

Konstrukcija vartojama, jei abstraktusis priesagos *-imas* daiktavardis turi konkretinąjį (derinąjį) pažyminį, pvz.:

Regulation (EC) No 1072/2009 applies to the international carriage of goods by road...

Reglamentas (EB) Nr. 1072/2009 **taikomas tarptautiniam** krovinių **vežimui** keliais...

tikti (ko) darymui

tinkamas (ko) darymui

Su veiksmožodžiu *tikti* (ir dalyviu *tinkamas*) abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

animal parts which are **fit for** human consumption

gyvūnų dalys, kurios **tinka žmonių vartojimui** (=žmonėms **vartoti**)

certain types of equipment, devices and media **suitable** for reproduction

atgaminimui (=atgaminti) **tinkama** tam tikrų kategorijų įranga, aparatai ir laikmenos

Protect consumers against the marketing of products **unfit for** consumption

Apsaugoti vartotojus nuo prekybos **vartojimui** (=vartoti) **netinkamais** produktais

rolls of tobacco **capable of being smoked** as they are <...>

tabako ritinėliai, **tinkami rūkymui** (=rūkyti) tokie, kokie jie yra <...>

Priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vartojamas, kai tas abstraktusis daiktavardis turi konkretiną (deriną) pažyminį, pvz.:

unsalvageable component

Where the waste is not **fit for recycling** energy recovery shall be the solution.

pakartotiniam naudojimui netinkamas komponentas

Jei atliekos nebus **tinkamos antriniam perdirbimui**, kita galimybė – energijos gamyba.

trūkti (ko) darymui

Su veiksmožodžiu *trūkti* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vingtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

the construction of the school is underfunded

regulators lack the tools to address "attempts at market manipulation"

trūksta lėšų mokyklos statymui (=mokyklai statyti, mokyklos statybai)

reguliavimo institucijoms **trūksta** priemonių **klausimų, susijusių** su bandymais manipuluoti rinka, **sprendimui** (=klausimams, susijusiems su bandymais manipuluoti rinka, spręsti)

vežti (ko) darymui

Su gabenimo reikšmės veiksmožodžiu *vežti* (*įvežti, išvežti*; dkt. *įvežimas, išvežimas*) abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vengtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

inward processing

laikinas **įvežimas perdirbimui** (=perdirbti)

užtekti (ko) darymui

Su veiksmožodžiu *užtekti* abstrakčiųjų priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžių naudininkas vingtinas (jei turi kilmininkinį pažyminį – neteiktinas), pvz.:

The decision was postponed, due to the **shortage of** time available.

Sprendimas atidėtas, nes **jo priėmimui** (=jam priimti) **neužteko** laiko.

H.3.9. Tikslui reikšti

H.3.9.1.1. Naudininkas nevertotinas tikslui reikšti **su slinkties** reikšmės veiksmožodžiais (*eiti, rinktis, važiuoti, vykti, užsukti* ir pan.), pvz.:

The petitioner, who for employment reasons moved to Milan in 2007...

President Morsi paid a State visit to China.

The UN Special Rapporteur on the situation of human rights in Cambodia will carry out an official visit to the country from 12 to 17 January 2014.

Bulk carriers calling at terminals for the loading or unloading of solid bulk cargoes should be suitable for that purpose.

If you are ever in London, you are most welcome to drop in for a cup of tea.

Peticijos pateikėja, kuri 2007 m. **išvyko darbui** (=dirbti) į Milaną...

Prezidentas M. Morsi nuvyko **oficialiam vizitui** (=oficialaus vizito; su oficialiu vizitu) į Kiniją.

JT specialusis pranešėjas žmogaus teisių padėties Kambodžoje klausimais **atvyks oficialiam vizitui** (=su oficialiu vizitu; oficialaus vizito) į šalį 2014 m. sausio 12–17 d.

Sauskrūviai laivai, **užsukantys** į terminalus **kietiems biriesiems kroviniams pakrauti** arba **iškrauti** (=pakrauti ar iškrauti kietųjų biriųjų krovinių), turėtų būti pritaikyti šiam tikslui.

Jei kada nors būsite Londone, labai prašom **užsukti puodeliui** (=puodelio) arbatos.

rinktis kam daryti

... **met to discuss** the future of the European School System.

... **susirinko** Europos mokyklų sistemos **ateičiai aptarti** (=aptarti Europos mokyklų sistemos ateities)

H.3.9.1.2. Naudininkas nevertotinas tikslui reikšti **su siekimo** reikšmės veiksmažodžiais (*deleguoti, komandiruoti, kviesti, siųsti, susitikti* ir pan.), pvz.:

kviesti kam

Su siekimo reikšmės veiksmažodžiu *kviesti* naudininkas tikslui reikšti nevertotinas (vartotina bendratis, prielinksnio *i* konstrukcija arba kilmininkas), pvz.:

The President was **invited for negotiations** to Brussels.

Pirmininkas buvo **kviečiamas deryboms** (= **derybų; i derybas; derėtis**) i Briuselį.

The candidates who have passed the pre-selection step will be **invited for an interview**

Išanktinę atranką praėję kandidatai bus **kviečiami pokalbiui** (= **pokalbio, i pokalbį**).

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/3484-kviesti-sokiui>;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/1106-kviesti-kam-naudininkas-tikslui-reiksti>;

kviesti kam daryti

Su siekimo reikšmės veiksmažodžiu *kviesti* naudininko ir bendraties konstrukcija neteiktina (vartotina kilmininko ir bendraties konstrukcija), pvz.:

Commission brings together religious leaders to discuss migration, integration and European values.

Komisija **sukvietė** religinių bendruomenių vadovus migracijos, integracijos ir Europos vertybių **klausimams** aptarti (=aptarti ... **klausimų**)

siųsti kam (kam daryti)

Kvalifikacijai (= **Kvalifikacijos**) **kelti** buvo **išsiųsti** keli žmonės.

As such a protocol involves a test <...> it is necessary to provide for the Member States the possibility to send samples to the Institute for Reference Materials and Measurements of the European Commission's Joint Research Centre to carry it out.

Toks protokolas apima bandymus <...>, todėl būtina suteikti valstybėms narėms galimybę mėginius **siųsti** i Europos Komisijos Jungtinio mokslinių tyrimų centro etaloninių medžiagų ir matavimų institutą **tiems tyrimams** atlikti (= **kad atliktų tuos tyrimus**).

EASO has also deployed a permanent asylum support team for registration in two additional locations.

EASO taip pat **išsiuntė** nuolatinę prieglobsčio paramos grupę **registracijai vykdyti** (= **vykdyti registracijos; registruoti**) i dvi papildomas vietas.

komandiruoti kam daryti

The Austrian delegation noted that already under Regulation (EEC) No 1408/71, the possibility of successive postings for the same activity was excluded.

Austrijos delegacija pažymėjo, kad jau Reglamente (EEB) Nr. 1408/71 buvo atmesta galimybė **komandiruoti** darbuotojus vieną po kito **tai pačiai veiklai vykdyti** (= **vykdyti tos pačios veiklos**).

susitikti kam daryti

EU leaders regularly met to discuss the burning issues of the day, issues that are of interest to Europeans.

ES vadovai reguliariai **susitikdavo aktualiems** nūdienos **reikalams** ir europiečius **dominantiems klausimams aptarti** (= **aptarti aktualių nūdienos reikalų** ir europiečius **dominančių klausimų**).

Daugiau žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 50–5.

H.3.10. Pareigybėms pagal veiklos sritį pavadinti

Naudininkas vengtinas **vadovų** pareigybėms pagal veiklos sritį pavadinti, pvz.:

commercial director

direktorius komercijai (= **komercijos** direktorius)

Deputy Minister for Finance

viceministras finansams (= **finansų** viceministras)

Vice Rector for Academic Affairs

prorektorius mokslo reikalams (= **mokslo (reikalų)** prorektorius)

Prorektor für akademische Angelegenheiten

Vice-Dean for International Relations and Programs

prodekanas tarptautiniams ryšiams ir programoms (= **tarptautinių ryšių ir programų** prodekanas)

Naudininkas vartojamas:

- kai pareigų pavadinimas rodo **žodžių junginiu** reiškiamą **pavaldumo (atstovavimo)** santykį, pvz.:

EESC Vice-president for budget	EESRK pirmininko pavadootojas biudžeto klausimams
Deputy Director for Education	direktoriaus pavadootojas švietimui (švietimo klausimams)
national contact point	nacionalinis atstovas ryšiams
High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy	Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai
Spokesperson of the President	prezidento atstovas spaudai
	(the press) (bet plg. spaudos atstovai)
Principal Adviser - Relations with the World Customs Organisation	vyriausiasis patarėjas ryšiams su Pasaulio muitinių organizacija
- kai pareigūno **veiklos sritis** nesutampa su veiklos vieta, pvz.:

Israeli Ambassador to Lithuania resides in Riga.	Izraelio ambasadorė Lietuvai reziduoja Rygoje.
--	---

Plg. *Kalbos patarimai* 2 (1), 51.

kandidatas (pretendentas) kam daryti

Su žodžiais *kandidatas, pretendentas* vartojama ne naudininko ir bendraties, bet bendraties ir galininko konstrukcija, pvz.:

candidate beneficiary	kandidatas paramai gauti (=gauti paramą)
call for the release release of Hu Jia, a nominee in 2007 for the European Parliament's Sakharov Prize for Freedom of Thought	raginimą išlaisvinti Hu Jia, kuris buvo siūlomas kaip kandidatas Europos Parlamento 2007 m. A. Sacharovo premiškai už minties laisvę gauti (=gauti Europos Parlamento 2007 m. A. Sacharovo premiją už minties laisvę)
In certain cases, the CAA requires an applicant for a B-type licence to submit a business plan as well...	CAA tam tikrais atvejais reikalauja, kad pretendentas B tipo licencijai gauti (=gauti B tipo licenciją) taip pat pateiktų verslo planą...
... urged European political parties to nominate candidates for the Presidency of the Commission	... Europos politinės partijos raginamos iškelti kandidatus Komisijos pirmininko pareigoms užimti (= eiti Komisijos pirmininko pareigas; į Komisijos pirmininkus)

Žodžiai *kandidatas, pretendentas* paprastai reikalauja prielinksninės konstrukcijos (*i + dgs. gal.*):

kandidatas į Seimo narius	
kandidatas į prezidentus	
Driving licences shall not be issued to, or renewed for, applicants or drivers suffering from a serious neurological disease...	Vairuotojo pažymėjimai neišduodami kandidatams į vairuotojus ar neatnaujinami vairuotojams, sergantiems sunkiomis neurologinėmis ligomis...
The idea is to make national qualifications more comparable across Europe, so an Irish recruiter, say, can more easily 'read' the qualifications of a Hungarian applicant and assess their suitability for a job.	Taip siekiama lengviau palyginti įvairiose Europos valstybėse suteiktą kvalifikaciją, kad, pavyzdžiui, darbdavys iš Airijos galėtų lengviau suprasti, kokią kvalifikaciją turi pretendentas į darbo vietą iš Vengrijos, ir įvertinti jo tinkamumą darbui.
candidate for the post of Judge of the General Court of the European Union	pretendentas į Europos Sąjungos Bendrojo Teismo teisėjus

Galima ir kitokia formuluotė (*kandidatas būti kuo*):

- kandidatas (pretendentas) būti eskadrono raštininku
- kandidatas (pretendentas) būti vairuotoju

H.3.11. Laikui reikšti

H.3.11.1.1. Naudininkas neteiktinas konkretaus **laiko ribai arba momentui reikšti**, kai nežymima paskirtis, pvz.:

There are financial errors, the extent of which cannot be determined at present. Yra finansinių klaidų, kurių masto **šiai dienai (=kol kas; šiandien)** nustatyti neįmanoma.

Metų **pradžiai (=pradžioje)** skyriuje dirbo 70 darbuotojų.

Dvyliktai **valandai (=Iki dvyliktos valandos)** balsavo 30 proc. rinkėjų.

Šiai valandai (=Šią valandą; Iki šios valandos; Kol kas) rinkimų rezultatai dar nepatiksinti.

Abi žaidėjų komandos **šiam momentui (= dabar; šiuo metu; tuo tarpu; kol kas)** turi po lygiai taškų.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 51;
www.vlkk.lt/konsultacijos/718-siai-dienai.

H.3.11.1.2. Naudininkas vengtinus **veiksmo pradžiai arba pabaigai reikšti**, kai nėra paskirties, pvz.:

First of all, let us look at the European plan for economic recovery.

Madam President, allow me **to begin** by expressing my doubts about the timing of the resolution now under discussion.

In conclusion, we must ask the Commission...

Let me **finish** by sharing a dream with you...

To sum up, I consider parliamentary oversight...

A final thought:

Before I conclude, I would just like to address a number of criticisms.

Finally, I said a few words about the election process of a new chair of the Eurogroup.

Finally – and I believe – most importantly, on Syria.

A high-level conference took place on 23 January 2017 to wrap up the consultation process.

Pradžiai (–**Visų pirma; Pirmiausia; Pradžioje; Iš pradžių**) aptarkime Europos ekonomikos atkūrimo planą.

Ponia pirmininke, norėčiau **pradžiai** (–**pradžioje; iš pradžių; pirmiausia**) išreikšti savo abejones dėl aptariamą rezoliucijos laiko.

Pabaigai (–**Pabaigoje; Baigiant**) reikėtų paraginti Komisiją...

Pabaigai (–**Pabaigoje, Baigdamas**) norėčiau atskleisti jums savo svajonę...

Pabaigai (–**Pabaigoje; Baigdamas; Galiausiai; Apibendrinamas**) norėčiau pasakyti, kad parlamentinę priežiūrą laikau...

Ir pabaigai (–**Paskutinė mintis; Baigiamoji mintis**):

Pabaigai (–**Baigdamas; Prieš baigdamas; Prieš pabaigą**) norėčiau atsakyti į kritiką.

Pabaigai (–**Galiamojo; Pabaigoje**) tariau keletą žodžių apie naujojo Euro grupės pirmininko rinkimų procesą.

Pabaigai (–**Galiamojo**), mano manymu, svarbiausias punktas – Sirija.

Konsultacijų **pabaigai** (–**Baigiant konsultacijas; Konsultacijos baigtos**) 2017 m. sausio 23 d. surengta aukšto lygio konferencija.

Naudininkas **pradžiai, pabaigai** galimas, kai veiksmas siejamas su paskirtimi, pvz.:

if we **push** the difficult subjects **to the end** of the negotiations

Currently, road charges constitute one of the elements of the road transport related proposals **planned** by the European Commission **for the end** of 2016.

School development and excellent teaching **for a great start** in life

Opening ceremony of the Bulgarian presidency

Pats smagiausias išmėginimas **liko pabaigai. Pasilik** skanėstus **pabaigai**.

Koncerto **pabaigai** – dar vienas kūrinys.

Gyvenimo **pradžiai** kraičio **užteks. Dovana** gyvenimo **pradžiai**

jei sunkius klausimus **atidėsime** derybų **pabaigai**

Šiuo metu kelių mokesčiai yra vienas iš aspektų, įtrauktų į 2016 m. **pabaigai** Europos Komisijos **numatytus** pasiūlymus dėl kelių transporto.

Mokyklų raida ir aukštos kokybės mokymas gerai gyvenimo **pradžiai**

Bulgarijos pirmininkavimo **pradžiai** skirtas iškilmingas renginys

Pradžiai esu paruošęs...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 53;
www.vlkk.lt/konsultacijos/9471-pradziai-pabaigai

H.3.11.1.3. Naudininkas neteiktinas **laiko trukmei**, nesusijusiai su tikslu ar paskirtimi, reikšti, pvz.:

the Commission and the Council consider that it would be desirable to **maintain** the 2014 TAC level for the stocks listed below **for the following four years**.

Komisija ir Taryba mano, kad **ateinantiems ketveriems metams** (=ateinančius ketverius metus; **per ateinančius ketverius metus**) būtų pageidautina išlaikyti 2014 m. nustatytą toliau išvardytų išteklį BLSK lygį.

The contracting authority may **reduce** the time limits for receipt of tenders **by five days** <...>

Perkančioji organizacija gali **sutrumpinti** pasiūlymų priėmimo **terminus penkioms dienoms** (=penkiomis dienomis)

Naudininkas vartojamas **laiko trukmei**, susijusiai su tikslu ar paskirtimi, reikšti, pvz.:

The application period for the 2020/2021 academic year is now open.

Jau priimamos paraiškos 2020–2021 mokslo metams

Su tikslu ar paskirtimi susijusi laiko trukmės naudininkas vartojamas su žmogaus valios pastangas reiškiančiais veiksmoždžiais (<i>numatyti, skirti, atidėti</i> pratęsti kokiame laikui) (taip pat gali būti vartojama įnagininko (laiko, kaip būdo ką nors padaryti) konstrukcija <i>pratęsti koku laikotarpiu</i> , pvz.):	
... extend the time limit by a period of up to half of the original period	... terminą pratęsti ne ilgesniam kaip pusės pradinio termino laikotarpiui (ne ilgesniu kaip pusės pradinio termino laikotarpiu)
Commission shall be empowered to adopt delegated acts, laying down on a temporary basis specific discard plans for an initial period of no more than three years that may be renewed for a further total period of three years .	Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais laikinai – pradiniam ne ilgesniam kaip trejų metų laikotarpiui , kuris gali būti pratęstas iš viso dar trejiems metams (trejais metais), – nustatomi konkretūs žuvų išmetimo į jūrą mažinimo planai.
<...> period referred to therein may be extended by at least six months .	<...> joje nurodytas laikotarpis gali būti pratęstas bent šešiesiems mėnesiams (šešiais mėnesiais).
<...> others may be offered a further five-year extension .	<...> kitiems gali būti pasiūlyta pratęsti sutartį dar penkeriems metams (penkeriais metais).
<...> any time-limited prolongation of the Union acquis requires existing Union regulatory, budgetary, supervisory, judiciary and enforcement instruments and structures to apply <...>	<...> norint ribotos trukmės laikotarpiui (laikotarpiu) pratęsti Sąjungos acquis taikymą , būtų privaloma taikyti esamas Sąjungos reglamentavimo, biudžeto, priežiūros, teismines ir vykdymo užtikrinimo priemonės ir struktūras <...>
Tik naudininkas gali būti vartojamas dėl teksto spaudimo – kai greta yra kitas veiksmoždis, reikalaujantis naudininko, kuriuo reiškiamas laikas su paskirties atspalviu, pvz.:	
... to conclude or renew such contracts for a shorter period than the maximum allowed.	... sudaryti ar pratęsti darbo sutartis trumpesniam laikotarpiui nei maksimalus leidžiamas.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (1), 52, 54.

H.3.11.1.4. Naudininkas **laiko trukmei su paskirties atspalviu** reikšti laikomas šalutiniu normos variantu, jei jį galima pakeisti požymio kilmininku, pvz.:

... was **sentenced to four years'** imprisonment for manslaughter.

... buvo **nuteistas** ketveriems metams (| **ketverių metų; nubaustas** ketverių metų) laisvės atėmimo **bausme** už netyčinį nužudymą.

Council Regulation fixing for 2014 the fishing

Tarybos reglamentas, kuriuo **2014 metams**

opportunities for certain fish stocks and groups of fish stocks

priorities for action at national and EU level **for the next** twelve months

The President replied to the comments made by various speakers, particularly in relation to next **year's priorities**.

nustatomos (|| **nustatomos 2014 metų**) tam tikrų žuvų išteklių ir žuvų išteklių grupių žvejybos galimybės

nacionalinio ir ES lygmens veiksmų **prioritetai ateinantiems dvylikai mėnesių** (|| **kitų dvylikos mėnesių** prioritetai)

Pirmininkas atsakė į įvairių kalbėtojų pastabas, visų pirma dėl **prioritetų ateinantiems metams** (|| **ateinančių metų prioritetų**).

Naudininkas vartojamas **laikui su paskirties atspalviu** reikšti, pvz.:

We will have to **postpone** the meeting **to Monday**.

... the Council has **postponed by** one year the possibility for candidate countries and potential candidates to compete for the title (from 2020 to 2021).

The National Assembly (Narodno Sobranie) has 240 members **elected for** four years.

If the **duration** of the employment contract is less than one year, the permit shall be **issued for the duration** of the contract.

... to **conclude** or **renew** such contracts **for a shorter period** than the maximum allowed.

Posėdį reikės **atidėti pirmadieniui**.

... Taryba **vieniems metams atidėjo** galimybę šalims kandidatėms ir potencialioms kandidatėms dalyvauti konkurse dėl vardo (nuo 2020 m. iki 2021 m.).

Nacionalinę Asamblėją (*Narodno Sobranie*) sudaro 240 narių, **išrinktų ketveriems metams**.

Jeigu darbo sutartis **sudaryta trumpesniai** nei vienų metų **laikotarpiui**, leidimas **išduodamas** tokiam pačiam **laikotarpiui**, kuriam sudaryta darbo sutartis.

... **sudaryti** ar **pratęsti** darbo sutartis **trumpesniai laikotarpiui** nei maksimalus leidžiamas.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 52, 54.

H.3.12. Būviui reikšti

būti (darytis, tapti) kokiam, -iai

Būdvardžio ar būdvardiškojo žodžio naudininkas neteiktinas reikšti būviui, siejamam ne su naudininku, o su dvejetainiu linksniu (vardininku ar galininku), pvz.:

His flight teaches us to be brave.

Development aid <...> **teaches Africans to beg**, rather than **be independent**

They wanted to be relocated

<...> the fact <...> of not **being able to seek to be employed** pursuant to Article 7(2) or the first indent of Article 7(3) of the Internal Rules in one of the posts to be filled <...>.

The **person** has expressed his **wish to be recognized** as a refugee

Jo skrydis **moko mus būti drąsiems** (=drąsius).

Parama vystymuisi <...> **moko afrikiečius prašyti išmaldos**, o ne **būti nepriklausomiems** (=nepriklausomus).

Jų **pageidauta būti perkeltiems** (=perkeltų) (| Jie pageidavo būti **perkelti**)

<...> aplinkybė, kad **jis** <...> pagal vidaus nuostatų 7 straipsnio 2 dalį arba 3 dalies pirmą įtrauką **negalėjo reikalauti būti įdarbintam** (=įdarbintas) į vieną iš laisvų darbo vietų <...>

Asmuo **pareiškė norą būti pripažintam** (=pripažintas) pabėgėliu

Konstrukcija *būti kokiam* vartojama būviui, siejamam su dvejetainiu naudininku, beasmeniuose ir kartais asmeniniuose sakiniuose reikšti, pvz.:

She wants to be recognized. (She seeks recognition.)

You need to be more cautious.

With thoughts we can help the body to become healthier.

As they wanted to be relocated...

L'administration se devait-elle d'appliquer ce même délai aux candidats à un transfert interinstitutionnel

Jai norisi būti pripažintai.

Jums reikia būti atsargesniems.

Mintimis galime padėti kūnui darytis **sveikesniam**.

Jiems pageidaujant būti **perkeltiems**...

administracija turėjo taikyti tą patį terminą **asmenims**, pretenduojantiems būti **perkeltiems** į kitą instituciją

Today's proposals would give **architects** <...> **access to better information** about the environmental and health aspects involved.

whereas the juvenile offenders <...> face imminent **risk of execution**

<...> if the special purpose vehicle has not continuously complied with the requirement to be fully funded during the reporting period <...>

Šiandienos pasiūlymai **architektams** <...> **atvers galimybių būti geriau informuotiems** apie susijusius poveikio aplinkai ir sveikatai aspektus.

kadangi nepilnamečiams **pažeidėjams** <...> **gresia neišvengiamas pavojus būti nubaustiems** mirties bausme

<...> jeigu specialiosios paskirties įmonė nuolat nesilaikė **reikalavimo būti visiškai finansuota** atskaitiniu laikotarpiu <...>

Dvejybiniai linksniai siejami tik per tarinį (derinamasis būdvardis ar būdvardinis žodis įeina į mišriojo tarinio sudėtį). Jei pagrindinis tarinio veiksmožodis pakeičiamas daiktavardžiu, vartojama naudininko konstrukcija *būti (darytis, tapti) kokiame*, kuri su nusakomuojamu daiktavardžiu ar įvardžiu, pasakytu prieš pažymimąjį žodį, derinama tik gimine ir skaičiumi, pvz.:

CONSIDERING the **wish** of the Principality of Liechtenstein **to be associated** to the Community legislation...

Letter of 20 February 2004 of the European Parliament to the Court confirming its **wish to be heard** in the oral procedure.

the **right not to be tried or punished** twice in criminal proceedings for the same criminal offence

The **right not to be discriminated** against on the basis of age is part of those two fundamental rights instruments.

the **potential** of **projects to be replicated** and **transferred**

His **wish to be recognized** as a refugee...

<...> the inspectors undertaking the on-the-spot check had failed to comply with the requirement that they be independent of the workers <...>

Warsaw won the 2020 Access City Award, which recognises a city's willingness, ability and efforts to become more accessible.

<...> the **risk of punishment** would stop young people from buying counterfeit products.

ATSIŽVELGDAMOS į Lichtenšteino **Kunigaikštystės pageidavimą būti asocijuotai** su Bendrijos teisės aktais...

Europos Parlamento 2004 m. vasario 20 d. raštas Teisingumo Teismui, kuriuo patvirtinamas **pageidavimas būti išklausytam** žodinio bylos nagrinėjimo metu

teisė **nebūti** du kartus **teisiamam ar baudžiamam** už tą pačią nusikalstamą veiką

Teisė **nebūti diskriminuojamiems** dėl amžiaus yra šių dviejų pagrindinių teisių priemonių dalis.

projektų **galimybė būti pakartotiems ir perkeltiems** (galimybė, kad projektai bus pakartoti ir perkelti)

Jo **noras būti pripažintam** pabėgėliu...

<...> patikrinimą vietoje atliekantys inspektoriai **neatitinka reikalavimo būti nepriklausomiems** nuo darbuotojų <...>

Varšuva laimėjo 2020 m. apdovanojimą „Access City“, kuriuo įvertintas miesto **noras, gebėjimas ir pastangos tapti prienamesniu (=prienamesniu)**.

Nepirkti suklastotų gaminių jaunuolius paskatintų <...> **rizika būti nubaustiems**.

Palyginkite:

Administracija patenkino **jų pageidavimą būti perkeltiems**. (← **Jie išreiškė pageidavimą būti perkelti; Jie pageidavo būti perkelti.**)

Jo **noras būti perkeltam** suprantamas. (← **Jis pareiškė norą būti perkeltas; Jis nori būti perkeltas.**)

Galimybė būti išklausytoms išliko. (← **Jos turi galimybę reikalauti būti išklausytos.**)

H.3.13. Frazeologinių junginių naudininkas

priemonė, skirta užkirsti keliui kam

Kai žodžių junginys „užkirsti kelią“ sakinyje vartojamas kaip frazeologizmas (t. y. tam tikros reikšmės pastovusis žodžių junginys), žodžio „kelias“ forma nuo pozicijos sakinyje nepriklauso ir nekinta, pvz.:

arrangements designed to prevent market abuse

... we have to build better tools to prevent and fight ideologically motivated violence

priemonės, **skirtos užkirsti keliui piktnaudžiavimui** rinka (=skirtos **užkirsti kelią piktnaudžiavimui** rinka; dar geriau – **piktnaudžiavimo rinka prevencijos priemonės**)

... turime parengti geresnių **priemonių, skirtų užkirsti keliui (=kelią) ideologiniam smurtui** ir su juo kovoti (l geresnių **ideologinio smurto prevencijos** ir kovos su

<p>effective measures aimed at preventing irregular immigration</p>	<p>juo priemonių; geresnių priemonių, kad būtų užkirstas kelias ideologiniam smurtui ir su juo kovojama).</p>
<p>measures to secure macroeconomic stability and prevent the overheating of the economy;</p>	<p>veiksmingos priemonės, skirtos keliui neteisėtai imigracijai užkirsti (=skirtos užkirsti kelią neteisėtai imigracijai; dar geriau – neteisėtos imigracijos prevencijos priemonės)</p>
<p>... to take adequate measures to prevent such crimes.</p>	<p>... imtis tinkamų priemonių keliui tokiems nusikaltimams užkirsti (= priemonių užkirsti kelią tokiems nusikaltimams; priemonių tokiems nusikaltimams užkardyti; priemonių, kad būtų užkirstas kelias tokiems nusikaltimams; dar geriau – imtis tinkamų tokių nusikaltimų prevencijos priemonių).</p>
<p>... measures that aim at preventing terrorist radicalisation and recruitment...</p>	<p>... priemonės, skirtos užkirsti keliui (=skirtos užkirsti kelią; kuriomis siekiama užkirsti kelią) teroristų radikalėjimui ir verbavimui... (priemonės, kuriomis siekiama užkardyti teroristų radikalėjimą ir verbavimą; teroristų radikalėjimo ir verbavimo kardamosios priemonės)</p>

Kai žodžių junginys *užkirsti kelią* vartojamas tiesiogine reikšme, žodis „kelias“ turi reikiamo linksnio formą, pvz.:

<p>the weapon of invasive immigration is used to prevent any going back</p>	<p>invazine imigracija pasinaudojama kaip priemone užkirsti keliui atgal</p>
---	---

H.4. Galininkas

H.4.1. Objektui reikšti

Su nesveikaisiais skaičiais

Galininkas neteiktinas **daliai** reikšti rašant nesveikuoju skaičiumi (su dešimtosiomis, šimtosiomis ir kitomis dalimis) išreikšto dydžio matą (taisoma vienaskaitos kilmininku), pvz.:

The car weighs 1.23 tonnes

Automobilis sveria 1,23 **toną** (=1,23 **tonos**; 1,23 t; 1230 kg).

A heavy smoker smokes, on average, 22.8 cigarettes per day.

Užkietėjęs rūkalius per dieną vidutiniškai surūko 22,8 **cigaretes** (= **cigaretės**).

<...> provided a total of 9.23 million euro.

iš viso **skyrė** 9,23 **milijonus** eurų (=9,23 **milijono eurų**, 9,23 mln. EUR)

BTA a versé à son client la somme de 47,42 **lats** letton (environ 67,47 **euros**).

BTA savo klientui pervedė 47,42 Latvijos **latus** (=lato) (apytiksliai 67,47 **eurus** (=euro)).

The average annual fiscal effort over the period 2011-13 is planned to be around 0.5 percentage points of GDP, below the level recommended by the Council.

Tikimasi, kad vidutinė metinė fiskalinių priemonių vertė 2011–2013 m. sudarys apie 0,5 **procentinius punktus** (=procentinio punkto; proc. punkto) BVP, o tai mažiau, negu rekomendavo Taryba.

As concerns specifically the question of market share, the Union industry lost 3.6 percentage points to the Chinese imports during the period considered.

Kalbant konkrečiai apie rinkos dalį, nagrinėjamoju laikotarpiu Sąjungos pramonė prarado 3,6 **procentinius punktus** (=procentinio punkto, proc. punkto) Kinijos importo naudai.

... no data from the country report vs 2.4 t from Eurostat...

... šalies ataskaitoje nepateikiama jokių skaičių, o Eurostatas nurodo 2,4 **tonas** (=tonos)...

Su galininkiniais veiksmažodžiais

Galininkas neteiktinas **neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai** reikšti (taisoma kilmininku) su galininkiniais veiksmažodžiais:

- su turėjimo, skyrimo, mainų reikšmės veiksmažodžiais: *turėti, duoti, gauti, pirkti, skolintis, į(si)gyti, suteikti...*

provide transparent, clear and age-appropriate information about the costs of services **that can be acquired** online

teikti skaidrią, aiškią ir pagal amžių tinkamą informaciją apie paslaugų, **kurias** (=kurių) galima **įsigyti** internete, kainas

Interpol provides e-learning on various topics such as drug investigation, interrogation and terrorism related topics.

Interpolas **siūlo įvairias** e. mokymosi **programas, susijusias** (=įvairių e. mokymosi **programų, susijusių**) su narkotikų tyrimo, tardymo ir terorizmo klausimais.

the Commission asked the Greek authorities **to comment** on the specific measure...

Komisija paprašė Graikijos valdžios institucijų **pateikti pastabas** (=pastabų) dėl šios priemonės...

...it seems to me necessary to **provide a number of clarifications**...

...manau, būtina **pateikti tam tikrus paaiškinimus** (=tam tikrų paaiškinimų)...

The Commission sent the French authorities a **request for additional information** about the procedure that had been followed...

Komisija nusiuntė Prancūzijos valdžios institucijoms prašymą **pateikti papildomą informaciją** (=papildomos informacijos; daugiau informacijos) apie procedūrą, kurios buvo laikomasi...

The competent authorities shall take a sample for analysis from each consignment of pistachios.

Kompetentingos institucijos turi **paimti pavyzdžius** (=mėginių) tyrimams iš kiekvienos pistacijų siuntos.

They **receive money** for their proposals from stakeholders.

Už pasiūlymus jos iš suinteresuotųjų subjektų **gauna pinigų** (=pinigų).

- su radimo, aptikimo reikšmės veiksmažodžiais: *rasti, aptikti, pastebėti...*

The Court even **found projects** that were not eligible under EU regulations in the Czech Republic and Sweden.

Čekijoje ir Švedijoje Audito Rūmų auditoriai **aptiko** net ir **tokius projektus** (=tokių projektų), kurie nebuvo tinkami finansuoti pagal ES reglamentus.

Having assessed the report the Commission Services

Ataskaitą įvertinusios Komisijos tarnybos **aptiko tam**

found some gaps in the way calculations were performed.

In order **to find adequate sources** of funding, the EESC would consider it appropriate to

- o su žinojimo, suvokimo reikšmės veiksmoždziais: *žinoti, mokėti, prisiminti, matyti, girdėti...*

Studies show that trainees **with foreign language skills** can help enterprises....

As rapporteur in previous years for the subject of better law making, I would like to highlight several aspects of this problem.

- o su darymo, naudojimo reikšmės veiksmoždziais: *(pa)daryti, (pa)sėti, (iš)virti..., valgyti, ragauti...*

Complex structures are attempted but **with errors** which sometimes interfere with meaning.

Or could consumers **make mistakes** when putting the product together that could lead to unforeseen risks?

Where personal data protection **rules** as set out in Directive 95/46/EC appear to **have been breached**...

The investigation will determine whether the product under investigation originating in the country concerned is being dumped and whether the dumped imports have **caused injury** to the Union industry.

- o su kalbėjimo, informavimo reikšmės veiksmoždziais – dažniau su priešdėliais *pa-*: *papasakoti, (pa)žadėti, padainuoti...*

They provided us with eye-opening human stories...

- o su kai kurių kitų reikšmių veiksmoždziais, paprastai priešdėliniais: *(iš)spausdinti, pasiekti, paskelbti, patirti, (su)kelti...*

The European Commission has published various communications...

This configuration of the cultural and creative sectors in Europe **raises issues on a number of counts**

... the publication of Order No 285/99 in the official gazette generated legitimate expectations among the recipients.

This statement **puts in question** the coherence of the EU's external and internal action and the principle of sincere cooperation.

FGM is known to cause a wide range of long-term complications

The governments of these countries have **made enormous strides** over the past year.

The usual signs of a firm **being in difficulty** are...

... these finance ministers have failed in the past.

tikras skaičiavimo **spragas** (= [**tam tikrų**] skaičiavimo **spragų**);

EESRK mano, kad, norint **rasti tinkamus** finansavimo **šaltinius** (= **tinkamų** finansavimo **šaltinių**), reikėtų ...

Tyrimai rodo, kad stažuotojai, **mokantys** užsienio **kalbas** (= **kalbų**), gali padėti įmonėms....

Kadangi anksčiau esu skaičiusi **pranešimus** (= **pranešimų**) geresnės teisėkūros tema, norėčiau atkreipti dėmesį į kelis šios problemos aspektus.

Stengiasi vartoti sudėtingas struktūras, tačiau **daro klaidas** (= **klaidų**), kurios kartais iškreipia prasmę.

Ar vartotojai, surinkdami gaminį, gali **padaryti klaidas** (= **klaidų**), dėl kurių galėtų kilti nenumatyta rizika?

Jei nustatoma, kad buvo **padaryti** Direktyvoje 95/46/EB nustatytų asmens duomenų apsaugos taisyklių **pažeidimai** (= **padaryta... pažeidimų**)...

Atliekant tyrimą bus nustatyta, ar nagrinėjamas atitinkamos kilmės šalies tiriamasis produktas yra importuojamas dempingo kaina ir ar šis dempingas **padarė žalą** (= **žalos**) Sąjungos pramonei.

Jie **papasakojo** mums **tikras gyvenimo istorijas** (= **tikrų gyvenimo istorijų**).

Europos Komisija **paskelbė įvairius komunikatus** (= **įvairių komunikatų; daug komunikatų**) ...

Toks kultūros ir kūrybos sektorių Europoje pobūdis **kelia įvairias problemas** (= **įvairių problemų**)...

Dekreto Nr. 285/99 paskelbimas oficialiame leidinyje pagalbos gavėjams **sukėlė teisėtus lūkesčius** (= **teisėtų lūkesčių**).

Tokia pozicija **kelia abejones** (= **abejonių**) dėl ES išorės ir vidaus veiksmų suderinamumo ir lojalus bendradarbiavimo principo.

MLOŽ **sukelia pačias įvairiausias ilgalaikes komplikacijas** (= **įvairių ilgalaikių komplikacijų**)...

Šių šalių vyriausybės per pastaruosius metus **pasiekė didžiulius laimėjimus** (= **didžiulių laimėjimų**).

Bet žr. *(pa)siekti ko*.

Įprasti **sunkumus** (= **sunkumų**) **patiriančios** įmonės požymiai yra...

... šie finansų ministrai **patyrė nesėkmes** (= **nesėkmių**) praeityje (| šie finansų ministrai **yra patyrę nesėkmių**).

Suabejoję, ar tam tikras objekto galininkas tinka, bandykime jį keisti dalies kilmininku. Jei dalies kilmininkas atrodo logiškesnis, įprastesnis, pasirinkime jį, o ne galininką.

Apibrėžtam daiktų kiekiui, visumai reikšti arba **nedalijamam dalykui** reikšti vartojamas galininkas

(žr. A.4.2.1).

... such a step would be likely to cause significant damage to the investors' interests.

Progress being made in reducing unemployment in the EU.

... toks veiksmas galėtų padaryti **didelę žalą** investuotojų interesams.

Mažinant nedarbą ES padaryta **pažanga**.

Jei atliekamas veiksmas yra nuolatinio pobūdžio, vartojamas galininkas, pvz.:

At the request of the Commission, the Member States shall provide any additional information or clarification regarding the data provided.

Komisijos prašymu valstybės narės **suteikia bet kokią papildomą informaciją** arba paaiškinimą, susijusius su pateiktais duomenimis.

Tas pats veiksmožodis gali reikalauti skirtingų linksnių – tai priklauso nuo priešdėlių, reikalaujančių objekto dalies arba visumos, plg.:

we listened to your speech with great care

labai atidžiai **klausėmės** Jūsų **kalbos**

we have listened to your speeches

mes **klausėmės** jūsų **kalbų**

bet

we heard the opinions of those who are taking their first steps in this field.

išklausėme tų šalių, kurios dar tik žengia pirmuosius žingsnius šioje srityje, **nuomones**.

In the end we listened to each other...

Galų gale vieni **kitus** **išklausėme**...

in the Committee on Fisheries we were able to hold a hearing with specialists...

Žuvininkystės komitete mes **išklausėme** specialistų **nuomonę**...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 55;

Šukys 1998, 199–201.

Su neiginiu

Tiesioginio neiginio galininkas

Galininkas neteiktinas su **neigiamaisiais galininkiniais veiksmoždžiais** (teigiamas veiksmožodis valdo galininką, neigiamas – kilmininką), pvz.:

The authorised consignor may be authorised not to sign transit declarations

provided that the application of those rules does not make such recovery impossible in practice

Igaliojamam siuntėjui gali būti leidžiama **nepasirašyti** tranzito **deklaracijas** (=deklaracijų)

su sąlyga, kad šių taisyklių taikymas **nepadarytų** praktiškai **neįgyvendinamą šį susigrąžinimą** (= **nepadarys** šio **susigrąžinimo** praktiškai **neįgyvendinamo**)...

<...> the Commission neither extended nor altered the subject-matter of the action, which relates <...>

<...> Komisija **nei išplėtė, nei pakeitė** ginčo **dalyką** (=dalyko), kuris susijęs <...>

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 55 (1.2.1 punktas);

Šukys 1998, 201–202.

Netiesioginio neiginio galininkas

➤ Kai linksnį valdo su **neigiamuoju pagalbiniu veiksmoždžiu** (ar veiksmožodiniu žodžiu) susijusi: a) **teigiama galininkinė bendratis** (plg. *negaliu pakelti ką*), b) **kelios galininkinės bendratys** (plg. *nežada leisti pradėti daryti ką*), galininkas laikomas šalutiniu normos variantu (pagrindinis – kilmininkas), pvz.:

a) neigiamasis **pagalbinis** veiksmožodis su viena priešlieta galininkine bendratimi:

... on websites displaying prices and customer reviews, traders **may not pose as consumers or pass** on materially inaccurate information.

... interneto svetainėse, kuriose skelbiamos kainos ir vartotojų atsiliepimai, pardavėjai **negali reikšti** nuomonę (|| **nuomonės**) apsimesdami vartotojais ar **skelbti** neteisingą faktinę informaciją (|| **neteisingos faktinės informacijos**).

... certain air carriers **are not allowed to operate** into the Community

... tam tikriems oro vežėjams **neleidžiama vykdyti** skrydžius (|| **skrydžių**) į Bendriją

shall not be required to obtain an authorisation

neprivalo gauti leidimą (|| **leidimo**)

host Member State **shall not be obliged to confer** entitlement to social assistance <...>, nor shall it be obliged, <...>, to grant maintenance aid for studies...

Le requérant fait valoir que la Commission **ne pouvait pas se contenter d'effectuer un renvoi** à la décision provisoire en ce qui concerne la question de savoir si la garantie litigieuse était susceptible de provoquer une distorsion de concurrence.

Commission is **not required to issue** a decision or a recommendation under the proposal

... even if it is **not the purpose** of this Regulation to **introduce** the explicit legal requirement

priimančioji valstybė narė **neįpareigojama suteikti** socialinės paramos teisę (|| **teisės**) ... arba **neįpareigojama <...> suteikti** paramą (|| **paramos**) studijoms...

Ieškovė nurodo, kad nagrinėdama, ar dėl ginčijamos garantijos galėjo būti iškraipyta konkurencija, Komisija **negalėjo** viso labo **pateikti** nuorodą (|| **nuorodos**) į laikinąjį sprendimą.

Komisija **neprivalo priimti** sprendimą ar rekomendaciją (|| **sprendimo ar rekomendacijos**) pagal pasiūlymą...

... net jei šiuo reglamentu **nėra siekiama nustatyti** aiškų teisinį reikalavimą (|| **aiškaus teisinio reikalavimo**)...

b) neigiamasis veiksmažodis su keliomis priešlietomis galininkinėmis bendratimis:

Politikai **nesiryžo uždrausti** juridiniams asmenims finansiškai **remti partijas** (|| **partijų**).

Member State cannot be obliged to issue an autonomous residence permit...

Directive aims at preventing encouragement of such employees from taking excessive risks...

The recognition and execution of a freezing order or a confiscation order should not be refuse...

Valstybė narė **negali būti įpareigota išduoti** atskirą leidimą (|| **atskiro leidimo**) gyventi...

Šia direktyva siekiama **neleisti skatinti** tokius darbuotojus (|| **tokių darbuotojų**) **prisiimti** pernelyg didelę riziką (|| **didelės rizikos**)

Neturėtų būti atsisakoma pripažinti ir vykdyti nutarimą (|| **nutarimo**) įšaldyti arba konfiskuoti...

Kuo didesnis atstumas tarp neiginio ir valdomo linksnio (t. y. kuo daugiau teksto tarp jų įsiterpę, kuo sudėtingesnis tarinys, sakinio konstrukcija, bendratims darantis objektinėms), tuo neiginio įtaka mažėja. Todėl kai kuriais atvejais galininkas galėtų būti laikomas lygiaverčiu normos variantu.

- Galininkas laikomas šalutiniu normos variantu, kai linksnį valdo teigiama galininkinė bendratis, priešlieta prie **neigiamo veiksmažodžio ir abstrakčiojo daiktavardžio kilmininko** junginio, kuris lengvai pakeičiamas vienažodžiu neiginiu (*nėra būtinybės – nebūtina, nėra reikalo – nereikia, ne(be)turėti jėgų – ne(be)pajėgti, nėra galimybės – negalima...*), pvz.:

... there is **no need for** any further financial **discipline**.

Finally, there is **no need to examine** the MET **claims** of other non-sampled companies at this point in time...

Accordingly, there is no need for the trade name and postal address to be marked on the safety components and subsystems...

There is no need for such a high penalty.

There is no need, therefore, for this regulation to include provisions on forest reproductive material.

There is no need to set up new information exchange mechanism or explore the feasibility of a European electronic vehicle information platform.

There is **no need to empower** the Commission to adopt delegated acts in this context.

There is **no longer any need to adjudicate** on X application for leave to intervene.

The changes made are extremely limited and are

... **nėra poreikio** [t. y. nereikia] toliau **taikyti** finansinės drausmės mechanizmą (|| **mechanizmo**)

Pagaliau šiuo metu **nėra būtinybės** [t. y. nebūtina] **nagrinėti** kitų neatrinktų bendrovių prašymus (|| **prašymų**) taikyti RER...

Todėl **nėra būtinybės** [t. y. nebūtina] ant saugos komponentų ir posistemų **nurodyti** registruotą prekės pavadinimą ir pašto adresą (|| **registruoto prekės pavadinimo ir pašto adreso**)...

Nėra būtinybės [t. y. nebūtina] **skirti** tokią didelę baudą (|| **tokios didelės baudos**).

Todėl **nėra reikalo** [t. y. nereikia] miško dauginamąją medžiagą (|| **dauginamosios medžiagos**) **įtraukti** į šį reglamentą.

Nėra reikalo [t. y. nereikia] **kurti** naują keitimosi informacija priemonę (|| **naujos ... priemonės**) ar **aiškintis** Europos elektroninės transporto priemonių informacijos sistemos perspektyvumą (|| **perspektyvumo**).

Šiuo klausimu **nėra reikalo** [t. y. nereikia] Komisijai **suteikti** įgaliojimus (|| **įgaliojimų**) priimti deleguotuosius aktus.

Nėra reikalo [t. y. nebereikia] **priimti** sprendimą (|| **sprendimo**) dėl X prašymo leisti įstoti į bylą.

Siūloma labai mažai pakeitimų, kurie yra būtini

needed to prevent the further suffering of pet animals as a result of no appropriate treatment being available.

siekiant užkirsti kelią tolesnėms naminių gyvūnėlių kančioms, kai **nėra galimybių** juos (**|| jų**) **gydyti**.

The rapporteur does not deny Member States the option of enlarging or extending the scheme...

Pranešėjas **neneigia galimybės** valstybėms narėms **didinti ar plėsti** schemą (**|| schemas**)...

<...> the contracting authority is **never obliged to award** a public contract <...>

<...> perkančioji organizacija **neturi pareigos sudaryti** viešojo pirkimo sutartį (**|| sutarties**) <...>

Galininkas vartojamas, kai linksnį valdo teigiama **veiksmazodžio ir sukonkretėjusio daiktavardžio** junginio, pvz.:

Nor had they **secured permission to sell them** in Italy.

Jie taip pat **negavo leidimo parduoti jas** Italijoje.

<...> the development **consent** for the proposed High-Speed train line Portogruaro-Divača **has not yet been granted** by the competent authorities in Italy and Slovenia.

<...> atsakingos Italijos ir Slovėnijos valdžios institucijos dar **nesuteikė leidimo tiesti planuojamą** greitaeigio geležinkelio **liniją** Portogruaras-Divača.

none of the undertakings **submitted any request for a further extension**.

nė viena įmonė **nepateikė prašymo pratęsti leidimą**

... **no application for a hearing was submitted** by the parties...

... šalys <...> **nepateikė prašymo surengti teismo posėdį...**

... in case the Tribunal **should not grant his application for annulment** of the **contested decisions**, the applicant...

... jei Pirmosios instancijos teismas **nepatenkintų prašymo panaikinti ginčijamus sprendimus**, ieškovas...

The European Union institutions **have no authority to intervene** with the matter at hand.

Europos Sąjungos institucijos **neturi įgaliojimų spręsti šį klausimą**.

The mediator has no power to decide the case if the mediation has failed.

Tarpininkas **neturi įgaliojimų spręsti bylą**, jeigu tarpininkavimas nepavyksta.

There is no EU competence on this particular matter.

ES **neturi kompetencijos** (t. y. nekompetentinga) **reguluoti šį konkretų klausimą**.

The European Parliament has no competence to settle employment disputes <...>

Europos Parlamentas **neturi kompetencijos spręsti darbo ginčus** <...>

The applicants further claim that the Commission **has no jurisdiction** to find them liable for an infringement of Article 101 TFEU on intra-EEA routes...

Ieškovės taip pat tvirtina, kad Komisija **neturi kompetencijos** pripažinti **jas** atsakingomis už EEE maršrutuose padarytą SESV 101 straipsnio pažeidimą...

Finally, we should examine the implications of there being **no jurisdiction** of the Court of Justice when it comes to interpreting the provisions of the Framework Decision.

Galiausiai reikėtų išnagrinėti, kokių kiltų pasekmių, jei Teisingumo Teismas **neturėtų jurisdikcijos** aiškinti Pagrindų sprendimo **nuostatas**.

... the matter concerns the constitutional system of a Member State (Italy), over which the EU has **no jurisdiction**

... šis klausimas susijęs su valstybės narės (Italijos) konstitucine sistema ir ES neturi jurisdikcijos jį spręsti

There is no reason why this EU legislation should lead to price increases for consumers

Dėl šio ES teisės akto **didinti kainas** vartotojams **nėra jokios priežasties**

EFSA concluded in November 2015 that glyphosate is unlikely to be carcinogenic and the European Chemicals Agency concluded in March 2017 that no classification was warranted

EFSA 2015 m. lapkričio mėn. pateikė išvadą, kad glifosatas tikriausiai nėra kancerogeniškas, o Europos cheminių medžiagų agentūra 2017 m. kovo mėn. pateikė išvadą, kad **nėra pagrindo jį priskirti** prie kurios nors kategorijos.

In cases where it is not justified to issue a visa valid for one year <...>

Tai atvejais, kai **nėra pagrindo išduoti** vienus metus **galiojančią vizą** <...>

It does not warrant an opinion.

Nėra pagrindo dėl jo rengti nuomonę.

Galininkas vartojamas, kai linksnį valdo ne galininkinė bendratis, o galininkinio veiksmazodžio **dalyvis**, prisišliejęs prie neigiamo veiksmazodžio asmenuojamosios formos, pvz.:

... the Brazilian exporting producer does not contest that it sold its products both, via an unrelated trader

... Brazilijos eksportuojantis gamintojas **neneigia** savo **produktus parduodantis** ir per nesusijusius

and directly to rewinders in the Community. ... the said group of companies does not deny the offsetting practice, which in itself is simply not in line with IAS.	prekybininkus, ir tiesiogiai Bendrijos pervyniotojams. ... minėta bendrovių grupė neneigia taikiusi kompensavimo praktiką , kuri neatitinka TAS.
---	---

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 55 (1.2.2 punktą);

Šukys 1998, 202–203.

Galininkas laikomas šalutiniu normos variantu, kai linksnį valdo teigiama galininkinė bendratis, prišlieta prie **neigiamojo būdvardžio**, padaryto iš neigiamo galininkinio veiksmažodžio, pvz.:

The duties of a member shall end in the event of the expiry of the term of office or in the event of incapacity to hold office ...	Narys nustoja eiti pareigas, kai pasibaigia jo kadencija arba kai jis nepajėgus eiti pareigas (pareigų; nebepajėgia eiti pareigų)...
The private sector is not able to bring about this transformation alone.	Privatusis sektorius nepajėgus pats vienas įvykdyti tokią transformaciją (tokios transformacijos).
The CJEU is not in a position to guarantee the uniformity of the law.	Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nėra pajėgus (tikslėnis vertimas – negali) užtikrinti teisinę vienovę (teisinės vienovės).
AB „Lietuvos paštas“ neįgalus iki konkrečios valandos užtikrinti leidinių pristatymą (pristatymo) Mažeikių gyventojams.	

Galininko (arba kilmininko) ir galininkinės bendraties konstrukcija laikoma pagrindiniu normos variantu **su neigiamaisiais būdvardžiais, neturinčiais** atitinkamo **pamatinio veiksmažodžio**, pvz.:

...the European Parliament is not competent to assess the behaviour of German authorities...	...Europos Parlamentas nekompetentingas vertinti Vokietijos valdžios institucijų elgesį (elgesio)...
...it has no jurisdiction to review the decisions of national specialist committees.	... jis nekompetentingas nagrinėti specializuotų nacionalinių komisijų sprendimus (sprendimų).
How to react in case an application has been lodged at a consulate that is not competent to deal with it ?	Kaip reaguoti, jeigu prašymas pateiktas konsulatui, kuris nekompetentingas jį (jo) tvarkyti ?
The EU is not competent to review the legality of decisions taken by German family courts when they are implementing German law.	ES nėra kompetentinga (neturi kompetencijos) vertinti pagal Vokietijos teisę Vokietijos šeimos teismų priimtų sprendimų teisėtumą (teisėtumo).
[...] the supervisory body is not competent to [...] provide the requested assistance; [...]	[...] priežiūros įstaiga nėra kompetentinga [...] suteikti prašomą pagalbą (prašomos pagalbos); [...]
ces dernières ne seraient pas compétentes pour annuler ces règlements	pastarieji nėra kompetentingi panaikinti šiuos reglamentus (šių reglamentų).

Galininkas vartojamas, kai jį valdanti galininkinė bendratis šliejama prie neigiamos bevardės giminės formos (*negera, negražu, netikslinga* ir pan.), pvz.:

I think it is dishonourable, unfair and inappropriate on behalf of the Commission and the other European Union Member States to deprive these countries of this opportunity.	Manau, kad būtų negarbinga, nesąžininga ir netinkama Komisijos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių vardu atimti iš šių šalių tą galimybę .
It is therefore appropriate not to approve <i>Artemisia absinthium</i> L. as basic substance.	Dėl to medžiagą <i>Artemisia absinthium</i> L. netikslinga patvirtinti kaip pagrindinę.

H.4.2. Tikslui reikšti

Su slinkties veiksmažodžiais

Galininkas su bendratimi nevertotinas tikslui reikšti **su slinkties** reikšmės veiksmažodžiais (*grįžti, eiti, rinktis, stoti, susitikti, užsukti, važiuoti, vykti* ir pan.), pvz.:

Išvyko į užsienį pradėti savarankišką gyvenimą (=savarankiško gyvenimo).

Atvažiavo skaityti paskaitą (=paskaitos).

Tauta **stojo** ginti savo **laisvę** (=laisvės).

... the people of Ukraine gathered in Euromaidan for many weeks in unprecedented numbers, expressing	... daug savičių beprecedentis Ukrainos gyventojų skaičius rinkosi Euromaidane išreikšti savo paramą
--	--

their support for freedom and democracy...

Ministers **held** a special **meeting** on 17 February **to discuss progress** and outstanding issues...

The Working Party **met** on 2 July 2010 **in order to discuss** the follow-up to the Mutual recognition instrument.

<...> the Chair and the coordinators of the relevant committee or committees **meet to evaluate** the Commissioner-designate's **general competence**, European **commitment** and personal **independence**.

The Commission and the Member States **shall meet** every year from 2014 to 2023 **to review the progress** made in implementing the operational programme...

This group **met to examine the need** to update Annex 7.

...Jeta Xharra returned to Kosovo to shape the democratic process of her country.

...the initiative in Ireland designed to inform its own nationals attending the UEFA Euro 2012 in Poland...

...who has **gone** to Denmark **to do work** of a seasonal nature

The status, privileges and immunities of the <...> representatives of Members, while in the territory of the host country for the purpose of exercising their functions...

Intervener in support of the defendant: French Republic...

Young people across the EU came together to discuss the topics most important for them and ideas for Europe's future.

(=**reikšti paramos**; **kad išreikštų savo paramą**) laisvei ir demokratijai...

Vasario 17 d. ministrai **susirinko** į specialų posėdį **apsvarstyti pažangą ir neišspręstus klausimus** (=pažangos ir neišspręstų klausimų; **kad apsvaustytų pažangą ir neišspręstus klausimus**)...

2010 m. liepos 2 d. darbo grupė **susirinko** į posėdį **svaustyti** su tarpusavio pripažinimo srities teisės aktais **susijusią tolesnę veiklą** (=susijusios tolesnės veiklos).

<...> atitinkamo komiteto pirmininkas ir koordinatoriai **renkasi įvertinti** kandidato į Komisijos narius **bendrają kompetenciją, įsipareigojimą** Europos idėjai ir **asmeninį nepriklausomumą** (=bendrosios kompetencijos, įsipareigojimo Europos idėjai ir asmeninio nepriklausomumo).

2014–2023 m. Komisija ir valstybės narės kasmet **susitinka** apžvelgti **pažangą, padarytą** (=pažangos, padarytos) įgyvendinant veiksmų programą ...

Ši grupė **susitiko išnagrinėti** 7 priedo atnaujinimo **poreikį** (=poreikio; **kad išnagrinėtu poreikį atnaujinti 7 priedą**).

...Jeta Xharra **grįžo** į Kosovą **formuoti** savo šalies demokratijos **raidą** (=raidos).

... Airijos iniciatyva, skirta jos piliečiams, **vykstantiems** į Lenkiją **stebėti** UEFA Euro 2012 **rungtynes** (=rungtynių), informuoti...

... kuris **atvyko** į Daniją **dirbti sezoninį darbą** (=sezoninio darbo)

<...> į priimančiosios šalies teritoriją **vykdyti** savo **funkcijas** (=funkcijų) atvykusių narių atstovų statusas, privilegijos ir imunitetai...

Atsakovės **reikalavimus** (=reikalavimų) palaikyti **įstojusi** į bylą šalis: Prancūzijos Respublika...

Visos ES jaunuoliai **susibūrė** aptarti jiems **rūpimas temas** ir Europos ateities **idėjas** (=rūpimų temų ir Europos ateities idėjų).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 61.
Šukys 1998, 203–205

Su siekimo reikšmės veiksmoždziais

Galininkas su galininkinio veiksmoždzio bendratimi vengtinas tikslui reikšti **su siekimo** reikšmės veiksmoždziais **deleguoti** „**siųsti delegatu**“, **komandiruoti**, **siųsti**, pvz.:

the right of undertakings to provide services in another Member State, to which they may **send** ('post') their own workers temporarily **to provide** these services there.

a Europol employee, posted abroad to one or more third countries or to international organisations to support and coordinate the cooperation with the authorities in those countries or organisations and Europol

Staff members may be **seconded** for a fixed period in the interest of the service **to a post** outside the Centre...

... to undertakings **posting** workers **for the provision of services**...

įmonių teisė teikti paslaugas kitoje valstybėje narėje, į kurią jos gali laikinai **siųsti (komandiruoti)** savo darbuotojus **teikti šias paslaugas** (= šių paslaugų)

Europolo darbuotojas, **pasiųstas** į vieną ar daugiau trečiųjų valstybių ar tarptautinių organizacijų **paremti ir koordinuoti** tų valstybių institucijų ar organizacijų **bendradarbiavimą** (=bendradarbiavimo) su Europolu

Personalo nariai nustatytam laikotarpiui, atsižvelgiant į tarnybos poreikius, gali būti **komandiruojami eiti pareigas** (= pareigų) ne Centre...

... bendrovėms, kurios **komandiruoja** darbuotojus teikti **paslaugas** (= paslaugų)...

Veiksmožodis *kviesti* (*pašaukti*) nėra tikrasis siekimo reikšmės veiksmožodis, todėl galininkas su bendratimi gali būti vartojamas kaip normos variantas greta kilmininko (kartais kilmininkas netgi nenatūralus) pvz.:

Before appointment, the candidate selected by the Management Board **shall be invited to make** a statement...

X has been conscripted for military service in his country of origin

The Commission invited interested parties to submit their comments on the aid.

The Council of Europe invited parties to the European Cultural Convention during the summer of 2012 to begin negotiations for a Convention of the Council of Europe against the manipulation of sports results.

The minimum number of candidates **invited to tender** is three.

In this context the Parliament is **launching a call for proposals**...

...we invite the Member States to improve access to healthcare for all.

Commissioner Moedas should be invited to speak at the beginning of the meeting.

Prieš paskyrimą valdančiosios tarybos atrinktas kandidatas **pakviečiamas** padaryti **pareiškimą** (| **pareiškimo**)...

X buvo **pašauktas atlikti** karo **tarnybą** (| **tarnybos**) savo kilmės šalyje

Komisija **pakvietė** suinteresuotąsias šalis pateikti **savo pastabas** dėl šios pagalbos.

2012 m. vasarą Europos Taryba **pakvietė** Europos kultūros konvencijos šalis **pradėti derybas** dėl Europos Tarybos konvencijos dėl kovos su manipuliacijomis sporto rezultatais.

Teikti pasiūlymus turi būti **pakviesti** ne mažiau kaip trys kandidatai.

Atsižvelgdamas į tai, Parlamentas **kviečia teikti paraiškas**...

... **kviečiame** valstybes nares **pagerinti** sveikatos priežiūros paslaugų **prieinamumą** (| **padaryti** sveikatos priežiūros paslaugas **prieinamesnes**) visiems.

Reikėtų **pakviesti** Komisijos narį C. Moedą **tarti žodį** posėdžio pradžioje.

Plg. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/10870-kviesti-galininkas-bendratims>.

Plg. *Kalbos patarimai* 2(1), 61; Šukys 1998, 203–205.

H.4.3. Paskirčiai reikšti

Su priemonės reikšmės daiktavardžiais

Galininkas su galininkinio veiksmožodžio bendratimi nevartotinas dalykui, pasakytam daiktavardžiu, reiškiančiu priemonę, apibūdinti, pvz.:

priemonė daryti ką

Priemonės paskirtis nurodoma ne galininko, bet naudininko su bendratimi konstrukcija, pvz.:

VECTO provides a measurement of fuel consumption and CO₂ emissions <...>.

VECTO – **priemonė** <...> **matuoti** degalų **šnaudas** ir **išmetamą** CO₂ **kiekį** (=degalų **šnaudoms** ir išmetamo CO₂ **kiekiui matuoti**; degalų **šnaudų** ir **išmetamo** CO₂ kiekio matavimo priemonė).

Galininkas su bendratimi paskirčiai reikšti gali būti vartojamas, kai naudininku jau reiškiamas adresatas, pvz.:

The Radio Spectrum Decision has proven successful in making available harmonised spectrum resources for strategic sectors in the internal market...

Sprendimas dėl radijo spektro yra tinkama **priemonė** suderintą radijo **spektrą suteikti** **strateginiams** vidaus rinkos **sektoriams**...

pagalba (parama) daryti ką

Pagalbos (ar paramos) paskirtis nurodoma ne bendraties su objekto galininku, bet paskirties naudininko su bendratimi konstrukcija, pvz.:

The Commission will consider positively aid for the setting up of an alternative trading platform in Member States where no such platform exists.

Komisija teigiamai vertins **pagalbą steigti alternatyvias** prekybos **platformas** (=alternatyvioms prekybos **platformoms steigti**) valstybėse narėse, kuriose tokių platformų nėra.

support to employers in hiring refugees
support to trainers in adapting training to refugees’
needs

parama darbdaviams įdarbinti pabėgėlius
parama lektoriams pritaikant mokymo turinį prie
pabėgėlių poreikių

Su laiko reikšmės daiktavardžiais

laikas daryti ką

Jei daiktavardis *laikas* (t. y. kilmininkas *laiko*) vartojamas trukmės reikšme su paskirties atspalviu (paskirtį nurodo veiksmažodžiai *skirti, suteikti, palikti, užtekti* ir pan.), bendraties ir galininko konstrukcija laikoma šalutiniu normos variantu (pagrindinis – naudininkas), pvz.:

...the management bodies should be **allowed sufficient time to make** their decisions.

to allow sufficient time to resolve the causes

Therefore calls for industry to work together and collaborate across the single market while also **allowing enough time** for regulators **to properly assess** the full implementation of the AVMS directive

The stakeholders should be **left sufficient time to comply** with these requirements.

... the Committee on Budgets adopted the four reports at the beginning of the week, but not in time for translations to be prepared.

... valdymo įstaigoms turėtų būti **skirta pakankamai laiko** priimti sprendimus (|| **sprendimams priimti**).

kad būtų **skirta** pakankamai **laiko** panaikinti priežastis (|| **priežastims panaikinti**)

Todėl ragina pramonę bendradarbiauti visoje bendrojoje rinkoje ir **suteikti** reguliavimo institucijoms pakankamai **laiko** deramai įvertinti visišką Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos įgyvendinimą (|| **visiškam ... įgyvendinimui deramai įvertinti; deramai įvertinti, kaip įgyvendinta direktyva**)

Suinteresuotiesiems subjektams turėtų būti **palikta** pakankamai **laiko** įvykdyti šiuos reikalavimus (|| **šiems reikalavimams įvykdyti**).

... savaitės pradžioje Biudžeto komitetas vienbalsiai patvirtino keturis pranešimus, tačiau **neužteko laiko** juos (|| **jiems**) išversti.

Jei daiktavardis *laikas* (t. y. kilmininkas *laiko*) vartojamas su veiksmažodžiu *būti*, galima rinktis, kokį reikšmės atspalvį norima pabrėžti – trukmės (vartojama bendraties su objekto galininku konstrukcija) ar paskirties (vartojama paskirties naudininko ir bendraties konstrukcija), pvz.:

There is still time to remedy the gaps...

...and that sufficient time is available to implement these measures...

It is therefore appropriate to postpone the expiry date of approval of those active substances for a period of time sufficient to enable the examination of the applications.

Moreover, it should be ensured that, within the extension period, there **is** always **sufficient time for assessing** the additional information submitted.

... this would **leave time for degradation** of many chemicals...

...due to procurement complications (budget exceeded and **lack of time to retender**) ...

... there **was not always time** to process all batches of silicon purchased in China with the method that they claimed to apply.

Dar **yra laiko užpildyti spragas** (↔ **Spragoms užpildyti dar yra laiko**)

...ir kad **būtų** pakankamai **laiko įgyvendinti tas priemones** (↔ **toms priemonėms įgyvendinti**)...

Todėl tų veikliųjų medžiagų galiojimo pabaigos datą tikslinga nukelti tiek, kad **būtų** pakankamai **laiko išnagrinėti paraiškas** (↔ **paraiškoms išnagrinėti**).

Be to, reikėtų užtikrinti, kad pratęsimo laikotarpiu visada **būtų pakankamai laiko** įvertinti **pateiktą papildomą informaciją** (↔ **pateiktai papildomai informacijai įvertinti**).

... šiuo atveju **būtų pakankamai laiko** biologiškai suskaidyti **daugelį** cheminių medžiagų (↔ **daugeliui cheminių medžiagų biologiškai suskaidyti**)...

dėl viešojo pirkimo sunkumų (viršytas biudžetas ir **nebuvo laiko surengti pakartotinį konkursą** (↔ **pakartotiniam konkursui surengti**)...

... **ne visada buvo laiko visas** Kinijoje **įsigytas** silikono **siuntas** (↔ **visoms** Kinijoje **įsigytoms** silikono **siuntoms**) **apdoroti** jų nurodytu būdu.

Bendraties su objekto galininku konstrukcija vartojama, kai daiktavardis *laikas* (t. y. jo vardininkas) vartojamas momento (meto) reikšme (ją išryškina veiksmažodžiai *atėjo, yra, buvo*), pvz.:

<p>He thinks that it is high time that the EU strongly addressed this issue.</p> <p>The time has now come to study the effects of the strategy and to conduct a mid-term review...</p> <p>Now is the time to properly connect all these resources...</p> <p>It is high time to reform a system...</p> <p>...considers that it is high time for intensified efforts...</p> <p>He concluded that <...> it was now time for reflection and possible action...</p> <p>With discussions on Union spending post-2013 already under way, the time is ripe to strengthen financial support for volunteering in EU-funded programmes and Structural Funds.</p>	<p>Jis mano, kad atėjo laikas Europos Sąjungai ryžtingai spręsti šią problemą.</p> <p>Atėjo laikas ištirti šios strategijos poveikį ir atlikti laikotarpio vidurio peržiūrą...</p> <p>Dabar atėjo laikas tinkamai sujungti visus šiuos išteklius...</p> <p>Pats laikas pertvarkyti sistemą...</p> <p>...mano, kad pats laikas sustiprinti pastangas...</p> <p>Jis padarė išvadą, kad <...> dabar būtų pats laikas aptarti ir numatyti būsimus veiksmus...</p> <p>Kadangi diskusijos dėl Sąjungos išlaidų po 2013 m. jau prasidėjo, atėjo laikas teikti didesnę finansinę paramą savanoriškai veiklai iš ES finansuojamų programų ir struktūrinių fondų.</p>
---	--

Su tam tikrais veiksmažodžiais ir būdvardžiais

Dalyko paskirties reikšmę lemia ir sakinio tariniu einančio veiksmažodžio (ar būdvardžio) semantika. Objekto galininko ir galininkinio veiksmažodžio bendratis konstrukcija netinka paskirčiai nusakyti, kai tariniu einantis veiksmažodis (ar atitinkamas būdvardis) pasako:

- jog kokiam reikalui ko nors yra turima, užtenka ar, priešingai, – nėra, neturima, stinga, trūksta neužtenka (*yra, nėra, (ne)turėti, (ne)pakakti, (ne)pakankamas, (ne)stigti, (ne)trūkti, (ne)užtekti*);
- jog kokiam reikalui kas nors vyksta, daroma įsigyjama, kuriama (*parengti, įsigyti, įsteigti, kurti, nuomoti, pirkti*);
- jog ko nors kam nors reikia, kas nors kam nors būtina (*reikėti, reikalingas, būtinas*);
- jog kas nors kam nors naudojama, vartojama ar tinka (*naudoti, vartoti, taikyti, tikti, tinkamas*);
- jog kas nors kam nors skiriama (*skirti*).

Plg. Šukys 1998, 205.

H.4.3.1.1. Su buvimo, turėjimo ir trūkumo reikšmės veiksmažodžiais

yra kas (ko; nėra ko) daryti ką

Bendratis ir objekto galininko konstrukcija neteiktina **priemonės** reikšmės daiktavardžio, susijusio su veiksmažodžiu (*ne*)*būti*, **paskirčiai** apibūdinti, pvz.:

the lack of funding for key sections

There are not the means to protect it...

... requires credit institutions to have arrangements, strategies, processes and mechanisms to manage the risks...

nėra lėšų finansuoti svarbiausias tinklo atkarpas (=svarbiausioms tinklo atkarpoms finansuoti)

Nėra priemonių jį (=jam) apsaugoti...

... reikalaujama, kad kredito įstaigose būtų **priemonių, strategijų, procesų ir mechanizmų valdyti riziką** (=rizikai valdyti)...

Bendratis ir objekto galininko konstrukcija **vartojama ne priemonės reikšmės** daiktavardžio, susijusio su veiksmažodžiu (*ne*)*būti*, požymiui nurodyti, pvz.:

... there are reasons to reconsider the validity of his/her refugee status.

... **yra priežasčių persvarstyti pabėgėlio statuso pagrįstumą**.

The Council has concluded that there was no reason to restrict the parties' freedom...

Taryba nusprendė, kad nebėra priežasčių riboti šalių laisvę...

turėti ką daryti ką

Bendraties ir objekto galininko konstrukcija **neteiktina priemonės** reikšmės daiktavardžio, kurį valdo veiksmožodis (*ne*)**turėti**, **paskirčiai** apibūdinti, pvz.:

The Union is now equipped to streamline and strengthen its Common Foreign and Security Policy...

Dabar Sąjunga turi priemonių **racionalizuoti** ir **sustiprinti bendrąją** užsienio ir saugumo **politiką** (=bendrąjai užsienio ir saugumo **politikai** **racionalizuoti** ir **sustiprinti**)

... in cases where for the problems addressed more suitable options are readily available.

... kai **spręsti nagrinėjamas problemas** (=nagrinėjamos **problemoms spręsti**) jau turima tinkamesnių **priemonių**.

... they often do not have the means to protect their inventions.

... jos dažnai **neturi lėšų apsaugoti** savo **išradimus** (=savo **išradimams apsaugoti**).

Bendraties ir objekto galininko konstrukcija **vengtina ne priemonės** reikšmės daiktavardžio, kurį valdo veiksmožodis (*ne*)**turėti**, **paskirčiai** apibūdinti, pvz.:

We really are beyond words.

Tikrai **neturime žodžių tai** (–tam) apsaugoti.

Bendraties ir objekto galininko (kilmininko) konstrukcija **vartojama ne priemonės reikšmės** daiktavardžio, kurį valdo veiksmožodis (*ne*)**turėti**, **požymiui** nurodyti, pvz.:

... a firm should be created only if it has a chance to operate on the market concerned...

... bendrovė gali būti steigiama tik tuomet, kai ji **turi galimybių vykdyti** savo **veiklą** aptariamoje rinkoje...

... society that is neither willing nor able to meet the challenges presented by the European Union.

... visuomenė, kuri **neturi nei noro, nei galimybių įgyvendinti** Europos Sąjungos keliamus reikalavimus (|| **keliamų reikalavimų**)

pakakti (užtekti) ko daryti ką

Tiesiogiai su veiksmožodžiais (*ne*)**pakakti**, (*ne*)**užtekti** siejama bendraties ir objekto galininko konstrukcija yra **vengtina paskirčiai** nurodyti, pvz.:

The EU goes beyond this minimum requirement set by the WTO and imposes measures at a lower level than the dumping/subsidy margin if such lower level is **sufficient to remove** the injury of the Union industry.

ES šiuo PPO nustatytu minimaliu reikalavimu neapsiriboja ir taiko mažesnio nei dempingo ar subsidijų skirtumas dydžio priemonės, jei **jų pakanka pašalinti** Sąjungos pramonei **padarytą žalą** (–Sąjungos pramonei **padarytai žalai** pašalinti).

... data availability allowed this analysis to be carried out

... turimų duomenų **pakako atlikti tokią analizę** (–**tokiai analizei atlikti**)

On these grounds it is concluded that dumped imports from China and Indonesia have caused material injury to the Union industry and that no other factor broke this causal link.

Tuo remiantis, daroma išvada, kad dėl importo dempingo kainomis iš Kinijos ir Indonezijos Sąjungos pramonei padaryta materialinė žala ir kad nė vieno kito **veiksniu nepakako nutraukti šį priežastinį ryšį** (–**šiam priežastiniam ryšiui** nutraukti).

the undertakings of the parties were manifestly inadequate to restore a structure of effective competition on markets

šalių įsipareigojimų akivaizdžiai nepakako **atstatyti veiksmingą konkurenciją** rinkose (–**veiksmingai konkurencijai** rinkose atkurti; kad rinkose būtų atkurta veiksminga konkurencija)

How can it be that twelve years have not been enough for some Member States to implement this ban in good time...?

Kaip gali būti, kad kai kurioms valstybėms narėms dvylikos metų **nepakako** tinkamu laiku **įgyvendinti šį draudimą** (–**šiam draudimui laiku įgyvendinti; kad būtų laiku įgyvendintas šis draudimas**)...?

... the annual contribution payments have just matched the costs of the spare capacity.

... metinių įnašo **mokėjimų** vos **užteko padengti** nepanaudotų pajėgumų **išlaidas** (–nepanaudotų pajėgumų **išlaidoms padengti**).

Strong capital inflows <...> were more than sufficient to finance the current account deficit.

Didelių kapitalo **srautų** <...> **užteko padengti** ne tik einamosios sąskaitos **deficitą** (–ne tik einamosios

sąskaitos **deficitui padengti**).

... the information provided was too limited to enable its compatibility to be assessed.

... pateiktos **informacijos neužteko įvertinti jos tinkamumą** (–jos **tinkamumui įvertinti**).

Bendraties ir objekto galininko konstrukcija **neteiktina priemonės** reikšmės daiktavardžio, kurį valdo veiksmožodis (*ne*)**pakakti, paskirčiai** nurodyti, pvz.:

... funding levels have been insufficient to fund all relevant and quality proposals...

... **nepakako lėšų finansuoti visus aktualius ir kokybiškus pasiūlymus** (=visiems aktualiems ir kokybiškiems pasiūlymams finansuoti)...

Bendraties ir objekto galininko konstrukcija **vartojama** ne priemonės reikšmės daiktavardžio, kurį valdo veiksmožodis (*ne*)**pakakti, požymiui** nurodyti, pvz.:

... who **have** had the **arrogance** here in this Parliament **to criticise** the Czech Parliament's **action** as irresponsible...

... kuriems **pakako arogancijos** šiame Parlamente **kritikuoti** Čekijos parlamento **poelgį** kaip neatsakingą...

The important thing is that we **found the courage to call this summit**...

Svarbu tai, kad mums **pakako drąsos sukviesti šį viršūnių susitikimą**...

...achieving the European objectives set out in the new framework will depend on the determination and capacity of each Member State to fulfil its commitments...

... naujojoje sistemoje išdėstyti Europos tikslai bus įgyvendinti tik tuo atveju, jeigu kiekvienai valstybei narei **pakaks ryžto ir gebėjimo įvykdyti savo įsipareigojimus**

pakankamas (kas) daryti ką

Su dalyviu (*ne*)**pakankamas** bendraties ir objekto galininko konstrukcija vengtina paskirčiai reikšti (keičiama paskirties naudininko ir bendraties konstrukcija, šalutiniu sakiniu ir kt.), pvz.:

... washing, ironing or pressing of textiles, affixing or printing marks, labels and logos, simple packaging operations or a combination of two or more of these operations carried out in the CARIFORUM States shall be considered as sufficient working or processing to confer originating status.

... medžiagų plovimas, lyginimas arba presavimas, ženklų, etikečių ir logotipų tvirtinimas ar spausdinimas, paprastos pakavimo operacijos arba dviejų ar kelių šių operacijų derinys yra laikomi **pakankamu** apdorojimu arba perdirbimu **suteikti kilmės statusą** (–**kilmės statusui suteikti; kad būtų suteiktas kilmės statusas**).

... management plan <...> is not sufficient to ensure a high level of protection of resources and the environment.

<...> valdymo planas yra **nepakankamas užtikrinti aukštą** išteklių ir aplinkos apsaugos **lygį** (–**aukštam išteklių ir aplinkos apsaugos lygiui užtikrinti**).

stigti (trūkti) ko daryti ką

Bendraties ir objekto galininko konstrukcija **neteiktina priemonės** reikšmės daiktavardžio, kurį valdo veiksmožodis **stigti (trūkti), paskirčiai** nurodyti, pvz.:

... SMEs are often short of the necessary resources to deploy their prototypes.

... MVĮ dažnai **stinga išteklių įrengti prototipus** (=prototipams įrengti).

... a substantial residual **financing gap remains** to be covered **to improve** the country's **balance of payments**...

... labai **trūksta lėšų sutvarkyti** šalies mokėjimų **balansą** (=šalies mokėjimų balansui sutvarkyti)...

Bendraties ir objekto galininko konstrukcija **neteiktina ne priemonės** reikšmės daiktavardžio, kurį valdo veiksmožodis **stigti (trūkti), paskirčiai** nurodyti, pvz.:

If the article does not provide sufficient space for the labelling requirements referred to in paragraph 1...

Jei ant transporto priemonių pramonei skirto pirotechnikos gaminio **neužtenka vietos užrašyti 1 dalyje nurodytą informaciją** (– 1 dalyje **nurodytai informacijai užrašyti**)...

Bendraties su objekto galininku vartojama ne priemonės reikšmės daiktavardžio, kurį valdo veiksmožodis **stigti, trūkti, požymiui** nurodyti, pvz.:

the Commission has been somewhat cautious in taking up this approach.

Komisijai siek tiek **pristigo ryžto pakeisti šį požiūrį**.

Why did you lack the courage to give the names and surnames of those responsible for the financial crisis

Kodėl jums **pritrūko drąsos nurodyti** už finansų krizę atsakingų asmenų **vardus ir pavardes?**

Galininko su galininkinio veiksmožodžio bendratimi konstrukcija toleruojama, jei ja apibūdinami

keli dalykai, pasakyti ir priemonės, ir ne priemonės reikšmės daiktavardžiais, pvz.:

<...> resources and engagement of national law enforcement agencies for implementing the existing rules are not sufficient.

<...> nacionalinėms teisėsaugos institucijoms **stinga išteklių ir ryžto įgyvendinti** galiojančias taisykles (|| **stinga išteklių taisyklėms įgyvendinti ir ryžto tai padaryti**)

H.4.3.1.2.

Su darymo, įsigijimo ir pan. reikšmės veiksmažodžiais

parengti ką daryti ką

Bendratis ir objekto galininko konstrukcija neteiktina daiktavardžio, kurį valdo veiksmažodis *parengti*, paskirčiai nurodyti, pvz.:

the Commission has developed a new approach to assessing the delivery of the required structural fiscal effort

Komisija **parengė** naują **modelį įvertinti** struktūrinių fiskalinių pastangų **rezultata** (=struktūrinių fiskalinių pastangų **rezultatui įvertinti**)

Commission had not put in place a programme to ensure the effectiveness of checks carried out

Komisija **neparengė programos užtikrinti** atliekamų patikrų **efektyvumą** (=atliekamų patikrų **efektyvumui užtikrinti**)

įsigyti (pirkti) ką (ko) daryti ką

Bendratis ir objekto galininko konstrukcija neteiktina daiktavardžio, kurį valdo veiksmažodis *įsigyti (pirkti)*, paskirčiai nurodyti, pvz.:

... the **acquisition** of the **assets necessary to** carry on such activities

... **įsigyjant turtą vykdyti tokią veiklą** (=tokiai veiklai vykdyti)

... purchased means of transport for border checks and surveillance.

... **įsigijo** transporto **priemonių kontroliuoti ir stebėti pasienį** (=pasieniui kontroliuoti ir stebėti; pasienio kontrolei ir stebėsenai; pasienio kontrolės ir stebėsenos priemonių).

a new company purchased equipment for producing vegetable crisps.

nauja įmonė **nusipirko įrangą gaminti daržovių traškučius** (=daržovių traškučiams gaminti).

įsteigti ką daryti ką

Bendratis ir objekto galininko konstrukcija neteiktina daiktavardžio, kurį valdo veiksmažodis *įsteigti*, paskirčiai nurodyti, pvz.:

European Institute of Innovation and Technology (EIT) launches EIT Health to encourage innovation in the field of active ageing

Europos inovacijos ir technologijos institutas (EIT) **įsteigė konsorciumą** „EIT Health“ **paskatinti inovacijas** vyresnių žmonių aktyvumo srityje (=vyresnių žmonių aktyvumo **srities inovacijoms paskatinti; kad būtų paskatintos inovacijos ...**)

... in 1996 the three award-winners founded the "Trilateral Euregio Cluster" (TEC) to focus the work of their laboratories <...> and infrastructures.

... šie trys premijos laureatai 1996 m. **įsteigė** „Trilateral Euregio Cluster“ (TEC) **koordinuoti** jų laboratorijų <...> ir infrastruktūros **darbą** (=laboratorijų ir infrastruktūros **veiklai koordinuoti**).

the Ministry of Interior has set up a commission to investigate attacks against journalists

Vidaus reikalų ministerija **įsteigė komisiją tirti išpuolius** prieš žurnalistus (=išpuoliams prieš žurnalistus **tirti**)

kurti ką daryti ką

Bendratis ir objekto galininko konstrukcija neteiktina daiktavardžio, kurį valdo veiksmažodis *(su)kurti*, paskirčiai nurodyti, pvz.:

The UNFCCC has created a specific portal for Parties to upload their INDCs.

Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos sekretoriatas **sukūrė** specialų **portalą teikti** numatomų nacionalinių indėlių **pasiūlymus** (=numatomų nacionalinių indėlių **pasiūlymams teikti**).

nuomoti ką daryti ką

Nuomodavo laivus gabenti krovinius ir keleivius (=kroviniams ir keleiviams gabenti)

... the quota was reduced to the undertaking which rents the factory in order to produce sugar in it.

HSCz leased HCz's steel production facilities

... kvota buvo sumažinta įmonei, kuri išsinuomojo fabriką gaminti jame cukrų (–cukrui gaminti; kad gamintų jame cukrų).

HSCz iš HCz išsinuomojo įrangą gaminti plieną (=plienui gaminti; (reikalingą) plieno gamybai)

H.4.3.1.3.

Su reikėjimo reikšmės veiksmožodžias ir būdvardžias

reikėti ko daryti ką

Su veiksmožodžiu (*ne*)reikėti bendraties ir objekto galininko konstrukcija vengtina paskirčiai nurodyti (keičiama paskirties naudininko ir bendraties konstrukcija, šalutiniu sakiniu, pvz.:

The energy performance of a building shall be determined on the basis of the calculated or actual annual energy that is consumed in order to meet the different needs

We establish what resources are required to meet the objectives.

Pastato energinis naudingumas nustatomas remiantis apskaičiuotu arba faktiškai per metus suvartojamu energijos kiekiu, kurio reikia patenkinti įvairius su įprastu pastato naudojimu susijusius poreikius (–įvairiems su įprastu pastato naudojimu susijusiems poreikiams patenkinti; kad būtų patenkinti įvairūs... susiję poreikiai).

Mes nustatome, kokių išteklių reikia pasiekti tikslus (–tikslams pasiekti; norint pasiekti tikslus; kad būtų pasiekti tikslai).

reikalingas daryti ką

Su būdvardžiu (*ne*)reikalingas bendraties ir objekto galininko konstrukcija vengtina paskirčiai nurodyti (keičiama paskirties naudininko ir bendraties konstrukcija, naudininku, nusakomuoju kilmininku ar kt.), pvz.:

The own resources needed to finance the 2014 budget account for 1,00 % of the total GNI

... support required for accessing this information.

The remaining staff shall consist of other employees recruited by the Agency as necessary to carry out its tasks.

... airports that are neither able to cover their operating costs nor needed to safeguard public services.

the aforementioned inspection bodies have the necessary staff, equipment and facilities to carry out checks

reikalinga salė organizuoti renginius (–salė renginiams organizuoti; salė renginiams; renginių salė);

reikalingi gerai parengti darbuotojai vykdyti veiksmingą priežiūrą (–darbuotojai veiksmingai priežiūrai vykdyti; darbuotojai veiksmingai priežiūrai);

reikia auklės priežiūrėti vaiką (–vaikui priežiūrėti; vaikui; vaiko auklės).

Nuosavi ištekliai, reikalingi finansuoti 2014 m. biudžetą (–2014 m. biudžetui finansuoti), sudaro 1,00 proc. visų BNP...

... parama, reikalinga gauti šią informaciją (–šiai informacijai gauti).

Likusių personalo dalį sudaro Agentūros priimti jos užduotis (–užduotims) vykdyti reikalingi darbuotojai.

... oro uostai, kurie negali padengti savo veiklos sąnaudų ir yra nereikalingi užtikrinti viešąsias paslaugas (=viešosioms paslaugoms užtikrinti; ir kurių nereikia viešosioms paslaugoms užtikrinti).

pirmiau minėtos tikrinimo įstaigos turi patikrinimus (=patikrinimams) atlikti reikalingus darbuotojus, įrangą ir patalpas

Dar žr. Kalbos patarimai 2(1), 62.

būtinai daryti ką

Su reikiamybės dalyviu būtinai, -a bendraties ir objekto galininko konstrukcija vengtina paskirčiai nurodyti (keičiama paskirties naudininko ir bendraties konstrukcija), pvz.:

While contributing to the implementation of the measures necessary to further the objectives of Union development cooperation policy...

Padėdamas įgyvendinti priemones, būtinai pasiekti Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo politikos tikslus (–būtinai Sąjungos vystomojo

The funds accordingly provide the necessary project financing

bendradarbiavimo politikos tikslams pasiekti),...

Iš šių fondų skiriamos būtinos lėšos finansuoti projektus (=projektams finansuoti būtinos lėšos; būtinos projektų finansavimo lėšos)

H.4.3.1.4.

su naudojimo reikšmės veiksmožodžiais

(pa)naudoti daryti ką

Su veiksmožodžiu *(pa)naudoti* bendraties ir objekto galininko konstrukcija vengtina paskirčiai reikšti (keičiama paskirties naudininko ir bendraties konstrukcija), pvz.:

Most of the EUR 11.3bn of the cohesion envelope will be used for the cross-border projects on the Core Network Corridors.

Didžioji dalis iš 11,3 mlrd. EUR sanglaudos paketo lėšų bus **panaudota** **igyvendinti tarpvalstybinius projektus** pagrindinio tinklo koridoriuose (–**tarpvalstybiniais projektams** pagrindinio tinklo koridoriuose **igyvendinti**).

... the depositor and the credit institution have contractually agreed that the deposit would serve only to pay a loan contracted for the purchase of a private property.

indėlininkas ir kredito įstaiga yra sutartimi susitarę, kad indėlis bus **naudojamas** tik **apmokėti paskolą, paimtą** privačiam turtui įsigyti (–tik **paskolai, paimtai** privačiam turtui įsigyti, **apmokėti**).

When the FCH 2 Joint Undertaking is being wound up, its assets shall be used to cover its liabilities and the expenditure relating to its winding up.

Likviduojamos II KEV bendrosios įmonės turtas **naudojamas padengti** jos **įsipareigojimus** ir su likvidavimu **susijusias išlaidas** (–jos **įsipareigojimams** ir su likvidavimu **susijusioms išlaidoms padengti**).

As a significant volume of the inputs being used for the production of the like product was also procured by a related supplier...

Kadangi didelį kiekį žaliavų, kurios buvo naudojamos **gaminti panašų produktą** (–**panašiam produktui gaminti**), taip pat įsigijo susijęs tiekėjas...

tikti daryti ką

tinkamas (kas) daryti ką

Su žodžiais *tikti, tinkamas* paskirčiai nurodyti bendraties ir objekto galininko konstrukcija vengtina (keičiama paskirties naudininko ir bendraties konstrukcija), pvz.:

EU action was uniquely **suited** to ensure a broad debate about ...

ES veiksmai labai **tiko užtikrinti išsamias diskusijas** apie ... (–**išsamioms diskusijoms** apie ... **užtikrinti**)

The proposal for a directive does not seem well **suited** even to achieve its own stated objective.

Panašu, kad direktyvos pasiūlymas nelabai **tinka** ir jame **keliama tikslą** (–**keliavam tikslui**) pasiekti.

The lifelong learning measures promoted by the ESF are on the whole well **suited** to keeping people in employment.

ESF remiamos mokymosi visą gyvenimą priemonės apskritai yra labai **tinkamos palaikyti žmonių užimtumą** (–**žmonių užimtumui palaikyti**).

The Commission is not always the best messenger here.

Komisija ne visuomet būna **tinkamiausia institucija pateikti informaciją** (–**informacijai pateikti**).

the most suitable framework for regulating and promoting open and fair trade

tinkamiausia sistema reguliuoti ir skatinti atvirą ir sąžiningą prekybą (–**atvirai ir sąžiningai prekybai reguliuoti ir skatinti**)

... la Commission serait particulièrement **bien placée** pour traiter l'affaire...

Komisija yra **tinkamiausia institucija išnagrinėti bylą** (–**bylai išnagrinėti**)

taikomas (pritaikytas) daryti ką

Su žodžiais *taikomas, pritaikytas* bendraties ir objekto galininko konstrukcija paskirčiai nurodyti vengtina (keičiama paskirties naudininko ir bendraties konstrukcija), pvz.:

The Communication on State aid modernisation of 8 May 2012 called for the identification and definition of common principles applicable to the assessment of compatibility of all the aid measures carried out by the Commission.

2012 m. gegužės 8 d. Komunikate dėl valstybės pagalbos modernizavimo raginama nustatyti ir apibrėžti bendrus principus, **taikomus įvertinti** visų Komisijos vykdomų pagalbos priemonių **suderinamumą** (–**taikomus** visų Komisijos vykdomų pagalbos priemonių **suderinamumui įvertinti**).

For vehicles having a capacity not exceeding 22

Ne daugiau kaip 22 **keleivius** (–**keleiviams**) (be

passengers in addition to the driver, there are two classes of vehicles

vairuotojo) **vežti pritaikytos** transporto priemonės skirstomos į dvi klases

H.4.3.1.5.

Su skyrimo reikšmės veiksmažodžiu

skirti (kq) daryti kq

skiriamas (kas) daryti kq

skirtas (kas) daryti kq

Su veiksmažodžiu *skirti* (dalyviais *skiriamas*, *skirtas*) bendraties ir objekto galininko konstrukcija vengtina (jei valdomasis žodis eina prieš valdantįjį žodį – neteiktina). Vartojama paskirties naudininko ir bendraties konstrukcija⁹, pvz.:

announcements intended as information for the general public

This is just notification for your records.

Therefore, the requirements deriving from measures intended to implement such a policy must not in any circumstances be disproportionate in relation to the aim pursued...

innovation for the development of cleaner and more resource- and energy-efficient technologies

It is therefore appropriate to make a Community financial contribution for the development and analysis of the animal health activities in the Balkans, the Caucasus and the Mediterranean areas by OIE.

... general **mechanism designed to** level the conditions of competition between taxable operators.

The second part of this **appropriation is aimed at** providing sickness and accident insurance premiums and specific assistance to disabled Members.

... other **machines designed for** the purpose of performing two or more complementary or alternative functions are to be classified...

a single digital gateway to provide access to information, to procedures and to assistance and problem-solving services

plačiąją visuomenę (=plačiąjai visuomenei) informuoti **skirti** pranešimai

Tai tik **pranešimas, skirtas Jus** (-Jums) informuoti.

(**pranešimas Jūsų informacijai; pranešimas Jums informuoti; Tai tik informacinis pranešimas;**)

Todėl reikalavimai, kylantys iš **priemonių, skirtų įgyvendinti tokią politiką** (-tokiai politikai **įgyvendinti**; **priemonių tokiui politikai įgyvendinti**), visais atvejais turi būti proporcingi siekiamam tikslui...

inovacijas, **skirtas plėtoti švaresnes**, mažiau išteklių ir energijos **vartojančias technologijas** (-**švaresnėms** ir efektyvesnio išteklių ir energijos vartojimo **technologijoms plėtoti**)

Todėl tikslinga skirti Bendrijos finansinę **paramą, skirtą plėtoti** OIE gyvūnų sveikatos srities **veiklą** Balkanų, Kaukazo ir Viduržemio jūros regionuose ir **atlikti** jos **analizę** (-OIE gyvūnų sveikatos srities **veiklai** Balkanų, Kaukazo ir Viduržemio jūros regionuose **plėtoti** ir jos **analizei atlikti**)

... bendras **mechanizmas, skirtas suvienodinti** apmokestinamų ūkio subjektų konkurencijos **sąlygas** (-apmokestinamų ūkio subjektų konkurencijos **sąlygoms suvienodinti**)

Antroji šio asignavimo dalis yra **skirta padengti** draudimo **išmokas** (-draudimo **išmokoms padengti**) ligos ar nelaimingo atsitikimo atveju ir **specifinę pagalbą** (-**specifinei pagalbai**) neįgaliems nariams.

... kitos **mašinos, skirtos atlikti dvi** arba daugiau viena kitą papildančių arba alternatyvių funkcijų (-**dviem** arba daugiau viena kitą papildančių arba alternatyvių funkcijų **atlikti**), turi būti klasifikuojamos...

bendrieji skaitmeniniai vartai, **skirti suteikti prieigą** prie informacijos, procedūrų ir pagalbos bei problemų sprendimo paslaugų (-**prieigai** prie informacijos, procedūrų ir pagalbos bei problemų sprendimo paslaugų **suteikti**)

Jeigu, pagal tą patį modelį galininką su bendratimi pakeitus naudininku su bendratimi, tekste susiduria dvi naudininko konstrukcijos, patartina apskritai performuluoti sakinį (pakeisti

⁹ Vladarskienė, Murinienė 2014: Dėl teksto aiškumo galininko linksnis būtų išlaikytas, atsižvelgiant į kontekstą ir į techninius teksto ypatumus, galima būtų versti taip: 1) *priemonės, kuriomis (būtų) siekiama skatinti jaunimo verslumą*; 2) *sveiko gyvenimo būdo skatinimo priemonės*.

kilmininkiniu pažyminiu ar šalutiniu sakiniu, dar žr. H.3.13. [Frazeologinių junginių naudininkas](#)), pvz.:

Portfolio risk-sharing loans are designed to provide loans to financial intermediaries who commit...

Portfelio rizikos pasidalijimo **paskolos skirtos teikti paskolas** (–paskolos **teikiamos**) finansų tarpininkams, kurie įsipareigoja...

(pa)skirti asmenį daryti ką (paskirtas asmuo daryti ką)

Kadangi asmuo nebūna priemonė, *(pa)skirti*, *(pa)skirtas* su asmenis reiškiančių daiktavardžių linksniais sudaro kiek kitokias konstrukcijas:

a) jeigu valdomasis linksnis eina prieš valdantįjį žodį su bendratimi, naudininkas natūralesnis, pvz.:

<...> other Member States competent authorities use staff who is not suitably qualified and experienced to assess the necessary technical systems on board vessels.

<...> kitų valstybių narių kompetentingos institucijos **būtinoms** laivų technines **sistemoms** vertinti **skiria** tinkamos kvalifikacijos ir patirties neturinčius darbuotojus.

b) jeigu valdomasis linksnis atsiduria po valdančiojo veiksmazodžio ir bendraties, tos bendraties valdymas pasidaro stiprus, ir galininkas gali būti vartojamas, pvz.:

'special administrator' means the person or entity appointed to administrate a covered bond programme in the event of insolvency of the financial institution issuing covered bonds under that programme

specialusis administratorius – asmuo ar subjektas, **paskirtas administruoti** padengtųjų obligacijų **programą** pagal tą programą padengtasias obligacijas išleidusios finansų įstaigos nemokumo atveju.

Commission may decide to designate an implementing body to carry out certain implementation tasks.

Komisija gali nuspręsti **skirti** įgyvendinančiąją įstaigą **vykdyti** tam **tikras** įgyvendinimo **užduotis**.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 62.

H.5. Įnagininkas

H.5.1. Daiktavardžių įnagininkas

Su skaičiais daliai reikšti

Įnagininkas nevertotinas daliai reikšti rašant **nesveikuoju skaičiumi** (su dešimtosiomis, šimtosiomis ir kitomis dalimis) išreikšto dydžio matą (taisoma vienaskaitos kilmininku), pvz.:

increased inequality by 0.1 percentage point (about 0.4 percent) in the very short term, and by 0.9 percentage point (about 3.4 percent) over the medium term

Deficit estimates for 2009-2012 based on ESA95 are between 1.5 and 3.3 percentage points higher than those reported according to the national methodology.

0,1 **procentiniu punktu** (= [viena dešimtąja] **procentinio punkto**) (apie 0,4 proc.) per labai trumpą laikotarpį ir 0,9 **procentiniu punktu** (= [devyniomis dešimtosiomis] **procentinio punkto**) (apie 3,4 proc.) per vidutinį laikotarpį padidėjusi nelygybė

2009–2012 m. deficito įverčiai, pagrįsti ESS 95, yra 1,5–3,3 **procentiniais punktais** (= [trimis ir trimis dešimtosiomis] **procentinio punkto**) didesni nei tie, apie kuriuos pranešta pagal nacionalinę metodiką.

Su daiktavardžiais požymiui reikšti

Įnagininkas gali būti vartojamas su daiktavardžiais (tada eina nederinamuoju pažyminiu), pvz.:

a woman with dark hair
pasty-faced girl
fruits with edible peel

moteris tamsiais plaukais
mergina išblyškusiu veidu
vaisiai **valgoma luobele** (| **su valgoma luobele**)

The joint customs operation code-named "SIROCCO"

Debates are now being held in all EU Member States on the subject of CSR.

The Bild newspaper in Germany printed the headline 'Greek leader has survived – Europe can breathe a sigh of relief'.

What is known is that these donations were obtained by a man called Will Howard...

The European Parliament undertook to pay the applicant 50 % of the survivor's pension in his capacity as widower of Ms Gisela Mandt, née Neumann.

Bendra muitinių **operacija kodiniu pavadinimu** „Sirocco“

Šiuo metu visose išsiplėtusios ES valstybėse narėse vyksta **diskusijos BSA tema** (| **apie BSA**).

Vokietijos dienraštis „Bild“ išspausdino **straipsnį antrašte** „Graikijos lyderis išsilaukė – Europa gali lengviau atsidusti“.

Žinoma tik tai, kad šias dovanojamas lėšas gavo **žmogus vardu** Willas Howardas...

Europos Parlamentas apsiėmė mokėti ieškovui, kaip Giselos Mandt **mergautine pavarde** Neumann našliui, 50 proc. našlio pensijos.

Tačiau įnagininkas dažniausiai vartojamas su veiksmazodžiais (tada eina papildiniu, būdo, priežasties, vietos, laiko aplinkybe, vardine tarinio dalimi), todėl verčiant tekstus svarbu pasirinkti tinkamą konstrukcijos vietą ar net kitą linksnį.

didele (didžia) dalimi

Junginiai *didele dalimi, didžia dalimi* (to a large extent; to a considerable degree) vengtini prieveiksmio (būdo) reikšme (turi būti *daugiausia, dažniausiai, labai, apskritai*), pvz.:

However, insurance is **to a large extent** governed by mandatory rules.

Such erosion of the Commission's power is, **to a large extent**, related with the economic and financial crisis...

... the manufacturing process and access to raw materials are, **to a large extent**, similar in Canada and in Belarus...

The long-term sustainability of the European social model will depend **to a considerable degree** on the effectiveness of these in-depth and wide-ranging reforms...

Tačiau draudimą **didele dalimi** (–**daugiausia**) reglamentuoja privalomos taisyklės

Tokia Komisijos galios erozija daugiausia **didžiąja dalimi** (–**daugiausia; labai**) susijusi su ekonomikos ir finansų krize...

Kanadoje ir Baltarusijoje gamybos procesas ir galimybės gauti žaliavų yra **didžia dalimi** (–**labai; iš esmės**) panašūs

Ilgalaikis Europos socialinio modelio tvarumas **didele dalimi** (–**nemažai; labai**) priklausys nuo šių nuodugnių ir įvairiapusių reformų veiksmingumo

Owing to their social purpose, to a large extent, social economy enterprises promote the integration of women into the labour market <...>

However, insurance is to a large extent governed by mandatory rules.

The long-term sustainability of the European social model will depend to a considerable degree on the effectiveness of these in-depth and wide-ranging reforms <...>

Dėl savo socialinės paskirties socialinės ekonomikos įmonės **didele dalimi** (=labai) skatina moterų integravimąsi į darbo rinką <...>

(Daugiausia dėl savo socialinės paskirties...)

(... didžioji dalis socialinės ekonomikos įmonių)

Tačiau draudimą **didele dalimi** (=daugiausiai) reglamentuoja privalomos taisyklės.

Ilgalaikis Europos socialinio modelio tvarumas **didele dalimi** (=labai) priklausys nuo šių nuodugnių ir įvairiapusių reformų veiksmingumo <...>

Dar žr. [Kanceliarinės kalbos patarimai](http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/100252)
<http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/100252>.

laikotarpiu

Įnagininko *laikotarpiu* konstrukcija gali būti vartojama daiktavardžio, reiškiančio procesą, požymiui apibūdinti, pvz.:

This Annual Growth Survey brings together the different actions which are essential to strengthen the recovery in the short-term

Šioje metinėje augimo apžvalgoje nurodyti įvairūs veiksmams, svarbūs siekiant kuo spartesnio **atsigavimo trumpuoju laikotarpiu**.

Verčiant svarbu nesupainioti žodžių tvarkos, kad tarp (procesą reiškiančio) pažymimojo žodžio ir jo pažyminio, išreikšto įnagininko *laikotarpiu* konstrukcija, nebūtų įterptas kitas žodis, kuris gali būti suvoktas kaip pažymimasis žodis, pvz.:

The Annual Growth Survey has <...> set out **priorities for action in the short-term perspective**.

Metinėje augimo apžvalgoje <...> nustatyti **veiklos prioritetams trumpuoju laikotarpiu** (= veiklos trumpuoju laikotarpiu prioritetams; **trumpojo laikotarpio** veiklos prioritetams).

Įnagininko *laikotarpiu* konstrukcija daiktavardžio, kuris nereiškia proceso, požymiui reikšti vartojama kaip šalutinis normos variantas, jei nėra pavojaus, kad ji bus suvokta kaip aplinkybė, pvz.:

...the successful take-up of microgeneration is dependent upon numerous different factors, including: <...> effective **short-, medium- and long-term policies** and support schemes to incentivise microgeneration at European, national and local level.

... sėkmingas mikrogeneravimo diegimas priklauso nuo daugybės įvairių veiksnių, įskaitant <...> veiksmingą **politiką** trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu (|| **trumpojo, vidutinio ir ilgojo laikotarpio politiką**) bei paramos schemas siekiant skatinti mikrogeneravimą Europos, nacionaliniu ir vietos lygmenimis.

Įnagininko *laikotarpiu* konstrukcija daiktavardžio, kuris nereiškia proceso, požymiui reikšti vengtina, jei tokia konstrukcija būtų susiejama su tariniu ir suvokiama kaip laiko aplinkybė (taisoma kilmininko *laikotarpio* konstrukcija), pvz.:

... to include social housing investment in their **medium- and long-term** budgetary objectives...

... **įtraukti** investicijas į socialinį būstą į savo biudžeto **tikslus vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu** (= **vidutinio ir ilgojo laikotarpio** tikslus; **vidutinį ir ilgąjį laikotarpį apimančius biudžeto tikslus**)...

Jei žodžiu *laikotarpis* turi būti reiškiamas požymis, o ne aplinkybė, tarp pažyminio ir pažymimojo žodžio neturi būti įterpiamas tarinys, pvz.:

... a **medium-term objective** could be fixed to evolve from the Court's minimum error rate towards a target of around 5%.

... **vidutiniu laikotarpiu** galėtų būti nustatytas **tikslas** (= galėtų būti nustatytas **vidutinio laikotarpio tikslas**) pereiti nuo Audito Rūmų minimalaus klaidų lygio iki maždaug 5 proc. tikslinio lygio.

lygiu (lygmeniu, mastu)

Po pažymimojo žodžio vartojama postpozicinė įnagininko *lygiu (lygmeniu, mastu)* konstrukcija požymiui reikšti tinka, kai pažymimasis žodis reiškia kokį nors procesą.

'coordinated capacity calculator' means the entity or with the task of calculating transmission capacity, at regional level or above.

koordinuoto pralaidumo skaičiuotojas – subjektas, kurio užduotis – **skaičiuoti** pralaidumą **regiono ar aukštesniu lygmeniu**.

Kitais atvejais vartojama kilmininko *lygio* (*lygmens, masto*) konstrukcija, pvz.:

The mission of the Agency is to provide the Union and the Member States with objective, reliable and comparable information on the environment **at European level**

Agentūros tikslas – teikti Sąjungai ir valstybėms narėms objektyvią, patikimą ir palyginamą **informaciją** apie aplinkos **apsaugą Europos lygmeniu** (↔ **Europos lygmens informaciją** apie aplinkos apsaugą).

It is the basis for building a common understanding about the priorities for action **at the national and EU level**

Ji yra pagrindas siekiant bendro susitarimo dėl **veiksmų nacionaliniu ir ES lygmeniu** (↔ **nacionalinio ir ES lygmens veiksmų**) prioritetų.

Verčiant ne visada paprasta atskirti, su kuriuo pažymimuoju žodžiu turi būti siejama konstrukcija, pvz.:

... believes that strong political impetus and the transparent **functioning** of democratic **institutions at national and European level are needed**

... mano, kad <...> būtina stipri politinė varomoji jėga ir skaidri demokratinų **institucijų nacionaliniu ir ES lygiu veikla** (=veikla **nacionaliniu ir ES lygmeniu** ↔ **nacionaliniu ir ES institucijų veikla**).

Įnagininko *lygiu* (*lygmeniu, mastu*) konstrukcija vengtina veiksmo objektui apibūdinti, kai ja turi būti reiškiamas paties veiksmo aplinkybė, pvz.:

... a coordination effort is needed **at European level and in particular at Member State level** to bring that market into the legitimate sphere.

...reikia **koordinuotų pastangų Europos lygmeniu** ir ypač **valstybių narių lygmeniu** (= **pastangų koordinavimo** Europos lygmeniu ir ypač valstybių narių lygmeniu), kad ta rinka taptų legali.

(reikia Europos **lygmeniu** ir ypač valstybių narių **lygmeniu koordinuoti pastangas**, kad...)

(reikia Europos **lygmeniu** ir ypač valstybių narių **lygmeniu koordinuojamų pastangų**, kad...)

The EU is also a leading force in the fight against illegal, unreported and unregulated (IUU) fishing **at the international level**...

ES taip pat aktyviausiai **kovoja** su neteisėta, nedeklaruojama ir neregamentuojama (NNN) **žvejyba tarptautiniu mastu**...

(= ES tarptautiniu mastu **aktyviausiai kovoja** ir su neteisėta, nedeklaruojama ir neregamentuojama (NNN) žvejyba...)

Žinoma, po daiktavardžio parašyta įnagininko *lygiu* (*lygmeniu, mastu*) konstrukcija nebūtinai turi rodyti jo požymį, ji gali rodyti ir veiksmo aplinkybę, pvz.:

Reikia **imtis** priemonių **pačiu aukščiausiu lygiu**.

... to **demonstrate** real political will **at the highest possible level**

... **pademonstruoti** itin tvirtą politinę valią **aukščiausiu lygiu**

'coordinated capacity calculator' means the entity or with the task of calculating transmission capacity, at regional level or above.

koordinuoto pralaidumo skaičiuotojas – subjektas, kurio užduotis – **skaičiuoti** pralaidumą **regiono ar aukštesniu lygmeniu**.

H.5.2. Objektui reikšti

Su pripildymą reiškiančiais veiksmažodžiais, turinčiais priešdėlį *pri-*:

Įnagininkas nevartotinas su pripildymą reiškiančiais veiksmažodžiais *prigrūsti, prikrauti, prikimšti, prileisti, pripildyti, pripilti, prisodrinti, prisotinti* ir pan. Taisoma kilmininku.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 65–66.

pikrauti kuo

Polish customs officers inspect a car **filled with cigarettes** on the border with Kaliningrad, Russia.

Lenkų muitininkai pasienyje su Kaliningrado sritimi (Rusija) tikrina **cigaretėmis** (=cigarečių) **pikrautą** automobilį.

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/2431-pikrauti-kuo>.

prikimšti kuo

Parts of the front and rear faces of the head restraint <...> **shall be so padded** as to prevent any direct contact of the head with the components of the structure...

Galvos atramos priekinių ir galinių paviršių dalys <...> turi būti prikimos **tokiu kamšalu** (=prikimštos **tokio kamšalo**; **taip** prikimos), kad galva negalėtų tiesiogiai liestis su sudedamosiomis konstrukcijos dalimis...

Dar žr. www.vlkk.lt/konsultacijos/2428-prikimsti-kuo.

pripildyti kuo

if the ship is equipped with means for **recharging** the air cylinders with full pressure **with air**, free from contamination

priemonės oro balionams iš naujo visiškai **pripildyti** **oru** (=oro) be teršalų

The distance between the bottom of the spring clip and the bottom of the PTFE tube is maintained as a constant.

Atstumas tarp spyruoklinio gnybto apačios ir mėgintuvėlio, **pripildyto politetrafluoretilenu** (=politetrafluoretileno), visą laiką turi būti vienodas.

Dar žr. www.vlkk.lt/konsultacijos/6779-pripildyti-kuo.

prisodrinti kuo

the conditions of use of **ozone-enriched air**
1C225 Boron **enriched** in the boron-10 (10 B) **isotope** to greater than its natural isotopic abundance

ozonu (=ozono) **prisodrinto** oro naudojimo sąlygos
1C225 Boro 10 (10 B) **izotopais** (=izotopų) **prisodrintas** natūralaus izotopų pertekliaus (kiekio) boras

For water put into bottles or containers which is naturally rich in or artificially **enriched with carbon dioxide**, the minimum value may be lower.

Į butelius ar kitas talpas išpilstyto vandens, kuris yra natūraliai arba dirbtinai **prisodrintas** anglies **dioksidu** (=dioksido), minimali vertė gali būti mažesnė.

Gas or water, **enriched in deuterium**

Dujos arba vanduo, **prisodrinti deuteriu** (=deuterio)...

c.5.b.2. does not apply to boron and boron carbide enriched with boron-10 (20% or more of total boron-10 content.)

c punkto 5 papunkčio b punkto 2 papunktis netaikomas borui ir boro karbidui, kai jie **prisodrinti boru-10** (=boro-10) (20 % ar daugiau boro-10).

Dar žr. www.vlkk.lt/konsultacijos/5091-prisodrinti

prisetinti kuo

used for the **carbonation** of beverages

naudojamas gėrimams **prisetinti** **angliarūgšte** (=angliarūgštės)

Natural mineral water, in its state at source, may not be the subject of any addition other than the **introduction** or the **reintroduction of carbon dioxide**...

Natūralus mineralinis vanduo toks, koks jis yra šaltinyje, neturi būti papildomas kitomis medžiagomis, išskyrus tuos atvejus, kai jis **prisetinamas** arba pakartotinai **prisetinimas** anglies **dvideginio** (=dvideginio)...

The flow rate must ensure a minimum of 60 % **oxygen saturation** for stock...

Srovės greitis turi būti toks, kad mažiausiai 60 proc. vandens būtų **prisetinta deguonimi** (=deguonies)...

In the production of certain edible ices, **air is incorporated** into the raw materials used in order to increase the volume of the finished product.

Gaminant tam tikrų rūšių valgomuosius ledus, siekiant padidinti gatavo produkto tūrį, naudojamos žaliavos yra **prisetinamos oru** (=oro).

Saturate the test medium **with air** at the test temperature by aerating with clean compressed air for about 20 minutes.

Bandymo terpė **prisetinama oru** (=oro) bandymo temperatūroje aeruojant švariu suslėgtuoju oru ne trumpiau kaip 20 min.

Soil **infiltrated by** leaked **hydrocarbons**.

Dėl įvykusio nutekėjimo **angliavandeniais prisotintas** (=angliavandenių prisigėręs) dirvožemis.

The canister is **loaded with a mixture** composed of 50 per cent butane and 50 per cent nitrogen by volume at a rate of 40 grams butane per hour.

Filtru 40 g per valandą **prisetinamas mišiniu** (=mišinio), kurio 50 proc. tūrio sudaro butanas ir 50 proc. – azotas.

At the start of the experiment the reaction vessel is filled with 1-octanol-saturated water.

Pradedant bandymą reaktoriui pripildomas 1-**oktanolio** (=1-oktanolio) **prisotinto** vandens.

Dar žr. www.vlkk.lt/konsultacijos/6822-prisetinti-kuo.

H.5.3. Būviui reikšti

Su egzistavimo reikšmės veiksmažodžiais (*būti*, (*iš*)*likti*)

Daiktavardžių ar daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas su egzistavimo reikšmės veiksmažodžiais *būti*, *likti* nuolatiniam ar nekintamam būviui reikšti neteiktinas, o tam būviui pabrėžti – vengtinas.

būti kuo

a. Daiktavardžių įnagininkas su veiksmažodžiu *būti* neteiktinas esamam nuolatiniam ar nekintamam būviui reikšti, pvz.:

...food no longer suitable for consumption from suppliers **who are** in fact **relatives** of the prisoner director.

... of citizens of the European Union residing in the territory of the Member State of which **they are nationals**...

Exposure to high doses of radiation **can cause** direct injuries (such as burns or hair loss) and even **death**.

Such a strategy could **be part** of a wider <...> policy.

A sufficiently attractive framework for long term financing, **including** adequate regulatory incentives and long-term regulatory certainty is a pre-condition for infrastructure development.

Otherwise, a quid pro quo will be nothing more than a sham.

The current annual budgeted costs of RTVE would be an arbitrary basis.

imports from countries not members of the European Union.

Being European means being open to the world.

...vartoti nebetinkamas maistas, kurio tiekėjai iš tikrųjų **yra** kalėjimo vadovo **giminių** (=giminių)

... Europos Sąjungos piliečių, gyvenančių valstybės narės, kurios **piliečiai** (=piliečiai) jie **yra**, teritorijoje...

Didelės radioaktyviosios apšvitos dozės gali sužaloti tiesiogiai (pavyzdžiui, nudeginti arba sukelti plaukų slinkimą) ir net **būti** mirties **priežastimi** (=priežastis) (| **tapti** mirties **priežastimi**).

Tokia strategija galėtų **būti** platesnės <...> politikos **dalimi** (=dalis).

Pirminė infrastruktūros plėtros sąlyga yra pakankamai patraukli ilgalaikio finansavimo sistema, kurios **elementais būtų** (=sistema, **kurią sudarytų; į kurią įeitų**) adekvačios reguliavimo paskatos ir ilgalaikis reguliavimo tikrumas (| **sistema, apimanti, aprėpianti**...paskatas ir... tikrumą)

Kitu atveju pažadas **tebus tuščiais žodžiais** (=tušti žodžiai).

Einamosios metinės RTVE biudžeto sąnaudos **tebus sąlyginiu pagrindu** (=sąlyginis pagrindas).

importas iš Europos Sąjungos **narėmis nesančių** valstybių (=iš valstybių, **kurios nėra** Europos Sąjungos **narės**).

Būti **europiečiu** reiškia būti atviram pasauliui

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 77.

b. Daiktavardžių įnagininkas su veiksmažodžiu *būti* vengtinas nuolatiniam ar nekintamam būviui pabrėžti, pvz.:

Defence enterprises operate in a very specific market which is highly regulated and have only national governments as customers.

Good educational leaders develop a strategic vision for their institutions, act as role models for both learners and teachers...

Refugees often face practical difficulties within this timeframe and these may constitute a practical obstacle to family reunification.

As Commissioner also in charge of administration, I would therefore like to ensure...

I have been an ardent promoter of Malta's accession to the EU for over three decades, which I helped to prepare as Member of the Joint Committee between

Gynybos įmonės veikia labai specifinėje rinkoje, kuri smarkiai reglamentuojama, o šių bendrovių **klientais** (–**klientai**) **būna** tik nacionalinės valdžios institucijos.

Gerai švietimo srities vadovai savo įstaigoms sukuria strateginę viziją, **būna pavyzdžiu** (–**pavyzdys**) tiek mokiniams, tiek ir mokytojams.

Per šį laikotarpį pabėgėliai dažnai susiduria su praktiniais sunkumais ir jie gali **būti praktinė** šeimos susijungimo **kliūtimi** (–**praktinė** šeimos susijungimo **kliūtis**; **praktinė kliūtis** susijungti šeimai).

Būdamas Komisijos **nariu, atsakingu** (–**narys, atsakingas**; **Kaip** Komisijos **narys, atsakingas**) ir už administravimą, norėčiau užtikrinti...

Daugiau nei tris dešimtmečius entuziastingai siekiau, kad Malta taptų ES nare, ir **būdamas** Europos Parlamento ir Maltos Atstovų Rūmų jungtinio komiteto

the European Parliament and the Maltese House of Representatives. **nariu** (–**narys**) padėjau jai pasirengti stojimui.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 77.

Daiktavardžių ir daiktavardiškųjų įvardžių įnagininkas su veiksmožodžio *būti* formomis gali būti vartojamas kintamajai būsenai pabrėžti, pvz.:

Ar gali šiandien **pabūti taksistu**?

Jis trumpai **pabuvo mokytoju**, o paskui išvažiavo dirbti į Europos Komisiją.

Aš būsiu mokytoju.

Kartais ir čempionu būdavau.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 94.

išlikti kuo

Nuolatiniam ar nekintamam būviui pabrėžti įnagininkas su veiksmožodžiu *išlikti* vengtinas, pvz.:

Manufacturing **remains the bedrock** of the European economy.

They **remain**, to this day, **the core** of our EU biodiversity strategy.

The EU **remains a major destination market** for illegal wildlife products, with a significant demand notably for species which attract high prices on the black market.

Significant investments in EU rail research and innovation have helped the European rail supply industry to **retain a leading position** at global level.

Gamyba išlieka Europos Sąjungos ekonomikos **pagrindu** (–**pagrindas**).

Iki šių dienų jos **išliko** ES biologinės įvairovės strategijos **pagrindu** (–**pagrindas**).

ES išlieka pagrindine neteisėtų laukinės gamtos produktų paskirties **rinka** (–**išlieka (tebėra) pagrindinė ... rinka**), kurioje didelę paklausą turi pirmiausia tos rūšys, kurių kaina juodojoje rinkoje aukšta.

Didelės investicijos į ES geležinkelių sektoriaus mokslinius tyrimus ir inovacijas padėjo Europos geležinkelio tiekimo **pramonei išlikti** pasaulinės geležinkelių rinkos **lydere** (–**lyderei**)...

likti kuo

Veiksmožodis *likti* gali būti vartojamas dviem reikšmėmis: 1. „išlikti, toliau būti tos pačios būklės“; 2. „tapti“.

1. Nuolatiniam ar nekintamam būviui pabrėžti **daiktavardžių įnagininkas** su veiksmožodžiu *likti* „išlikti“ **vengtinas**, pvz.:

... the company **remains owner** of the network assets and receives a regulated return on them, but is not responsible for their operation, maintenance or development.

... le principe général d'interdiction desdites aides inscrit dans le traité CE devant donc **rester la règle** en ce qui concerne ces aides...

... poverty remains an unresolved and deepening problem ...

... the status quo leaves... our people victims of the policies of war, aggression and extremism.

Removing or preventing bottlenecks through the construction of high-capacity electricity highways **remains a focus** for the future.

... bendrovė **lieka** tinklo įrangos **savininke** (–**savininkė**) ir reguliariai gauna už ją reguliuojamų pajamų, tačiau ji neatsako už tinklo eksploatavimą, techninę priežiūrą ar modernizavimą.

... EB sutartyje nurodytas bendras draudimo teikti minėtą pagalbą principas turi **likti** šios pagalbos **taisykle** (–**taisyklė**)...

... skurdas **lieka neišspręsta** ir **didėjančia problema** (–**toliau yra neišspręsta** ir **didėjanti problema**)...

... dėl *status quo* ... mūsų žmonės **lieka** karo, agresijos ir ekstremizmo politikos **aukosis** (–**aukos**).

Svarbiu ateities **uždaviniu lieka** (–**Svarbus** ateities **uždavinys tebėra**) panaikinti pralaidumo kliūtis ar jų išvengti statant didelio galingumo elektros energijos magistrales.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 77.

2. Kintamam būviui pabrėžti su veiksmožodžiu *likti* „tapti“ **daiktavardžių įnagininkas** vartojamas kaip šalutinis normos variantas, pvz.:

Jis **liko** našliu (|| **našlys**; Jis **tapo našliu**).

... given the death toll arising from those factors and the numbers that they leave injured or disabled...

... atsižvelgiant į tai, kiek mirčių sukelia šie veiksniai ir kiek žmonių dėl jų sužalojama ar **lieka invalidais** (|| **lieka invalidai**; geriau – **tampa invalidais**)...

Pažyminiu einantis junginys *kuo likęs* „kuo tapęs“ vertintinas kaip pagrindinis normos variantas, pvz.:

In the event of the death of an official, the surviving spouse and the dependants shall be entitled to the flat rate payment under the same conditions.	Mirus pareigūnui, našliu (našlys) likęs sutuoktinis ir išlaikomi asmenys turi teisę tomis pačiomis sąlygomis gauti fiksuoto dydžio išmoką.
<...> would gladly and lovingly receive these orphan babies.	<...> su džiaugsmu ir meile priimtų šiuos našlaičiais likusius kūdikius.
... nécessité de prendre à leur charge, malgré leur âge avancé, l'entretien et l'éducation de leurs quatre petits-enfants orphelins.	... nepaisydamas garbaus mažiaus, turėjo išlaikyti, prižiūrėti ir auklėti keturis našlaičiais likusius anūkus.
a survivor's pension	sutuoktinio, likusio našliu , pensija
Changement de poste du fonctionnaire, conjoint survivant	Pareigūno sutuoktinio, likusio našliu, darbo vietos pakeitimas

Su jausenos, apsimetimo reikšmės veiksmažodžiais

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas su jausenos, apsimetimo reikšmės veiksmažodžiais vertinamas nevienodai: *atrodyti (pasirodyti, rodytis) kuo* vengtinas; *jaustis (pasijusti) kuo*, *apsimesti kuo*, *dėtis kuo* laikomas pagrindiniu normos variantu greta dvejetainio linksnio.

atrodyti (pasirodyti, rodytis) kuo

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas su veiksmažodžiais *atrodyti pasirodyti, rodytis* vengtinas, kai pabrėžiamas nuolatinis, o ne laikinas būvis (plg. *atrodyti (rodytis, pasirodyti) koku*), pvz.:

Jie **atrodo gerai šeiminkais** (–**geri šeiminkai**).
Žmogelis **atrodė tikru vargšu** (–**tikras vargšas**).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 77–78;
[Miliūnaitė 2012](#), 51.

jaustis (pasijusti) kuo

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas su veiksmažodžiu *jaustis, pasijusti* laikomas pagrindiniu normos variantu (šalutinis normos variantas – dvejetainis linksnis), kai pabrėžiamas laikinumas (plg. *jaustis (pasijusti) koku*), pvz.:

Accessible ICTs are thus vital for allowing people with disabilities to compete under equal conditions in a growing digital market and be part of the digital society.	Todėl prieinamos IRT yra būtina priemonė, kad neįgalieji galėtų vienodomis sąlygomis konkuruoti vis augančioje skaitmeninėje rinkoje ir jaustis skaitmeninės visuomenės dalis (dalimi).
A recent Eurobarometer opinion poll shows that 42% of Britons feel that they are citizens of the EU	Neseniai atliktos „Eurobarometro“ apklausos duomenimis, 42 proc. britų jaučiasi ES piliečiai (piliečiais).
... euro <...> will make citizens feel more European...	... euras leis piliečiams pasijusti didesniems europiečiams (pasijusti didesniais europiečiais; labiau pasijusti europiečiais)...

Dar žr. [Miliūnaitė 2012](#), 51.

apsimesti (dėtis) kuo

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas su veiksmažodžiu *apsimesti (dėtis)* laikomas pagrindiniu normos variantu (šalutinis normos variantas – dvejetainis linksnis), kai pabrėžiamas laikinumas (plg. *apsimesti (dėtis) koku*), pvz.:

...military personnel should not appear in the guise of humanitarian actors in any circumstances...	... kariai jokiais aplinkybėmis neturėtų dėtis humanitarinės pagalbos teikėjai (teikėjais)...
Is this real naivety or are you just feigning naivety?	Ar tai tikras naivumas, ar tik apsimetate naivuoliai (naivuoliais)?

Dar žr. [Miliūnaitė 2012](#), 51.

Su statuso suteikimo reikšmės veiksmožodžiais

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas su statuso suteikimo reikšmės veiksmožodžiais [išrinkti](#), [paskelbti](#), [\(pa\)skirti](#), [patvirtinti](#), [pripažinti](#) yra laikomas norma (a), o su veiksmožodžiais [\(isi\)registruoti](#), [nurodyti](#), [perimti](#), [priimti](#) – lyginamajam objektui ar būviui reikšti – neteiktinas (b).

a. Objektui reikšti

išrinkti kuo

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas su statuso suteikimo reikšmės veiksmožodžiu *išrinkti* yra laikomas norma (plg. [išrinkti koku](#)), pvz.:

Michael Cramer was elected Chair by acclamation.

Michaelas Crameris **išrinktas pirmininku** bendru sutarimu.

paskelbti kuo

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas su statuso suteikimo reikšmės veiksmožodžiu *paskelbti* yra laikomas norma (plg. [\(pa\)skelbti koku](#)), pvz.:

Popiežių siekiama **paskelbti šventuoju**.

The United Nations General Assembly has declared 2014 the International Year of Family Farming.

Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja 2014 metus **paskelbė Tarptautiniais šeimos ūkininkavimo metais**.

Dar žr. [Miliūnaitė 2012](#), 52.

(pa)skirti kuo

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas su statuso suteikimo reikšmės veiksmožodžiu *(pa)skirti* yra laikomas norma (plg. [\(pa\)skirti koku](#)), pvz.:

Mr Eugenio ORLANDI is hereby **appointed as** Deputy Director of Europol...

Eugenio ORLANDI **skiriamas** Europolo direktoriaus **pavadootoju**...

If a member of temporary staff is **appointed** head of unit, director or director-general...

Jei laikinojo personalo narys **paskiriamas** padalinio **vadovu, direktoriumi ar generaliniu direktoriumi**...

He was **nominated** Head of Unit ad minterim...

Jis buvo **paskirtas laikinuoju** skyriaus **vadovu**...

patvirtinti (patvirtinimas) kuo

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas su statuso suteikimo reikšmės veiksmožodžiu *patvirtinti* (ir daiktavardžiu *patvirtinimas*) laikomas norma (taip pat galima prieveiksmio *kaip* ir dvejetainio linksnio konstrukcija), pvz.:

Bureaux in the Member States of the European Economic Area undertake when receiving such a request, to **approve as correspondents** in their country claims representatives already appointed by insurers of the other Member States pursuant to Directive 2000/26/EC.

Gavę tokį prašymą, Europos ekonominės erdvės valstybių narių biurai įsipareigoja **patvirtinti patikėtiniais** (| **kaip patikėtinus**) savo šalyje tuos atstovus žalos sureguliuavimo reikalams, kuriuos vadovaudamiesi Direktyva 2000/26/EB jau yra patvirtinę kitų valstybių narių draudikai.

... during the journey by sea from the port of Cape Town situated in the free zone to a harbour in the European Union **approved as** border inspection **post** in accordance with Council Directive 91/496/EEC of 15 July 1991

... kelionės jūra metu iš laisvojoje zonoje esančio Keiptauno uosto į Europos Sąjungos **uostą, patvirtintą** pasienio kontrolės **postu** (| **kaip** pasienio kontrolės **postą**) pagal 1991 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvą 91/496/EEB (| **kuris pagal** 1991 m. liepos 15 d. Tarybos **direktyvą** 91/496/EEB **yra** pasienio kontrolės **postas**)

The supplier <...> submitted the following two applications for the **approval** of the Robert Bosch GmbH efficient alternators **as innovative technologies**...

Tiekėjas <...> pateikė dvi paraiškas dėl „Robert Bosch GmbH“ našųjų kintamosios srovės **generatorių patvirtinimo naujoviškais technologijomis** (| **kaip naujoviškų technologijų**)...

Regulation approving ferric pyrophosphate as low-risk active substance in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the

Reglamentas, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 geležies pirofosfatas **patvirtinamas kaip** nedidelės rizikos

pripažinti kuo

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas su statuso suteikimo reikšmės veiksmažodžiu *pripažinti* yra laikomas norma (plg. *pripažinti koku*), pvz.:

... should also comprise measures to support children who have witnessed violence and **recognise** them as **victims** of crime.

... taip pat turėtų būti numatytos priemonės, kuriomis būtų remiami smurtą matę vaikai ir kuriomis jie būtų **pripažinti** nusikaltimo **aukomis**.

Dar žr. [Miliūnaitė 2012](#), 52.

b. Lyginamajam objektui ar nuolatiniam būviui reikšti

Įnagininkas neteiktinas su kai kurias veiksmažodžiais lyginamajam objektui ar nuolatiniam būviui reikšti: apklausti ką kuo, dalyvauti kuo, įregistruoti ką kuo (koku, -ia), kvalifikuoti kuo (koku, -ia), nurodyti kuo, nustatyti kuo, perimti kuo, priimti kuo

apklausti kuo

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas nevertotinas su veiksmažodžiu *apklausti* lyginamajam objektui ar būviui reikšti. Vartojama konstrukcija *apklausti kaip* + dvejetainis linksnis, pvz.:

Pradėjus išteisinį tyrimą Leonas buvo **apklaustas liudininku** (=kaip liudininkas)

Olandijos tyrimo komisijos dėl numušto keleivinio lainerio virš Ukrainos rengiamų **apklausti liudininkais** (=kaip liudininkų) 20 asmenų sąrašė buvo...

If a person is in the territory of one Member State and has to be heard as a witness or expert by judicial authorities of another Member State...

Jei asmuo yra vienos valstybės narės teritorijoje, o kitos valstybės narės teisminės institucijos turi jį **apklausti liudytoju** arba **ekspertu** (=kaip liudytoją arba ekspertą)...

Any person heard by the competent authority in a different capacity than that of suspect or accused person, e.g. as a witness, should be immediately given access to a lawyer...

Bet kuriam asmeniui, kurį kompetentinga institucija **apklausia** ne **įtariamuoju** arba **kaltinamuoju**, o, pvz., **liudytoju** (=kaip įtariamąjį arba kaltinamąjį, o, pvz., **kaip liudytoją**), turi būti nedelsiant suteikta galimybė kreiptis į advokatą...

The interested parties who did not submit an asylum application of their own accord have been questioned as illegal immigrants

Suinteresuotieji asmenys, kurie savo noru nebuvo pateikę prieglobsčio prašymų, buvo **apklausti neteisėtais migrantais** (=kaip neteisėti imigrantai)...

dalyvauti kuo

Konstrukcija *dalyvauti kuo* neteiktina, kai veikėjo įnagininku išreiškiamas dalyvio statusas.

Keičiama konstrukcijomis *dalyvauti* + daiktavardžio dvejetainis linksnis, *dalyvauti kieno teisėmis / statusu* (dar žr. *dalyvauti kaip kas*), pvz.:

Vienos Susitariančiosios Šalies institucija, į kurią kreipiamasi, kitos Susitariančiosios Šalies institucijos pareiškėjos pageidavimu gali įgalioti savo **pareigūnus dalyvauti specialistais ar liudytojais** (=kaip specialistus ar liudytojus) kitos Susitariančiosios Šalies valstybės teritorijoje su šio Protokolo taikymo srities klausimais susijusiame teisiniame ar administraciniame procese.

...they will have access to EU coordination meetings in Punta del Este, on the basis of at least observer status, with or without speaking rights

... jie galės dalyvauti ES koordinaciniuose posėdžiuose Punta del Estėje bent jau **stebėtojais, turinčiais** arba **neturinčiais** (=kaip **stebėtojai, turintys** arba **neturintys**) žodžio teisę

The majority of new Member States have not yet designated NCPs and participate as observers.

Dauguma naujų valstybių narių dar nepaskyrė NIP ir tinklo veikloje dalyvauja **stebėtojais** (=kaip **stebėtojos; stebėtojo teisėmis; stebėtojo statusu**).

Representatives shall be invited to attend meetings as non-voting observers.

Atstovai kviečiami dalyvauti posėdžiuose balso teisės **neturinčiais stebėtojais** (=neturinčių **stebėtojų statusu**).

dalyvavimas kuo

Konstrukcija *dalyvavimas kuo* neteiktina, kai veikėjo įnagininku išreiškiamas dalyvio statusas.

Vartojamas konstrukcija *dalyvavimas kaip kō*, pvz.:

Experience pertaining to competition law in one or more of the following:

- **Participation** in conferences and workshops as a **speaker**

- ...

Su konkurencijos teise susijusi patirtis vienoje ar keliose iš šių sričių:

- **dalyvavimas pranešėju** (=kaip **pranešėjo**) konferencijose ir praktiniuose seminaruose

- ...

(įsi)registruoti kuo, registruotis kuo

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas nevertotinas su veiksmažodžiu *įregistruoti* (*įsiregistruoti*) lyginamajam objektui ar nuolatiniam būviui reikšti. Vartojama priedėlio su *kaip* konstrukcija (*įsiregistruoti kaip* + dvejetainis linksnis; plg. *įsiregistruoti kokiui*), pvz.:

Jie buvo įregistruoti **sutuoktiniais** (=kaip **sutuoktiniai**).

Professional operators <...> shall be excluded from the requirement to register as professional operators under this Regulation.

In this situation, in accordance with Directive 2006/112/EC, there is no need to register for value added tax ("VAT") in the Member State of the customer.

the majority of taxable persons who have **registered for VAT purposes**

non-taxable legal persons **identified for VAT purposes**

Micro businesses will generally want to avoid registering for VAT in other Member States...

This will allow a supplier, rather than registering for VAT in each Member State in which he has a customer, to register, declare and pay the VAT due on supplies of telecommunications, broadcasting and electronic services in other Member States via a single web portal in one single Member State - the Member State of identification.

If the holder will be registered as a non- payer of VAT in the Revenue authority...

Supporting documents for Petition 0669/2013 mistakenly recorded as a petition.

2 420 requests were registered as complaints

... as regards the registration of the spirit drink 'Tequila' as a geographical indication

Profesionaliems veiklos vykdytojams <...> netaikomas **reikalavimas registruotis profesionaliais** veiklos **vykdytojais** (=kaip **profesionaliems veiklos vykdytojams**) pagal šį reglamentą.

Tokiu atveju, remiantis Direktyva 2006/112/EB, nereikia **registruotis PVM mokėtoju** (= **kaip PVM mokėtoju**) kliento valstybėje narėje.

dauguma apmokestinamųjų asmenų, 2012–2013 m. **įsiregistravusių PVM mokėtojais** (= **kaip PVM mokėtojų**)

neapmokestinamieji juridiniai asmenys, **įregistruoti PVM mokėtojais** (=įregistruoti **kaip PVM mokėtojai; kurie yra registruoti PVM mokėtojai**)

Mikroįmonės paprastai vengia **registravimosi PVM mokėtojomis** (=registruotis **kaip PVM mokėtojos**) kitose valstybėse narėse...

Todėl telekomunikacijų, transliavimo ar elektroninių paslaugų teikėjas, užuot **registravęsis PVM mokėtoju** (=kaip **PVM mokėtojas**) kiekvienoje valstybėje narėje, kurioje jis turi klientų, galės **registruotis PVM mokėtoju** (=kaip **PVM mokėtojas**) už tokių paslaugų teikimą kitose valstybėse narėse, PVM deklaruoti ir jį mokėti naudodamasis vienu interneto portalu vienoje – registravimosi – valstybėje narėje.

Jeigu leidimo turėtojas mokesčių inspekcijoje yra **užsiregistravęs ne PVM mokėtoju** (=kad nėra **PVM mokėtojas**)

Papildomi peticijos Nr. 0669/2013 dokumentai, per klaidą **užregistruoti peticija** (=kaip **peticija**).

2 420 prašymų buvo **užregistruoti skundais** (=kaip **skundai**)

... dėl spiritinio gėrimo „Tequila“ **įregistravimo geografinė nuoroda** (=kaip **geografinės nuorodos**)...

Kaip daiktavardžio pažymins vartojama bendraties ir naudininko konstrukcija [pareiga] registruotis kaip kam (su nusakomuoju žodžiu derinama gimine ir skaičiumi, bet ne linksniumi), pvz.:

duty of identification for VAT purposes

duty to identify oneself for VAT purposes

... WW required him to register as a job-seeker with the CWI...

pareiga registruotis **PVM mokėtoju** (=kaip **PVM mokėtoju**)

... WW nustatyta **pareiga užsiregistruoti CWI darbo ieškančiu asmeniu** (=kaip **darbo ieškančiam asmeniui**)...

Jei visa tokia konstrukcija (pvz., *pareiga registruotis kaip kam*) įeina asmeninio sakinio tarinį, galioja dvejybinių linksnių taisyklė (derinama su veiksmiu), pvz.:

... lorsque le travailleur, bien que s'étant tardivement soumis à l'obligation d'enregistrement de son emploi prévue par le droit national...

... transaction carried out by a taxable person who has not complied with the requirement of registration for the purposes of VAT.

a person engaged in trade or business and liable to VAT registration

... jei **darbuotojas**, nors ir pavėluotai, **įvykdė** nacionalinėje teisėje nustatytą **pareigą užsiregistruoti darbuotoju** (=kaip darbuotojas)...

... sandorio, atlikto apmokestinamojo asmens, kuris neįvykdė pareigos registruotis PVM **mokėtoju** (=kaip PVM mokėtojas).

prekyba arba verslu užsiimantis ir PVM **mokėtoju** (=kaip PVM **mokėtojas**) privalantis **registruotis** asmuo

Konstrukcija (*i*)registruoti kuo vartojama, kai naudininku reiškiamas būdas ar priemonė, pvz.:

Your application will be **registered under** this name. Jūsų paraiška bus **iregistruota šia pavarde**.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 71;

www.vlkk.lt/konsultacijos/6703-iregistruoti-ka-kuo.

kvalifikuoti kuo (koku, -ia)

Measure which cannot be **classified as State aid**

classification as new aid

the classification of a transaction as an 'activity as a public authority'

priemonė, kuri negali būti **kvalifikuojama** valstybės **pagalba** (=kaip valstybės **pagalba**)

kvalifikavimas nauja pagalba (=kaip **naujos pagalbos**)

veiklos **kvalifikavimas tokia** (=kaip **tokios**), kurią subjektas vykdo kaip valdžios institucija

nurodyti kuo

Įnagininkas nevertotinas su veiksmoždžiu *nurodyti* lyginamajam objektui ar nuolatiniam būviui reikšti. Keičiama prieveiksmio *kaip* ir dvejybinio linksnio konstrukcija, pvz.:

... lequel, dans sa version en langue grecque, identifie les destinataires du régime d'aides instauré par le règlement comme étant les exploitants agricoles...

In the second plea for annulment, the applicant **alleges** a lack of lawful basis and of a sufficient statement of reasons...

... the person **named as a defendant**

... as regards the aircraft operators for which the United Kingdom is specified as administering Member State

... kurios versijoje graikų kalba reglamentu nustatytos pagalbos schemas **adresatais** (=kaip reglamentu nustatytos pagalbos schemas **adresatai**) **nurodomi** ūkių savininkai...

Antru panaikinimo **pagrindu** (=kaip **antrą panaikinimo pagrindą**) ieškovė **nurodo** teisinės bazės nebuvimą ir nepakankamą motyvavimą...

... **atsakovu** (=kaip **atsakovas**) **nurodytas** asmuo

dėl orlaivių naudotojų, kurių **administruojančia valstybe** **nare** **nurodyta** (=nurodyta **administruojanti valstybė narė yra**) Jungtinė Karalystė

Konstrukcija *nurodyti kuo* vartojama būdai reikšti, pvz.:

In the case of traditional own resources (agricultural duties, sugar levies, customs duties), the amounts indicated must be net amounts

Tradiciniai nuosavi išteklių (žemės ūkio muitai, cukraus mokesčiai, muitai) turi būti **nurodomi grynosiomis sumomis**

nustatyti ką kuo

Įnagininkas nevertotinas su veiksmoždžiu *nustatyti* lyginamajam objektui ar nuolatiniam būviui reikšti. Keičiama prieveiksmio *kaip* ir dvejybinio linksnio konstrukcija, pvz.:

Implementing Regulation <...> fixes 28 March 2011 as the closing date of the period for submitting those applications.

Įgyvendinimo reglamentu <...> 2011 m. kovo 28 d. **nustatoma paskutine** šių paraiškų padavimo **data** (=kaip **paskutinė** šių paraiškų padavimo **data**).

perimti kuo

Įnagininkas nevertotinas su veiksmažodžiu *perimti* lyginamajam objektui ar būviui reikšti. Keičiamarieveiskmio *kaip* ir dvejybinio linksnio konstrukcija, pvz.:

Tai Europos standartas, **perimtas** Lietuvos **standartu** (=kaip Lietuvos **standartas**).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 72.

priimti kuo

Daiktavardiškojo žodžio įnagininkas nevertotinas su veiksmažodžiu *priimti* „pritarti, patvirtinti“ lyginamajam objektui ar būviui reikšti. Keičiamarieveiskmio *kaip* ir dvejybinio linksnio konstrukcija, pvz.:

The Code of Conduct, which **takes the form of a** legally-binding Commission **Regulation**, sets out objectives and criteria to ensure that Member States implement the partnership principle.

Therefore, the present amending Regulation takes the form of a delegated act.

Teisiškai **privalomu** Komisijos **reglamentu** **priimtame** elgesio kodekse (=Elgesio kodekse, **kuris priimtas kaip** teisiškai **privalomas** Komisijos reglamentas,) nustatytais tikslais ir kriterijais siekiama, kad valstybės narės taikytų partnerystės principą.

Todėl šis dalinio pakeitimo reglamentas **priimtas** **deleguotuoju aktu** (=kaip **deleguotasis aktas**).

Daiktavardiškojo žodžio įnagininkas su veiksmažodžiu *priimti* vartojamas būdai (priemonei) reikšti, pvz.:

...any undertakings **accepted by this Regulation** are considered as special measures...

By Commission Regulation (EC) No 1725/2003 (2) certain international standards <...> **were adopted**.

... bet kokie šiuo **reglamentu priimti** įsipareigojimai yra laikomi specialiosiomis priemonėmis...

Komisijos **reglamentu** (EB) Nr. 1725/2003 (2) **buvo priimti** tam tikri tarptautiniai standartai...

paaukštinti (pažeminti) pareigomis

The applicants, Commission officials, were not promoted.

Ieškovai, Komisijos pareigūnai, nebuvo **paaukštinti** **pareigomis** (–**perkelti į aukštesnes pareigas; ieškovų pareigos nebuvo paaukštintos**).

Jis teigia, kad vadovybė ne kartą ir nepagrįstai jį **pažemino** **pareigomis** (**perkėlė į žemesnes pareigas; pažemino jo pareigas**).

Su virsmo arba dalinio pokyčio reikšmės veiksmažodžiais

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas su virsmo reikšmės veiksmažodžiais vertinamas nevienodai: *virsti kuo* – norma, *tapti kuo*, *darytis kuo*, *likti kuo* „*tapti kuo*“ – pagrindinis normos variantas (šalutinis – dvejybinis linksnis).

virsti kuo

Su veiksmažodžiu *virsti* vartojamas tik daiktavardžio įnagininkas (plg. *virsti koku*), pvz.:

For the first time, the concept of European citizenship became a practical reality

The peaceful protests which began in November 2013 have been transformed into a general movement against the authorities.

What started as a banking crisis became a sovereign debt crisis.

Pirmą kartą Europos Sąjungos pilietybės koncepcija **virto** tikrove.

2013 m. lapkričio mėn. prasidėjęs taikus protestas **virto** prieš valdžios institucijas **nukreiptu bendru judėjimu**.

Reiškinys, prasidėjęs kaip bankų krizė, **virto** valstybės skolos **krize**.

Dar žr. *Miliūnaitė* 2012, 51.

tapti kuo

Daiktavardžio įnagininkas vartojamas būviui reikšti su veiksmažodžiu *tapti*, kai pabrėžiamas laikinumas, virtimas kuo (šalutinis normos variantas – dvejybinis linksnis), pvz.:

... a condition for the European Union to become a Party to the Protocol.	... būtina sąlyga, kad Europos Sąjunga taptų Protokolo šalis (šalimi).
... to make it easier for pioneering project ideas to be gathered, discussed and used as the basis for projects.	... užtikrinti, kad perspektyvios projektų idėjos būtų kaupiamos, toliau plėtojamoms ir vėliau taptų projektų pagrindas (pagrindu).
... making health and safety policy an even more important area of EU legislation.	... todėl sveikatos ir saugos politika tapo dar svarbesnė ES teisės aktų sritis (svarbesne ES teisės aktų sritimi).
<...> to prevent a catastrophic deterioration in the quality of life and thus the health of the newly homeless <...>	<...> užkirsti kelią staigiam žmonių, kurie ką tik tapo benamiais, gyvenimo kokybės, taigi, ir sveikatos būklės pablogėjimui <...>
<...> que les bénéficiaires d'une protection internationale encourraient le risque de vivre en marge de la société et sans domicile fixe, et de sombrer dans la misère.	iš kurios matyti konkrečių požymių, kad tarptautinės apsaugos gavėjams galėtų kilti konkreti rizika atsidurti visuomenės nuošalėje, tapti benamiais ir kęsti skurdą.
the son of A. M., who had attained the age of majority during the course of the proceedings	A. M. sūnus, kuris vykstant procesui tapo pilnametis (pilnamečiu)
... on 30 July 2016 Guistina Missir Mamachi di Lusignano also attained the age of majority.	... 2016 m. liepos 30 d. G. L. taip pat tapo pilnametė (pilnamete).
C.L and G.L., having attained the age of majority during the course of the proceedings, also act in their own name.	C. L. ir G. L., vykstant procesui tapę pilnamečiai (pilnamečiais), taip pat veikia ir savo vardu.
... provided that any departure was not so far delayed that the children had reached the age of majority), his children will have to leave with him.	Atsižvelgiant į amžių (ir, žinoma, jei išvykimas nenusikels iki to momento, kai vaikai jau bus tapę pilnamečiai (pilnamečiais), jo vaikai turės išvykti kartu su juo.

Kaip pažymins prieš pažymimąjį žodį vartojama **daiktavardžio įnagininko ir dalyvio** konstrukcija *kuo tapęs (tampantis, tapsiąs)*, pvz.:

The time-span during which the accommodation of people made homeless by the disaster may be considered temporary should also be defined.	Taip pat derėtų nustatyti laikotarpį, kuriuo dėl nelaimės benamiais tapusių žmonių apgyvendinimas gali būti vadinamas laikinu.
<...> protect child victims of trafficking in human beings	<...> apsaugoti prekybos žmonėmis aukomis tapusius vaikus

Dar žr. *tampa kas*, plg. *tapti kokiū*; [Miliūnaitė 2012](#), 51.

darytis (pasidaryti) kuo

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas su veiksmažodžiu *darytis* laikomas pagrindiniu normos variantu (šalutinis – dvejetainis linksnis; plg. *darytis kokiū*), pvz.:

The report also concluded that inherently riskier investment banking had become an ever increasing feature of the banks' activities and growth had contributed to the problems.	Ataskaitoje taip pat daroma išvada, kad iš esmės rizikingesnė investicinė bankininkystė darėsi vis būdingesnis bankų veiklos bruožas (būdingesniu bankų veiklos bruožu), o augimas didino problemas.
---	---

Dar žr. [Miliūnaitė 2012](#), 51.

likti kuo „tapti“

Žr. *likti kuo* 2, plg. *likti kokiū*

Su įvardijimo reikšmės veiksmažodžiais

Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas būviui reikšti su įvardijimo reikšmės veiksmažodžiais: *laikyti kuo*, *vadinti kuo* laikomas norma (kiti linksniai neteiktini).

laikyti kuo

Su įvardijimo reikšmės veiksmažodžiu *laikyti* būviui reikšti vartojamas daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas (kiti linksniai neteiktini), pvz.:

Mandatory reporting in this area can therefore be seen as an important element...

... make illicit trafficking in wild fauna and flora a serious crime when organised criminal groups are involved...

...calls on the Council to ensure that violence against women is identified as a serious crime...

Todėl privalomą informacijos teikimą šioje srityje galima **laikyti svarbiu elementu**...

... neteisėtą prekybą laukine fauna ir flora **laikyti sunkiu nusikaltimu**, kai joje dalyvauja organizuotos nusikalstamos grupės...

... ragina Tarybą užtikrinti, kad smurtas prieš moteris būtų **laikomas sunkiu nusikaltimu**...

Dar žr. [Miliūnaitė 2012](#), 52.

(pa)vadinti kuo

Su įvardijimo reikšmės veiksmažodžiu *(pa)vadinti* būviui reikšti vartojamas daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas (kiti linksniai neteiktini), pvz.:

That plan is referred to as the 'eradication plan.

This was defined by the international community as an "act of aggression", against international law.

A large number of recommendations by the Mahon Tribunal of Inquiry concerned conflicts of interests, described by the Tribunal as the 'root cause of corruption'.

Let us continue the work with what one of my predecessors, François-Xavier Ortoli, called 'le courage de chaque jour'.

Only in the 21st century has it become clear that the local traditional name 'arakas' refers to *Lathyrus clymenum* L.

Tas planas **vadinamas** likvidavimo **planu**.

Tarptautinė bendruomenė tai **pavardino** agresijos **aktu**, prieštaraujančiu tarptautinei teisei.

Daugelis Mahono tyrimo tribunolo rekomendacijų buvo susijusios su interesų konfliktais, kuriuos tribunolas **pavardino pagrindine** korupcijos **priežastimi**.

Tęskime darbą, nepamiršdami to, ką vienas iš mano pirmtakų, François-Xavier Ortoli, **vadino** „kasdienybės **narsa**“ (le courage de chaque jour).

Tai, kad vietos gyventojai **žirneliais** tradiciškai **vadino** augalą *Lathyrus clymenum* L., nustatyta XXI a.

Dar žr. [Miliūnaitė 2012](#), 52.

H.5.4. Subjektui reikšti

Įnagininkas nevertotinas subjektui (veikėjui ar būsenos sukėlėjui) reikšti su **neveikiamaisiais dalyviais**, pvz.:

Pavogta pinigų suma **nustatyta teismo organais** (=teismo institucijų).

Teritorija **saugoma šunimis** (=šunų)

Veiksmažodžiai ar būsenos sukėlėjai gali būti ir visiškai abstraktus reiškiny, veiksmas. Tokiu atveju įnagininkas su neveikiamuoju dalyviu irgi neteiktinas, pvz.:

Tai **dūlėjimu** (=dūlėjimo) **paveiktas** sluoksnis.

Mes buvome **sujaudinti jų draugiškumu** (=draugiškumo).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 75

Šukys 1998, 229–231.

Prie tokių abstrakčių reiškinių priskirtinos *teisės* ir *normos* – su tam tikros reikšmės neveikiamaisiais dalyviais jų įnagininkas neteiktinas (žr. *ginamas, saugomas kuo*).

Teisės aktas (*reglamentas, direktyva, įstatymas* ir kt.) gali būti suvokiamas ir kaip valdžios **priemonė** kieno veiklai reguliuoti (tuomet vartojamas **įnagininkas**), ir kaip **subjektas** – savarankiškas veiklos reguliuotojas (vartojamas **kilmininkas**), ir kaip šaltinis (vartojamas vietininkas) ar pagrindas (vartojama prielinksnio *pagal* konstrukcija ir kt.).

ginamas, saugomas kuo

Su neveikiamuoju dalyviu *ginamas, saugomas* įnagininkas vartojamas priemonei, o kilmininkas – subjektui (veiksmažodžiui) reikšti.

Teisės ir **normos** neturi būti suprantamos kaip priemonės, pvz.:

rights and values **protected by** norms of international law

the content covered by the copyright

In providing this information on their compliance with rights and values **protected by norms** of international law companies...

A licence must be obtained from the different holders of copyright and related rights before content **protected** by copyright and related rights and linked services may be disseminated.

... while the rest is protected by intellectual property rights.

The photos are **copyrighted** and cannot be used without prior approval from the photographers

teisės ir vertybės, **ginamos** tarptautinės teisės **normomis** (=normų; kurias gina... normos; **ginamos remiantis... normomis**).

autorių **teisėmis** (=teisių) **ginamas** turinys

Pateikdamos tą informaciją apie teisių ir vertybių, **saugomų** tarptautinės teisės **normomis** (-normų), laikymąsi bendrovės...

Norint skleisti autorių **teisėmis ir gretutinėmis teisėmis** (- **teisių ir gretutinių teisių**) **saugomą** turinį ir teikti susijusias paslaugas, būtina iš įvairių autorių teisių ir gretutinių teisių turėtojų gauti licenciją.

...o visa kita medžiaga yra **saugoma** intelektinės nuosavybės **teisėmis** (- **teisių**).

Nuotraukos **saugomos autorių teisėmis** (-**saugomos autorių teisių**), jų negalima naudoti be išankstinio fotografų sutikimo

Teisės aktai gali būti suvokiami ir kaip priemonės, ir kaip subjektai, pvz.:

The claimant must show a legitimate interest protected by law...

legitimate interest **protected by law**

Priemonės reiškiamos tik įnagininku, pvz.:

Key information on the implementation of rural development programmes should be recorded and **maintained electronically**...

They must therefore be **protected** in every way and in **every form**.

... when the **storage** is not **by electronic means**...

Ieškovas privalo įrodyti **įstatymais** (↔ **įstatymų ginamą** teisėtą interesą...

įstatymu (↔ **įstatymo**) **saugomas** teisėtas interesas

Svarbiausia informacija apie kaimo plėtros programas turėtų būti registruojama ir **saugoma elektroninėmis priemonėmis**...

Jos turi būti **saugomos visomis priemonėmis** ir visais būdais

... kai **saugoma** ne **elektroninėmis priemonėmis**...

draudžiamas kuo

Su neveikiamuoju dalyviu **draudžiamas** įnagininkas vartojamas priemonei, kilmininkas – veiksmo atlikėjui, o konstrukcija **pagal ką** – pagrindu reikšti, pvz.:

As the rounding up of prices was prohibited by law...

The Finnish Law excludes any possibility of exporting or importing nuclear waste from or to Finland.

... the substances referred to in Article 2 that are not authorised under Community legislation are not present...

... despite a new law on sexual harassment, violence against women has been worsening...

Kadangi kainas apvalinti buvo **draudžiama įstatymu** (↔ **įstatymo; pagal įstatymą**)...

Suomijos **įstatymais** (↔ **įstatymų**) griežtai **draudžiama** radioaktyviausias atliekas eksportuoti iš Suomijos arba jas importuoti į Suomiją.

... jose nėra 2 straipsnyje nurodytų Bendrijos teisės **aktais** (↔ **aktų**) **draudžiamų** medžiagų...

nepaisant naujo įstatymo, **kuriuo draudžiamas** seksualinis priekabiavimas, smurtas prieš moteris didėja

numatomas (numatytas) kuo

Su neveikiamuoju dalyviu **numatomas, numatytas** įnagininkas vartojamas priemonei, o kilmininkas – veiksmo atlikėjui reikšti su neveikiamaisiais dalyviais (dokumentas gali būti suvokiamas ir kaip priemonė, ir kaip subjektas, ir kaip šaltinis), pvz.:

... shall be entitled, on a provisional basis, to the benefits **foreseen by the legislation** applied by the institution of his/her place of residence...

National **legislations foresee** the recognition of certificates adopted by other Member States.

This framework applies only to those Union programmes for which the relevant **constitutive legal acts provide for the possibility** of the participation of the Republic of Azerbaijan.

... gauna laikinas išmokas, **numatytas** gyvenamosios vietos įstaigos **taikomais teisės aktais** (↔ **taikomų teisės aktų; taikomuose teisės aktuose**)

Nacionalinės teisės **aktais** (↔**aktų; aktuose**) **numatomas** kitų valstybių narių išduotų sertifikatų pripažinimas.

Ši sistema taikoma tik toms Sąjungos programoms, kuriose Azerbaidžano Respublikos dalyvavimo galimybė **numatoma atitinkamais steigiamaisiais teisės aktais** (↔ **atitinkamų steigiamųjų teisės aktų**).

... in accordance with the arrangements set out in the legislation.

įstatymu (↔ **įstatymo**; **įstatyme**) **numatyta** (=nustatyta) tvarka

nustatomas (nustatytas) kuo

Su neveikiamuoju dalyviu **nustatomas, nustatytas** įnagininkas vartojamas priemonei, o kilmininkas – veiksmo atlikėjui reikšti (dokumentas gali būti suvokiamas ir kaip priemonė, ir kaip subjektas, ir kaip šaltinis), pvz.:

The new legislation lays down general principles on food labelling.

Naujuoju teisės **aktu** (↔ **Naujojo** teisės **akto**; **Naujajame** teisės **akte**) **nustatomi** bendrieji maisto produktų ženklinimo principai.

'Requirements' are laid down by type-approval at the date of approval, first registration or first entry into service as well as by retrofitting obligations or by national legislation in the country of registration.

Reikalavimai – tipo patvirtinimo reikalavimai, galiojantys patvirtinant transporto priemonės tipą, pirmą kartą ją registruojant ar pirmą kartą pradėdant ją naudoti, taip pat modifikavimo **įpareigojimais** (↔ **įpareigojimų**) arba registravimo šalies nacionalinės teisės **aktais** (↔ **aktų**; **aktuose**) **nustatyti** reikalavimai.

The conditions for issuing orders preserving assets in bank accounts **under national law** vary considerably throughout the EU.

Nacionalinės teisės **aktais** (↔ **aktų**; **aktuose**) **nustatytos** įsakymų, kuriais blokuojamas banko sąskaitose laikomas turtas, **įskaitant** sąlygos visoje ES yra labai skirtingos.

... in accordance with the procedure laid down in Article 218 of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU).

... laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 **straipsnio** (↔ **straipsnyje**) **nustatytos** tvarkos.

Fingerprints can only be taken and stored in a database within a legal framework...

Pirštų atspaudai gali būti imami ir kaupiami duomenų bazėje tik **įstatymu** (↔ **įstatymo**) **nustatyta** tvarka...

Any infringements shall be subject to the penalties provided for by the Malagasy legislation in force.

Už bet kokią pažeidimą taikomos galiojančiuose Madagaskaro teisės **aktais** (↔ **aktų**; **aktuose**) **nustatytos** sankcijos.

... regime provided for by Community law.

Bendrijos **įstatymais** (↔ **įstatymų**; **įstatymuose**) nustatyta tvarka

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 75.

kontroliuojamas kuo

Su neveikiamuoju dalyviu **kontroliuojamas** įnagininkas vartojamas priemonei, o kilmininkas – veiksmo atlikėjui reikšti, pvz.:

priemonė

controlled immigration **through permits** and **visas**

leidimais ir **vizomis** **kontroliuojama** imigracija

... access to the PNR system, by the officials described in subparagraph (b) shall be **controlled by** security access **systems**...

... b punkte aprašytų pareigūnų prieiga prie PNR sistemos **kontroliuojama** prieigos apsaugos **sistemomis**...

The crisis did not begin in 2008 with the collapse in the financial markets, but in 2007, with the crisis in the food markets, as well as the undermining of the energy market, which is controlled by political instruments.

Krizė prasidėjo ne 2008 m., kai žlugo finansų rinka, bet 2007 m., kai kilo maisto rinkos krizė ir buvo sutrikdyta energetikos rinka, **kontroliuojama** **politinėmis** **priemonėmis**.

veikėjas

company **controlled by** the **State**

valstybės **kontroliuojama** bendrovė

... international campaigns **controlled by** the major news **agencies**...

... tarptautinės kampanijos, **kontroliuojamos** **pagrindinių** naujienų **agentūrų**...

government-controlled areas

vyriausybės **kontroliuojamos** sritys

panaikinamas (panaikintas) kuo

Su neveikiamuoju dalyviu **panaikinamas (panaikintas)** įnagininkas vartojamas priemonei reikšti, o kilmininkas – veiksmo atlikėjui reikšti, pvz.:

The European Union takes this opportunity to renew

Europos Sąjunga pasinaudoja šia galimybe dar kartą

its call to the Japanese authorities for a moratorium on the application of the death penalty, pending its complete legal abolition.

paraginti Japonijos valdžios institucijas paskelbti mirties bausmės moratoriumą, kol ji bus visiškai **panaikinta įstatymu**.

suteiktas kuo

Su neveikiamuoju dalyviu *suteiktas, suteikiamas* įnagininkas vartojamas priemonei reikšti, o kilmininkas – veiksmo atlikėjui reikšti, pvz.:

... Member State which has exercised its discretion under Article 13B(f) of the Sixth Directive 77/388...

valstybė narė, kuri pasinaudojo Šeštosios direktyvos 77/388 13 straipsnio B skirsnio f **punktu suteikta** diskrecija...

... Luxembourg enacted a new law denying the Exempt 1929 Holdings' status to holdings ...

... Liuksemburgas priėmė naują įstatymą, kuriuo panaikinamas 1929 m. **įstatymu** (↔ **įstatymo**) **suteiktas** statusas kontroliuojančiosioms bendrovėms...

It is vital that we maintain every capacity we have under the law to stop such attacks.

Mums gyvybiškai svarbu išsaugoti visas mums **įstatymo suteiktas** galimybes, kad sustabdytume tokius išpuolius.

reglamentuojamas kuo

Su neveikiamuoju dalyviu *reglamentuojamas* įnagininkas vartojamas priemonei, o kilmininkas – veiksmo atlikėjui reikšti (dokumentas gali būti suvokiamas ir kaip priemonė, ir kaip subjektas, ir kaip šaltinis), pvz.:

However, other markings may be used as long as they contribute to the improvement of consumer protection and **are not covered by** Community harmonisation **legislation**.

Vis dėlto gali būti naudojami ir kiti ženklai, jei padeda gerinti vartotojų apsaugą ir nėra **reglamentuojami derinamaisiais** Bendrijos teisės **aktais** (↔ **derinamųjų ...aktų**).

The Agreement's standards have been evaluated as lower than existing animal welfare standards in EU legislation.

Susitarimo standartai buvo įvertinti kaip mažiau griežti nei ES teisės **aktais** (↔ **aktų; aktuose**) **reglamentuojami** gyvūnų gerovės standartai.

The Herbal Directive regulates traditional herbal medicinal products by allowing a simple and light registration procedure.

Augalinių vaistų **direktyva** (↔ **direktyvos; direktyvoje**) **reglamentuojami** tradiciniai augaliniai vaistai ir nustatoma paprasta registravimo procedūra.

reguliuojamas kuo

Su neveikiamuoju dalyviu *reguliuojamas* įnagininkas vartojamas priemonei, o kilmininkas – veiksmo atlikėjui reikšti su neveikiamaisiais dalyviais, pvz.:

the issue of contractual damages would be governed by national laws

sutarties nuostolių klausimas turėtų būti **reguliuojamas nacionaliniais įstatymais** (↔ **nacionalinių įstatymų**)

... noise is addressed <...> through a wide range of instruments...

... triukšmas reguliuojamas **įvairiomis priemonėmis**...

sužavėtas kuo

Su neveikiamuoju dalyviu *sužavėtas* įnagininkas vartojamas priemonei, o kilmininkas – veiksmo atlikėjui reikšti su neveikiamaisiais dalyviais, pvz.:

I am **impressed at the respect** you have shown your people...

Esu **sužavėtas** Jūsų **parodyta pagarba** (↔ **parodytos pagarbos**) savo tautai...

I have been extremely **impressed by** the winners **commitment** to the aims of the European Year of Workers' Mobility.

Esu nepaprastai **sužavėtas** nugalėtojų **ryžto** siekti Europos darbuotojų judumo metų tikslų.

užkimštas kuo

Su neveikiamuoju dalyviu *užkimštas* įnagininkas vartojamas priemonei, o kilmininkas – subjektui (veiksmo atlikėjui) reikšti, pvz.:

Visas kelias buvo **užkimštas tankais** (↔ **tankų**).

užterštas kuo

Su neveikiamuoju dalyviu *užterštas* įnagininkas vartojamas priemonei, o kilmininkas – subjektui (veiksmo atlikėjui) reikšti, pvz:

... owing to **pollution** of the water by *Escherichia coli* **bacteria**.

... nes jo vanduo yra **užterštas** *Escherichia coli* **bakterijomis** (↔ **bakterijų**)

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 75.

Pagrindui reikšti

➤ Daiktavardiškųjų žodžių įnagininkas gali vartojamas pagrindui ir rėmimuisi reikšti su veiksmožodžiais *vadovautis* ir *remtis*.

vadovautis kuo

Su daiktavardžio įnagininku veiksmožodis *vadovautis* vartojamas reikšme „remtis, laikytis kokio nors nurodymo ar dokumento“, pvz.:

... the fees are determined by the municipality **in conformity with** the applicable Brandenburg law

... minėtus mokesčius savivaldybė nustato **vadovaudamasi** Brandenburgo federacinės žemės komunalinių mokesčių **įstatymu**...

The Scientific Committees have in accordance to Article 12 of Decision 2008/721/EC adopted common rules of procedures

Vadovaudamiesi Sprendimo 2008/721/EB 12 **straipsniu**, moksliniai komitetai priėmė bendras darbo tvarkos taisykles

Pursuant to Article 2(11) of the basic Regulation... the dumping margin was established on the basis of a comparison...

Vadovaujantis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 11 **dalimi**... dempingo skirtumas nustatytas palyginus...

... the maximum amount of the aid <...> shall be adjusted **in accordance with** the procedure referred to in Article 144(2).

<...> maksimali pagalbos suma koreguojama **vadovaujantis** 144 straipsnio 2 dalyje nustatyta **tvarka**.

... essential legal instruments in shaping legislation and practices in the Member States...

... svarbiausi teisiniai dokumentai, **kuriais** reikėtų **vadovautis** valstybėse narėse rengiant teisės aktus...

According to article 8 and 9, Member States shall ensure

Remdamosi 8 ir 9 **straipsniais**, valstybės narės užtikrina...

Plg. *Kanceliarinės kalbos patarimai* 2007, 311

remtis kuo

Su daiktavardžio įnagininku veiksmožodis *remtis* vartojamas šiomis reikšmėmis „laikyti pagrindu, nurodyti kaip pagrindą, kaip konkretų argumentą“, *remtis kuo* – konkrečiai pagrįsti veiksmus ar sprendimus (plg. *Kanceliarinės kalbos patarimai* 2007, 243), pvz.:

... the Member States are, **by virtue of** Directive 92/43, required to take protective measures...

...valstybės narės turi, **remdamosi** **Direktyva** 92/43, imtis apsaugos priemonių...

On the basis of that evaluation, the European Parliament or the Council may invite the Commission to propose appropriate amendments to this Regulation.

Remdamiesi tuo **įvertinimu**, Europos Parlamentas ar Taryba gali paraginti Komisiją pasiūlyti atitinkamus šio reglamento pakeitimus.

On the basis of gathered evidence, the evaluators put forward several recommendations with the view to improving the programme's operations.

Remdamiesi surinktais **įrodymais**, vertintojai pateikė keletą rekomendacijų, kaip pagerinti programos veiksmus.

The newly elected chair should announce the remits of Commission XXX, **following** the decision of the Plenary Assembly.

Remdamasis plenarinės asamblėjos **sprendimu**, naujai išrinktas pirmininkas turėtų paskelbti XXX komisijos kompetencijos sritis.

The court is expected to assess the evidence and render a judgment **according to** conclusions drawn from the facts of the case.

Tikimasi, kad teismas įvertins įrodymus ir priims sprendimą **remdamasis išvadomis**, prie kurių jis priėjo nagrinėdamas faktines bylos aplinkybes.

An OECD forecast for ship repairs in 2007-2015 was **invoked as evidence** that the market was expected to grow by 110 %.

Jos **pasirėmė** EBPO pateiktomis 2007–2015 m. laivų remonto **prognozėmis**, kuriose numatoma, kad prognozuojamu laikotarpiu ta rinka išaugs 110 proc.

Rėmimosi negalima nusakyti **dalyvio įnagininku** be daiktavardžio:

On the basis of the above, it requested that an

Remdamasis **išdėstytu** (=tuo, kas išdėstyta;

individual duty rate be established for it.

išdėstytais dalykais; išdėstytais argumentais), pareiškėjas prašė, kad jam būtų nustatyta individuali muito norma.

Rėmimąsi kitu dalyku galima nusakyti prielinksnio *pagal* ir galininko konstrukcija:

Pagal nutarimo 7 punktą (ne Nutarimo 7 punktu) įsakymas yra neteisėtas.

Pensija paskirta pagal įstatymą (ne įstatymu).

...any previous gain or loss on that asset that has been **recognised** in other comprehensive income **in accordance** with paragraph 55(b) shall be **accounted for in accordance** with paragraph 54.

The application at stake is made pursuant to Article 230 EC for...

... bet koks ankstesnis su tuo turtu susijęs pelnas ar nuostoliai, **įtraukti** į kitas bendrąsias pajamas **pagal** 55 straipsnio b punktą, turi būti **apskaitomi pagal 54 straipsnį**.

Šis ieškinytis yra **pareikštas pagal** EB 230 straipsnį dėl...

➤ Pagrindui reikšti vartojamas **veiksmožodinių daiktavardžių įnagininkas su kilmininku** (*ko prašymu, kvietimu, siūlymu, teikimu*), pvz.:

The competent authority of the Member State concerned may carry out inspections of starting material manufacturers **at the manufacturer's own request**.

The Committee may consider any other question referred to it by its Chairman either **on his or her own initiative** or **at the request** of the representative of a Member State.

Doctor Pekka Kauppi visited the EESC in Brussels **at the invitation** of the Section for Agriculture, Rural Development and the Environment (NAT).

The Commission shall establish an expert group to meet at least every two years, **upon the Commission's invitation**,...

Upon invitation of Mr Geblewicz, the Civex commission is to carry on its discussions

... the Supervisory Committee, **on a proposal by the chairman**, may appoint one or more rapporteurs from among its members.

Acting on a proposal from its Chairperson, the Committee shall adopt the agenda at the beginning of the meeting.

It shall decide on their composition and powers on a proposal from the Bureau.

Suinteresuotos valstybės narės kompetentinga institucija gali **tikrinti** žaliavų gamintoją **paties gamintojo prašymu**.

Komitetas gali svarstyti ir visus kitus klausimus, kuriuos **savo iniciatyva** ar valstybės narės **atstovo prašymu** jam pateikia pirmininkas.

Dr. Pekka Kauppi Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos **skyriaus** (NAT) **kvietimu** lankėsi EESRK rūmuose Briuselyje.

Komisija įsteigia ekspertų grupę, kuri turės **susitikti Komisijos kvietimu** bent kas antrus metus...

O. Geblewicziaus kvietimu CIVEX komisija **tęs diskusijas**...

... priežiūros komitetas **pirmininko teikimu** gali iš savo narių **paskirti** vieną ar daugiau pranešėjų.

Pirmininko pasiūlymu Komitetas **patvirtina** darbotvarkę posėdžio pradžioje.

Ji **biuro siūlymu priima sprendimą** dėl komisijų sudėties ir įgaliojimų

H.5.5. Būdvardiškųjų žodžių įnagininkas

Būdvardiškojo žodžio įnagininkas nevertotinas reikšti būviui, siejamam ne su įnagininku, o su dvejetainiu linksniu: vardininku, galininku ar naudininku.

Su egzistavimo reikšmės veiksmožodžiais (*būti, (iš)likti*)

Būdvardiškųjų žodžių įnagininkas su egzistavimo reikšmės veiksmožodžiais (*būti, (iš)likti*) būviui reikšti neteiktinas.

būti kokiū, -ia

Su egzistavimo reikšmės veiksmožodžiu *būti* būdvardžių ar būdvardiškųjų žodžių įnagininkas nevertotinas būviui reikšti (taiso ma dvejetainiu linksniu, dar žr. *būti (darytis, tapti) kokiū, -iai*), pvz.:

Competition means that businesses are under constant pressure **to be better** than their competitors so as to win customers.

Other functions that an alternative investment fund manager may additionally perform in the course of the

Konkurencija reiškia, kad siekdamas pritraukti klientus **įmonės** yra nuolat verčiamos **būti geresnėmis** (=geresnės) už savo konkurentes.

Kitos funkcijos, kurias alternatyvaus investavimo fondų **valdytojas** gali papildomai atlikti **būdamas**

collective management of an AIF

<...> calls upon the budgetary authorities, in future, to take greater care in deciding on increases in an agency's budget.

The Commission has reminded the Member States of the existing EU framework and called for unity among them.

<...> l'administration se devait-elle d'appliquer ce même dé lai aux candidats à un transfert interinstitutionnel

Being European means being open to the world.

Tada **jis** buvo **geresniu** (=geresnis, derinama su įvardžiu *jis*).

Jo norėta būti **protingesniu** (=protingesnio, derinama su įvardžiu *jo*).

Jai patarė būti **atsargesne** (=atsargesnei, derinama su įvardžiu *jai*).

Teks būti kur kas **atidesniais** (=atidesniems, derinama su numanomu įvardžiu *jiems*).

atsakingu (=atsakingas) už kolektyvinį AIF valdymą

<...> ragina biudžeto valdymo **institucijas** ateityje priimant sprendimus dėl agentūros biudžeto padidinimo **būti atidesnėmis** (=atidesnes).

Komisija priminė valstybėms narėms apie galiojančią ES sistemą ir paragino **jas būti vieningomis** (=vieningas).

<...> administracija turėjo taikyti tą patį terminą **asmenims**, pretenduojantiems **būti perkeltais** (=perkeltiems) į kitą instituciją.

Būti europiečių reiškia būti atviru (=atviram) pasauliui.

teisė (noras, galimybė, siekis, baimė, reikalavimas) būti koku

Konstrukcija su būdvardiškojo žodžio įnagininku neteiktina. Priklausomai nuo sintaksinės funkcijos vartojamas naudininkas arba vardininkas.

Jei visa konstrukcija (pvz., *noras būti kokiam, siekis būti kokiam, teisė būti kokiam, baimė būti kokiam*) įeina asmeninio sakinio tarinį, galioja dvejybinių linksnių taisyklė (būdvardiškas žodis derinamas su vardininku reiškiamu veiksmu), pvz.:

Paragraph 1(b) shall not apply where the customer <...> uses only distance communication channels in concluding the contract, unless he specifically requests advice.

Actors in the alcohol beverage chain have been actively engaged in most Member States in enforcement of national regulations, and have declared their willingness to become more pro-active in enforcing regulatory and self-regulatory measures.

As an air passenger, you have right to <...> rerouting...

<...> a fixed-term worker in the public sector has no right to reinstatement <...>

<...> workers who, under Spanish law, have no statutory right to reinstatement <...>

<...> if the special purpose vehicle has not continuously complied with the requirement to be fully funded during the reporting period <...>

<...> the inspectors undertaking the on-the-spot check had failed to comply with the requirement that they be independent of the workers <...>

someone who is unable or unwilling to return to their country of origin owing to a well-founded fear of being persecuted for reasons of race, religion, nationality, membership of a particular social group, or political opinion.

1 dalies b punktas netaikomas, kai **klientas** <...> sudarydamas sutartį naudojami vien nuotolinio ryšio priemonėmis ir aiškiai **nepareiškia noro būti konsultuojamam** (=konsultuojamas, derinama su daiktavardžiu *klientas*).

Daugelio valstybių narių alkoholinių gėrimų grandinės **subjektai** aktyviai taikė nacionalines taisykles ir **išreiškė sieki būti aktyvesniais** (=aktyvesni) taikant (į sieki **aktyviau taikyti**) reguliavimo ir savireguliuojimo priemones.

Lėktuvų **keleiviai turi teisę** <...> **būti nukreiptais** (=nukreipti) kitais maršrutais...

<...> pagal terminuotą darbo sutartį dirbantis viešojo sektoriaus **darbuotojas neturi teisės būti gražintu** (=gražintas) į darbą

<...> darbuotojams, kurie pagal Ispanijos teisę **neturi** įstatymu garantuojamos **teisės būti gražintais** (=gražinti) į darbą <...>

<...> jeigu specialiosios paskirties įmonė nuolatos nesilaikė **reikalavimo būti visiškai finansuota** (=finansuotai) ataskaitiniu laikotarpiu <...>

<...> patikrinimą vietoje atliekantis inspektorius **neatitinka reikalavimo būti nepriklausomais** (=nepriklausomiems) nuo darbuotojų <...>

asmuo, kuris dėl visiškai pagrįstos **baimės būti persekiojamam** (=persekiojamam) dėl rasės, religijos, tautybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politinių įsitikinimų negali ar nenori grįžti į savo kilmės šalį

Jei asmeniniame sakinyje konstrukcija (*teisė būti kokiam*) atlieka papildinio funkciją, gali būti vartojamas arba būdvardiškojo žodžio naudininkas, arba vardininkas, pvz.:

Injured parties that belong to the defined group represented by the qualified entity but that have availed themselves of their right not to be represented

Nukentėjusiosioms šalims, kurios priklauso kompetentingos organizacijos atstovaujamai apibrėžtai grupei, bet kurios **pasinaudojo teise nebūti**

should not be bound by the decision.

He exercised his right not to be tried twice.

<...> they will continue to enjoy the following rights: non-discrimination on the basis of nationality, move and reside freely within the EU, <...>

atstovaujamomis (=atstovaujamos), toks sprendimas nėra privalomas.

Jis pasinaudojo teise nebūti **teisiamu** (=teisiamas) du kartus

<...> jie toliau galės naudotis šiomis teisėmis: teise nebūti **nediskriminuojamais** (=diskriminuojamiems / nediskriminuojami) dėl pilietybės, teise laisvai judėti ir apsigyventi ES, <...>

Jei sakinis beasmenis, būdvardiškas žodis derinamas su subjekto naudininku (kad ir nepasakomu), pvz.:

<...> the restriction of the statutory **right to reinstatement** to permanent public **servants** alone <...>

<...> whereas permanent public servants have a statutory right to reinstatement in such circumstances.

Fear of punishment represses reporting of lapses in safety margins.

... women find it difficult to make a complaint for fear of being publicly humiliated or dismissed.

<...> tai, kad įstatymu **garantuojama teisė būti gražintais** (=gražintiems) į darbą taikoma tik pagal nuolatinio darbo sutartis dirbantiems valstybės **tarnautojams** <...>

<...> o tokioje situacijoje esantiems nuolatiniam valstybės **tarnautojams teisė būti gražintais** (=gražintiems) į darbą **garantuojama** įstatymu.

Dėl **baimės būti nubaustais** (=nubaustiems) nepranešama apie saugos srityje padarytas klaidas.

... moterims sudėtinga pateikti skundą dėl baimės būti viešai **pažemintomis** ar **atleistomis** (=pažemintoms ar atleistoms) iš darbo.

Kaip **daiktavardžio pažymins** vartojama **bendraties ir naudininko** konstrukcija [*teisė, noras, galimybė, siekis...*] **būti kokiai** (*kokiai, kokiems, kokioms*) su nusakomuoju žodžiu derinama gimine ir skaičiumi, bet ne linksniu, pvz.:

consent to surrender

The Hearing Officer reviews <...> **requests** by third parties to be heard

Possibility of being recognised as a refugee

This appropriation is intended to cover the costs of preparatory training for officials in obtaining certification attesting to their capacity to perform the duties of administrator with a view to their possible transfer to a higher function group.

The harmonious co-existence of many languages is a powerful symbol of the EU's aspiration to be united, but at the same time, diverse.

...the EESC has also supported the efforts of civil society in the ORs to bring themselves closer to the EU and to be listened to and consulted more fully.

It is responding to the ongoing efforts of these authorities over recent years to secure recognition not only as actors but also...

In fact, not only the costs incurred when a company becomes listed, but also the annual costs associated with remaining on the market - both of which are considerable - are viewed by companies as a disincentive to becoming listed.

Compliance with fully funded requirement throughout the period

<...> whether the aforementioned employment conditions may also include **a right on the part of the worker to be reinstated** <...>

<...> including the right not to be tried or punished twice in criminal proceedings for the same criminal offence.

sutikimas būti perduotu (=perduotam)

Bylas nagrinėjantis pareigūnas tikrina <...> trečiųjų šalių **prašymus būti išklaustytais** (=išklaustytais)

Galimybė būti pripažintu (=pripažintam) pabėgėliu Šis asignavimas skirtas padengti išlaidoms, susijusioms su parengiamuoju pareigūnų mokymu, kurį baigus išduodamas sertifikatas, patvirtinantis jų kompetenciją dirbti administracinį darbą ir suteikiantis **galimybę būti perkeltais** (=perkeltiems) į aukštesnę pareigų grupę.

Darnus daugelio kalbų sambūvis – galingas ES **siekio būti vieninga**, bet kartu ir **įvairia** (=vieningai, bet kartu ir įvairiai) simbolis.

... EESRK savo ruožtu rėmė AR pilietinės visuomenės pastangas palaikyti glaudesnius ryšius su ES, taip pat jos **sieki būti atidžiau išklaudyta** (=išklaudytai) ir skatinti daugiau su ja konsultuotis.

Šis pasiūlymas atitinka vietos ir regionų valdžios institucijų nuolatinį pastarųjų metų **sieki būti pripažintomis** (=pripažintoms) ne tik dalyvėmis, bet ir...

Iš esmės įmonės nuo **noru būti įtrauktomis** (=įtrauktoms) į biržų prekybos sąrašus atgraso ne tik įtraukimo į sąrašus metu patiriamos išlaidos, bet ir metinės išlaidos, susijusios su išlikimu rinkoje (tiek vienos, tiek kitos yra labai didelės).

Reikalavimo būti visiškai finansuota (=finansuotai) laikymasis per laikotarpį

<...> ar tokia darbo sąlyga taip pat gali būti laikoma **darbuotojo teisė būti gražintu** (=gražintam) į darbą <...>

<...> įskaitant teisę **nebūti teisiamu** ar **baudžiamu** (=teisiamam ar baudžiamam) du kartus už tą patį nusikaltimą).

Jei žodis *teisė* eina tarinio papildiniu, su bendratimi *būti* vartojamas būdvardiškojo žodžio naudininkas, giminė ir skaičius priklauso to, kas yra tos teisės subjektas, pvz.:

<...> the practice of denying the right to reinstatement generally to workers on fixed-term contracts.

<...> **teisė būti gražintais** (=gražintiems) į darbą negali būti atimta iš visų pagal terminuotas sutartis dirbančių **darbuotojų** <...>

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 75.

likti koku, -ia išlikti koku, -ia

Su egzistavimo reikšme vartojamu veiksmažodžiu *likti* (*išlikti*, *palikti*) būdvardžių ar būdvardiškųjų žodžių įnagininkas nevartotinas būviui reikšti (taisoma dvejetainiu linksniu), pvz.:

Funds released in Members States...

Lėšos, kurios valstybėse narėse **liko nepanaudotomis** (=nepanaudotos)...

This forgotten humanitarian crisis remained one of DG ECHO's operational priorities...

Ši užmiršta humanitarinė **krizė liko vienu** (=vienas) iš GD ECHO veiklos prioritetų...

Thanks to special software managers of these websites all too often remain anonymous and elusive.

Dėl specialios įrangos šių interneto svetainių **administratoriai** dažniausiai **lieka anoniminiai** ir **nepagaunami** (=anoniminiai ir nepagaunami).

Copy of darytis (pasidaryti) koku, -ia mobility must remain voluntary

judumas turi **išlikti savanorišku** (=savanoriškas)

to enable older workers to remain active in the labour market

sudaryti vyresnio amžiaus **darbuotojams** sąlygas **išlikti aktyviais** (=aktyviems) darbo rinkoje

By its Judgment of 5 September 2011, the judicial panel of the Civil Cases Division of the Lithuanian Court of Appeal upheld the Judgment of the Kaunas regional court of 24 May 2010.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2011 m. rugsėjo 5 d. nutartimi Kauno apygardos teismo 2010 m. gegužės 24 d. **sprendimą paliko nepakeistu** (=nepakeistą).

Her car remained registered in Germany.

Jos automobilis **liko įregistruotu** (=įregistruotas) Vokietijoje.

Kaip daiktavardžio pažymins vartojama **bendraties ir naudininko** konstrukcija (*iš*)*likti kokiam*, pvz.:

"security" means the ability of a network and information system to resist accident or malicious action...

saugumas – tai tinklų ir informacinės **sistemos pajėgumas išlikti atsparia** (=atspariai) atsitiktiniams ar tyčiniams veiksams...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 80, 83.

Su jausenos, apsimetimo reikšmės veiksmažodžiais

Būdvardiškųjų žodžių įnagininkas su jausenos, apsimetimo reikšmės veiksmažodžiais *jaustis* (*pasijusti*), *atrodyti* (*pasirodyti*), *apsimesti* (*dėtis*) yra neteiktinas.

jaustis (pasijusti) koku, -ia

Būdvardiškųjų žodžių įnagininkas su veiksmažodžiu *jaustis*, *pasijusti* nevartotinas būviui reikšti, pvz.:

This in turn induces a sense of local identity and pride, as well as a feeling of ownership of and responsibility for activities.

Tai savo ruožtu skatina suvokti savo vietovės savitumą ir ja didžiuotis, taip pat **jaustis savarankiškais** ir **atsakingais** (=savarankiškiems ir atsakingiems) už joje vykdomą veiklą.

Another petitioner described how her community felt powerless against...

Kita peticijos pateikėja aprašo, kaip jos bendruomenė **pasijuto bejėge** (=bejėgė) prieš...

As a result, users may end up feeling isolated and may even use a virtual life as a substitute for real life.

Todėl naudotojai gali **pasijusti vienišais** (=vieniši) ir net savo tikrą gyvenimą iškeisti į virtualų.

What should Europe do to promote/help strengthen Ukrainian civil society, encourage citizens to get involved and feel responsible, and promote the inclusion of all its citizens?

Ką Europa turėtų daryti, kad padėtų sustiprinti Ukrainos pilietinę visuomenę, paragintų piliečius dalyvauti ir **pasijusti atsakingais** (=atsakingus) ir paskatintų visų piliečių dalyvavimą?

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 80, 83.

atrodyti (pasirodyti) koku, -ia

Būdvardiškujų žodžių įnagininkas su veiksmazodžiais *atrodyti, rodytis, pasirodyti* nevartotinas būviui reikšti, pvz.:

... which can make the position of the Union towards third countries seem unclear, and may weaken the legitimacy of the Union's external action.

It is essential that customs auditors are independent and impartial, not only in fact but also in appearance.

None of the partners **seemed to view** the arrangement **as ideal**

Moreover, the alternative scenario of postponing fiscal adjustment would prove much more costly.

It might have been **seen as appropriate** decision at that time, but...

Surveillance or safeguard measures confined to one or more regions of the Union may prove more suitable than measures applying to the whole Union.

Darbuotojus, pasirodžiusius darbe **neblaiviais** (=pasirodžiusius darbe **neblaivius**; kurie darbe pasirodo **neblaivūs**), perkelia į kitą vietą.

...dėl to Sąjungos pozicija trečiųjų šalių atžvilgiu gali **atrodyti neaiškia** (=neaiški) ir susilpninti Sąjungos išorės veiksmų teisėtumą.

Muitinės auditoriai privalo būti (ir **atrodyti nepriklausomais** ir **nešališkais** (=nepriklausomi ir nešališki).

Nė vienas iš partnerių šis **susitarimas neatrodė idealiu** (=idealus)

Be to, alternatyvi **galimybė** fiskalinį koregavimą atlikti vėliau **būtų pasirodžiusi** daug **brangesne** (=brangesnė).

Toks sprendimas galėjo **pasirodyti tinkamu** (=tinkamas) tuo metu, bet...

Priežiūros arba apsaugos priemonės, taikomos tik vienam ar keliems Sąjungos regionams, gali **pasirodyti tinkamesnėmis** (=tinkamesnės) už visai Sąjungai taikomas priemones.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1),83.

[Miliūnaitė 2012, 51.](#)

apsimesti (dėtis) koku, -ia

Su apsimetimo reikšmės veiksmazodžiais *dėtis, apsimesti* būdvardžių ar būdvardiškujų žodžių įnagininkas vengtinas (taisoma dvejetainiu linksniu), pvz.:

Jis dedasi nieko **nesuprantančiu** (=nesuprantąs).

... the taxable person pretended that he wished to pursue a particular economic activity...

Par sa présence aux réunions, la requérante a adhéré ou tout au moins a fait croire aux autres participants qu'elle adhérerait en principe au contenu des accords anticoncurrentiels qui y étaient conclus

...a lot of companies pretend to be green just to charge higher prices

... apmokestinamasis **asmuo apsimeta ketinančiu** (=ketinantis) pradėti konkrečią ekonominę veiklą...

Savo dalyvavimu susitikimuose **ieškovė** pritarė ar bent jau kitų dalyvių akyse **dėjosi** iš esmės **pritariančia** (=pritarianti) tuose susitikimuose sudarytų antikonkurencinių susitarimų turiniui.

... daug bendrovių **dedasi „žaliomis“** (=„žalios“) tik tam, kad galėtų pakelti kainas.

Plg. *Kalbos patarimai* 2(1),83.

[Miliūnaitė 2012, 51.](#)

Su statuso suteikimo reikšmės veiksmazodžiais

Būdvardiškujų žodžių įnagininkas su statuso suteikimo reikšmės veiksmazodžiais būviui reikšti: *išrinkti koku, pripažinti koku* laikoma norma, *paskelbti koku* – šalutiniu normos variantu, *(pa)skirti koku* vengtiną, *įregistruoti koku* neteiktina.

išrinkti koku, -ia

Su veiksmazodžiu *išrinkti* vartojamas būdvardiškojo žodžio įnagininkas (kiti linksniai neteiktini, plg. [išrinkti kuo](#)), pvz.:

Mūsų projektas išrinktas **geriausiu** (| **kaip geriausias**).

The winning project linked up hospitals dealing with heart and vascular diseases in a computer network that enabled them to exchange information.

Geriausiu buvo **išrinktas** projektas, kurį vykdant širdies ir kraujagyslių ligų ligoninės buvo sujungtos kompiuteriniu tinklu, suteikusių joms galimybę keistis informacija.

Dar žr. www.vlkk.lt/konsultacijos/4629-istrinkti-kuo-inagininkas.

patvirtinti koku

Su statuso suteikimo reikšmės veiksmažodžiu *patvirtinti* būdvardiškųjų žodžių įnagininkas **nevertotinas / vengtinas / laikomas šalutiniu normos variantu, pvz.:**

Changes to the trusted account list shall be proposed for execution and finalised through the procedure set out in Article 35.

Patikimų sąskaitų sąrašo pakeitimai siūlomi ir **patvirtinami galutiniais** (–tvirtinami **kaip galutiniai**) 35 straipsnyje nustatyta tvarka.

pripažinti koku, -ia / kokį, -ią

Su statuso suteikimo reikšmės veiksmažodžiu *pripažinti* būdvardiškųjų žodžių įnagininkas ir **dvejybinis linksnis** laikomi lygiaverčiais normos variantais (plg. *pripažinti ku*), pvz.:

Įstatymo straipsnis **pripažintas netekusiu** (| **netekęs**, psn.) galios.

The other territories of Argentina are recognised as having a free of foot and mouth disease with vaccination status and only imports of de-boned and matured fresh meat from those territories into the Community are authorised.

Consequently, only territories where the movement of bee hives and brood can be controlled and which are geographically isolated enough to prevent the migration of bees from the outside can be recognised as disease-free.

the applicant ... can be declared able to drive on an individual basis, subject to neurological opinion.

Kitos Argentinos **teritorijos**, kuriose gyvūnai vakcinuojami, **pripažintos neturinčiomis** (| **neturinčios**) snukio ir nagų ligos ir iš šių teritorijų į Bendriją leidžiama importuoti tik šviežią mėsą be kaulų ir brandintą šviežią mėsą.

Todėl **neužkrėstomis** (| **neužkrėstos**) gali būti **pripažintos tik teritorijos**, kuriose įmanoma kontroliuoti bičių avilių ir perų judėjimą ir kurios yra geografiškai pakankamai izoliuotos, kad būtų galima užkirsti kelią bičių migracijai iš išorės.

toks asmuo atskirais atvejais, atsižvelgiant į neurologo nuomonę, gali būti pripažįstamas **tinkamu** (| **tinkamas**) vairuoti.

Standartinėse teisės aktų formuluotėse nusistovėjusi konstrukcija *pripažinti koku*, pvz.:

The Government of the Republic of Lithuania would <...> support the applicants' request **to declare** the action admissible...

By order of 24 March 2011, the General Court **declared the action** brought in Case T-36/10 clearly **inadmissible**

...in the case of a former minister of defence **convicted** in the first instance **on** charges of bribery...

The Court of Appeal **held that** El Fatmi was guilty of participating in a criminal organisation with a terrorist intent...

Lietuvos Respublikos Vyriausybė <...> palaikytų ieškovų prašymą **pripažinti** ieškinį **priimtinu**

2011 m. kovo 24 d. nutartimi Bendrasis Teismas **pripažino** byloje T-36/10 pareikštą **ieškinį** akivaizdžiai **nepriimtinu**.

... buvusio gynybos ministro byloje, kurioje pirmosios instancijos teismas **jį pripažino kaltu** dėl kyšininkavimo...

Apeliacinis teismas **Nouredine'ą El Fatmi pripažino kaltu** dėl dalyvavimo teroristinių tikslų turinčioje nusikalstamoje organizacijoje...

Pažyminiu einantis vardininkas *koks pripažintas* padarytų tekstą neaiškų, tad vartojamas tik įnagininkas (*koku pripažintas kas*), pvz.:

non-medical costs that are deemed necessary

būtinomis **pripažintos** ne medicininio pobūdžio išlaidos

Dar žr. [Miliūnaitė 2012, 52](#).

(pa)skelbti koku, -ia

Su statuso suteikimo reikšmės veiksmažodžiu *(pa)skelbti* būdvardiškojo žodžio įnagininkas ir galininkas laikomi lygiaverčiais normos variantais, pvz.:

Po dvejų metų **jaunuolį paskelbė dingusiu** (| **dingusį**) be žinios.

Teismas apskųstąjį Komisijos **sprendimą paskelbė negaliojančiu** (| **negaliojantį**).

Įstatymą **paskelbė netekusiu** (| **netekusį**) galios.

... such products, services and transactions identified as low risk by the competent authorities of the home Member State of the obliged entities.

... tokie produktai, paslaugos ir sandoriai, **kuriuos** kompetentingos įpareigotųjų subjektų **buveinės** valstybės narės valdžios institucijos **paskelbė nerizikingais** (| **nerizikingus**).

The petitioner points to the numerous other similar cases currently being denounced...

Peticijos pateikėja nurodo keletą kitų panašių bylų, kurių **sprendimai** šiuo metu **paskelbti negaliojančiais** (**negaliojantys**)...

The Belgian authorities have not demonstrated that these measures can be declared compatible under Article 106(2) of the TFEU.

Belgijos valdžios institucijos neįrodė, kad šios priemonės gali būti paskelbtos **suderinamomis** (**suderinamos**) pagal SESV 106 straipsnio 2 dalį.

Vis dėlto tam tikrame kontekste teiktinesnis įnagininkas (galininkas trukdytų suprasti tekstą), pvz.:

... the directive is not to apply to supply contracts which are declared secret ...

... direktyva nėra taikoma prekių pirkimo **sutartims**, kurios yra **paskelbtos slaptomis**...

Dar žr. [Miliūnaitė 2012](#), 52.

(pa)skirti kokiui, -ia

Su statuso suteikimo reikšmės veiksmazodžiu *(pa)skirti* būdvardžių ar būdvardiškujų žodžių įnagininkas laikomas šalutiniu normos variantu (pagrindinis – dvejybinis linksnis), pvz.:

... **appointed** the former Joint Undertaking's Internal Auditor **to assume** the IAC role...

... ankstesnį bendrosios įmonės vidaus **auditorių paskyrė** atsakingu (|| **atsakingą**) už vidaus audito skyriaus veiklą (|| **paskyrė** už vidaus audito skyriaus veiklą **atsakingu pareigūnu**)...

... **ait désigné** l'ancien auditeur interne de l'entreprise commune **pour assumer** le rôle de la structure d'audit interne ...

Protocols for communication with the competent authorities designated by other Member States as being responsible for the specific control and inspection programme for cod.

Pranešimo kompetentingoms institucijoms, kurias kitos valstybės narės **paskyrė** atsakingomis (|| **atsakingas**) už specialią menkių kontrolės ir inspektavimo programą, protokolai.

<...> Member States, to avoid any delay in the payment of compensation to the victim, should ensure that one of those parties **is designated as being responsible** in the first instance for paying compensation pending resolution of the dispute.

Kad būtų išvengta delsimo atlyginti žalą, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad <...> viena iš šių šalių būtų **paskirta** privalančia (|| **privalanti**) iš pradžių išmokėti žalos atlyginimą iki bus išspręstas ginčas.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 85;

[Miliūnaitė 2012](#), 52

www.vlkk.lt/konsultacijos/6831-skirti-kokiu.

(pa)daryti ką kokiui, -ia

Su statuso suteikimo veiksmazodžiu *daryti* būdvardžių ar būdvardiškujų žodžių įnagininkas nevertotinas (taiso dvejybinis linksnis), pvz.:

Member States have the option to make written contracts between milk producers and processors compulsory.

Valstybės narės turi galimybę **padaryti** pieno gamintojų ir perdirbėjų rašytines **sutartis privalomomis** (=privalomas).

such change in no way invalidates the procedure followed during the first request

toks pakeitimas jokių būdu **nedaro procedūros**, kurios buvo laikomasi teikiant pirmąjį prašymą, **negaliojančia** (=negaliojančios)

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 84.

(įsi)registruoti kokiui, -ia

Būdvardiškojo žodžio įnagininkas nevertotinas su veiksmazodžiu *įregistruoti* (*įsiregistruoti*) lyginamajam būviui reikšti. Keičiama *kaip* ir dvejybinio linksnio konstrukcija, pvz.:

Šį butą įregistravo **tarnybiniu** (=kaip **tarnybini**).

owners of Union fishing vessels registered as active

Sąjungos žvejybos laivų savininkams, kurių laivai **įregistruoti naudojami** (=kaip **naudojami**)

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 71.

Su virsmo reikšmės veiksmažodžiais

Būdvardiškujų žodžių įnagininkas būviui reikšti su virsmo reikšmės veiksmažodžiais (*virsti, tapti, darytis*, iš dalies (*pa*)likti) vertinamas nevienodai: *darytis koku*, **padaryti koku**, *tapti koku*, (*pa*)likti *koku* – vengtina, o **paversti koku**, *virsti koku* – norma.

darytis (pasidaryti) koku, -ia

Su **virsmo** reikšmės veiksmažodžiais *darytis, pasidaryti* būdvardžių (ar būdvardiškai vartojamų žodžių) **įnagininkas tarinio vardinei daliai reikšti** yra vengtinas (taisomas dvejetainiu linksniu), pvz.:

The body that brings the national chiefs together - the European Council - has been gaining importance even before...

Every day the pollution makes the *ria* less productive and more dirty for bathing.

The contents of the plant passport (Annex VI of the Regulation Draft) are becoming more extensive than before.

Two unpleasant things happened, which is why this step **made** in 2000 became extremely **unpopular**.

Institucija, vienijanti valstybių narių vadovus – Europos Vadovų Taryba – ėmė **darytis svarbia** (**–svarbi**) dar iki tol, kai...

Dėl taršos estuarijos produktyvumas kasdien mažėja, o jos vanduo **darosi** vis mažiau **tinkamu** maudynėms (**–tinkamas** maudynėms; **tinkamas** maudytis).

Augalo paso turinys (reglamento projekto VI priedas) **darosi išsamesniu** (**–išsamesnis**) negu anksčiau.

Atsitiko du nemalonūs dalykai, dėl kurių šis sprendimas 2000 m. **pasidarė** labai **nepopuliariu** (**–nepopuliarus**).

Plg. *Kalbos patarimai* 2(1), 79, 83; [Miliūnaitė 2012](#), 51.

(pa)daryti koku

Su **virsmo** reikšmės veiksmažodžiu *daryti (padaryti)* būdvardžių (ar būdvardiškai vartojamų žodžių) **įnagininkas tarinio vardinei daliai reikšti** yra vengtinas (taisoma dvejetainiu linksniu), pvz.:

Norėčiau **padaryti** pasaulį **kitoku** (**–kitokį**)

Kartais ir paprasti sprendimai **padaro** būstą **šiltesniu** (**–šiltesnį**).

Pašalpos grindžiamos darbdavių ir profesinių sąjungų darbo sutartimis net ir tada, kai valstybės valdžios įstaigos jas yra padariusios **privalomomis** (**–privalomas**).

bandymas **padaryti** finansinę analizę **pažangia** (**–pažangią**).

It is not possible to keep Mr Sarkozy and Mr Berlusconi happy...

...to put forward recommendations to make the system more robust.

... to reduce the price of energy-efficient vehicles and make them competitive...

... to improve such protection and to make it more equivalent...

The combination of these two elements tends to make budget surveillance weaker and less transparent.

Neįmanoma N. Sarkozy ir S. Berlusconi **padaryti laimingais** (**–laimingus**)...

... pateikti rekomendacijų, kaip sistemą **padaryti tvaresne** (**–tvaresnę**).

... sumažinti efektyvios įrangos kainą ir **padaryti ją konkurencingesnę** (**–konkurencingesnę**)

... pagerinti tokią apsaugą bei **padaryti ją lygiavertiškesnę** (**–lygiavertiškesnę**)...

Šių dviejų elementų derinys silpnina biudžeto kontrolės efektyvumą ir **dar** ją mažiau **skaidria** (**–skaidrią**).

tapti koku, -ia

Su **virsmo** reikšmės veiksmažodžiais *tapti, darytis, pasidaryti* būdvardžių (ar būdvardiškai vartojamų žodžių) **įnagininkas tarinio vardinei daliai reikšti** yra vengtinas (taisoma dvejetainiu linksniu), pvz.:...

Because of the crisis some **creditors became more prudent** to grant a credit to SMEs.

The **decision** at first instance did not **become final** as a result of a judgment of a national court ruling at final instance, but as a result of not having been appealed within the time-limit prescribed by Austrian law.

Dėl krizės kai kurie **kreditoriai**, išduodami kreditus MVĮ, **tapo atsargesniais** (**–atsargesni**).

Pirmosios instancijos teismo **sprendimas tapo galutiniu** (**–tapo galutinis**; **įsiteisėjo**) ne dėl to, kad nacionalinis paskutinės instancijos teismas priėmė sprendimą, bet dėl to, kad jis nebuvo apskųstas per Austrijos teisės nustatytą terminą.

<...> it is immaterial that the entry **ban** imposed on the third-country national has **become final** at the time when he submits his application <...>

<...> the **measures** entered into force on 15 September 2014 and thus **become binding** upon the Contracting Parties as from that date.

Nothing in this Agreement shall oblige Australia to protect a traditional expression listed in Annex III **which** is not or **ceases to be protected** in its country of origin...

The success of that strategy depends on markets **reverting to less stressed conditions**.

<...> while enhancing the competitiveness of the European chemical industry and its value chains <...>

Rural development measures: these are intended to help **farmers** modernise their farms and **become more competitive**...

These elements can help **Europe to reduce dependence** on energy imports...

It must be demonstrated that the **decisions** notified to the Commission **do not become void**.

<... > nesvarbu, jog **sprendimas** uždrausti trečiosios šalies piliečiui atvykti į šalį **yra tapęs galutiniu** (–galutinis) tuo momentu, kai šis pateikia prašymą <...>

<...> **priemonės** įsigaliojo 2014 m. rugsėjo 15 d. ir nuo tos dienos **tapo privalomomis** (–**privalomos**); derinama su daiktavardžiu *priemonės*) susitariančiosioms šalims.

Jokia šio susitarimo nuostata neįpareigoja Australijos saugoti III priede nurodyto tradicinio termino, **kuris** nėra saugomas ar **tampa nebesaugomu** (–**nebesaugomas**) kilmės šalyje...

Tos strategijos sėkmė priklauso nuo to, ar **sąlygos** rinkose **tapo palankesnėmis** (–palankesnės).

<...> kartu padės Europos chemijos pramonei bei jos vertės grandinėms tapti **konkurencingėmis** (–**konkurencingėmis**) <...>

Kaimo plėtros priemonės. Tai priemonės, skirtos padėti **ūkininkams** modernizuoti savo ūkius ir **tapti konkurencingais** (–konkurencingais)...

Šie elementai gali padėti **Europai tapti** mažiau **priklausoma** (–**priklausomai**) nuo energijos importo...

Turi būti įrodoma, kad **sprendimai**, apie kuriuos pranešta Komisijai, **netampa negaliojančiais** (–**negaliojantys**)

Įnagininkas su veiksmožodžiu *tapti* vartojamas, kai būdvardis sudaiktavardėja, pvz.:

Šis žaidėjas **tapo atsarginiu**.

Kaip pažymins vartojama **bendraties** *tapti* ir būdvardiškojo žodžio **įnagininko** konstrukcija neteiktina (taisoma *siekis (noras...) tapti kokiam*), pvz.:

<...> such support <...> does not dissuade renewable energy producers from **becoming more competitive**

<...> transparency enhances public trust in the European institutions by allowing citizens to be informed in the Union's decision-making process and, in this way, contribute to **making** the EU **more democratic**.

<...> new buildings keep the EU reach its climate change objectives and **become less dependent** on imported and expensive energy.

The lack of capital for modernisation investment and the lack of working capital were the main reasons why the company did not succeed **in reaching viability**.

<...> dėl jos [tokios paramos] nesumažėja atsinaujinančiosios energijos gamintojų **siekis tapti konkurencingais** (=konkurencingais).

<...> skaidrumas didina visuomenės pasitikėjimą Europos institucijomis, nes piliečiams suteikiama galimybė būti informuotiems apie ES sprendimų priėmimo procesą ir taip prisidėti prie ES **siekio tapti demokratiškesne** (=demokratiškesnei).

<...> naudojant naujus pastatus būtų prisidedama prie ES klimato kaitos tikslų ir jos **siekio tapti mažiau priklausoma** (=priklausomai) nuo importuojamos ir brangios energijos.

Kapitalo investicijų įmonei modernizuoti ir apyvartinių lėšų trūkumas buvo pagrindinės bendrovės **nesėkmės bandant tapti perspektyvia** (=perspektyviai) priežastys.

Kaip pažymins vartojama **dalyvio** *tapęs (tapsiąs, tampantis)* ir būdvardiškojo žodžio **įnagininko** konstrukcija (*tapęs koku ar koku tapęs*) laikoma normos variantu, pvz.:

Mugės, jau **tapusios tradicinė**¹⁰ (| **tradicinės; kuri jau tapo tradicinė**), šiomet atsisakėme.

Upon **becoming insolvent** or overindebted, a debtor must file an application seeking permission to open **insolvency proceedings** within a period of 30 days.

<...> an administrative decision that became final by

Tapęs nemokiu (| **nemokus**) arba **pernelyg išsiskolinęs** skolninkas turi per 30 dienų pateikti prašymą leisti pradėti nemokumo bylą.

<...> administracinio sprendimo, **tapusio galutiniu**

¹⁰ Iki šiol toks įnagininkas griežtai taisytas kilmininku.

virtue of a judgment, delivered by a court of final instance <...>

Names that have become generic may not be registered as protected designations of origin or protected geographical indications.

Laguiole – Une production traditionnelle **devenue tendance**

... la Cour a de nouveau mis l'accent sur l'exigence de stabilité des décisions juridictionnelles **devenues définitives**...

Community law does *not* require that administrative bodies be placed under an obligation, in principle, to reopen an administrative decision **which has become final**.

Le droit communautaire *n'exige pas* qu'un organe administratif soit, en principe, obligé de revenir sur une décision administrative **ayant acquis un [...] caractère définitif**

Where Eurojust has coordinated an investigation or prosecutions, the national members concerned shall inform Eurojust and the other Member States concerned of all judicial decisions relating to the case **which have become final**....

... it prevents a court from re-examining the pleas dealt with in a judgment **which has become final** ...

... elle s'oppose à ce que le Tribunal examine de nouveau les moyens traités dans un arrêt **devenu définitif**...

(tapusio galutinio; kuris tapo galutinis) pagal galutinės instancijos teismo sprendimą <...>

Bendriniais tapusių pavadinimų (| Pavadinimų, kurie jau yra tapę bendriniai,) registruoti kaip saugomų kilmės vietos nuorodų ar saugomų geografinių nuorodų negalima.

Laguiole – mačingais tapę (| į mačą atėję) tradiciniai gaminiai

... Teisingumo Teismas vėl pabrėžė galutiniais tapusių teismo sprendimų stabilumo reikalavimą...

Bendrijos teisė nereikalauja, kad administracinės institucijos iš esmės būtų įpareigosos peržiūrėti <...> galutiniu... tapusi (| įsiteisėjusi) administracinį sprendimą (| sprendimą, kuris tapo galutinis)

Jeigu tyrimą arba baudžiamąjį persekiojimą koordinavo Eurojustas, susiję nacionaliniai nariai Eurojustui ir kitoms susijusioms valstybėms narėms praneša apie visus su byla susijusius galutiniais tapusius teismo sprendimus...

... remiantis ja teismui draudžiama iš naujo nagrinėti pagrindus, jau nagrinėtus galutiniu tapusiam teismo sprendime...

Visa dalyvinė konstrukcija *tapęs koks* vartojama įnagininko linksniu (*tapusiu koku*), kai to reikalauja kitas veiksmažodinis žodis (pvz., *laikyti, pavadinti*), pvz.:

For the purpose of paragraph 1, a design shall be deemed to **have been made available** to the public within the Community if <...>

Taikant šio straipsnio 1 dalies nuostatas, dizainas **laikomas tapusiu prieinamu** Bendrijos visuomenei, jeigu <...>

Plg. *Kalbos patarimai* 2(1), 81, 84, 94;

Dar žr. [Miliūnaitė 2012](#);

www.vlkk.lt/konsultacijos/12652-inagininkas-dvejybinis-kilmininkas.

virsti koku, -ia

Kintamajai būsenai pabrėžti su **virsmo** reikšmės veiksmažodžiu *virsti* vartojamas būdvardžių (ar būdvardiškai vartojamų žodžių) **inagininkas**, pvz.:

... describes how what was meant to be a common market **was becoming** an un-common one.

... aprašoma, kaip tai, kas turėjo būti bendroji rinka, pamažu **virto** ne **bendraja**.

Dar žr. [virsta koks](#)

Su įvardijimo reikšmės veiksmažodžiais

Būdvardiškųjų žodžių įnagininkas su įvardijimo reikšmės veiksmažodžiais (*laikyti koku, vadinti koku*) laikomas norma.

laikyti koku, -ia

a) Su veiksmažodžiu *laikyti*, vartojamu reikšme „turėti kokioje padėtyje, neleisti ištrūkti“, būdvardiškojo žodžio įnagininkas neteiktinas (vartojamas dvejetainis linksnis), pvz.:

... teismas be pagrindo nurodė, jog pareiškėjas trukdo priimti sprendimą ar gali pasislėpti, ir todėl privalo toliau **būti laikomas sulaikytu (=sulaikytas)**...

Įkateisminio tyrimo metu įtariamieji gali būti **laikomi suimtais** (=suimti) iki 18 mėnesių...

Aux termes de l'article 12 de la décision-cadre, intitulé « Maintien de la personne en détention »

Article 12 of that framework decision, entitled 'Keeping the person in detention', provides:

Keeping the requested person in detention

At least 16 journalists are currently detained

<...> to prevent concessionaires from keeping idle the areas attributed to them.

Pagrindų sprendimo 12 straipsnyje „Asmens laikymas **suimtu** (=suimto; **įkalinto** laisvės atėmimo vietoje; Asmens kalinimas)“ nurodyta

Prašomo perduoti asmens **laikymas įkalintu** (=laikymas **įkalinto**; **kalinimas**)

šiuo metu ne mažiau kaip 16 žurnalistų **laikomi įkalintais** (=laikomi **įkalinti**; yra **kalinami**)

<...> užtikrinti, kad koncesioninkai nelaikytų jiems skirtų plotų **ne naudojamais** (=nenaudojamų).

b) Su **įvardijimo reikšmės** veiksmažodžiu *laikyti* „manyti kokią esant“ vartojamas būdvardiškojo žodžio įnagininkas (kiti linksniai neteiktini), pvz.:

The agreement to submit this proposal to the Bureau will be considered valid in absence of any written objections sent to the secretariat (educ@cor.europa.eu) by 22 January end of the day.

The eligibility of expenditure shall begin on the date of the first damage referred to in paragraph 1.

<...> cancellation procedures which have been suspended shall be **deemed to be closed** <...>

The figures and budget headings concerning the contributions by the EFTA States are still to be discussed with them and must therefore be **regarded as provisional**.

... only 30 % of students in the EU can be **considered as digitally competent**.

Your complaint is **deemed** to have been withdrawn as from <...>

<...> the appellants <...> must **be considered** to have withdrawn that head of claim.

<...> à des sociétés non-résidentes **considérées**, par l'autorité fiscale, **comme n'étant pas les bénéficiaires effectifs** de ces intérêts et ne **pouvant** <...>

Pritarimas pateikti šį pasiūlymą biurui bus **laikomas galiojantis** (=galiojančiu), jeigu iki sausio 22 d. vakaro sekretariatui (educ@cor.europa.eu) raštu nebus pateikta prieštaravimų.

Laikotarpis, kuriuo patirtos išlaidos **laikomos atitinkančios** (=atitinkančiomis) reikalavimus, pradedamas skaičiuoti nuo 1 dalyje nurodytos pirmosios žalos dienos.

<...> panaikinimo procedūros, kurios buvo sustabdytos, **laikomos užbaigtos** (=užbaigtomis) <...>

Su ELPA valstybių įnašais susiję duomenys ir biudžeto išlaidų kategorijos dar bus svarstomi su šiomis šalimis, todėl **juos** reikia **laikyti preliminarūs** (=preliminariais).

... tik 30 proc. Europos Sąjungos moksleivių galima **laikyti turinčius** (=turinčiais) skaitmeninio raštingumo įgūdžių.

Jūsų skundas nuo <...> **laikomas atšauktas** (=atšauktu) atšauktu.

apeliantai <...> turi būti **laikomi atsiskę** (=atsisakiusiais) šio reikalavimo.

<...> bendrovėms nerezidentėms, kurias mokesčio administratorius **laiko nesančias** (=nesančiomis) tikrosiomis šių palūkanų savininkėmis ir todėl **negalinčias** (=negalinčiomis) <...>

Įvardijimo reikšmės veiksmažodis *laikyti* reikalauja įnagininko iš būdvardiškojo žodžio ir jo valdomų žodžių (nesvarbu, kad kitu atveju būtų vartojamas kitas linksnis), pvz.:

... a design shall be deemed to have been made available to the public within the Community if...

The design shall not, however, be deemed to have been made available to the public for the sole reason that...

... dizainas **laikomas tapęs prieinamas** (=tapusiu prieinamu) Bendrijos visuomenei, jeigu...

Tačiau dizainas **nelaikomas tapęs prieinamas** (=tapusiu prieinamu) visuomenei vien dėl to, kad...

Dar žr. [Miliūnaitė 2012, 52](#).

(pa)vadinti koku,-ia

Su įvardijimo reikšmės veiksmažodžiu *(pa)vadinti* vartojamas būdvardiškojo žodžio įnagininkas (dvejybiniai linksniai vengtini), pvz.:

The time-span during which the accommodation of people made homeless by the disaster may be considered temporary should also be defined.

Initially the police refused to launch an investigation of the matter and trivialised the situation.

Taip pat derėtų nustatyti laikotarpį, kuriuo dėl nelaimės benamiais tapusių žmonių **apgyvendinimas** gali būti **vadinamas laikinas** (=laikinu).

Iš pradžių policija atsisakė pradėti tyrimą minėtuoju klausimu ir **situaciją pavadino nereikšmingą** (=nereikšminga).

...provisions which are classified as "confidential"...

... nuostatas, kurias vadino **konfidencialias** (–**konfidencialiomis**)...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 18;
[Miliūnaitė 2012](#), 52.

H.5.6. Artimas polinksniui įnagininkas

Dažnai pertekliniai ir artimi polinksniams įnagininkai *adresu, atveju, atžvilgiu, būdu, etapu, laiku, metu, pagalba, pagrindu, požiūriu, sąskaita, tvarka* vertinami nevienodai.

adresu

Konstrukcija su polinksnio reikšme vartojamu įnagininku *adresu* vengtina objektui reikšti, kai nežymima vieta, pvz.:

Daug kritiškų pastabų galima pasakyti **valdininkijos adresu** (–**apie valdininkiją; apie valdininkus; valdininkams; dėl valdininkų darbo**).

Let us be under no illusions, let us refrain from telling the Turks anything and everything...

Nepuoselėkime iliuzijų, susilaikykime nuo bet kokių **pastabų Turkijos adresu** (–**Turkijai; apie Turkiją; dėl Turkijos**)

However, we should say something to the European Union.

Tačiau kai ką turėtumėm **pasakyti ir Europos Sąjungos adresu** (–**apie Europos Sąjungą**).

That is quite an accusation, and one which is also directed at the OSCE and the Human Rights Commission of the Council of Europe.

Tai gana rimtas kaltinimas, taip pat **kaltinimas ESBO ir Europos Tarybos žmogaus teisių komisijos adresu** (–**kaltinimas ESBO ir Europos Tarybos žmogaus teisių komisijai; ESBO ir Europos Tarybos žmogaus teisių komisijos kaltinimas**).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 89.

atveju

Konstrukcija su polinksnio reikšme vartojamu įnagininku *atveju laikui reikšti* (kartais su priešasties atspalviu) laikoma šalutiniu normos variantu, pvz.:

Ligos paūmėjimo atveju (|| **Paūmėjus ligai**) būtina kreiptis į gydytoją.

Pavėlavimo atveju (|| **Pavėlavus**) į salę neįleidžiama (|| **Pavėlavusieji** į salę **neįleidžiami**).

Banko steigimo atveju (|| **Steigiant banką**) nurodomi steigėjai.

Išankstinio importo atveju (|| **Iš anksto importuojamos**) prekės turi būti išvežtos per du mėnesius

Komisija neprivalo išmokėti kompensacijos ar **padengti išlaidų sužalojimo ar ligos atveju** (|| **dėl sužalojimo ar ligos patirtų išlaidų**)

The possibility for a Member State to impose, on the basis of national law, sanctions against an intra-corporate transferee's employer established in a third country **in the case of** non-compliance with the terms and conditions of employment <...> should remain unaffected.

valstybės narės turima galimybė remiantis nacionaline teise trečiojoje šalyje įsisteigusiam bendrovės viduje perkeliama asmens darbdaviui nustatyti sankcijas **įdarbinimo sąlygų <...> nesilaikymo atveju** (|| **jei nesilaikoma įdarbinimo sąlygų; jei jis nesilaiko įdarbinimo sąlygų**) turėtų likti nepakitusi;

Their limited number compared to all other depositors minimises the impact on financial stability **in the case of** a bank failure.

Palyginti su visais kitais indėlininkais, jų skaičius ribotas, todėl banko **įsipareigojimų nevykdymo atveju** (|| **bankui neįvykdžius įsipareigojimų; jei bankas neįvykdytų įsipareigojimų**) poveikis finansiniam stabilumui būtų minimalus.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 89.

Jei laiko reikšmės nėra, polinksnio reikšme vartojamas įnagininkas *atveju* vengtinai sąlygai reikšti, pvz.:

'depositor' means the holder or, **in the case of a joint account**, each of the holders, of a deposit;

indėlininkas – indėlio savininkas arba, **bendros sąskaitos atveju**, (– arba, **jei sąskaita bendra**), kiekvienas indėlio savininkas;

The operator shall carry out all the measures ordered by the competent authorities in accordance with Article 64 (3) and (5) and 65 without delay and, at

Veiklos vykdytojas visas priemones, nurodytas kompetentingų institucijų pagal 64 straipsnio 3 ir 5 dalis ir 65 straipsnį, taiko nedelsdamas, o **produktų**

the latest, in the case of products, within 60 days from...

atveju (–**dėl produktų**) jas įvykdo ne vėliau kaip per 60 dienų nuo...

Jei laiko reikšmės nėra, polinksnio reikšme vartojamas įnagininku *atveju* vengtiną objektui reikšti, pvz.:

In July 2012 the Commission informed Parliament that **in the case of** 50 legislative acts **proposals** have already been adopted and that in the case of 75 legislative acts work is continuing and proposals are in preparation.

2012 m. liepos mėn. Komisija informavo Parlamentą, kad **50 teisės aktų atveju** (–**dėl 50 teisės aktų**) buvo priimti pasiūlymai, o **75 teisės aktų atveju** (–**dėl 75 teisės aktų**) darbas tęsiamas ir pasiūlymai rengiami (–2012 m. liepos mėn. Komisija informavo Parlamentą, kad **50 teisės aktų pasiūlymai priimti, o su 75 teisės aktais darbas tęsiamas ir jų pasiūlymai rengiami.**)

Konstrukcija su polinksnio reikšme vartojamu įnagininku *atveju* vengtiną subjektui ar adresatui reikšti, pvz.:

‘placing on the market’ means supplying or making available to another party in the Union for the first time, for payment or free of charge, or using for its own account **in the case of a producer**, and includes the customs release for free circulation in the Union; Competent authorities should be able to impose administrative pecuniary penalties that are actually deterring, for instance up to an amount of one million or higher **in case of natural persons**, and up to some percentage of total annual turnover in the preceding business year **in the case of legal persons or any other entities**.

pateikimas rinkai – tiekimas arba galimybės gauti sudarymas kitam subjektui Sąjungoje pirmą kartą, už užmokestį arba nemokamai, arba, **gamintojo atveju**, (–**paties gamintojo**) naudojimas savo reikmėms, įskaitant muitinį išleidimą į laisvą apyvartą Sąjungoje; Kompetentingos institucijos turėtų galėti skirti administracines pinigines baudas, kurios iš tikrųjų būtų atgrasančios, pavyzdžiui, **fizinių asmenų atveju** (–**fiziniam asmenims**) sudarytų iki milijono arba didesnę sumą, o **juridinių asmenų arba kitų subjektų atveju** (–**juridiniams arba kitiems subjektams**) sudarytų iki tam tikro bendrosios metinės apyvartos praėjusiais veiklos metais procento.

Nežinau, kur kišti:

... ensure compliance with substantial contractual obligations **in the case of** works, supplies or complex services

... užtikrinti, kad būtų laikomasi esminių sutartinių įsipareigojimų darbų, prekių ar kompleksinių paslaugų **sutarčių atveju** (–**numatytų** darbų, prekių ar kompleksinių paslaugų **sutartyse**; sudarant darbų, prekių ar kompleksinių paslaugų sutartis)

Daugiau neiškių pavyzdžių:

Présomption en cas de détention d’une participation de 100 %

Prezumpcija 100 proc. kapitalo turėjimo atveju

Vermutung im Fall einer 100%igen Beteiligung

Presumption where the parent company holds 100% of the shares

atžvilgiu

1. Įnagininkas *atžvilgiu* (polinksnio reikšme) neteiktinas **tiesioginiam santykiui su objektu** reikšti:

1.1. kai veiksmas, veikla (taip pat vertinimas pagal ypatybę) yra kreipiamas į asmenį, pvz.:

Nebuvo **imtasi jokių priemonių pažeidėjų atžvilgiu** (=prieš pažeidėjus).

Visų partnerių atžvilgiu (=Visiems partneriams) taikomi vienodi reikalavimai.

Savininko atžvilgiu (=savininkui) pritaikytas bankroto įstatymas.

Kodėl **vienų žmonių atžvilgiu** (=vieniems žmonėms) bausmė labai griežta...

Vežėjo atsakomybė **kiekvieno keleivio atžvilgiu** (=už kiekvieną keleivį)...

Jūs būsite korektiški **mūsų atžvilgiu** (=mums)...

Criminal proceedings were instituted against him...

Jo atžvilgiu (=Jam) buvo **iškelta** baudžiamoji byla...

... backed a travelling ban and the freezing of the accounts of those linked to the Magnitsky case

... pritarė siūlymui su S. Magnickio byla **susijusių asmenų atžvilgiu** (=susijusiems asmenims) taikyti kelionių draudimą ir įšaldyti jų banko sąskaitas.

crimes against children.

nusikaltimai vaikų atžvilgiu (=vaikams).

sexual abuse of children

seksualinė prievarta vaikų atžvilgiu (=prieš vaikus)

Parliament wished to fulfil its **duties towards the**

Parlamentas norėjo vykdyti savo **įsipareigojimus**

voters...

... exercising their **rights** as data subjects **towards** non-compliant data controllers...

... the **entities subject to** the proceedings have had the opportunity to comment.

intolerance directed **against** ethnic minorities

parental **responsibility over the child**

...at least one of the spouses has parental **responsibility in relation to the child** ...

EU's relative openness to foreign bidders

We do have a lot of leverage over Morocco here in the EU...

rinkėjų atžvilgiu (=rinkėjams)...

... **ginti** savo, kaip duomenų subjektų, **teises** reikalavimų nesilaikančių duomenų **valdytojų atžvilgiu** (=nuo reikalavimų nesilaikančių duomenų **valdytojų**)...

... subjektai, **kurių atžvilgiu vyksta** procedūra (=kuriems taikoma procedūra), turėjo galimybę pareikšti pastabų.

netolerancija **etninių mažumų atžvilgiu** (=etninėms mažumoms)

tėvų pareigos **vaiko atžvilgiu** (=vaikui; atsakomybė už vaiką)

... bent vienas iš sutuoktinių **turi tėvų pareigas vaiko atžvilgiu** (=yra atsakingas už vaiką)...

sąlyginis ES **atvirumas** konkursų **dalyvių** iš užsienio **atžvilgiu** (=konkursų **dalyviams** iš užsienio)

ES turi daug **įtakos svertų Maroko atžvilgiu** (=įtakos **Marokui svertų**)

1.2. kai veiksmas kreipiamas (krypsta) į **objektą**, pvz:

The public's intolerance of railway accidents, as compared with their relative tolerance of road accidents, is a key factor when analysing the industry.

...preclude the member state from charging VAT at the standard rate on the supply of the excluded items

... products which are subject to restrictions on production

The rules on spot-checks, inspections or disputes requiring the participation of experts referred to in this Chapter, are valid only in respect of the acts or the parts thereof applied by the EFTA States.

There are subjects over which even central government has only a marginal influence...

Visuomenės nepakantumas geležinkelių avarijoms, palyginti su sąlyginiu **pakantumumu** keliuose **įvykstančių avarijų atžvilgiu** (=kelių **eismo įvykiams**), yra viena iš esminių visos sektoriaus analizės sudėtinių dalių.

...neleidžia valstybei narei **taikyti** įprasto tarifo PVM **neįtrauktų prekių atžvilgiu** (=neįtrauktoms **prekėms**)

... produktai, **kurių atžvilgiu** (=kuriems) taikomi gamybos apribojimai

Šiame skyriuje nurodytos taisyklės dėl patikrinimų vietoje, patikrinimų arba ginčų, kai būtinas ekspertų dalyvavimas, **galioja tik tų aktų** arba **jų dalių**, kurias taiko ELPA valstybės, **atžvilgiu** (=tiems **aktams** arba **jų dalims**, kuriuos taiko ELPA valstybės).

Yra dalykų, **kurių atžvilgiu** (=kuriems) centrinė valdžia **turi** tik nežymią **įtaką**...

2. **Netiesioginiam santykiui** su objektu reikšti:

2.1. Įnagininkas *atžvilgiu* vengtinas **priešasčiai reikšti** (keičiama prielinksnio *dėl* konstrukcija), pvz.:

Member States should refrain from adopting, for the products **in question**, national provisions not provided for by this Directive.

Regarding the public finances, the IMF programme envisaged a modest fiscal adjustment for 2013

In terms of the Convention's impact on the rights of third parties, the ECB notes, first of all, that...

Nagrinėjamų **produktų atžvilgiu** (=dėl **nagrinėjamųjų produktų**) valstybės narės neturėtų priimti šioje direktyvoje nenumatytų nacionalinių nuostatų.

Viešųjų **finansų atžvilgiu** (= **Dėl viešųjų finansų**) TVF programoje 2013 m. buvo **numatytas** nedidelis fiskalinis koregavimas...

Konvencijos **poveikio** trečiųjų šalių teisėms **atžvilgiu** (=Dėl Konvencijos **poveikio** trečiųjų šalių teisėms) ECB visų pirma pažymi, kad...

2.2. Įnagininkas *atžvilgiu* neteiktinas **objektiniams santykiams su priežasties atspalviu** (kai dėl tam tikro objekto kas nors daroma) reikšti, pvz.:

Konkrečiau **įstatymo atžvilgiu** (=Dėl **konkrečiau įstatymo**) aš turiu daug pastabų.

Konstitucinio Teismo **pastato atžvilgiu** (=Dėl Konstitucinio Teismo **pastato**) būtų buvusi Seimo rezoliucija.

on 19/12/2013 the Commission adopted guidelines for determining financial corrections to be made by the Commission to expenditure financed by the Union under shared management, for non-compliance with

2013 m. gruodžio 19 d. Komisija priėmė gaires dėl finansinių pataisų, kurias ji turėtų atlikti Sąjungos pagal pasidalijamąjį valdymą finansuotų išlaidų **atžvilgiu** (=dėl **išlaidų**, Sąjungos

the rules on public procurement.

finansuotų pagal pasidalijamąjį valdymą), dėl to, kad nebuvo laikomasi viešojo pirkimo taisyklių.

2.3. Įnagininkas *atžvilgiu* laikomas šalutiniu normos variantu **objektiniams santykiams** reikšti, **jei įmanomas atžvilgis**, atsižvelgimas į netiesioginį objektą, pvz.:

Frakcijoje Vyriausybės atžvilgiu (|| **dėl Vyriausybės**; geriau – **dėl Vyriausybės darbo**) buvo **išsakyta** daug konstruktyvios kritikos.

3. Įnagininkas *ažvilgiu* laikomas šalutiniu normos variantu **atributiniais santykiams** (požymiui) reikšti (vartojamas kilmininkas arba prielinksnio *dėl* konstrukcija), pvz.:

Pateikta **kritika** šio projekto atžvilgiu (|| **šio projekto kritika**; kritika **dėl šio projekto**).

Pozicija šios alternatyvos atžvilgiu (|| **dėl šios alternatyvos**);

Oficialios **išvados** viso biudžeto projekto atžvilgiu (|| **dėl viso biudžeto projekto**);

Nauja Lenkijos **politika** Lietuvos atžvilgiu (|| **dėl Lietuvos**);

The delegation of the United Kingdom remarked that this option would be challenging **from a funding point of view** for many Member States.

Jungtinės Karalystės delegacija pažymėjo, kad šis variantas daugeliui valstybių narių sukeltų **sunkumų finansavimo atžvilgiu** (|| **finansavimo sunkumų**).

There was also a general wish to emphasise the SESAR JU's result-oriented approach in relation to the EU funding received.

Be to, pareikštas bendras noras akcentuoti BĮ SESAR į rezultatus orientuotą **požiūrį gauto ES finansavimo atžvilgiu** (|| **nusistatymą dėl gauto ES finansavimo**)

The civic integration examination is fundamentally appropriate also in terms of its structure...

Integracijos egzaminas iš esmės yra **proporcingas** ir savo struktūros atžvilgiu (|| **ir savo struktūra**; yra ir **proporcingos struktūros**)...

4. Įnagininkas *atžvilgiu* (polinksnio reikšme) laikomas šalutiniu normos variantu **būdui** reikšti, pvz.:

Kalbos **atžvilgiu** (|| **kalbiškai**) dokumentas parengtas gerai.

All such operations should be **economically** viable.

Visa tokio pobūdžio veikla ekonomikos atžvilgiu turi būti (|| **ekonomiškai**) įgyvendinama.

... that these ethnic minorities do not feel **politically** isolated.

... kad šios tautinės mažumos nesijaustų politikos atžvilgiu (|| **politiškai**) izoliuotos.

Meet the character requirements for the duties concerned

Būti tinkamam eiti atitinkamas pareigas moralės atžvilgiu (|| būti **moralškai** tinkamam eiti atitinkamas pareigas)

MFA is designed for countries **geographically, economically and politically** close to the EU.

Makrofinansinė pagalba skirta **geografiniu, ekonominiu ir politiniu atžvilgiu** (|| **geografiškai, ekonomiškai ir politikiškai**) ES artimoms šalims.

5. Įnagininkas *atžvilgiu* vengtiną lyginimo santykiui reikšti, pvz.:

įstatymų leidžiamosios valdžios **viršenybė** vykdomosios **valdžios atžvilgiu** (**– prieš**) vykdomąją valdžią neturi **pirmenybės kitų atžvilgiu** (**– prieš kitus**; nėra **pirmesnis už kitus**)

Konstrukcija *ko atžvilgiu* vartojama pagrindui pagal pašalinį veiksmažodį arba būseną sąlygojančią objektą, pvz.:

lito kurso **nustatymas** užsienio **valiutų atžvilgiu** (nustatomas lito kursas, nustatoma pagal (atsižvelgus į) užsienio valiutas)

appreciation of the EUR against the USD

euro **pabrangimas** JAV **dolerio atžvilgiu**

the local currencies declined against the Euro

vietos valiutos **nuvertėjo** **euro atžvilgiu**

vertical location of watercourse relative to ground.

vertikali vandentakio **padėtis** **žemės atžvilgiu**.

Amendment of the status of Mayotte with regard to the European Union

Majoto statuso dalinis **pakeitimas** Europos **Sąjungos atžvilgiu**

Modification du statut de Mayotte à l'égard de l'Union européenne

Änderung des Status von Mayotte gegenüber der Europäischen Union (/mit Bezug auf die Europäische Union)

Konstrukcija *ko atžvilgiu* vartojama netiesioginiam santykiui su objektu reikšti, pvz.:

[Nieko blogo vaiko atžvilgiu nepadariau](#) (t. y. nepakenčiau vaiko interesams).

Dar žr. Akelaitis 2005;
Kalbos patarimai 2(1), 89–90.

būdu

Kaip polinksnis vartojamas įnagininkas *būdu būdui* reikšti laikomas šalutiniu normos variantu, pvz.:

An external entity selected **by means of a tender procedure** has set up...

... competent authorities are not permitted to award public service contracts **through competitive tendering procedures**.

... there can only be a **negotiated solution** to this conflict.

Previously heated food may be kept in the refrigerator at a temperature of not more than 4°C for a period not exceeding 12 hours.

manually operated hydraulic drive

Konkurso būdu (|| **Konkurso tvarka; Konkursu; Per konkursą**) atrinktas išorės teikėjas įsteigė...

... kompetentingos institucijos negali konkurso būdu (|| **konkurso tvarka; konkursu; per konkursą**). pavesti teikti viešųjų paslaugų.

... šis konfliktas gali būti išspręstas tik derybų būdu (|| **derybomis; per derybas**).

Šiluminiu būdu apdorotas (|| **šildytas**) maistas gali būti laikomas šaldytuve ne aukštesnėje kaip 4 °C temperatūroje ne ilgiau kaip 12 valandų.

rankiniu būdu (|| **rankomis**) valdoma hidraulinė pavara

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 90;
[Kanceliarinės kalbos patarimai \(būdu\)](#).

etapu

Žr. [etape](#); [per etapą](#)

metu

1. Įnagininkas *metu* (polinksnio reikšme) vengtinas su abstrakčiaisiais priesagos *-imas (-ymas)* daiktavardžiais, pvz.:

... the maximum pressure and temperature to be taken into consideration at the planning stage.

... losses during distribution/transport, transformation/conversion and storage

... every precaution was taken to avoid contamination with varroosis of the consignments during transport.

... to satisfy itself that the investment firm has established, at the time of initial authorisation, all the necessary arrangements

... **projektavimo metu** (–**projektuojant**) turi būti atsižvelgta į didžiausią slėgį ir temperatūrą.

... **skirstymo** ir (arba) **transportavimo, transformavimo** ir (arba) **perdirbimo** ir **saugojimo metu** (–**skirstant** ir (arba) **transportuojant, transformuojant** ir (arba) **perdirbant** ir **saugant**) atsiradę nuostoliai

... **siuntų transportavimo metu** (–**transportuojant siuntas**) buvo imtasi visų atsargumo priemonių siekiant išvengti varozės infekcijos.

... įsitikinti, kad investicinė įmonė pradinio leidimo **išdavimo metu** (–**išduodant pradinį leidimą; išdavus pradinį leidimą**) ėmėsi visų reikiamų priemonių...

Vartojama, kai priesagos *-imas* daiktavardis sukonkretėjęs arba turi derinamąjį pažyminį, pvz.:

The screening did not confirm any significant negative effects on Natura 2000 or cross-border effects.

Wish to be heard in the oral procedure.

Patikrinimo metu (| **Atliekant patikrinimą**) nebuvo nustatyta jokie reikšmingesnio neigiamo poveikio „Natura 2000“ ar kaimyninėms valstybėms.

Pageidavimas būti išklausytam **žodinio** bylos **nagrinėjimo metu**.

2. Įnagininkas *metu* (polinksnio reikšme) laiko tarpui reikšti laikomas šalutiniu normos variantu, pavyzdžiui:

...in line with the commitment made at the EU-US Justice and Home Affairs Ministerial Meeting of 18 November 2013,	... atsižvelgiant į 2013 m. lapkričio 18 d. vykusio ES ir JAV teisingumo ir vidaus reikalų ministrų susitikimo metu (susitikime; per susitikimą) prisiimtą įsipareigojimą.
France highlighted that checks carried out by the Commission and the Court of Auditors led to no findings of suspected fraud.	Prancūzija pabrėžė, kad Komisijos ir Audito Rūmų atliekamų patikrų metu (Komisijai ir Audito Rūmams (vykdant) atliekant patikras; per Komisijos ir Audito Rūmų patikras) nenustatyta jokių įtariamo sukčiavimo atvejų.
The ECB has opted for a monetary strategy based on two pillars, whose respective roles were clearly defined once again during the review of the monetary strategy on 8 May 2003.	ECB pasirinko pinigų strategiją, grindžiamą dviem ramsčiais, kurių vaidmuo dar kartą aiškiai apibrėžtas 2003 m. gegužės 8 d. pinigų strategijos peržiūros metu (atliekant pinigų strategijos peržiūrą).
The two seminars will provide for a discussion on a series of issues...	Abiejų seminarų metu (Abiejuose seminaruose; Per abu seminarus) vyks diskusijos įvairiais klausimais...
The International Atomic Energy Agency confirmed during the Council meeting that Iran has started to implement these measures.	Tarybos posėdžio metu (posėdyje; Per posėdį) Tarptautinė atominės energijos agentūra patvirtino, kad Iranas pradėjo įgyvendinti šias priemones.
Observations and comments made in the meeting and/or sent in writing to the Commission were taken into account for final refinement of the text.	Baigiant tobulinti tekstą atsižvelgta į pastabas ir komentarus, kurie buvo išsakyti posėdžio metu (posėdyje; per posėdį) arba Komisijai pateikti raštu.
The written request shall state the subject matter which is to be discussed at the extraordinary Plenary Session .	Prašyme nurodomas klausimas, kuris bus svarstomas neeilinės plenarinės sesijos metu (neeilinėje plenarinėje sesijoje).
In the margins of the UN General Assembly in September, the EU co-signed the Quartet statement	Rugsėjo mėn. JT Generalinės Asamblėjos metu (Asamblėjoje) ES bendrai pasirašė Ketverto pareiškimą
... the vehicle has been seriously damaged in an accident	...transporto priemonė eismo įvykio metu (per eismo įvykį) buvo smarkiai apgadinta

Reglamentas parengtas remiantis sėkmingu bandymu 2004 m. Atėnų olimpinių **žaidynių metu** (|| **per olimpines žaidynes; olimpinėse žaidynėse**).

2000 m. kovo mėn. neeilinės **sesijos metu** (|| **per 2000 m. kovo mėn. neeilinę sesiją; neeilinėje sesijoje**) Lisabonoje Europos Vadovų Taryba išskėlė svarbų strateginį tikslą.

Dokumentų originalai turi būti saugomi visą įsipareigojimų laikotarpį – juos reikės pateikti vykdomų **patikrų ūkyje metu** (|| **vykdant (atliekant) patikras ūkyje; kai ūkyje bus vykdomos (atliekamos) patikros**).

3. Įnagininkas *metu* (arba galininkas) vartojamas laiko trukmei reikšti, pvz.:

The warning signals shall be visible, even by daylight .	Įspėjamieji signalai turi būti matomi net dienos metu (dieną).
... to help raise its profile during the Open Day kad atvirų durų dienos metu ((per) atvirų durų dieną) būtų kuo plačiau paskleista informacija...
Sometimes at night the small window in the cell door for monitoring inmates would be constantly open.	Kartais nakties metu (naktį, per naktį; naktimis; per naktis) būdavo nuolat atidarytas kameros duryse įrengtas langelis, skirtas kaliniams stebėti.
'night work' shall mean work during a period of work which includes at least two hours work performed during night time.	naktinis darbas – tai darbas, atliekamas darbo metu, kai ne mažiau kaip dvi valandas dirbama nakties metu (naktį).“

4. Įnagininkas *metu* vengtinas kaip perteklinis su žodžiais *laikotarpis, etapas, procesas* ir pan., pvz.:

The insurance or reinsurance undertaking concerned may update the phasing-in plan during the transitional period .	Atitinkama draudimo ar perdraudimo įmonė pereinamojo laikotarpio metu (– pereinamuoju laikotarpiu) laipsniško įgyvendinimo planą gali atnaujinti.
---	--

If it is established that information entered in the register is incorrect or incomplete, the registrant shall be requested to correct that information within eight weeks, **during which period** the registration of that registrant shall be suspended.

Neither Party will request the establishment of a panel <...> **during Phase 2 or Phase 3** of this Understanding.

The applicant implemented almost all of the actions planned **for this phase**.

The rotation system, adopted **on the occasion of previous enlargements**, is set out in the Joint Declaration...

The process of EU law transposition may protract even more if **during the term of these stages** the composition of the government changes.

Each political party should make known its candidate for President of the Commission **during the election process**.

Jei nustatoma, kad registre pateikta neteisinga arba neišsami informacija, užsiregistravusiojo paprašoma ištaisyti tą informaciją per aštuonias savaites, o **šio laikotarpio metu** (–šiuo laikotarpiu) to užsiregistravusiojo registracija laikinai sustabdoma.

Šio susitarimo memorandumo **antro ir trečio etapo metu** (–**antrame ir trečiame etape; antru ir trečiu etapu**) nė viena Šalis neprašys įsteigti komisijos <...>

Pareiškėjas įvykdė beveik visus **šiuo etapo metu** numatytus veiksmus (–Pareiškėjas atliko beveik viską, ką planavo nuveikti **šiuo etapu**).

Rotacijos sistema, nustatyta **ankstesnių plėtros etapų metu** (–**ankstesniais plėtros etapais**), yra išdėstyta bendroje deklaracijoje...

ES teisės aktų perkėlimas gali užsitęsti dar ilgiau, jei **šių etapų metu** (–**per šiuos etapus**) keičiasi vyriausybės sudėtis,

Rinkimų proceso metu (–**Per rinkimus**) kiekviena politinė partija turėtų nurodyti savo kandidatą į Komisijos pirmininkus

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 90–91.

pagalba

Įnagininkas *pagalba* (kaip polinksnis) neteiktinas priemonei (tiek konkrečiai, tiek abstrakčiai) reikšti, pvz.:

Ginklų pagalba (=Ginklais; Su ginklais; Naudodami ginklus) šalių problemų neišspręsimė.

Computer Based Training

Biometric data changes irrevocably the relation between body and identity, because they make the characteristics of the human body 'machine-readable' and subject to further use.

... questionnaires through which the Member States are required to communicate to the Commission the information on prices of crude oil and petroleum products in the Community.

Develop effective mechanisms for the communication of irregularities...

...integrating specific mechanisms which enable the EU to face massive pollutions caused by oil offshore installations

SOLVIT is an on-line problem-solving network in which EU Member States work together to solve pragmatically problems

...the establishment of an Alcohol and Health Forum which will help their dissemination, will constitute the backbone of a comprehensive strategy <...>

... calls for the setting up of EU Development bodies <...> in the Member States, which can support good local initiatives and thus help the Roma.

devise solutions tailored to each specific situation by means of which the national and Union objectives can nonetheless still be attained.

mokymas **kompiuterių pagalba** (=kompiuteriais)

Biometriniai duomenys negrįžtamai pakeičia santykį tarp kūno ir tapatybės, nes dėl šių duomenų žmogaus kūno savybes galima apdoroti **kompiuterių pagalba** (=kompiuteriais) ir jas pritaikyti tolesniam naudojimui.

... klausimynai, **kurių pagalba** (=pagal kuriuos; kuriuos naudodamos) valstybės narės turi pateikti Komisijai informaciją apie naftos ir naftos produktų kainas Bendrijoje.

Sukurti veiksmingus **mechanizmus, kurių pagalba** (=kuriais naudojantis) galima būtų perduoti informaciją apie pažeidimus...

...integruojant konkrečius **mechanizmus, kurių pagalba** (=kuriuos naudodama) ES galėtų susidoroti su naftos gavybos atviroje jūroje sukeliama milžiniško masto tarša.

SOLVIT yra problemų sprendimo internetu tinklas, **kurio pagalba** (=per kurį, kuriame, kurio naudodamosi) ES valstybės narės bendradarbiaudamos pragmatiškai sprendžia problemas...

Alkoholio ir sveikatos **forumo, kurio pagalba** (=per kurį) ta praktika būtų skleidžiama, įsteigimas sudarys <...> strategijos pagrindą;

... ragina valstybėse narėse įsteigti ES plėtros **įstaigas, kurių pagalba** (=per kurias) gali būti remiamos geros vietos iniciatyvos ir taip padedama romams (| **galinčias paremti...iniciatyvas ir taip padėti romams**).

... rasti **sprendimus**, pritaikytus kiekvienai specifinei situacijai, **kurių pagalba** (=...rasti **kiekvienai specifinei situacijai tinkamus sprendimus, kad**) vis tiek būtų galima įgyvendinti nacionalinius bei

Sąjungos masto tikslus.

The measure would release those taxable persons from...

Priemonės pagalba (=Taikant šią priemonę) tie apmokestinamieji asmenys būtų atleisti nuo...

Through the media, society becomes more or less aware of...

Visuomenės informavimo **priemonių pagalba** (=Per visuomenės informavimo priemones; Iš žiniasklaidos) visuomenė daugiau ar mažiau sužino apie...

Įnagininkas *pagalba* (kaip polinksnis) neteiktinas padėjusiam arba tarpininkavusiam veikėjui reikšti (keičiama *su kieno pagalba*, pusdalyviu, padalyviu ar kitaip), pvz.:

Statistikos **specialistų pagalba** (=Statistikos specialistų padedami; (Kartu) su statistikos specialistais) apžvelgsime mūsų ekonomikos padėtį.

Bendravome tik **vertėjo pagalba** (=per vertėją; padedami vertėjo; su vertėjo pagalba).

<...> Member States shall request those responsible for the training of judges, prosecutors and judicial staff involved in criminal proceedings to pay special attention to the particularities of communicating **with the assistance of an interpreter** so as to ensure efficient and effective communication".

Valstybės narės <...> reikalauja, kad už teisėjų, prokurorų ir baudžiamuosiuose procesuose dalyvaujančių teisminių institucijų darbuotojų mokymus atsakingi asmenys ypatingą dėmesį skirtų bendravimui **vertėjo žodžiu pagalba** (=per vertėją, padedant vertėjui žodžiu; su vertėjo žodžiu pagalba), kad būtų užtikrintas veiksmingas bei rezultatyvus bendravimas.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 91.

pagrindu

Įnagininkas *pagrindu* (polinksnio reikšme) būdai ir *pagrindui* reikšti laikomas šalutiniu normos variantu, pvz.:

Gautų ataskaitų pagrindu (|| **Pagal gautas ataskaitas; Remiantis gautomis ataskaitomis**) nagrinėta bankų veikla.

EERRI renka išsamius duomenis, kurių pagrindu (|| **jais remiantis**) sudaromos lyginamųjų duomenų ataskaitos.

... employment may be terminated without notice **on disciplinary grounds**...

... darbo sutartis gali būti nutraukta be **įspėjimo drausminiu pagrindu** (|| **dėl drausmės; dėl drausminių priežasčių**)...

Health valuation **from** ExternE and NewExt **projects**

Sveikatos vertinimas projektų *ExternE* ir *NewExt* pagrindu (|| **pagal projektus ExternE ir NewExt**)

the organisation of training and retraining courses for staff, **on an interinstitutional basis**.

personalo profesinio tobulinimosi ir perkvalifikavimo kursų **organizavimas** tarpinstituciniu pagrindu (|| **tarpinstitucinis** darbuotojų profesinio tobulinimosi ir perkvalifikavimo kursų **organizavimas; institucijų bendrai organizuojami** darbuotojų profesinio tobulinimosi ir perkvalifikavimo kursai)

Financial markets are assessing the sustainability of Member States' government debt on the basis of long-term growth prospects...

Finansų rinkos valstybių narių vyriausybės skolų tvarumą vertina ilgalaikio augimo perspektyvų pagrindu (|| **atsižvelgdamos į ilgalaikio augimo perspektyvas**)...

An **annual estimation** of error, though, based on payments related to a given financial year...

Vis dėlto **klaidų lygio vertinimas metiniu pagrindu** (–**metinis klaidų vertinimas**) pagal tam tikrų finansinių metų mokėjimus...

Termininiuose junginiuose įnagininkas *pagrindu* pagrindu reikšti yra vengtinas, pvz.:

measures against **racial** discrimination

kovos su **diskriminacija rasės pagrindu** (– **rasine diskriminacija; diskriminacija dėl rasės**) priemonės

discrimination **on grounds of race or origin** is reprehensible

diskriminacija rasės arba **kilmės pagrindu** (– **dėl rasės** arba **kilmės**) yra smerktina

discrimination **based on religion**

diskriminacija religijos pagrindu (– **dėl religijos; religinė diskriminacija**)

discrimination **based on colour**

diskriminavimas odos spalvos pagrindu (– **dėl odos spalvos**)

gender-based violence

smurtas lyties pagrindu (– **dėl lyties**)

accrual-based accounting (**accrual** accounting)

apskaita **kaupimo pagrindu**, apskaita **kaupiamuoju pagrindu** (= **kaupiamoji** apskaita)

Tiesiogine reikšme vartojamas įnagininkas *pagrindu*:

Articles 101 and 102 of the Treaty on the Functioning of the European Union (former Articles 81 and 82 of the Treaty establishing the European Community) and derived legislation

... the circumstances on which the existing benchmark was accepted have changed...

The Member States will use this questionnaire as a basis for the drawing up of the report...

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ir 102 straipsniai (buvę Europos bendrijos steigimo sutarties 81 ir 82 straipsniai) ir **jų pagrindu** (| **jais remiantis**) **priimti** teisės aktai

... pasikeitė aplinkybės, **kurių pagrindu** (| **dėl kurių**) buvo **priimtas** galiojantis lyginamasis standartas...

Valstybės narės šio **klausimyno pagrindu** (| **remdamosi šiuo klausimynu**) rengia ataskaitą...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 92.

požiūriu

1. Apstabarėjęs įnagininkas *požiūriu* neteiktinas **tiesioginiam santykiui su objektu** reikšti:

1.1. kai tiesioginis objektas yra **asmuo** arba tai, ką sudaro asmenys, pvz.:

One party claimed that, to some extent, the Community market has lost its attractiveness to Russian producers.

Viena suinteresuotoji šalis tvirtino, kad Bendrijos rinka Rusijos **gamintojų požiūriu** prarado dalį **patrauklumo** (=prarado dalį **patrauklumo** Rusijos **gamintojams**).

1.2. kai tiesioginis objektas yra **ne asmuo** arba tai, ką sudaro asmenys (tokiu atveju *požiūriu* netinka dėl savo leksinės reikšmės), pvz.:

Some parameters are important in a safety context, some parameters have economic impacts.

Kai kurie parametrai yra svarbūs **saugos požiūriu** (=saugai), o kai kurie daro ekonominį poveikį.

All such accidents should be investigated from a safety perspective...

visos tokios avarijos turėtų būti ištiriamos **saugos požiūriu** (=turėtų būti ištiriama visų tokių avarių **sauga**)

The issue of the Nabucco pipeline, which is one of the core issues in terms of Europe's energy security, is extremely important and needs to be clarified.

Nabucco“ dujotiekio klausimas, kuris yra vienas pagrindinių **klausimų Europos energetinio saugumo požiūriu** (= **Europos energetinio saugumo klausimų**), yra nepaprastai svarbus ir turi būti aiškus.

Against that background it is not inconceivable, **either conceptually, systematically or teleologically**, that an integration measure within the meaning of the Family Reunification Directive should encompass an examination that is used in order to demonstrate that an integration-related condition of family reunification has been met.

Atsižvelgiant į tai, nei **sąvokų**, nei **sisteminu**, nei **teleologiniu požiūriu** negalima teigti, kad integracijos priemonė, kaip ji suprantama pagal Šeimos susijungimo direktyvą, neapima egzamino, kuriuo įrodoma, kad yra įvykdytas šeimos susijungimui keliamas su integracija susijęs reikalavimas.

Vor diesem Hintergrund ist es **weder begrifflich noch systematisch noch teleologisch ausgeschlossen**, dass eine Integrationsmaßnahme im Sinne der Familienzusammenführungsrichtlinie eine Prüfung umfasst, mit deren Hilfe der Nachweis erbracht wird, dass eine integrationsbezogene Familienzusammenführungsvoraussetzung vorliegt.

ecological focus area

ekologiniu požiūriu (=ekologiškai) svarbi vietovė (IATE [3539464](#))

Tiesiogiai į objektą gali būti kreipiamas ir vertinimas pagal ypatybę, pvz.:

Ūkio **stabilumo požiūriu** (=stabilumui; **stabilumo atžvilgiu**) tai labai svarbu.

... the role of the funding sources <...> in financing energy efficiency projects is particularly important.

... energijos vartojimo efektyvumo **projektų klausimo požiūriu** (=projektams) itin svarbus finansavimo <...> vaidmuo.

The Mediterranean region is of strategic importance to the EU, in both economic (trade, energy, migration)

Viduržemio jūros regionas strategiškai svarbus ES tiek ekonomikos (prekybos, energijos, migracijos), tiek

and political (security, stability) terms.

politiniu (saugumo, stabilumo) **požiūriu**.

2. Apstabarėjęs įnagininkas *požiūriu netiesioginiam santykiui* su objektu reikšti:

2.1. vengtiną **priežasčiai** reikšti, pvz.:

Pataisa nėra **aiški mokesčio dydžio požiūriu** (–**dėl nenurodyto (nenustatyto) mokesčio dydžio; nes nenurodytas (nenustatytas) mokesčio dydis**).

Gali pasirinkti sau palankius žmones. **Tuo požiūriu** (=Dėl to) mes aiškiai pasakom, kad...

... komisijoje **šiuo požiūriu** praktiškai priimtas toks nutarimas (=dėl to yra priimtas nutarimas; komisija **dėl to yra** priėmusi nutarimą)

3. Apstabarėjęs įnagininkas *požiūriu neteiktinas atributiniam santykiams (požymiui)* reikšti, pvz.:

patikrinimas **ekonominiu finansiniu požiūriu** (=ekonominis finansinis patikrinimas)

skirtumas **juridiniu požiūriu** (=juridinis skirtumas)

pagal įstatymus **gamybiniu požiūriu** (=gamybinė) partijų **veikla** neleidžiama

critical safety issues...

saugos požiūriu svarbūs klausimai (=svarbūs saugos klausimai)...

Organic protein supply has not been available in sufficient quality and quantity on the Union market to meet the nutritional requirements of pigs and poultry raised on organic farms.

Ekologiškų baltymų **pasiūla** tiek **kokybės**, tiek **kiekybės požiūriu** (=Pakankamos kokybės ir kiekybės ekologiškų baltymų pasiūla) Sąjungos rinkoje per maža, kad atitiktų ekologiniuose ūkiuose auginamų kiaulių ir naminių paukščių mitybai keliamus reikalavimus.

4. Įnagininkas *požiūriu* (polinksnio reikšme) laikomas šalutiniu normos variantu **būdui** reikšti, pvz.:

EPFC members were unanimous in stating that it would be **politically inadvisable** to show support for President Yanukovich at the current time.

Rytų partnerystės tęstinio darbo komiteto nariai vieningai sutarė, kad **politiniu požiūriu** (|| **politiškai nepatartina**) šiuo metu remti Prezidentą V. Yanukovich¹¹į.

Legally defective application of the Notice on immunity from fines and reduction of fines

Teisiniu požiūriu (|| **Teisiškai klaidingas**) Pranešimo apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą taikymas

5. Konstrukcija *ko požiūriu* vengtiną **pagrindui reikšti**, kai kilmininko formos žodis reiškia **ne asmenį ar tai, ką sudaro asmenys**, pvz.:

Konkurencijos **teisės požiūriu** (–Pagal konkurencijos **teisę**; Konkurencijos **teisės atžvilgiu**) rinka apibrėžiama dviem aspektais...

Baudžiamosios **teisės požiūriu** (–Pagal baudžiamąją **teisę**; Baudžiamosios **teisės atžvilgiu**) tai reiškia...

5 straipsnio penktos **dalis požiūriu** (–Pagal 5 straipsnio **penktą dalį**);

Šių metų biudžetas iš esmės **struktūros ir politikos požiūriu** (–**struktūra ir politika; pagal struktūrą ir politiką; struktūros ir politikos atžvilgiu**) niekuo nesiskiria nuo praėjusių metų biudžeto;

Tai **antraeilė eismo požiūriu** (–pagal eismą; pagal eismo intensyvumą) gatvė.

Makroekonominių rodiklių požiūriu (–Pagal makroekonomikos **rodiklius**) mūsų valstybė pasiekė neblogų rezultatų.

Veterinariųjų ir sanitarinių **reikalavimų požiūriu** (–Pagal veterinarijos ir sanitarinius **reikalavimus**) įvertina gaminius...

Tai būtų neteisinga kitų šakų **požiūriu** (–**atžvilgiu**).

Teisinės kalbos **požiūriu** (–**teisės kalbos atžvilgiu**) tas sakinyš beprasmis.

Idėja istoriniu **požiūriu** (–**atžvilgiu**) nenauja.

Lietuva šiuo **požiūriu** (–**atžvilgiu**) pirmąja.

Kai kilmininko formos žodis reiškia asmenį arba tai, ką sudaro asmenys (*kolektyvas, vyriausybė, prezidentumas* ir pan.), konstrukcija *ko požiūriu* vartojama:

1. gryną pagrindui (pagrindimui) pagal pašalinį veiksmažodį ar būseną reiškiantį subjektą reikšti, pvz.:

Vyriausybės požiūriu tai nėra esminis dalykas.

skaičiuojama pagal **investuotojo požiūriu** palankiausias **normas** (skaičiuojama pagal normas,

kurių palankumas pareina nuo investuotojo požiūrio) They are mainly defined from a producers' point of view...	Daugiausia jie grindžiami gamintojų požiūriu...
2. nuomonei reikšti (kaip įterpinys) pvz.: In my view, you are absolutely right. The Commission's approach is that a reservation should not be made...	Mano požiūriu , jūs visiškai teiskus Komisijos požiūriu , išlyga neturėtų būti daroma...
The possibility of obtaining a single authorisation valid for the entire European Union may, in the Committee's view, be highly advantageous to the internal market in the medium to long term.	Komiteto požiūriu , galimybė gauti bendrą leidimą, galiojantį visoje Europos Sąjungoje, vidutiniu ir ilgu laikotarpiu gali būti labai naudinga vidaus rinkai.

Dar žr. [Akelaitis 2005](#);
[konsultacijos.vlkk.lt/lit/7231](#);
Kalbos patarimai 2(1), 92;
Šukys 1998, 268.

sąskaita

Įnagininkas *sąskaita* (polinksnio reikšme) neteiktinas būdai reikšti, kai *sąskaita* neturi savarankiškos reikšmės, pvz.:

... no solution should be favoured at the expense of any other. Aid must not favour any one group over others	... nėra vienam sprendimui neturi būti teikiama pirmenybė kito sąskaita (=ø; prieš kitą).
Such erosion of the Commission's power is, to a large extent, related with the economic and financial crisis that works to the advantage of the European Council's intervention and authority and favours the intergovernmentalism to the detriment of the Community method.	Teikiant pagalbą, kuriai nors gyventojų grupei neturi būti teikiama pirmenybė kitų sąskaita (= prieš kitas); Tokia Komisijos galios erozija daugiausia susijusi su ekonomikos ir finansų krize, kuri patogi Europos Vadovų Tarybos intervencijai ir autoritetui ir kuri palanki tarpvyriausybiniam klausimų sprendimo principui Bendrijos metodo sąskaita (= ir žalinga Bendrijos metodui).
Revenue from the proceeds of services supplied to or work carried out for other institutions or bodies, including the amount of mission allowances paid on behalf of other institutions or bodies and reimbursed by the latter.	Įplaukos, gautos už kitoms institucijoms ar įstaigoms suteiktas paslaugas ir atliktus darbus, įskaitant kompensacijas už kitų institucijų ar įstaigų sąskaita išmokėtas komandiruočių išmokas (=įskaitant už kitas institucijas ar įstaigas išmokėtas komandiruočių išmokų kompensacijas).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 92.

tvarka

Polinksnio reikšme vartojamas įnagininkas *tvarka* (*abėcėlės tvarka; chronologine tvarka; eilės tvarka*) laikomas šalutiniu normos variantu, pvz.:

A list of words and often phrases, abbreviations etc. usually arranged in alphabetical order and defined or otherwise identified as in a dictionary or glossary.	Žodžių ir dažnų frazių, santrumpų ir kt. sąrašas, paprastai išdėstytas abėcėlės tvarka (pagal abėcėlę; abėcėliškai) ir apibrėžtas ar kitaip identifikuotas žodynyje ar glosarijuje.
... the listing of animal species in the CITES Appendices were rearranged in order to present the orders, families and genera in alphabetical order gyvūnų rūšių sąrašas CITES prieduose buvo pertvarkytas, kad būriai, šeimos ir gentys būtų nurodyti abėcėlės tvarka (pagal abėcėlę).
The annexes containing a chronology of the case were not submitted to the Commission.	Priedai, kuriuose chronologine tvarka (chronologiškai) aprašyti įvykiai, Komisijai nebuvo pateikti.
In order of multiannual financial framework headings and budget lines	Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka (iš eilės, pagal eilę).

Kanceliarizmai *nustatyta tvarka, ne ginčo tvarka, skubos tvarka, išimties tvarka, bendra tvarka, administracine, privaloma tvarka* laikomi pagrindiniu normos variantu, pvz.:

The appropriations entered in this chapter are provisional and may be used only after their transfer to other chapters **in accordance with** the Financial Regulation.

The Commission's decisions are subject to review by the Court of Justice of the European Union **in accordance with** the Treaty on the Functioning of the European Union.

Fingerprints can only be taken and stored in a database **within** a legal **framework**...

As regards distance contracts, it would be important, **as a matter of urgency**, to reach a decision...

Exceptionally, a maximum cofinancing rate of 75 % is applicable to proposals which target priority habitats/species of the Birds' and Habitats' Directives.

The transfer to **ordinary proceedings** within the meaning of paragraph 1 shall be governed by the law of the Member State in which the European payment notification was issued.

Šiame skyriuje nurodyti asignavimai yra laikino pobūdžio ir gali būti panaudoti tik juos perkėlus į kitus skyrius Finansiniame reglamente **nustatyta tvarka** (| **taip, kaip nustatyta Finansiniame reglamente**).

Komisijos sprendimai Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo **nustatyta tvarka** (| **pagal Sutartį** dėl Europos Sąjungos veikimo; **remiantis Sutartimi**...) gali būti skundžiami Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

Pirštų atspaudai gali būti imami ir kaupiami duomenų bazėje tik įstatymo **nustatyta tvarka** (| **taip, kaip nustatyta įstatyme**)....

Dėl nuotolinių sutarčių būtų svarbu **skubos tvarka** (| **skubiai**) pasiekti sprendimą

Didžiausia bendro finansavimo norma yra 75 proc., **išimties tvarka** taikoma pasiūlymams, skirtiems prioritetinėms buveinėms arba rūšims, minimoms paukščių ir buveinių direktyvose.

Ieškinys perduodamas nagrinėti **bendra tvarka**, kaip apibrėžta 1 dalyje, vadovaujantis valstybės narės, kurioje buvo išduotas pranešimas apie Europos mokėjimą, teisės aktais.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 93;
[*Kanceliarinės kalbos patarimai*](#)

H.5.7. Pabarstai

savo ruožtu

L. Pažūsis teigimu, junginys *savo ruožtu* dažnai vartojamas ne ta reikšme, kokia nurodoma kaip žodyne ir *Kanceliarinės kalbos patarimuose*, ir turi būti taisomas jungtuku *o*.

Kanceliarinės kalbos patarimuose apie šį junginį nieko neradau. Apie jį nerašoma ir L. Pažūsis knygoje „Kalba ir vertimas“ ([Pažūsis 2014](#)).

LKŽ nurodomos dvi **savo ruožtu** reikšmės:

1. DŽ¹ nieko nepaisant, savarankiškai, įprasta tvarka:

O, kad aš būčiau savo ruožtu, būčiau sutarkavęs ir iškepus Skr. Jis eina savo ruožtu J.Jabl. Savo ruožtu sukasi, kaip išmanydamas rš. Jis kalbėjo savo ruožtu rš.

2. atsakant, reaguojant į kokį kitą veiksmą:

Ir aš savo ruožtu paklausiau, ką jis čia veikia rš. Jie savo ruožtu pirmiausia reikalavo papasakoti, kas nauja Obeliuose rš. Šitie asmenys savo ruožtu gali perrašyti vekselių rš. Kam skambinai? – paklausiu, kai grįžta. – Turi pinigų? – savo ruožtu jis paklausia V.Bub.

VLKK Konsultacijų banke kalbama tik apie skyrybą:

Ar posakis „savo ruožtu“ sakinyje skirtinas kableliais?

Žodžių junginys *savo ruožtu* gali būti išskiriamas, jei vartojamas įterpiamai, žr. Pasirenkamosios skyrybos taisyklių 7.2 punktą (žr. [Nutarimai, Skyryba](#)), pvz.:

Šie pareigūnų veiksmai(,) savo ruožtu(,) turėtų užtikrinti susitikimo dalyvių saugumą.

Vis dėlto tarp vertimų ES vertimų pasitaiko atvejų, kai *savo ruožtu* pavartojamas vietoj jungtuko *o*, pvz.:

Directive 94/58 was amended several times and Direktyva 94/58/EB buvo kelis kartus iš dalies

eventually replaced by Directive 2001/25, **in turn replaced by Directive** 2008/106, currently in force.

pakeista, galiausiai vietoj jos priimta Direktyva 2001/25/EB, **vietoj pastarosios direktyvos savo ruožtu** (–o vietoj jos) priimta šiuo metu galiojanti Direktyva 2008/106/EB.

Junginys *savo ruožtu* neturėtų būti vartojamas kaip reaguogavimas į savo paties veiksmą, pvz.:

The draft Report was discussed, and agreed **for its part**, by the Working Party on Non-proliferation (CONOP) on 13 January 2015.

2015 m. sausio 13 d. posėdyje ataskaitos projektą aptarė ir **savo ruožtu** dėl jo susitarė Ginklų neplatavimo darbo grupė.

kokiu klausimu; kokiais klausimais

Tai kanceliarinei kalbai būdingi pasakymai; jais nusakoma dokumento, akto ar renginio sritis ir problema: *pranešimas svarstomu klausimu, pasitarimas mokesčių klausimu, susirašinėjimas švietimo klausimais, posėdis pensijų klausimais*. Tą pačią mintį dažnai galima pasakyti ir kitaip, paprasčiau: *susitarimas dėl mokesčių, posėdis dėl pensijų*.

Žr. *Kanceliarinės kalbos patarimai*

Pasakymas *šiuo klausimu* vartojamas verčiant įvairius anglų kalbos posakius, pvz.:

to launch a consultation on this issue

pradėti konsultacijas šiuo klausimu

to bring forward appropriate proposals in this regard

pateikti tinkamus pasiūlymus šiuo klausimu

respecting the Member States' different views on the matter

atsižvelgiant į skirtingas valstybių narių nuostatas šiuo klausimu

Vietoj *šiuo klausimu* vertimuose iš anglų kalbos taip pat neretai vartojama: ***kokiu reikalu***¹¹

I look forward to hearing the viewpoints of the representative of the Commission on this matter.

Nekantriai laikiu išgirsti Komisijos atstovų nuomonę šiuo reikalu.

... it shall deliver a reasoned opinion on the matter ...

... jis šiuo reikalu pareiškia pagrįstą savo nuomonę...

In relation to this, the Council must take specific steps in this matter...

Todėl Taryba šiuo reikalu privalo imtis konkrečių žingsnių...

Community action on this subject therefore needs to be considered.

Todėl reikia apsvarstyti, kokių veiksmų šiuo reikalu turi imtis;

... it shall bring the matter before the Commission.

... kreipiasi šiuo reikalu į Komisiją.

dėl šio dalyko

We have already made some proposals on that matter...

Dėl šio dalyko jau pateikėme keletą pasiūlymų...

... and have given rise to numerous judgments of the Court of Justice on this subject.

... o Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priėmė nemažai sprendimų dėl šio dalyko

... there is, I believe, agreement on that point in our Parliament

... manau, mūsų Parlamente sutariama dėl šio dalyko

... the Commission has launched numerous studies on this issue...

... Komisija pradėjo daugybę tyrimų dėl šio dalyko...

sprendžiant šį klausimą

... it was the only way to to put an end to the deadlock on this matter.

... tai buvo vienintelis būdas išeiti iš aklavietės sprendžiant šį klausimą.

... the effective involvement of Member States in the matter...

... aktyvus valstybių narių dalyvavimas sprendžiant šį klausimą...

... encourages further efforts on this issue.

... ragina dėti daugiau pastangų sprendžiant šį klausimą.

... your support and assistance in this matter would be very valuable indeed.

... jūsų parama bei pagalba sprendžiant šį klausimą iš tikrųjų būtų labai vertinga.

¹¹ „Kanceliarinės kalbos patarimuose“: ***kokiu reikalu*** – įnagininko linksnis su pažyminiu vartojamas priešasčiai bei tikslui nusakyti: *Atvažiavo svarbiu reikalu. Tuo (šiuo) reikalu kreiptis į buhalteriją.*

Su tam tikrais žodžiais įnagininko *klausimu (klausimais)* turėtų būti vengiama???, pvz.:

Urges the Council to develop a unified policy towards Russia...	ragina Tarybą parengti vieningą (=bendrą) politiką Rusijos klausimu (–dėl Rusijos) (bendrą santykių su Rusija politiką)
The United Nations Working Party (CONUN) develops common EU policy on UN issues of common interest to EU member states.	Jungtinių Tautų klausimų (–reikalų) darbo grupė rengia bendrą ES politiką ES valstybių narių bendro intereso JT klausimais (–JT svarstomais ES valstybių narių bendro intereso klausimais).
EU and national alcohol policies	ES ir nacionalinė politika alkoholio klausimu (– alkoholio kontrolės politika)
He asks the European Union for political involvement in the matter.	Jis prašo politinio Europos Sąjungos įsikišimo šiuo klausimu (dėl šio klausimo; sprendžiant šį klausimą).
... and that judicial follow-up remains incomplete;	... ir kad dar neužbaigti teisiniai veiksmai šiuo klausimu . (–∅; kad dėl to dar neužbaigti teisiniai veiksmai)

H.6. Vietininkas

Vietininko vartoseną ir klaidos išsamiai aptartos Šukio (1998, 274–338), *Kalbos patarimuose* (2(1), 95–125) ir kt., o VLKK konsultacijų puslapyje (konsultacijos.vlkk.lt/lit/3605) pateikta jų santrauka. Čia jų apžvelgiama tik keletas atvejų.

H.6.1. Vietininkas ypatybės turėtojui ar būsenos patyrėjui (subjektui ar objektui) reikšti

- Vietininkas nevertinamas ypatybės turėtojui ar būsenos patyrėjui (subjektui ar objektui) reikšti, kai asmens vidus negali būti siejamas su vieta, pvz.:

There is a clear need to provide information and to raise awareness about collaborative consumption.

This debate gives **me** mixed feelings.

Victims provoke **in us** feelings of solidarity, compassion...

The words we say have the force of the emotions **within us**.

Mobility reflects the progress of our civilisation, and represents what is modern **about us**...

There is something that amazes me **about you**...

Every person is talented.

In every child there is a treasure, and we have to give them the chance to explore and develop this treasure.

Akivaizdu, kad žmones reikia informuoti ir **ugdėti juose** (=ju) sąmoningumą bendradarbiavimu grindžiamo vartojimo klausimais

Šios diskusijos sukėlė **manyje** (=man) prieštaringų jausmų.

Aukos **sukelia mumyse** (=mums) solidarumo, užuojautos jausmus...

Žodžiai, kuriuos ištariame, turi **mumyse slypinčių** (=mūsų) emocijų galią.

Judumas atspindi mūsų civilizacijos pažangą ir atstovauja tam, kas **mumyse** šiuolaikiška (= **kuo mes šiuolaikiški**)...

Kai kas **jumyse** mane stebina (=Jūs mane stebinate)...

Kiekviename žmoguje slypi talentas (=Kiekvienas žmogus yra talentingas).

Kiekviename vaike yra lobis ir mes turime suteikti jam progą atskleisti ir didinti šį lobį.

Vietininkas laikomas šalutiniu variantu, kai asmens vidus gali būti suvokiamas kaip vieta, pvz.:

These are recent tragic examples of attacks having left **us** with deep scars.

The sceptic **in me** would be surprised...

A third main source of phosphorus is human metabolic waste.

Tai naujaisi tragiški **mumyse** gilius randus palikusių (|| **mums** gilius randus palikę) išpuolių pavyzdžiai.

Skeptikas **manyje** (|| **mano vidinis skeptikas**) būtų labai nustebintas...

Trečias pagrindinis fosforo šaltinis yra **žmoguje** (|| **žmogaus organizme**) vykstančio medžiagų apykaitos proceso atliekos.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 95.

H.6.2. Vietininkas veiksmo, būsenos ypatybės reiškimosi ar veikimo sričiai (bet ne vietai) reikšti

Vietininkas (veiksmo, būsenos reiškimosi ar veikimo sričiai) netinka, kai turi būti reiškiamas objektas (žr. **nusimanyti, išmanyti, suprasti, prisipažinti, specializuotis kame**, bet **sektis kame**).

nusimanyti (išmanyti, suprasti) kame

Vietininkas (veiksmo, būsenos reiškimosi ar veikimo sričiai) netinka, kai turi būti reiškiamas objektas, pvz.:

The competent authority may allow non-practitioners who are knowledgeable in the areas relevant to statutory audit to be involved in the governance of the public oversight system...

Kompetentinga institucija gali leisti nepraktikuojantiems asmenims, kurie gerai **nusimano srityse, susijusiose** (=nusimano apie (išmano) sritis, susijusias) su teisės aktų nustatytu auditu, dalyvauti valdant viešosios priežiūros sistemą...

Mokytojas nusimano ir žmogaus **anatomijoje** (=apie žmogaus anatomiją).

Ką jis supranta ES **teisėje** (=apie ES teisę)?

sektis kame

Veiksmo, būsenos reiškimosi ar veikimo sričiai reikšti vietininkas su veiksmožodžiu *sektis* yra taisyklingas, pvz.:

Jam **sekėsi moksle** (| mokslas), bet **nesisekė meilėje** (| **meilės reikalai**).

The number of school pupils performing poorly in mathematics is still high.

Moksleivių, kuriems prastai **sekasi matematikoje** (| **matematika**), skaičius tebėra didelis.

Dar žr. *Kalbos patarimai 2(1)*, 125.

specializuotis kame

Abstrakčiųjų priesagos *-imas* daiktavardžių vietininkas (veiksmo, būsenos reiškimosi ar veikimo sričiai) neteiktinas su veiksmožodžiu *specializuotis* (*specializacija*) netinka, kai turi būti reiškiamas objektas, pvz.:

the EU <...> is now specialising in higher-value goods.

ES <...> šiuo metu **specializuojasi** didesnės vertės **gaminų gaminime** (=gaminti didesnės vertės **gaminius**).

to work for undertakings specialised in the transport of certain types of dangerous goods

dirbti įmonėse, kurios **specializuojasi** tam tikrų rūšių pavojingų krovinių **vežime** (=vežti tam tikrų rūšių **pavojinguosius krovinius**; kurių **specializacija** – tam tikrų rūšių pavojingųjų krovinių **vežimas**)

...translators specialise in translating documents dealing with particular areas of the European Commission's policies...

... vertėjai **specializuojasi** Europos Komisijos politikos konkrečios srities dokumentų **vertime** (=versti Europos Komisijos politikos konkrečios srities dokumentus)...

prokurorų, kurie **specializuojasi** sunkių nusikaltimų **tyrime** (=tirti sunkius nusikaltimus; kurių **specializacija** – **tirti sunkius nusikaltimus**), tinklas.

Sukonkretėjusių ar konkrečių objektų vietininkas veikimo sričiai reikšti su veiksmožodžiu *specializuotis* laikomas šalutiniu normos variantu, pvz.:

finance companies specialising in money market funds....

finansų įmonės, kurios **specializuojasi** pinigų rinkos **fonduose** (| kurių **specializacija** – pinigų rinkos **fondai**) ...

The Chinese textile industry, which has a cheap labour force of many millions at its disposal, has an obvious advantage over European producers, which specialise mainly in branded products.

Kinijos tekstilės pramonė, naudojanti labai gausią ir pigią darbo jėgą, turi akivaizdų pranašumą prieš Europos gamintojus, kurie daugiausia **specializuojasi firminiuose gaminiuose** (| **siūti firminus gaminius**).

Konstrukcija *specializuotis kame* tinka, kai **vietininku** reiškiamą specializacijos sritis, pvz.:

... can be submitted to a court, or if appropriate, to another independent and impartial dispute resolution body where that body has expertise in intellectual property law.

... galima kreiptis į teismą arba, jei tikslinga, į kitą nepriklausomą ir nešališką ginčų sprendimo įstaigą, kuri **specializuojasi** intelektinės nuosavybės teisės **srityje** (| kurios **specializacija** – intelektinės nuosavybės **teisė**)

law enforcement agencies specialised in fighting various forms of crime

teisėsaugos agentūrų, kurios **specializuojasi kovoje** (| **kurių specializacija** – **kova**) su įvairiomis nusikaltimų formomis

There are also more and more specialized lawyers in environmental law.

Aplinkos **teisėje** **specializuojasi** vis daugiau teisininkų.

... requiring investigators, prosecutors and judges specialised in international criminal law and international humanitarian law

... todėl reikia tyrėjų, prokurorų ir teisėjų, kurie **specializuojasi tarptautinėje baudžiamojoje teisėje** ir tarptautinėje humanitarinėje teisėje (| kurių **specializacija** – tarptautinė baudžiamoji teisė ir tarptautinė humanitarinė teisė);

Veiksmo reiškimosi ar veikimo sričiai reikšti neteiktinas **nesukonkretėjusių priesagos -imas** daiktavardžių **vietininkas** (*įgyvendinime, formavime, kūrime, pateikime, rengime, sprendime, vykdyme* ir pan.) neteiktinas, kai turi būti reiškiamas veiksmo **laikas** (keičiama padalyviu, pusedalyviu), pvz.:

women's interest groups must **be fully involved** in framing development policies and drawing up national strategy documents in the countries concerned;

anti-discrimination and active participation of those people affected in policy design

... **to promote** consumer interests **in** EU and US policy **formulation**.

... to use tools which will enable European citizens to be genuinely involved in the exercise of defining a project for the enlarged Europe...

... for independent organisations and self-employed persons who are involved in the drafting and implementation of the policies of the European Union.

The participation of patients' organisations in all aspects of the development of rare diseases policy is very important for identifying patients' needs.

... that those involved in the design and operation of remuneration policies should be independent...

Foster the potential of cultural policies to promote creativity, in particular through the promotion of cultural diversity and intercultural dialogue, access to and participation in culture,

... to engage more closely in public-sector policy and service development...

shall encourage the development and improvement of information technology tools for assisting **legal drafting**

The Court further examined whether the beneficiary authorities had actively participated **in project preparation**...

The capacity of national parliaments to play their role fully in the preparation and execution of the EDF is often limited.

a greater say in budgetary matters

false or misleading indication <...> on the **description, presentation or labelling of the product** <...>

moterų interesų grupės turi visateisiškai **dalyvauti** vystymosi **politikos formavime** ir nacionalinės strategijos **dokumentų rengime** (=formuojant vystymosi politiką ir rengiant nacionalinės strategijos dokumentus) susijusiose šalyse

kova su diskriminacija ir aktyvus nukentėjusių žmonių **dalyvavimas politikos formavime** (=formuojant politiką)

... **paremti** vartotojų interesus ES ir JAV politikos **formavime** (=formuojant ES ir JAV politiką)

... naudoti tokias priemones, kurios suteiktų Europos piliečiams galimybę tikrai **dalyvauti** išplėtos Europos **projekto kūrime** (=dalyvauti kuriant išplėtos Europos **projektą; prisidėti prie** išplėtos Europos projekto **kūrimo**)...

... organizacijoms ir savarankiškai dirbantiems asmenims, **dalyvaujantiems** Europos Sąjungos **politikos kryptį kūrime ir įgyvendinime** (=kuriant ir **įgyvendinant** Europos Sąjungos **politiką**), sudarymo.

Visokeriopas pacientų organizacijų **dalyvavimas** retųjų ligų srities **politikos kūrime** (=kuriant retųjų ligų srities **politiką**) yra labai svarbus pacientų poreikiams nustatyti.

... kad atlyginimų nustatymo **politikos kūrime ir vykdyme dalyvaujantys** asmenys (=asmenys, **dalyvaujantys formuojant ir vykdanat atlyginimų politiką**), būtų nepriklausomi...

Puoselėti kultūros politikos potencialą skatinti kūrybiškumą, visų pirma skatinant kultūrų įvairovę ir kultūrų dialogą, galimybę naudotis kultūra ir **dalyvauti jos kūrime** (=ją kuriant)...

... aktyviau **dalyvauti** viešojo sektoriaus politikos ir paslaugų **vystyme** (=kuriant viešojo sektoriaus **politiką ir plėtojant paslaugas**)

skatina **teisės aktų rengime** (=rengiant teisės aktus; **teisės aktams rengti**) **naudojamų** informacinių technologijų priemonių plėtojamą ir tobulinimą

Audito Rūmai taip pat išnagrinėjo, ar paramą gaunančios institucijos aktyviai **dalyvavo projekto rengime** (=rengiant projektą; **prisidėjo prie projekto rengimo**)...

Nacionalinių parlamentų galimybės imtis visapusiško **vaidmens EPS rengime ir vykdyme** (=rengiant ir **vykdant EPS**) dažnai būna ribotos.

svarbesnis vaidmuo **biudžeto klausimų sprendime** (=sprendžiant **biudžeto klausimus**)

melagingos ar klaidinančios nuorodos <...> produkto aprašyme, **pateikime** ar **ženklime** (= **pateikiamos produktą apibūdinant, pateikiant ar ženklinant**) <...>

Sukonkretėjusios reikšmės daiktavardžio vietininkas *sprendime* vartojamas vietai (dokumentui) reikšti, pvz.:

For the purposes of this Decision, gross national income (GNI) is defined as annual GNI at market prices

Šiame **sprendime** bendrosios nacionalinės pajamos (BNP) apibrėžiamos kaip metinės BNP rinkos kainomis

Sukonkretėjusių priesagos *-imas* daiktavardžių vietininkas (pvz., *balsavime*, *klausymuose*, *pažeidime* ir pan.) veiksmo, veiklos, būsenos ar laiko sričiai reikšti laikomas normos variantu (kad daiktavardis sukonkretėjęs, dažnai rodo prie jo pridėdamas pažyminius, pvz., *profesiniame rengime*, *vykdomajame valdyme*), pvz.:

The proportion of adults (especially older and low-skilled workers) participating in education and vocational training remains very low.

Suaugusiųjų (ypač vyresnio amžiaus ir žemos kvalifikacijos darbuotojų), **dalyvaujančių mokyme** ir **profesiniame rengime**, dalis lieka labai maža.

Initial teacher education, induction and teachers' continuous professional development should focus on developing and practising the competences...

Pirminiame mokytojų rengime, **įvadiniame mokyme** ir **nuolatiniam mokytojų kvalifikacijos kėlimui** daug dėmesio turėtų būti **skiriama** tam, kad būtų ugdomos ir praktiškai taikomos kompetencijos

There were none so it then formed part of the amendment which was voted on in the first roll-call vote and was rejected.

Prieštaravimų nebuvo, todėl jis sudarė pakeitimo dalį, dėl kurios buvo **balsuota pirmajame vardiniam balsavime** ir kuri buvo atmeta.

The list of Members taking part in the secret ballot...

Narių, **dalyvavusių slaptame balsavime**, sąrašas...

... to attend a hearing of the competent Committees of the European Parliament.

... dalyvauti Europos Parlamento atsakingų komitetų **klausymuose**.

... and allowing more opportunity for local and regional involvement in fisheries management.

... ir suteikti didesnę galimybę vietos ir regionų valdžios institucijoms **dalyvauti** žuvininkystės **valdyme**.

different degree of involvement in a crime

skirtingas **dalyvavimo nusikaltime** laipsnis

An ordinary crime has one or several victims.

Eiliniame nusikaltime yra viena arba kelios aukos.

Belgian competition authority had conferred on the applicant immunity from fines with regard to participation in the cartel-related offence

Belgijos konkurencijos institucija atleido ieškovę nuo baudų už **dalyvavimą** konkurencijos teisės **pažeidime**...

Commission had established that the appellant had participated in a single, complex, continuous infringement...

Komisija įrodė apeliančės **dalyvavimą** viename, sudėtingame, **tęstiniame pažeidime**...

All countries will have to provide financial resources so that developing countries, too, can participate in a climate agreement.

Visos šalys privalės suteikti finansinius išteklius, kad besivystančios šalys taip pat galėtų **dalyvauti susitarime** (į **sudarant susitarimą**) dėl klimato.

Only arbitrators may take part in the deliberations of the arbitration panel...

Arbitrų kolegijos **svarstymuose** gali **dalyvauti** tik arbitrai...

... to prepare police forces of the European Union for participation in non-military crisis management.

... parengti Europos Sąjungos policijos pajėgas **dalyvauti** nekarinės krizės **valdyme** (į **valdant** nekarinę krizę)

The first subparagraph of this paragraph and paragraphs 4 to 7 shall be applicable to all the persons belonging to the executive management...

Šios dalies pirma pastraipa ir 4–7 dalys taikomos visiems asmenims, kurie **dalyvauja vykdomajame valdyme**...

Strengthened oversight of paying and certifying agencies in shared management.

Sustiprinta mokėjimo ir tvirtinančiųjų agentūrų priežiūra, dalyvaujant **pasidalijamajame valdyme**.

The bodies involved in the public governance of the programmes

Programų **viešajame valdyme dalyvaujantys** subjektai

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 97, 125
<http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/105083>.

santykių srityje

Junginys *santykių srityje* kartais be reikalo pavartojamas vietoj vietininko *santykiuose* sričiai reikšti, pvz.:

The reach of the EU in external relations is ...

ES galimybės **užsienio santykių srityje** (į **užsienio santykiuose**) yra...

...on the promotion of cultural diversity and intercultural dialogue **in the external relations** of the Union and its Member States

The Council welcomes <...> the positive developments which have occurred in EU-Uzbek relations in the course of this year;

Santykių srityje verčiama pagal originalą, pvz.:

It is desirable that the Agency assist the Community and its Member States in the field of international relations

In the area of trade and external relations the Commission has promoted the EU perspective on the importance of animal welfare.

To this end the Community and the Member States shall implement measures which take account of the diverse forms of national practices, in particular **in the field of contractual relations**...

...dėl kultūrų įvairovės ir dialogo skatinimo Sąjungos ir jos valstybių narių **išorės santykių srityje** (išorės **santykiuose**)

Taryba palankiai vertina <...> šių metų teigiamus pokyčius ES ir Uzbekistano **santykių srityje** (išorės **santykiuose**):

Pageidautina, kad Agentūra padėtų Bendrijai ir valstybėms narėms **tarptautinių santykių srityje**,

Prekybos ir išorės **santykių srityje** Komisija rėmė ES poziciją dėl gyvūnų gerovės svarbos.

Šiuo tikslu Bendrija ir valstybės narės įgyvendina priemones, pagal kurias atsižvelgiama į įvairias nacionalinės patirties formas, ypač sutartinių **santykių srityje**...

H.6.3. Vietininkas daikto požymiui reikšti

veiksmai kovoje

Vietininkas *kovoje* netinka daiktavardžio požymiui nusakyti, pvz.:

Actions against Climate Change

international actions in the fight against piracy

Co-operation in the fight against IUU fishing

humanitarian aid to fight the COVID-19 pandemic

veiksmai kovoje su klimato kaita (=kovos su klimato kaita veiksmai; veiksmai kovojant su klimato kaita).

tarptautiniai **veiksmai kovoje** su piratavimu (=kovos su piratavimu **veiksmai**; **veiksmai kovojant su piratavimu**)

Bendradarbiavimas **kovoje** (=kovojant) su NNN žvejyba

humanitarinė pagalba **kovoje** (=kovoti) su COVID-19 pandemija

įtaka (vaidmuo) kovoje

Šiuo atveju jau reiškiamas sritis, o ne požymis, todėl vietininkas *kovoje* ne klaida:

EU's role in the global fight against these illegal activities.

OLAF's unique role in fighting revenue fraud

ES **įtaka kovoje** (|| **kovojant**) su šia neteisėta veikla pasaulio mastu.

Unikalus OLAF **vaidmuo kovoje** su sukčiavimu pajamomis

pirmavimas pasaulyje **kovoje** (|| **kovojant**) su klimato kaita

H.6.4. Vietininkas būviui reikšti

atostogose

Vietininkas *atostogose* galimas vartoti **būviui su laiko atspalviu** reikšti.

Jei vietininkas *atostogose* vartojamas be pažyminio, pirmenybė teiktina veiksmažodžio *atostogauti* formoms, pvz.:

He was on leave.

As a result, EU citizens often become aware of their EU rights, or of the deficiencies in their enforcement, while on holiday.

If the staff member is on leave before the beginning of the mission...

Jis buvo **atostogose** (|| **atostogavo**).

Taigi dažnai ES piliečiai apie savo ES teises arba jų užtikrinimo trūkumus sužino **būdami atostogose** (|| **atostogaudami**).

Jei prieš išvykdamas į komandiruotę darbuotojas **būna atostogose** (|| **atostogauja**) ...

Su pažyminiu vartojamas vietininkas *atostogose* laikomas pagrindiniu normos variantu, pvz.:

She is currently **on medical leave** as a result of breast cancer.

We must ensure that women **on maternity leave** can also automatically enjoy any changes introduced while they are on leave.

Staff members **on leave on personal grounds** who <...>

Šiuo metu ji **yra** laikinojo **nedarbingumo atostogose** dėl krūties vėžio.

Turime užtikrinti, kad **motinystės atostogose esančios** moterys taip pat galėtų automatiškai pasinaudoti visais pakeitimais, priimtais joms **esant atostogose** (|| **atostogaujant**).

Atostogose dėl asmeninių priežasčių esantys (|| **Dėl asmeninių priežasčių atostogaujantys**) personalo nariai, kurie <...>

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 125.

gastrolėse

Vietininkas *gastrolėse* vartojamas **būviui su laiko atspalviu** reikšti, pvz.:

She normally **tours** Member States between January and May...

Paprastai ji **būna gastrolėse** (|| **gastroliuoja**) po valstybes nares nuo sausio iki gegužės mėn.

komoje

Vietininkas *komoje* neteiktinas būviui reikšti, pvz.:

The family are victims of an accident and both parents are left in a state of coma and incapable, therefore, of exercising their parental responsibility.

Šeima patenka į kelių eismo įvykj, abu tėvai **atsiduria komoje** (=ištikti komos), todėl nebegali vykdyti tėvų pareigų.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 98;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/12654-bendravime-komoje-vietininkas>.

krizėje

Sukonkretėjęs vietininkas *krizėje* būviui reikšti vertinamas kaip šalutinis normos variantas (**pagrindinis išgyventi krizę, patekti į krizę, būti apimtam krizės** ir kt.), pvz.:

Guinea-Bissau's decades of political instability have led the country into a deep crisis.

Dėl patirtų politinio nestabilumo dešimtmečių Bisau Gvinėja **atsidūrė** gilioje krizėje (–Gvinėjoje **yra gili krizė**; Gvinėją **apėmusi gili krizė**).

The Gaza Strip is plunged into a humanitarian crisis...

Gazos ruožas **skendė** humanitarinėje krizėje (–Gazos ruožą **apėmusi (ištikusi) humanitarinė krizė**)...

This debate is taking place during the most serious crisis in the Community fisheries sector that we have ever known.

Ši diskusija vyksta tokiu metu, kai Bendrijos žuvininkystės sektorius **yra** tokioje gilioje krizėje kaip niekad (–**sektorių apėmusi dar neregėta krizė**).

The European economy is still in deep crisis, and only consistent action will change that situation.

Europos ekonomika **tebėra** gilioje krizėje (–**ekonomiką apėmusi gili krizė**) ir tik ėmęsi nuoseklių veiksmų galėsime pakeisti padėtį.

We are in the worst crisis since 1929.

Esame didžiausioje krizėje (–Mus **ištikusi krizė** yra didžiausia) nuo 1929 m.

Vietininkas *krizėje* požymiui su laiko atspalviu reikšti laikomas šalutiniu normos variantu, pvz.:

... he denounces banks for their role in the economic crisis

... jis smerkia bankus už jų vaidmenį ekonomikos krizėje (|| **per ekonomikos krizę**)

the role of the EU in the current crisis

ES vaidmuo dabartinėje krizėje (|| **per dabartinę krizę**)

Challenges in the current crisis

Uždaviniai dabartinėje krizėje (|| **Dabartinės krizės sunkumai; su dabartine krize susiję uždaviniai**)

concerned about the continuing supply of arms and military equipment of all types to Sudan and the use of

susirūpinęs dėl tebesitęsiančio ginklų ir visų rūšių karinės įrangos **tiekimo** į Sudaną ir jų **naudojimo**

these items in the current human rights and humanitarian disaster in the Sudanese province of Darfur

... even in this massive crisis, it is these major corporations which are being rescued...

dabartinėje žmogaus teisių ir humanitarinėje krizėje (|| esant žmogaus teisių ir humanitarinei krizei) Sudano provincijoje Darfūre

... net šioje didžiulėje krizėje (|| esant tokiai didžiulei krizei; per tokią didžiulę krizę) gelbėjamos būtent šios pagrindinės korporacijos...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 98;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/12654-bendravime-komoje-vietininkas>.

padėtyje

Vietininkas *padėtyje* vartojamas būviui su kokybės atspalviu reikšti:

Ji ir vėl **padėtyje** (laukiasi).

Vietininkas *padėtyje* vartojamas veiksmo, būsenos reiškimosi ar veikimo sričiai reikšti, pvz.:

Consumers shouldn't be placed in a worse position...

'Door closure warning system' is a system that will activate a visual signal located where it can be clearly seen by the driver when a door latch system is not **in its fully latched position** and while the vehicle ignition is activated.

Microslip shall be measured **from the position** at the end of the 20 pre-test cycles.

... the obligation to exercise the right of appeal through an appeal lawyer is impossible for someone **in his predicament**.

Vartotojai neturėtų **atsidurti** prastesnėje **padėtyje**...

Išpėjamoji durų uždarymo sistema – sistema, įjungianti vairuotojui aiškiai matomą regimąjį signalą, kai durų skląščio sistema nėra **visiško užsklendimo padėtyje** (| **visiškai užsklęsta**) ir kai transporto priemonės degimo sistema yra įjungta.

Trumpasis poslinkis matuojamas **tokioje padėtyje, kurioje** prieš bandymą yra atlikta 20 ciklų.

... **tokioje sunkioje padėtyje** esantis asmuo negali laikytis prievolės naudotis teise paduoti apeliacinį skundą per advokatą.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1) 125.

priklausomybėje

Vietininkas *priklausomybėje* neteiktinas daikto būviui, būsenai ar požymiui reikšti, pvz.:

women living in serious poverty and economic dependence

moterys, **gyvenančios** rimtame skurde ir **ekonominėje priklausomybėje** (=skurstančios ir **ekonomiškai priklausomos** moterys)

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 98

tinklas kame

Vietininkas neteiktinas daikto požymiui reikšti, pvz.:

European Judicial Network in civil and commercial matters

Europos **teisminis tinklas civilinėse ir komercinėse bylose**

(=Europos teismo bendradarbiavimo civilinėse ir komercinėse bylose tinklas)

(**teisminis civilinių ir komercinių bylų nagrinėjimo tinklas**; Europos teismų bendradarbiavimo nagrinėjant civilines ir komercines bylas tinklas)

The Commission on its part has tried to address the problem of lack of awareness by a range of actions like <...> a Practice Guide for legal practitioners and a User Guide for citizens have been prepared together with the EJM in civil and commercial matters and will be published in 2013.

Komisija savo ruožtu nepakankamo informuotumo klausimą siekė spręsti imdamasi įvairių veiksmų, pavyzdžiui, <...> kartu su Europos teisiniu tinklu (ETT) **civilinėse ir komercinėse bylose** parengė Praktines gaires praktikuojantiems teisininkams ir Vartotojo vadovą piliečiams, kurie bus paskelbti 2013 m.

žinioje

Pasakymai su vietininku *žinioje* netinka kalbant apie paprastą ko nors turėjimą – be valdymo, tvarkymo, disponavimo, pvz.:

Darbuotojo **žinioje yra** tie dokumentai (=Darbuotojas turi tuos dokumentus), kurių užduotis vykdo.

The address and telephone number of the main contact need not appear on the label where subjects have been

Etiketėje nereikia nurodyti pagrindinio asmens ryšiams adresu ir telefono numerio, jei tiriamiesiems asmenims

given a leaflet or card which provides these details and have been instructed to keep this **in their possession** at all times.

ši informacija pateikta informaciniame lapelyje arba kortelėje ir jiems nurodyta ją **laikyti savo žinioje** (=turėti) visą laiką.

Būti (turėti, laikyti, pasilikti) kieno žinioje – priklausymui nusakyti galimas vartoti kanceliarizmas, pvz.:

Insofar as documents of European Union civilian crisis management missions and military operations are **not held** by an institution,

This Regulation shall apply to all documents held by an institution, that is to say, documents drawn up or received by it and **in its possession**, in all areas of activity of the European Union.

The European Communities' own resources provided for in Decision <...> shall be **made available** to the Commission...

Jeigu Europos Sąjungos civilinio krizių valdymo misijų ir karinių operacijų dokumentai nėra institucijos **žinioje**, jiems netaikoma Bendrijos teisė,

Šis reglamentas taikomas visiems institucijos turimiems dokumentams, tai yra jos parengtiems arba gautiems ir esantiems jos **žinioje**, susijusiems su visomis Europos Sąjungos veiklos sritimis.

Sprendime <...> numatyti Europos Bendrijų nuosavi ištekčiai yra Komisijos **žinioje**...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 125

santykiuose

Vietininkas *santykiuose* nevartotinas būviui reikšti, pvz.:

Mes esame **geruose santykiuose** (=Mūsų santykiai geri; Mes palaikome gerus santykius).

asmenys, **esantys** darbo **santykiuose** su draudėju ar veikiantys kaip draudėjo atstovai (=asmenys, **kuriuos su draudėju sieja darbo santykiai** ar kurie veikia kaip draudėjo atstovai)

safety and health at work of workers with a fixed-duration employment relationship or a temporary employment relationship

This has detrimental effects on the health and wellbeing of, especially, low-income women, adolescents, and women in violent relationships.

Obligation for all members of partnerships and for minority shareholders in limited liability companies who perform activities which are typical of a work relationship...

terminuotuose arba **laikiniuose** darbo **santykiuose** **esančių** (=pagal terminuotąsias ar laikinąsias darbo sutartis dirbančių) darbuotojų sauga ir sveikata darbe

Dėl to daromas neigiamas poveikis visų pirma mažas pajamas gaunančių moterų, paauglių ir **smurtiniuose santykiuose esančių** moterų sveikatai ir gerovei.

Visiems ūkinių bendrijų nariams ir nekontrolinį uždarytų akcinių bendrovių akcijų paketą turintiems akcininkams, vykdančioms bendrovės naudai darbinės funkcijas, **paprastai atliekamas esant darbo santykiuose** (=esant darbo santykiams; būdingas darbo santykiams), nustatyta pareiga...

Vietininkas *santykiuose* reiškimosi sričiai reikšti laikomas normos variantu, ypač dalykinėje kalboje (tačiau kai kur galima ir sklandesnė raiška), pvz.:

Paveldėjimo santykiuose Civilinis kodeksas **įtvirtina** (| Civilinis kodeksas įtvirtina **tokius paveldėjimo santykius**), kad tėvai negali po savo vaiko mirties paveldėti...

The Contractor shall make provision for the following employment or service relationships with his staff:

Where possible, Member States could also use the profile in bilateral relations with ACP countries.

Naujuose santykiuose (| **Naujiems santykiams**) **svarbiausia** – pasitikėjimas (**Svarbiausia, kad naujus santykius grįstų pasitikėjimas; Bendraujant svarbiausia pasitikėjimas**)

Global relations are not only about markets but also about people.

The current crisis in relations between Russia and Georgia is evidence of this.

A cooperative, participatory model is needed for **industrial relations**...

Despite political uncertainty, EU-Tunisia relations

Tiekėjas darbo ar tarnybiniuose **santykiuose** su savo darbuotojais **įtvirtina** nuostatą, kad:

Valstybės narės taip pat galėtų **naudoti** šį modelį savo **dvišaliuose santykiuose** (| **dvišaliams santykiams**) su AKR šalimis.

Pasaulio mastu **palaikomuose santykiuose** (| **Pasauliniams santykiams**) **svarbios** ne tik rinkos, bet ir žmonės.

Tai įrodo pastarojo meto **krizė** Rusijos ir Gruzijos **santykiuose** (| Rusijos ir Gruzijos **santykių krizė**).

Darbo **santykiuose** (| **santykiams**) **būtinai** bendradarbiavimu ir dalyvavimu pagrįstas modelis...

Nepaisant politinio neapibrėžtumo, ES ir Tuniso

continued to progress. to ensure close cooperation and unity in international relations the rule of law and effective governance is a matter of priority in EU-Georgia relations. ... this Parliament is ready to play its proper role as the only transnational, directly elected parliament in international relations .	santykiuose toliau buvo daroma pažanga . užtikrinti glaudų bendradarbiavimą ir vieningumą tarptautiniuose santykiuose pirmenybė ES ir Gruzijos santykiuose turi būti teikiama demokratinėms reformoms. ... šis Parlamentas pasirengęs tinkamai atlikti savo vaidmenį kaip vienintelis daugiašalis, tiesiogiai renkamas Parlamentas tarptautiniuose santykiuose .
<i>atstovauti</i> are authorised to represent the company in dealings with third parties and in legal proceedings ... the right to appoint a representative in their dealings with the customs authorities. Representation of the FE in relation to third parties	yra įgalioti atstovauti bendrovei jos santykiuose su trečiosiomis šalimis ir teisiniuose procesuose ... teisė paskirti atstovą, įgaliotą jiems atstovauti santykiuose su muitine. Atstovavimas Europos fondui santykiuose su trečiosiomis šalimis
<i>dalyvauti santykiuose</i> Participation of organised civil society in EU-Andean relations With regard to Belarus's participation in the bilateral strand of the Eastern Partnership...	Organizuotos pilietinės visuomenės dalyvavimas ES ir Andų santykiuose Dėl Baltarusijos dalyvavimo dvišaliuose Rytų partnerystės santykiuose...
<i>kilti santykiuose</i> The EU's relationship with Georgia does raise very far-reaching questions	ES santykiuose su Gruzija kyla labai daug plačių klausimų...
<i>taikyti santykiuose</i> In their mutual relations, Parties which are members of the European Community, shall apply Community rules... COUNCIL DECISION on the suspension of the operation of the Customs Convention on the international transport of goods under cover of TIR carnets (TIR Convention) in relations between the European Union and the Russian Federation	Šalys, kurios yra Europos bendrijos narės, tarpusavio santykiuose taiko Bendrijos taisykles... TARYBOS SPRENDIMAS dėl Muitinės konvencijos dėl tarptautinio krovinų gabenimo su TIR knygelėmis (TIR konvencija) taikymo sustabdymo Europos Sąjungos ir Rusijos Federacijos santykiuose
<i>vadovautis santykiuose</i> In their relations with one another, the High Contracting Parties shall be guided by the following fundamental principles	Tarpusavio santykiuose Aukštosios Susitariančiosios Šalys vadovaujasi šiais pagrindiniais principais...
<i>virtoti santykiuose</i> Lietuvių kalbos virtojimas valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, ju santykiuose su juridiniais ir fiziniiais asmenimis. Procesiniuose santykiuose sąvoka „teismas“ virtojama bendriausia prasme.	
<i>veikti santykiuose</i> Tarpusavio santykiuose Susitariančiosios Šalys veiks pagal Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos nustatytus aviacijos saugumo reikalavimus...	

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/12654-bendravime-komoje-vietininkas;>
<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/2659-santykiuose>

H.6.5. Vietininkas būdai reikšti

dvasioje

Vietininkas *dvasioje* neteiktinas veiksmo būdai reikšti, pvz.:

Any consultations shall take place in a spirit of cooperation

... this will contribute to the historic reconciliation of the Armenian and Turkish people in a spirit of truth and respect.

Bet kokios konsultacijos **rengiamos bendradarbiavimo dvasioje** (=bendradarbiaujant; bendradarbiavimo dvasia)...

...tokie veiksmai prisidės prie istorinio armėnų ir turkų tautų susitaikymo **tiesos ir pagarbos dvasioje** (=siekiant tiesos ir pagarbos)

įtampoje

Vietininkas *įtampoje* neteiktinas veiksmo būdai reikšti, pvz.:

These problems do not only affect people who live under constant stress, but also children, young people and the elderly.

Šios problemos ne tik paveikia žmones, kurie **gyvena nuolatinėje įtampoje** (=su nuolatine įtampa; nuolat jausdami įtampą), bet ir vaikus, jaunos žmones ir pagyvenusius žmones.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 99.

grupėje

Vietininkas *grupėje* neteiktinas veiksmo būdai ar požymiui reikšti, pvz.:

Nusikaltimas padarytas **grupėje** (=grupės) iš anksto susitarusių žmonių.

... if the attack has been committed by an organised criminal group...

... jei ataka įvykdoma **organizuotoje nusikalstamoje grupėje** (=jei ataką įvykdo organizuota nusikalstama grupė) ...

The Ministry of Health recommends athletes not to run in groups.

Sveikatos apsaugos ministerija rekomenduoja sportininkams nebėgioti **grupėse** (=grupėmis).

Vietininkas *grupėje* tinka vietai ar sričiai reikšti, pvz.:

In 2011, 60.4 % in the 15-64 year-olds working on temporary contracts did so involuntarily.

2011 m. 15–64 m. **amžiaus grupėje** 60,4 proc. (1 60,4 proc. 15–64 m. **amžiaus; iš** 15–64 m. amžiaus grupės 60,4proc.) asmenų **dirbo** pagal laikinas darbo sutartis, nors jie to nepageidavo.

the **involvement** of civil society **in** the Working Group

pilietinės visuomenės **dalyvavimas** darbo **grupėje**

Proceedings were brought against the 17 defendants for **membership of** an organised criminal group...

Septyniolikai įtariamųjų buvo pareikšti kaltinimai dėl **dalyvavimo** organizuotoje nusikalstamoje **grupėje**...

... accused of being member of a **criminal group**...

... kaltinamas **naryste** nusikalstamoje **grupėje**...

They must be prepared to work **in** multinational and multicultural **teams**...

Jie turi būti pasirengę **dirbti** daugiatautėse ir daugiakultūre **grupėse**...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 99.

daugelyje atvejų

Vietininko konstrukcija *daugelyje atvejų* neteiktina veiksmo būdai su laiko atspalviu reikšti (taisoma *daugeliu atvejų; daugiausia; dažniausiai*), pvz.:

In most of cases, governments already have PFM reform programs in place...

Daugelyje atvejų vyriausybės (=Daugeliu atvejų vyriausybės; **Dauguma** vyriausybių) jau įgyvendina VFV reformų programas...

Notes that fishermen and seafarers are excluded from EU social legislation **in many areas**...

pažymi, kad **daugelyje atvejų** (=daugeliu atvejų; **daugelyje sričių**) žvejams ir jūrininkams netaikomi Europos socialinės teisės aktai...

In Europe, traditional vessel harvesting is used in the large majority (98 %) of procedures.

Europoje **daugelyje atvejų** (=daugiausia; **dažniausiai**) (98 %) naudojamas tradicinis kraujagyslių parinkimo būdas.

Dar žr. <http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/896>

ir [Didžiųjų kalbos klaidų sąrašą](#).

pakuoti kame

Konkrečiųjų daiktavardžių vietininkas vengtinas veiksmo būdai ar daikto požymiui reikšti, pvz.:

The product may not be **sold in nets**.

Pardavinėti **supakuoto tinkliniuose maišeliuose** (-i tinklinius maišelius) negalima.

"Kafae Doi Chaang" is **packaged in valved bags**...

Kava „Kafae Doi Chaang“ **pakuojama maišeliuose** (-i maišelius) su vienkrypčiais vožtuvais...

parduoti kame

Konkrečiųjų daiktavardžių vietininkas vengtiną veiksmo būdai ar daikto požymiui reikšti, pvz.:

Medicated feed should be marketed in sealed containers.

Roll-your-own tobacco marketed in pouches...

... the 'traditional' rum is typically marketed at higher levels of alcohol strength and in bigger bottles.

Vaistiniai pašarai turėtų būti **parduodami sandariose talpyklėse** (–sandariomis talpyklėmis).

Cigaretėms sukti skirtas tabakas, **parduodamas maišeliuose** (–supakuotas į kapšelius; kapšeliais)...

... tradicinis romas paprastai yra **parduodamas didesnės alkoholio koncentracijos ir didesnės talpos buteliuose** (–buteliais).

Plg. *Kalbos patarimai* 2(1), p. 99.

pateikti rinkai kame

Konkrečiųjų daiktavardžių vietininkas vengtiną veiksmo būdai ar daikto požymiui reikšti, pvz.:

Medicated feed and intermediate products shall be placed on the market only in sealed packages or containers.

Vaistiniai pašarai ir tarpiniai produktai **pateikiami rinkai tik sandariose pakuotėse arba talpyklėse** (–supakuoti į sandarias pakuotes arba talpykles; sandariomis pakuotėmis arba talpyklėmis).

Plg. *Kalbos patarimai* 2(1), p. 99.

rinkti kame

Konkrečiųjų daiktavardžių vietininkas vengtiną veiksmo būdai ar daikto požymiui reikšti, pvz.:

The petitioner states that in his municipality (Bergisch Gladbach, Germany) household waste is collected in plastic sacks.

Peticijos pateikėjas teigia, kad jo savivaldybėje (Bergisch Gladbachas, Vokietija) buitinės atliekos **renkamos plastikiniuose maišuose** (–sudėtos į plastikinius maišus).

Plg. *Kalbos patarimai* 2(1), p. 99.

rezultate

Vietininkas *rezultate* neteiktinas būdai reikšti, pvz.:

At the end of the day, satisfied minorities are factors for stability in the countries of Europe.

I hope that we will ultimately have clear rules...

... this should help reduce complexity, since the result should be a converged use of the European Prosecutor's services...

Galutiniame rezultate (=Galų gale; Galiausiai; Pagaliau) patenkintos mažumos yra stabilumo Europos šalyse veiksniai.

Tikiuosi, kad **galutiniame rezultate** (=galiausiai; pagaliau) mes turėsime aiškias taisykles...

...taip turėtų būti sumažintas kompleksškumas, nes **rezultate** būtų galima bendrai naudotis (=rezultatas turėtų būti bendras naudojimas) Europos prokuroro paslaugomis...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), p. 101.

ribose

Vietininkas *ribose* vengtiną būdai arba veiksmo pagrindui reikšti (vart. *pagal ką*, pusedalyvis, padalyvis), pvz.:

... they should only make decisions in accordance with their respective competencies.

suggests that the Ombudsman explore this issue within the scope of its competences

... the Commission should, within the framework of its expertise, also take an active role...

The EU Special Representative for Human Rights shall contribute to implementation of the action plan, in

... jie turėtų sprendimus priimti tik savo atitinkamos **kompetencijos ribose** (–tik pagal savo kompetenciją; neperžengdamos savo kompetencijos)

siūlo ombudsmeniui aiškintis klausimą savo **kompetencijos ribose** (–pagal savo kompetenciją)

Komisija savo **kompetencijos ribose** (–pagal savo kompetenciją; neviršydamas savo kompetencijos) turėtų taip pat atlikti aktyvų vaidmenį

Savo įgaliojimų ribose (–Neviršydamas savo įgaliojimų) prie veiksmų plano įgyvendinimo

accordance with his mandate.

The Commission and the Agency shall, each within its respective sphere of competence, ensure that best value for money is achieved in the funding of Union actions under this Regulation.

considers that it must be exercised within the constraints of legislation...

Within the bounds of their laws, the Contracting Parties shall contribute to cooperation...

prisideda ES specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais.

Savo atitinkamų **įgaliųjų ribose** (–**Neviršydamos savo įgaliųjų**) Komisija ir Agentūra užtikrina, kad finansuojant šiame reglamente numatytus Sąjungos veiksmus būtų pasiektas kuo geresnis kainos ir veiksmingumo santykis.

mano, kad ja turi būti naudojamos **teisės aktų ribose** (–**neperžengiant teisės aktų**)...

Savo **įstatymų ribose** (–**Neperžengdamos savo įstatymų**) Susitariančiosios Šalys prisideda prie bendradarbiavimo...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), p. 101.

visumoje

Vietininkas *rezultate* neteiktinas būdui reikšti (vartojama *apskritai, iš viso*), pvz.:

... the Commission states that it is generally satisfied with the quality and content of the certifying bodies' reports...

Komisija nurodo, kad **visumoje** (=apskritai) yra patenkinta tvirtinančiųjų institucijų ataskaitų kokybe ir turiniu.

Vietininkas *visumoje* vartojamas vietai reikšti, pvz.:

In the complex picture of energy policy, the renewable energy sector is the one energy sector which

Sudėtingoje energetikos politikos **visumoje** atsinaujinančių energijos išteklių sektorius yra vienas iš sektorių, kuris...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), p. 102.

H.6.6. Vietininkas būviui, būsenai, požymiui ar būdui reikšti

galioje

Vietininkas *galioje* nevartotinas būviui ar požymiui reikšti, pvz.:

The proposal to sign the association agreement is still valid.

Pasiūlymas pasirašyti asociacijos susitarimą **tebėra galioje** (=tebegalioja).

Vietininkas *galioje (valioje)* gali būti vartojamas būviui su kokybės atspalviu reikšti, pvz.:

I will do everything in my power to ensure transparency and a proper flow of information.

Darysiu viską, **kas mano galioje**, kad užtikrinčiau skaidrumą ir tinkamą informacijos sklaidą.

The Commission will continue using all instruments at its disposal...

Komisija toliau naudosis visomis **jos galioje esančiomis** (| **turimomis**) priemonėmis...

The standardization organization can only do their best to try to involve stakeholders but if they won't participate it should not block the system.

Standartizacijos organizacija gali daryti tik tai, kas **jos valioje**, siekdama įtraukti suinteresuotąsias šalis, bet jei jos nedalyvaus, tai neturėtų blokuoti sistemos.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 106.

jurisdikcijoje

Vietininkas *jurisdikcijoje* nevartotinas būviui ar požymiui reikšti (dar žr. *jurisdikcija*), pvz.:

The reduced tax rate/ liability granted to certain enterprises **within** the respective **jurisdiction** of the municipal council may be not qualified as granting a selective advantage, if...

Tam tikroms savivaldybės tarybos **jurisdikcijoje esančioms** (=jurisdikcijai priklausančioms) įmonėms sumažintas mokesčio tarifas arba mokestinės prievolės negali būti laikomi atrankioju pranašumo suteikimu, jeigu...

The Community undertakes to take all the appropriate steps required to ensure that its vessels comply with this Agreement and the legislation governing fisheries in the waters over which Gabon **has jurisdiction**.

Bendrija įsipareigoja imtis visų reikiamų priemonių, skirtų užtikrinti, kad jos laivai laikytųsi šio susitarimo nuostatų ir žvejybą Gabono **jurisdikcijoje esančiuose** (=jurisdikcijai priklausančiuose) vandenyse

reglamentuojančių teisės aktų.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 106;

<http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/7014>.

katėgorijoje

1. Vietininkas *katėgorijoje* vengtinas daikto požymiui reikšti, kai apibūdinama to daikto ypatybė, o ne vieta, pvz.:

Šioje katėgorijoje (–**šios katėgorijos**) autotransporto priemonės gali turėti priekabą.

Their risk potential is comparable to that of trucks and therefore vehicles in this category <...> should be treated in the same way as trucks regarding roadworthiness testing.

Jų keliama rizika yra analogiška su sunkvežimiais susijusiai rizikai, todėl **šioje katėgorijoje** (– **šios katėgorijos**) <...> transporto priemonių techninė apžiūra turėtų būti atliekama taip pat kaip sunkvežimių.

2. Kai nėra aišku, ar reiškiamas požymis, ar sritis, vietininkas *katėgorijoje* laikomas šalutiniu normos variantu, pvz.:

The level of commitments for this Heading will not exceed EUR 61 629 million.

Išpareigojimai šioje išlaidų katėgorijoje (|| **šios išlaidų katėgorijos** išpareigojimai) neviršys 61 629 milijonų eurų.

Update on work by the "Consumers and Environment" category

„Vartotojų ir aplinkos“ **katėgorijoje** vykdomų (|| „Vartotojų ir aplinkos“ **katėgorijos**) darbų apžvalga

This RSS feed lists the latest documents in your selected feed and language.

Šis sklaidos kanalas pateikia naujausius **dokumentus** jūsų **pasirinktoje katėgorijoje** ir jūsų pasirinkta kalba (|| dokumentus **pagal jūsų pasirinktą katėgoriją ir kalbą**; **jūsų pasirinktos katėgorijos** dokumentus pasirinkta kalba).

3. Vietininkas *katėgorijoje* tinka vietai ar sričiai reikšti, pvz.:

Jis **svorio katėgorijoje** (|| **grupėje**) iki 100 kg iškovojo aukso medalį.

In the interest of legal clarity it is appropriate to use for the purposes of category 8 the terms "fresh meat", "meat preparations" and "meat products" as defined in Regulation (EC) No 853/2004.

Siekiant teisinio aiškumo 8 **katėgorijoje** tinkama vartoti terminus „šviežia mėsa“, „mėsos pusgaminiai“ ir „mėsos gaminiai“, kaip apibrėžta Reglamente (EB) Nr. 853/2004.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1) 98;

<http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/1617>.

kompetencijoje

Vietininkas *kompetencijoje* (kaip ir vietininkas *sugebėjimuose, įgaliojimuose*) nevartotinas būviui, būsenai, požymiui reikšti (galimi taisyiniai: vardininkas *kompetencija*; *priklauso kompetencijai*; *priskiriama kompetencijai*; *įeina į kompetenciją*), pvz.:

The Union also has competence to coordinate the economic and employment policies of the Member States...

Europos Sąjungos **kompetencijoje** (=kompetencija) taip pat yra valstybių narių ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimas.

Employee ownership schemes, however, should be left to Member States.

Tačiau darbuotojų nuosavybės sistemos turėtų likti valstybių narių **kompetencijoje** (=kompetencija).

the contentious issues falling within the competence of administrative courts

administracinių teismų **kompetencijoje esantys** (=kompetencijai priklausantys) ginčytini klausimai

... any other items falling within the competence of the Committee

...bet kurie kiti Komiteto **kompetencijoje esantys** (=kompetencijai priklausantys) klausimai

... when the Commission finds that aid is incompatible with the internal market, it is competent to decide that the State concerned must abolish or alter it.

jeigu Komisija nustato, kad pagalba nesuderinama su vidaus rinka, **jos kompetencijoje** (=ji turi kompetenciją; jos kompetencijai priklauso; ji kompetentinga) nuspręsti, ar atitinkama valstybė narė turi ją panaikinti arba pakeisti.

Nusikaltimų tyrimas ir nusikaltėlių paieška yra policijos kompetencijoje (=priskiriama policijos kompetencijai; priklauso policijos kompetencijai).

Bausti piktnaudžiaujančius verslininkus – pareigūnų kompetencijoje (=kompetencija).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 107;

<http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/1715>.

lygyje, lygmenyje

Vietininkas formos *lygyje, lygmenyje* nevertotinas būdai, būviui, būsenai ar požymiui reikšti, pvz.:

Konkursas vyko **aukštame lygyje** (= buvo aukšto lygio; vyko puikiai; buvo gerai organizuotas).

protection at a high level

This circumstance is not likely to change in the future because oil prices which are a major cost factor to produce PET are stabilising at a high level.

Providing and maintaining securities accounts at the top tier level ('central maintenance service')

... the culture of care should permeate **throughout all levels of the establishment**.

... the CoR has managed to ensure that political activities remain at least at the level of previous years

... any measures to be taken at the retail or consumer level...

Even before Europe was united in an economic level
...

apsauga **aukštame lygyje** (=aukšto lygio apsauga)

Mažai tikėtina, kad ši aplinkybė ateityje pasikeis, kadangi naftos kainos, kurios yra pagrindinis veiksnys PET gamyboje, stabilizavosi **aukštame lygyje** (kadangi stabilizavosi didelės naftos kainos...).

vertybinių popierių sąskaitų atidarymas ir tvarkymas **aukščiausiam lygyje** (=aukščiausiu... lygiu) (centralizuoto tvarkymo paslauga)

... priežiūros kultūra turėtų būti **puoselėjama visuose** įmonės **lygmenyse** (=visais įmonės lygmenimis).

...Regionų komitetui pavyko užtikrinti, kad jo politinė veikla liktų bent jau ankstesnių metų **lygmenyje** (=lygmens)...

... priemonės, kurių turi būti imamasi mažmeninės prekybos ir vartotojų **lygmenyje** (=lygmeniu)...

Dar iki Europos **susivienijimo ekonominiame lygmenyje** (=ekonominio Europos susivienijimo)...

Vietininko formos *lygmenyje, lygyje* gali būti vartojamos vietai reikšti, pvz.:

Saulės dėmės yra tik fotosferos lygmenyje.

Kalbos klaidų pasitaiko kiekviename kalbos lygmenyje.

This design creates a perfect microclimate at floor-level in the cellars, thanks to the combination of several elements

Derinant įvairius šios rūšių architektūros elementus sukuriamas tobulas mikroklimatas grindų lygyje...

Dar žr. <http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/1891>;

<http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/7214>;

Kalbos patarimai 2(1) 107–108

nuosavybėje

Vietininkas *nuosavybėje* neteiktinas daikto būviui, būsenai ar požymiui reikšti, pvz.:

būti nuosavybėje

publicly owned financial institutions and financial authorities must...

provisions concerning a duty of care whilst the goods are in the consumer's possession.

Member States would retain ownership and control over their assets and remain responsible for their operations, maintenance and renewal.

valstybės **nuosavybėje esančios** (=valstybei priklausančios; valstybinės) finansų įstaigos ir finansų valdymo institucijos privalo...

nuostatos dėl vartotojo prievolės rūpintis prekėmis, kol jos yra jo **nuosavybėje** (=nuosavybė).

Įrenginiai išliktų valstybių narių **nuosavybėje** (=nuosavybė), jos juos toliau kontroliuotų ir liktų atsakingos už jų eksploatavimą, techninę priežiūrą ir atnaujinimą.

turėti nuosavybėje

... brokers who are involved in the sale or purchase of medicinal products without selling or purchasing those products themselves, and without owning and physically handling the medicinal products.

... tarpininkus, kurie dalyvauja parduodant ar perkant tuos vaistus, nors patys jų neparduoda ir neperka, taip pat šių vaistų **neturi savo nuosavybėje** (=nėra šių vaistų savininkai) ir fiziškai jų netvarko.

Kaip vertintini tokie atvejai?

any gain or loss that is **recognised directly in equity**

bet koks pelnas ar nuostolis, kuris **pripažįstamas**

in accordance with paragraph 95(a)

At the end of each reporting period and at the date of settlement, the entity shall review and adjust the carrying amount of the dividend payable, with any changes in the carrying amount of the dividend payable **recognised in equity** as adjustments to the amount of the distribution.

... cumulative exchange differences relating to the translation of financial statements of foreign operations shall continue to be classified as equity and shall be recognised as income or expense only on the disposal of the net investment in the foreign operation.

tiesiogiai nuosavybėje pagal 95 paragrafo a punktą

Kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir atsiskaitymo datą ūkio subjektas turi peržiūrėti ir patikslinti mokėtinų dividendų balansinę vertę su visais mokėtinų dividendų balansinės vertės pokyčiais, **pripažintais nuosavybėje** kaip paskirstymo sumos patikslinimai.

...sukaupti valiutų keitimo skirtumai, susiję su užsienyje veikiančių įmonių finansinių ataskaitų perskaičiavimu, ir toliau turi būti **pateikiami nuosavybėje**, o pajamomis arba sąnaudomis pripažįstami tik užsienyje veikiančioje įmonėje turimos grynosios investicijos perleidimo metu

Dar žr. <http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/2191>
ir [Didžiųjų kalbos klaidų sąrašą](#).

pareigose

Vietininkas **pareigose** nevertotinas būviui ir būdai reikšti (daiktavardis *pareigos* žymi darbo ar tarnybos vietoje turimą statusą, bet ne pačią vietą), pvz.:

Jis dirba direktoriaus **pareigose** (=yra direktorius; dirba direktoriumi; eina direktoriaus pareigas).

... preparing of taking up duties or leaving the office of the President of the European Council

... pasirengimas pradėti eiti Europos Vadovų Tarybos pirmininko pareigas arba **darbo šiose pareigose** (=einant šias pareigas) pabaigimas.

paaukštinti (pažeminti) pareigose

... to improve the selection criteria for appointments and promotions...

... tobulinti atrankos kriterijus, taikomus skiriant į pareigas ir **paaukštinant pareigose** (=paaukštinant; paaukštinant pareigas; paaukštinant tarnyboje; pakeliant tarnyboje; perkeliant į aukštesnes pareigas)...

palikti pareigose

... Director shall propose that the Executive Board take a decision as to whether the staff member is to continue in his post, have his contract terminated, or be suspended.

... direktorius Administracinei tarybai siūlo priimti sprendimą dėl tokio darbuotojo **palikimo pareigose**, jo sutarties nutraukimo arba darbuotojo atleidimo (=ar **palikti tokį darbuotoją toliau eiti pareigas, ar nutraukti su juo sutartį, ar laikinai nušalinti**)

pakeisti pareigose

... shall follow the provisions on staff of the EIB, the rules and procedures on his/her replacement in his/her function and on accountability;

... turi atitikti nuostatas dėl EIB darbuotojų, jų **pakeitimo pareigose** (=pakeitimo) ir atskaitomybės taisyklės ir procedūras

skaičius pareigose

... achieve a balanced representation of men and women, especially in management posts...

... pasiekti, kad moterų ir vyrų darbuotojų **skaičius**, ypač **vadovaujamosiose pareigose** (=einančių vadovujamas pareigas), būtų subalansuotas...

... the number of underrepresented gender can be increased in positions which are dominated by either male or female workers...

... nepakankamai atstovaujamos lyties **skaičius pareigose, kuriose dominuoja** arba vyriškosios, arba moteriškosios lyties darbuotojai, gali būti **padidintas...**

(=nepakankamai atstovaujamos lyties **asmenų, einančių pareigas**, kuriose dominuoja arba vyriškosios, arba moteriškosios lyties darbuotojai, **skaičius** gali būti padidintas...)

atstovauti pareigose

... measures to promote the equal representation of women and men in leadership positions.

... priemonės dėl vienodo moterų ir vyrų **atstovavimo vadovujančiose pareigose** (=tarp vadovų; tarp vadovujamas pareigas einančių asmenų).

whereas they are underrepresented at all levels in the ICT sector, especially in decision-making positions...

kadangi IRT sektoriuje visais lygmenimis joms yra per menkai **atstovaujama**, ypač su sprendimų priėmimu **susijusiose pareigose** (=ypač tarp vadovų; tarp vadovujamas pareigas einančių asmenų)...

Dar žr. <http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/konsultacijos/paieska.html>;

Kalbos patarimai 2(1), 109;

<http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/89351>

Kanceliarinės kalbos patarimai, 174, 190.

procese

Būviui, būsenai ar būdui reikšti vietininkas *procese* nevertotinas, pvz.:

persons in the process of being recruited

asmenys, **esantys įdarbinimo procese**
(=įdarbinami asmenys)

santykije (su kuo)

Būviui, būsenai ar būdui reikšti vietininkas *santykije* nevertotinas, pvz.:

This percentage increase merely evidences the growth in direct payments to Lithuanian farmers in relation to the payments to farmers in other EU-15 Member States as negotiated in 2003.

In view of the Committee's role, its brief in relation to civil societ,...

Šis procentinis kilimas tik rodo tiesioginių išmokų Lietuvos ūkininkams augimą **santykije su** (=, **palyginti su**) kitų ES-15 valstybių narių ūkininkams 2003 metais suderėtomis tiesioginėmis išmokomis.

Atsižvelgiant į Komiteto vaidmenį, jo funkcijas **santykije su** (=susijusias su) pilietine visuomene...

Dar žr. Kalbos patarimai 2(1), 111;

<http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/7122>

stadijoje

Vietininkas *stadijoje* nevertotinas būviui, būsenai ar požymiui reikšti, pvz.:

Turime sunkumų ir **esame laukimo stadijoje** (=tebelaukiame).

Viskas tebėra **projektų stadijoje** (=tebėra projektai; projektuojama).

... the so-called social package represents a set of legislative initiatives whose convergence remains in the phase of intention for the moment.

... vadinamasis socialinis paketas yra teisinių iniciatyvų rinkinys, kurio konvergencija kol kas liks **ketinimo stadijoje** (=ketinimas).

Vietininkas *stadijoje* vartojamas laiko aplinkybei reikšti (plg. *etape*), pvz.:

... nucleic acid recognition by reverse-transcription polymerase chain reaction (RT-PCR) methods have advantages over serological diagnostic methods, because they allow for the **detection** of the disease **at an early stage** of infection.

... nukleorūgščių atpažinimo atvirkštinės transkripcijos polimerazės grandininės reakcijos (ATPGR) metodai yra pranašesni, palyginti su serologiniais diagnostikos metodais, nes juos taikant ligą galima **nustatyti ankstyvojoje užkrėtimo stadijoje**

Dar žr. Kalbos patarimai 2(1), 111

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/2888-buti-stadijoje>

suvienyti (susivienijimas, vieningas, vieningumas) kame

Vietininkas (ypač abstrakčiųjų daiktavardžių) neteiktinas būsenai, būviui ar jo ypatybei reikšti, pvz.:

united in diversity

... **united in** their **desire** to pursue the attainment of the objectives of the European Union...

with a view to aiming for **unity in** the international **representation** of the Union

It was **united in** its **decision** on the EULEX mission...

suvienyti **įvairovėje** (=įvairovės suvienyti)

... suvienyti **nore** (=noro) toliau siekti įgyvendinti Europos Sąjungos tikslus...

... siekdamas **vieningumo atstovavime** (=vieningo atstovavimo) Sąjungai tarptautiniu mastu

Ji buvo **vieninga** savo **sprendime** (=Ji **vieningai nusprendė**; Ją **vienijo sprendimas**) dėl EULEX misijos...

suvienyti **maldoje** (=maldos suvienyti).

suvienyti **muzikoje** (=muzikos suvienyti)

H.6.7. Verstiniai sustabarėję vietininkai veiksmo ar būsenos priešasčiai, pagrindui reikšti

išdavoje

Vietininkas *išdavoje* nevertotinas būsenos pagrindui ar priešasčiai reikšti, pvz.:

The dismantling of internal frontiers is resulting and will continue to result in major corporate re-organizations in the Community

The infringement **resulted** in an overcharge for any purchaser of the defendant or in a distortion to any competitor...

Vidaus sienų panaikinimo **išdavoje** (=Dėl vidaus sienų panaikinimo; Panaikinus vidaus sienas) Bendrijoje vyksta ir toliau vyks bendrovių reorganizavimo procesas. (| **Vidaus sienų panaikinimo rezultatas** – Bendrijoje vykstantis ir vykstantis bendrovių reorganizavimo procesas.)

Pažeidimo išdavoje (=Dėl pažeidimo) bet kokiam atsakovo pirkėjui taikytas antkainis arba iškraipytos bet kuriam konkurentui taikytos sąlygos...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 114;

<http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/1441>; <http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/3605>.

Žodis *išdava* DLKŽ teikiamas su žyma *knyg.* (taip pat <http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/6422>), o „*Kanceliarinės kalbos patarimuose*“ jis laikomas nevertotinu žodžiu, keistinu žodžiais *rezultatas, padarinys*.

įtakoje

Būsenos priešasčiai, pagrindui reikšti vietininkas *įtakoje* neteiktinas, pvz.:

This is not only **in the wake of** the financial crisis but also as a result of experience showing that economic and fiscal policy development cannot be separated.

Respondents would like to see the EU taking up a role that would foster behaviour change in citizens, business and operators alike.

... the driver of the vehicle was **under the influence** of alcohol or of any other intoxicating agent at the time of an accident

Ar taisyklinga vartoti ne priešasčiai reikšti? Pvz.:

... that the loans granted to the company in question were granted by a bank found to be **under** State **influence**.

Tai daroma ne tik finansinės krizės **įtakoje** (=dėl finansinės krizės), bet ir atsižvelgiant į patirtį, kuri rodo, jog negalima atskirti ekonominės ir fiskalinės politikos raidos.

Respondentai norėtų tokio ES vaidmens, kurio **įtakoje** imtų (=kuris paskatintų; dėl kurio imtų) keistis piliečių, verslininkų ir panašių veiklos vykdytojų elgsena.

... transporto priemonės vairuotojas įvykio metu buvo **alkoholio arba kitokių kvaišalų įtakoje** (=apsvaigęs nuo alkoholio ar kitokių kvaišalų)

... kad nagrinėjamai bendrovei paskolas suteikė valstybės **įtakoje** esantis bankas.

Dar žr. <http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/1517> ir *Didžiųjų kalbos klaidų sąrašą*

pasekmėje

Būsenos priešasčiai, pagrindui reikšti vietininkas *pasekmėje* nevertotinas, pvz.:

Families are destroyed as a result.

provisions for liability for consequential damages

To pasekmėje (Dėl to; To rezultatas –) ardomos šeimos.

nuostatos dėl atsakomybės už **pasekmėje** (=vėliau) atsiradusią žalą

Dar žr. *Kalbos patarimai* (1) 114; <http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/2364>.

pasekoje, pasekoje

Bendrinėje kalboje nėra daiktavardžio *pasėka* (nei *paseka*), taigi jo vietininkas neteiktinas būsenos priešasčiai, pagrindui reikšti, pvz.:

The Government of the Togolese Republic has given the following undertakings to the European Union

Konsultacijų, vykdytų pagal Kotonu susitarimo 96 straipsnį, **pasekoje** (=Per konsultacijas, vykdytas...)

during consultations held under Article 96 of the Cotonou Agreement.

As a result, customers would profit from the internal market.

Financing decisions and any financing agreements and contracts resulting therefrom...

...the police used more than necessary force, which resulted in the death of eight people, including one policeman.

Togo Respublikos Vyriausybė prisiėmė šiuos įsipareigojimus Europos Sąjungai.

Klientai **pasekoje** (Taigi klientai; Todėl klientai) turėtų naudoti iš vidaus rinkos.

Finansavimo sprendimai ir bet kokie jų **pasekoje** (=dėl jų) atsirandantys finansavimo susitarimai bei sutartys

... policija panaudojo daugiau jėgos, nei reikėjo, **ko pasekoje** (=dėl to) aštuoni žmonės, tarp jų vienas policininkas, žuvo.

Dar žr. *Kalbos patarimai* (1) 114;
<http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/3840>
<http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/341>.

H.6.8. Vietininkas laikui reikšti

bėgyje

Sustabarėjęs laiko vietininkas *bėgyje* neteiktinas laikui reikšti, pvz.:

As it is difficult to predict prices for 2016-2020, the calculations provided are provisional and may change over time.

In the course of the 2013 calendar year, the regulations and other legislation for the implementation of which the Lithuanian Customs Service is responsible were largely complied with.

The complainant has the opportunity to submit observations to the Ombudsman, within a specified time that is normally no more than one month.

a high order-to-trade ratio intraday

Kadangi sunku prognozuoti 2016–2020 m. kainas, pateikti skaičiavimai yra preliminarūs ir gali kisti **metų bėgyje** (=per metus; laikui bėgant; ilgai).

2013 **kalendorinių metų bėgyje** (=2013 metais) iš esmės buvo vykdomos reglamentų ir kitų teisės aktų nuostatos, už kurių įgyvendinimą atsakinga Lietuvos muitinė.

Skundo pareiškėjas turi galimybę pateikti savo pastabas ombudsmenui **tam tikro laikotarpio bėgyje** (=per tam tikrą laikotarpį), kuris paprastai būna ne ilgesnis kaip mėnuo.

didelis pavedimų ir prekybos sandorių santykis **vienos dienos bėgyje** (=didelis vienos dienos pavedimų ir prekybos sandorių santykis)

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 115.

eigoje

Sustabarėjęs laiko vietininkas *eigoje* vengtinus laikui reikšti (keičiama *metu, per ką*), pvz.:

... the reference rate is adjusted again in the course of the year...

During its investigation the Commission did not find any indications that...

In the course of the debate there were some suggestions made...

... orientacinė norma koreguojama **metų eigoje** (=per metus)...

Tyrimo eigoje (=Atlikdama tyrimą) Komisija nenustatė jokių požymių, kad...

Diskusijų eigoje (=Diskusijose; Diskusijų metu; Per diskusijas; Diskutuojant) buvo pateikti keli pasiūlymai...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 116.

etape

Vietininkas *etape* vartojamas **laikui reikšti**, nors įnagininkas *etapu* šiek tiek įprastesnis (dar žr. [per etapu](#)), pvz.:

Candidates will be considered **for the selection phase** on the basis of the following formal criteria...

The Commission should make better use of information collected **during the monitoring phase** <....>

In the second phase, the debate on the future orientation of cohesion policy becomes more focused.

Atrankos etape (| **etapu**) kandidatų paraiškos bus svarstomos atsižvelgiant į toliau nurodytus formalius kriterijus...

Komisija <...> turėtų geriau pasinaudoti **stebėjimo etape** (| **etapu**) surinkta informacija;

Antrajame etape (| **Antruoju etapu**) dėmesys labiau sutelkiamas į diskusijas dėl būsimos sanglaudos politikos krypties.

laikotarpyje

Vietininkas *laikotarpyje* neteiktinas polinksnio reikšme (keičiama *per kq*), pvz.:

... to implement the recommendation within three months from its issuance...

declaration concerning any other such aid received over the relevant three-year period.

... stations that have a daily passenger flow of 1 000 passengers or less averaged over a 12 month period...

The European Parliament is to adopt such resolutions in plenary; it is to have a period of one month in which to do so...

... the new Member States will be joining the Schengen area in a few days' time.

... legally established in the Union for a period of at least six months within the 12-month period...

Member States may choose the reference period at any time of the five-year period.

gyvendinti rekomendaciją **trijų mėnesių laikotarpyje** (=per tris mėnesius) nuo jos pateikimo

deklaraciją, susijusią su bet kokia kita **trejų metų laikotarpyje** (=per trejų metų laikotarpį) pagal šią taisyklę gauta pagalba.

... stotys, kurių vidutinis paros keleivių srautas **12 mėnesių laikotarpyje** (per metus; per 12 mėnesių) neviršija 1 000 keleivių...

Europos Parlamentas turi priimti šias rezoliucijas plenarinio posėdžio metu; tai jis turi atlikti **vieno mėnesio laikotarpyje** (=per mėnesį)...

... **keleto dienų laikotarpyje** (=po kelių dienų) naujosios valstybės narės prisijungs prie Šengeno zonos.

... teisėtai įsikūręs Sąjungoje mažiausiai šešis mėnesius **dvylikos mėnesių laikotarpyje** (=šešis iš dvylikos mėnesių; šešis mėnesius per metus)...

Valstybės narės gali pasirinkti atskaitinį laikotarpį bet kada **penkerių metų laikotarpyje**.

Laiko tarpui reikšti gali būti vartojamas ir įnagininkas, ir galininkas, ir vietininkas:

Tame laikotarpyje (| Tuo laikotarpiu) suklestėjo amatai.

taxation policy is a factor of social fairness **in this transition**

mokesčių politika šiame perėjimo **laikotarpyje** (|šiuo pereinamuoju laikotarpiu) yra socialinio teisingumo veiksnys

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 88 ir 116.

H.6.9. Vietininkas kiekiui reikšti

apimtyje

H.6.10. Vietininkas išskirčiai ir priskirčiai reikšti

tame tarpe

Junginys *tame tarpe* nevertotinas abstrakčia verstine reikšme, nusakant įskaičiavimą į ką nors, pvz.:

Į valdybą išrinkta dešimt narių, **tame tarpe** (=tarp jų) dvi moterys.

The claims of the secondary and tertiary creditors, including the claims of Kaunas Regional Customs Office, remained unsatisfied.

Additional – including newly developed – indicators will be used to capture the various types of results and impacts for the different specific activities.

the activities referred to in paragraphs 1.1.9-1.1.12 relate to any building, including special building structures, as they carry out an inspection of the construction project.

We support the effort to combat VAT fraud, including on the carbon market.

The importing Party shall inform the exporting Party of any amendment, including the reasons...

Antros bei trečios eilės kreditorių reikalavimai, **tame tarpe** (=tarp jų) ir Kauno teritorinės muitinės, liko nepatenkinti.

Papildomais (**tame tarpe** (=tarp jų) ir naujai suformuluotais) rodikliais bus remiamasi fiksuojant įvairias rezultatų ir poveikio rūšis pagal atskiras veiklos kategorijas.

1.1.9–1.1.12 punktuose nurodytos pareigybės susijusios su bet kuriais statiniais, **tame tarpe** (=tarp jų; **taip pat**) ir su ypatingais, nes jie atlieka statinio projekto ekspertizę.

Remiame siekį kovoti su PVM sukčiavimu, **tame tarpe** (=taip pat) anglies dioksido rinkos srityje.

Importuojanti Šalis informuoja eksportuojančią Šalį apie visus pakeitimus, **tame tarpe** (=taip pat ir) apie priežastis...

Jei minimas išskyrimas iš pinigų sumos ar kokio kiekio, *tame tarpe* tinka keisti posakiu *iš jų*, pvz.:

Tėvas žemės turėjo dešimt hektarų, **tame tarpe** (=iš jų) šešis hektarus ariamos.
Kiti pakaitai – *taip pat, ir, beje, žinoma, aišku, suprantama, be to* ar kt., pvz.:

Projektai bus pateikti **tame tarpe** (=ø; **taip pat**) ir Seimui.

Junginys *tame tarpe* gali reikšti tik konkrečią vietą, pvz.:

Tame tarpe (t. y. tame grindų plyšyje) **adată tikrai rasiu**.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 118;
konsultacijos.vlkk.lt/lit/3321.

jų tarpe

Junginys *jų tarpe* nevertotinas išskirčiai ir priskirčiai reikšti, pvz.:

There are abundant untouched natural resources in the Central European States, including Lithuania.

Numerous minority communities living in the EU, in particular, women and girls **among them**, face multiple discrimination...

Vidurio Europos valstybėse, **jų tarpe** (=tarp jų; **taip pat**) ir Lietuvoje, turime daug nelieštų gamtos išteklių.

Europos Sąjungoje daugelis gyvenančių mažumų bendruomenių, **jų tarpe** ypač (=visų pirma; ypač) moterys bei mergaitės, patiria daugialypę diskriminaciją...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 118

H.6.11. Vietininkas polinksnio reikšme

kieno tarpe

Jei vartojamas vienaskaitinių kuopinės reikšmės daiktavardžių kilmininkas, pasakymas *kieno tarpe* neteiktinas veiksmo aplinkai reikšti, pvz.:

fostering social innovation in civil society and the business and political spheres ("participation and democracy" values);

Alcohol and drug prevention among youth

... unemployment has reached extremely high levels, particularly among young people ...

skatinant socialines inovacijas **pilietinės visuomenės tarpe** (=pilietinėje visuomenėje), verslo ir politinėje aplinkoje

Alkoholio ir narkotikų prevencija **jaunimo tarpe** (=jaunimo alkoholizmo ir narkomanijos prevencija)

... nedarbas pasiekė nepaprastai aukštą lygį, visų pirma **jaunimo tarpe** (=jaunimo nedarbas)...

Pasakymas *kieno tarpe* vengtinas su vieta nesusijusiai veiksmo aplinkai reikšti, pvz.:

... underlines the large number of minors among the migrants...

... to strengthen social protection for the unemployed as a means of addressing the rise in poverty, particularly among women;

In 2015, Tunisia also managed to cover part of its external financing gap through the issuance in January 2015 of a 10-year, USD 1 billion Eurobond at 5.75%, which was **oversubscribed by international investors**...

... building trust, confidence, security, resilience and reliability in the area of digital services and in particular on the Internet as a cornerstone for extended use of digital services **by consumers, businesses and public administrations**.

... pabrėžia, kad **migrantų tarpe** (=tarp migrantų) yra daug nepilnamečių...

... stiprinti bedarbių socialinę apsaugą kaip skurdo augimo, ypač **moterų tarpe** (=moterų; tarp moterų), mažinimo priemonę;

2015 m. Tunisui taip pat pavyko dalį išorės finansavimo trūkumo padengti 2015 m. sausio mėnesį išleidus 10 metų 5,75 proc. palūkanų 1 mlrd. USD vertės euroobligacijų, kurios buvo labai paklausios tarptautinių **investuotojų tarpe** (=tarp tarptautinių investuotojų)...

... didinti tikėjimą, pasitikėjimą, saugumą, atsparumą ir patikimumą skaitmeninių paslaugų srityje ir visų pirma internete kaip tolesnio skaitmeninių paslaugų naudojimo **vartotojų, įmonių ir viešojo administravimo subjektų tarpe** pagrindą (=kaip pagrindą vartotojams, įmonėms ir viešojo administravimo subjektams toliau naudotis skaitmeninėmis paslaugomis).

Vietininkas *tarpe* vartojamas vietai reikšti, pvz.:

The ELV could only be exceeded if the body was located within the gap between the electrodes and the welder housing...

ERV galėtų būti viršyta tik jei, veikiant įrenginiui, kūnas būtų **tarpe** tarp elektrodų ir suvirinimo aparato korpuso ...

H.6.12. Vietininkas vietai reikšti

glūdėti kame

Veiksmažodis *glūdėti* nevertotinas su abstrakčiųjų, dažniausiai priesagos *-imas* (*-ymas*), daiktavardžių vietininku (vartojama *yra kas; sudaro ką*), pvz.:

... whether the whole question does not boil down to determining the environmental technologies...

The distinction between a 'full' invoice and a simplified invoice is their different potential uses.

By ignoring the real causes of the current financial crisis – which lie in the increasing accumulation and concentration of capital...

... **the roots** of poverty and hardship very often **lie in restrictions** from opportunities and rights that are available to other groups.

Išmintis **glūdi mokėjime** (=yra mokėjimas) susitarti.

Nesutarimų priežastis **glūdi** įmonių **privatizavime** (= yra įmonių privatizavimas).

Menas **glūdi gebėjime** (=yra gebėjimas) priversti skaitytoją perskaityti kūrinį iš naujo.

... ar klausimo esmė **glūdi apsisprendime** (= yra apsisprendimas) dėl ekotechnologijų...

Skirtumas tarp išsamios ir supaprastintos sąskaitos faktūros **glūdi skirtingame jų panaudojime** (= yra skirtingas jų panaudojimas).

Nepaisydama tikrųjų dabartinės finansų krizės priežasčių, kurios **glūdi didėjančiame kapitalo kaupime ir koncentracijoje** (= dėl kurių didėja kapitalo kaupimas ir koncentracija)...

... skurdo ir sunkumų **priežastys glūdi** galimybių ir teisių, kuriomis gali naudotis kitos grupės, **apribojimuose** (= priežastys yra galimybių ir teisių, kuriomis gali naudotis kitos grupės, **apribojimais**).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 120;

<http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/6984>.

slypėti kame

Veiksmažodis *slypėti* nevertotinas su abstrakčiųjų, dažniausiai priesagos *-imas* (*-ymas*), daiktavardžių vietininku vietai reikšti (vartojama *yra kas; turi (slepia) ką*), pvz.:

The originality and success of the European Union is in its ability to respect Member States' varied and intertwined history, languages and cultures

Nevertheless, urban mobility is often experienced as a constraint arising from overreliance on private cars powered by traditional fuels.

Jėga slypi **sugebėjime** (=yra sugebėjimas) nusileisti.

Ilgamžiškumo paslaptis slypi gyvenenos **santūrumė** (=yra gyvenenos santūrumas).

Pavyde visada slypi dalis kvailumo (=Pavydas visada slepia dalį kvailumo; Pavydas visada turi dalį kvailumo).

Europos Sąjungos savitumas ir sėkmė **slypi jos gebėjime** (= yra jos gebėjimas) gerbti skirtingas ir susipynusias valstybių narių istorijas, kalbas ir kultūras...

Vis dėlto judumas mieste dažnai laikomas suvaržymu, kurio priežastis **slypi pernelyg masiškame** asmeninių automobilių, varomų tradiciniais degalais, **naudojime** (= yra per didelis asmeninių automobilių, varomų tradiciniais degalais, **naudojimas**).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(1), 120;

konsultacijos.vlkk.lt/lit/7107.

H.6.13. Perteklinis vietininkas

asmenyje

Perteklinis vietininkas *asmenyje* laikomas šalutiniu normos variantu (pagrindinis normos variantas – *kartu, ~*), pvz.:

What the immense majority does not want is for operators to become digital police, spies, both judges and litigators...

Finally Europe, in the person of the European Parliament, is showing us how really to be a State.

As a result of this, I would like to say that you are the

Didžioji dauguma nenori, kad operatoriai taptų skaitmenine policija, šnipais, ir teisėjais ir kaltintojais **viename asmenyje** (||∅)...

Pagaliau Europa, Europos Parlamento **asmenyje**, mums parodė, kokia iš tikrųjų turi būti valstybė.

Todėl norėčiau pasakyti, kad Europa, kuriai reikia

absent president of a Europe which needs a president. vadovo, jūsų **asmenyje** jo neturi.

Daugiau žr. *Kalbos patarimai 2(1), 122.*

savyje

Perteklinis vietininkas *savyje* nevartotinas kalbant apie negyvus daiktus (taisoma *turi; savo esme; jau savaiame; yra*), pvz.:

Šis darbas **savyje** (= **savo esme; jau savaiame**) yra vertingas.

Vanduo **savyje turi** (= **Vanduo turi**) ir nepageidaujamų medžiagų.

Polistirenas **turi savyje** (= **Polistirene yra**) vaško.

that products of animal origin: <...> do not contain foreign bodies.

Capitalism contains within it the seeds of war.

The efficient and effective delivery of public services – in particular e-government and e-health – has a significant potential for economic growth and for enabling new services.

... here we are, constructing a Europe closed in on itself,...

kad gyvūninės kilmės produktai <...> **neturėtų savyje** (= **neturėtų**) pašalinių medžiagų (// **produktų sudėtyje nebūtų** pašalinių medžiagų)

Kapitalizmas **turi savyje** karo sėklų.

Veiksmingos ir efektyvios viešosios paslaugos, ypač e. vyriausybė ir e. sveikata, **talpina savyje** (= **turi**) didelį ekonomikos augimo ir naujų paslaugų atsiradimo potencialą.

... mes čia susirinę konstruojame Europą kaip daiktą **savyje**...

Vietininkas *savyje* gali būti vartojamas, kai nurodoma asmens sąsaja su vieta, pvz.:

Europeans <...> will find within themselves all the strength they need to rise to the challenges.

In these uncertain times, the temptation is to look inwards.

European states turned in on themselves and the US economy retreated into an isolationism which would last for many years.

In a worldwide crisis, Europe will need to find the strength within itself to bring the economy up to the required standard once more.

Europiečiai <...> **ras savyje** (| \emptyset) jėgų, reikalingų šiems iššūkiams įveikti.

Šiuo neaiškiu metu kyla pagunda užsisklęsti **savyje** (| \emptyset).

Europos šalys užsidarė **savyje** (| \emptyset), o JAV ekonomika pasirinko izoliavimo politiką ir laikėsi jos daugelį metų.

Pasaulio krizės metu Europai reikės rasti **savyje** (| \emptyset) jėgų darsyk pakelti ekonomiką iki reikalaujamo lygio.

Dar žr. *Kalbos patarimai 2(1), 123.*

sudėtyje

Perteklinis vietininkas *sudėtyje* laikomas šalutiniu normos variantu, pvz.:

composite products containing milk or milk products

The delegation includes representatives of the Gdańsk, Gdynia and Szczecin shipyards.

sudėtiniai produktai, kurių **sudėtyje** (|| **kuriuose**) yra pieno arba pieno produktų

Delegacijos sudėtyje (|| **Delegacijoje**) yra Gdanskio, Gdynės ir Ščecino laivų statyklų atstovų.

Dar žr. *Kalbos patarimai 2(1), 123*

H.6.14. Vietininkas adresatui reikšti

(pa)teikti kame

Konstrukcija *(pa)teikti kame* neteiktina, kai kalbama apie adresatą, pvz.:

The text of the agreement was **presented to** the TRAN **Committee** for a vote of approval on 18 June 2013, and approved by an overwhelming majority.

Susitarimo tekstas 2013 m. birželio 18 d. buvo **pateiktas** balsuoti Transporto ir turizmo **komitete** (= **komitetui**) ir patvirtintas didžiąja balsų dauguma.

Konstrukcija *(pa)teikti kame* vartotina vietai reikšti, pvz.:

INTA refers to two amendments that have been **tabled in committee** to this end.

Tarptautinės prekybos komitetas nurodė du pakeitimus, kurie šiuo tikslu buvo **pateikti komitete** (↔ **komitetui**).

An action against the Kingdom of Norway was brought before the EFTA Court on 31 July 2006 by the EFTA Surveillance Authority...

ELPA priežiūros institucija <...> 2006 m. liepos 31 d. pateikė ieškinį Norvegijos Karalystei ELPA teisme.

pareikšti ieškinį kame / pateikti (paduoti) ieškinį kame / paduoti skundą kame / iškelti bylą kame

VLKK pakomisės nuomone, formuluotės *pateikti (paduoti) ieškinį kame / paduoti skundą kame / pareikšti ieškinį kame* vengtinis, kai kalbama apie adresatą, o ne apie vietą.

Dar reikia išsiaiškinti, kuri vis dėlto formuluotė vartojama (*pareikšti / pateikti / paduoti ieškinį; paduoti skundą / iškelti bylą*)

Apžvelgiame vartoseną Lietuvos teisės aktuose.

A. Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse:

A.1. vartojama beveik tik *pareikšti ieškinį*:

A.1.1. **teisme** (3 atvejai), pvz.:

Juridinio asmens kreditoriai turi teisę **pareikšti ieškinį teisme** dėl skolininko prievolių įvykdymo ar bankroto bylos iškėlimo

Palikėjo kreditoriai turi teisę per tris mėnesius nuo palikimo atsiradimo dienos **pareikšti reikalavimus** priėmusiems palikimą **įpėdiniams**, testamentu **vykdytojui** arba palikimo **administratoriui** arba **pareikšti teisme ieškinį** dėl paveldimo turto.

Kreditorius, kuris pareikštinį skolos dokumentą prarado prieš savo valią, uždrausti skolininkui įvykdyti prievolę tą dokumentą pateikusiam asmeniui gali tik **pareikšdamas ieškinį teisme**.

A.1.2. **teismui**

jie gali **pareikšti teismui** ieškinį (2.123str.)

A.1.3. **atsakovui** (?), pvz.:

neatsižvelgiant į tai, ar **ieškinys** dėl išlaikymo priteisimo **pareikštas visiems vaikams** ar tik **vienam** iš jų.

A.1.4. **be adresato**, pvz.:

ieškinį reiškiantys asmenys,

A.2. kelis kartus pavartota *paduoti ieškinį*:

A.2.1. **adresatas nenurodomas, pvz.:**

Ieškinį dėl juridinio asmens įsteigimo pripažinimo neteisėtu gali **paduoti** juridinio asmens dalyvis ar valdymo organai, taip pat prokuroras, gindamas viešą interesą.

ieškinį dėl tėvystės nustatymo gali **paduoti** vaiko motina

A.3. **teismui (pa)duodami prašymai, pareiškimai, reikalavimai, ataskaitos, išvados, sutikimai** pvz.:

Bendras sutuoktinių **prašymas** nutraukti santuoką **paduodamas** vieno iš sutuoktinių gyvenamosios vietos apylinkės **teismui**.

... iki prašymo įvaikinti padavimo teismui...

turi teisę **paduoti** teismui bendrą **pareiškimą**,

Ieškinio pareiškimas dėl priverstinio akcijų (dalių, pajų) pardavimo **paduodamas** apygardos **teismui** pagal juridinio asmens buveinę.

Ekspertai privalo **pateikti** teismui ir šalims rašytinę **ataskaitą**

duoda teismui rašytinį sutikimą

A.4. **teismui pateikiami prašymai, dokumentai, duomenys, informacija, įrodymai, išvados, pvz.:**

Jeigu vienas sutuoktinis yra neveiksnus, globos (rūpybos) institucija privalo **pateikti teismui išvadą** dėl neveiksniaus sutuoktinio turtinių teisių užtikrinimo nutraukus santuoką.

Valstybinė įvaikinimo institucija **pateikia teismui duomenis** apie...

B. Civilinio proceso kodekse:

B.1. dominuoja *pareikšti ieškinį*,

B.1.1. **teismui**

Ieškinys pareiškiamas teismui pagal atsakovo gyvenamąją vietą.

B.1.2. **atsakovui**

Juridiniam asmeniui ieškinys pareiškiamas pagal juridinio asmens buveinę, nurodytą juridinių asmenų registre.

Ieškinys atsakovui, kurio gyvenamoji vieta nežinoma, gali būti **pareiškiamas** pagal jo turto buvimo vietą arba pagal paskutinę žinomą jo gyvenamąją vietą.

B.1.3. adresatas nenurodomas

apeliacijos ribojimas netaikomas **ieškinio pareiškimams**, kurie...

institucijos ir kiti asmenys gali **pareikšti ieškinį** ar **pareiškimą** viešajam interesui ginti;

B.2. yra vienas **pateikti ieškinį** atvejis (adresatas nenurodomas):

Už **ieškinį** (pareiškimus, prašymus), **pateiktą** iki...

B.3. yra keletas **paduoti ieškinį** atvejų (adresatas nenurodomas):

Ieškinio teisenos **bylose paduodami ieškiniai**, o ypatingosios teisenos ir kitose bylose – **pareiškimai** ar **prašymai**.

Jeigu vienas iš ieškovo reikalavimų turi būti pareiškiamas pagal išimtinio teisingumo taisyklės, tai **ieškinys paduodamas** pagal išimtinio teisingumo taisyklės.

priešieškinio padavimas

C. J. Kelpšienės teigimu, LRS teisės aktuose *ieškinys pareiškiamas (pateikti stengiamasi nevertoti)*.

Dėl linksnių – trūksta nuoseklumo, yra ir vietininko, ir naudininko pavyzdžių:

C.1. pareikšti ieškinį

C.1.1. teisme

Juridinio asmens kreditoriai turi teisę **pareikšti ieškinį teisme** dėl skolininko prievolių įvykdymo ar bankroto bylos iškėlimo.

Jeigu ginčo šalys nesutinka su darbo ginčų komisijos sprendimu, jos per mėnesį nuo darbo ginčų komisijos sprendimo priėmimo dienos gali **pareikšti ieškinį apylinkės teisme**...

Neatlyginta žalos dalis išieškoma **pareiškus ieškinį teisme**..

C.1.2. teismui

Jeigu ieškinys turi būti **reiškiamas užsienio teismui ar arbitražui**, terminas negali būti ilgesnis kaip trisdešimt dienų.

Bendraieškiai, **pareiškdami ieškinį** arbitražo **teismui**, privalo pateikti rašytinį susitarimą dėl bendro arbitro paskyrimo

Teismas gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones, remdamasis pagrįstu rašytiniu suinteresuoto asmens prašymu dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, iki **ieškinio teismui pareiškimo** dienos.

Apeliacinius, kasacinius skundus ir prašymus dėl proceso atnaujinimo mokamas tokio paties dydžio žyminis mokestis, koks mokėtinas **pareiškiant ieškinį** (pareiškimą ypatingosios teisenos bylose).

C.1.3. adresatas nenurodomas, pvz.:

...jeigu kam reikalavimai nebus įvykdyti per šioje pretenzijoje nurodytą laiką, grupė gali kreiptis į teismą ir **pareikšti grupės ieškinį**.

C.1.4. byloje

Turintys teisę gauti antrinę teisinę pagalbą asmenys, nagrinėjant civilines ir administracines bylas, taip pat **baudžiamosiose bylose pareiškus civilinius ieškinius**, atleidžiami nuo žyminio mokesčio....

...su baudžiamajoje **byloje pareikšto civilinio ieškinio** nagrinėjimu susijusių išlaidų atlyginimą...

C.2. paduoti ieškinį (adresatas nenurodomas)

Už **ieškinį, paduodamą** dokumentinio proceso tvarka, mokamas žyminis mokestis yra lygus...

formuluotė	linksnis	LR civilinis kodeksas	LR civilinio proceso kodeksas	LRS dokumentuose
<i>pateikti ieškinį</i>	adresatas nenurodomas	-	1	-
<i>pareikšti ieškinį</i>	<i>teisme</i>	2	-	+
	<i>teismui</i>	1	+	+
	<i>atsakovui</i>	1	+	?
	adresatas nenurodomas <i>(byloje)</i>	daug	daug	+
				+

<i>paduoti ieškinį</i>	adresatas nenurodomas	2	nemažai	+
	(byloje)		+	
<i>paduoti skundą</i>	adresatas nenurodomas		daug	
<i>iškelti bylą</i>	<i>teisme</i>		+	
	<i>atsakovui</i>		+	
	adresatas nenurodomas		+	

Simonas Toliušis:

Formuluotė *pareikšti ieškinį* siejama su ieškinio turiniu, o *pateikti (paduoti) ieškinį* – su fiziniu ieškinio dokumentu. Be to, darbuotojas gali **pareikšti ieškinį** savo **darbdaviui teismui**, todėl vengdami dviprasmybės teisininkai lingvistai verčia *pareikšti (pateikti) ieškinį teisme*.

Kiti teisininkai: Su *pateikti ir paduoti* vartotinas naudininkas. Su *pareikšti* – vietininkas. (*pareikšti ieškinį atsakovui teisme*, bet gal dėl to, kad naudininko pozicija čia jau užimta, o gal dėl to, kad ieškinys reiškiamas tik atsakovui?)

Pažūsis: Mano galva, *pareikšti ieškinį* galima tik kokiame nors **teisme**, nes ieškinys yra pareiškiamas kokiam nors **atsakovui**. Dar galima *kreiptis į teismą su ieškiniu*. Galima ir *pateikti (paduoti) ieškinį teismui*, nes paprastai ieškinys šiame pasakyme suprantamas kaip ieškinio dokumentai.

VLKK

Formuluotės *pateikti (paduoti) ieškinį kame / paduoti skundą kame / pareikšti ieškinį kame* vengtinos, kai kalbama apie adresatą, o ne apie vietą, pvz.:

pateikti ieškinį teisme

Parliament has the right to **institute proceedings before the Court** of Justice in cases of violation of the Treaty by another institution.

anyone <...> can **claim compensation before national courts** for the harm caused to them by an infringement of those provisions.

An **action** to challenge such offsetting may be **brought before the General Court** of the European Union pursuant to Article 263 TFEU

Parlamentas turi teisę **pateikti ieškinį Teisingumo Teisme** (–**Teismui**), jei kita institucija pažeidžia Sutartį.

kiekvienas <...> turėtų galimybę **nacionaliniams teismams pateikti ieškinį** dėl žalos, kuri buvo padaryta dėl tų nuostatų pažeidimo, atlyginimo.

Siekiant užginčyti tokį lėšų išskaičiavimą, galima **pateikti ieškinį Europos Sąjungos Bendrajame Teisme** (– **Bendrajam Teismui**; **iškelti bylą Bendrajame Teisme**) pagal SESV 263 straipsnį.

pateikti ieškinį teismui

the right for the internal auditor **to bring an action before the Court** of Justice of the European Union

to allow the Committee to **bring an action** or an application to intervene **before the European Court of Justice**

Parliament can also **bring an action** for annulment **before the Court** of Justice.

An **action may be brought before the Court** of First Instance or **the Court** of Justice in accordance with Article 230 of the Treaty, contesting...

vidaus auditoriaus teisė **pateikti ieškinį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui**

suteikti galimybę Komitetui **pateikti ieškinį Europos Teisingumo Teismui** arba jam pateikti prašymą įstoti į bylą

EP gali naudotis Teisingumo **Teismui pateikiamo ieškinio** dėl panaikinimo priemone.

Pagal Sutarties 230 straipsnį Pirmosios instancijos **teismui** arba Teisingumo **Teismui** galima **pateikti ieškinį**, kuriame ginčijamas...

pareikšti ieškinį teisme

The interested parties were able to have the decision reviewed by the administrative body that took the decision (before being able to lodge a challenge before the courts, with the possibility of an appeal and a further appeal on a point of law).

By an application registered with the General Court on 12 September 2014, Mr Ivan Jurašinović brought an action before the General Court for the annulment

information on how to **bring an action or**, if appropriate, **a complaint before** the competent **authorities or courts** of that Member State

Decisions taken by CEPOL under Article 8 of Regulation (EC) No 1049/2001 may form the subject of a complaint to the Ombudsman or of **an action before the Court** of Justice of the European Union

pareikšti ieškinį teismui

On 5 August 2008, Smurfit Kappa **brought an action** for annulment of the Commission decision of 2 April 2008 **before the General Court**.

pareikšti ieškinį atsakovui

They **brought proceedings against the bank** with good chances of success.

paduoti ieškinį teisme

... the other party may **bring an action only in the courts** of the State bound by the Convention in whose territory the consumer is domiciled

Mr Maruko **brought an action before** the Bayerisches Verwaltungsgericht München (Bavarian Administrative Court, Munich), the referring court.

The Council took note of information provided by the German delegation regarding legal **action** the Commission envisages **to take against** Germany before the European Court of Justice...

paduoti ieškinį teismui

The Council took note of information provided by the German delegation on legal action the Commission contemplates **taking against** Germany **before** the European **Court** of Justice as regards the bilateral agreement between Germany and Russia in the field of air transport.

The applicant **brought the case to court** and claimed that there had been a violation of its right to be heard.

Iš tikrųjų suinteresuotiesiems asmenims buvo suteikta galimybė, kad sprendimą iš naujo išnagrinėtų jį priėmusi administracinė institucija (prieš turint galimybę **pareikšti ieškinį teisme** (**–teismui**), kai yra galimybė paduoti apeliacinį ir kasacinį skundą).

2014 m. rugsėjo 12 d. Bendrajame Teisme užregistruotu prašymu Ivanas Jurašinovičius **Bendrajame Teisme** (**–Bendrajam Teismui**) **pareiškė ieškinį**, kuriuo prašoma panaikinti...

informacija apie tai, kaip **pareikšti ieškinį** arba, jei reikia, **paduoti skundą** tos valstybės narės **kompetentingose institucijose** ar **teismuose** (**–kompetentingoms institucijoms** ar **teismams**)

Dėl CEPOL sprendimų, priimtų pagal Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 8 straipsnį, galima **pateikti skundą ombudsmenui** arba **pareikšti ieškinį** Europos Sąjungos Teisingumo **Teisme** (**–Teismui**)...

2008 m. rugpjūčio 5 d. Smurfit Kappa Europos Sąjungos **Bendrajam Teismui** **pareiškė ieškinį** dėl 2008 m. balandžio 2 d. Komisijos sprendimo panaikinimo.

Jie **pareiškė ieškinį bankui** tikėdamiesi, kad laimės.

... kita šalis gali **paduoti ieškinį** tik Konvencijos privalančios laikytis valstybės, kurioje yra nuolatinė vartotojo gyvenamoji vieta, **teismuose** (**–teismams**)

Maruko **padavė ieškinį** prejudicinį klausimą **pateikusiam teisme** (**–pateikusiam teismui**).

Taryba susipažino su Vokietijos delegacijos pateikta informacija apie tai, kad Komisija Europos **Teisingumo Teisme** (**–Teismui**) ketina **paduoti ieškinį** prieš Vokietiją...

(... informacija apie ieškinį, kurį Komisija Europos Teisingumo Teismui ketina paduoti prieš Vokietiją...)

Taryba susipažino su Vokietijos delegacijos pateikta informacija apie tai, kad Komisija Europos **Teisingumo Teismui** ketina **paduoti ieškinį** prieš Vokietiją dėl dvišalio Vokietijos ir Rusijos susitarimo oro transporto srityje.

Ieškovas **padavė ieškinį teismui** ir pareiškė, kad buvo pažeista jo teisė būti išklaustam.

Konstrukcija su vietininku *teisme* gali būti vartojama, kai naudininko linksniu nurodomas atsakovas, pvz.:

An action against Iceland was **brought before** the EFTA **Court** on 17 December 2015 by the EFTA Surveillance Authority <...>

ELPA priežiūros institucija <...> 2015 m. gruodžio 17 d. ELPA **Teisme** **pareiškė ieškinį Islandijai**.

iškelti bylą teisme

Formuluotė *iškelti bylą teisme* vartojama tiek adresatui, tiek vietai reikšti, nes naudininku reiškiamas tik atsakovas, pvz.:

the right of customers to bring action in the courts	vartotojų teisė iškelti bylą teisme
the right to institute judicial or administrative proceedings	teisė iškelti bylą teisme ar administracinę bylą
to bring the Member State <...> before the Court of Justice of the European Union.	... valstybei narei <...> iškelti bylą Europos Sąjungos Teisingumo Teisme.
The European Commission has decided to refer Austria to the European Court of Justice for failing to bring national rules into line with a European directive on rail safety.	Europos Komisija nusprendė Europos Sąjungos Teisingumo Teisme iškelti bylą Austrijai, kuri nesuderino nacionalinės teisės nuostatų su Europos Saugos geležinkeliuose direktyva.

pristatyti kame

Konstrukcija *pristatyti kame* neteiktina, kai kalbama apie adresatą, o ne apie vietą, pvz.:

In his report and subsequent presentation to the Working Party on 25 April 2013, the European Data Protection Supervisor had the opportunity...	Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas savo ataskaitoje, kurią 2013 m. balandžio 25 d. pristatė darbo grupėje (=grupei; su kuria... supažindino darbo grupę), turėjo galimybę...
--	--

I. Sintaksė. Prielinksniai ir polinksniai

I.1. Prielinksnis *anot*

Prielinksnis *anot* vartojamas, kai tiksliai cituojami kito žodžiai ar nurodomas informacijos šaltinis, kuriam pritariama, o prielinksnis *pasak* pasirenkamas, kai kito mintis savo žodžiais atpasakojama ar tik pažymimas pranešimo šaltinis, o dėl informacijos tikrumo adresantas savo nuomonės nereiškia.

(Česnulienė 2014).

Konstrukcija *anot (pasak) ko* vartojamas informacijos šaltiniui reikšti įterptinėse konstrukcijose, pvz.:

According to the petitioner, the water level has been deliberately reduced by farmers growing maize and cereals in this wetland area.	Anot (Pasak) peticijos pateikėjo, vandens lygį specialiai sumažino tose apylinkėse kukurūzus ir javus auginantys ūkininkai.
According to media reports, CAP support funds have to date been wasted on airports...	Anot (Pasak) žiniasklaidos pranešimų, iki šiol BŽŪP paramos lėšos yra švaistomos oro uostams...
A proverb states that 'evening one may praise the day'.	Anot (Pasak) patarlės, negirk dienos be vakaro.
According to Jacobs, this is due to the growth of Europe's population...	Anot (Pasak) Jacobs (Jacobs teigimu ; Jacobs nuomone), tai susiję su Europos gyventojų skaičiaus didėjimu...

Konstrukcija *anot ko* vengtina, kai informacijos šaltinis ir pagrindinio sakinio subjektas sutampa ir susidaro dviprasmybė, pvz.:

Even the flag of the European Union, created for the Council of Europe, was inspired by Marian iconography according to its designer.	Netgi Europos Sąjungos vėliavos piešinį Europos Tarybai dizaineris sukūrė, anot jo paties (=kaip jis pats teigia), įkvėptas Marijos ikonografijos. (Netgi Europos Sąjungos vėliavos piešinį Europos Tarybai dizaineris teigia sukūręs įkvėptas Marijos ikonografijos)
---	--

Anot tėvo, jis nieko nežino (– **Tėvas teigia** nieko nežinąs; **Tėvas sako**, kad nieko nežino).

Jei informacijos šaltinis yra ne asmuo, o objektas (pvz., dokumentas), negalintis pats teigti ar pasakoti, konstrukcija *anot (pasak) ko* vertintina kaip šalutinis normos variantas, pvz.:

According to the Internet Watch Foundation (IWF), **Anot** interneto stebėjimo **fondo** (|| Interneto stebėjimo

over 40 % of confirmed child sexual abuse URLs (by location of hosting provider) are hosted in Europe and Russia.

fondo duomenimis), daugiau nei 40 proc. patvirtintų seksualinės prievartos prieš vaikus interneto adresų yra Europoje ir Rusijoje.

I.2. Prielinksnis *apie*

I.2.1. Kiekiui reikšti

Jei veiksmazodis galininkinis, **apytiksliai kiekiui reikšti** vartojama konstrukcija *apie* + galininkas:

Since 1978, the SCs have adopted about a thousand scientific opinions.

Nuo 1978 m. moksliniai komitetai **paskelbė apie tūkstantį** mokslinių nuomonių.

... start tackling the backlog of some ten thousand war crimes cases across the country...

... pradėti **tirti** dar neištirtus **apie tūkstantį** karo nusikaltimų šalyje

Around one hundred implementing decisions need to be adapted.

Reikės **pakeisti apie šimtą** įgyvendinimo sprendimų.

pardavė apie toną grūdų;

priėmė apie pusšimtį studentų

Jei veiksmazodis ne galininkinis (arba kai vartojama iš galininkinio veiksmazodžio padaryto neveikiamąjį dalyvio bevardė giminė), apytiksliai kiekiui reikšti laisvuosiuose stiliuose galimas ir vardininkas (norma – galininkas), pvz.:

In the Cadiz branch, about a thousand volunteers work with migrants.

Kadiso padalinyje su migrantais **dirba apie tūkstantis** (| **tūkstantį**) savanorių.

EU has about one hundred 'coordinated' airports.

ES **veikia apie šimtą** (| **šimtas**) koordinuojamų oro uostų.

There are approximately 4 million people living in the Arctic.

Arkties regione **gyvena** apie keturi milijonai (| **keturis milijonus**). žmonių.

Just recently, approximately 1 000 jobs have been lost...

Vien pastaruoju metu **prarasta** apie **tūkstantis** (| **tūkstantį**) darbo vietų...

I.2.2. Laikui reikšti

Apytiksliai laikui reikšti vartojama konstrukcija *apie* + galininkas, pvz.:

The negotiations lasted approximately five months.

Derybos truko **apie penkis** mėnesius.

This general introduction about the Committee lasts around an hour.

Bendroji Komiteto apžvalga trunka **apie valandą**.

The Authority will effectively start its operations towards mid-2006...

Priežiūros institucija faktiškai pradės veikti **apie** 2006 m. **vidurį**...

I.2.3. Objektui reikšti

apie ką (dokumentų antraštėse)

Kanceliarinėje kalboje konstrukcija *apie ką* netinka dokumentų antraštėse, pavyzdžiui:

Apie pavardžių **rašymą** (=Dėl pavardžių **rašymo**) (nutarimas);

Apie premijų **skyrimą** (=Dėl premijų **skyrimo**) (įsakymas).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 32

- Konstrukcija *apie ką* neteiktina objektui ar požymiui reikšti su kai kuriais veiksmazodžiais ir daiktavardžiais (*ataskaita, derybos, domėtis, ginčas, ginčytis, įstatymas, minėti, nutarimas, patvirtinti, pažymėti, planas, projektas, rodyti, rūpintis, rūpestis, skundas, skūstis, sprendimas, sutarimas, sutartis* ir kt.)

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 28–30, 31–32

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/12655-apie-ka-galininkas-del-ko>

ataskaita apie ką

Konstrukcija *apie ką* nevartotina *ataskaitos* (angl. *report*) objektui ar požymiui reikšti, kai gali būti vartojamos kitos raiškos priemonės – kilmininkas *ko ataskaita* arba *ataskaita dėl ko*, pvz.:

The elections, held in April 2009, will be reported upon next year.

Report on the implementation of the European Charter for Small Enterprises

... provide all necessary information on the use of the licence, including a **report on** actual use of the works

The Commission **report on how** existing child safety recommendations are being implemented in the Member States shows...

Ataskaita apie 2009 m. balandžio mėn. rinkimus (=2009 m. balandžio mėn. rinkimų ataskaita) bus pateikta kitais metais.

Ataskaita apie Europos mažųjų įmonių chartijos įgyvendinimą (=Europos mažųjų įmonių chartijos įgyvendinimo ataskaita)

... pateikti visą reikiamą informaciją apie licencijų naudojimą, įskaitant **ataskaitą apie faktinį kūrinių naudojimą** (= faktinio kūrinių naudojimo ataskaitą).

Iš Komisijos ataskaitos **apie tai** (=dėl to), kaip valstybėse narėse įgyvendinamos dabartinės rekomendacijos dėl vaikų saugumo, matyti...

Be to, angl. *report (reporting)* kartais reikia versti ne *ataskaita*, o *pranešimas (pranešti, informuoti) apie ką*, pvz.:

He/she shall be accountable to the Governing Board to which he/she will **report on** an ongoing basis on the progress of the EIT's activities.

The Commission **reports** to the consultative committee designated by the Council **on** the outcome of the negotiations and, where appropriate, on any problem that may arise during the negotiations.

... empowering women in **reporting** violence to authorities

Jis (ji) atsiskaito valdybai ir nuolat teikia jai **ataskaitas apie** ETI vykdomą veiklą (=ETI vykdomos veiklos ataskaitas; nuolat informuoja apie ETI vykdomą veiklą).

Komisija Tarybos paskirtam konsultaciniam komitetui teikia **ataskaitą apie** (= paskirtą konsultacinį komitetą **informuoja apie**) derybų rezultatus ir atitinkamai atvejais apie visas problemas, kurių gali kilti derybų metu.

... suteikti moterims galimybių **teikti ataskaitas apie** (=pranešti apie) smurto atvejus institucijoms...

Konstrukcija *ataskaita apie* (angl. *report on*) gali būti pateisinama, jei kitos raiškos priemonės (kilmininko junginys *ko ataskaita* ar konstrukcija *ataskaita dėl ko*) netinka dėl reikšmės ar galimos dviprasmybės.

Kilmininko junginys ataskaitos objektui reikšti nelabai tinka, jei šiuo linksniu įvardytas subjektas, kuris teikia ataskaitą, pvz.:

Report from the Commission to the European Parliament and the Council **on** the flax and hemp sector

Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai **apie** linų ir kanapių sektorių.

Konstrukcija *ataskaita apie* neišvengiama, jei ataskaitos objektas yra asmuo ar institucija, kurie kilmininko pozicijoje galėtų būti suvokiami kaip ataskaitą rengiantis subjektas, pvz.:

the triennial report on Youth in Europe.

kas trejus metus rengiama **ataskaita apie jaunimą** Europoje (plg. jaunimo Europoje ataskaita)

Konstrukcija *ataskaita apie* reikalinga, kai konstrukcija *ataskaita dėl* (žr.) netinka dėl prielinksnių reikšmių skirtumų, – jeigu reikia tiesiogiai apibūdinti ataskaitos objektą be kitų susijusių dalykų, pvz.:

Ataskaitos objektas apibūdinamas tiesiogiai

Ataskaitos objektas – ne vien statistiniai duomenys, bet ir jų analizė

ataskaita apie bandymuose naudojamų gyvūnų skaičių ir rūšis

(joje reikia pateikti tikslus duomenis apie bandymuose naudojamus gyvūnus: kokių rūšių ir kiek gyvūnų panaudota)

ataskaita dėl bandymuose naudojamų gyvūnų skaičiaus ir rūšies

(joje gali būti pateikti ne tik duomenys apie bandymuose naudojamų gyvūnų skaičių ir rūšis, bet ir su tuo susijusios problemos, pavyzdžiui, dėl rūšių tinkamumo, dėl skaičiaus didinimo ar mažinimo)

Privatizavimo komisijos **ataskaita apie** privatizavimo eigą 2000 metais

Privatizavimo komisijos ataskaita **dėl privatizavimo eigos** 2000 metais;

Komisija <...> turėtų pateikti Tarybai **ataskaitą apie** šį sektorių

Komisija <...> turėtų pateikti Tarybai ataskaitą **dėl** šio sektoriaus.

Dar žr. [Vladarskienė 2009](#)

ginčas apie ką

Su daiktavardžiu *ginčas* konstrukcija *apie ką* neteiktina objektui ar požymiui reikšti (vartojama konstrukcija *ginčas dėl ko* arba konstrukcija su šalutiniu sakiniu), pvz.:

Kilo ginčas **apie** pelno **paskirstymą** (=dėl **pelno paskirstymo**; **kaip paskirstyti pelną**).

debates concerning national citizenship disputes

débats concernant des litiges relatifs à la citoyenneté nationale

In previous **disputes about** the structure of the CAP, the view has dominated that this funding is strengthening the diversification of the EU's economy while failing to boost its competitiveness.

The issue of whether we should trade with those who do not have the same standards of respect for human rights is nothing new...

diskusijos dėl **ginčų apie nacionalinę pilietybę** (=dėl **nacionalinės pilietybės**)

Ligšioliniuose **ginčiuose apie tai** (=dėl **to**), kas yra BŽŪP, vyravo požiūris, kad tai priemonės, stiprinančios ES ūkio diferencijuotumą, o kartu trukdančios didinti jo konkurencingumą.

Ginčas apie tai (=dėl **to**), ar turėtume prekiauti su tais, kurie netaiko tokių pačių pagarbos žmogaus teisėms standartų, nėra jokia naujiena...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 29;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/6552-gincas-apie-ka>.

ginčytis apie ką

Verstinė konstrukcija *ginčytis apie ką* neteiktina objektui reikšti (vartojama *ginčytis dėl ko*), pvz.:

The argument is about whether we want to standardise and harmonise tax tariffs...

It is time to stop arguing about spheres of influence.

Ginčijamasi apie tai (=dėl **to**), ar mes norime standartizuoti, suderinti mokesčių tarifų...

Laikas nustoti **ginčytis apie** įtakos sferas (=dėl **įtakos sferų**).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 29;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/6551-gincytis-apie-ka>.

įrodymas apie ką

Su daiktavardžiu *įrodymas* konstrukcija *apie ką* neteiktina objektui ar požymiui reikšti (vartojama *ko įrodymas* arba konstrukcija su šalutiniu sakiniu), pvz.:

The latest information on greenhouse gas emissions and the new findings available on the potential scale and impacts of climate change are cause for continued concern.

The published evidence on the cost-effectiveness of reprocessing single use medical devices is inconclusive...

There are growing findings that environment policy and eco-innovation can promote economic growth and...

... has provided sufficient evidence of use of the sign GRAIN MILLERS...

Naujausia informacija apie šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir nauji **įrodymai apie klimato kaitos potencialų mastą ir įtaką** (=klimato kaitos potencialaus masto ir poveikio įrodymai) verčia susirūpinti.

Paskelbti **įrodymai apie** sąnaudų **mažinimą** apdorojant vienkartinius medicinos prietaisus (= **sąnaudų mažinimo apdorojant vienkartinius medicinos prietaisus įrodymai**; **įrodymai, kad apdorojant vienkartinius medicinos prietaisus mažinamos sąnaudos**) yra nepakankami...

Randama vis daugiau **įrodymų apie tai** (=įrodymų), kaip aplinkosaugos politika ir ekologinės inovacijos galėtų skatinti ekonominę augimą...

pateikė pakankamai **įrodymų apie** prekių ženklo GRAIN MILLERS **naudojimą** (=prekių ženklo GRAIN MILLERS **naudojimo įrodymų**)...

įstatymas apie ką

Su daiktavardžiu *įstatymas* konstrukcija *apie ką* neteiktina objektui ar požymiui reikšti (vartojama *įstatymas dėl ko* arba *ko įstatymas*), pvz.:

to pass ambitious laws on emissions trading, renewable

išleisti **ambicingus įstatymus apie prekybą**

energy and energy efficiency.

In Romania, there will hopefully be a law on minorities...

emisijomis (=priimti griežtus įstatymus dėl prekybos apyvartiniais taršos leidimais)...

Rumunijoje, reikia tikėtis, dar bus priimtas įstatymas apie mažumas (=įstatymas dėl mažumų; mažumų įstatymas)...

minėti apie ką

Su veiksmožodžiu *minėti* konstrukcija *minėti apie ką* neteiktina objektui reikšti, pvz.:

... the President of the Commission, Mr Barroso, mentioned his intention to promote during his future mandate in the period ahead those initiatives which...

What has been said about the need to adapt instruments is by no means gratuitous.

Following on from what the Commission has just told us about banking levies and the tax on financial transactions...

I read into all that was said, about the different people and the different countries...

... Komisijos Pirmininkas J. M. Barroso minėjo **apie savo ketinimą** (=ketinaš, kad ketina), ateityje, per savo būsimąją kadenciją, skatinti tas iniciatyvas, kurios...

Tai, kas buvo **minėta apie** (=pasakyta apie) būtinybę pritaikyti priemones, be abejonės, yra ne be pagrindo.

Atsižvelgiant į tai, ką Komisija ką tik **minėjo apie** (=pasakė apie) bankų mokesčius ir finansinių sandorių apmokestinimą...

Įsiklausiau į viską, kas buvo **paminėta apie** (=pasakyta apie) skirtingus žmones ir skirtingas šalis...

Su veiksmožodžiu *minėti* gali būti vartojamas prielinksnis *apie*, kai pavartojamas arba numanomas kitas tiesioginis objektas, pvz.:

Dar šį tą paminėsiu apie mokinių klaidas;

Jis man apie tai minėjo

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 28;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/12655-apie-ka-galininkas-del-ko>

nutarimas apie ką

Su daiktavardžiu *nutarimas* konstrukcija *apie ką* neteiktina objektui ar požymiui reikšti, pvz.:

Atestacijos ir priėmimo komisijos **nutarimas apie atestavimą** (=dėl atestavimo) pareigoms

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 31–32

patvirtinti apie ką

Su veiksmožodžiu *patvirtinti* konstrukcija *apie* neteiktina objektui nurodyti, pvz.:

11 Member States confirmed their participation in the FIU.NET project, while SE and CY wish to be a member and AT is not participating.

... the Slovak authorities confirmed the existence of the loan and alleged...

I hereby confirm the receipt of ... envelope(s) / ... package(s)

11 valstybių narių **patvirtino apie** savo **dalyvavimą** (=patvirtino savo dalyvavimą; patvirtino, kad dalyvaus) projekte.

Slovakijos institucijos **patvirtino apie suteiktą paskolą** (=patvirtino, kad skola suteikta,) ir teigė...

Patvirtinu apie gautą (=, kad gavau) ... voką (-us) / ... paketą (-us)

pažymėti apie ką

Objektui nurodyti konstrukcija *pažymėti apie* (plg. *pažyma apie ką*) nevertotina, pvz.:

Notes the transfer of risks from struggling banks and governments to the ECB's balance sheet...

Notes the positive impact the autonomous trade preferences granted to Moldova in 2008 have had on the country's exports...

Interviewees remarked on the usefulness of the tie between Structural Funds strategies and the Lisbon Agenda

... **pažymi apie** su sunkumais kovojančių bankų ir vyriausybės rizikos **perkėlimą** (=pažymi... rizikos perkėlimą; pažymi, kad ...rizika perkeliama) ECB balansui (=į ECB balansą)...

pažymi apie teigiamą autonominių prekybos lengvatų, 2008 m. suteiktų Moldovai, **poveikį** (=pažymi teigiamą ... poveikį) šalies eksportui...

Respondentai **pažymėjo apie** struktūrinių fondų strategijų ir Lisabonos darbotvarkės ryšių **naudą** (=pažymėjo ... naudą; pabrėžė ...naudą);

... Member States should be required to record proof of the checks in the identification document.

... the supervisor shall notify the supplier or endorse the supplier's certificate to that effect.

The person who receives the summons signs the acknowledgement of receipt, while the officer of the court will certify the person's identity and signature and draw up a report on the events.

... valstybes nares reikia įpareigoti identifikavimo dokumente **pažymėti apie patikrinimus** (=žymėti patikrinimus).

vadovas praneša apie tai tiekėjui arba **pažymi apie tai** (=pažymi tai) tiekėjo pažymėjime;

Teismo šaukimą gavęs asmuo pasirašo **pažymą apie įteikimą** (=įteikimo pažymą), o teismo pareigūnas patikrina asmens tapatybę bei parašą ir **pažymi apie tai** (=pažymi tai) pranešime.

Dar žr. [Kanceliarinės kalbos patarimai](#).

pažyma apie ką

Konstrukcija *apie ką* su daiktavardžiu *pažyma* (kitaip nei su veiksmažodžiu *pažymėti*) vartojama, kai pabrėžiamas apimamas objektas, pvz.:

family composition certificate

certificate from the bank regarding financial situation

declaration of lack of capacity

pažyma apie šeimos sudėtį

banko **pažyma apie** finansinę padėtį

gydytojo **pažyma apie** asmens psichinę būseną

Kilmininku nusakomas *pažymos* pavadinimas pagal ją **išdavusią įstaigą** arba **duomenų rūšį**, pvz.:

letter from the social security office

certificate of expenditure

medical certificate

audit certificate

socialinės rūpybos įstaigos pažyma

išlaidų pažyma

medicinos pažyma

audito pažyma

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 32;

„[Kanceliarinės kalbos patarimai](#)“.

planas apie ką

Plano objektui ar požymiui nurodyti konstrukcija *apie ką* neteiktina (vartojama kilmininko arba šalutinio sakinio konstrukcija), pvz.:

Be to, dar neįvykus pirmajam konkursui keleivių vežimo paslaugoms teikti jau kurpiamas **planas apie antrąjį** (=antrojo **planas**).

Buvo parengtas **planas apie pasirengimą** karui (=pasirengimo karui **planas**; **planas, kaip pasirengti karui**).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 31–32.

prielaida apie ką

Su koku prielinksniu vartojamas žodis *prielaida* (prielaida apie ką / dėl ko), pvz.:

This forecast takes into consideration all relevant available data and factors, including assumptions about government policies, up until and including 22 January 2016

This forecast is also based on a set of external assumptions concerning exchange rates, interest rates and commodity prices.

Šioje prognozėje atsižvelgiama į visus iki 2016 m. sausio 22 d. (imtina) turėtus svarbius duomenis ir veiksnius, įskaitant **prielaidas apie vyriausybės politiką** (–dėl vyriausybės politikos? vyriausybės politikos prielaidas?)

Ši prognozė taip pat grindžiama išorinėmis prielaidomis dėl valiutos kursų, palūkanų normų ir pagrindinių produktų kainos.

projektas apie ką

Projekto objektui ar požymiui nurodyti konstrukcija *apie ką* neteiktina, pvz.:

The resulting discussions led to reports being prepared by individual CONT members on the ECA's special reports, including a draft report on ECA special reports...

The urban development and renewal project has been approved.

Po šių svarstymų atsakingi CONT nariai parengė ataskaitas dėl Audito Rūmų specialiųjų ataskaitų, įskaitant vieną ataskaitos **projektą apie** Audito Rūmų specialiąsias ataskaitas (=ataskaitos dėl Audito Rūmų specialiųjų ataskaitų **projekto**) ...

Patvirtintas **projektas apie** miesto **plėtrą** ir **atnaujinimą** (=miesto **plėtros ir atnaujinimo**)

projektas)

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 31–32.

rodyti apie ką (nurodyti apie ką)

Veiksmo objektui nurodyti konstrukcija (*nu*)*rodyti apie* *ką* neteiktina (plg. [nurodyti į ką](#)), pvz.:

The table shows the rise of the number of unemployed over three years per month.

A clear **indication of** the national co-financing <... > should be provided.

There have been **indications** twice this year **that** new findings may be available.

Ši lentelė **rodo apie** (=rodo) bedarbių skaičiaus didėjimą (| **rodo, kaip** didėja bedarbių skaičius) kas mėnesį per trejus metus.

Turėtų būti konkrečiai **nurodyta apie** bendro finansavimo nacionalinę **dalį** (=nurodyta bendro finansavimo nacionalinė **dalis**)...

Šiomet buvo dukart **nurodyta apie** galimas naujas mokslines **išvadas** (=nurodyta (minėta), **kad galimos naujos mokslinės išvados**).

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 29;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/2599-rodyti-apie-ka>.

skundas apie ką

Skundo objektui ar požymiui reikšti konstrukcija *apie* *ką* neteiktina, pvz.:

The Commission received sporadic complaints from EU-citizens regarding intrusive checks on persons and confiscation of personal documents at the crossing points.

... there are an increasing number of complaints about money children spend in virtual worlds.

Komisija gavo ES piliečių pavienių **skundų apie atgrasius** asmenų **tikrinimus** ir asmeninių dokumentų **konfiskavimą** (=skundų dėl atgrasaus asmenų **tikrinimo** ir asmens dokumentų **konfiskavimo**) kirtimo punktuose.

... **skundų apie** vaikų virtualiuose pasauliuose išleidžiamus **pinigus** (=skundų dėl vaikų virtualiuose pasauliuose **išleidžiamų pinigų**) daugėja.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 30

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/2801-skundas-apie-ka>

sprendimas apie ką

Su daiktavardžiu *sprendimas* konstrukcija *apie* *ką* objektui ar požymiui nurodyti neteiktina, pvz.:

... the **decision on the inclusion** of the active substance in Annex I will be taken from 2015 at the earliest.

In this branch you will be issued the **decision on eligibility** for benefit and informed about possible measures of appeal against the decision.

the decision refusing establishment

... **sprendimas apie** veikliosios medžiagos **įtraukimą** (=sprendimas dėl veikliosios medžiagos **įtraukimo; sprendimas įtraukti** veikliąją medžiagą) į I priedą bus priimtas ne anksčiau kaip 2015 m.

Čia jums bus pateiktas **sprendimas apie** jūsų **teisę** (=sprendimas dėl jūsų **teisės**) gauti pašalpą bei informacija apie galimus šio sprendimo užginčijimo būdus.

sprendimas apie atsisakymą (=sprendimas, kuriuo **atsisakoma**) leisti įsisteigti

studija apie ką

Reiktų įvertinti taisyklumą.

sutarimas apie ką

Sutarimo objektui ar požymiui reikšti konstrukcija *apie* *ką* (taip pat ir *sutarti apie ką*) neteiktina, pvz.:

It is the basis for building the necessary common **understanding about** the priorities for action...

Tai pagrindas siekiant būtino bendro **sutarimo apie veiksmų prioritetus** (=dėl **veiksmų prioritetų**)...

supratimas apie ką

The AGS sets out the Commission's proposals for building the necessary common **understanding about** the priorities for action at national and EU level in

MA apžvalgoje išdėstyti Komisija pasiūlymai, kaip pasiekti reikiamą bendrą **supratimą apie** 2013 m. veiklos nacionaliniu ir ES lygmeniu prioritetus (=kaip

2013.

The German delegation stressed out that a common **understanding about** the architecture would be required.

... publishes guidelines which help to achieve in all customs administrations a one common **understanding about** this specific matter

užtikrinti, kad nacionaliniai ir ES masto prioritetai būtų suprantami vienodai).

Vokietijos delegacija pabrėžė, kad prireiks bendro **supratimo apie architektūrą (=bendrai susitarti dėl architektūros).**

skelbia gaires, kurios padeda visose muitinės administracijose **užtikrinti** bendrą **supratimą apie** šį klausimą (**užtikrinti, kad šis konkretus klausimas būtų suprantamas vienodai).**

tyrimas apie ką

Konstrukcija *apie ką* neteiktina tyrimo objektui ar požymiui reikšti, pvz.:

Through workshops, conferences and the publication of a 200-page study on youth policy across Europe, they have built up a better understanding the Pomerania region of the value of youth policy.

Rengdami seminarus, konferencijas ir parengę 200 puslapių **tyrimą apie** jaunimo **politiką** visoje Europoje (–jaunimo **politikos** visoje Europoje **studija**), jie Pomeranijos regione pagerino jaunimo politikos vertės supratimą.

apie tai + šalutinis sakiny

Prielinksninė konstrukcija *apie tai* vengtina prieš šalutinį sakinį, pvz.:

Last week's suicide bomb blast in Karachi **reminded** us of just how perilously close Pakistan has come to anarchy.

It will be **noted** in this respect **that** not all producers are subject to the same constraints...

... the Committee pledges to monitor progress and give its input regarding how it translates into legislative changes.

best practice on how to optimise support <...>should also be shared.

Praėjusią savaitę Karačyje sprogsi savižudžio bomba mums **priminė apie tai** (–**priminė; priminė tai**), kaip pavojingai Pakistane įsivyravo anarchija.

Todėl reikia **priminti apie tai** (–**priminti**), kad ne visiems gamintojams taikomi tokie patys suvaržymai...

Komitetas įsipareigoja stebėti tolesnę jų raidą ir **informuoti apie tai** (–**informuoti**), kaip visa tai atsispindės teisės aktų pakeitimuose.

Be to, reikia dalytis gerąja **patirtimi apie tai** (–**patirtimi**), kaip optimizuoti paramą...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 31

- Su tam tikrais veiksmožodžiais ir veiksmožodiniais daiktavardžiais (*aiškinti, galvoti, kalbėti, liudyti, mokytis, mokymas, papasakoti, paskelbti, pranešti, pranešimas, priminti, prisiminti, (su)žinoti, užmiršti* ir kt.) **objektui netiesiogiai (bendrais bruožais) nusakyti** vartojama konstrukcija *apie ką*, o **objektui tiesiogiai nusakyti** vartojamas **galininkas** be prielinksnio.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 30–31

liudyti apie ką (↔ liudyti ką)

Kai objektas nusakomas netiesiogiai, vartojama konstrukcija *liudyti apie ką*, o kai objektas nusakomas tiesiogiai ir visas, konstrukcija *liudyti apie ką* neteiktina (vartojama konstrukcija *liudyti ką* arba keičiama šalutiniu sakiniu), pvz.:

Teisme **liudijau apie** tą įvykį (kai **apie** tą įvykį) ↔ Jie liudijo **tiesą** (visą, esmę);

The success enjoyed by this instrument can be seen from the appreciable reduction in the length of procedures for transferring wanted persons...

All the results of the laboratory analyses demonstrated the suitability of the local soils...

The number of irregularities reported as fraudulent measures the results of efforts by Member States to counter fraud...

... recent events testify about the fast-shifting nature of the Union's strategic and geopolitical environment...

Gerokai sutrumpėjusios teisėsaugos ieškomų asmenų perdavimo procedūros **liudija apie** priemonės **sėkmę** (=liudija **rodo**), **kad** ši priemonė sėkminga)...

Visi laboratorinių tyrimų rezultatai **liudijo apie** vietos dirvožemio **tinkamumą** (=rodė, **kad dirvožemis tinkamas**)...

Sukčiavimu laikomų pažeidimų, apie kuriuos pranešta, skaičius **liudija apie** (=liudija, **rodo**) valstybių narių pastangas kovoti su sukčiavimu...

...pastarojo meto įvykiai **liudija apie** greitai kintančią Sąjungos strateginę ir geopolitinę **aplinką** (=liudija /

However, the Commission recognises that several questions raised in the submissions witness problems of interpretation and implementation.

The fact that Airpro's operations at T2 were profitable was evidence that Ryanair had to pay a charge for the services provided by Airpro.

rodo, kaip greitai kinta Sąjungos strateginė ir geopolitinė aplinka)...

Vis dėlto ji pripažįsta, kad keli pateiktuose atsakymuose iškelti klausimai **liudija apie** aiškinimo ir įgyvendinimo **problemas** (=rodo, kad yra aiškinimo ir įgyvendinimo **problemų**).

Tas faktas, kad „Airpro“ veikla T2 buvo pelninga, **liudija apie tai** (=rodė tai; buvo įrodymas), kad „Ryanair“ turėjo mokėti mokestį už „Airpro“ teiktas paslaugas.

Kai objektas nusakomas netiesiogiai, ne visas, vartojama prielinksninė konstrukcija *liudyti apie ką*, pvz.:

Teisme liudijau apie tą įvykį (kai ką).

... while testimony to these events was given by Commission Vice-President Woldemichael Meshesha...

... o komisijos pirmininko pavaduotojas Woldemichaelas Meshesha **paliudijo apie šiuos įvykius**

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 31; konsultacijos.vlkk.lt/lit/7377.

mokyti apie ką (↔ *mokytis ką* ↔ *mokytis ko*)

Kai *mokoma(si)* dalinio atvejo, vartojama konstrukcija *apie ką*, kai *mokoma(si)* konkretaus dalyko, vartojamas galininkas, o kai mokomasi mokymosi objekto kaip visumos – kilmininkas, pvz.:

Mokomės apie Spartako sukilimą (dalinis atvejis) ↔ **Mokausi** naują gramatikos **taisyklę** (kalbant apie konkretų dalyką) ↔ Universitete jis **mokosi matematikos, geografijos, chemijos** (kalbant apie mokymosi objektą kaip visumą)

... in particular, through teacher training in new information technologies

... that legal practitioners <...> have the possibility of benefitting from at least one week's training on Union acquis and instruments during their career

... training on the issues of European identity, European citizenship and citizens' participation.

... ypač **mokant** mokytojus **apie naujas informacines technologijas** (–**naujų informacinių technologijų**)

... kad praktikuojantys teisininkai <...> per savo karjerą turėtų galimybę bent savaitę **mokytis apie** Sąjungos **acquis** ir teisės **aktus** (–**Sąjungos acquis ir teisės aktų**).

... **mokytis apie** Europos **identitetą**, Europos **pilietiškumą** ir piliečių **dalyvavimą**.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 30; 2(1), 58 konsultacijos.vlkk.lt/lit/4183

mokymas apie ką (↔ *ko mokymas*)

Jei mokymas skirtas tik supažindinti, vartojama konstrukcija *mokymas apie ką*, pvz.:

to provide training in protection issues

rengti **mokymus apie** apsaugos problemas

Jei mokymo objektas suvokiamas kaip visuma (sritis), konstrukcija *apie ką* vengtina, pvz.:

The Fundamental Rights Agency (FRA) offers fundamental rights training tools for police trainers.

called for coast guards to be trained in humanitarian law.

training of legal professional in judicial cooperation

Pagrindinių teisių agentūra (FRA) policininkus rengiantiems dėstytojams siūlo **mokymo apie** pagrindines **teises** (–**pagrindinių teisių mokymo**) priemonių.

... prašė, kad pakrančių apsaugos pareigūnams būtų surengti **mokymai apie humanitarinę teisę** (–**humanitarinės teisės mokymai**).

teisės specialistų **mokymai apie teisminį bendradarbiavimą** (–**teismo bendradarbiavimo mokymai**)

paskelbti apie ką (↔ ***paskelbti ką***)

Kai objektas skelbiamas visas, tiesiogiai vartojama konstrukcija *paskelbti ką*, pvz.:

The European Commission issued a communication... Europos Komisija **paskelbė komunikatą** (ne **apie komunikatą**)...

The Commission has published a notice to undertakings... Komisija **paskelbė pranešimą** (ne **apie pranešimą**) įmonėms

Kai objektas paskelbiamas netiesiogiai, apie jį tik informuojama, vartojama konstrukcija *paskelbti apie ką*, pvz.:

The ECB has announced quantitative easing ECB **paskelbė** kiekybinio lengvinimo **priemones** (–paskelbė **apie ... priemones; paskelbė taikysiantis... priemones**)

The Commission announced its intention of... Komisija **paskelbė savo ketinimus** (–paskelbė **apie savo ketinimus; paskelbė ketinanti; paskelbė, kad ketina**)...

pranešimas apie ką

Konstrukcija *pranešimas apie ką* gali įeiti į informacinio dokumento pavadinimą arba reikšti skelbiamo dalyko turinį (plg. *pranešimas dėl ko*), pvz.:

The **announcement** by the United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) of a sharp increase in opium poppy cultivation is alarming. Nerimą kelia Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuro **pranešimas apie** staigų opiumo aguonų auginimo suaktyvėjimą.

suspicious transaction **reporting** **pranešimas apie** įtartinus sandorius

offence **notice** **pranešimas apie** pažeidimą

notice of entry into force **pranešimas apie** įsigaliojimo datą

prior **notification of** a concentration išankstinis **pranešimas apie** koncentraciją

annual **report on** the euro area metinis **pranešimas apie** euro zoną

Annual Report on the European Ombudsman's activities in 2013 **metinis pranešimas apie** Europos ombudsmeno 2013 m. veiklą

communication on results **pranešimas apie** rezultatus

Dar žr. „[Kanceliarinės kalbos patarimai](#)“, Vilnius, 2002, 72; Vladarskienė R. [Administracinės kalbos ypatumai ir aktualijos](#).

priminti apie ką (↔ ***priminti ką***)

Kai objektas primenamas tiesiogiai, vartojama konstrukcija *priminti ką*, jei netiesiogiai – konstrukcija *priminti apie ką*, pvz.:

Primink jam apie susirinkimą (kad jis įvyks) ↔ Mokytojas priminė išėjus dalykus (tiesiogiai).

... the Member States need to be **reminded of** their commitments more forcefully than hitherto. ... valstybėms narėms reikia primygtiniau nei iki šiol priminti **jų įsipareigojimus** (↔ **apie jų įsipareigojimus**).

I would also like to **remind** everybody here **about** the loyal cooperation that is one of the principles and main features of the European Union. Aš taip pat norėčiau visiems čia **priminti** (↔ **priminti apie**) lojalų bendradarbiavimą, kuris yra vienas Europos Sąjungos principų ir pagrindinių ypatybių.

In this regard, the EDPS would like to **remind** the risk **that** the interconnection between databases can contradict the principle of purpose limitation Šiuo atveju EDAPP norėtų **priminti apie pavojų**, kad duomenų bazių sąveika gali prieštarauti tikslo ribojimo principui...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 31; [konsultacijos.vlkk.lt/lit/7455](#).

prisiminti apie ką (↔ ***prisiminti ką***)

Kai objektas prisimenamas tiesiogiai, vartojama konstrukcija *prisiminti ką*, kai objektas prisimenamas netiesiogiai (prisimenamos su objektu susijusios aplinkybės), vartojama konstrukcija *prisiminti apie ką*, pvz.:

Prisiminėme **apie litus** (su jais susijusias kokias nors aplinkybes) ↔ Prisiminėme **litus** (kokie jie buvo)

... to remind ourselves of the true nature of the Aliyev regime.

Only when he was in danger of losing power did he remember his earlier promises.

Parliament recalls the discussion on collective redress.

... prisiminti **apie tikrąjį** I. Aliyev režimo **pobūdį** (=koks iš tikrųjų yra I. Aliyev režimas).

Tik atsidūręs pavojuje prarasti valdžią **prisiminė savo ankstesnius pažadus**.

Parlamentas **prisimena diskusiją** apie kolektyvinių teisių gynimo būdus.

užuomina apie ką

Veiksmažodinis daiktavardis *užuomina* gali būti vartojamas ir prielinksniu *apie*, ir su prielinksniu *į*, pvz.:

... in the present case the representation of a cow has an **allusive character in relation to** the goods at issue

...nagrinėjamu atveju karvės atvaizdas yra **užuomina į** (**apie**) atitinkamas prekes.

Dar žr. konsultacijos.vlkk.lt/lit/105797.

I.3. Prieveiksmis *atgal*

Prieveiksmis *atgal* neteiktinas polinksnio reikšme (su galininku arba vardininku).

Even though various reactor accidents occurred **many years ago**, we are still paying the price of past mistakes.

Nors įvairių reaktorių avarijų **būta daug metų atgal** (=prieš daug metų), mes vis dar mokame už praeities klaidas.

Prieveiksmis *atgal* neteiktinas su žodžiais, kuriems negali būti suteikta kryptis, pvz.:

provided that the effect of adjustment **is not retroactive**

jeigu pakeitimai **negalioja atgal** (=atgaline data)

principle of **nonretroactivity**

negaliojimo atgal (=atgaline data) principas

retroactive application

taikymas atgal (=atgaline data)

repurchase agreements, reverse repurchase agreements, buy/sellback agreements and sell/buy-back agreements

atpirkimo susitarimai, atsargų atpirkimo susitarimai, pirkimo įsipareigojant **parduoti atgal** sutartys ir pardavimo įsipareigojimo **pirkti atgal** sutartys

Prieveiksmis *atgal* vartojamas su žodžiais, kuriems galima suteikti kryptį, pvz.:

outward and **return flights**

skrydis pirmyn ir **atgal**

This is a **step back**.

Tai žingsnis **atgal**

If we **go back** a couple of years...

Jei **grįžtume** kelerius metus **atgal**...

When you **look back** 100 years...

Jeigu **pažiūrėtumėte** 100 metų **atgal**...

We only have to **look back** over the last 50 to 60 years...

Pakanka tik **pažvelgti** 50 ar 60 metų **atgal**...

My thoughts inevitably **turn back** 17 years...

Mano mintys neišvengiamai **grįžta** 17 metų **atgal**

... the producer must either **accept the return** of the bags after use or...

...gamintojas turi panaudotus maišelius **priimti atgal** arba...

Plg. *Kalbos patarimai* 2(2), 33

I.4. Prielinksnis *be*

be ko

Konstrukcija *be ko* (apkonkretėjusių daiktavardžių kilmininkas) vengtina vidiniam požymiui reikšti (plg *su ku*), pvz.:

person without a higher education

žmogus **be aukštojo išsilavinimo** (–neturintis aukštojo išsilavinimo; nebaigęs aukštojo mokslo)

semiskilled employees without a formal educational qualification

neaukštos kvalifikacijos darbuotojai **be formalaus išsilavinimo** (–neturintys formalaus išsilavinimo)

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 34

I.5. Polinksnis *dėka*

1. Konstrukcija *ko dėka* (*dėka ko*) nevertotina priešasčiai reikšti, kai kalbama apie **blogą baigtį** arba nepalankią būseną, pvz.:

Jo **dėka** (=Per jį; Dėl jo) nukentėjau;

Tavo **dėka** (=Per tave) esu nelaiminga.

Rūkyimo **dėka** (=Rūkydami) jaunuoliai gadina sau sveikatą.

Vyras žuvo **nelaimingo atsitikimo dėka** (=atsitikus, ištikus nelaimei).

2. Konstrukcija *ko dėka* vengtina veiksmo priešasčiai nusakyti, kai priežastį sukelia **reiškinys arba daiktas**, o ne asmuo, pvz.:

... **thanks to the implementation** of the EU Pilot project and the subsequent reduction of the workload in relation to dealing with infringements, the Commission ...

... the **projects allowed** the partner countries, promoters or private partners to upgrade their capacity building.

Over 2 000 projects have entered since the awards were launched and together **they have helped** support the creation of over 10 000 new companies.

The **Arrangement has contributed** to lessening the impact of the current economic and financial crisis <...>

A number of **initiatives have produced** spectacular results.

Thanks to the WTO and many multilateral and bilateral initiatives, world trade has increased hugely.

The subsidy is granted by the Greek State and it confers a clear advantage, as in reality **it makes** the loan completely interest-free.

Thanks to special **software** that can move paedophile sites immediately from one host server to another, managers of these websites all too often remain anonymous and elusive.

The larger-than-expected deficit reduction came mainly **as a result** of larger-than-expected **revenues** which, in line with the revised rules, were allocated to deficit reduction, but also **due to** strengthened policy **implementation**.

Thanks to the project, the throughput increased and waiting times were reduced.

... projekto EU PILOT **įgyvendinimo dėka** (–**įgyvendinus projektą** EU PILOT ir dėl to) sumažėjus su įsipareigojimų neįvykdymo nagrinėjimu susijusiam darbo krūviui, Komisija...

šių **projektų dėka** (–**dėl šių projektų; įgyvendinus šiuos projektus**) šalys partnerės, projektų vykdytojai arba privatūs partneriai galėjo sustiprinti savo pajėgumus.

Nuo pat pradžios konkurse dalyvavo per 2 000 **projektų, kurių dėka** (–**kuriuos vykdant**) buvo įsteigta daugiau nei 10 000 naujų įmonių.

Susitarimo dėka (–**Sudarius susitarimą**) <...> sušvelnintas dabartinės ekonomikos ir finansų krizės poveikis.

Keleto **iniciatyvų dėka** (–**įgyvendinant kelias iniciatyvas**) buvo pasiekta įspūdingų rezultatų.

PPO ir daugelio daugiašalių ir dvišalių **iniciatyvų dėka** (–**dėl PPO ir daugelio daugiašalių ir dvišalių iniciatyvų**) pasaulinė prekyba labai padidėjo.

Šia Graikijos valstybės **subsidija** aiškiai suteikiamas pranašumas, nes **jos dėka** (–**dėl jos**) paskola iš esmės tampa beprocentė.

Specialios programinės **įrangos dėka** (–**Dėl specialios programinės įrangos**), kuri gali perkelti pedofilų interneto svetaines iš vieno priimančiojo centro į kitą, šių interneto svetainių administratoriai dažniausiai lieka anoniminiai ir nepagaunami.

Deficitas sumažėjo labiau, nei tikėtasi, daugiausia **didesnių**, nei planuota, **įplaukų**, kurios pagal persvarstytas taisykles buvo skirtos deficitui sumažinti, taip pat **geresnio politikos įgyvendinimo dėka** (–**dėl didesnių įplaukų**, taip pat **dėl... geresnio politikos įgyvendinimo**).

Projekto dėka (–**įgyvendinus projektą**) padidėjo pralaidumas ir sutrumpėjo laukimo laikas.

Kai **palankią būseną** sukelia **asmuo**, konstrukcija *ko dėka* laikoma pagrindiniu, konstrukcija *dėka ko* – šalutiniu normos variantu, pvz.:

Dėka tėvų (|| **Tėvų dėka; Tėvų padedamas; Tėvų remiamas**) baigė mokslus.

Dėdės dėka (| **Dėdės padedamas (remiamas, skatinamas)**) studijuoti išvyko į užsienį.

the representatives of the Council and the Commission, **thanks to whom** it was possible to reach agreement

Tarybos ir Komisijos atstovai, **kurių dėka** buvo įmanoma pasiekti susitarimą...

... I am confident that the future President of the ESRB who, **thanks to you**, is the President of the

... esu įsitikinęs, kad būsimas ESRV pirmininkas, kuris **jūsų dėka** yra Europos Centrinio Banko

European Central Bank, will have this concern for independence and this competence.	Pirmininkas, turės būti nepriklausomas ir patyręs.
---	--

3. Konstrukcija *ko dėka (dėka ko)* neteiktina veiksmo būdai, kartu ir priemonei reikšti, pvz.:

As a result of those measures, the disease has been eradicated...

Innovation is what creates sustainable and prosperous societies.

Thanks to the combined efforts of all concerned, Mrs Clarke eventually got her replacement peppermill.

... only through joint efforts can we help farmers reduce costs...

And yet, the Union is succumbing to the same temptation: to achieve results through campaigning instead of patient and steady work.

Šių priemonių dėka (=šiomis priemonėmis) liga buvo likviduota

Inovacijų dėka (=Inovacijomis) kuriama tvari ir klestinti visuomenė.

Bendrų pastangų dėka (=Bendromis pastangomis) ponios Clarke pipirmalė galų gale buvo pakeista.

... tik bendrų pastangų dėka (=bendromis pastangomis) galime padėti ūkininkams sumažinti sąnaudas...

Tačiau Sąjunga pasiduoda tai pačiai pagundai – siekti rezultatų vykdant kampanijas, o ne kantraus ir nuolatinio darbo dėka (=kantriu ir nuolatinio darbu).

Dar žr. *Kanceliarinės kalbos patarimai*, 75;

Kalbos patarimai 2 (2), 34–35;

konsultacijos.vlkk.lt/lit/918

I.6. Prielinksnis *dėl*

Prielinksnis *dėl* kanceliarinėje kalboje plačiai vartojamas objekto turiniui ir su juo susijusiems dalykams nusakyti, – gali reikšti nusakomojo dalyko priežastį, motyvus, pobūdį ar tiesiog apimamą sritį, pvz.:

spoke on draft decree

Justice and Home Affairs Council agreed on a general approach to the proposal...

brought a case against her employer for disability discrimination

kalbėjo dėl nutarimo projekto.

Teisingumo ir vidaus reikalų taryba susitarė dėl bendro požiūrio į pasiūlymą...

padavė į teismą savo darbdavį dėl diskriminacijos dėl negalios

Prielinksnio *dėl* konstrukcija dažnai vartojama su dokumentų pavadinimais ar kitokiais veiksmožodiniais daiktavardžiais:

The debate around the reform of the European Anti-fraud Office (OLAF) was relaunched.

This project was subject to a favourable Commission opinion.

Resolution of the Council on a Roadmap to pursue a court case in order to obtain redress

convention on administrative assistance

contract for the rental of a building

Law on State Pensions

a statement of the circumstances establishing the right to intervene

proposals on pension reform

an overall statement of assurance for each Multiannual Financial Framework

Common Declaration on joint meetings of the Joint Committees

The Commission's reactions to the findings and conclusions of the Internal Auditor

Atnaujintos diskusijos dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) reformos.

Komisijos nuomonė dėl šio projekto buvo teigiama.

Tarybos nutarimas dėl Veiksmų plano

iškelti bylą dėl žalos atlyginimo

sutartis dėl administracinės pagalbos

sutartis dėl pastato nuomos (| pastato nuomos sutartis

įstatymas dėl Valstybės finansuojamų pensijų (| Valstybės finansuojamų pensijų įstatymas)

pareiškimas dėl aplinkybių, suteikiančių teisę įstoti į bylą

pasiūlymai dėl pensijų reformos (|| pensijų reformos pasiūlymai)

bendras patikinimo pareiškimas dėl kiekvienos daugiamečių finansinės programos

Bendras pareiškimas dėl jungtinių komitetų bendrų posėdžių

Komisijos pastabos dėl vidaus auditoriaus nustatytų faktų ir išvadų

applicant's **appeal against** the assessment made by his superiors ieškovo **skundas dėl** jo vadovų vertinimo

Prielinksnio **dėl** konstrukcijos labai plinta kanceliarinėje kalboje, jos sėkmingai konkuruoja su sinonimiškais raiškos būdais, neretai iš vartosenos išstumdamos įprastines konstrukcijas, pvz.:

pažyma dėl kvalifikacijos įvertinimo (|| **apie kvalifikacijos įvertinimą**);
pažyma dėl lėšų kompensavimo (|| **apie lėšų kompensavimą**);
paraiška dėl garantijos suteikimo (|| **garantijos suteikimo paraiška; paraiška suteikti garantiją**);
paraiška dėl projekto finansavimo Europos Sąjungos fondų lėšomis (|| **projekto finansavimo ... paraiška**);
prašymas dėl registro objekto išregistravimo (|| **prašymas išregistruoti registro objektą**);
prašymas dėl bedarbio statuso suteikimo (|| **prašymas suteikti bedarbio statusą**).

The **request for supplementary information** should be sent to...

Prašymas dėl papildomos informacijos (|| **Papildomos informacijos prašymas (IATE); Prašymas suteikti papildomos informacijos**) turėtų būti išsiųstas...

... where their **application for international protection** will be examined.

kur bus nagrinėjamas jų **prašymas dėl tarptautinės apsaugos** (|| **tarptautinės apsaugos prašymas (IATE); prašymas suteikti tarptautinę apsaugą**)

request for asylum (asylum request)

prašymas dėl prieglobsčio suteikimo (|| **prieglobsčio prašymas**)

The **waiver request** would be the fourth extension of the preferential tariff-treatment, currently valid until 31 December 2014.

Prašymas dėl išpareigojimų atidėjimo (|| **Prašymas atidėti išpareigojimus**) būtų ketvirtas lengvatinio muitų tarifų režimo, dabar galiojančio iki 2014 m. gruodžio 31 d., pratęsimas.

Any **request for waiver of immunity** shall be evaluated in accordance

Bet koks **prašymas dėl imuniteto panaikinimo** (|| **prašymas panaikinti imunitetą**) vertinamas vadovaujantis...

ataskaita dėl ko

Pagrindinis ataskaitos objekto raiškos būdas – kilmininko linksnis.

Model test report for a replacement brake disc/drum

Bandymų **ataskaitos dėl** atsarginio stabdžių disko / būgno (= atsarginio stabdžių **disko / būgno bandymų ataskaitos**) pavyzdys

Konstrukcija **ataskaita dėl** tinka tais atvejais, kai ataskaitos pavadinime negalimas kilmininko junginys (jis užimtas ataskaitos subjekto), o ataskaita yra ne vien statistiniai duomenys (dar žr. [ataskaita apie ką](#)), bet ir jų analizė, taip pat nurodomos priežastys, lemiančios tokią padėtį, nagrinėjami sunkumai, su kuriais tenka susidurti, numatomos veiklos perspektyvos ir kiti su esama padėtimi susiję dalykai, pvz.:

Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the activities of the European Globalisation Adjustment Fund in 2012, of 14 November 2013

Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai **dėl** Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo 2008 m. **veiklos**

Ypač konstrukcija **ataskaita dėl** tinka, kai į ją įeina plačios reikšmės veiksmožodiniai abstraktai (**ataskaita dėl ... naudojimo / veikimo / pasirengimo**), pvz.:

the Report from the Commission on the application of Directive 2004/38/EC on the right of citizens of the Union and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States

Komisijos **ataskaita dėl** Direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje **taikymo**

Commission's 'Cohesion policy strategic report 2013 on programme implementation 2007-2013'

Komisijos 2013 m. sanglaudos politikos strateginę **ataskaita dėl** programų **įgyvendinimo** 2007–2013 m.

Dar žr. Vladarskienė 2009.

atsakyti dėl ko (būti atsakingam dėl ko)

Konstrukcija *atsakyti dėl ko (būti atsakingam dėl ko)* vengtina objektui reikšti, pvz.:

to ensure that <...> perpetrators held accountable for their actions	užtikrinti, kad <...> kaltininkai atsakys dėl savo veiksmų (–už savo veiksmus)
we are absolutely ready <...> to answer in full for the management of everything relating to our accounts.	esame visiškai pasirengę <...> atsakyti dėl visko (–už viską), kas susiję su mūsų sąskaitomis.
They are not responsible for the crisis.	Jie nėra atsakingi dėl krizės (–už krizę)
manufacturers continue to be held accountable for any efficiency claims made about their imaging products	gamintojai lieka atsakingi dėl bet kokių pretenzijų (–už bet kokias pretenzijas) dėl jų vaizdo atkūrimo gaminių
the person to whom the act or omission is directly attributable	asmuo, kuris yra tiesiogiai atsakingas dėl to veikimo ar neveikimo (–už veikimą ar neveikimą);

Kalbos patarimai 2 (2), 38

atsakomybė dėl ko

Konstrukcija *atsakomybė dėl ko* laikoma šalutiniu normos variantu, pvz.:

The Communication <...> underlines the joint responsibility of the EU and the Member States for the social inclusion of Roma.	Komunikate <...> pabrėžiama, kad ES ir valstybėms narėms tenka bendra atsakomybė dėl socialinės romų integracijos (už socialinę romų integraciją).
In European environmental law <...> the question of liability, of causing damage and of punitive damages is clear.	Europos Sąjungos aplinkosaugos teisėje <...> atsakomybės dėl padarytos žalos ir dėl žalos atlyginimo (už padarytą žalą ir žalos atlyginimą). klausimas aiškiai reglamentuotas.
...to take the responsibility for their future financing	... imtis atsakomybės dėl jų finansavimo (už jų finansavimą) ateityje

dėl ko su abstrakčiais daiktavardžiais

Tikslo ar paskirties atspalvį turinčios prielinksnio *dėl* konstrukcijos, į kurių sudėtį įeina abstraktus veiksmožodinis daiktavardis, neteiktinos, pvz.:

Lėšos sunaudotos ne dėl važiavimo (=ne važiuoti) į užsienį, o dėl atsiskaitymo su (=atsiskaityti) su darbuotojais.	
Nėra pinigų dėl naujų mokyklų statymo (=naujoms mokykloms statyti).	
Tinklas dėl žuvų gaudymo (=žuvims gaudyti).	
Balsuojame dėl straipsnio priėmimo ar nepriėmimo (=priimti straipsnį ar jo nepriimti).	
the European Parliament voted on investing in the future	Europos Parlamentas balsavo dėl investavimo ateityje

deklaracija dėl ko

Lietuvių kalboje žodis *deklaracija* turi dvi reikšmes.

1. *polit.* iškilmingas programinis pareiškimas: *Visuotinė žmogaus teisių d.*
2. *kanc.* dokumentas, kur išvardyti turimi daiktai ar pajamos: *turto deklaracija, pajamų deklaracija, muitinės, siuntinio deklaracija.*

Pirmąją reikšme konstrukcija *deklaracija dėl* vartoti galima, pvz.:

Bendroji deklaracija dėl kvietimo sukurti Europos ekonominę erdvę (Kvietimo sukurti Europos ekonominę erdvę bendroji deklaracija).
Europos Sąjungos ir Naujosios Zelandijos bendra deklaracija dėl santykių ir bendradarbiavimo (Europos Sąjungos ir Naujosios Zelandijos santykių ir bendradarbiavimo bendra deklaracija).

Antrąją reikšme vartojama konstrukcija su kilmininku, pvz.:

Deklaracija dėl plotų , kuriuose augančios pašarinės kultūros bus perdirbtos (– plotų , kuriuose augančios pašarinės kultūros bus perdirbtos, deklaracija)
--

kovoti (kova) dėl ko (↔ už ką)

Konstrukcija *kovoti (kova) dėl ko* vartojama tada, kai svarbesnė priežastis (ko nors siekiama), o *kovoti (kova) už ką* – kai svarbesnis objektas (norima ką išsaugoti), pvz.:

power struggle

to **fight for** a better price

to **fight for** democracy

to fight for freedom

Above all we need an effective struggle for a better climate policy.

This means that illegal immigrants who become the victims of exploitation and want to **fight for** their rights hardly stand any chance at all.

kova **dėl valdžios**

kovoti **dėl geresnės kainos**

kovoti **dėl demokratijos**

kovoti už laisvę (↔ dėl laisvės)

Visų pirma mes turime veiksmingai kovoti **už geresnę klimato politiką** (↔ **dėl geresnės klimato politikos**).

Tai reiškia, kad nelegalūs imigrantai, kurie tampa išnaudojimo aukomis ir nori **kovoti už savo teises** (↔ **dėl savo teisių**), vargu ar iš viso turės kokią nors galimybę.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 36

mirti (mirtis) dėl ko

Konstrukcija *mirti (mirtis) dėl ko* neteiktina vidinei priežastčiai reikšti (vartojama *mirti (mirtis) nuo ko, mirti kuo*), pvz.:

...the famine caused the death of many people...

After circulatory diseases, cancer was the second most common cause of death in 2006, accounting for two out of ten deaths in women and three out of ten deaths in men.

His 37-year old son had **died** the previous year of **cancer**.

if the staff member's **death resulted** either **from** physical disability or sickness contracted in the performance of his duties or from accident.

dėl bado (= **nuo bado; iš bado; badu**) mirė daug asmenų,

2006 m. vėžys buvo antra labiausiai paplitusi mirties priežastis po kraujotakos sistemos ligų – dvi iš dešimt mirusių moterų ir trys iš dešimt mirusių vyrų **mirė dėl vėžio** (= **nuo vėžio; vėžiu**).

Jo 37-erių sūnus praėjusiais metais **mirė dėl vėžio** (= **nuo vėžio; vėžiu**).

jei personalo narys mirė **dėl** fizinės **negalios** ar **ligos** (= **nuo fizinės negalios** ar **ligos**), įgytos atliekant pareigas, ar dėl nelaimingo atsitikimo.

Konstrukcija *mirti (mirtis) dėl ko* vartojama išorinei priežastčiai reikšti, pvz.:

... **died as a result of exposure** to these kinds of weapons

... whereas **natural disasters** in the European Union **have caused the deaths** of 65 000 people since 1980...

Sudden cardiac death

Every year, smoking leads to the premature death of almost 100 000 Europeans.

... **mirė dėl** šios rūšies ginklų **poveikio**

... kadangi nuo 1980 m. **dėl gaivalinių nelaimių** Europos Sąjungoje **mirė** 65 000 žmonių...

Staigi **mirtis dėl** širdies **problemų**

Kiekvienais metais ankstyva **mirtis dėl rūkymo** nusineša beveik 100 000 europiečių gyvybių.

Konstrukcija *mirti (mirtis) dėl ko* vartojama tada, kai svarbesnė priežastis (ko nors siekiama), o *mirti (mirtis) už ką* – kai svarbesnis objektas (norima ką išsaugoti), pvz.:

20 years ago, the Romanians were dying for freedom, including in education, which, until then, was subject to tight political control.

Prieš 20 metų rumunai **mirė už laisvę** (↔ **dėl laisvės**), taip pat ir švietimo, kuris iki tol buvo griežtai politiškai kontroliuojamas, **laisvę** (↔ **laisvės**).

nukentėti dėl ko

Konstrukcija *nukentėti dėl ko* vartojama priežastčiai apibendrintai reikšti, o *nukentėti nuo ko* – tiesioginei (konkrečiai) priežastčiai nurodyti, pvz.:

Latvia has been **hit** very severely **by** the crisis.

If a candidate considers that he/she has been adversely **affected by** a particular decision...

Yet every year more than 3 million workers are **victims of** a serious accident at work in the EU and 4000 die in workplace accidents.

Latvija labai **nukentėjo dėl** (↔ **nuo**) krizės.

Jei kandidatas mano, kad jis nukentėjo **dėl** konkretaus jo atžvilgiu priimto sprendimo...

ES kasmet daugiau negu 3 mln. darbuotojų **nukenčia dėl** sunkių nelaimingų **atsitikimų** darbe (–**tampa sunkių nelaimingų atsitikimų darbe aukomis**), 4 000

... Belgian forestry sector, **damaged by** an exceptional proliferation of bark beetles and fungi.

Since the victims of offences committed by criminal organisations are particularly vulnerable...

iš jų miršta.

Belgijos miškų sektorius, kuris nukentėjo **dėl** (–**nuo**) apnikusių kinivarpų ir grybelio

Kadangi **dėl** (–**nuo**) organizuotų nusikaltėlių nukentėję asmenys yra itin pažeidžiami...

Kai netiesioginė nukentėjimo priežastis – asmuo (ar tai, ką sudaro asmenys), vartojama konstrukcija *nukentėti dėl ko* (kai pats nukentėjęs asmuo prie jos prisideda) arba konstrukcija *nukentėti per ką* (dėl kito asmens veiksmų), pvz.:

Dėl tavęs nukentėjau (tavo labui, tau aukodamasis) ↔ **Per tave** nukentėjau (tu dėl to kaltas)

planas dėl ko

Plano objektas ar požymis nusakytinas kilmininku, o ne konstrukcija su prielinksniu *dėl*:

Veiksmų planas **dėl** glaudesnio valstybių narių bendradarbiavimo (=Glaudesnio valstybių narių bendradarbiavimo veiksmų planas)

Veiksmų planas **dėl** gyvūnų apsaugos ir gerovės (=Gyvūnų apsaugos ir gerovės veiksmų planas).

pranešimas dėl ko

Konstrukcija *pranešimas dėl ko* vartojama, kai kalbama ne apie patį pranešimo objektą (plg. *pranešimas apie ką*), o apie jo apimamą sritį, priežastį, motyvus, pobūdį, reikalingumą ir pan., pvz.:

an interim **report on** the Commission proposal for a Council regulation setting up the European Public Prosecutor's Office

Currently, a **report is being drafted on** the Commission's proposal for a regulation...

European Ombudsman's Special **Report on** Frontex

Commission Communication concerning the implementation of Article 4 of Regulation (EC) No 552/2004 of the European Parliament and of the Council of 10 March 2004 on the interoperability of the European Air Traffic Management network

Enquiry **report on** the role and operations of the Troika (ECB, Commission and IMF) with regard to the euro area programme countries

tarpinis **pranešimas dėl** Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos reglamento dėl Europos prokuratūros įsteigimo

Šiuo metu rengiamas **pranešimas dėl** Komisijos pasiūlymo dėl reglamento, kurio

Europos ombudsmeno specialusis **pranešimas dėl** FRONTEX

Komisijos **pranešimas dėl** 2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 552/2004 dėl Europos oro eismo valdymo tinklo sąveikos 4 straipsnio įgyvendinimo

Tiriamasis **pranešimas dėl** trejeto (ECB, Komisija ir TVF) vaidmens ir veiksmų euro grupės programos šalyse

Tačiau iš tikrųjų konstrukcija *pranešimas dėl* ir konstrukcija *pranešimas apie ką* vartojama sinonimiškai, pvz.:

Communication of the President of the Commission concerning the Code of conduct for Commissioners

The chair announced that a **memo on** the follow-up of opinions had been distributed.

Background **memo on** the Enlargement and European Neighbourhood Policy

Background **memo for** the debate "Towards a multilevel governance European Union"

Commission **statement on** access to the reserve for crises in the agricultural sector

the Order and the **declaration on** the preservation

Delegations will find attached a Presidency **note on** the economic elements of the EU 2030 energy and climate framework...

Information **Note on** the Participation of Switzerland in Erasmus+

Commission **notice on** the enforcement of State aid

Komisijos pirmininko **pranešimas dėl** Komisijos narių elgesio kodekso

Pirmininkė paskelbė, kad nariams buvo išdalytas informacinis **pranešimas dėl** su nuomonėmis susijusios tolesnės veiklos.

Informacinis **pranešimas dėl** plėtros ir Europos kaimynystės politikos

Informacinis **pranešimas dėl** diskusijų „Siekiant daugiapakopio valdymo Europos Sąjungoje“

Komisijos **pranešimas dėl** galimybės pasinaudoti žemės ūkio sektoriaus krizių rezervo fondu

įsakymas ir **pranešimas dėl** blokavimo

Delegacijoms pridamas pirmininkaujančios valstybės **pranešimas dėl** ekonominių 2030 m. ES energetikos ir klimato politikos strategijos elementų...

Informacinis **pranešimas dėl** Šveicarijos dalyvavimo programoje „Erasmus+“

Komisijos **pranešimas dėl** nacionalinių teismų

law by national courts

Commission **Notice on** the application of Articles 87 and 88 of the EC Treaty to State aid in the form of guarantees

This Agreement shall apply for six (6) years from the date of its entry into force; it shall be tacitly renewed for additional periods of three (3) years, unless **notice of termination** is given in accordance with Article 12.

European Alliance Group **briefing for the**

Report of 1 June 2011 on aviation security, with a special focus on security scanners.

įgyvendinamos valstybės pagalbos teisės

Komisijos **pranešimas dėl** EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo garantijomis suteikiamai valstybės pagalbai

Šis Susitarimas taikomas šešerius (6) metus nuo jo įsigaliojimo dienos; jo galiojimas automatiškai pratęsiamas papildomiems trejų (3) metų laikotarpiams, jei nėra pateikiamas **pranešimas dėl** nutraukimo pagal 12 straipsnį.

Europos aljanso frakcijos informacinis **pranešimas dėl**

2011 m. birželio 1 d. **pranešimas dėl** aviacijos saugumo, ypač atkreipiant dėmesį į kūno skenerius.

reikalavimas dėl ko

Reikalavimų sričiai nusakyti paprastai vartojamas kilmininkas, o ne prielinksnio *dėl* konstrukcija, pvz.:

common requirements for competence of personnel handling animals

requirements concerning vehicles, packaging, machinery and waste soil

EFSA's founding Regulation imposes strict requirements in respect of independence and conflicts of interest which apply across all its activities.

bendrieji **reikalavimai dėl** gyvūnus prižiūrinčių darbuotojų **kompetencijos** (=bendrieji gyvūnus prižiūrinčių darbuotojų **kompetencijos reikalavimai**)

reikalavimai dėl transporto priemonių, pakuočių, įrangos ir dirvožemio atliekų (=transporto **priemonių, pakuočių, įrangos ir dirvožemio atliekų reikalavimai**; transporto priemonėms, pakuotėms, įrangai ir dirvožemio atliekoms taikomi **reikalavimai**)

EMST steigimo reglamente nustatyti griežti reikalavimai dėl nepriklausomumo ir interesų konfliktų, taikomi visai EMST veiklai.

skirti dėl ko

Priežasčiai nurodyti vietoj konstrukcijos *skirti dėl ko* geriau vartoti konstrukciją *skirti už ką*, pvz.:

Ar suėmimas man gali būti skirtas **dėl** visų rūšių **nusikaltimų** (|| **už** visų rūšių **nusikaltimus**)?

svarstyti dėl ko

Konstrukcija *svarstyti dėl* nevertotina, pvz.:

Svarstyta dėl lėšų skyrimo mokyklai (=Svarstyta lėšų skyrimas)

Būtų galima **svarstyti dėl** papildomų veiksmų (=svarstyti papildomus veiksmus)

Atskirai bus galima **svarstyti dėl** jos laipsniško perėjimo (=svarstyti jos laipsnišką perėjimą) prie visiško vizų režimo liberalizavimo.

Dar žr. Šukys 1998, 379–385; *Kalbos patarimai* 2 (2), 35–39

taisyklė dėl ko

Ši konstrukcija dažnai vartojama ES tekstuose, nors geriau būtų *taisyklių* turinį reikšti nederinamuju pažyminiu, pvz.:

Common **rules on** the insurance of officials of the European Union against the risk of accident and of occupational disease.

rules of confidentiality

EU rules on gender-neutral pricing in insurance

Bendrosios **taisyklės dėl** Europos Sąjungos pareigūnų draudimo nuo nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų

(|| Bendrosios Europos Sąjungos pareigūnų **draudimo** nuo nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų **taisyklės**)

taisyklės dėl **konfidencialumo** (|| **konfidencialumo** **taisyklės**)

ES **taisyklės dėl** lyčių atžvilgiu neutralios draudimo **kainodaros** (|| lyčių atžvilgiu neutralios draudimo **kainodaros** **taisyklės**)

... rules on the suspension of a contract in the event of substantial errors, irregularities or fraud and the definition of substantial error or irregularity.

... taisyklės dėl laikino sutarties **sustabdymo**, jeigu esama esminių klaidų, pažeidimų arba sukčiavimo atvejų, ir **dėl** esminės klaidos ar pažeidimo **apibrėžties**.

I.7. Prielinksnis *greta*

Žr. [Prielinksnis *šalia* \(I.19\)](#)

I.8. Prielinksnis *į*

Prielinksnio *į* konstrukcija nevertotina laiko tarpui, per kurį kartojasi veiksmas, reikšti, pvz.:

For the same selection examine and describe time recording of employees (paper/ computer, daily/weekly/monthly, signed, authorised).

Pasitelkus (–Naudojant) tą pačią imtį, išnagrinėti ir aprašyti darbuotojų darbo laiko apskaitą (žiniaraštyje / kompiuteryje, kasdien / kartą **į savaitę** (=per savaitę) / kartą **į mėnesį** (=per mėnesį) , pasirašyta, patvirtinta).

The European Council meets at least four times a year.

Europos Vadovų Tarybos susitikimai vyksta bent keturis kartus **į metus** (=per metus)

Following the entry into force of the Lisbon Treaty, the European Council meets at least twice per half-year.

Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai Europos Vadovų Tarybos susitikimai vyksta ne rečiau kaip du kartus **į pusmetį**.

Prielinksnio *į* konstrukcija nevertotina laiko tarpui, už kurį mokama, reikšti, pvz.:

Moka **į savaitę** (=per savaitę; už savaitę) 240 eurų.

Dar žr. Šukys 1998, 385–399

nurodyti į ką

Objektui reikšti konstrukcija *nurodyti į ką* neteiktina (plg. [nurodyti apie ką](#)), vartojama konstrukcija *nurodyti ką*, pvz.:

A reference to general data protection standards is not sufficient because the data flows in question here are for purposes of checking creditworthiness.

Neužtenka **nurodyti į** (=nurodyti) bendrusius duomenų apsaugos standartus (=nuodorus į bendrusius duomenų apsaugos standartus neužtenka), nes kalbama apie duomenų srautus, naudojamus mokumui patikrinti.

nuoroda į ką

Junginys *nuoroda į ką* yra taisyklingas (plg. [nurodyti į ką](#)), pvz.:

The text of the SCE Regulation also contains many references to the national legislation

SCE reglamento tekste taip pat yra nuorodų į nacionalinės teisės aktus

We encourage links to the Your Europe web pages from other websites.

Kviečiame teikti nuorodas į „Jūsų Europa“ puslapius kitose interneto svetainėse.

I.9. Prielinksnis *iš*

iš kieno (kokios) pusės

Ši konstrukcija nevertotina būdui ar požymiui reikšti, pvz.:

Per mažai buvo kontrolės **iš vadovybės pusės** (=vadovybės kontrolės; Vadovybė per mažai kontroliavo)

<...> monthly fee-based offers that would be more transparent to the consumers and would not require any action **from the consumers' side**.

<...> mėnesinio mokesčio pasiūlymai, kurie vartotojams būtų skaidresni ir nereikalautų jokių **veiksmų iš jų pusės** (=jų veiksmų).

<...> notes that, **for its part**, Parliament should investigate methods to <...>

<...> pažymi, kad **iš savo pusės** (–savo ruožtu) Parlamentas turėtų išnagrinėti metodus, kuriais <...>

I.10. Prielinksnis *nuo*

I.10.1. Laikui reikšti

Prielinksnio *nuo* konstrukcijos dažniausiai rodo vietą, tačiau dažnai reiškia ir laiką ir nusako, nuo kokio konkretaus įvykio, konkretaus arba apytikrio laiko atskaitos taško prasideda tebesitęsiantis veiksmas ar būseną, pvz.:

- Nuo tų įvykių praėjo daug metų.
- Įstatymas galioja nuo sausio 5 d.
- Jis nuo mažens pripratęs dirbti.

Nereikėtų vartoti sutrumpintų laiką reiškiančių prielinksnio *nuo* konstrukcijų, pvz.:

- Nuo universiteto (|| **Nuo / po universiteto baigimo; Baigę universitetą**) nebesusitikom.

kartas nuo karto (laikas nuo laiko)

Šiuos **verstinius** posakius reikia keisti lietuviškais laikorieveiksmiais *kartais*, *kartkartėmis*, *kartkarčiais*, *retkarčiais*, *retsykais*, *nuolat*, *kai kada*, *tarpais* pvz.:

The Parties may hold meetings **from time to time** to assess the implementation of this Agreement.

The allocation of re-reporting lines is reviewed **from time to time**, in particular, when there are changes in the composition of the Executive Board.

The agency should carry out the tasks assigned to it by Union legislation as it may vary **from time to time**...

However, the economic environment changes continuously and there is a need to **periodically** consider whether these changes require some adjustment to the TDI.

Šalys gali **kartas nuo karto** (**–nuolat; kartkartėmis**) rengti susitikimus šio susitarimo įgyvendinimui įvertinti.

Tiesioginės atskaitomybės paskirstymas **kartas nuo karto** (**–nuolat; kartais**) yra persvarstomas, visų pirma, kai pasikeičia vykdomosios valdybos sudėtis.

Agentūra turėtų vykdyti užduotis, nustatytas ES teisės aktais, kurie gali **laikas nuo laiko** (**–kartais; retkarčiais**) keistis, ...

Tačiau ekonominė aplinka nuolat kinta ir reikia **laikas nuo laiko** (**–periodiškai**) apsvarstyti, ar prie šių poreikių reikia priderinti ir PAP.

atsisakyti nuo kada

Veiksmažodis *atsisakyti* gali reikšti tiek tęsiamą, tiek kartinį veiksmažodį, todėl atsisakymo laikas gali būti reiškiamas tiek prielinksnio *nuo* konstrukcija, tiek galininku, pvz.:

Denmark **abandoned** this procedure **from** 1 February 2006.

Danija šios procedūros **atsisakė nuo** 2006 m. vasario 1 d. (| **atsisakė 2006 m. vasario 1 d.**)

Kai kalbama apie ilgesnį laikotarpį, prielinksninės konstrukcijos pakeitimas gali pakeisti prasmę, pvz.:

Quotas that have been **renounced** by an undertaking **as from** a given marketing year in accordance with Article 3(1) shall not be subject to the payment of the temporary restructuring amount for this marketing year and subsequent marketing years.

Kvotos, kurių įmonė **atsisakė nuo** konkrečių prekybos metų pagal 3 straipsnio 1 dalį, nėra apmokestinamos laikinu mokesčiu tais ir kitais prekybos metais.

Jei keistume įnagininku (*atsisakė konkrečiais prekybos metais*), būtų galima suprasti, kad tų kvotų atsisakymas trunka tik vienus metus.

išbraukti nuo kada

Veiksmažodis *išbraukti* siejamas su įvykio veikslu, todėl panaikinimo laikas visų pirma reiškiamas ne prielinksnine konstrukcija, o linksniais, pvz.:

On 20 November 2014, the Sanctions Committee **deleted** one person from the list of persons subject to the measures imposed by paragraphs 9 and 12 of that Resolution.

Sankcijų komitetas **2014 m. lapkričio 20 d. išbraukė** vieną asmenį iš asmenų, kuriems taikomos tos Rezoliucijos 9 ir 12 punktais nustatytos priemonės, sąrašo.

Tačiau teisės aktuose išbraukimas paprastai siejamas su tolesnio nebegaliojimo reikšme, todėl formulotė *išbraukti nuo kada* yra pateisinama, pvz.:

Samoa should be **removed from** Annex IV of Regulation (EU) No 978/2012 with application from 1 January 2019.

Samoa turėtų būti **išbraukta** iš Reglamento (ES) Nr. 978/2012 IV priedo **nuo 2019 m. sausio 1 d.**

įtraukti nuo kada

Veiksmazodis *išbraukti* siejamas su įvykio veikslu, todėl panaikinimo laikas visų pirma reiškiamas ne prielinksnine konstrukcija, o linksniais, pvz.:

on 26 May 2006, the terrorist organisation was listed as a terrorist organisation by the European Union

The incorporation of those provisions should take place on a date which is acceptable to both Parties...

2006 m. gegužės 26 d. Europos Sąjunga šią teroristinę organizaciją **įtraukė** į teroristinių organizacijų sąrašą

Šios nuostatos turėtų būti **įtrauktos** abiem Šalims **priimtina dieną**...

Tačiau teisės aktuose įtraukimas paprastai siejamas su tolesnio galiojimo reikšme, todėl formuluotė *išbraukti nuo kada* yra pateisinama, pvz.:

Consequently, the above-mentioned countries should be **included** in Annex II of the GSP Regulation **with application from** 1 October 2014.

Taigi minėtas šalis reikėtų **įtraukti** į BLS reglamento II priedą **nuo 2014 m. spalio 1 d.**

panaikinti nuo kada

Veiksmazodis *panaikinti* siejamas su įvykio veikslu, todėl panaikinimo laikas visų pirma reiškiamas ne prielinksnine konstrukcija, o linksniais, pvz.:

<...> Directive 67/548/EEC will be **repealed on** 1 June 2015 and replaced by the Regulation.

Article 85i **will be repealed** by Article 230(1)(b) **on that date.**

Decisions 2008/284/EC and 2011/274/EU **are repealed with effect from** 1 January 2015.

Directive 94/55/EC **was repealed as from** 30 June 2009

...the current Fund, in its third iteration (ERF III), **lapses in** 2014

<...> Direktyva 67/548/EEB 2015 m. birželio **1 d. bus panaikinta** ir pakeista reglamentu.

85i straipsnis **bus panaikintas tą dieną** pagal 230 straipsnio 1 dalies b punktą.

Sprendimai 2008/284/EB ir 2011/274/ES **panaikinami** 2015 m. sausio **1 d.**

Direktyva 94/55/EB **buvo panaikinta** 2009 m. birželio **30 d.**

... dabartinis fondas, kuris įgyvendinamas trečią kartą, **bus panaikintas** 2014 m.

Tačiau veiksmazodis *panaikinti*, ko gero, turi ir *nebegaliojimo* (savaiminis trukmės veiksmas) ar *paskelbimo negaliojančiu* reikšmę. Todėl angliškos formuluotės *repealed with effect from, repealed as from* į lietuvių kalbą dažniau verčiamos *panaikinama nuo ... dienos*, pvz.:

Decision No 574/2007/EC **shall be repealed with effect from** 1 January 2014.

Regulation (EEC) No 1601/91 is hereby **repealed as from** 28 March 2015.

Regulation (EC) No 72/2008 and Regulation (EC) No 74/2008 **are repealed with effect from** the date of entry into force of the present Regulation.

This Decision **shall be repealed as from** the date of closure of the EU Operation Headquarters...

Directives 89/662/EEC, 90/425/EEC, 91/496/EEC, 96/23/EC and 97/78/EC **are repealed** as from [Office of Publications, please insert date of entry into force of this Regulation + 3 years].

Sprendimas Nr. 574/2007/EB **panaikinamas nuo** 2014 m. sausio 1 d.

Reglamentas (EEB) Nr. 1601/91 **panaikinamas nuo** 2015 m. kovo 28 d.

Reglamentai (EB) Nr. 72/2008 ir Nr. 74/2008 **panaikinami nuo** šio reglamento įsigaliojimo dienos.

Šis sprendimas **panaikinamas nuo** ES operacijos štabo uždarymo dienos...

Direktyvos 89/662/EEB, 90/425/EEB, 91/496/EEB, 96/23/EB ir 97/78/EB **panaikinamos nuo** [Office of Publications, please insert date of entry into force of this Regulation + 3 years].

įsigalioji nuo kada

Kanceliarinės kalbos patarimuose (Vilnius, 2002, p. 108) rašoma, kad veiksmazodis *įsigalioji* „pradėti galioti“ reiškia oficialią galiojimo pradžią, kuri dažniausiai nusakoma su prielinksniu *nuo*, bet gali būti reiškiamas ir galininku. Verstiniuose ES dokumentuose vartoseną priklauso nuo originalo formuluotės – prielinksnis *from* paprastai verčiama prielinksniu *nuo*, pvz.:

The amendment shall **enter into force from** the date of the decision, unless otherwise set out in the

Pakeitimas **įsigalioja nuo** sprendimo dienos, jeigu sprendime nenurodoma kitaip.

decision.

Both will **enter into force from** 1 January 2014

Abu reglamentai **bus taikomi** nuo 2014 m. sausio 1 d.

Tačiau neretai formuluotė su prielinksniu *from* verčiama ir galininku, pvz.:

This Directive shall **enter into force from** the twentieth day following its publication in the Official Journal of the European Union.

Ši direktyva **įsigalioja dvidešimtą dieną** po jos paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

The aim is that all the new Regulations **enter into force from** January 1, 2014.

Siekama, kad visi nauji reglamentai **įsigaliojūt** 2014 m. sausio 1 d.

The cancellation shall **take effect from** the day following the day on which the existing registration expired.

Šis panaikinimas **įsigalioja kitą dieną** po esamos registracijos termino pabaigos.

Formuluotės su prielinksniu *on* verčiamos tik galininku, pvz.:

This [INSTRUMENT] shall take effect on the day of its notification.

[Šis DOKUMENTAS] įsigalioja pranešimo apie jį (ją) dieną.

This [INSTRUMENT] shall enter into force on the (...) day (following that) of its publication in the Official Journal of the European Union.

[Šis DOKUMENTAS] įsigalioja jo (jos) paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje dieną ((...)) dieną po jo (jos) paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje).

This Decision shall **enter into force** on the date of its adoption.

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

I.10.2. Objektui reikšti

atsisakyti nuo ko

Konstrukcija *atsisakyti nuo ko* atsisakymo objektui reikšti laikoma šalutiniu normos variantu, pvz.:

The Contracting Parties shall waive all claims on each other

Susitariančiosios Šalys **atsisako nuo** (|| **atsisako**) bet kokių pretenzijų viena kitai.

Paragraph 1(b) shall not apply where the customer specifically relinquishes the right to advice...

1 dalies b punktas netaikomas, kai klientas aiškiai **atsisako nuo** (|| **atsisako**) konsultavimo...

Any person who deliberately removes himself from the protection and assistance referred to in Article 1D of the Geneva Convention is no longer automatically covered by that Convention.

Ženevos konvencija automatiškai netaikoma bet kuriam asmeniui, kuris sąmoningai **atsisako nuo** (|| **atsisako**) apsaugos ir pagalbos, minimos Ženevos konvencijos I straipsnio D dalyje.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (2), 55.

imunitetas nuo ko

Medicinos srityje vartojamas terminas *imunitetas kam*, kaip ir *atsparumas kam*, plg. „Tarptautinių žodžių žodyne“ (Vilnius, 2001) teikiama trečioji žodžio *imunitetas* reikšmė „organizmo neimlumas infekciniams bei neinfekciniams veiksniams ir medžiagoms, turinčioms antigeninių savybių“, pvz.:

... young dogs, cats and ferrets that have not been vaccinated against rabies, or that have been vaccinated but have not yet acquired protective **immunity against** this disease.

...šunų, kačių ir šėškų jauniklius, nepaskiepytus nuo pasiutligės arba paskiepytus, tačiau dar neįgijusius apsauginio **imuniteto nuo šios ligos** (=šiai ligai).

Dar žr. konsultacijos.vlkk.lt/lit/1394.

Teisės srityje reguliariai vartojama konstrukcija *imunitetas nuo ko*, kaip *apsauga nuo ko* (taip pat *imunitetas ko atžvilgiu*). Plg. Tarptautinių žodžių žodyne“ (Vilnius, 2001) teikiama antrojo žodžio *imunitetas* reikšmė „kai kurių bendrųjų įstatymų netaikymas ypatingą padėtį valstybėje užimantiems asmenims“, pvz.:

MPs do not have **immunity from** criminal investigation, although they do enjoy immunity from pre-trial arrest and search.

Parlamento nariai neturi **imuniteto nuo** baudžiamosios veikos tyrimų, tačiau turi **imunitetą nuo** kardomojo kalinimo ir kratos.

The provisions relating to **immunity from** legal proceedings of Judges

Nuostatos dėl teisėjų **imuniteto nuo** jurisdikcijos.

... specific arrangements concerning **immunity from** legal proceedings of certain Iraqi assets

Whistleblowers will benefit from civil **immunity from** actions for damages...

businesses operating from these territories enjoy almost total impunity and have intolerable competitive advantages, and **immunity against** the actions of judicial and administrative authorities of third countries.

... speciali tam tikro Irako turto **imuniteto nuo** teisiųjų procesinių veiksmų tvarka.

Pranešėjams bus taikomas **imuniteto nuo** žalą sukėlusiu veiksmų principas...

Šiose teritorijose veikiančios įmonės yra beveik visiškai nebaudžiamos, turi netoleruotinių konkurencinių pranašumų ir **imunitetą** trečiųjų šalių teismo ar administracinių institucijų veiksmų **atžvilgiu**.

Kitur **immunity** verčiama **neliečiamybė ko atžvilgiu / prieš ką, pvz.:**

Members of Parliament enjoyed unlimited **immunity against** criminal proceedings...

Law 3259/2004, granting Olympic Airways temporary **immunity against** enforcement proceedings brought by creditors.

... enable companies operating from these territories to enjoy almost total impunity, unacceptable competitive advantages, and **immunity against** action by the judicial and administrative authorities of third countries.

Parlamento nariai turėjo absoliučią **neliečiamybę** baudžiamojo persekiojimo **atžvilgiu**...

Įstatymas Nr. 3259/2004, pagal kurį *Olympic Airways* suteikiama laikina **neliečiamybė** kreditorių pradėtų vykdymo procedūrų **atžvilgiu**.

... suteikia galimybę iš savo teritorijų veikiančioms įmonėms būti beveik visiškai nebaudžiamomis, naudotis nepriimtiniu konkurenciniu pranašumu ir **neliečiamybe prieš** trečiųjų šalių teisminių ir administracinių institucijų veiksmus

ką nuo ko

Ši konstrukcija nevertotina šalinamajam objektui reikšti, pvz.:

Nušluostė stalą **nuo trupinių** (=trupinius **nuo stalo**).

Valyti mašiną **nuo purvo** (=purvą **nuo mašinos**).

Valyti gatves **nuo sniego** (=valyti (kasti) **sniegą nuo gatvių**)

Kaip išvalyti Vilnių **nuo šiukšlių** (=iš **Vilniaus išrinkti (išvežti, pašalinti) šiukšles**)?

Dar žr. **Kalbos patarimai 2 (2), 54.**

I.11. Prielinksnis pagal

I.11.1. Veiksmo pagrindui reikšti

Mokslinėje ir administracinėje kalboje konstrukcija *pagal ką* dažnai nusako **veiksmo pagrindą, kriterijų, rėmimąsi** kuo nors, pvz.: *pagal įstatymą, pagal nutarimą, pagal instrukcijas, pagal nuostatus*.

Pagal sutartį privati bendrovė kiekvienais metais skirs vardines stipendijas.

Pagal archyvinis duomenis bažnyčia buvo pastatyta 1899 metais.

Pagal vyriausybės nutarimą stipendijos gali būti skirtos tik gerai besimokantiems arba socialiai remtiniams studentams.

This is illegal **under** EU State aid **rules** because it allowed Amazon to pay substantially less tax than other businesses.

Pagal ES valstybės pagalbos **taisykles** ši pagalba yra neteisėta, nes ja bendrovei „Amazon“ buvo suteikta galimybė mokėti daug mažesnius mokesčius negu kitoms bendrovėms.

Šie junginiai nelaikomi įterpiniais ir kableliais neskiriami, pvz.:

Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo **principą**, (=principą) šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti.

Pagal Sprendimo 2009/470/EB 22 **straipsnį**, (=straipsnį) Sąjunga gali įgyvendinti arba padėti valstybėms narėms ar tarptautinėms organizacijoms...

I.11.2. Informacijos šaltiniui reikšti

Konstrukcija *pagal ką informacijos šaltiniui* įterptinėse konstrukcijose reikšti laikoma šalutiniu normos variantu, pvz.:

Pagal užsienio agentūrų **pranešimus**, šaliai (|| Užsienio agentūrų **pranešimais**, šaliai; **Kaip praneša** užsienio agentūros, šaliai) gresia valstybės perversmas.

Pagal Darviną (|| **Pasak Darvino; Darvino nuomone; Darvino įsitikinimu; Darvino supratimu; Darvino teigimu**), yra kitaip.

Pagal mūsų skaičiavimus (|| **Mūsų skaičiavimais; Kaip rodo mūsų skaičiavimai**), šilumos nuostolius galima sumažinti perpus.

Pagal skaičiavimus, (|| **Apskaičiuota, kad**) Vengrijoje yra apie 30–35 tūkst. benamių asmenų, įskaitant neįgaliuosius.

Kitaip: Akelaitis **Kada skiriamos ir kada neskiriamos konstrukcijos su „pagal“** (2013):

Prielinksnio *pagal* konstrukcijos neskiriamos, jei reiškia pagrindo aplinkybę, pvz.:

Šios programos yra parengtos **pagal** tam tikrus Vyriausybės **sprendimus**.

Pagal įstatymą jai niekas nepriklauso.

Prielinksnio *pagal* konstrukcijos išskiriamos kaip įterpiniai, jei reiškia šaltinį, pvz.:

Pagal galiojantį Baudžiamojo proceso **kodeksą** (|| **Kaip matyti iš galiojančio Baudžiamojo proceso kodekso**), įrodymų rinkimas, įforminimas, pateikimas ir įvertinimas yra monopolizuoti kaltintojų.

I.12. Prielinksnis *pas*

Labai daug prielinksnio *pas* vartojimo klaidų nurodoma *Kalbos patarimuose* (2 (2), 60–68). Institucijų tekstuose jų aptikta tik keletas.

Konstrukcija *pas ką* nevertotina gyvai būtybei pagal būseną ar priklausymo santykiui reikšti, pvz.:

Esu tikras, kad **pas mane pažeidimo nėra** (=pažeidimo nepadariau; nieko nepažeidžiau)

Konstrukcija *pas ką* nevertotina gavimo šaltiniui reikšti, pvz.:

pas platintojus (=iš platintojų) **surinktų** buityje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymas

pas save

Konstrukcija *pas save* neteiktina vietai ar krypti reikštis, pvz.:

The EESC believes that it should take appropriate action to implement the UN CRPD internally...

Komitetas mano, kad jis pats turi imtis atitinkamų priemonių ir įgyvendinti Konvenciją **pas save** (=pačioje institucijoje; pačiame Komite)...

Article 33(2) of the UN CRPD obliges State Parties to designate or establish within the State Party a framework...

Konvencijos 33 straipsnio 2 dalyje valstybės konvencijos šalys įpareigos **pas save** (=savo teritorijose) paskirti ar sukurti struktūrą...

I.13. Prielinksnis *pasak*

Žodžiai *pasak*, *anot* tinka asmens nuomonei laisvai cituoti, pvz.:

Pasak (||**Anot**) pareigūno (Pareigūno **teigimu**), viskas vyko sklandžiai.

Pasak (||**Anot**) Švedijos valdžios institucijų, atlikus naują rizikos vertinimą matyti, kad...

Pasak Teismo, tokį tikslą galima pasiekti...

Prielinksnis *pasak* nevertotinas, kai informacijos šaltinis ir pagrindinio sakinio subjektas sutampa ir susidaro dviprasmybė, pvz.:

The Committee is concerned that the ability of DG Justice to measure impacts is undermined by its statement that it does not have enough information.

Komitetas nerimauja dėl nepakankamo Teisingumo GD gebėjimo vertinti poveikį, nes, **pasak paties direktorato, jis** neturi (=direktoratas teigia, kad neturi; direktoratas teigia neturi) pakankamai informacijos.

Pasak Teismo, tokį sprendimą **jis** priėmė (= **Teismas teigia** tokį sprendimą priėmęs; **Teismas teigia**, kad tokį sprendimą priėmė) atsižvelgdamas į...

Jei informacijos šaltinis yra objektas (pvz., dokumentas), negalintis pats teigti ar pasakoti, prielinksni *pasak* (*anot*) geriau pakeisti kita konstrukcija, pvz.:

Pasak ataskaitos, (|| **Ataskaitoje nurodoma, kad**) transporto saugumui skiriamos išlaidos gali būti didelės.

Pasak apklausos (|| **Apklauso duomenimis**), tik 32 proc. 9–12 m. vaikų mano, kad...

I.14. Prielinksnis *per*

Prielinksnio *per* ir galininko konstrukcija vengtina veiksmo priemonei su būdo atspalviu reikšti, pvz.:

Tau paskambinsiu **per skaiptą** (–**skaiptu**).

Nemažai apie žmogų galima sužinoti **per testą** (–**pateikus testą; testuojant**).

Per telefoną (–**telefonu**) susitarsime.

Per veikėjo **paveikslą** (=veikėjo **paveikslu**) autorius parodo žmogaus likimą.

Tautos kultūrą galima pakelti tik **per** geriau sutvarkytas **mokyklas** (–geriau **sutvarkytomis mokyklomis**).

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/7470-skype-skaipas-simboliniai-pavadinimai>

Kalbos patarimai 2(2), 70

Prielinksnis *per* su laiko reikšmės daiktavardžiais įkeitimo, pakeitimo santykiams reikšti, pvz.:

100 EUR per day per participant	100 EUR vienam dalyviui per dieną
Cost estimates for external support for interim and final evaluation (with 3 external experts at 450 EUR per day for three days + travel EUR 700 + EUR 448,89 for daily allowances per expert).	numatytos tarpinio ir galutinio vertinimo išorės paramos išlaidos (3 išorės ekspertai – 450 EUR per dieną, iš viso trys dienos + 700 EUR kelionės išlaidos + 448,89 EUR dienpinigių vienam ekspertui).
Minimum wage, 1 July 2012 (1) (EUR per month)	Minimalus darbo užmokestis 2012 m. liepos 1 d. (1) (EUR per mėn.).
From 15 August 2010 until the end of April 2011 the petitioner was employed by the company Südring and earned 400 EUR per month, later since January 2011 150 EUR per month.	Nuo 2010 m. rugpjūčio 15 d. iki 2011 m. balandžio mėn. pabaigos peticijos pateikėja dirbo bendrovėje „Südring“ ir uždirbdavo 400 EUR per mėnesį, vėliau nuo 2011 m. sausio mėn. – 150 EUR per mėnesį.
Rate (EUR per hour)	Užmokestis (EUR per valandą)
Once the net accumulated use of the Fund in the last consecutive 12 months reaches the threshold of 5 billion EUR per year...	kai grynoji bendra fondo panaudojimo suma per paskutinius 12 mėnesių pasiekia 5 mlrd. EUR per metus ribą...
The annual financial contribution paid by the budget of the Union is therefore 5 350 000 EUR per annum for the first two years and 5 000 000 EUR the per annum for the remaining years.	Taigi metinis finansinis įnašas, kurį ketinama sumokėti iš Sąjungos biudžeto, dvejų pirmųjų metų laikotarpiu siekia 5 350 000 EUR per metus, o likusiųjų metų laikotarpiu – 5 000 000 EUR per metus.
The EUSR will be appointed with a base salary of 14.500,00 EUR per month, plus allowances and subject to the method for updating remuneration as provided for in the EU Staff Regulations.	ES specialusis įgaliotinis bus skiriamas jam nustatant 14 500,00 EUR mėnesinį bazinį atlyginimą ir išmokas; jo atlyginimas atnaujinamas taikant ES tarnybos nuostatose numatytą metodą.

Prielinksnio *per* konstrukcijomis dažnai nusakomas veiksmo būdas, pvz.:

Atgausime laisvę tik **per** kovas.

Susikursi geresni gyvenimą tik **per** darbą.

Helping Services **through** Leisure Education

Supporting youth empowerment **through** youth work

Pagalbos paslaugos **per** laisvalaikio švietimą

Jaunimo galių stiprinimas jaunimo darbu

Prielinksnio *per* konstrukcijas galima vartoti, kai kalbama apie veiksmą kam nors tarpininkaujant, pvz.:

Valstybių atstovai kalbėjosi **per** vertėją.

Before each meeting, the Chairman shall be informed, through the Secretariat, of the intended composition of the delegation of each Party.

Prieš kiekvieną posėdį **per sekretoriata** pirmininkui pranešama apie planuojamą kiekvienos Šalies delegacijos sudėtį.

Reiškiant judėjimą kiauurai vietoj prielinksnio *per* geriau vartoti prielinksni *pro*, pvz.:

Žiūri **per** (|| **pro**) langą.

Išlindo per (|| **pro**) landą.
Iėjo per (|| **pro**) vartus (duris).

per etapą

Konstrukcija *per etapą* laikui reikšti laikoma lygiaverčiu normos variantu greta įnagininko *etapu* ir vietininko *etape*, pvz:

During the monitoring phase the investigation unit shall, upon request, provide all necessary assistance to the competent authorities.

A pilot phase will allow testing different financing options, in order to focus on the most suitable approaches in a second operational phase.

The total investment in natural capital management projects over the pilot phase alone could be up to EUR 420 million.

Conformity of the products with the requirements laid down in Article 9(2) of Regulation (EU) No 229/2013 shall be examined **no later than the stage** of first marketing, in accordance with the standards or practices in force in the Union.

The views of the European Social Partners have been collected in a 1st stage consultation (4 July 2013 to 4 October 2013).

Tyrimų skyrius **per stebėjimo etapą** (|| **stebėjimo etapu**) kompetentingų institucijų prašymu teikia joms visą reikalingą pagalbą.

Per bandomąjį etapą (|| **Bandomuoju etapu**) bus galima išbandyti įvairias finansavimo galimybes, kad **per antrąjį veiklos etapą** (|| **antruoju veiklos etapu**) dėmesys būtų sutelktas į tinkamiausius būdus.

Visos investicijos į Gamtos turtų valdymo projektus vien **per bandomąjį etapą** (|| **bandomuoju etapu**) galėtų siekti 420 mln EUR.

Produktų atitiktis Reglamento (ES) Nr. 229/2013 9 straipsnio 2 dalyje nustatytiems reikalavimams tikrinama ne vėliau kaip **per pirmąjį pardavimo etapą** (|| **pirmuoju pardavimo etapu**), laikantis Sąjungoje galiojančių standartų arba praktikos.

Europos socialinių partnerių nuomonės buvo pateiktos **per pirmąjį konsultacijų etapą** (|| **pirmuoju pardavimo etapu**).

I.15. Prielinksnis *po*

po ko (laikui reikšti)

Konstrukcija (*iš karto*) *po* + abstraktusis priesagos *-imas* daiktavardis yra vengtina laikui reikšti (vartotinos dalyvio, padalyvio konstrukcijos ar šalutinis laiko aplinkybės sakiny), pvz.:

General consumer rights before, during and after purchasing a trip

After five years of legal residence non-EU nationals acquire...

post-trade processing

post-trade financial services

...to ensure that they cover all host plants immediately after their inclusion in the database referred to in recital 3.

The financial corrections made to programmes in the years 2004, 2005 and 2006, resulting from Commission audit work, audit work by the Court of Auditors and the closure process are given below.

... in any future trade deal with the post-Brexit UK this issue must be addressed...

Iš karto po šios direktyvos **įtraukimo** į EEE susitarimą (**–Kai tik ši direktyva bus įtraukta į EEE susitarimą,**) piliečiams bus suteiktos panašios teisės.

Bendrosios vartotojų teisės prieš kelionę įsigijimą, ją įsigyjant ir **po įsigijimo** (**–prieš įsigyjant, įsigyjant ir įsigijus kelionę**)

Po penkerių metų teisėto **gyvenimo** (**– Penkerius metus teisėtai išgyvenę**) šalyje ne ES piliečiai įgyja...

apdorojimas **po** sandorio **sudarymo** (**–sudarius sandorį**)

finansinės paslaugos **po** sandorio **sudarymo** (**– sudarius sandorį teikiamos finansinės paslaugos**)

... užtikrinti, kad ji būtų taikoma visiems augalams šeiminkams **iš karto po jų įtraukimo** (**–, kai tik jie įtraukiami**) į 3 konstatuojamojoje dalyje nurodytą duomenų bazę

Toliau pateikiamos finansinės korekcijos, kurios atliekamos 2004, 2005 ir 2006 m. programose **po Komisijos audito, Audito Rūmų audito ir programos pabaigimo** (**–Komisijai ir Audito Rūmams atlikus auditus ir baigus programą**)

... šį klausimą reikia nagrinėti visuose būsimuose susitarimuose su JK **po jos išstojimo** (**–kai ji išstos**) iš ES...

Procedūra pradama iš karto po dokumentų rinkinio patikrinimo pabaigimo (–kai tik baigiamas tikrinti dokumentų rinkinys; kai tik baigiama tikrinti dokumentų rinkinį; kai tik baigiamas dokumentų rinkinio patikrinimas).

XXX priima sprendimą per savaitę po (=nuo) įstatymo paskelbimo.

Prielinksnis *po* rodo laikotarpį po įvykio, todėl būtų neaišku, kurią dieną tiksliai pradama skaičiuoti savaitę (aišku, kad ne įstatymo paskelbimo dieną).

Kai daiktavardis sukonkretėjęs, prielinksnio *po* ir kilmininko konstrukcija vartotina, pvz.:

Po suvažiavimo buvo pakeista tarybos sudėtis.

Plačiau pasikalbėsime po susirinkimo.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2) 72.

po to

Laikui reikšti konstrukcijos *po to* reikėtų vengti, pvz.:

Bendros pensijų išlaidos (palyginamosiomis kainomis) nuo 1 235 mln. eurų 2010 m. padidės iki 2 490 mln. eurų 2045 m., o *po to* (–**paskui**; **paskiau**) sumažės iki 2 259 mln. eurų 2059 m.

Pirmiausia į išgręžtą skylę įkalamas pleištinis inkaras su veržle viduje, o *po to* (–**tada**; **paskui**) įstatomas ir užveržiamas varžtas.

Dar žr. konsultacijos.vlkk.lt/lit/2384 ir *Kalbos patarimai* 2 (2), 73

po kuo

Prielinksnis **po** su įnagininku neteiktinas veiksmo būdai ar pagrindui reikšti, pvz.:

using a vessel flagged to a member State

naudojant **po** (=su) valstybės narės vėliava plaukiojantį laivą

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/aktualiausios-temos/didziosios-klaidos/prielinksniu-vartojimo>.

I.16. Prielinksnis *prie*

I.16.1. Įvairioms sąlygoms reikšti

Konstrukcija *prie ko* neteiktina įvairioms veiksmo sąlygoms reikšti, kai vyrauja laiko ir sąlygos, būdo ar nuolaidos reikšmė.

Laiko ir sąlygos reikšmė

prie temperatūros

prie apšvietimo

Night setting with minimum deck lighting

Tinklų metimas naktį **prie minimalaus** denio **apšvietimo** (=esant minimaliam denio apšvietimui; kai denis minimaliai apšviestas)

vienas prie vieno

Prielinksnis *prie* nevartotinas proporcijų santykiui reikšti, pvz.:

Pinigai bus keičiami **vienas prie šimto** (= **vienas į šimtą**; **vienas už šimtą**; **santykiu vienas su šimtu**; **santykiu vienas ir šimtas**).

patalpos matmenys **3 prie 4 m** (= 3 ir 4 m; trys su keturiais metrais)

priklausyti prie ko

priklausyti prie ko (klasifikacijos ar narystės požiūriu) ↔ **priklausyti kam** (nuosavybės požiūriu)

Gramatikos, rašybos ir skyrybos pakomisės vertinimu (apsvarstyta 2017 m. vasario 7 d. posėdyje), pasakymai **priklausyti prie ko**, **priklausyti kam** vartosenoje pagal reikšmę jau neskiriami ir vertintini kaip lygiaverčiai normos variantai.

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/6744-priklausyti-prie-ko-priklausyti-kam>

priskirti prie ko

priskirti prie ko (klasifikacijos ar narystės požiūriu) ↔ **priskirti kam** (nuosavybės požiūriu)

Gramatikos, rašybos ir skyrybos pakomisės vertinimu (apsvarstyta 2017 m. vasario 7 d. posėdyje), pasakymai **priskirti prie ko**, **priskirti kam** vartosenoje pagal reikšmę jau neskiriami ir vertintini kaip lygiaverčiai normos variantai.

Identification as G-SII, determination of the scores and allocation to subcategories

...marine mammals, sea turtles and sea birds, which are mostly classified as species to be strictly protected under Union legislation

G-SII nustatymas, balų nustatymas ir **priskyrimas pakategorėms** (| **prie pakategorės**)

... jūrų žinduolius, jūrų vėžlius ir jūrų paukščius, kurių dauguma priskiriami griežtai Sąjungos teisės aktais saugomoms rūšims (| **prie Sąjungos teisės aktų griežtai saugomų rūšių**)

priskirti prie kodo

Objektas gali būti priskiriama prie objektų grupės (ne objektų grupei). Prekių grupė turi savo kodą (jai suteiktas, priskirtas kodas). Prie kodo ar kodui priskirti prekės ar jų grupės negalima, pvz.:

prekė priskirta kodui (=prekei priskirtas, suteiktas kodas);

produktas priskirtas prie kodo (=produktui priskirtas, suteiktas kodas).

I.17. Prielinksnis prieš

I.17.1. Objektui ar požymiui reikšti

1. Su ginamųjų veiksmų reikšmės veiksmažodžiais (*gydyti, gintis, skiepyti* ir kt.) ir daiktavardžiais (*gydymas, skiepai, skiepijimas, vaistas, vakcina, nuodai...*) konstrukcija *prieš ką* neteiktina, pvz.:

preparatas **prieš uodus** (=uodams naikinti; nuo uodų),

nuodai **prieš žiurkes** (=žiurkių nuodai),

vaistai **prieš gripą** (=nuo gripo),

vaistai **prieš epilepsiją** (=nuo epilepsijos),

vaistai **prieš kosulį** (=nuo kosulio),

vaistai **prieš kraujospūdį** (=nuo kraujospūdžio),

skiepai **prieš pasiutligę** (=nuo pasiutligės),

skiepai **prieš gripą** (=nuo gripo; gripo skiepai),

skiepyti **prieš gripą** (=nuo gripo),

vakcinos **prieš COVID-19** (=nuo COVID-19),

gydyti **prieš erkinį encefalitą** (=nuo erkinio encefalito).

ginklas **prieš pandemiją** (=nuo pandemijos)

Petitions and Complaints as Tools against Infringements in the Implementation and Application of Union Law

Peticijos ir skundai kaip **priemonės prieš** Sąjungos teisės aktų įgyvendinimo ir taikymo **pažeidimus** (=kovos su ...pažeidimais priemonės)

Nevartotini ir atitinkami vediniai (žr. E.2.4)

2. Su veiksmožodžiais *atsakyti (būti atsakingam)*, *atsiskaityti*, *nusikalsti (būti kaltam)*, *nusidėti*, ir daiktavardžiais *atsakomybė*, *nusikaltimas*, *kaltė*, *neapykanta*, *pareiga*, *įsipareigojimai*, *imunitetas* ar paprastai vartojami ne prielinksnio *prieš* konstrukcija (*prieš ką*), o naudinininkas.

atsakyti (būti atsakingam) prieš ką

Žodžių junginys *atsakyti (būti atsakingam) prieš ką* vengtinas objektui ar veiksmo pagrindui reikšti, pvz.:

I believe that each one of us is responsible to those who elected us for coming up with an answer to this question.

All perpetrators should be brought to justice.

Manau, kad visi esame atsakingi prieš tuos (–tiems), kurie išrinko mus, kad rastume atsakymą į šį klausimą.

Visi nusikaltėliai turi atsakyti prieš įstatymą (–pagal įstatymus).

Prielinksninė konstrukcija *atsakyti prieš ką* vartojama akivaizdos reikšme, pvz.:

All perpetrators of violence will be held accountable for their crimes in court.

Visi smurtininkai už savo veiksmus turės atsakyti prieš teismą.

Už visus darbus atsakys prieš Dievą.

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/212-atsakyti-pries;>
<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/8314-atsakyti-pries-dieva.>

atsakomybė prieš ką

Su veiksmožodžiu *atsakomybė* prielinksninė konstrukcija *prieš ką* nevartotina objektui ar veiksmo pagrindui reikšti, pvz.:

This should not prevent Member States from going further and providing for direct responsibility towards shareholders or even other stakeholders.

Paris Convention on third party liability in the field of nuclear energy of 1960.

Tai nedraustų valstybėms narėms papildomai numatyti tiesioginės atsakomybės prieš akcininkus arba net ir kitus suinteresuotus asmenis (=akcininkams arba net ir kitiems suinteresuotiems asmenims).

Deputatai pajuto atsakomybę prieš savo rinkėjus (=savo rinkėjams).

1960 m. Paryžiaus konvencija dėl atsakomybės prieš trečią šalį (=trečiajai šaliai) atominės energijos srityje.

atsiskaityti prieš ką

Žodžių junginys *atsiskaityti prieš ką* (objektui reikšti) yra neteiktinas, vartojama *atsiskaityti kam*

Parliament must not only be informed: the Commission should also give an account to Members behind closed doors...

... recommends that in the implementation of PPPs, there should be provision for binding requirements to account to citizens...

Parlamentas turi būti ne tik informuojamas, Komisija taip pat turėtų atsiskaityti prieš parlamentarų (–parlamentarams) uždarame posėdyje...

... rekomenduoja, kad įgyvendinant VPP būtų nustatytas privalomas įpareigojimas atsiskaityti prieš piliečius (–piliečiams)...

byla prieš ką

Žodžių junginys *iškelti (nutraukti) byla prieš ką* adresatui reikšti anksčiau buvo vertinamas kaip neteiktinas, pvz.:

The Malaysian Catholic Church had filed a lawsuit against the Malaysian Government in 2007...

On 17 July 2007, in Case T-257/07, France brought an action against the European Commission before the General Court.

The Commission has also closed a case against Austria

2007 m. Malaizijos katalikų bažnyčia iškėlė bylą prieš Malaizijos vyriausybę (=Malaizijos vyriausybei)...

2007 m. liepos 17 d. Prancūzija iškėlė bylą (T-257/07) prieš Europos Komisiją (=Europos Komisijai) Bendrajame Teisme

Komisija taip pat nutraukė bylą prieš Austriją (=Austrijai).

Lietuvių kalbos instituto Bendrinės kalbos skyriaus specialistų nuomone, junginių *iškelti bylą prieš ką*, *nutraukti bylą prieš ką* nereikėtų taip griežtai vertinti (šios konstrukcijos turi prielinksnio *prieš*

konstrukcijoms būdingą į ką nors nukreipto priešiško veiksmo reikšmę), tokių junginių kartais vartosenoje prireikia. (<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/6852-iskelti-byla-pries-ka>)

Konstrukcija *byla prieš ką* vartojama, kai pasakoma į ką nukreiptas priešiškas veiksmas, pvz.:

enables proceedings to be brought against, and in the absence of, a person whose domicile is unknown,

leidžiama nagrinėti bylą prieš asmenį, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma, ir jam nedalyvaujant,

... someone in their country threatened to go all the way to Strasbourg, and eventually did so and won the case against his or her Member State.

... tėvynainis, grasinęs vykti į patį Strasbūrą, galų gale taip ir padarė ir laimėjo bylą prieš savo valstybę narę.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 92.

imunitetas prieš ką

Medicinos srityje junginys *imunitetas prieš ką* nevertotinas (vartojama *imunitetas kam*), pvz.:

Keturvalentė gripo vakcina yra brangesnė, ši žmogaus organizme sukuria imunitetą ne tik prieš A, bet ir B tipo gripą (=ne tik A, bet ir B tipo gripui).

immune response against classical swine fever virus

imunitetas prieš KKM virusą (=KKM virusui)

Regulation (EC) No 998/2003 does not lay down the period necessary for the establishment of the immunity against rabies.

Reglamentas (EB) Nr. 998/2003 nenustato laikotarpio, būtino imunitetui prieš pasiutligę (=pasiutligei) įgyti.

kovoti prieš ką

Su kariavimo reikšmės veiksmoždziais *kariauti, kovoti* ir iš jų padarytais daiktavardžiais *karas, kova*, taip pat su daiktavardžiais *mūšis, puolimas, kovotojas*... pirmenybė teikiama prielinksnio su junginiams, todėl geriau ne *kovoti prieš*, o *kovoti su korupcija*.

Žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/1513-kovoti-kova-pries>.

nukreipti prieš ką

Klausama dėl tokios konstrukcijos taisyklingumo:

Le moyen relatif, en substance, au fondement juridique de la créance en cause étant dirigé contre des motifs surabondants doit, par conséquent, être écarté comme inopérant.

Pagrindas iš esmės yra susijęs su nagrinėjamo skolinio įsipareigojimo teisiniu pagrindu ir yra nukreiptas prieš perteklinius motyvus, todėl turi būti atmetas kaip nereikšmingas.

nusikalsti (nusikaltimas) prieš ką

Konstrukcija *nusikalsti (nusikaltimas) prieš ką* vengtina objektui (adresatui) reikšti, pvz.:

... the military junta is committing a crime against humanity, against its own population...

karinė chunta nusikalsta prieš žmoniją, savo pačios piliečius (=žmonijai, savo pačios piliečiams)

crime against children

nusikaltimas prieš vaikus (=vaikams)

An individual convicted of a child sexual offence...

Už seksualinį nusikaltimą prieš vaiką (=vaikui) nuteistas asmuo (Asmuo, nuteistas už lytinį nusikaltimą vaikui)

EU countries may refuse to protect someone if for example the person has committed a crime against peace, a war crime, or a crime against humanity...

ES šalys gali atsisakyti apsaugoti asmenį, jei jis, pavyzdžiui, padarė nusikaltimą prieš taiką (=taikai), karo nusikaltimą arba nusikaltimą žmoniškumui...

The EU has been at the forefront of the fight against wildlife crime...

ES rodo pavyzdį, kaip kovoti su nusikaltimais prieš laukinę gamtą (=gamtai)...

Plg. *nusikaltimas kam*

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 88; konsultacijos.vlkk.lt/lit/2205.

pralaimėti (pralaimėjimas) prieš ką

Konstrukcija *pralaimėti (pralaimėjimas) prieš ką* neteiktina objektui reikšti, pvz.:

President Obama's resounding defeat at the hands of top AIG executives...

Triuškinantis prezidento Obamos pralaimėjimas prieš AIG vadovus (=AIG vadovams)...

The current economic crisis is not a defeat for capitalism...

Dabartinė ekonominė krizė nėra pralaimėjimas prieš kapitalizmą (=kapitalizmui)...

skundas prieš ką

Konstrukcija *skundas prieš ką* nurodomas skundo adresatas, o skundo turinys nurodomas prielinksniu *dėl* konstrukcija, pvz.:

complaint against the EP for not recognizing Spanish citizens as victims
applicants' complaint against Iceland

skundas prieš Europos Parlamentą dėl to, kad jis nepripažįsta Ispanijos piliečių aukomis
ieškovų **skundas prieš Islandiją**

I.17.2. Organizacijų ir judėjimų pavadinimai

kampanija prieš ką

The World You Like Challenge is part of the European Commission's climate action campaign: A world you like.

Konkursas „Tau patinkantis pasaulis“ yra Europos Komisijos kampanijos **prieš** klimato kaitą „Tau patinkantis pasaulis“ dalis.

komitetas prieš ką

European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment

Europos komitetas **prieš** kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą (CPT)

I.17.3. Dokumentų pavadinimai

konvencija prieš ką

United Nations Convention against Transnational Organized Crime

Jungtinių Tautų konvencija **prieš** tarptautinį organizuotą nusikalstamumą.

European Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment

Europos konvencija **prieš** kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą

protokolas prieš ką

Protocol against the Illicit Manufacturing of and Trafficking in Firearms, Their Parts and Components and Ammunition...

Protokolas **prieš** neteisėtą šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų gamybą ir prekybą jais...

I.18. Prielinksnis su

analogiškas su kuo

Pasakymas *analogiškas su kuo* vertintinas kaip šalutinis normos variantas (pagrindinis – naudinininko linksnis), pvz.:

See, by analogy with Article 30 EC, Case C-367/89 Richardt [1991] ECR I-4621, paragraph 19, and the decision cited therein

Žr. **analogiškai** su EB 30 straipsniu (|| **EB 30 straipsniui**) 1991 m. spalio 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Richardt*, C-367/89, Rink. p. I 4621, 19 punktą ir nurodytą teismų praktiką.

Žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/6818-analogiskas-su-kuo>

analogija su kuo

Nors pasakymas *analogiškas su kuo* laikomas šalutiniu normos variantu, konstrukcija *analogija su kuo* laikoma norma (dar gali būti *ko analogija* ir *analogija tarp ko*), pvz.:

By analogy with the second subparagraph of Rule 152(2), if such a request has been rejected, a similar request cannot be tabled again during the same day.
by analogy with the other Union trade defence instruments

Jei toks prašymas atmetamas, pagal **analogiją** su 152 straipsnio 2 dalies antra pastraipa panašus prašymas negali būti vėl pateiktas tą pačią dieną.
pagal analogiją su kitomis Sąjungos prekybos apsaugos priemonėmis

Žr. www.vlkk.lt/konsultacijos/12095-analogija-su-kuo-naudininkas-prielinksniai

prieštara su kuo

Pasakymas *prieštaravimas (prieštara) su kuo* yra vengtinas (vartotina *prieštara kam; ko ir ko prieštara, prieštara tarp ko ir ko ir kt.*), pvz.:

Neįžvelgiu prieštaros **su** skundžiamo sprendimo 96 ir 102 punktų **teiginiu** (**–teiginiui**), kad...

... the Court of Justice held that there is not necessarily a contradiction between the freedom to provide services and the upholding of fair competition on the one hand and ensuring workers' protection on the other

... Teisingumo Teismas nusprendė, kad tarp laisvės teikti paslaugas ir sąžiningos konkurencijos nebūtinai esama **prieštaros su** darbuotojų apsaugos **užtikrinimu** (**–kad laisvė teikti paslaugas ir sąžininga konkurencija nebūtinai prieštarauja** darbuotojų apsaugos užtikrinimui)

... in transmitting revised data, NCBs must take into consideration the established timeliness of regular reporting so as **not to clash** with the regular production period.

... perduodami pataisyti duomenis, NCB privalo atsižvelgti į nustatytą reguliarios atskaitomybės periodiškumą, kad **neatsirastų prieštaravimų su** reguliariu ataskaitų rengimo **laikotarpiu** (**–nesikirstų su** ... laikotarpiu).

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/7238-su-kuo-priestaravimai-su-salimis>

simetriškas su kuo

Pasakymas *simetriškas su kuo* yra vengtinas, vartotina *simetriškas kam*, pvz.:

Šių žvaigždžių atmosferose kai kurie cheminiai elementai susitikę į dideles dėmes, **simetriškas su magnetiniu lauku** (**–magnetiniam laukui**).

The plane P for the front outboard passenger shall be symmetrical with that of the driver.

Priekyje krašte sėdinčio keleivio plokštuma P turi būti **simetriška su tokia** vairuotojo **plokštuma** (**–tokiai vairuotojo plokštumai**).

Where a third stop lamp is fitted it must be symmetrical to the stop lamp...

Jeigu įrengiamas 3 stabdymo žibintas, jis turi būti **simetriškas su** stabdymo **žibintu** (**–stabdymo žibintui**)...

Žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 99.

statmenas su kuo

Būdvardis *statmenas* (kitaip nei būdvardis *lygiagretus*) su prielinksnio *su* konstrukcija neteiktinas (vartojama konstrukcija *statmenas kam*), pvz.:

the trace drawn by the stylus must be perpendicular to the average circumference

brūkšnys, kurį nubrėžia įrašymo adata, turi būti **statmenas su vidutiniu apskritimu** (=vidutiniam apskritimui)

Lateral-facing means facing perpendicular to the normal direction of travel of the vehicle.

atgręžta į šoną – atsukta **statmenai su** transporto priemonės judėjimo **kryptimi** (=transporto priemonės judėjimo **krypčiai**).

kas su kuo (daiktavardžių -imas (-ymas) abstraktų įnagininkas)

Priesagos *-imas (-ymas)* abstrakčiųjų daiktavardžių įnagininkas su prielinksniu *su* nevartotinas vidiniam požymiui reikšti (taisoma dalyviu, būdvardžiu, kilmininku ir kt.), pvz.:

people with reduced mobility

asmens **su** judėjimo **sutrikimais** (=sutrikusio judėjimo asmenys; asmenys, **turintys judėjimo**

sutrikimų)

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 101

***kas su kuo* (apkonkretėjusių daiktavardžių įnagininkas)**

Konstrukcija *su kuo* (apkonkretėjusių daiktavardžių įnagininkas) vengtina vidiniam požymiui reikšti (plg. *be ko*), pvz.:

experts **with** human rights backgrounds and specialist knowledge of <...>

industry workers with higher education

persons **with** disabilities

people **with** functional disabilities

children **with** special needs

A derogation allowing <...> has been included as 20 (3a) new.

ekspertai su išsilavinimu žmogaus teisių srityje ir **specialiomis** <...> **žiniomis** (– turintys žmogaus teisių srities išsilavinimą ir specialių <...> žinių)

pramonės darbuotojai **su aukštuoju išsilavinimu** (turintys aukštąjį išsilavinimą; baigę aukštąjį mokslą)

žmonės **su negalia** (– neįgalieji; neįgalūs žmonės; kamuojami negalios žmonės)

žmonės **su sutrikusia** judėjimo **funkcija** (–judėjimo negalią turintys asmenys)

vaikai **su specialiaisiais poreikiais** (–specialiujų poreikių turintys vaikai)

Į 20 straipsnį įtraukta nauja 3a **dalys su nukrypti leidžiančia nuostata** (–**dalys** – **nukrypti leidžianti nuostata**), kuria...

Vartojama, kai konstrukcijos abstraktusis daiktavardis sukonkretėjęs, pvz.:

butas su patogumais

Šis darbas yra su nedideliais trūkumais

defective products

gaminiai **su trūkumais**

Prielinksnis *su* vartotinas požymiui reikšti, kai koks nors dalykas (konkretus ar sukonkretėjęs daiktavardis) suvokiamas kaip reikšminga kokio asmens ar daikto dalis, detalė, pvz.:

thermo-vision vehicles

dismembered body bearing traces of torture

surface: smooth, waxy, with numerous little lenticels (not very noticeable), and traces of rustiness

furgonai **su** šiluminio vaizdo perdavimo **įranga**

kūno dalys **su** kankinimų **žymėmis**;

paviršius: lygus, vaškuotas, **su gausiomis mažomis poromis** (nelabai matomomis) ir **su rūdžių spalvos žymėmis**

žiedas su akute

knygos su paveikslėliais

vyras su barzda

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 101–103

www.vlkk.lt/konsultacijos/2956-su-kirstine-zaizda-su-smurto-zymemis

I.19. Prielinksnis *šalia*

Prielinksnio *šalia* (*greta*) konstrukcijos reiškia vietą, nusakytą konstrukcijoje kilmininko linksniu. Šios konstrukcijos paprastai vartojamos su būsenos reikšmės veiksmažodžiais (*stovėti šalia pastato*), būsenos kitimo reikšmės veiksmažodžiais (*stoti šalia pastato*). Su slinkties veiksmažodžiais vartoti įmanoma tik tuomet, kai abu objektai juda *greta* (*ėjau šalia brolio*).

Jei objektų santykiai kitokie – vienas juda, kitas nejuda arba juda ne *greta*, vartojamas prielinksnis *pro*, pvz.:

Kamuolys praskriejo **šalia** (**greta**) vartų (=pro vartus).

Išskyrimo, neįtraukimo į bendrą skaičių reikšme vartojamas ne prielinksnis *šalia* (*greta*), o prielinksnis *be*, pvz.:

Temporary Judges shall be appointed, in addition to the Judges referred to in the first subparagraph of paragraph 1.

Šalia (=Be) 1 dalies pirmojoje pastraipoje nurodytų teisėjų, skiriami *ad interim* teisėjai.

However, such reports may be supplemented by other sources of information...

Tačiau, **greta** (**-be**) tokių ataskaitų, (=kartu su tokiomis ataskaitomis) gali būti remiamasi kitais informacijos šaltiniais...

I.20. Prielinksnis tarp

perduoti tarp ko

Konstrukcija *perduoti tarp ko* nevertotina adresatams reikšti, pvz.:

The agreement will protect personal data transferred between the European Union and the United States for the prevention, detection, investigation and prosecution of criminal offences, including terrorism.

Susitarimu bus apsaugoti asmens duomenys, **perduodami tarp** Europos Sąjungos ir Jungtinių Valstijų (=kuriais Europos Sąjunga ir Jungtinės Valstijos dalijasi; kuriuos Europos Sąjunga ir Jungtinės Valstijos viena kitai perduoda) baudžiamųjų veikų, įskaitant terorizmą, prevencijos, nustatymo, tyrimo ir traukimo baudžiamojon atsakomybėn už jas tikslais.

Kilmininkinis prielinksnis *tarp* nevertotinas objektui reikšti su kai kuriais veiksmažodžiais: *išsiskirti tarp ko* (=iš ko), *rinktis tarp ko* (=iš ko), *skirstyti tarp ko* (-kam), *skirtis tarp ko* (=iš ko).

However, the interpretation and application of the ALP varies – from one tax administration to another and between tax administrations and business.

Tačiau įprastų rinkos sąlygų principo aiškinimas ir taikymas **skiriasi** tiek **tarp** skirtingų mokesčių administracijų, tiek **tarp** mokesčių administracijų ir verslo įmonių.

The provision of refuelling/recharging infrastructure varies greatly between and within Member States ...

Papildymo kuru ar įkrovimo infrastruktūra labai **skiriasi tarp** valstybių narių ir jų viduje...

Aggregate figures as well as structures differ substantially between Member States.

Suminiai duomenys ir struktūros iš esmės **skiriasi tarp** valstybių narių.

Subsequently, the dual mandate of the IWC of both managing whaling and conserving whales has led to extremely polarised opposition over the years between leading "pro whaling" nations and "anti whaling" ones.

e to, dėl dvigubo IWC mandato – valdyti banginių medžioklę ir išsaugoti banginius – ilgainiui požiūriai diametraliai **išsiskyrė tarp** tų valstybių, kurios palaikė banginių medžioklę ir tų, kurios jai prieštaravo.

skirstyti tarp ko

Pasakymas *skirstyti tarp ko* yra vengtinas objektui reikšti, vartotina *skirstyti kam*, pvz.:

Pradėta **skirstyti** parama **tarp nukentėjusių gyventojų** (**- nukentėjusiems gyventojams**).

Kvietimai buvo **paskirstyti tarp darbuotojų** (**- darbuotojams**).

Stengtasi lėšas **paskirstyti tarp sektorių** (**- sektoriams**), o ne svarbiausioms šalies raidos problemoms spręsti.

Projekto darbus galėsite **skirstyti tarp partnerių** (**-partneriams**).

Even without such reforms, the standards should already provide a better starting point for managing the distribution of staff resources between the different parts of the system.

Net ir neįvykdžius šių reformų, vadovaujantis standartais turėtų būti geriau valdomas personalo išteklių **paskirstymo tarp įvairių sistemos dalių** (**- įvairioms sistemos dalims**) procesas.

In each case, the waiver may be granted only if the competent authorities are satisfied that the elements eligible for the solvency margins of the insurance undertakings or the reinsurance undertakings included in the calculation are adequately distributed between those undertakings.

Kiekvienu atveju toks atsisakymas galimas tik tuomet, kai kompetentingos institucijos įsitikina, jog į apskaičiavimus įtrauktų draudimo įmonių ar perdraudimo įmonių mokumo atsargos elementai yra tinkamai paskirstyti **tarp tų įmonių** (**-toms įmonėms**).

The rules in force with regard to traffic distribution between airports serving the same city or conurbation should be clarified and simplified.

Galiojančios oro eismo sratų **paskirstymo tarp oro uostų, teikiančių** (**-oro uostams, teikiančioms**) paslaugas tame pačiame mieste arba aglomeracijoje, taisyklės turėtų būti paaiškintos ir supaprastintos.

Traffic distribution between airports and exercise of traffic rights

Oro eismo **paskirstymas tarp oro uostų** (**-oro uostams**) ir naudojimas skrydžių laisvėmis

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(2), 106;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/1017-skirstyti-tarp-ko>.

I.21. Prielinksnis *ties*

dirbti ties kuo

Prielinksnio *ties* su įnagininku konstrukcija nevertojamas objektui, nurodant veiksmo pobūdį, reikšti (vartojamas pasakymas *dirbti prie ko* ar pasirenkami kiti raiškos būdai), pvz.:

<...> a working party has been **working on** the draft EPLA <...>

She was one of the key figures **behind** Regulation 1049/2001 on Public Access to Documents.

... it concerns an issue I have been **working on** for some time now.

Information on the Council's working party, which **handles issues** regarding transparency...

The EU Member States are **working on** the implementation of Council Decision <...>

<...> darbo grupė **dirba ties EPLA projektu** (=prie EPLA projekto) <...>

Ji buvo viena pagrindinių asmenų, **dirbusių ties Reglamentu** (=prie Reglamento; rengusių Reglamentą) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais.

... susijęs su klausimu, **ties kuriuo** (=prie kurio) jau kurį laiką **dirbu**.

Informacija apie Tarybos darbo grupę, kuri **dirba ties klausimais, susijusiais** (=prie klausimų, susijusių...; nagrinėja klausimus, susijusius...) su skaidrumu

ES valstybės **dirba ties** Tarybos sprendimo <...> **įgyvendinimu** (=atlieka Tarybos sprendimo <...> **įgyvendinamąjį darbą; atlieka su** Tarybos sprendimo <...> įgyvendinimu susijusį darbą).

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/4132-ties-projektu-prie-projekto>

susitelkti ties kuo

sutelkti ką ties kuo

Prielinksnis *ties* su įnagininku nevertojamas objektui, nurodant veiksmo pobūdį, reikšti (vartojamas pasakymas su prielinksniu *j: susitelkti į ką, sutelkti ką į ką*), pvz.:

... warned against focusing the negotiations excessively on the question of the fund.

The focal point of these discussions often seems to be the burning question...

Attention should be focused on how...

We must also concentrate on reforms...

First of all, we need to focus on nature.

... įspėjo, kad dėmesys nebūtų **sutelktas** išskirtinai tik **ties fondo klausimu** (=į fondo klausimą).

Atrodo, kad visada diskusijos **susitelkia ties** karščiausiu **klausimu** ...

Reikėtų **susitelkti ties klausimu** (=į klausimą), kaip...

Taip pat turime **susitelkti ties reformomis** (= susitelkti į reformas; sutelkti dėmesį į reformas; skirti dėmesio reformoms)...

Pirmiausia turime **susitelkti ties gamtos aspektu** (=į gamtos aspektą).

Prielinksnis *ties*, vartojamas su įnagininku, paprastai reiškia tik vietą, plg. *ties langu, ties galva, ties vartais*.

I.22. Prielinksnis *už*

I.22.1. Objektui reikšti

apmokėti už ką

Prielinksninė konstrukcija *apmokėti* (*apmokėjimas*) *už ką* neteiktina, nes veiksmožodis *apmokėti* (*apmokėjimas*) nevertotinas reikšme „(su)mokėti, atlyginti“, jei pasakoma už ką mokama, pvz.:

Apmokėti už darbą

to pay for controls carried out by the IAEA under the verification agreements

EIDHR funding was used **to pay a** consultancy

apmokėti už (=sumokėti už) TATENA įgyvendinamas kontrolės priemonės

Buvo pasinaudota finansavimu pagal EDŽTRP **apmokėti už** (=sumokėti už) konsultacinės įmonės paslaugas.

The **remuneration** of employees can take the form of wages and salaries...

charges for the right to reproduce imported goods in the EU

overtime pay

The members of the Ethics Committee shall be entitled to receive remuneration comprising an annual retention fee together with **payment for** actual work performed based on an hourly rate.

Paragraph 68 does not preclude recognising a prepayment as an asset when payment for the delivery of goods or services has been made in advance of the delivery of goods or the rendering of services.

Darbuotojams **už darbą apmokėti** (=už darbą **mokėti**) skirtos lėšos gali būti mokamos kaip darbo užmokestis...

apmokėjimas už (=mokesčiai už) teisę atgaminti importuojamas prekes ES

apmokėjimas už (=užmokestis už) viršvalandžius

Etikos komiteto nariai turi teisę gauti atlyginimą, kurį sudaro metinė išlaikymo išmoka ir **apmokėjimas už** (=mokestis už; **atlyginimas už**) faktiškai atliktą darbą, apskaičiuotas pagal valandinį tarifą.

Pagal 68 straipsnį nedraudžiama išankstinių mokėjimų, kai **apmokėjimas už** prekių pristatymą arba paslaugų suteikimą **gaunamas** (=kai už prekes arba paslaugas **sumokama**) prieš tai, kai prekės pristatomos ar paslaugos suteikiamos, pripažinti turtu.

Veiksmažodis *apmokėti* (*apmokėjimas*) vartojamas reikšme „padengti, kompensuoti“, kai nekonkretinama, už ką mokama, pvz.:

to pay the bill

to refund costs

simplified cost options

apmokėti sąskaitą (ne už sąskaitą)

apmokėti išlaidas (ne už išlaidas)

supaprastintas **išlaidų apmokėjimas** (ne **apmokėjimas už išlaidas**)

ataskaita už ką

Konstrukcija **ataskaita už** pateisinama tik laikotarpio pabrėžimo atveju, pvz.:

Prašymas panaikinti 2012 m. vertinimo **ataskaitą už** laikotarpį nuo 2011 m. spalio 1 d. iki 2012 m. gruodžio 31 d.

Antroji **ataskaita už** 2003–2006 m. laikotarpį pateikta 2007 m. birželio mėn.

Pirmenybė teikiama kilmininkinei konstrukcijai, pvz.:

Parašėme darbo ataskaitą už praėjusius metus (|| praėjusių metų darbo ataskaitą).

atlyginimas už ką

Įgalioju paimti atlyginimą už kovo mėnesį (|| kovo mėnesio atlyginimą),

Dar žr. <http://kanceliariniaiatarimai.lki.lt/> ir konsultacijos.vlkk.lt/lit/7567.

sveikinti už ką

Sveikinu ir tėvelius **už jų vaikų sėkmę** (=Sveikinu ir **sėkmingai pasirodžiusių vaikų tėvelius**)

išlaidos už ką

išmokos už ką

Eksporto grąžinamosios išmokos už pieną.

ar

Pieno eksporto grąžinamosios išmokos.

Galimi abu variantai, nors turbūt mokama **už ką nors**. Taigi *išmoka už pieną*.

Tik reikėtų išsiaiškinti, ar tos išmokos yra už pieną (ir kt. produktus), ar už jų eksportą.

Jei pastarasis atvejis, tai būtų:

grąžinamosios išmokos už pieno, daržovių ir pan. produktų eksportą

arba

pieno, daržovių ir pan. produktų eksporto grąžinamosios išmokos.

I.22.2. Laikui reikšti

anksčiau už ką (earlier than)

Laiko nurodymo formuluotė *anksčiau už ką* nevartotina, kai lyginama ne su vienu objektu, o su terminu (data), pvz.:

<...> farm returns to be submitted earlier than the deadlines laid down in Article 10<...>	<...> ūkių ataskaitos būtų pateiktos anksčiau už <...> 10 straipsnyje nustatytus terminus (=anksčiau nei 10 straipsnyje nustatytais terminais ; anksčiau, nei nustatyta 10 straipsnyje)
--	--

I.23. Prielinksnis *vardan*

Kaip polinksnis ar prielinksnis, sustabarėjęs vietininkas *vardan* nevartotinas tikslui, priešasčiai ar veiksmo pagrindui reikšti, pvz.:

In the spirit of compromise, the Commission accepts the adopted by the Council...	Todėl kompromiso vardan (=siekdama kompromiso) Komisija pritaria Tarybos priimtai pozicijai...
Partnership for Peace	Partnerystė vardan (=dėl) taikos

Pastaruoju metu vyrauja tendencija mažinti pakuočių dydį stengiantis mažinti poveikį aplinkai ir **vardan** (=dėl) sveikatos bei tinkamos mitybos (=rūpinantis sveikata ir tinkama mityba) siūlyti vartotojams mažesnes porcijas. Nežiūrint į tai, asmens duomenys atskleidžiami, jeigu tai būtina **vardan** (=dėl) visuotinės svarbos intereso. Todėl jos vis dar gali nuspręsti pratęsti mokėjimo laikotarpį **vardan** (=dėl) gerų santykių (=siekdamos išlaikyti gerus santykius) su klientu. užtikrinti fondų bendradarbiavimą **vardan** (=dėl) romų interesų; **vardan** (=dėl) taikos ir saugumo šiame kaimyniniame regione būtina keisti... norint, kad finansų įstaigų vadovai atsižvelgtų į ilgalaikius veiklos interesus ir **vardan** (=dėl) trumpalaikio pelno nenertų į pernelyg rizikingą veiklą. Komisijos komunikatas „Inovacijos **vardan** (=dėl) tvaraus augimo (I Inovacijos **tvariam augimui užtikrinti**). Bioekonomika Europai“

Kaip prielinksnis vietininkas *vardan* tradiciškai vartojamuose posakiuose (*Vardan Dievo Tėvo...* (žegnonės žodžiai), *Vardan tos Lietuvos*) netaisomas.

Dar žr. <http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/6626>; *Kalbos patarimai* 2(1) 124.

I.24. Prielinksnis *virš*

Kiekio, svorio, atstumo, laiko trukmės viršijimui reikšti konstrukcijos *virš ko* vertintinas kaip lygiavertis normos variantas, pvz.:

Over 70 000 counterfeit goods were seized.	Sulaikyta virš (I per; daugiau kaip; daugiau negu; daugiau nei) 70 000 suklastotų prekių.
The shadow economy and undeclared work in Europe today are worth over EUR 2.1 trillion.	Šešėlinės ekonomikos ir nedeklaruojamo darbo vertė šiandien Europoje sudaro virš (I per; daugiau kaip; daugiau negu; daugiau nei) 2,1 trilijono eurų
The special Eurobarometer survey on roaming questioned over 26,500 people in August and September 2010 in the 27 EU Member States.	Atliekant specialią „Eurobarometro“ apklausą apie tarptinklinį ryšį 2010 m. rugpjūčio–rugsėjo mėnesiais apklausta virš (I per; daugiau kaip; daugiau negu; daugiau nei) 26 500 žmonių 27 valstybėse narėse.
The car has been driven more than 6 000 km.	Automobiliu nuvažiuota virš (I daugiau kaip) 6 000 km.
So far, over 2,500 people from over 500 SMEs have been involved.	Projekte jau dalyvavo virš (I per; daugiau kaip; daugiau negu; daugiau nei) 2 500 darbuotojų iš daugiau kaip 500 MVI.
Over 2 000 projects have entered since the awards were launched.	Nuo pat pradžios konkurse dalyvavo virš (I per; daugiau kaip, daugiau nei, daugiau negu) 2 000 projektų.

asmenys, kuriems **virš** (I **per; daugiau kaip; daugiau negu; daugiau nei**) 55;

Prielinksnis *virš* vartojamas vietai reikšti, pvz.:

from 1 July 2014 full passenger and crew data will be required by the Russian authorities for **overflights**

visual inspection of both sides of each wheel with vehicle over a pit or on a hoist

areas planted with vines located at altitudes exceeding 600 metres

resistance of new structures over or adjacent to tracks

nuo 2014 m. liepos 1 d. Rusijos valdžios institucijos reikalaus pateikti visus **skydžių virš** Rusijos teritorijos keleivių ir įgulos duomenis

abiejų kiekvieno rato pusių vizuali apžiūra transporto priemonę pastačius **virš** duobės arba pakėlus keltuvu

vynmedžiais apsodinti plotai, esantys aukščiau nei 600 metrų **virš jūros lygio**;

virš kelių ar greta jų pastatytų naujų inžinerinių statinių atsparumas kelio poveikiui

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2 (2), 114).

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/7257-virs-ko-daugiau-kaip-negu-nei>

J. Sintaksė. Dalyvis

J.1. Būtojo kartinio laiko dalyvis

J.1.1. Veiksmų seka

Būtojo k. laiko dalyviu negali būti reiškiamas veiksmas, atliktas (įvykęs) vėliau už pagrindinį sakinio veiksmą:

<...> any substitute emissions figure estimate **entered** in the Union Registry **shall be calculated** as closely as possible in accordance with Articles 14 and 15 of Directive 2003/87/EC

<...> į Sąjungos registrą **įrašyta** (=įrašoma) pakaitinė išmetamųjų teršalų kiekio vertė **apskaičiuojama** kuo tiksliau pagal Direktyvos 2003/87/EB 14 ir 15 straipsnius.

In accordance with Article 88(3) of the EC Treaty, by letter of 24 July 2007 registered as received on 25 July, the Permanent Representation to the European Union of the Republic of Lithuania notified the Commission of this measure.

Vadovaudamasi EB sutarties 88 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje 2007 m. liepos 24 d. raštu, **gautu ir registruotu** liepos 25 d., **pranešė** Komisijai apie šią priemonę

Raštas pirma išsiunčiamas, o paskui gaunamas ir registruojamas. Pakeisti šalutiniu pažyminio sakiniu *kuris buvo (į)registruotas* taip pat negalima, nes toks šalutinis dėmuo nurodytų tik antrąjį sakinio veiksmą, neatliktų aiškinamosios pažyminio funkcijos:

Taisyimo variantai:

Skliausteliai su bevarde gimine

Lietuvos Respublikos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje 2007 m. liepos 24 d. raštu (įregistruota 2007 m. liepos 25 d.) pranešė Komisijai apie šią priemonę.

Ką mano pakomisė apie tokį variantą?

In accordance with Article 88(3) of the EC Treaty, by **letter of 17 December 2007, registered on the same day** the Permanent Representation to the European Union of the Republic of Lithuania notified the Commission of this measure.

Skaidymas į du sakinius

Lietuvos Respublikos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje 2007 m. liepos 24 d. raštu pranešė Komisijai apie šią priemonę. Komisijoje šis raštas įregistruotas 2007 m. liepos 25 d.

Pagal EB sutarties 88 straipsnio 3 dalį Lietuvos Respublikos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje apie šią priemonę Komisijai pranešė **2007 m. gruodžio 17 d. registruotu raštu.**

Dar vienas pavyzdys:

Europos jaunimo dziudo čempionate puikiai pasirodė Lietuvos atstovas Egidijus Žilinskas, svorio kategorijoje iki 100 kg **iškovojęs** aukso medalį.

Kadangi būtojo laiko dalyvis (pvz., *iškovojęs*) reiškia veiksmą, įvykusį anksčiau negu pagrindinis sakinio veiksmas, minėtasis Žilinskas būtų turėjęs pirma iškovoti medalį, o tik paskui pasirodyti. Vis dėlto abu veiksmai vyko tuo pačiu metu, todėl taisyklingas variantas turėtų būti toks:

Europos jaunimo dziudo čempionate puikiai pasirodė Lietuvos atstovas Egidijus Žilinskas – jis *iškovojė* aukso medalį (svorio kategorija iki 100 kg).

The modification was carried out by the author of the original designs who transferred his copyright in the amended designs to the European Union, represented by the European Commission.

It is included in <...> the Charter of Fundamental Rights of the European Union proclaimed in Nice on 7 December 2000, as adopted at Strasbourg on 12 December 2008.

COMMISSION IMPLEMENTING REGULATION (EU) .../...

invalidating invoices issued by Zhejiang Trunsun Solar Co Ltd. in breach of the undertaking repealed by Implementing Regulation (EU) 2017/1570

pakeitimus atliko pradinio dizaino autorius, *perleidęs* (=ir *perleido*) pakeistų dizaino projektų autorių teises Europos Sąjungai, atstovaujamai Europos Komisijos;

Ji įtraukta ... į 2000 m. gruodžio 7 d. Nicoje paskelbtą Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, 2008 m. gruodžio 12 d. *priimtą* Strasbūre. (=Ji įtraukta ... į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, 2000 m. gruodžio 7 d. *paskelbtą* Nicoje ir 2008 m. gruodžio 12 d. *priimtą* Strasbūre.)

KOMISIJS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) .../...

kuriuo paskelbiamos negaliojančiomis „Zhejiang Trunsun Solar Co Ltd.“ sąskaitos faktūros, išduotos *pažeidžiant* įgyvendinimo reglamentu (ES) 2017/1570 *panaikintą* įsipareigojimą (=įsipareigojimą, *vėliau panaikintą* įgyvendinimo reglamentu (ES) 2017/1570)

K. Sintaksė. Pusdalyvis

Pusdalyvis vartojamas šalutiniam **to paties veikėjo** veiksmui, vykstančiam lygia greta su pagrindiniu veiksmu ir rodančiam jo aplinkybę, reikšti.

K.1. Skirtingi veikėjai

Skirtingų veikėjų veiksams reikšti pusdalyvis netinka, pvz.:

Atvykdami nurodytu adresu *prašome turėti* šį laišką (=Atvykdamas nurodytu adresu *turėkite* šį laišką; Atvykstantieji nurodytu adresu *prašomi turėti* šį laišką; Atvykstant nurodytu adresu *prašom turėti* šį laišką.)

Norėdami gauti daugiau informacijos *prašom kreiptis* šiuo adresu (=Jei norite daugiau informacijos, *kreipkitės* šiuo adresu; Daugiau informacijos *teiraukitės* šiuo adresu.)

Abiejuose sakiniuose tariniu *prašome (prašom)* reiškiamą veiksmą ir pusdalyviu *atvykdami (norėdami)* atlieka skirtingi patys veikėjai.

Person **authorised to carry out** transit operations **without presenting** the goods at the customs office of departure.

Asmuo, **įgaliotas atlikti** tranzito operacijas **nepateikdamas** (=nepateikiant) prekių išvykimo muitinės įstaigai.

Šiuo atveju aktyvų įgaliojimo veiksmą atliko kitas asmuo, todėl pusdalyvis *nepateikdamas* netinka. Keičiama padalyviu *nepateikiant*, siejama su bendratimi *atlikti*.

K.2. Veiksmo trukmė

Pusdalyviu reiškiamas to paties veikėjo šalutinis veiksmas **negali būti trumpesnis** už tarinio veiksmą, pvz.:

Ėjau namo *pasitempdamas* koją (=Eidamas namo *pasitempia* koją).

Komisija toliau dirbs su kitomis suinteresuotosiomis šalimis *ragindama* (=ir *ragins*) aktyviai laikytis darbotvarkės. Beje, anglų kalbos raiška gali būti kaip tik priešinga, pvz.:

In October, Parliament's President Buzek **delivered** a [...] address, [...] **stressing** the need for innovative, non-traditional solutions to face the challenges of the future.

Spalio mėn. Parlamento Pirmininkas J. Buzekas pasakė <...> kalbą, *pabrėždamas* (=sakdamas <...> kalbą *pabrėžė*), kad ateities uždaviniams reikia naujų netradicinių sprendimų.

Komisija tikisi bendradarbiauti su valstybėmis narėmis *siekdama užtikrinti* savalaikį ir tinkamą Bendrijos teisės taikymą (–Komisija tikisi *bendradarbiaudama* su valstybėmis narėmis užtikrinti, kad Bendrijos teisė būtų taikoma)

laiku ir tinkamai).

K.3. Veiksmų seka

Pusdalyvis nevertotinas **veiksmų sekai** reikšti, pvz.:

EU leaders **expressed** their appreciation for the work, **noting** that...

The petitioner denounces that applications for Spanish citizenship have been subject to excessive delays, **noting** that...

Eyjafjallajökull spewed large ash clouds across northern Europe, **leading** airlines to make costly flight cancellations

It not only shades out any other submerged plants but alters the chemistry of the aquatic environment, thereby reducing dissolved oxygen levels and disrupting entire freshwater ecosystems.

A tractor trailer barreled into a crowded Christmas market in Berlin, killing 12 people....

ES vadovai **padėjo** už darbą **pažymėdami** (=ir pažymėjo), kad ...

Peticijos pateikėja teigia, kad prašymų suteikti Ispanijos pilietybę tvarkymas itin vėluoja, **atkreipdama** (=ir **atkreipia**) dėmesį į tai, kad...

Ejafjadlajokudlio išspjauti didžiuliai pelenų debesys pasklido po visą šiaurės Europą. Dėl to oro transporto bendrovės buvo priverstos atšaukti skrydžius **patirdamos** (=ir **patyrė**) didelių finansinių nuostolių.

Jis ne tik savo šešėliu užstoja saulę visiems kitiems panirusiems augalams, bet ir pakeičia vandens aplinkos cheminę sudėtį, taip sumažindamas vandenyje ištirpusio deguonies koncentraciją ir **sugriaudamas** visą gelųjų vandenų ekosistemą.

Sunkvežimis įvažiavo į Kalėdų mugę Berlyne **pražudydamas** (=ir **pražudė**; įvažiavęs ... pražudė) 12 žmonių...

K.4. Veiksmo objektas

Pusdalyvis nevertotinas, kai turi būti reiškiamas ne veiksmo laikas, o veiksmo objektas, pvz.:

The European Network of Contact Points in respect of persons responsible for genocide, crimes against humanity and war crimes is a network of national prosecutors specialised in those crimes.

Europos institucijų tinklas ryšiams dėl už genocidą, nusikaltimus žmoniškumui ir karo nusikaltimus atsakingų asmenų palaikyti – tai nacionalinių prokurorų, kurie **specializuojasi tirdami** (=tirti) šiuos nusikaltimus, tinklas.

K.5. Požymis

Pusdalyvis nevertotinas, kai turi būti reiškiama ne laiko aplinkybė, o veikėjo požymis, pvz.:

Raiffeisen is a farming cooperative which offers farmers seed processing services by which it conditions harvested material for storage and future planting.

„Raiffeisen“ yra pagrindinė žemės ūkio kooperatinė bendrovė, teikianti ūkininkams sėklų perdirbimo paslaugas **ruošdama** (=, **ruošianti**) augalinę medžiagą sandėliuoti ir vėliau sodinti.

L. Sintaksė. Padalyvis

Asmeniniuose sakiniuose to paties veikėjo šalutiniam veiksmui reikšti padalyvis netinka. Jis keičiamas dalyviu, pvz.:

In such cases, those competent authorities shall immediately inform the contact authority of the Party concerned.

As to the 12 EU countries using transitional arrangements, where workers managed to obtain access legally they integrated smoothly into the labour market.

As a result of our review on RER studies we have found ...

Agentūrai pradėjus veikti visu pajėgumu, **ji** (=Pradėjusi veikti visu pajėgumu **agentūra**) **bus** vertingas šaltinis Komisijai ir kitoms ES institucijoms.

Tokiais atvejais tos kompetentingos institucijos **nedelsiant** (=nedelsdamos) informuoja susijusios Šalies kontaktinę instituciją.

O **darbuotojams** teisėtai **patekus** į pereinamojo laikotarpio priemones taikančių 12-os ES šalių darbo rinkas, **jie** sėkmingai į jas integravosi. (=O į 12 ES šalių, taikančių pereinamojo laikotarpio priemones, teisėtai **patekę darbuotojai** sėkmingai integravosi darbo rinkoje.)

Mums atlikus (=Atlikę) LKL tyrimų peržiūrą **nustatėme**...

Padalyvinė konstrukcija vengtina, kai padalyvio subjektas ar objektas kartoja sakinio subjektą ar objektą asmeniniame sakinyje (vartojama dalyvinė konstrukcija), pvz.:

The equipment shall be able to remain on standby independently of the main energy source for at least three hours.

This is a formal amendment as new vine plantings must have a minimum density of 3,300 plants per hectare.

Le Tribunale ordinario di Milano a <...> condanné M. Spasic, par contumace, d'une part, à une peine privative de liberté d'un an <...>

The treaty will enter into force once it has been ratified by 50 states.

protection of animals at the time of killing

protection of animals at the time of slaughter

Įrangą atjungus nuo pagrindinio energijos šaltinio, **ji** (–**Atjungta** nuo pagrindinio energijos šaltinio **įranga**) ne mažiau kaip tris valandas išlieka parengties būsenos.

Tai – formalus pakeitimas, nes **sodinant naujus vynmedžius jų** (–**sodinamų naujų vynmedžių**) tankumas turi būti ne mažiau kaip 3 300 augalų viename hektare.

<...> nuosprendžiu *Tribunale ordinario di Milano* skyrė piliečiui X, **šiam nedalyvaujant**, (–**kuris teisme nedalyvavo**) vienų metų laisvės atėmimo bausmę <...>

Sutartis įsigalios **ją ratifikavus** (=kai **ją ratifikuos**) 50 valstybių.

gyvūnų apsauga **juos žudant** (=žudomų gyvūnų apsauga)

gyvūnų apsauga **juos žudant** (=skerdžiamų gyvūnų apsauga)

Dar žr. Kalbos patarimai 2(3), 17;

www.vlkk.lt/konsultacijos/7282-rugiai-jiems-prinokus

L.1. Požymio raiška

Padalyvinių konstrukcijų reikėtų vengti požymiui su paskirties atspalviu reikšti, pvz.:

the United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) and its Kyoto Protocol are the key instruments for tackling climate change at the global level

The EU ETS is of central importance for combating climate change

...Therefore, consumers have continued to benefit from lower roaming tariffs, and the current prices for making and receiving calls represent a reduction of...

contribution of local and regional authorities to the development of the Eastern Partnership

the contribution of its "Enterprising European Region" label to developing a strategic vision of integrated territorial development,

The Regulation establishes the principles Member States must apply but leaves ample flexibility to Member States to organise the precise practical...

The DBPs of these Member States might result in a significant deviation from the adjustment paths towards the respective MTO.

Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencija (JTBBKK) ir jos Kioto protokolas yra pagrindinės **priemonės kovojant su klimato kaita** pasaulio lygiu (–**pasaulinio lygio kovos su klimato kaita priemonės**)

Europos Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo leidimų prekybos sistema (ES ŠESD ILPS) – viena svarbiausių **priemonių kovojant su klimato kaita** (–**kovos su klimato kaita priemonių**)...

Todėl vartotojai ir toliau galėjo naudotis mažesniais tarptinkinio ryšio tarifais, o dabartinės **kainos skambinant ir priimant skambučius** (–**skambinimo ir priimamų skambučių kainos**) yra [...] mažesnės.

Vietos ir regionų valdžios institucijų **indėlis plėtojant** Rytų partnerystę (–**į Rytų partnerystės plėtotę**).

Komiteto ženklo „Verslus Europos regionas“ **indėlis plėtojant** integruoto teritorijų vystymosi strateginę viziją (–**į integruoto teritorijų vystymosi strateginės vizijos plėtotę**)

Reglamente nustatyti principai valstybėms narėms privalomi, tačiau joms palikta daug **laisvės sprendžiant** (–**spręsti**) konkrečius praktinius klausimus, susijusius...

Iš šių valstybių narių biudžeto planų projektų matyti, kad gali būti labai nukrypta nuo koregavimo **plano siekiant** (=kurio **siekama**) atitinkamų vidutinio laikotarpio tikslų.

Nederinamasis pažymins gali būti reiškiamas padalyvine žodžių grupe, kai pažymimuoju žodžiu reiškiamas kokia nors veikla (darbas, bendradarbiavimas) ar nuopelnai, pvz.:

Stepping up international climate finance: A European blueprint for the Copenhagen deal

Cooperation on responsible fishing

Tarptautinio kovos su klimato kaita finansavimo didinimas. Europos **nuopelnai sudarant** Kopenhagos susitarimą

Bendradarbiavimas **siekiant** atsakingos

	žuvininkystės
Preparatory work is also pursued on the design and implementation of performance targets	Toliau atliekamas parengiamasis darbas nustatant ir įgyvendinant siektinus rezultatus.

L.2. Paskirties raiška

In November it hosted the 3rd Ministerial Conference of the Forum for Economic and Trade Cooperation between China and the Portuguese-speaking countries, a forum set up in 2003 to deepen ties between its members.

Lapkričio mėn. Makao surengė Kinijos ir portugalų kalba kalbančių šalių Ekonominio ir prekybos bendradarbiavimo forumo, įsteigto 2003 m. **siekiant stiprinti** jo narių ryšius (–įsteigto **narių ryšiams stiprinti**), 3-čią ministrų konferenciją.

Vietoje *siekiant užtikrinti taikymą, įgyvendinimą* ir pan. geriau rašyti *taikymui, įgyvendinimui užtikrinti* arba *kad būtų užtikrintas taikymas, įgyvendinimas* ir pan., pavyzdžiui:

Siekiant užtikrinti tinkamą Bendrijos teisės **taikymą**, patobulinimai gali ir turėtų būti atliekami (–Galima ir reikia imtis patobulinimų **tinkamam** Bendrijos teisės aktų **taikymui užtikrinti**).

Reikia skirti daugiau lėšų, kurios reikalingos, **siekiant užtikrinti** tinkamą **veikimą** (–reikalingų **tinkamam veikimui užtikrinti**).

Pagalba darant ką

Supporting Member States to improve their justice systems' effectiveness

Pagalba valstybėms narėms **gerinant** jų teisingumo sistemų veiksmingumą (–jų teisingumo sistemų **veiksmingumui gerinti**)

Aistė: Pateiktas sakinytis antraštinis sakinytis? (Skamba nominatyviai.) Rodos, būtų galima redaguoti „Pagalba valstybėms narėms jų teisingumo sistemų veiksmingumui gerinti“, tačiau galiu perklausti, kaip terminologai elgtųsi su padalyviu. Jie turėtų būti susidūrę svarstydami sudėtinius terminus.

Atvejis, mano akimis, panašus į KP S3 19 psl. 6 p. „abstraktaus daikto požymiui“ (plg.: nuopelnai plėtojant sportą // nuopelnai sporto plėtotei), tik jūsų atveju dargi būtų du skirtingos reikšmės naudininkai: „pagalba valstybėms narėms“, „pagalba teisingumo sistemų veiksmingumui gerinti“, galbūt todėl vieną iš jų norima keisti padalyviu.

O gal „pagalba“ toks abstraktas, prie kurios limpa tik paskirties adresatas? Nepasakyčiau „pagalba namui atstatyti“ –turbūt „parama namui atstatyti“, bet „pagalba atstatant namą“. Vis dėlto įterpus adresatą („pagalba šeimai“), toliau jau ir paskirtis limpa („pagalba šeimai namui atstatyti“).

Žodžiu, naudininku su bendratimi pabrėžiama paskirtis, bet ir padalyvis gali būti vartojamas šalutiniam laiko veiksmui išreikšti, plg.: „padeda gerinti / gerinant teisingumo sistemų veiksmingumą“, taip pat ir „pagalba gerinant [valstybių narių] teisingumo sistemų veiksmingumą“ neturėtų būti klaida. (Dar žr. S3 17 psl. 2.1 p.: dirbo rengiant programą // padėjo rengiant programą.)

Tekstyne yra „pagalba rengiant teroro aktus“, „senelių pagalba auginant anūkus“, „pirmoji pagalba laukiant gydytojo“, „pagalba sprendžiant jaunų žmonių gyvenamojo būsto ir jaunų šeimų problemas“, „specialistų pagalba ir pagalba įsigyjant kompiuterinę įrangą“...

specializuotis darant ką

Padalyvis veiksmo ar veikimo sričiai reikšti su veiksmažodžiu **specializuotis** vengtinas (neteiktinas?), (taisoma – *specializuotis daryti ką*), pvz.:

candidates who intend to work for undertakings **kandidatai, ketinantys dirbti įmonėse, kurios specialised in the transport of certain types of** **specializuojasi vežant** (–**vežti**) tam tikras pavojingų

M. Sintaksė. Sakinių ir sakinio dalių jungimas, sakinių sudarymas

bei

Jungtukas *bei* nėra jungtuko *ir* sinonimas. R. Miliūnaitė 2007 (2) nurodo 6 jų skirtumus:

1. Jungtukas *bei* dažniausiai pasitaiko rašomojoje kalboje. Jungtukas *ir* tinka ir rašomajai, ir šnekamajai kalbai.
2. Jungtuku *bei* jungiamos tik sakinio dalys. Jungtuku *ir* jungiami ir sakiniai, pvz.:
Sprogus bombai žuvo vaikas **bei** (=ir) dar keturi žmonės sužeisti.
3. Jungtuku *bei* jungiamos tik vienaarūšės sakinio dalys, jungtuku *ir* – ne tik vienaarūšės.
4. Jungtukas *bei* paprastai jungia tik dvi vienaarūšės sakinio dalis, kai jų eilėje daugiau nėra. Jungtukas *ir* gali jungti dvi (dažnai paskutines) iš keleto išskaičiuojamų vienaarūšių sakinio dalių.
5. Jungtuku *bei* jungiamomis vienaarūšėmis sakinio dalimis einantys žodžiai paprastai reiškia artimas ar panašias sąvokas. Jungtukas *ir* neturi vienaarūšių sakinio dalių jungimo apribojimų.
6. Jungtukas *bei* paprastai jungia tas sakinio dalis, kurios yra išreikštos bendriniais daiktavardžiais, daug rečiau – būdvardžiais ir veiksmažodžiais. Jungtuku *ir* galima jungti visokiomis kalbos dalimis išreikštas sakinio dalis.

Kai sąvokos labiau nutolusios viena nuo kitos, geriau vartoti jungtuką *ir*.

Kai viename sakinyje vartojami jungtukai *ir* / *bei*, galima išvelgti, kad jungtuku *bei* siejamos sąvokos glaudžiau susijusios arba artimos tuo, jog apibūdina vieno dalyko sudedamąsias dalis, pvz.:

Europos Sąjungos **bei** jos valstybių narių ir Norvegijos Karalystės bendradarbiavimo palydovinės navigacijos srityje susitarimas;

Bausdavo ir už paukščių lizdų draskymą, ir už gyvulėlių kankinimą **bei** žudymą.

Plačiau žr. Bielinskienė 2004, Miliūnaitė 2007 (1, 2).

ir

Jungtuku *ir* paprastai jungiamos vienaarūšės sakinio dalys. Nevienarūšių pažyminių taip nejungiamo, nors angliškuose teisės aktų pavadinimuose tokių atvejų pasitaiko, pvz.:

Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 **on the financial rules** applicable to the general budget of the Union **and repealing** Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002

Regulation (Eu) 2016/796 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 **on the European Union Agency** for Railways **and repealing** Regulation (EC) No 881/2004

2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 **dėl** Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių **ir kuriuo** (=, **kuriuo**) panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002

2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/796 dėl Europos Sąjungos geležinkelių agentūros **ir kuriuo** (=, **kuriuo**) panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 881/2004

Jungtuku *ir* nejungiami skirtingiems pažymimiesiems žodžiams priklausantys pažyminio šalutiniai sakiniai, pvz.:

The preparation specified in the Annex and feed containing that preparation, which are produced and labelled before 15 May 2013 in accordance with the rules applicable before 15 November 2012 may continue to be placed on the market and used until the existing stocks are exhausted.

Priede nurodytą preparatą ir pašarus, kurių sudėtyje yra šio preparato **ir kurie buvo pagaminti ir paženklinti** (=, **pagamintus ir paženklintus**) iki 2013 m. gegužės 15 d. laikantis taisyklių, taikytų iki 2012 m. lapkričio 15 d., galima toliau teikti rinkai ir naudoti, kol pasibaigs turimos atsargos.

Iš originalo matyti, kad pirmasis pažyminio šalutinis sakiny (kurių sudėtyje yra šio preparato) pažymi žodį *pašarus*, o antrasis (*kurie buvo pagaminti ir paženklinti...*) – žodžių junginį *preparatą ir*

pašarus. Šiuo atveju antrąjį pažyminio sakinį reikia keisti išplėstiniu dalyviniu pažyminiu pagamintus ir paženklintus iki... Jei paliktume ir kurie, tai reikštų, kad kalbama tik apie pagamintus ir paženklintus pašarus, bet iš tikrųjų turi būti kalbama ir apie nurodytą preparatą.

įskaitant

Žodis *įskaitant* nevertotinas, kai kalbama apie eilės paskutinį narį, o ne apie įtraukimą į visumą, pvz.:

travel expenses due to staff (**including** members of their family) ... darbuotojų, **įskaitant jų šeimos narius** (= taip pat jų šeimos narių), kelionės išlaidos...

Žodis *įskaitant* (kanc.) gali būti vartojamas, kai kalbama ne apie eilės paskutinį narį, o apie įtraukimą į visumą, bet dėl anglų kalbos įtakos vertimuose jis baigia išstumti pasakymus iš jų, tarp jų, pvz.:

expenditure arising from crisis situations, **including** travel, accommodation and daily subsistence allowances... išlaidoms, kurios patiriamos krizių atvejais, **įskaitant** kelionės, apgyvendinimo išlaidas ir dienpinigius, (| **tarp jų** kelionės, apgyvendinimo išlaidoms ir dienpinigiams)

jog

Jungtukas *jog* nevertotinas šalutiniams tikslo sakiniais prijungti, pvz.:

Reikia kreiptis į policiją, **jog (=kad)** ištirtų šiuos įvykius.

Reikia sustiprinti kontrolę, **jog (=kad)** nebūtų pereinamosios statybai skirtos lėšos.

...imtasi priemonių, **jog (=kad)** tarp CGC būtų palaikomi visi būtini ryšiai.

Komisija dar nurodė, kaip ji ketina panaudoti šią informaciją, **jog (=kad)** užtikrintų...

Jungtukas *jog* gali būti vartojamas veiksnio, papildinio, padarinio šalutiniams sakiniais jungti, pvz.:

...atrodo, **jog** (| **kad**) dokumentai atitinka direktyvos II priedo duomenų ir informacijos reikalavimus.

...svarbu, **jog** (| **kad**) duomenų subjektai išsaugotų veiksmingą savo duomenų kontrolę.

Jie mato, **jog** (| **kad**) šis projektas veiksmingas.

Tikimasi, kad valstybės narės užtikrins, **jog** (| **kad**) būtų laikomasi produktų šalinimo tvarkos.

Komisija nurodė, **jog** (| **kad**) negalėtų pritarti tokiai pagalbai.

Vien tai, kad išnyko sandorio pagrindas, dar nereiškia, **jog** (| **kad**) negalėtų būti vykdoma Komisijos sprendimo teisėtumo kontrolė.

Mes puolėme taip staigiai ir smarkiai, **jog** (| **kad**) priešai neatlaikė ir ėmė bėgti.

(kieno) nuomone (manymu, teigimu, žodžiais...)

Konstruokcijos kieno *žodžiais, nuomone, teigimu, manymu* vengtinios, kai cituojamas asmuo ir sakinio veikėjas sutampa.

Consequently, it takes the view that it must be considered to be an injured party, that concept falling to be construed autonomously.

Georgia shall inform the Union when it considers that it has completed the approximation provided for in any of the Chapters referred to in paragraph 1.

Taigi, **jos nuomone, ji** (=ji mano, kad ji) turi būti laikoma nukentėjusiaja šalimi, remiantis savarankišku šios sąvokos aiškinimu.

Gruzija praneša Sąjungai apie tai, kad, **jos nuomone, ji** jau suderino (=informuoja Sąjungą, **kai mano, kad** jau suderino) teisės aktus, kaip nurodyta bet kuriame iš 1 dalyje minėtų skyrių.

Jos nuomone, ji neturi (–**Ji mano, kad neturi; Ji mano neturinti**) niekam atsiskaityti.

Direktorius, jo žodžiais (–**kaip jis sako**), į tą liūną įbrido kaip reikiant.

Moteris, jos pačios teigimu, (–**Moteris, kaip ji pati teigia; Pati moteris teigia, kad**) nepajuto didelio skirtumo (–**Moteris teigia nepajutusi didelio skirtumo**).

kai (when, as, while)

Šalutiniai prijungiamųjų laiko sakinių dėmenys su *kai* netinka konstruoti tokiems sudėtiniais prijungiamiesiems laiko sakiniais, kurių pagrindiniu dėmeniu pasakomas jau žinomas dalykas (tema), o šalutiniu – nauja informacija (rema), ir pagrindinio dėmens veiksmas yra fonas šalutinio dėmens veiksmui. Tinkamiausi pakaitai: 1) dalyvinės, padalyvinės ir pusdalyvinės laiko aplinkybės, atstojančios verstinio modelio pagrindinį dėmenį, 2) pagrindinio ir šalutinio dėmens sintaksinių vaidmenų sukeitimas, perkeliant jungtuką *kai*, 3) retesniais atvejais – sudėtiniai sujungiamieji sakiniai.

In November 1997 the team was surveying where we now stood, just a couple hundred yards from the village, **when** one of its members spotted a fragment of a hominid skull.

He watched through the window **as** the sleek little aircraft smoothly lifted off the runway and took to the wide blue-and-white sky above Honolulu.

On the morning of 12 October, I was on the way to Helsinki to meet the Finnish Prime Minister **when** suddenly an agreeable announcement came through...

Roaming charges were at their peak years ago when EU started to take action in 2007.

Two hunters were hunting in the wood, **when** one of them suddenly collapsed.

1997 m. lapkritį **grupė žvalgė** vietovę, kur dabar stovėjome, – vos už poros šimtų metrų nuo kaimo, – **kai vienas iš jos narių pastebėjo** hominidų kaukolės fragmentą (=grupei žvalgant... vienas iš jos narių pastebėjo)

Jis žiūrėjo pro langą, **kai** (=Kai jis žiūrėjo pro langą; **Jam žiūrint pro langą,**) mažytis blizgantis lėktuviukas sklandžiai atsiplėšė nuo žemės ir pakilo į erdvią dangaus mėlynę virš Honolulu.

Spalio 12 d. rytą **vykau** (=vykdamas; **kai vykau**) į Helsinkį susitikti su Suomijos Ministru Pirmininku, **kai** netikėtai **išgirdau** (=netikėtai išgirdau) malonia žinią...

Tarptinklinio ryšio mokesčiai **didžiausi buvo** prieš keletą metų, **kai 2007 m. ES ėmėsi pirmųjų veiksmų.** (=ES ėmėsi pirmųjų veiksmų 2007 m., **kai tarptinklinio ryšio mokesčiai buvo didžiausi.**)

Du medžiotojai medžiojo miške, **kai** (=ir) vienas iš jų staiga sukniubo.

Vieni prekiautojai buvo gatvėje, kiti skaičiavo deimantus, **kai** (=ir) šie dėl sprogimo bangos pažiro po visą skersgatvį. (**Kai** vieni prekiautojai buvo gatvėje, kiti skaičiavo deimantus, **šie** dėl sprogimo bangos pažiro po visą skersgatvį.)

Dar žr. Miliūnaitė 2011;

Kalbos patarimai 2 (3), 29.

ES institucijų tekstuose radau kiek kitokių šalutinių prijungiamųjų laiko sakinių dėmenų su *kai* vartojimo atveju, pvz.:

The Commission recently launched the European Milk Market Observatory (MMO), aimed at improved market transparency and analysis for economic operators **when** they take their business decisions.

When Member States provide for administrative procedures as a means of legal redress, they should ensure that any administrative decision may be challenged before a tribunal within the meaning of Article 47 of the Charter.

notes that **when** the Parliament proposed RTS it envisaged maximum use of a "straight through" process given that the ESAs have greater technical expertise to draft subordinate legislation.

Komisija neseniai įsteigė ES pieno rinkos stebėjimo centrą, kurio tikslas – didinti rinkos skaidrumą ir teikti analizę ekonominės veiklos vykdytojams, **kai jie priima** (=priimantiems) verslo sprendimus.

Kai valstybės narės teisių gynimo priemonėmis **numato** administracines procedūras, **jos** (=Numatydamos administracines procedūras **valstybės narės**) turėtų užtikrinti, kad bet koks administracinis sprendimas galėtų būti užginčytas teisme, kaip nurodyta Chartijos 47 straipsnyje.

pažymi, kad **kai** Parlamentas **pasitūlė** TRS, jis (=siūlydamas **TRS Parlamentas**) numatė maksimaliai išnaudoti tiesioginį procesą, atsižvelgdamas į tai, kad EPI turi daugiau techninių žinių antrinės teisės aktui parengti.

tuo atveju, jei... tuomet, jei...

Junginiai *tuo atveju, jei... tuomet, jei...* netinka vienai (laiko ar sąlygos aplinkybei) jungti, nes žodžiai *tuo atveju, tuomet* reiškia laiką, o jungtukas *jei* sąlygą. Taisoma junginiais *tuo atveju, kai... tuomet, kai..., kai...* arba sąlygos aplinkybės jungtuku *jei* (jei reiškiamą sąlygą), pvz.:

Does the obligation, laid down in Article 3(1), to have insurance in respect of the use of vehicles normally based in the territory of a Member State apply to the use of vehicles, in any place, be it public or private, solely in cases in which the vehicles are moving, or also in cases in which they are stationary but with the engine running?

Ar 3 straipsnio 1 dalyje numatyta pareiga apdrausti, siejama su transporto priemonių, kurių įprastinė buvimo vieta yra valstybės narės teritorijoje, eismu, taikoma, kai transporto priemonės naudojamos bet kurioje vietoje, viešojoje ar privačiojoje, tik **tuomet, jei** (=tik **kai; tik tuomet, kai**) jos juda, ar ir **tuomet, jei** (=ir **kai; ir tuomet, kai**) jos stovi vietoje, bet su įjungtu varikliu?

Junginiai *tokiu atveju, jei... tuomet, jei...* vartojami, jei žodžiai *tokiu atveju, tuomet* atlieka išvadinio žodžio funkciją (plg. *taigi*), o jungtuku *jei* prijungiama papildoma sąlygos aplinkybė, pvz.:

Tuomet [Taigi; Tokiu atveju], jei ir kiti taip mano, man belieka nusileisti.

kuris

Kitaip nei kitose kalbose, bendrinėje lietuvių kalboje įvardžiu *kuris* **negali būti** jungiami sakiniai, kurių veiksmožodis žymi **veiksmo laiką, vėlesnį** už pagrindinio sakinio veiksmožodžiu reiškiamą veiksmo laiką (vienas po kito einantys veiksmai turi būti siejami sujungiamuoju ryšiu), pvz.:

The case was referred to the Court of Justice, **which** upheld the financial penalties imposed by the Commission.

On 6 December 2001 the Hellenic Republic referred the matter to the Conciliation Body, **which** issued its opinion on 25 April 2002.

Le 6 décembre 2001, la République hellénique a saisi l'organe de conciliation, **lequel** a rendu son avis le 25 avril 2002.

The European Data Protection Supervisor was consulted in accordance with Article 42 of Regulation (EU) 2018/1725 **and delivered** an opinion on 18 October 2018 <...>

On that basis, the Commission developed the draft directive it has adopted today.

By letter of 3 July 2006, **registered** on 6 July 2006, the Permanent Representation to the European Union of the Republic of Lithuania notified the Commission of this measure.

By letter **registered** at the Commission on 7 May 2014, Estonia provided further information in reply to this request.

The options for the increase in the EIF's capital were informally discussed by EIF management with all EIF financial institution shareholders who provided positive feedback on the capital increase as such.

Byla buvo perduota Teisingumo Teismui, **kuris** (=ir šis) pritarė Komisijos skirtoms finansinėms baudoms.

2001 m. gruodžio 6 d. Graikijos Respublika kreipėsi į taikinimo instituciją, **kuri** (=o ši; ji) savo nuomonę **pateikė** 2002 m. balandžio 25 d.

Vadovaujantis Reglamento (ES) 2018/1725 42 straipsniu buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu, **kuris** (= ir jis) 2018 m. spalio 18 d. **pateikė** nuomonę <...>

Remdamasi rezultatais Komisija parengė šios direktyvos projektą, **kurį** šiandien priėmė.

(=Komisija parengė šios **direktyvos projektą ir** šiandien **direktyvą** priėmė.)

Lietuvos Respublikos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje 2006 m. liepos 3 d. raštu, **kuris buvo registruotas** 2006 m. liepos 6 d., pranešė Komisijai apie šią priemonę.

(=raštu (įregistruota 2006 m. liepos 6 d.) pranešė Komisijai apie šią priemonę; raštu pranešė Komisijai apie šią priemonę. **Komisijoje šis raštas įregistruotas** 2006 m. liepos 6 d.)

Atsakydama į šį prašymą, Estija raštu, **kurį** Komisija **užregistravo** 2014 m. gegužės 7 d., (=Komisija **jį užregistravo** 2014 m. gegužės 7 d.) pateikė papildomos informacijos.

EIF vadovybė EIF kapitalo padidimo galimybės neoficialiai aptarė su visomis finansų įstaigomis EIF akcininkėmis, **kurios** (=ir jos) apie patį kapitalo padidinimą atsiliepė teigiamai.

Vienas iš dažnesnių netinkamos pažymimųjų sakinių vartosenos atvejų yra asmenių (pareigūnų) pareigų ar institucijų funkcijų aprašymas. Kai nereikia apibūdinti asmens (įstaigos), o tik turi būti nurodytas veiksmas, kurį jis (ji) turi atlikti, reikėtų sujungiamojo, o ne prijungiamojo ryšio, pvz.:

Taryba atrenka ekspertus, **kurie** (=o jie; jie) teikia Tarybos sprendimams priimti būtinas išvadas.

the President of that Chamber shall so inform the President of the Court forthwith who shall designate another Judge to complete the Chamber.

...a maximum of two experts are intended to be financed to help the Commission to implement projects under this budget line.

Any dispute which is not settled by negotiation shall be referred by the Contracting Parties in dispute to the Management Committee **which** shall thereupon consider the dispute and make recommendations for its

...šios kolegijos pirmininkas nedelsdamas praneša apie tai Teismo pirmininkui, **kuris** (=o šis) paskiria kitą teisėją, kad kolegija būtų visos sudėties

...numatyta finansuoti daugiausia du ekspertus, **kurie** (=kad jie) padėtų Komisijai įgyvendinti projektus pagal šią biudžeto eilutę.

Neišspręstą derybomis ginčą besiginčijančios Susitariančiosios Šalys perduoda Valdymo reikalų komitetui, **kuris** (=o šis) išnagrinėja ginčą ir pateikia rekomendacijas dėl jo sprendimo.

settlement.

Jungiamuoju žodžiu *kuris* neturi būti jungiami sakiniai, net jeigu jų veiksmi vyksta **vienu metu**, kai šalutiniu sakiniu niekas neaiškinama ir apibūdinama, o tik išvardijami veiksmi, pvz.:

EFD frakcijos vardu kalbėjo E. E. S., **kuris** (=ir; jis) pagrindė prašymą (EFD frakcijos vardu **kalbėjęs** E. E. S. pagrindė prašymą).

Kalbėjo Parlamento narys, **kuris** (=ir; jis) pasakė, kad...

Kalbėjo V. B., **kuri** (=ji) atsakė į A. L. klausimą, užduotą...

Jungiamuoju žodžiu *kuris* prijungiami pažyminio arba santykiniai šalutiniai sakiniai, pvz.:

Nenaudoti paviršiams, **kurie** gali būti vaikų kramtomi arba čiulpiami.

Valstybė narė informuoja Komisiją apie priemones, **kurių** buvo imtasi atsižvelgus į šias pastabas.

Ši konstrukcija taisyklingai vartojama ir teisės aktų pavadinimuose, kur pažymimųjų sakinių šalutiniai dėmenys pažymi, apibūdina pagrindinio dėmens daiktavardžius ar jų pakaitus, pvz.:

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas, **kuriuo** nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas...

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas, **kuriuo iš dalies keičiamas**...

Dar žr. Vladarskienė 2012, 31–39;

Kalbos patarimai 2 (3), 33.

Neigiamos veiksmažodžio formos

1. Šalutiniuose nuolaidos sakiniuose, kai nėra neigimo, **neigiama** veiksmažodžio forma (po santykinių įvardžių ar prieveiksmių) neteiktina, pvz.:

Viskas, ko jis **nesiimtų**, (=kad ir ko jis imtųsi) jam sekasi.

Kaip **nebūtų** keista (=kad ir keista; kad ir kaip būtų keista; kad ir labai keista), jis atėjo.

Šalutiniuose nuolaidos sakiniuose gali būti vartojami veiksmažodžiai su priešdėliu *be-*, bet jie yra laikomi šalutiniais normos variantais, pvz.:

Kokia bebūtų (||Kad ir kokia būtų), priežastis tokios priemonės paprastai reiškia bendrovės darbo jėgos sumažinimą.

ES piliečiai, kad ir kur jie gyventų ir kad ir kas jie **bebūtų** (|| būtų), nori gyventi sveikai...

Dažnai **priduriamame ar įterpiamame** sakinyje greta **neiginio nekalbant** nurodoma tai, apie ką „nekalbama“ (ar kas „neminima“). Tokią konstrukciją reikėtų keisti junginiais *ką jau kalbėti, ką jau sakyti, nė kalbos negali būti* ir pan., pvz.:

Į balą būtų išmesta ir daugiau kaip 2,5 mlrd. iki šiol į projektą investuotų viešųjų lėšų, **jau nekalbant** (=ką jau **kalbėti**) apie 150 000 darbo vietų.

Alkoholis yra toksinė medžiaga, sukelianti apie 60 įvairių ligų ir patologijų, **jau nekalbant** (=ką jau **kalbėti**) apie tai, kad alkoholis sukelia priklausomybę ir skatina fizinę ir psichologinę priklausomybę.

Komisijoje niekas nerūko, **jau nekalbant** apie alkoholio gėrimą (=o ką jau **kalbėti** apie alkoholio gėrimą, o apie alkoholio gėrimą **nė kalbos negali būti**).

2. Neigiama veiksmažodžio forma neteiktina, kai turi būti neigiamas visai kitas dalykas, pvz.:

...le Tribunal a jugé que <...> la décision litigieuse n'avait pas été valablement adoptée et devait, partant, être annulée.

<...> without requiring the submission of a proof of origin, provided that such products **are not imported by way of trade** and have been declared as meeting the requirements of these Rules <...>

We do not live in an ideal society.

We do not live in such a state, however.

Please be careful that Mr Brown signs in pen rather than in pencil!

The European Commission is ready to further assist

... Teismas nusprendė, kad <...> ginčijamas sprendimas **nebuvo priimtas teisėtai** (=buvo priimtas neteisėtai), todėl turi būti panaikintas.

<...> pateikti kilmės įrodymo nereikalaujama, jei tokie produktai **nėra importuojami** (=importuojami ne) prekybos tikslais ir deklaruojami kaip atitinkantys šių taisyklių reikalavimus <...>

Mes **negyvename idealioje** (=gyvename ne idealioje) visuomenėje.

Tačiau mes **negyvename tokioje** (=gyvename ne tokioje) valstybėje.

Būkite budrūs, kad G. Brown **nepasirašytų sutarties pieštuku, o ne parkeriu** (=pasirašytų sutartį ne pieštuku, o parkeriu)!

Europos Komisija pasirengusi suteikti papildomą

Ukraine that has **been hit** hard by a deep recession, aggravated by conflict in the East of the country.

to ensure that the 2014 elections **break with the past** and allow people to take ownership of their common European future

Let me stress that I am not here to point the finger or highlight deficiencies.

3. Neigiama veiksmažodžio forma vengtina šalutiniuose laiko sakiniuose po žodžių *kol, iki, ligi teigiamo* veiksmo ribai ar apribojimui nurodyti (vartojama teigiama veiksmažodžio forma), pvz.:

Tyla truko dvi savaites, **kol** premjeras galų gale **nepareiškė** (– **pareiškė**) atsistatydinąs.

Jis ilgai gulėjo partrenktas ant žemės, **kol** viena moteriškė jo **neaptiko** (– **ji aptiko**).

Ginčijomės ligi išnaktų, **kol nešovė** (– **šovė**) mintis paskambinti į sostinę.

Ji stovėjo, **iki nenuėjau** (– **nuėjau**).

Treneris pasiūlė žaisti, **kol** kuri nors komanda **neįmuš** įvarčio (– **įmuš įvartį**)

pagalbą Ukrainai, **ne tik išgyvenančiai** gilų ekonomikos nuosmukį (=išgyvenančiai **ne tik** gilų ekonomikos nuosmukį), **bet ir konfliktą** šalies Rytuose.

<...> užtikrinti, kad 2014 m. rinkimais **nebūtų žvalgomasi** (=būtų **ne žvalgomasi**) į praeitį, **o leidžiama** žmonėms būti bendros Europos ateities kūrėjais

Norėčiau pabrėžti, kad **neatvykau** čia (=atvykau čia **ne**) **baksnoti** pirštu ar išryškinti trūkumų.

Neigiama veiksmažodžio forma vartojama šalutiniuose sakiniuose:

1. kai reiškiamas aiškus neigimas, pvz.:

Member State may change the option until the submission of the implementation report covering the year 2020.

...work will not commence before the programme has been submitted...

Valstybė narė gali **pakeisti** savo pasirinkimą, **kol nepateikė** 2020 m. įgyvendinimo ataskaitos.

... darbas **neprasidės tol, kol nebus** pateikta programa...

2. kai pabrėžiamas pagrindinio veiksmo trukmės metas, pvz.:

The appropriate authority shall make reasonable efforts to inform passengers of such articles before they have completed the hold baggage check-in procedure.

The market surveillance authorities then have the obligation to inform the public of the risk as long as the corrective measure is not in place.

En effet, cette disposition prévoit que les citoyens de l'Union ont le droit de séjourner sur le territoire d'un autre État membre pour une période allant jusqu'à trois mois, sans autres conditions ou formalités que l'exigence d'être en possession d'une carte d'identité ou d'un passeport en cours de validité et l'article 14, paragraphe 1, de cette directive maintient ce droit tant que le citoyen de l'Union et les membres de sa famille ne deviennent pas une charge déraisonnable pour le système d'assistance sociale de l'État membre d'accueil

... les effets <...> sont préservés aussi longtemps que ces actes n'auront pas été abrogés, annulés ou modifiés en application des traités.

Sėdėsiu namie, **kol nenustos** lyti.

Atitinkama institucija imasi visų galimų priemonių, kad apie tokius daiktus **informuotų** keleivius, **kol** jie dar **nebaigė** registruoti bagažo.

Rinkos priežiūros institucijos privalo **informuoti** visuomenę apie pavojų tol, **kol nebus įgyvendintos** taisomosios priemonės.

Šioje nuostatoje numatyta, kad Sąjungos piliečiai turi teisę gyventi kitos valstybės narės teritorijoje iki trijų mėnesių, netaikant jokių reikalavimų ar formalumų, išskyrus reikalavimą turėti tapatybės kortelę arba pasą, o šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Sąjungos piliečiai ir jų šeimos nariai šią teisę **turi** tol, **kol netampa** nepagrįsta našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai.

... teisinė galia išlieka tol, kol įgyvendinant Sutartis tie aktai **nepanaikinami, neanuliuojami** arba iš dalies **nepakeičiami**.

Daugiau žr. Kalbos patarimai 2(3), 34–35;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/8620-neigiamas-tarinys>.

o taip pat

Konstrukcija ***o taip pat*** neteiktina vienaarūšėms sakinio dalims ir sakinių dėmenims prijungti, pvz.:

Kai kurie šių metų laimėtojai mokosi dvikalbėse mokyklose, **o taip pat** (=taip pat) profesinėse mokyklose, kuriose nėra sustiprinto kalbų ar vertimo mokymo.

Norėdami patvirtinti eismo valdymo technologines sistemas, **o taip pat** (=taip pat) vertinant (=vertindami) komponentų atitiktį, paslaugų teikėjai ir gamintojai turės pateikti standartinę Europos pažymą.

Verslininkystės ir naujovių programa bus siekiama remti naujovių valdymo bei kultūros plėtrą analizuojant ir kontroliuojant naujovių diegimą, **o taip pat ir** (=taip pat) inovacijų politikos kūrimą bei koordinavimą.

tuos pačius

Žodžių junginys *tuos pačius* (prieveiksmio reikšme) vengtinas vienu metu sakiniams ar sakiniams jungti. Vartojami priešveiksmai **drauge, kartu** arba ieškoma kitų jungimo priemonių, pvz.:

Tai padėtų pagerinti sprendimų kokybę ir **tuos pačius** (**-drauge, kartu**) padidintų sistemos veiksmingumą

The objective of Regulation (EC) No 443/2009 is to set emission performance standards for new passenger cars registered in the Union, which forms part of the Union's integrated approach to reducing CO2 emissions from light-duty vehicles while ensuring the proper functioning of the internal market.

With our new tool it is possible to provide information, while maintaining anonymity.

At the same time, the issue of unfair trading practices in the food supply chain has remained prominent ...

Reglamento (EB) Nr. 443/2009 tikslas – nustatyti Sąjungoje įregistruotų naujų keleivinių automobilių išmetamų teršalų normas pagal Sąjungos integruotą principą mažinti lengvųjų transporto priemonių išmetamo CO2 kiekį, **tuos pačius** (**-drauge; kartu**) užtikrinant tinkamą vidaus rinkos funkcionavimą.

Mūsų naujoji priemonė leis teikti informaciją ir **tuos pačius** (**-drauge; kartu**) išsaugoti anonimiškumą.

Tuos pačius (= 0) nesąžiningos prekybos praktika maisto tiekimo grandinėje išliko svarbi tema...

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(3), 39;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/4748-ir-tuos-paciu;>

[http://www.vlkk.lt/konsultacijos/4194-o-tuos-paciu](http://www.vlkk.lt/konsultacijos/4194-o-tuos-paciu;)

tuos pačius metu

Junginys nevartotinas, kai kalbama ne apie tai, kas vyksta vienu metu, o apie tai, ką dar reikėtų nuveikti, pvz.:

Tuos pačius metu (=Be to,) direktyvoje nustatytos būtinos tokių vaistų kokybės, saugumo ir veiksmingumo garantijos.

At the same time, those common requirements are of the utmost importance in order to eliminate market distortions.

... the Union's priorities in the field of cooperation towards Latin America are the promotion of regional integration and the eradication of poverty and social inequality in order to promote sustainable economic and social development. **At the same time**, development cooperation remains high on the Union's agenda with Asia.

The objective is to ensure conservation of stocks and **at the same time** guarantee the livelihood of the fishing industry.

support Union policies for internal and external security, **whilst at the same time** improving the competitiveness and technology base of the Union's security industry and to stimulate cooperation between providers and users of security solutions.

Tuos pačius metu (=Be to,) šie bendri reikalavimai yra itin svarbūs siekiant pašalinti rinkos iškreipimus.

...Sąjungos prioritetai bendradarbiavimo su Lotynų Amerika srityje yra skatinti regioninę integraciją ir panaikinti skurdą bei socialinę nelygybę siekiant skatinti tvarų ekonominį ir socialinį vystymąsi. **Tuos pačius metu** (=Be to; Ø) vystomasis bendradarbiavimas tebėra vienas iš Sąjungos ir Azijos partnerystės prioritetų

Tikslas – garantuoti išteklių apsaugą ir **tuos pačius metu** (=drauge; kartu) užtikrinti galimybę plėtoti žvejybos pramonę.

remti Sąjungos išorės ir vidaus saugumo politiką, **tuos pat metu** (=ir drauge; ir kartu) gerinti Sąjungos saugumo pramonės konkurencingumą ir technologinę bazę ir skatinti saugumo srities sprendimų teikėjų ir jų naudotojų bendradarbiavimą.

Taisyklinga vartosena:

To achieve this, the Europe 2020 and Stability and Growth Pact (SGP) reporting and evaluation will be done **simultaneously**...

No member of the Committee shall at the same time be a Member of the European Parliament.

Kad būtų pasiekti šie tikslai, 2020 m. Europos strategijos ir Augimo ir stabilumo pakto (ASP) ataskaitos ir vertinimai bus **rengiami tuos pačius metu**...

Komiteto nariai **tuos pačius metu** negali būti ir Europos

Parlamento nariais.

tuu tarpu

Priešinamajam gretinimui reikšti *tuu tarpu* vengtinai:

only 6 Member States voted in favour of the proposal, while 12 voted against it and 7 abstained

...the experience of some maritime nations which do not apply the exclusions has been an increase in the fleet, while the fleets of Member States that applied the exclusions decreased.

...in 2011 the European Parliament received 77 reasoned opinions <...>, and 523 other contributions on the merit of a draft law, whereas the respective figures for 2010 were 41 and 299

tik 6 valstybės narės balsavo už pasiūlymą, **tuu tarpu** (-o) 12 valstybių narių balsavo prieš ir septynios susilaikė

...remiantis kai kurių jūrinių valstybių, netaikančių išimčių, patirtimi, jų laivynas padidėjo, **tuu tarpu** (-o) išimtis taikančių valstybių narių laivynas sumažėjo.

... 2011 m. Europos Parlamentas gavo 77 pagrįstas nuomones <...> ir 523 kitus dokumentus dėl teisės akto projekto naudingumo, **tuu tarpu** (-o) 2010 m. gauta 41 pagrįsta nuomonė ir 299 kiti dokumentai.

Junginys *tuu tarpu* vartojamas vietai reikšti:

Moneta nuriėdėjo **tuu tarpu** tarp lentų.

Junginys *tuu tarpu* vartojamas laikui reikšti (r. „tuu metu“; „kol kas, tam kartui“):

Jo nuotaika **tuu tarpu** buvo geresnė.

Tai **tuu tarpu**, pone Zaikauskai.

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/5090-tuu-tarpu>.

tuu tarpu, kai

Jungiamieji žodeliai *tuu tarpu, kai* (*kai tuu tarpu*) nevartotina gretinimui ir nuolaidai reikšti, pvz.:

Whilst for some countries, effective prevention has contributed to a long-standing reputation of ‘clean countries’, for others the implementation of preventive policies has been fragmented so far, failing to show convincing results.

The estimated error rate has increased every year since 2009, **after** having fallen in the three previous years.

The fund should cover compensation for damage caused by large carnivores, the cost of which is rising sharply, and the protection of livestock, something that can take up an increasing proportion of EAFRD funds **at a time when** the budget is being significantly reduced.

No further chapters can be considered for opening or closing, as Turkey continues to move away from the European Union.

Tuu tarpu, kai vienoje (=Vienose) šalyse veiksminga prevencija padėjo sukurti ilgalaikę „švarių šalių“ reputaciją, (=o) kitur prevencinės politikos priemonės kol kas įgyvendinamos nenuosekliai ir tai neleidžia pasiekti įtikinamų rezultatų.

Nuo 2009 m. įvertintas klaidų skaičius kasmet didėjo, **tuu tarpu kai** (=nors) iki tol trejus metus jis mažėjo.

Šio fondo lėšomis turėtų būti atlyginama stambiųjų plėšrūnų padaryta žala, dėl kurios patirti nuostoliai smarkiai auga, taip pat bandų apsauga, kuriai gali prireikti vis daugiau EŽŪFKP lėšų, **tuu tarpu kai** (=nors) šio fondo biudžetas gerokai sumažintas.

Nėra jokių skyrių, kuriuos būtų galima atverti ar užverti, **tuu tarpu kai** (=nes) Turkija toliau tolsta (I **Turkijai** toliau **tolstant**) nuo Europos Sąjungos.

Konstrukcija *tuu tarpu, kai* vartojama laikui reikšti (r. „tuu metu“; kol kas, tam kartui“):

Tuu tarpu (I **Tuu metu**), **kai** tu dirbai sode, aš iškepiu pyragą.

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/6907-tuu-tarpu-kai-kai-tuu-tarpu>,
<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/6910-tuu-tarpu-tuu-metu>.

vietaj to, kad

Nuolaidai reikšti nevartotina konstrukcija *vietaj to, kad* + bendratis, padalyvis ar asmenuojamoji forma, pvz.:

Instead of having to declare and pay VAT to each individual Member State where their customers are based, businesses will be able to make a single declaration and payment in their own Member State.

Vietaj to, kad įmonės PVM deklaruočių ir mokėtu (=Užuoat deklaravusios ir mokėjusios PVM) kiekvienoje valstybėje narėje, kurioje įsikūrę jų klientai, jos (=įmonės) galės parengti vieną deklaraciją ir mokesį sumokėti savo valstybėje narėje.

(=Įmonės nebeturės deklaruoti ir mokėti PVM

... the Internet has been turned into a tool of mass surveillance **instead of** being an infrastructure that is open, secure and fosters economic growth.

had therefore proposed that **instead of** simply repealing the regulation as proposed by the Commission, the repeal should be postponed for two years.

Rather than banning the least hazardous smokeless tobacco products, this will have the effect of removing the most hazardous from the market...

It is unfortunate in the EESC's view that the Commission has wound up the activities of the Atlantic Forum with the adoption of the Action Plan, **rather than** extending its life for the duration of the strategy, up until 2020.

kiekvienoje valstybėje narėje, kurioje įsikūrę jų klientai, bet galės...)

internetas **vietoj to, kad būtų** (=internetas, **užuot buvęs**) atvira, saugi ir ekonomikos augimą skatinanti infrastruktūra, tapo masinio sekimo priemone

todėl pasiūlė, kad **vietoj to, kad reglamentas** būtų tiesiog **panaikintas** (=pasiūlė, **užuot tiesiog panaikinus reglamentą**), kaip siūlo Komisija, panaikinimas būtų atidėtas dvejiems metams.

Vietoj to, kad būtų uždrausti mažiausiai žalingi bedūmiai tabako gaminiai (=užuot uždraudus mažiausiai žalingus bedūmius tabako gaminius), iš rinkos bus pašalinti žalingiausi gaminiai...

EESRK apgailestauja, kad patvirtinus veiksmų planą Komisija nutraukė Atlanto vandenyno forumo veiklą **vietoj to, kad jo darbą pratęstų** (= užuot pratęsusi jo darbą) visam strategijos įgyvendinimo laikotarpiui – iki 2020 m.

Dar žr. *Kalbos patarimai* 2(3), 40.

M.1. Žodžių tvarka

M.1.1. Pažyminio ir pažymimojo žodžio vieta

Jei pažymins sudėtingas labai išplėstas, dėl teksto aiškumo jį geriau rašyti po pažymimojo žodžio kaip šalutinį pažyminio sakinį, pvz.:

... any profit on the sale of qualifying shares can be fully exempt from capital gain tax.

... bet koks pardavus reikalavimus atitinkančias akcijas gautas **pelnas** (|| bet koks **pelnas, gautas** pardavus reikalavimus atitinkančias akcijas; bet koks **pelnas, gautas** pardavus **akcijas, atitinkančias** reikalavimus), gali būti visiškai išskaičiuotas iš turto vertės padidėjimo mokesčio.

Išskirtinis pažymins turi būti rašomas greta pažymimojo žodžio, kad nebūtų siejamas su kitais žodžiais, pvz.:

It is also part of the overall EU Animal Health Strategy aimed at ensuring a high level of animal health, public health and consumer protection.

Ji taip pat yra ES gyvūnų sveikatos strategijos **dalis, kuria** siekiama užtikrinti aukštą gyvūnų sveikatos, visuomenės sveikatos ir vartotojų apsaugos lygį (**strategijos, kuria** siekiama užtikrinti aukštą gyvūnų sveikatos, visuomenės sveikatos ir vartotojų apsaugos lygį, **dalis**).

As regards Iceland and Norway, this Decision constitutes a development of the provisions of the Schengen *acquis* within the meaning of the Agreement concluded by the Council of the European Union and the Republic of Iceland and the Kingdom of Norway concerning the latter's association with the implementation, application and development of the Schengen *acquis* which fall within the area referred to in Article 1, point B, of Council Decision 1999/437/EC.

Islandijos ir Norvegijos **atžvilgiu** (–Dėl Islandijos ir Norvegijos) šiuo sprendimu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip **apibrėžta** (–kaip **nustatyta?**) Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarime dėl pastarųjų asociacijos įgyvendinimą, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*, **kurios patenka** į Tarybos sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio B punkte nurodytą sritį (=plėtojamos Tarybos sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio B punkte **nurodytai sričiai priklausančios** Šengeno *acquis* nuostatos, kaip **nustatyta** Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarime...).

M.1.2. Priedėlio vieta

Verčiant tekstus, būtina atidžiai įvertinti, su kokiais žodžiais siejamas skliausteliuose pateikiamas tekstas, pvz., priedėlis turi būti rašomas greta pažymimojo žodžio:

These depends on the skills and energy of **local people (local authorities, businesses and civil society)** but also on know how...

Tai priklauso ne tik nuo vietos **gyventojų** gebėjimų ir energijos (**savivaldybių, įmonių, pilietinės visuomenės**), bet ir nuo praktinių žinių...

Tai priklauso ne tik nuo vietos gyventojų (savivaldybių, įmonių, pilietinės visuomenės) gebėjimų ir energijos, bet ir nuo praktinių žinių...

M.1.3. Aplinkybių vieta

Aplinkybės turi būti siejamos su atliekamu veiksmu, todėl neturi būti pernelyg nutolusios nuo veiksmožio, pvz.:

At diplomatic level, the EU has raised the problem of wildlife trafficking directly with key source and demand countries, including via the EU Delegations.

Diplomatinio lygmeniu klausimą dėl prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais ES iškėlė tiesiogiai pagrindinėms kilmės ir paklausos šalims, **įskaitant per ES delegacijas.**

(– Diplomatinio lygmeniu klausimą dėl prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais ES iškėlė tiesiogiai, **taip pat ir per ES delegacijas**, pagrindinėms kilmės ir paklausos šalims.)

gyvūno rūšis ar rūšies gyvūnas

Paprastai kas nors daroma su konkrečiais gyvūnais ar augalais, o ne su jų rūšimis, pvz.:

yra produktų, pagamintų iš glaudžiai susijusių **gyvūnų rūšių** (–iš glaudžiai susijusių **rūšių gyvūnų**);
žvejoti leidžiama **šias žuvų rūšis** (–šių rūšių žuvis);
augintojams nekompensuojama už minėtąsias **javų rūšis** (–už minėtųjų rūšių javus).

paslaugos tarp uostų

Dažnai daroma žodžių tvarkos (logikos) klaida:

susisiekimo **paslaugos tarp uostų** (= **susisiekimo tarp uostų paslaugos**)

taip pat

Junginio *taip pat* reikšmė priklauso nuo vietos sakinyje. Parašytas ne prieš veiksmožį, jis paprastai reiškia būdą. Parašytas prieš veiksmožį jis reiškia „irgi“.

Pvz.:

Sistema bus išbandyta Varezės (Italija) bei Vroclavo (Lenkija) teismuose; **taip pat ją** (–**ją** taip pat) išbandys (ją išbandys ir) Ispanijos Kanarų salų bylų tyrėjai.

Tikimasi, jog ši technologinė pažanga iš pagrindų pakeis mūsų visuomenę; **taip pat ateityje** (–**ateityje** taip pat; be to, **ateityje**) galėtų būti sukurta 100 000 darbo vietų.

to each other's

Dėl kitų kalbų įtakos atsiradusios prielinksninės konstrukcijos *į vienas kito, prie vienas kito* nevartotinos (taisoma *vienas į kito, vienas prie kito* ir pan.), pvz.:

Member States concerned should take into account **each other's** views

valstybės narės turėtų atsižvelgti **į viena kitos** (=vienos **į kitų**) interesus

The Parties shall facilitate access **to each other's** markets.

Šalys turi **sudaryti** palankias **sąlygas patekti į viena kitos** (=vienai **į kitos; vienoms į kitų**) rinkas.

... Agreement will contribute to strengthening our economies and societies through improved access **to each other's** markets

... susitarimas suteiks **abiem šalims** geresnių galimybių **patekti į viena kitos** (=vienai **į kitos**) rinkas ir taip padės stiprinti mūsų ūkius ir visuomenes.

Sudėtingesnis variantas, kai konstrukciją valdo ne veiksmoždis, o daiktavardis. Tada neaišku, kokį rinktis žodžio *vienas* linksnį. Nors turėtų būti kilmininkas (**vieno patekimas į ką**), vis dėlto vengiant linksnų sutapimo tenka leisti rašyti vardininką (**patekimas vienas į kito rinkas**):

The Parties shall establish a consistent dialogue notably aimed at exchanging information on their respective regulatory environments, at promoting access **to each other's** markets

Šalys palaiko nuolatinį dialogą, kuriuo visų pirma **siekama** keisti informacija apie atitinkamą reglamentavimo aplinką, **skatinti** patekimą **į viena kitos** (=viena **į kitos; vienos į kitų**) rinkas...

Arba galima ieškoti kitų raiškos būdų:

The Parties agree to explore ways to further promote access **to each other's** procurement markets

Šalys susitaria ieškoti būdų toliau skatinti **prieigą prie viena kitos** (=abipusę **prieigą prie**) viešųjų pirkimų

rinkų.

M.1.4. Aktualioji skaida

Paprastai sakinytis dalomas į dvi dalis: į **temą** (tai, kas adresatui yra žinoma) ir į **remą** (tai, kas adresatui yra nežinoma, nauja, aktualu, reikšminga). Temos atlieka teksto siejamąją funkciją, remos teikia adresatui naują informaciją. Kalbėdami šiuos dalykus galime išreikšti įvairiai (dažnai naudojame intonaciją), tačiau rašytiniame tekste pagrindinis vaidmuo tenka žodžių tvarkai. Taisyklingame sakinyje tema rašoma sakinio pradžioje, o rema – pabaigoje.

It will deal with the progress achieved in 3 years. The monitoring panel uses this document <...> in order to draw up a mid-term monitoring report <...>

Dokumente aprašoma pažanga, padaryta per trejus metus. Siekdama parengti laikotarpio vidurio pažangos ataskaitą <...> tyrimo grupė remiasi **šiuo dokumentu**.

Antrojo sakinio tema – *dokumentas*, rema gali būti – *tyrimo grupės veikla* arba *pažangos ataskaita* (kad tai būtų nustatyta, reikia žinoti daugiau konteksto). Taigi galimi keli taisyklingi antrojo sakinio variantai:

Šiuo dokumentu tyrimo grupė remiasi rengdama laikotarpio **vidurio pažangos ataskaitą**.

Vadinasi, anksčiau tekste apie tyrimo grupę jau rašyta, taigi tema yra ne tik **dokumentas**, bet ir **grupė**, o aktualiausia informacija (rema) yra tai, **ką** rengia tyrimo grupė.

Šiuo dokumentu remiasi tyrimo grupė rengdama laikotarpio **vidurio pažangos ataskaitą**.

Vadinasi, iki šiol apie tyrimo grupę nerašyta ir aktualiausia informacija yra tai, **kas** remiasi dokumentu. Tokiu atveju pusdalyvio grupė gali būti nukelta ir prieš tarinį:

Šiuo dokumentu(,) rengdama laikotarpio vidurio pažangos ataskaitą(,) remiasi tyrimo grupė.

Dar du susiję sakiniai:

The Europe XI squad includes many of the Italian World Cup winning squad, Barcelona and Liverpool Captains, Carles Puyol and Steven Gerrard. Three Brazilian stars, Ronaldinho, Ronaldo and Juninho Pernambucano will also play as guests for the Europe XI.

Ekipa „Europe XI“ – tai Barselonos ir Liverpulio kapitonai Carlesas Puyolis ir Stevenas Gerrardas ir kiti. **Barselonos ir „Olympic Lyon“ žvaigždės Ronaldinho ir Juninho taip pat žais ekipoje „Europe XI“ (=Ekipoje „Europe XI“ taip pat žais Barselonos ir „Olympic Lyon“ žvaigždės Ronaldinho ir Juninho.)**

Dėmesio centre – antrasis (raudonai pažymėtas) sakinytis. Atrodytų, jis išverstas visai gerai, žodžių tvarka visiškai sutampa su originalo kalba parašytu sakiniu (*Barcelona and Olympic Lyon stars, Ronaldinho and Juninho will also play as guests for the Europe XI*). Tačiau jį **išskaidžius** ir išsiaiškinus, kad **tema** yra *ekipa „Europe XI“*, kurioje žais tam tikri žaidėjai, o **rema** (aktuali informacija) – *Barselonos ir „Olympic Lyon“ žvaigždės Ronaldinho ir Juninho*, teks pakeisti žodžių tvarką taip, kaip surašyta žaliajame sakinyje.

Workers' and employers' experience and contributions are vital to boosting Europe's competitive edge. One key lesson of the recent past is that high-quality social dialogue has played a significant role in alleviating the effects of the recession.

Darbuotojų ir darbdavių patirtis ir indėlis yra gyvybiškai svarbūs norint padidinti Europos konkurencinį pranašumą. Viena iš svarbiausių neseniai išmokyti pamokų yra ta, kad **socialinis dialogas atliko** svarbų vaidmenį švelninant ekonomikos nuosmukio padarinius (= kad svarbų vaidmenį švelninant ekonomikos nuosmukio padarinius **atlieka** kokybiškas **socialinis dialogas**).

... more risks of soil sealing and biodiversity degradation (from infrastructure developments), eutrophication and other pressures. Scarcely populated and pristine areas can be affected too.

... išauga dirvožemio sandarinimo ir biologinės įvairovės nykimo rizika, vyksta eutrofikacija ir daromas kitoks neigiamas poveikis aplinkai. Retai apgyvendintos ir mažai žmogaus paliestos teritorijos **taip pat gali būti paveiktos** (=Gali būti paveiktos ir retai apgyvendintos ar mažai žmogaus paliestos teritorijos.)

Due to the diversity of HDV models and tasks (e.g. tankers, buses etc.) it is not appropriate to carry out HDV CO2 testing in the same way as for cars and vans. A computer simulation approach has a number of advantages since it potentially covers all aspects of the HDV, is versatile and highly cost-effective.

Dėl STP modelių ir paskirties įvairovės (pvz., autocisternos, autobusai ir t. t.) STP išmetamo CO₂ kiekio negalima tikrinti taip pat, kaip lengvųjų automobilių ir furgonų. **Kompiuterinio modeliavimo metodas turi privalumų** (=Daug pranašumų turi kompiuterinio modeliavimo metodas), nes jį taikant galima atsižvelgti į visus STP aspektus, jis yra universalus ir labai ekonomiškas.

M.2. Lyginamųjų posakių derinimas

dalyvauti (veikti...) kaip

kam dalyvauti (veikti...) kaip kas

Su konstrukcija *dalyvauti kaip, veikti kaip* veiksmo atlikėjo statusui nurodyti vartojama dvejetainių linksnių konstrukcija: *jis dalyvauja kaip kas, jo dalyvauta kaip ko, jam reikia veikti kaip kam* (dar plg. *dalyvauti ku*), pvz.:

... can we allow **them to involve as true European citizens.**

En 2004, la Cour a jugé qu'un État membre discrimine les bacheliers d'autres États membres lorsqu'il ne leur permet pas d'accéder à l'enseignement supérieur dans les mêmes conditions que les bacheliers nationaux.

... mes galime leisti **jiems dalyvauti kaip tikri Europos piliečiai** (=kaip tikriems Europos piliečiams).

2004 m. Teisingumo Teismas nusprendė, kad valstybė narė diskriminuoja kitų valstybių narių vidurinio mokslo baigimo diplomą įgijusius asmenis, jei neleidžia **jiems stoti** į aukštąsias mokyklas tokiomis pačiomis sąlygomis kaip tokį diplomą **įgiję** tos valstybės **piliečiai** (=kaip tokį diplomą **įgijusiems** tos valstybės **piliečiams**).

Konstrukcija *dalyvauti kaip kas, veikti kaip kas* vartojama, kai daiktavardis derinamas su veiksmiu, pvz.:

... in respect of the activities in which they **engage as public authorities**

Projects may not be presented by third countries or by international organisations but they **may participate as partners.**

Kosovo is **entitled to participate as an international cooperation partner.**

Biomass can act as the biological catalyst <...>

... dėl veiklos, kurioje **jos dalyvauja kaip valdžios institucijos.**

Trečiosios šalys ar tarptautinės organizacijos projektų teikti negali, bet **jos gali dalyvauti kaip partnerės.**

Kosovas **turi teisę dalyvauti kaip tarptautinis bendradarbiavimo partneris.**

Biomasė gali veikti kaip biologinis katalizatorius <...>

Kaip nederinamasis pažymins vartojama **bendraties dalyvauti (veikti)** ir jungtuko *kaip* su daiktavardžio vardininku konstrukcija (pvz., *noras dalyvauti kaip kas, galimybė veikti kaip kas*) yra neteiktina (taisoma *noras dalyvauti kaip kam, galimybė veikti kaip kam*), pvz.:

Public confidence in the judiciary is in part a reflection of its **willingness to play its part as an independent actor** in the governance of Romania.

his **right to participate as an observer**

<...> the system allows the European Public Prosecutor's Office to operate as a single office...

... by providing legal bases for the **participation of authorities and regions** from third countries to **participate as members.**

The concept of 'payment institution' should be amended to exclude the possibility that natural persons **may act as payment institutions...**

Visuomenės pasitikėjimas teismais iš dalies rodo **jos norą dalyvauti** Rumunijos valdymo sistemoje **kaip nepriklausoma veikėja** (=kaip nepriklausomai veikėjai).

jo teisė dalyvauti **kaip stebėtojas** (=stebėtojui)

<...> ši sistema suteiktų Europos prokuratūrai galimybę veikti kaip viena tarnyba (=vienai tarnybai)

... suteikiant trečiųjų šalių valdžios **institucijoms ir regionams** teisinį pagrindą **dalyvauti kaip nariai** (=kaip nariams).

„Mokėjimo įstaigos“ sąvoka turėtų būti iš dalies pakeista taip, kad panaikintų galimybę **fiziniam asmeniui veikti kaip mokėjimo įstaigos** (=kaip mokėjimo įstaigoms)...

dalyvaujantis (veikiantis) kaip kas

Kaip derinamasis pažymins vartojama veikiamojo **dalyvio dalyvaujantis (dalyvavęs, dalyvausiantis, galintis dalyvauti), veikiantis (veikęs, veikęs, galintis veikti)** ir jungtuko *kaip* su daiktavardiškojo žodžio vardininku konstrukcija (pvz., *dalyvavęs kaip kas*) laikoma normos variantu, pvz.:

The applicant, which is the successor to KOIPE S.A., the firm which appeared before the Board of Appeal, as regards ownership of the marks on the basis of which the opposition proceedings were brought.	Ieškovas, kuris yra įmonės KOIPE, S.A., dalyvavusios Apeliacinės tarybos procese kaip prekių ženklų, kuriais buvo grindžiamas protesto procesas, savininkė , teisių perėmėjas.
This Regulation shall not apply to the European Central Bank and the national central banks when acting in their capacity as monetary authorities or other public authorities.	Šis reglamentas netaikomas Europos Centriniam Bankui ir nacionaliniams centriniams bankams, veikiantiems kaip pinigų institucijos ar kitos viešosios institucijos.
In France there were serious delays in the transfer of EU funds from the national authorities to regional bodies acting as beneficiaries.	Prancūzijoje buvo smarkiai vėluojama pervesti ES lėšas iš nacionalinių institucijų regioninėms įstaigoms, veikusioms kaip paramos gavėjos.
A 'third sector' of society beside the State and the market, embracing institutions, groups and associations (either structured or informal), which may act as mediator between citizens and public authorities.	Trečiasis visuomenės sektorius (be valstybės ir rinkos), apimantis institucijas, grupes ir asociacijas (oficialias ar neoficialias), galinčias veikti kaip tarpininkės tarp piliečių ir valdžios institucijų.

Nežinau, kaip suformuluoti ir prie ko priskirti tokį atvejį, kai bendratis *dalyvauti (veikti)* vartojama su tranzityviu veiksmažodžiu *įgalioti* ir dalyviu *įgaliotas* (pvz., *įgaliotas veikti kaip kas, įgaliotam veikti kaip kam, įgalioto veikti kaip ko*), pvz.:

the types of institutions **authorised to act as guarantors**

institucijų, **įgaliotų veikti kaip laiduotojai (=laiduotojų)**, tipai

M.3. Žodžių valdymas

Kartais su **vienu objektu** siejami keli veiksmažodžiai, reikalaujantys **nevienodų** linksnių (ar prielinksnių konstrukcijų). Tokiais atvejais būtina nurodyti kiekvieno veiksmažodžio reikalaujamą linksnį (ar prielinksninę konstrukciją):

...atliekų, **kurias sudaro, kurių sudėtyje yra ar kurios užterštos patvariaisiais organiniais teršalais (=kurias sudaro patvarieji organiniai teršalai arba kurių sudėtyje yra šių teršalų, arba kurios užterštos šiais teršalais).**

Reikia rūpintis ir išsaugoti aplinką (=rūpintis aplinka ir ją išsaugoti).

Stybai vadovavo ir finansavo (=ir ją finansavo) kultūros centras.

Valstybių narių piliečiams buvo suteikta demokratinė teisė pareikšti nuomonę apie tai, **reikia ar nereikia pradėti taikyti Lisabonos sutartį (=apie tai, reikia pradėti taikyti Lisabonos sutartį ar nereikia to daryti; apie tai, ar reikia pradėti taikyti Lisabonos sutartį)**

Prepare and participate in negotiations at EU level
<...>

Pasirengti ir dalyvauti ES lygmens **derybose** <...> (= Pasirengti ES lygmens deryboms <...> ir jose dalyvauti)

Neretai konstrukcijose su nevienodų linksnių reikalaujančiais prielinksniais klaidingai vartojamas tik paskutinio prielinksnio valdomas linksnis, pvz.:

išmokos už keliones **į ir iš darbo** (|| **į darbą ir iš jo**)

reguliarūs reisais **į ir iš Bendrijos uostų** (|| **į Bendrijos uostus ir iš jų**)

Prieš ir po bandymo (=Prieš bandymą ir po jo) išmatuotas išorinis triukšmas...

(Kalbos patarimai 2(3), 45)

N. Leksika

Leksika – sparčiausiai kintanti kalbos sritis. Dėl artimesnių ryšių su kitomis tautomis, ypač kai kalbama apie naujas sritis, reiškinius, technologijas, lietuvių kalboje sparčiai randasi svetimų kalbų žodžių. Vieni jų įteisinami kaip tarptautiniai žodžiai, kitus laikome svetimybėmis ir stengiamės pakeisti savais. Valstybinė lietuvių kalbos komisija yra nustačiusi [didžiųjų klaidų sąrašą](#) ir nuolat jį tikslina. Dar daugiau taisytinų leksikos dalykų pateikiama „Kalbos patarimuose“ (Leksika: skolinių vartojimas, V. 2013). Čia pateikiami tik tie pavyzdžiai, dėl kurių vertėjams yra kilę abejonių.

N.1. Tarptautiniai žodžiai

Tarptautinių žodžių neišvengia nė viena šiuolaikinė kalba, tik ne visos vienodai jų įsileidžia. Lietuvių kalboje daugiausia yra lotynų ir graikų (pvz., *gramatika*) kalbų kilmės tarptautinių žodžių, nors ir iš kitų kalbų (pvz., *algebra*). Jei tarptautinis žodis turi lietuvišką atitikmenį, pirmenybė teiktina lietuviškajam. Tačiau jų vartojimas priklauso nuo funkcinio stiliaus – moksliniame, administraciniame stiliuje vartojama daugiau tarptautinių žodžių, publicistiniame – lietuviškų. Teisės aktuose tarptautinis žodis gali įgyti specifinę reikšmę, neįtrauktą į žodynus.

ambicija, ambicingas

Lietuvių kalboje *ambicija* vartojamas dviem reikšmėmis: 1. „savo vertės jautimas, išdidumas“; 2. „savimeilė, puikybė, garbės siekimas“, o *ambicingas* – „turintis didelę ambiciją“. Tačiau angl. *ambition* dar turi reikšmę „siekis, tikslas“, o *ambitious* – „plataus užmojo, aukštas, didelis, ryžtingas, reikalaujantis daug pastangų, sunkus ir pan.“, pvz.:

...calls for the national parliamentary elections in Iraq, scheduled for April 2014, to be conducted in a free, fair and peaceful manner in order to help the Iraqi people fulfil their democratic **ambitions**...

We need others to follow your example and pursue your **ambition** for a prosperous and open Europe.

Commission set out **an ambitious** State aid modernisation **program**

... via **an ambitious approach** to cyber-security

In order to reach **ambitious** greenhouse gas reduction goals...

... to set **ambitious** implementation **targets**

The Committee recognises the **ambitious** and far-reaching **efforts** of the Commission to effect changes and promote the use of new types of fuel.

ambitious budget

External power supplies <...> have been required to meet **ambitious** efficiency **criteria**.

The EU has established **ambitious** water quality **standards**...

The possible 2025 perspective is **ambitious**.

... ragina laisvai, sąžiningai ir taikiai vykdyti 2014 m. balandžio mėn. numatytus šalies parlamento rinkimus Irake, kad irakiečiai galėtų įgyvendinti savo demokratinę **ambicijas** (=demokratinis **siekis**)...

Reikia, kad ir kiti pasektų jūsų pavyzdžiu ir **vadovautųsi jūsų ambicija dėl** (=sietų) klestinčios ir atviros Europos.

Komisija pateikė **ambicingą** (=plataus užmojo) valstybės pagalbos modernizavimo **programą**

... laikydama **ambicingo požiūrio** (=ryžtingai žvelgdama) į kibernetinį saugumą

kad būtų pasiekti **ambicingi** (=aukšti; dideli; ryžtingi) **tikslai** mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį

... nustatyti **ambicingus** (=aukštus; didelius; ryžtingus) įgyvendinimo **tikslus**...

Komitetas pripažįsta **ambicingus** ir principinius Komisijos **ketinimus** (=ryžtingas ...pastangas) siekti pokyčių ir skatinti naudoti naujų rūšių degalus.

ambicingas (=plataus užmojo) **biudžetas**

Išoriniai maitinimo šaltiniai <...> privalo atitikti **ambicingus** (=griežtus) efektyvumo kriterijus.

ES nustatė **ambicingus** (=griežtus) vandens kokybės standartus...

Galima 2025 m. perspektyva yra **ambicinga** (=plataus užmojo)

Dar žr. [Pažūsis 2014, 28–29](#)

amunicija

TŽŽ nurodoma žodžio *amunicija* reikšmė – „kario, žirgo apranga ir reikmenys, platesne reikšme – dar ir ginkluotė“, tačiau šis žodis nevartojamas pasiskolinta reikšme „šaudmenys“, pvz.:

After the attack Government military weapons and **ammunition** were looted.

...expresses concern at the proliferation of weapons and **ammunition** in the country...

... sea-dumped chemical munitions and unexploded ordnance

Po puolimo buvo pagrobti Vyriausybės karių ginklai ir **amunicija** (=šaudmenys).

...reiškia susirūpinimą dėl ginklų ir **amunicijos** (=šaudmenų) platinimo šalyje

cheminės **amunicijos** (=cheminių šaudmenų) ir nesprogsusių artilerijos sviedinių išmetimas į jūrą

Dar žr. [Pažūsis 2014, 25](#)

deleguoti, delegavimas

Lietuvių kalboje žodis *deleguoti* turi tokią reikšmę: „siųsti delegatu, įgaliotiniu, atstovu“, pvz.:

Deleguoti atstovą į konferenciją.

Šis žodis nevartotinas su asmens nereiškiančiais žodžiais, todėl **funkcijos, teisės, pareigos, įgaliojimai** ne *deleguojami*, o *perduodami, suteikiami*, pvz.:

deleguoti (= suteikti, perduoti) **teisę** disponuoti (geriau naudotis) turtu;

deleguoti (=skirti) **užduotį**;

deleguoti **įgaliojimus** (= suteikti įgaliojimus, įgalioti).

Vis dėlto žodis *deleguoti (delegavimas)* gali būti jungiamas ir su žodžiu *įgaliojimai*, kai kalbama apie ES teisėkūrą – šiame kontekste *delegavimas* suvokiamas kaip „įgaliojimų perdavimas tam tikromis sąlygomis“. Taigi:

1. Valstybės narės **suteikia įgaliojimus** priimti teisės aktus Tarybai ir Parlamentui.

2. Taryba ir Parlamentas **tuos įgaliojimus** deleguoja Komisijai. Komisija priima **deleguotuosius aktus**.

demokratija

Anglų *democracy*, be lietuvių tarptautiniam žodžiui *demokratija* būdingos abstrakčios sąvokos reikšmės, turi dar ir konkretesnę reikšmę „demokratinė šalis, demokratinė valstybė“, todėl, skirtingai nei lietuvių, gali būti vartojamas ir daugiskaitos forma, pvz.:

I believe that the Union must remain a **community of national democracies**

Europe's **democracies** are open, free societies...

aspirations of emerging democracies

... what the protection of fundamental rights now represents **in modern democracies**.

Manau, kad Sąjunga turi likti nacionalinių **demokratijų** (=demokratinė valstybių) bendrija.

Europos **demokratijos** (=demokratinės šalys) yra atviros, laisvos visuomenės...

kylančių **demokratijų** (=demokratinė šalių) lūkesčiai

... ką reiškia pagrindinių teisių gynimas šiuolaikinėse **demokratijose** (=demokratinėse šalyse)

Dar žr. [Pažūsis 2014](#), 22

dramatiškas, -a (dramatiškai)

Būdvardžio *dramatiškas, -a* ir prievoksmio *dramatiškai* semantika ir vartoseną plečiama nusižiūrint į anglų kalbos *dramatic ir dramatically*, pvz.:

dramatic rise in oil prices

dramatic decline

dramatic changes

dramatic deterioration of the economic situation

social environment is changing dramatically

dramatiškas naftos kainų kilimas

dramatiškas nuosmukis

dramatiški pokyčiai

dramatiškai pablogėjusi ekonominė situacija

socialinė aplinka keičiasi **dramatiškai**

emigrantas

Žodžiai *emigrantas* ir *išeivis* vertinami kaip lygiaverčiai kalbos variantai. Tarptautinis žodis patogesnis, kai reikia išvesti naują terminą *reemigrantas, reemigruoti*.

formulė

Plečiama žodžio **formulė** semantiką (*bendradarbiavimo formulė, sprendimo formulė*) nusižiūrint į anglų *formula*, kuris dar turi reikšmę „formuluotė“. Pavyzdžių su žodžiu *formulė* iš eur-lex.europa.eu galima rasti interneto svetainėje www.linguee.com.

harmonizuoti (harmonizavimas)

Veiksmažodis *harmonizuoti* reiškia „papildyti melodiją akordais pagal harmonijos taisyklę“ ir nevartotinas reikšme „suderinti, pritaikyti“ (šias abi reikšmes turi angl. *harmonize*), pvz.:

Its aim of simplifying and harmonising this field has not been achieved.

Jo tikslas supaprastinti ir **harmonizuoti** (=suderinti) šią sritį nebuvo pasiektas.

Thus it is necessary to **harmonise** the differing legislations and rules to ensure a level playing field throughout the EU.

Furthermore harmonisation of the database for organic seeds is foreseen in Article 10 of the proposal

the alignment and harmonisation of frameworks

... Is concerned, however, that greater harmonisation may have a negative impact on Member States' competitiveness...

Todėl būtina **harmonizuoti** (=suderinti) skirtingus teisės aktus ir taisykles, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos visoje ES.

Pasiūlymo 10 straipsnyje numatytas ekologiškų sėklų duomenų bazės **harmonizavimas** (=suderinimas).

sistemų suderinimas ir **harmonizavimas** (=pritaikymas)

...reiškia susirūpinimą, kad didesnis **harmonizavimas** (=derinimas) gali neigiamai paveikti valstybių narių konkurencingumą...

Dar žr. [Pažūsis 2014](#), 25-26; Vladarskienė 2004, 80; [konsultacijos.vlkk.lt/lit/1317](#).

ingredientai

Žodis *ingredientai* pastaruoju metu dažnai vartojamas maisto prekių etiketėse nurodant gaminio sudėtį arba kalbant apie sudedamąsias patiekalų dalis. Šis žodis yra kilęs iš lotynų kalbos, o mūsų kalboje pradėtas vartoti dėl vis didėjančios anglų kalbos įtakos. Jo vartoti nedraudžiama, bet pirmenybė teikiama lietuviškam atitikmeniui *sudedamosios dalys*. Sudedamųjų dalių visumai pavadinti vartojamas žodis *sudėtis*.

kosmetikos gaminių, ploviklio, maisto produktų **ingredientai** (|| **sudedamosios dalys** arba **sudėtis**).

inovacija, inovacijos

„Tarptautinių žodžių žodyne“ (Vilnius, 2001, p. 322) nurodoma, kad žodis *inovacija* [lot. *innovatio* „atnaujinimas“] turi dvi reikšmes: 1. naujas dalykas, naujovė; 2. naujovės įgyvendinimas. „Kalbos patarimų“ ketvirtoje knygelėje „Leksika: skolinių vartojimas“ (Vilnius, 2005) teikiamas šio žodžio pakaitas *naujovė*. Jis vertinamas kaip pagrindinis (neutralusis) normos variantas, tarptautinis žodis *inovacija* – kaip šalutinis (dalinis, specialusis) variantas (p. 59).

ES institucijų tekstuose dažniau pasitaiko specialiaja reikšme vartojamų variantų, todėl dažniau vartojamas žodis *inovacija* (*inovacijos*), be to, to pageidauja ir Lietuvos ekspertai.

Jei kalbame apie technologijas, techniką ir pan., tai turėtume *diegti inovacijas*.

Plg. dar *Mokslo, inovacijų ir technologijų komitetas, inovacijų strategija*.

Lietuvos Respublikos terminų banke taip pat dominuoja *inovacijos*, o terminas *naujovė* siejamas su mokymo, lavinimo, auklėjimo naujybėmis.

intelektualus, -i

Paprastai šiuo būdvardžiu apibūdinama vidinė savybė, būdinga žmogui, o produktai negalintys būti intelektualūs; jei reikia nurodyti sąsają su intelektu, tam tinka būdvardis *intelektinis*, kitais atvejais tinka būdvardis *pažangus*, pvz.:

intelligent transport systems

intellect weapon

intelligent energy

intelektualiosios (=intelektinės) transporto sistemos

intelektinis ginklas

intelektuali (=pažangi) energetika

Dar žr. Vladarskienė 2013, 7

istorinis

Būdvardis *istorinis* (angl. *historical*) nevertotinas reikšme „ankstesnis“, pvz.:

Historical experience will serve as an example for Member States where this type of recycling has not taken off.

In other words, the greater the deviation from the pristine or historical status of the bodies of water, the more the ecological status of a body of water will be considered to have deteriorated.

historical data on patient flows

Istorinė (–**Ankstesnė**) **patirtis** bus pavyzdys valstybėms narėms, kuriose šios rūšies perdirbimas dar nepradėtas.

Kitaip sakant, kuo daugiau bus nukrypstama nuo nepalietos, **istorinės** (–**ankstesnės**) vandens telkinių **būklės**, tuo vandens telkinio ekologinė būklė bus laikoma prastesne.

istoriniai (=ankstesnių metų) duomenys apie pacientų

jurisdikcija

Žodis *jurisdikcija* neturi būti vartojamas vietos, teritorijos reikšme (Dar žr. [jurisdikcijoje](#)).

Klausimas svarstytas vieno langelio sistemoje:

Nors teisininkai (TM, ETD) savo profesinėje kalboje kartais pavartoja terminą *jurisdikcija* ir teritorijos, kurioje įgyvendinama jurisdikcija, prasme, tai kol kas nėra oficiali vartoseną. Be to, jų manymu, šio žodžio reikšmės plėtimas pirmiausia yra kalbos klausimas, tik reikėtų atsižvelgti į tai, kad susitarus dėl tinkamo kitokio atitiktens nei *jurisdikcija* būtų išvengta teisinio neapibrėžtumo ir painiavos, galinčių kilti kiekvieną kartą svarstant, kokia reikšme vartojama *jurisdikcijos* sąvoka. Savo pastabas pateikę TM ir ETD ekspertai siūlė vartoti terminą *teritorija* arba pritarti CJCE siūlymui *jurisdikciją turintis (teritorinis) vienetas / subjektas*, jei būtų nuspręsta nerekomenduoti naujos *jurisdikcijos* reikšmės.

VLKK Terminologijos pakomisės posėdyje buvo apsvarstyti visi išdėstyti motyvai ir siūlymai. Posėdžio dalyvių nuomone, toje pačioje srityje (juolab teisėje) vartojant tą patį terminą skirtingoms sąvokoms įvardyti iš tikrųjų būtų neišvengta painiavos, be to, būtų sukurtas precedentas „koreguoti“ ir kitų panašių terminų reikšmes (pavyzdžiui, *kompetencija*). Atsižvelgiant į visa tai, VLKK Terminologijos pakomisės posėdyje sutarta, remiantis CJCE siūlymu, teikti terminą *jurisdikciją turintis subjektas*.

EJA: Reikėtų išsiaiškinti, ar tikrai visais atvejais tiktų terminas *jurisdikciją turintis subjektas*, pvz.:

būti jurisdikcijoje

financial institutions domiciled in the sovereign's jurisdiction

matters <...> relating to a group entity located in their jurisdiction

valstybės **jurisdikcijoje** (=jurisdikciją turinčiame subjekte???) esančios finansų įstaigos

<...> klausimai, susiję su jų **jurisdikcijoje** (=jurisdikciją turinčiame subjekte; jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje?) esančiu grupės subjektu.

O gal taip:

(jų jurisdikcijai priklausančiu)?

įsteigti jurisdikcijoje

a branch which is a part of the audit firm is established within its jurisdiction.

une succursale du cabinet d'audit soit établie sur son territoire.

An MMF or an MMF manager may be established in a third country or jurisdiction...

Un fonds monétaire ou un gestionnaire de fonds monétaire peut être établi dans un pays ou une juridiction...

audito įmonei priklausantis filialas yra **įsteigtas jos jurisdikcijoje** (=jos jurisdikciją turinčiame subjekte; jos jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje; jos (valdomoje) teritorijoje / valdoje?).

PRF arba PRF valdytojas gali būti **įsteigtas trečiojoje valstybėje arba jurisdikcijoje** (= jos jurisdikciją turinčiame subjekte; jos jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje; jai priklausančioje teritorijoje / jos valdomoje teritorijoje?)...

gyventi jurisdikcijoje

The Council calls on the Tunisian authorities to protect all people living in their jurisdiction without discrimination.

The competent authorities to recognize and enforce the sentences or other measures involving deprivation of liberty are the courts of appeal within whose jurisdiction the sentenced person lives or is permanently resident.

Taryba ragina Tuniso valdžios institucijas nediskriminuojant ginti visus jos **jurisdikcijoje** (=jurisdikciją turinčiame subjekte; jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje?) gyvenančius žmones.

Institucijos, kompetentingos pripažinti ir vykdyti nuosprendžius ar kitas su laisvės atėmimu susijusias priemones, yra apeliaciniai teismai, kurių **jurisdikcijoje** (=jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje) nuteistasis asmuo gyvena arba turi nuolatinę gyvenamąją vietą.

mokesčių bazė jurisdikcijoje

The Action Plan identifies several deficiencies in the existing international tax rules and standards, which can be exploited to erode the tax base in other jurisdictions and to shift elements of the tax base to reduce the overall tax bill.

Veiksmų plane nustatyti keli esamų tarptautinių mokesčių taisyklių ir standartų trūkumai, kuriais galima pasinaudoti siekiant sumažinti mokesčių bazę kitose **jurisdikcijose** (=kituose **jurisdikciją turinčiuose subjektuose**) ir perkelti mokesčių bazės elementus, kad bendra mokesčių suma būtų mažesnė.

mokesčių jurisdikcija

The Commission is also publishing a first pan-EU list of third-country non-cooperative tax jurisdictions...

Komisija taip pat skelbia pirmąjį bendrą ES nebendradarbiaujančių trečiųjų šalių mokesčių **jurisdikcijų** (=jurisdikciją turinčių subjektų) sąrašą...

sudaryti susitarimą su jurisdikcija

... to encourage agreements to be reached with non-Union jurisdictions

...skatinti sudaryti susitarimus su Sąjungai **nepriklausančiomis jurisdikcijomis** (=Sąjungos **jurisdikcijai nepriklausančiomis šalimis ir teritorijomis**)

metodas

Gal dar verta paminėti tarptautinį žodį *metodas*, kuris paveiktas angl. *method* kėsinasi išstumti lietuvišką žodį *būdas*.

observatorija

Žodis *observatorija* lietuvių kalboje teturi vieną siaurą reikšmę: „specialiai įrengta įstaiga dangaus kūnų, oro ir kt. stebėjimams“. Visais kitais atvejais turėtų būti vartojamas terminas *stebėjimo (stebėsenos) įstaiga (centras ir pan.)* (plg. konsultacijos.vlkk.lt/lit/2221), pvz.:

Kauno apskrities visuomenės sveikatos **observatorija** (=stebėsenos centras, stebėsenos viešoji įstaiga).
verslo **observatorija** (=stebėjimo centras),

European Research and Innovation Observatory

Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų **stebėjimo centras**

Single Market Observatory

Bendrosios rinkos **observatorija** (=stebėjimo centras)

vok. Binnenmarktbeobachtungsstelle

European Observatory for SMEs

Europos MVĮ **observatorija** (=stebėjimo centras)

European Audiovisual Observatory,

Europos audiovizualinė **observatorija** (=audiovizualinės informacijos centras?)

vok. Europäische Audiovisuelle Informationsstelle

operatorius, -ė

Pažūsis:

Dar galima įtraukti tarptautinį žodį *operatorius* (plg. angl. *operator* „the owner or manager of a business or an industrial enterprise“). Pavyzdžių su *operatorius* (*market operator* → rinkos *operatorius*, *feed business operator* → pašarų verslo *operatorius*) iš eur-lex.europa.eu galima rasti interneto svetainėje www.linguee.com.

IATE: market operator, market participant – rinkos dalyvis

pilotinis, -ė

referencinis, -ė

situacija

Žodis *situacija* laikomas lygiaverčiu normos variantu kaip ir jo pakaitai: 1. *padėtis, būklė, būseną*; 2. *aplinkybės* (dar žr. konsultacijos.vlkk.lt/lit/5966).

terminas

Žodžio *terminas* laiko reikšmė yra dvejopa:

1. kam nors įvykdyti, atlikti nustatytas laikas (data);
2. laiko tarpas.

Dėl šio dviprasmiškumo antrąja reikšme vartoti šį žodį reikia atsargiai, esant galimybei – keisti:

Komisija privalo atsakyti į prašymą **per 15 dienų terminą** (–per 15 dienų).

Komisija privalo atsakyti į prašymą **per nustatytą 15 dienų terminą** (–per nustatytą 15 dienų laikotarpį).

N.2. Svetimybės ir jų dariniai

aršus

Šis senas skolinys 2013 m. „Kalbos patarimų“ knygos „Leksika: skolinių vartojimas“ leidime vertinamas kaip šalutinis normos variantas. Atsižvelgiant į kontekstą ir stilių, siūlomi vartoti lietuviški šio žodžio pakaitai: 1. *piktas*, -a; 2. *kerštingas*, -a; 3. *smarkus*, -i; *nartus*, -i (p. 22), pvz.:

aršus (|| **negailėstingas, atkaklus, įnirtingas, smarkus**) mūšis

aršus (|| **didelis, griežtas, visiškas**) radikalizmas

aršus (|| **griežtas, negailėstingas, atkaklus**) oponentas

arši (|| **negailėstinga, nuožmi, įnirtinga, didelė**) konkurencija

arši (|| **negailėstinga, atkakli, nuožmi, įnirtinga, smarki**) kova

aršios (|| **audringos, atkaklios, griežtos, negailėstingos**) diskusijos

aršios (|| **atkaklios, sunkios, varginančios**) derybos

aršiai (|| **atkakliai**) priešintis

aršiai (|| **griežtai, negailėstingai**) kritikuoti

aršiai (|| **negailėstingai, atkakliai, nuožmiai, įnirtingai, smarkiai**) kovoti

aršiai (|| **labai; įnirtingai, negailėstingai**) konkuruoti

boldas

Nevartotinos svetimybės *boldas* lietuviškas pakaitas *paryškintasis šriftas* (ne *pusjuodis* ar *pajuodintas šriftas*).

N.3. Neteiktini vertiniai

Be savų ir tarptautinių, vartojame ir iš kitos kurios kalbos išsiverstų žodžių. Jei jie atitinka kalbos reikalavimus, yra įteisinami ir vartojami (pvz., *sąžinė, įtaka, posėdis*). Kitais atvejais keičiami taisyklingais lietuviškais žodžiais.

Netaisyklingai išsiversti gali būti žodžiai (jų priesagų, priešdėlių vediniai ar dūriniai) arba žodžių junginiai.

N.3.1. Žodžiai

apjungti

Netaisyklingas vertinys (priešdėlio *ap-* vedinys) *apjungti* (plg. rus. объединить) pagal reikšmę keičiamas žodžiais (*su*)*jungti* (*įmones, bankus* ir pan.), *suvienyti* (*pastangas, jėgas* ir pan.), *suburti* (*žmones, visuomenę, bendraminčius* ir pan.), (*su*)*sieti, suderinti*, pvz.:

The EU programme for employment and social innovation brings together three existing programmes Europos Sąjungos užimtumo ir inovacijų programa **apjungia** (=su**jungia**) šias tris esamas programas

It brings together development advocates, decision-makers and practitioners. Jis **apjungia** (=su**buria**) vystymosi šalininkus, sprendimų priėmėjus ir specialistus

Šiuos asignavimus galima **apjungti** (=su**jungti**) su PHARE tarptautinio bendradarbiavimo asignavimais.

3 ir 5 straipsnių tekstai **apjungti** (=su**jungti**) siekiant pateikti aiškesnes ir tvirtesnes nuostatas, susijusias su konfiskavimu.

Siūlomas reglamentas **apjungia** šias taisykles (=Siūlomame reglamente šios taisyklės **su**jungiamos)

... sąlygas Komisijai **apjungti** (=su**jungti**) visas savo šios srities iniciatyvas į vieną dokumentą.

Nors žemė laipsniškai **apjungiamą (=sujungiamą)**...

Priemonės galima **apjungti (=suderinti)** su švietimo, mokymo ir specialios informacijos bei techninės pagalbos teikimu...

Komisija įsteigė aukšto lygio grupę CARS 21 („Konkurencingos automobilių pramonės reglamentavimo sistema 21–ajame amžiuje“), kuri **apjungė (=subūrė)** visus automobilių sektoriaus atstovus.

darbotvarkė

Žodis **darbotvarkė** „posėdžių, susirinkimų, suvažiavimų darbo tvarka“ (DLKŽ) iš anglų kalbos tos pačios reikšmės žodžio **agenda** „a list or program of things to be done or considered“ perima platesnę reikšmę, kuri artima žodžio **darbotvarkė** darybinei reikšmei („darbų tvarka“) ir platesnę vartoseną (žr. Pažūsis 2014, 255–257). Taigi **agenda** neretai derėtų versti *planas, programa, darbų sąrašas*. Vertėjai, atrodo, laikosi tvirtai įsikibę į *darbotvarkę*.

IATE: *socialinė darbotvarkė, vystymosi darbotvarkė, bendrų veiksmų darbotvarkė, migracijos ir judumo darbotvarkė, Europos turizmo darbotvarkė*; tiesa, yra *racist agenda* → *rasistinė programa*).

Linguee (iš eur-lex.europa.eu ir europarl.europa.eu): *research agenda* → *mokslinių tyrimų darbotvarkė, territorial agenda* → *teritorinė darbotvarkė, social agenda* → *socialinė darbotvarkė, reform agenda* → *reformų darbotvarkė, agenda for culture* → *kultūros darbotvarkė*).

galimai

Gyvajai kalbai nebūdingas prieveiksmis. KancKP sakoma, kad minėtasis prieveiksmis apskritai nevertotinas (žr. „Kalbos praktikos patarimai“, 1985, p. 76; „Kanceliarinės kalbos patarimai“). Tačiau jo išvengti dalykinėje kalboje nelabai įmanoma. Šis žodis pateisinamas sudėtinuose terminuose (žr. LRTB), kai dalelytė *galbūt* netinka, pvz.,

artificially created condition

galimai neteisėtos sąlygos gauti paramą

potentially polluted territory

galimai teršiama teritorija

Visais kitais atvejais vien dėl sklandesnio stiliaus pirmenybė teikiama gyviems lietuviškiems pasakymams, pvz.:

Pateikti **galimai** neteisingi duomenys (– Pateikti duomenys, kurie **gali būti** neteisingi, kurie **galbūt** neteisingi);

Reikėtų atsižvelgti į **galimai labai didelį** (–į **galbūt** per didelį) investicijų išlaidų **kintamumą**.

Europos Parlamentas yra susirūpinęs dėl **galimai svarbių nuolaidų** genetiškai modifikuotų produktų, pieno ir kilmės ženklavimo srityse (–Europos Parlamentas yra susirūpinęs dėl genetiškai modifikuotų produktų, pieno ir kilmės ženklavimo srityse padarytų **nuolaidų**, kurios **gali būti svarbios**).

Tačiau visus **galimai** (–**galbūt**) **neteisingai deklaruotus importuojamus produktus** (–importuojamus produktus, kurie **gali būti** neteisingai deklaruoti,) jau apima ankstesnėje konstatuojamojoje dalyje nurodytas 2,5 proc. skaičius.

Žr. Vladerskienė ir Murinienė 2014 (<http://administracinekalba.lki.lt/index.php?antr=g&str=galimai>)

VLKK Konsultacijų banke ilgą laiką taisyti iš šie atvejai:

galimai pažeisti įstatymai (– **galbūt pažeisti įstatymai**);

galimai neteisėtai įdarbino žmones (– **galbūt neteisėtai įdarbino žmones**);

reikia stengtis **galimai** (– **kiek galima; kiek galint; ku**) daugiau padaryti;

inspektorius **galimai** (– **kaip galima, kaip galėdamas, ku**) greičiau informuoja ministrą.

Tačiau jų teisininkai tikrai netaiso, nes **galbūt pažeisti įstatymai** yra **rašinėlis, ne kaltinimas**.

Taigi kol kas reikia remtis *Terminų banku*, kur jau yra ne vienas terminas su žodžiu *galimai*, šito banko informacija ir rodo, kad tam tikrais dalykinės kalbos atvejais *galimai* gali būti pavartotas.

gerbūvis

Vertinys *gerbūvis* nevertotinas reikšmėmis „aplinka“ ir „aplinkotvarka“, pvz.:

Sutvarkyti namo **gerbūvį** (=aplinka);

Lėšos miesto **gerbūviui** (=aplinkotvarkai); miesto **gerbūvio** (=aplinkotvarkos) tarnyba

Žodis *gerbūvis* vertinamas kaip šalutinis (žodžio *gerovė*) normos variantas, vartotinas kai reikia skirti **gerovės** (welfare) ir **gerbūvio** (*well-being*) terminus

Ilgą laiką *gerbūvis* taisytas ir geros padėties, gero gyvenimo reikšme, teiktas vartoti tik žodis **gerovė** (*Reikėtų daugiau rūpintis žmonių gerove; Šalies materialinė gerovė* ir pan.).

Žmonių (visuomenės; gyvūnų) **gerbūvis** (|| **gerovė**); socialinis **gerbūvis** (|| **socialinė gerovė**)

Žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/1002-gerbuvis-gerove-aplinka-aplinkotvarka>

iššūkis

Dėl žodžio *challenge* įtakos išplėsta žodžio *iššūkis* reikšmė. Kadangi viena iš reikšmių – „šaukimas, kvietimas kautis, rungtis“ – *challenge* ir lietuvių kalbos žodis *iššūkis* („1. šaukimas, kvietimas kautis, rungtis; 2. gluminantis, netikėtas poelgis“) yra atitikmenys, paprasčiausias ir ekonomiškiausias jo vertimo būdas daugeliui vertėjų pasirodė rinktis žodį *iššūkis* ir taip praplėsti jo semantiką nauja, anglų kalbos žodžiui būdinga reikšme, pvz.:

a major **challenge** that needs to be adressed

vienas didžiausių **iššūkių**, kurį reikia ryžtingai spręsti.

... help farmers to cope better with market **challenges**.

... padės ūkininkams susidoroti su rinkos **iššūkiais**.

Tačiau nereikėtų pamiršti, kad yra kitokių *challenge* vertimo galimybių, pvz.:

Europe faces huge **challenges** in the 21st century...

Europa turi spręsti didžiuosius XXI a. **uždavinius**...

For all Member States, security of energy supply is a key **challenge** for the future.

Visoms valstybėms narėms aktualus ateities **klausimas** energetinis saugumas.

As financial and economic challenges peaked, the EU created mechanisms to safeguard its citizens' future.

Susidūrusi su neeiliniais finansiniais ir ekonominiais **sunkumais**, ES sukūrė mechanizmus, apsaugosiančius jos piliečius ateityje.

Dar žr. Pažūsis 2014: 260–261

įtakoti

Šis vertinys yra knyginis, nesisteminis darinys. Lietuvių kalboje vartojamas abstraktas *įtaka* (beje, tai taip pat vertinys, bet prigijęs lietuvių kalboje), o iš abstraktų priesagos *-oti* veiksmažodžiai nedaromi. Šis vertinys, atsižvelgiant į stilių ir kontekstą, gali būti keičiamas žodžiais *atsiliepti, lemti, paveikti, veikti, formuoti, daryti poveikį, turėti įtakos, palikti pėdsaką*, pvz.:

Aplinkybės **įtakoja** (=veikia) sprendimus (=daro poveikį sprendimams).

Nowadays, the energy situation is also strongly **influenced** by the geopolitical situation.

Be to, šiandien energetikos situaciją labai **įtakoja** (=labai veikia; didelę **įtaką** energetikos situacijai **turi**) ir geopolitinė padėtis.

Describe the various factors **influencing** entry into the relevant markets.

Apibūdinkite įvairius veiksnius, kurie **įtakoja** patekimą (=turi **įtakos patekimui**) į atitinkamas rinkas.

This was probably due to the sharp decrease in the use (purchase) of EEE during the economic downturn.

Tikėtina, kad tą **įtakojo** (=lėmė) sunkmečio metais itin sumažėjęs EE] naudojimas (pirkimas).

Dar žr. www.vlkk.lt/konsultacijos/3520-itakoti-daryti-itaka-tureti-itaka-itakos.

problematiškas, -a

(plg. angl. *problematic*, rus. проблематичный)

Šis būdvardis dėl netinkamos priesagos *-atiškas* keistinas būdvardžiu *problemiškas*.

Tačiau vis dar **problematiška** (=problemiška) numatyti (=vis dar yra problemų numatant) pensijų kaupimo rezultatus.

...leidžiančios nukrypti nuostatos taikymas yra **problematiškas** (=problemiškas).

...rinkos intervencijos **tampa labiau problematiškos** (=tampa problemiškesnės; **kelia vis daugiau problemų**).

Baigmuo *-atiškas* įmanomas tuose dariniuose, kurių pamatiniai žodžiai turi baigmenis *-atas, -atikas, -atija (-acija)*:

autom-atas : automat-iškas, diplom-atas : diplomat-iškas,

flegmat-ikas : flegmat-iškas, fanat-ikas : fanat-iškas,

demokrat-ija : demokrat-iškas, biurokrat-ija : biurokrat-iškas,
apat-ija : apat-iškas, simpat-ija, simpat-iškas,
desper-acija : desper-atiškas.

Tačiau yra ir išimčių:

dogma : dram-atiškas, dogma : dogm-atiškas .

Kitais atvejais vietoj pamatinio žodžio galūnės pridedama tik priesaga *-iškas*:

vaik-as : vaik-iškas, sistem-a : sistem-iškas, problem-a : problem-iškas.

savalaikis

(plg. rus. *своевременный*)

Būdvardis *savalaikis*, *-ė* yra knyginis. Kur galima, patartina vartotirieveiksmį *laiku* reikiama veiksmą rodančiu dalyviu ar kitokia aprašomąją konstrukciją:

savalaikis (|| **laiku atliktas**) darbas;

užtikrina savalaikį nutarimo įvykdymą (|| **užtikrina, kad nutarimas būtų įvykdytas laiku**).

Tai – bendros kūrybos procesas, kurio vienas iš svarbiausių etapų yra **savalaikis** valstybių narių integruotų nacionalinių energetikos ir klimato sričių veiksmų planų <...> pateikimas.

Dar žr. www.vlkk.lt/konsultacijos/6128-savalaikis.

sistemiškas, sistematiškai

(angl. *systematically*)

Kaip ir žodis *problematiškas* (↑), šie žodžiai nevertotini dėl netaisyklingos priesagos *-atiškas*.

Taisoma atsižvelgiant į kontekstą, pvz.:

Policies to **systematically** improve the business environment are still relatively recent.

...information about them be provided centrally and **systematically**.

A more systematic assessment of the potential negative effects of State aid <...> will also need to be pursued.

<...> calls for more integrated and systemic approaches <...>

Politikos priemonės, kuriomis **sistemiškai** (=sistemiškai, sistemingai) gerinama verslo aplinka, yra palyginti naujas reiškinys.

...centralizuotai ir **sistemiškai** (=reguliariai) apie jas informuoti.

Be to, reikės **sistemiškiau** (=sistemiškiau, nuosekliau) vertinti galimą neigiamą valstybės pagalbos poveikį <...>

<...> ragina laikytis **labiau integruoto** (=integruotesnio) ir **sistemiškesnio** (=sistemiškesnio) požiūrio <...>

vienok

(plg. rus. *однако*)

Lietuvių kalboje dalelytė *vienok* nevertotina. Nuolaidai ir priešpriešai žymėti vartojami kiti lietuviški žodžiai *vis dėlto, tačiau, bet*, pvz.:

Buvo jam visokių valandų, **vienok** (=bet, tačiau, vis dėlto) jis nepalūžo.

The rapporteur, however, considers...

Nonetheless, the EESC warns...

In any case, this will not entail any change in the number of points it costs.

With the results of the Cancun conference leaving the EESC delegation still more convinced...

Vienok, (=Vis dėlto; Tačiau) pranešėjas mano...

Vienok (=Tačiau) EESRK perspėja...

Vienok, (=Bet kuriuo atveju) ji kainuos tiek pat taškų.

Kankūno konferencijos rezultatai, **vienok**, (=ø) tik sustiprino EESRK delegacijos įsitikinimą...

N.3.2. Žodžių junginiai

ir taip

Junginys *ir taip* nevertotinas išvadai reikšti, pvz.:

Ir taip (=Taigi, O dabar) pradėdame laidą.

iš savo pusės

Iš savo pusės (=Savo ruožtu) Komisija palaikė glaudžius ryšius...

Šie pareigūnų veiksmai **iš savo pusės** (=savo ruožtu) turėtų užtikrinti susitikimo dalyvių saugumą.

kaip taisyklė (as a rule)

Junginys *kaip taisyklė* nevartotinas kaip įterpinys, kai norima pasakyti, kad kas nors vyksta dažnai, nuolat, pvz.:

Conflicts of interest are **as a rule** not incriminated in the EU Member States.

As a general rule, at least 20 % of appropriations should be used for basic social services and secondary education.

The process is composed, **as a rule**, of three stages...

Kaip taisyklė, (=Paprastai) ES valstybėse narėse interesų konfliktai neinkriminuojami.

Kaip taisyklė, (=Paprastai) bent 20 proc. asignavimų turėtų būti skirti pagrindinėms socialinėms paslaugoms ir viduriniam ugdymui.

Kaip taisyklė, (=Paprastai; Dažniausiai) procesą sudaro trys etapai...

Taisyklinga vartoseną:

The minimum check referred to in the first subparagraph **shall be the rule** for persons enjoying the right of free movement under Union law.

Pirmoje pastraipoje nurodytas minimalus patikrinimas **taikomas kaip taisyklė** asmenims, kurie naudojami laisvo judėjimo teise pagal Sąjungos teisę

taip vadinamas (so called)

Pasakymas *taip vadinamas*, -a netinka, kai turi nurodomąją (primenamąją) pažyminio reikšmę, pvz.:

taip vadinamas, -a (=vadinamasis) saulėtekio laikotarpis

Dėl prekybos augimo padaugėjo **taip vadinamo**, -os (=vadinamojo) karusulinio sukčiavimo atvejų.

Reikia skirti dėmesio **taip vadinamam** (=vadinamajam) stabilumo mokesčiui.

Raginama imtis veiksmų dėl **taip vadinamos** (=vadinamosios) pervedimų kainodaros.

Dar žr. *vadinamasis*

vis tik, vis tiktai

(plg. rus. *все-таки*)

Lietuvių kalboje dalelytė *vis tik* nevartotina. Nuolaidai ir priešpriešai žymėti vartojami kiti lietuviški žodžiai *vis dėlto, tačiau, bet*, pvz.:

Vis tik (=Vis dėlto) derėtų atsakyti į klausimą, ar...

Nevertheless, the EU is likely to miss the 2020 target under current policies.

... without directly calling into question the principle underpinning the directive, believes that the plan should be reviewed.

Vis tik (=Vis dėlto) vykdydama esamą politiką ES greičiausiai nepasieks 2020 m. tikslo.

... mano, kad, nors ir nekyla abejonių dėl paties principo, **vis tik** (=vis dėlto; bet; o) šį projektą reikėtų persvarstyti.

N.3.3. Žodžių ir junginių reikšmės klaidos

apmokyti, apmokymai

Žodžiai *apmokyti, apmokymai* nevartotini, jei kalbama ne apie paviršutinišką, menko intensyvumo, neilgai trunkantį veiksmą, pvz.:

The detection of explosives can be achieved with various techniques (e.g X-ray, sniffer dogs, vapour detection systems).

Mentors need to possess the specific professional competences, be adequately trained, and be supported by other practitioners.

She also claims that the staff members carrying out the tests do not have enough relevant training.

...suggests that training should focus on climate adaptation...

training of legal professionals

Sprogmenins aptikti gali būti naudojami įvairūs metodai (pvz., rentgeno spinduliai, **apmokyti** (=iš)mokyti) šunys, garų aptikimo sistemos).

Globėjai turi turėti konkrečią profesinę kompetenciją, būti tinkamai **apmokyti** (=parengti, išmokyti) ir būti remiami kitų specialistų.

Ji taip pat teigia, kad testus vykdo nepakankamai **apmokyti** (=parengti, išmokyti) darbuotojai.

... rekomenduoja **apmokymuose** (=mokymuose) daugiau dėmesio skirti prisitaikymui prie klimato kaitos...

specialistų **apmokymai** (=mokymai)

trainee driver
trained staff

apmokomas vairuotojas (=vairuotojas **mokinys**)
apmokyti (=parengti; **išmokyti**) darbuotojai

Darbuotojai *mokomi, siunčiami į mokymus*. Jei jie būtų *apmokomi apmokymuose*, tai jų įgyjama kvalifikacija būtų tik paviršutiniška.

apspręsti

Gali reikšti tik nevisišką išsprendimą:

Apspręskime nors svarbiausius klausimus.

Nevartotina lėmimo, priežastingumo santykių nurodymo reikšme:

Platumas, kurį **apsprendžia** (=lemia) muitinės veiklos sąlygos ir prekių įvairovė.

aptarnauti

Žodžiai **aptarnauti, aptarnavimas** gali būti vartojami tik kalbant apie žmones, pvz.:

The Commission may draw on its cash resources to service the debt provisionally.

They also produced two studies relating to merchants' acceptance of payment cards.

card handling fee

card acceptance fees

Skolai **aptarnauti** (=padengti; **apmokėti; tvarkyti**) Komisija gali laikinai naudoti savo grynųjų pinigų išteklius.

Jos taip pat pateikė du tyrimus, susijusius su prekybininkų sutikimu **aptarnauti** (=priimti) mokėjimo korteles.

kortelės **aptarnavimo** (=tvarkymo) mokestis

kortelės **aptarnavimo** (=Ø, naudojimo) mokestis

Prekiautojas atsisakė **aptarnauti** mokėjimo kortelę (=leisti atsiskaityti mokėjimo kortele)

Jos darbas – **aptarnauti** (=tvarkyti) sąskaitas.

įmonės, **aptarnaujančios** (=prižiūrinčios) daugiabučius namus

atskiras

Būdvardis *atskiras* vartojamas reikšme „šalia kito kokiam nors reikalui skirtas, specialus“:

Dėl mokyklos steigimo priimtas **atskiras** nutarimas.

Už papildomą darbą mokamas **atskiras** atlyginimas.

Norint nurodyti ne šiaip atskirumą, o konkrečiai neįvardijamą rūšį, vartojama ne *atskiras*, o *tam tikras* ir kt., pvz.:

Reikia užpildyti **atskirus** (=tam tikrus) dokumentus.

Atskirais (=Tam tikrais) atvejais leidžiama nutraukti sutartis.

Minėti įstatymai **atskirais** (= kai kuriais, tam tikrais) atvejais pančioja darbdavių savivalę.

Sprendžiant kai kuriuos iš išvadose nurodytų klausimų pasiekta pažanga, tačiau ne visi tikslai įgyvendinti, o pažanga **atskirose** (=Ø) valstybėse narėse nevienoda.

gyvūnų vežimo nuostatos **atskirose** (=skirtingose; Ø) valstybėse narėse įgyvendinamos labai nevienodai.

Komisija nagrinės **atskirus** (=konkrečius) atvejus su atitinkamomis valstybėmis narėmis ir nustatys, ar yra kokių nors finansinių pasekmių.

atstatyti, atstatymas

Atstatyti negalima to, kas nebuvo statoma, pvz.:

atstatyti (=atnaujinti, atkurti) santykius, ryšį;

atstatyti (=stiprinti) sveikatą;

ekonomikos **atstatymas** (=1. atkūrimas (jei ta ekonomika buvo kone visiškai sunaikinta); 2. gaivinimas, kėlimas (jei ekonomika tik smuktelėjusi, pašlijusi, bet ne visiškai sunaikinta)).

to maintain and restore the habitats and species

palaikyti ir **atstatyti** (=atkurti) rūšis ir buveines

aukštas, aukštai

aukštos (=didelės) vertybės

aukštas (=didelis) rinkėjų aktyvumas

aukštas (=geras, puikus) profesinis pasirengimas

aukštas (=geras, puikus) pasirengimas

aukšti (=griežti) reikalavimai

aukšta (=gera, puiki) savivertė

aukšta (=didelė) rizika

high-gain/high-risk research

high-capacity networks

aukšto pelningumo ir **aukšto** rizikingumo (=labai pelningi ir labai rizikingi) moksliniai tyrimai

aukšto (=didelio) pralaidumo tinklai

Plg.:

aukštas pareigūnas, aukštos (atsakingos) pareigos, aukštas lygis,

aukštas kalnas, aukštas žmogus, aukštas balsas, aukštas medis,

aukšta kakta, aukšta temperatūra, aukšta rūšis,

aukšta elektros srovės įtampa.

bendrai

Prieveiksmis *bendrai* padarytas iš būdvardžio *bendras*, o jo antroji reikšmė „kartu daromas, atliekamas“ (Dabartinės lietuvių kalbos žodynas, Vilnius, 2000, p. 78). Pvz.:

bendrai gyvename;

darbą padarysime bendrai;

bendrai finansuoti;

bendrai nutarti.

Prieveiksmis žodis *bendrai* negali būti vartojamas išvadiniu (apibendrinamuoju) žodžiu (žr. <http://vlkk.lt/aktualiausias-temos/didziosios-klaidos/zodyno/zodziu-ir-junginiu-reiksmes-klaidos>).

Tokiu atveju jis keistinas prieveiksmiu *apskritai*, pvz.:

Bendrai (=Apskritai) jis neblogas žmogus.

Bendrai (=Apskritai) SVKI infliacija buvo palyginti didelė.

dirbtinas (žr. išimtinis)

gilus, giliai, gilėti, gilinti

giliai (=labai) klysta, gerbia;

gili (=sena; tvirta) tradicija;

daryti **gilesnę** (=didesnę) įtaką

gilinti (=intensyvinti, stiprinti) diskusijas;

normalizuoti ir **pagilinti** (=sustiprinti) Pietų Afrikos **bei** (=ir) Bendrijos santykius.

gilus (=kietas; sunkus) miegas;

deeply concerned

with **deep** respect

expresses its **deepest** (| sincere) condolences <...>

conveys its **deepest** and most heartfelt condolences

Šalutinis normos variantas:

gili (|| **sunki; didelė**) krizė; krizė **pagilėjo**;

gilioje (|| **žiloje; gūdžioje**) senovėje

gilios (|| **išsamios**) žinios

Boosting the knowledge base of our farm sector is an important aspect of the RDPs.

giliai (=labai; nuoširdžiai) susirūpinęs

su **gilia** pagarba (=su didele pagarba; su pagarba; pagarbiai)

reiškia **gilia** (=nuoširdžią; nuoširdžiausią; didelę) užuojautą

reiškia **gilia** (=didelę) ir nuoširdžią užuojautą

Mūsų ūkininkavimo sektoriaus žinių **gilinimas** (|| **gerinimas; tobulinimas**) – svarbus kaimo plėtros programų aspektas.

The data indicate that, despite the Member States' attempts to **increase** the knowledge of courts, the dissemination of information has not been effective.

Tačiau duomenys rodo, kad, nepaisant valstybių narių pastangų **gilinti** (|| **gerinti; plėsti**) teismų žinias (|| **geriau informuoti teismus; gerinti teismų informuotumą**), informacijos sklaida nebuvo veiksminga.

copious cooling; deep cooling

gilusis šaldymas

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/13399-gilus-gili>

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/9414-gilus-gili-giliai>;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/11807-gilus-gili-tamsus-sodrus-prisotintas-tirstas>

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/7681-gilusis-saldymas>.

grubus, grubiai

Tiesioginės būdvardžio *grubus* reikšmės nurodytos „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“:

1. nelygus, grublėtas: **grubus ledas, grubus kelias**;

2. šiurkštus: **šiurkšti ranka**;

3. atgrubęs, sustingęs: **grubūs pirštai**.

Perkeltinių reikšmių vartoseną vertinama nevienodai:

Būdvardis *grubus* (irrieveiksmis *grubiai*) vengtinai vartoti reikšme „apytikris“ („apytikriai“), pvz.:

rough estimate

grubus (– apytikslis) vertinimas

based on estimates

grindžiamas **grubiais** (– apytikriais, apytiksliais) skaičiavimais

Būdvardis *grubus* (irrieveiksmis *grubiai*), vartojamas perkeltine reikšme „šiurkštus, didelis“, laikomas šalutiniu normos variantu, pvz.:

flagrant abuse of human rights

grubus (|| šiurkštus, didelis) žmogaus teisių pažeidimas

if the Beneficiary has been guilty of grave professional misconduct...

jeigu gavėjas yra padaręs **grubų** (|| sunkų, didelį, stambų, šiurkštų) profesinį nusižengimą...

It blatantly goes against the vacancy notice drawn up by the Commission.

Ji grubiai (|| šiurkščiai) pažeidžia pačios EK parengtą pranešimą apie laisvą darbo vietą.

serious error

grubi (|| šiurkšti, didelė) klaida

grave (gross) negligence

grubus (|| didelis; nedovanotinas) aplaidumas

Būdvardis *grubus* kalbant apie žmogaus charakterį, būdą, elgesį (šiurkštumą) laikomas lygiaverčiu normos variantu, pvz.:

grubus (|| **nemandagus, įžūlus, akiplėšiškas, šiurkštus, atžarus**) elgesys

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/7650-grubus>;

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/13386-grubus-grubi-klaida>

įkurti, įsteigti, įrengti

Veiksmažodis **įsteigti** „duoti pradžią, įkurti“ labiau reiškia administracinį kūrimą, nesiejamą su konkrečia vieta:

įsteigti įmonę, mokyklą, etatą, draugiją

įsteigti (|| **sudaryti**) komitetą, komisiją, darbo grupę

įsteigti prizą, premiją,

įsteigti (=sukurti) dokumentą,

įsteigti (=atidaryti) naują maršrutą, naują oro liniją.

įsteigti (=sukurti) programą

įkurti vartojamas steigimo reikšme, tik labiau pabrėžia organizacinį momentą ir dar labiau nutolsta nuo santykio su vieta, pvz.:

įkurti valstybę, partiją, draugiją;

Kongreso metu buvo **įkurta** Pasaulinė baltistų asociacija

COMMISSION DECISION establishing the High Level Forum for a better functioning food supply chain

KOMISIJOS SPRENDIMAS, kuriuo **įkuriamas** (|| **įsteigiamas**) veiksmingesnės maisto produktų tiekimo grandinės aukšto lygio forumas

Nei *įsteigti*, nei *įkurti* nevartojamas, kai kalbama apie kokio nors įrenginio įrengimą kokioje nors vietoje, pvz.:

Establishment of Dumpiai landfill

Dumpių sąvartyno **įkūrimas** (=įrengimas)

Aplinka ne **įkuriamą**, o **kuriama**. Parkai, miškai – **įveisiami**.

Au cours de l'année 1997, Agrooikosystemata a pris à bail des terres d'une superficie de 237,4 hectares dans le département de Magnésie, en vue d'y créer, notamment, des biotopes et des parcs écologiques

1997 m. *Agrooikosystemata* Magnisijos rajone išsinuomojo 237,4 hektaro žemės, siekdama ten **įkurti** (-**sukurti**), be kita ko, **biotopus** ir (-**įveisti**) ekologiškus **parkus**.

įpareigojimas

Abstraktą ***įpareigojimas***, kur įmanoma, reikėtų keisti veiksmožodžiu ***įpareigoti***.

Tačiau neretai žodį ***įpareigojimas*** pavartoti būtina. Tokiais atvejais būtina pasirinkti tinkamus veiksmožodžius.

duoti įpareigojimus,

skirti įpareigojimus

Šie junginiai yra neautaliausi veiksmožodžio ***įpareigoti*** atitikmenys:

duodamas įpareigojimus, teismas nustato jų įvykdymo terminus;

skyrė S. Bironui teismo įpareigojimus;

Teismo įpareigojimų **skyrimo** tvarka

pavesti įpareigojimus

Šį junginį reikėtų laikyti tautologija, nes ***pavesti*** yra dalinis ***įpareigoti*** sinonimas, plg.: ***pavedė (dirbti) darbą – įpareigojo dirbti (darbą)***.

vykdo visus **pavestus** (-**duotus**, **skirtus**) įpareigojimus;

vykdo komiteto **pavestus** (-**duotus**, **skirtus**) įpareigojimus.

teikti įpareigojimus

Šis junginys nevartotinas veiksmožodžio ***įpareigoti*** reikšme, pvz.:

Skrydžių priežiūros skyriaus vedėjas, vedėjo pavaduotojas ir vyriausieji specialistai turi teisę <...> **teikti** (-**duoti**, **skirti**) privalomus **įpareigojimus** juridiniams ir fiziniams asmenims, kurių veikla susijusi su oro transporto skrydžių saugos klausimais.

Tačiau junginį ***teikti įpareigojimus*** galima vartoti, jei ***teikti*** vartojamas „nustatyti, sisteminti ir diegti“ reikšme.

numatyti įpareigojimus

Šis junginys gali būti vartojamas, kai įpareigojimais (teisės akte) numatomi, bet nėra galutinai įtvirtinti, pvz.:

prisiimti teisės akte **numatytus** įpareigojimus.

be priekaištų atliko jiems **numatytus** (-**duotus**, **skirtus**) įpareigojimus;

nustatyti įpareigojimus

Junginio reikšmė – sugalvoti ir įtvirtinti tokius įpareigojimus, kurie turėtų būti prisiimami ir vykdomi, pvz.:

išduodant leidimą galima **nustatyti** sąlygas arba įpareigojimus;

teisės aktai, kuriais **nustatomi** nauji įpareigojimai privatiems subjektams, įsigalioja taip...; valdybai pavedama **nustatyti** įpareigojimus savivaldybės padaliniams; įvykdė teismo **nustatytus** įpareigojimus.

siūlyti įpareigojimus

Šį junginį galima vartoti, kai siūloma ką nors įpareigoti, o ne tiesiogiai įpareigojama, pvz.:

policijos padalinių **siūlomi įpareigojimai** organizuotų nusikaltėlių grupių nariams.
(vadinasi, policija siūlo nustatyti tokius įpareigojimus)

įsisavinti

įsisavinti – labai bendros reikšmės žodis, virtęs parazitiniu štampu; konkrečiais atvejais geriau vartoti atitinkamos reikšmės veiksmažodžius:

įsisavinti darbą (|| **perprasti darbą; išmokti dirbti**);

įsisavinti specialybę (|| **išmokti specialybę; įgyti specialybės įgūdžiu**);

įsisavinti (|| **panaudoti, sunaudoti**) lėšas;

įsisavinti (|| **pradėti dirbti; įdirbti; pradėti naudoti**) žemę;

Nevertheless, the adoption and absorption of new technology has not spread across the economy and innovation is low, hampering productivity growth.

Vis dėlto našumo augimą stabdo tai, kad naujos technologijos atskiruose ekonomikos sektoriuose įsisavinamos (|| **diegiamos; perimamos**) ir naudojamos netolygiai, o inovacijų lygis yra žemas.

Improving the limited capacity of Lithuanian companies to absorb external knowledge and apply it to commercial ends would raise the level of innovation.

Padidinus ribotą Lietuvos įmonių gebėjimą įsisavinti (|| **panaudoti**) išorės žinias ir jas taikyti komerciniais tikslais, pakiltų inovacijų lygis;

išimtinai

Reikiamybės dalyviai (pvz., *išimtinai*) neretai supainiojami su bendrašakniais priesagos **-inis** būdvardžiais (pvz., *išimtinis*), nors jų reikšmės labai skiriasi.

<i>-ti-nas</i>	<i>-inis</i>
Reikiamybės dalyviai parodo, kas objektui darytina.	Būdvardžiai parodo, koks yra objektas
<i>išimtinai</i> „tas, kurį reikia išimti“, <i>išskirtinai</i> „tas, kurį reikia išskirti“ <i>pakartotinai</i> „tas, kurį reikia pakartoti“ <i>dirbtinai</i> „tas, kurį reikia dirbti“	<i>išimtinis</i> „išskirtinis, ypatingas“, <i>išskirtinis</i> „išskirtas iš kitų; ypatingas“, <i>pakartotinis</i> „antrą kartą daromas“ <i>dirbtinis</i> „padarytasis; netikras, nenatūralus“
<i>neatlygintinai</i> „už kurį neturi būti atlyginta“	<i>neatlygintinis</i> „už kurį nemokamas atlygis“

išimtinė teisė, išskirtinės aplinkybės,

on the exception clause

exceptionally

... were used only to a limited extent

dėl **išimtinų** (=išimtinių) atvejų

išimtinu (=išimtiniu) atveju

... buvo naudojami tik **išimtinai**

(=išimtiniais) atvejais

išimtinai (= **išimtinai**) proga,

tapo **išskirtinai** (=išskirtiniais) snaperių taikiniams,

pirkdamas akcijas įgyja **išskirtinai** (=išskirtinai) bendrovių grupės „Conforama“ kontrolę,

vykdant **pakartotinai** (=pakartotinai) valstybės intervencijas,

atliktas **pakartotinai** (=pakartotinai) patikrinimas,

paraugtos odos **pakartotinas** (=pakartotinis) rauginimas,
pakartotinas (=pakartotinis) vandens naudojimas,
pakartotinas (=pakartotinis) paraiškos nagrinėjimas,
nustatyti **dirbtinas** (=dirbtines) kvotas,
neturėtų kilti **dirbtinų** (=dirbtinių), nepagrįstų kliūčių,
mišiniai iš gamtinių ir **dirbtinų** (=dirbtinių) medžiagų,
viešųjų arba privačiųjų subjektų sukurtos **dirbtinos** (=dirbtinės) kliūtys,
sudaryta naujų **dirbtinų** (=dirbtinių) kliūčių,
žemės perdavimas nuosavybėn **neatlygintinai** (|| **neatlygintinis** žemės perdavimas nuosavybėn).

Reikiamybės dalyvis neturi būti vartojamas neveikiamosios rūšies dalyvio reikšme, pvz.:

maisto priedų, **leistinų** (=leidžiamų) naudoti maisto produktuose, sąrašas.

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/1215-isimtinis-isimtinis>

įvesti

Veiksmažodis *įvesti* taisyklingai vartojamas šiais atvejais:

įvesti internetą, dujas, elektrą, dujas, vandenį, šildymą, telefoną „prijungti prie kokių įrenginių linijos“;

įvesti naują tvarką, naują madą, dviejų pakopų studijas, naujas korteles;

the adoption of the Interinstitutional Working Group
recommendations for the **establishment** and use of
national declarations

Tarpinstitucinės darbo grupės rekomendacijų dėl
nacionalinių pareiškimų **įvedimo** ir naudojimo
priėmimas

įvesti (surinkti klaviatūra) naują tekstą, ženklą.

Netaisyklingos vartosenos pavyzdžiai:

įvesti į eksploataciją (=atiduoti naudoti, atiduoti eksploatuoti; paleisti; įjungti).

įvesti (=įtraukti) į komisiją, komitetą, tarybą ir pan.,

įvesti (=įtraukti, įrašyti) pataisą, papildymą,

įvesti (=atidaryti) maršrutą, oro liniją,

įvesti (=išleisti) gaminį į rinką,

įvesti (=įsteigti) etatą,

įvesti (=įsodinti, įterpti) implantą.

kiek įmanoma, kaip galima (as possible)

Su aukštesniojo laipsnio būdvardžiais irrieveiksmiais vartojamas konstrukcijas *kiek įmanoma, kaip galima* patartina keisti žodeliu *kuo* arba kita formuluote, pvz.:

kiek įmanoma (|| **kuo**) daugiau

kiek įmanoma (|| **kuo**) tvirtesnis, greitesnis

kaip galima anksčiau (|| **kuo anksčiau; nedelsiant; nedelsdamas; tuoj pat**)

kaip galima (|| **kuo**) naujesnis

Visai netinkama konstrukcija *kuo įmanoma*, pvz.:

Mokesčių administracija turėtų **kuo įmanoma** greičiau (=kuo greičiau; nedelsdama) pranešti...

kiekis

Daiktavardis *kiekis* vartojamas tada, kai kalbama apie vienetais nesuskaičiuojamus daiktus (kas sverama ir pan.), pvz.: *medžiagos, druskos, oro, vandens kiekis*.

Jei vienetais suskaičiuoti galima, *kiekis* netinka.

pinigų **kiekis** (=suma);

didelis žmonių, gyvulių, namų ir pan. **kiekis** (=skaičius; daug žmonių, gyvulių, namų...).

konkurencinis, konkurencingas

konkurencinės (=konkurencingos) kainos (t. y. galinčios konkuruoti);

konkurencinis (=konkurencingas) verslas,

konkurencinės (=konkurencinga) prekė, gamyba.

Tačiau:

konkurencinga (=konkurencinė) kova (t. y. susijusi su konkurencija, o ne galinti konkuruoti).

kreipti (orientuoti) į ateitį

forward looking experiment

į ateitį nukreiptas, į ateitį orientuotas (–novatoriškas, pažangus, perspektyvus) eksperimentas;

a forward looking vision

į ateitį orientuota (–ateities, perspektyvos) vizija;

forward looking plan

į ateitį orientuotas (–toliaregiškas) planas.

kristi, nukristi

Veiksmažodis (*nu*)*kristi* nevertotinas reikšme „(par)griūti“, pvz.:

Vitamin D reduces the risk of falling.

Vitaminas D mažina riziką **nukristi** (=griūti, pargriūti).

Falling is a risk factor for fractures.

Kritimas (=Griuvimas) yra lūžių rizikos veiksnys.

kriterijai ar reikalavimai?

Kuo skiriasi *kriterijai* nuo *reikalavimų*? Deja, verčiamuose tekstuose skirtumas ne visada aiškus, bet šiaip galima manyti, kad *reikalavimas* – tai žodinė taisyklė, o *kriterijus* – matas ar mato pagrindas, pvz., *kriterijus* – *plaukų ilgis, o reikalavimas* – *kad plaukai būtų ne ilgesni kaip 2 cm ir ne trumpesni kaip 20 cm*.

laikytis nuomonės / priėti nuomonę (prie nuomonės)

Jei išnagrinėjami faktai, pasikonsultuojama ir tada suformuojama nuomonė, tai *prieinama prie nuomonės / prieinama nuomonė* (ne *laikomasi nuomonės*).

Pasikonsultavusi su suinteresuotais šalimis, Komisija **laikėsi nuomonės** (=priėjo prie nuomonės, padarė išvadą), kad Švedijos valdžios institucijų draudimas [...] yra pagrįstas.

Nuomonės būtų laikomasi tuomet, jei ji būtų nekeičiama, jei būtų neatsižvelgiama į tai, ką sako konsultantai, suinteresuotosios šalys ir pan.

mažiausiai ar bent

Verčiant *at least* įsigali *mažiausiai, ne mažiau kaip*, tačiau nederėtų pamiršti dalelyčių *bent* ir *nors*.

The programme should continue for a further 4 years **at least**...

Programą reikėtų tęsti dar **mažiausiai** (–bent) ketverius metus

Excellent knowledge of one European Union official language and very good knowledge of **at least** one other is required.

Reikalaujama itin gerai mokėti vieną iš Europos Sąjungos oficialiųjų kalbų ir labai gerai mokėti dar **mažiausiai** (–bent) vieną iš šių oficialiųjų kalbų.

The regional breakdown would be kept stable for **at least** three years before the next possible amendments

Regionų klasifikacija išliktų stabili **mažiausiai** (–bent) trejus metus iki kitų galimų pataisymų.

medžiaga

Žodis **medžiaga** turi keletą reikšmių:

1. daiktas ar daiktai, žaliava, iš kurios kas sudaryta ar daroma;
2. kuriam nors reikalui surinkti duomenys;
3. audinys, audeklas;
4. *fil.*, *fiz.* kokybiškai apibrėžto konkretaus materijos pasireiškimo gamtoje forma.

Visais atvejais tai tėra tik parengiamasis dalykas, o ne galutinis. Juo nevadintini straipsniai, reportažai, pranešimai, ataskaitos, apžvalgos, nuotraukos, suvestinės ir pan.:

versti **medžiagą** (= dokumentus, tekstus);

spausdinti **medžiagą** (= straipsnius, publikacijas);

mokytis **medžiagos** (= dalyko);

naudoti, vartoti

Kalbos dalykai vartojami, pvz.:

naudoti (=vartoti) terminus, frazeologizmus, sakinius, frazes, posakius.

Maisto produktai vartojami, bet gamybos procese **naudojami**:

Jis kasdien sunaudoja sunaudoja (=suvartoja, t.y. suvalgo) nedaug sviesto (Bet: Tortui pagaminti naudojamas sviestas.).

Vaistai

Žmogus vaistus vartoja, pvz.:

Vaikas vaistus naudoja (=vartoja).

Kokius antibiotikus naudojate (=vartojate)?

Diabetikas naudoja (=vartoja) insuliną.

Tačiau jei kalbama ne apie tiesioginį vartojimą, **vaistai naudojami**, pvz.:

leidimas naudoti vaistus vaikams gydyti;

šiuos vaistus naudoja gyvuliams gydyti;

pediatrijoje naudojamų vaistų klinikinių tyrimų registras.

Šiluma gali būti sunaudota ir suvartota, nelygu, ką norime pabrėžti.

Dar žr. [konsultacijos.vlkk.lt/lit/2111](http://www.vlkk.lt/lit/2111).

naudoti metodiką

Naudoti metodiką nėra didelė klaida, bet geriau ją taikyti, pvz.:

Valstybių narių naudojama metodika (geriau – taikoma metodika) gerokai skiriasi (–Valstybės narės taiko gana skirtingą metodiką).

Taikant darnuosius standartus, kuriuos gamintojai ir kompetentingos institucijos galėtų rinktis savanoriškai, atsirastų galimybė suvienodinti naudojamą metodiką.

Kredito reitingų agentūros turėtų naudoti metodiką, kuri būtų griežta, sisteminga ir vientisa (– taikyti griežtą, sistemingą ir nuoseklią metodiką).

nė, nei

Dalelytė *nė* pabrėžtinai neigia bet kokio savarankiško žodžio ar žodžių junginio reikšmę, pvz.:

Primenama, kad **nei** (–**nė**) viena iš atrinktų šalių neprašė taikyti RER.

Tokiomis sąlygomis negalėtų dirbti **nei** (–**nė**) dienos.

Kai neigiami keli dalykai, dažniausiai vartojamas neigiamosioms dalelytėms artimas porinis jungtukas *nei... nei*, pvz.:

Streiko nesustabdė **nei** grasinimai baudomis, **nei** teismo sprendimas.

neraminti

Veiksmažodis *neraminti* reiškė „jaudinti, kelti nerimą“ kurį laiką kalbininkų vertintas kaip reikšmės skolinys iš rusų *беспокоить* ir taisytas. Naujausiame el. „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“ (Vilnius, 2003) veiksmažodis *neraminti* (su nuoroda *knyginis*) teikiamas reikšme „daryti neramų“, taigi klaida jau nebelaikomas. Vis dėlto mūsų kalba turėtų būti prestižinė, tad pirmenybė teiktina gyviems lietuvių kalbos pasakymams, pavyzdžiui:

The Council remains extremely concerned at the situation in Darfur.

I am particularly worried that card acceptance fees seem to inflate retail prices by up to 2.5%.

Tarybą ir toliau labai **neramina** padėtis (|| Tarybai **kelia nerimą** padėtis; Tarybai **neramu dėl** padėties; Taryba **nerimauja dėl** padėties) Darfūre.

Mane ypač **neramina** tai (|| **jaudina tai; man ypač rūpi tai; neduoda ramybės tai; neramu dėl to**), kad dėl kortelės [naudojimo] mokesčių mažmeninės kainos padidėja iki 2,5 proc.

Dar žr. <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/4240-neraminti>.

pakartotinas (žr. išimtinis)

partnerystė

Žodis *partnerystė* LRTB apibrėžiamas kaip *bendravimas arba bendradarbiavimas*:

partnerystė – „bendrų poreikių ar interesų siejamas bendravimas, būtinas kuriai nors veiklai atlikti“;
partnerystė – „sportininkų bendravimas atliekant kuriuos nors veiksmus pratybose ar varžybose (pvz., žaidžiant sportinius žaidimus)“;

valdžios ir privačiojo sektorių partnerystė – „ilgalaike sutartimi pagrįstas valdžios ir privačiojo sektoriaus subjektų bendradarbiavimas, kai privačiojo sektoriaus subjektas investuoja į valdžios sektoriaus funkcijoms priskirtas veiklos sritis ir vykdo tų sričių veiklą, už kurią privačiojo sektoriaus subjektui atlyginimą moka valdžios sektoriaus subjektas“.

Taigi šį žodį galima vartoti taip pat kaip žodžius *bendravimas* arba *bendradarbiavimas*:
partnerystė (*bendravimas, bendradarbiavimas*) *užsimezga, pradedama, nutrūksta* ir pan.

įsteigti partnerystę (=įsteigti partnerystės organizaciją),
sudaryti partnerystę (=sudaryti partnerystės sutartį).

pastebėti

Veiksmažodis *pastebėti* gali būti vartojamas reikšme „įžiūrėti, pamatyti“:

Pastebėjau keletą korektūros klaidų. **Pastebėjo** danguję kometą.

Kito akyje ir krislą **pastebi**, o savo – nė rąsto.

Pastebėjau jo kalboje nemaža prieštaravimų.

Pastebėjau, kad trūksta dviejų detalių.

Veiksmažodis *pastebėti* nevartotinas reikšmėmis „pabrėžti, pažymėti, išskelti, pasakyti, nurodyti“:

Kaip savo 2009 m. vasario 18 d. nuomonėje **pastebėjo** (=nurodė, **pažymėjo, pabrėžė**) Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas, reikia vartoti platesnį terminą „metodai“...

Reikia **pastebėti** (=pasakyti, **pabrėžti**), kad orai atšilo.

Reikia **pastebėti** (=pažymėti, **pasakyti**), kad ta išvada vis dėlto teisinga.

Noriu **pastebėti** (=išskelti, **pasakyti**) dar vieną problemą.

Reikia **pastebėti** (=pasakyti, **pabrėžti, pažymėti**), kad dabartinei ES ir Kinijos padėčiai (...) būdingi precedento neturintys (...) pokyčiai.

Beje, angl. *note* gali turėti abi šias reikšmes:

1. *pastebėti*, atkreipti dėmesį:

I **noted** how her face reddened

Pastebėjau, kaip ji paraudo.

2. *paminėti*, nurodyti (ką nors svarbaus/įdomaus); pažymėti:

It should be **noted** that...

Pažymėtina, kad...

pastebėjimas

Abstraktas *pastebėjimas* nevartotinas reikšme „pastaba“:

Šių konsultacijų tikslas – surinkti jūsų **pastebėjimus** (=pastabas) ir pasiūlymus dėl ...

pašvęsti, pasišventęs, pasišventimas

Veiksmažodis *pašvęsti* nevartotinas reikšme „(pa)skirti, dedikuoti“.

Dalyvis *pasišventęs* keičiamas žodžiu *pasiaukojamas, atsidavęs*.

Knyga **pašvęsta** (=skirta) lietuvių kovoms su kryžiuočiais.

Savo gyvenimą ji **pašventė** (=skyrė, **paaukojo**) vaikams.

Jis **pasišventęs** (=atsidavęs) darbui (=Jis **pasiaukojamai dirba**).

Dėkoju už kasdieninį **pasišventimą** (=pasiaukojimą, **atsidavimą**).

Pašvęsti (t. y. pavalgyti, išgerti, pašokti) galima valandą ar dvi, ar net visą vakarą, bet šventės greitai baigiasi ir tenka vėl dirbti.

persipinti

Veiksmažodžio *persipinti* reikšmė „iš naujo susipinti“, kitomis reikšmėmis jis nevartotinas, pvz.:

Smurtas prieš moteris įgyja specifinę formą, kai **persipina** (=susipina) lyčių ir kastų aspektai.

Visi su Europos vandenynais ir jūromis susiję klausimai yra **persipynę** (=susiję).

Valstybių narių ūkiai Europoje yra taip **persipynę** (=susiję), kad bendro požiūrio reikia ne tik euro stabilumui užtikrinti, bet ir valstybių narių konkurencingumui didinti.

Siūlas, kurį gali sudaryti ir keli atskiri, **persipynę** (=susipynę, **supinti**) siūleliai, naudojamas knygelės lapams sujungti.

Draudimo garantijų sistema yra **persipynusi** (=susijusi) su kitais ES lygiu svarstomais klausimais.

pervežimai

Ar vartojamas junginys „tarptautiniai krovinių pervežimai“?

DLKŽ **pervežti** „nuvežti į kitą pusę ar į kitą vietą, pergabenti“. Jei tas veiksmas daromas ne vieną kartą, o dažnai, apskritai joks priešdėlis nevertojamas ir rašoma **vežti** (**vežimas**).

Bendrajai vežimo, transportavimo reikšme daiktavardis **pervežimai** nevertotinas (plg. rus. *перевоз*).

Taigi **tarptautinis krovinių vežimas**.

tarptautinių krovinių ar keleivių pervežimų (=tarptautinio krovinių ar keleivių **vežimo**) bendrovė,

keleivių **pervežimo** (=vežimo) taisyklės,

krovinių **pervežimo apimtys** (=vežimo **mastas**),

naminių gyvūnų **pervežimo** (=vežimo) kainos.

IATE:

transport of animals

gyvūnų **vežimas**

waste **transport** / **shipment** of waste

atliekų **vežimas**

carriage of goods

prekių **vežimas**

illegal **shipment** of waste

neteisėtas atliekų **vežimas**

illegal transboundary **traffic** in hazardous wastes

neteisėtas pavojingų atliekų tarpvalstybinis **pervežimas** (=vežimas) (IATE)

Basel Convention on the Control of Transboundary **Movements** of Hazardous Wastes and their Disposal

Bazelio konvencija dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių **pervežimų** bei jų tvarkymo kontrolės

rapid **transportation** of samples

greitas mėginių **pervežimas** (IATE)

Agreement on the **Transfer** of Corpses

Susitarimas dėl mirusiųjų kūnų **pervežimo** (IATE)

pilnas

Taisyklinga vartosena:

pilnas mėnuo (t. y. mėnulis)

nepilna šeima (angl. one-parent family, vok. Familie mit einem Elternteil, pranc. famille monoparentale).

pilnoji vardo forma

Probleminė vartosena:

Junginiuose **pilni metai** ir **pilnas mėnuo** būdvardis **pilnas** gali būti vartojamas reikšme „išsisitas, netrūktinas“, pvz.:

Šioje byloje **pilni** paskutiniai pažeidimo darymo **metai** yra: įmonių, kurios kartelyje dalyvavo iki jo pabaigos, atveju – 2004 m., o ExxonMobil atveju – 2002 m.

Vis dėlto Komisija referenciniais metais laikė ne **pilnus** paskutinius dalyvavimo kartelyje metus, o paskutinių trejų pilnų metų vidurkį motyvuodama 2004 m. įvykusia Sąjungos plėtra.

Netaisyklinga vartosena:

? **pilna** pavardė (=visa pavardė)

dirbti **nepilną** (=ne visą) darbo dieną

Rašomas **pilnas adresas** (=visas adresas, nesutrumpintas adresas)

Rinkimų komisijos dirba **pilnu** (=visu) pajėgumu.

Norėčiau, kad po 20 metų Europos piliečiai būtų **pilnai** (=išsamiai, puikiai) informuoti apie savo teises.

platus pasirinkimas

plėsti pasirinkimą, pasiūlą

Pasirinkimas (*asortimentas* ir pan.) negali būti **platus**, jis tegali būti **didelis**.

Technologijų pažanga ir konkurencija suteikė vartotojams Europoje **platesnį** (=didesnį) pasirinkimą

Suprantama, **pasirinkimo** negalima ir **plėsti**. Jį tegalima **didinti**.

Skaitmeninėje srityje teisėta pasiūla valstybėse narėse **plečiama** (=didinama) skirtingu tempu ir ne visada pateisina vartotojų lūkesčius.

politikos srities įgyvendinimas

Rengiama ar įgyvendinama politika gali būti įvairiausių **sričių**: ekonomikos, užsienio ryšių, mokslinių tyrimų ir naujovių ir t. t. Taigi klaidinga rašyti, kad *renghiama ar įgyvendinama politika* sritis. Taisoma:

Šis principas turėtų taikomas rengiant ir įgyvendinant **įvairias politikos sritis** (–įvairių sričių politiką).

Į lyčių lygybę taip pat neatsižvelgta įgyvendinant **šią politikos sritį** (–šios srities politiką).

Ši politikos sritis (–šios srities politika) turėtų būti rengiama atsižvelgiant į regionų ir kaimo vietovių problemas.

N.3.4. Priesagos -inis būdvardžiai

Priesagos -inis būdvardžiai labiau tinka, kai pabrėžiama ypatybė, rūšis (pvz., *statybinės medžiagos* – tokia rūšis):

scientific opinion

mokslinė nuomonė

scientific report

mokslinis pranešimas

scientific information

mokslinė informacija

biological family (birth family)

biologinė šeima

bio-based product market

biologinių produktų rinka

Jei labiau pabrėžiamas tam tikrą ypatybę turintis daiktas, veikėjas, objektas ar sritis, vartojamas **kilmininkas**:

linguistic service

lingvistinė (=lingvistikos) tarnyba

scientific committee

mokslinis (=mokslo) komitetas

scientific policy

mokslinė (=mokslo) politika

scientific progress

mokslinė (=mokslo) pažanga

in 2012-2013 more than 52 600 academic and administrative staff received funding from Erasmus to teach or train abroad

2012–2013 m. „Erasmus“ mokymosi ar stažuotojų užsienyje finansavimą gavo daugiau nei 52 600 **mokslinių ir administracinių** (=mokslo ir administracijos) darbuotojų.

bio-based industries

biologinė pramonė (=biopramonė)

technical experts

techniniai (=dalyko) ekspertai

išorinis ir **vidinis** (–išorės ir vidaus) tranzitas

Jungtinių Tautų Europos **ekonominė** (=ekonomikos) komisija

Ekonominė ir **socialinė** (=Ekonomikos ir socialinių reikalų) taryba

medicininė (=medicinos, gydytojų) komisija

Konkreiems veiksams apibūdinti labiau tiktų vartoti tuos veiksmus reiškiančius žodžius, pvz.:

medicininis aptarnavimas (|| **gydymas**, **medicinos paslaugos**, **medicinos pagalbos teikimas**)

rastis, randasi

Veiksmažodis *rastis, randasi, radosi* nevertotinas reikšme „būti“, pvz:

Operators send reports to the relevant regional environmental protection departments (RAADs) of the Ministry of the Environment within whose territory they are located.

Ūkio subjektai ataskaitas teikia departamentams, kurių kontroliuojamoje teritorijoje ūkio subjektai **randasi** (=yra).

Sangražinis veiksmažodis *rastis, randasi, radosi* vartotinas reikšmėmis:

1. „darytis, atsitikti“: Kas rados vaikui, kad serga?

2. „tapti“: Kai nuėjau už bernelio, radaus juodbruvėlė.

3. „pradėti būti, rodytis“:

they are familiar with the problems arising from these needs in relation to the current workforce

jie žino, **kokių randasi** su šiais poreikiais ir turima darbo jėga susijusių **problemų**

European funds and state aids offer more and more opportunities to meet the challenge of water scarcity and droughts.

Randasi vis daugiau galimybių skirti ES lėšų arba suteikti valstybės pagalbą vandens trūkumo ir sausrų problemai spręsti.

Furthermore, the expansion of WTO rules has not fully

Be to, **vis įvairesnių kliūčių** pasaulio ekonomikoje

kept pace with the expanding range of barriers in the global economy. **radosi** greičiau, nei buvo kuriamos PPO taisyklės.

reiškia

Veiksmazodis **reiškia** nevertotinas reikšme „vadinasi, taigi“, pvz.:

Jeigu analizės rezultatas didesnis kaip 1 proc. (masės), **reiškia** (=vadinasi,) produkte yra išrūgų sausųjų medžiagų.
Reiškia, (=Taigi) dirbsime iki vėlumos.

rimtas, rimtai

serious misconduct
serious deficiencies
serious damage
serious danger
serious threat
serious breach, serious violation
serious crime
serious illness
serious social problems

seriously affect the health of ecosystems
The Report makes clear that protecting the environment is a **solid** economic investment.

rimtas (||**sunkus**) nusižengimas
rimti (|| **dideli**) trūkumai
rimta (||**didelė**) žala
rimtas (||**didelis**) pavojus,
rimta (||**didelė**) grėsmė
rimtas (|| **šurkštus**) pažeidimas
rimtas (|| **didelis, sunkus**) nusikaltimas
rimta (|| **sunki, pavojinga**) liga
rimtos (|| **didelės, nemenkos, sunkios**) socialinės problemos
rimtai (|| **labai**) pakenkti ekosistemoms
Ataskaitoje aiškiai teigiama, kad aplinkos apsauga yra rimta (|| **patikima**) ekonominė investicija

Šie junginiai nėra labai didelė klaida, bet prie DLKŽ aprašytų žodžio *rimtas* reikšmių (<http://dz.lki.lt/get/45615/>) nelabai dera.

savo (sau, save)

Įvardžiai *mano, tavo, jo, jos, mūsų, jūsų, jų* kitų kalbų pavyzdžiu vis dažniau klaidingai pavartojami reikšme „savo“.

Sangražinis įvardis *savo (sau)* vartojamas, kai pats subjektas pats šneka (mano) apie (tvarko ar pan.) jam priklausančius dalykus arba tai jam nurodo kiti, pvz.:

sangražinis

Pradedame **mūsų** (=savo) laidą, programą.
Neškim **mūsų** (=savo) daiktus.
Jie nekeitė **jų** (=savo) nuomonės.
Laidos svečiai – VU studentai su **jų** (=savo) dėstytoju.
...iniciatyvas, leidžiančias kurdams visiškai naudotis **jų** (=savo) (=naudotis visomis savo) teisėmis ir laisvėmis
Rusija **jai** (=sau) priklausančios Kuršių nerijos dalies neurbanizuos.
Ieškovė pateikė laiškų iš **jos** (=savo) susirašinėjimo su kito skyriaus vadovu kopijas.

The Directorate <...> assists the Court of Justice, the General Court, and the Civil Service Tribunal in the exercise of their judicial functions.
...survey results show notable improvements in Irish citizens' perceptions of the economic situation in their country
... food business operators... within the businesses under their control must ensure...

nesangražinis

Mūsų laidos kartojamos antradieniais (gerai, nes sakiny s beasmenis, veikėjo nėra.)
Kur **mūsų** daiktai?
Jų nuomonės neįmanoma pakeisti.
Kalbėjomės su studentais ir **jų** dėstytoju.
Kol kas **jų** teisės neretai pažeidžiamos.
Kalbama ne tik apie **jai** priklausančią Kuršių nerijos dalį.
Kažkas paviešino **jos** susirašinėjimą su kolega.

Šis direktoratas <...> padeda Teisingumo Teismui, Bendrajam Teismui ir Tarnautojų teismui vykdyti **jų** (=savo; ø) teismines funkcijas.
... apklausos rezultatai rodo, kad Airijos piliečių nuomonė apie ekonominę **jų** (=savo) šalies padėtį pagerėjo
... maisto tvarkymo subjektai **jų** (=savo) kontroliuojamose įmonėse turi užtikrinti...

At the heart of **our** work is the need to address the changes in climate, technology and demography <...>

It is wonderful to see how young Europeans are using DiscoverEU to get to know **their** continent.

<...> they can invite the European Commission, within the framework of **its** powers to propose legislation with the purpose of implementing the Treaties.

Mūsų (=Savo) darbe daug dėmesio skirsime klimato, technologijų ir demografijos pokyčiams <...>

Malonu stebėti, kaip jaunieji europiečiai išnaudoja „DiscoverEU“ teikiamą galimybę pažinti **mūsų** (=savo) žemyną

<...> jie gali paraginti Europos Komisiją neviršijant **jos** (=savo) įgaliojimų pasiūlyti Sutartims įgyvendinti reikalingą teisės aktą.

Dar žr. konsultacijos.vlkk.lt/lit/96151.

Įvardis *savo* nevartojamas, jei subjektui priklausančius dalykus tvarko (apie juos kalba ir pan.) kiti, pvz.:

Galite bet kada paduoti skundą dėl *savo* (=jūsų) asmens duomenų tvarkymo... pareigūnui. (Duomenis tvarko ne pats asmuo.)

Bendrovė XXX pateikė administracinį skundą dėl *savo* (=jos) prašymo grąžinti sumas implicitinio atmetimo. (Prašymą atmetė ne pati bendrovė.)

Member States should therefore be required to provide for an exception to permit cultural heritage institutions to reproduce works permanently in their collections for preservation purposes.

The applicant has submitted data **supporting its request**.

It is essential that organisations also consider the environmental aspects **associated with their** core business.

Under certain conditions, you have the right to erase your personal data, to restrict the processing of **your** personal data <...>

Valstybės narės turėtų nustatyti išimtį, kad kultūros paveldo įstaigos galėtų išsaugojimo tikslais atgaminti *savo* (=jų) rinkiniuose nuolat **esančius** kūrinius.

Pareiškėjas pateikė *savo* (=jo) prašymą **patvirtinančių** duomenų

Svarbu, kad organizacijos apsvarstytų **su savo** (=jų) pagrindine veikla **susijusius** aplinkosaugos aspektus

Tam tikromis sąlygomis turite teisę reikalauti **ištrinti savo** (=jūsų) asmens duomenis <...>

Dar žr. Pertekliniai įvardžiai

stebėti

Rinkoje **stebimas** (=jaučiamas, matomas) sąstingis.

Didžiausias nedarbas **stebimas** (=būna) nuosmukio metu.

Few places in the world **have** such a varied, contrasting and localised patchwork of habitats, wildlife and cultural landscapes so tightly interwoven in so small an area.

Pasaulyje mažai vietų, kur **stebimas** (=ø) toks įvairus, kontrastingas ir tik toms vietoms būdingas buveinių, laukinės gamtos ir kultūrinių kraštovaizdžių, taip glaudžiai susijusių tokioje mažoje teritorijoje, **margumynas**.

DLKŽ nurodoma veiksmožodžio reikšmė „akylai, atidžiai žiūrėti, žiūrint tirti, sekti akimis“.

Stebėti galima kokį nors vyksmą, tai, kas kinta, juda, pvz.:

Stebėti gyvenimą, stebėti žvėris, žmones.

Jei objektas nejudamas, tai veiksmožodis stebėti netinka, pvz.:

Studentė **stebi** (=apžiūri, apžiūrinėja) molekulės maketą.

stiprus, stipriai

... nearly a third of the EU territory is now **highly** to moderately fragmented.

... šiuo metu beveik trečdalis ES teritorijos yra **stipriai** (=labai) arba vidutiniškai suskaidytas.

sudaryti galimybės

Galima *sudaryti sąlygas*, bet negalima *sudaryti galimybės*, pvz.:

Modernizavimo strategija *sudaro galimybės* (=suteikia galimybę) konkuruoti pasaulio rinkoje.

sukurti galimybes

sukurti galimybes (= **suteikti galimybių**) dirbti

suteikti

Veiksmažodis *suteikti* tinka vartoti abstrakčia davimo reikšme, pvz.:

suteikti įgaliojimus, galimybę, teisę, paskolą, žodį...

Jei kalbama apie fizinius dokumentus, reikėtų vartoti veiksmažodį *išduoti*, pvz.:

suteikti (–išduoti) pasą, pažymėjimą, liudijimą, Europos sveikatos apsaugos kortelę.

Jei kalbama apie sąlygas, reikėtų vartoti veiksmažodį *sudaryti*, pvz.:

Valstybė **suteikė sąlygas** (= **sudarė sąlygas**) plėtoti verslą.

tamprus, tampriai

Žodis *tamprus* nevartotinas reikšme „glaudus, artimas“, pvz.:

tamprus (= **glaudus, artimas**) bendradarbiavimas

tamprus (= **artimas**) ryšys su gamta

tamprus (= **artimas, glaudus**) ryšys tarp asmenybės išsilavinimo ir laisvalaikio turinio

tampriai (= **artimai, glaudžiai**) susiję

DLKŽ nurodomos tokios žodžio *tamprus* reikšmės:

1. stangrus, elastingas:

Šitas lankas labai tamprus.

Tamprus diržas

2. tąsus:

Triušio tampri mėsa

tariamais, tariamai

Dalyvis *tariamais*, *-a* (prieveiksmis *tariamai*) nevartotinas reikšme „įtariamais“ („kaip įtariama, kaip teigiama“), pvz.:

In the case of a dispute relating to a European patent with unitary effect, the patent proprietor shall provide at the request and the choice of an **alleged infringer**, a full translation of the patent into an official language of the participating Member State in which either the **alleged infringement** took place or in which the **alleged infringer** is domiciled.

The applicants invoke an infringement of Article 23(3) of Regulation No 1/2003 (1) due to an incorrect assessment of the duration of the **alleged infringement**, an incorrect assessment of the gravity of the **alleged infringement** and an incorrect assessment of the mitigating circumstances.

... application for compensation for the harm **allegedly** suffered as a result of the alleged unlawful omissions on the part of the Commission.

protection of personal data concerning both the person who reports the **suspected** or actual breaches and the person who is **suspected** of committing, or who **allegedly** has committed a breach.

... it is the first international court to be funded by voluntary contributions, the first to be established in the country where **the alleged crimes took place**

Kilus ginčui dėl bendro galiojimo Europos patento, patento savininkas **tariamo** (= **įtariamo**) pažeidėjo prašymu ir pasirinkimu pateikia viso patento vertimą į dalyvaujančios valstybės narės, kurioje **tariamai** (= **kaip įtariama**), padarytas pažeidimas arba kurioje įsikūręs **tariamais** (= **įtariamais**) **pažeidėjas**, oficialiąją kalbą.

Ieškovės tvirtina, jog buvo pažeista Reglamento Nr. 1/2003 (1) 23 straipsnio 3 dalis neteisingai įvertinus **tariamo** (= **įtariamo**) **pažeidimo** trukmę, sunkumą ir lengvinančias aplinkybes.

... prašymas atlyginti žalą, kuri **tariamai** (= **kaip teigiama**) buvo patirta dėl to, kad Komisija **tariamai** (= **kaip teigiama**) neteisėtai nesiėmė veiksmų.

asmens, kuris praneša apie **įtariamus** arba faktinius pažeidimus, ir asmens, kuris, kaip **įtariama**, daro pažeidimą arba kuris yra **tariamai** (= **įtariamais**) padaręs pažeidimą, duomenų apsauga.

...tai yra pirmas savanoriškomis lėšomis įsteigtas tarptautinis teismas, pirmasis teismas, įsteigtas valstybėje, kurioje buvo vykdomi **tariami** (= **inkriminuojami**) **nusikaltimai**...

Dėl šio klausimo nesutariama. Teisingumo Teismo teisininkai lingvistai toliau verčia *alleged* „tariamais“, nes neva DLKŽ nurodyta reikšmė „spėjamas“.

DLKŽ yra nurodytos šios reikšmės „menamas, spėjamas, netikras, apsimestinis“: *T. pavojus. T. ligonis. ~oji* (apsimestinė) *vaidyba. Λ ~oji nuosaka* (lingv. nuosaka, reiškianti nerealų, pageidaujamą, sąlygojamą veiksma). ~ai prv. tartum, lyg: *~ai vėl grįžo ramybė. ~ai miręs.*

LKŽ **tariamais**

1. L, Rtr **realiai neegzistuojantis, menamas, manomas**:

*Tariamoji teisė – tai tokia teisė, kurios asmuo faktiškai neturi, bet klaidingai mano, kad ją turi rš. Prasimanė bėda, paskui aprašęs tariamąją savo bėdą, padavė į Vilniaus laikraščius J.Jabl. Netaisykime jos tariamųjų klaidų, pirma gerai jų neištyrę K.Būg. Iš tikrų ir tariamų sukilimo dalyvių buvo norima išgauti maišto iniciatorius LKXX309. Būtų tai tikrai tariamoja nauda, idant perkeisdinėtumėm tiesą Gmž. Tāriamas pavojus DŽ. Tariamoji taika NdŽ. Tāriamas ligonis NdŽ. Tariamoji vaidyba KIK25,65. Tariamoji varža VĮ. Tariamoji galia LTEX1104. Tariamasis stiebas – stiebo pavidalo padarinys, sudarytas iš lapų makščių, glaudžiant viena kitą apsupančių BTŽ413. **tariamai** adv. DŽ; LL218: *Tariamai supykęs NdŽ. Tariamai miręs NdŽ. Tariamai vėl grįžo ramybė, tvarka rš. Jie nori mus įbauginti ir pakeisti žemę tariamai mums patiems sutinkant V.Myk-Put.**

2. emph. NdŽ **kuris negrynos rūšies, veislės ir pan.:**

Tariamasis maumedis (Pseudolarix) rš. Tariamasis narcizas (Narcissus pseudonarcissus) rš.

3. emph. Š, NdŽ lingv.:

Čia yra tariamoji, arba galimoji, nuosaka J.Jabl. Tariamasis būdas (tariamoji nuosaka) rodo, jog veiksmo iš tikrųjų nėra, rodo nėsamą veiksma, – tokį, kuris galėtų arba negalėtų įvykti, jei išstiktų tam tikros sąlygos J.Balč.

4. J įtartinas, abejotinas.

Pavyzdžiai rodo, kad reikšmė susijusi nerealumu, netikrumu, *pseudo-* ir kad **tariamais** neturi semos „įtariamais“.

Taigi **tariamais pažeidėjas** būtų netikras pažeidėjas, ne tas, kuris įtariamais pažeidimu. **Tariamais pažeidimas** – apsimestinis, netikras pažeidimas.

Žodis **tariamais** vartojamas reikšme „netikras“, pvz.:

apparent velocity

apparent motion

apparent efficiency

apparent surface

quasi-associated signalling

mock gauze

false heartwood

acoustical **imaginary** source

pseudohomotypic division

tariamasis greitis

tariamasis judėjimas

tariamasis naudingumo koeficientas

tariamasis paviršius (paviršius, kurio plotas nustatomas makrometodais)

tariamai susietas signalizavimas

tariamasis ažūrinis pynimas

tariamasis branduolys

tariamasis garso šaltinis

tariamasis homotipinis dalijimasis

teisingas, teisingai

DLKŽ nurodomos trys būdvardžio **teisingas** reikšmės:

1. kuris laikosi tiesos, nešališkas:

teisingas žmogus; teisinga nuomonė; teisingas sprendimas;

2. pelnytas:

teisinga bausmė; teisingas priekaištas; teisingas atlyginimas;

3. vertas patenkinti:

teisingas reikalavimas.

teisingai:

teisingai elgtis.

Jo laikrodis eina teisingai.

Kitomis reikšmėmis pavartotas būdvardis *(ne)teisingas* keistinas būdvardžiais *(ne)tinkamas*, *(ne)taisyklingas*, *(ne)teisėtas*, *(ne)tikslus* ir kt.:

neteisingas (=netaisyklingas) kvėpavimas,

neteisingai (=netaisyklingai, netinkamai) maitintis, stovėti, pjaustyti,

neteisinga (=netaisyklinga, netinkama) mityba,

neteisingas (=netinkamas) maistas,

neteisingai (=neteisėtai) sulaikyti,

neteisingi (=nefikslūs) skaičiai, duomenys,

neteisinga kalba (kai sakoma netiesa) ↔ **netaisyklinga** kalba (kai daroma daug kalbos klaidų).

Member States will have more equitable taxing rights,
creating fairer tax competition within our Union

Valstybėse narėse bus galima naudotis **teisingesnėmis**
apmokestinimo teisėmis – Sąjungoje bus sukurta
teisingesnė mokesčių konkurencija.

tenkinti

DLKŽ nurodyta vienintelė *tenkinti* reikšmė „daryti, kad užtektų, vykdyti pageidavimą“ (beje, čia galima būtų skirti ir dvi reikšmes), tačiau dalykinėje kalboje *tenkinti* dažnai vartojamas reikšme „tikti, atitikti“. Su VLKK sutarta, kad šią reikšmę galima pripažinti kaip kanceliarinę ir vartoti tokius junginius:

tenkinti reikalavimus, sąlygas, poreikius, lūkesčius;

sprendimas tenkina visas šalis.

Tačiau junginys *tenkinti kriterijus* laikytinas klaidingu, nes kriterijai – tam tikras matas, pvz.:

Prašymas **tenkina** (=atitinka) reglamente numatytus tinkamumo kriterijus.

Nustatomi ekologinės kokybės kriterijai, kuriuos turi **tenkinti** (=atitikti) ekologiniu ženklu ženklinamos prekės.

...the active substance fulfils the approval criteria
provided for in Article 4.

...veikloji medžiaga **tenkina** (=atitinka) 4 straipsnyje
nustatytus patvirtinimo kriterijus.

Le principe général de proportionnalité interdit aux
autorités compétentes d'imposer des conditions qui ne
soient pas proportionnées à la satisfaction de ces
critères.

Pagal bendrąjį proporcingumo principą
kompetentingoms institucijoms draudžiama nustatyti
sąlygas, kurios nėra proporcingos **šių kriterijų
tenkinimui** (=tam, kad būtų užtikrinta atitiktis
šioms kriterijams).

vaidinti vaidmenį

Junginys *vaidinti vaidmenį* laikytinas tautologija, geriau vartoti junginį *atlikti vaidmenį* ar kt., pvz.:

The European Investment Bank (EIB) plays a very
important role in the EU's economy.

Europos investicijų bankas (EIB) **vaidina** (|| **atlieka**)
labai **svarbų vaidmenį** ES ekonomikoje.

The production, manufacture and distribution of
agricultural products and foodstuffs play an important
role in the Community economy.

Žemės ūkio ir maisto produktų gamyba, apdirbimas ir
paskirstymas **vaidina svarbų vaidmenį** Bendrijos
ekonomikoje (|| **yra svarbūs Bendrijos ekonomikai**).

vieningas

Lietuvių kalboje žodis *vieningas* vartojamas tik pirmąja „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“ nurodyta reikšme – „pasižymintis vienybe“, tarkim, *vieninga tauta*, *vieningas Seimas*. Kitais atvejais vartojami būdvardžiai *bendras*, *vienodas*, *vientisas*, *vienalytis*, *vienas*, *vienintelis* (dar žr. www.vlkk.lt/konsultacijos/3337-vieningas-vieninga), pvz.:

single economic area

vieninga (=bendra) ekonominė erdvė

single vision for Europe

vieningi (=bendri) Europos tikslai

united action

vieningi (=suderinti, bendri) veiksmai

united EU approach

vieningas (=bendras) ES požiūris

unique entry point

vieningas (=vienas; vienintelis; bendras) prieigos
taškas

uniform rate of call for the VAT resource

vieningas (=vienas; vienodas) PVM išteklių
pareikalavimo tarifas

uniform velocity profile

vieningi (=vienodi) greičio parametrai

unified set of rules

coherence criteria

a **single** Statute

The Commission's role is crucial to guarantee that a **common approach** and agreed standards apply across the Community.

The EU is moving forward in developing a **holistic** and pragmatic **response** to the social and health harms posed by drug use.

If **unanimity** cannot be achieved in the Special Committee, the latter may, at the initiative of the Presidency, refer the question to the Council.

... contribute to the objective of Europe speaking with **one voice**

On energy security, Europe must speak and act as **one**."

Some concessions on the proposal will clearly be needed if **unanimous** agreement is to be reached.

vieningos (=vienodos) taisyklės

vieningi (=vienodi, atitinkami) kriterijai

vieningas (=bendras, vienas) statutas

Komisijai tenka esminis vaidmuo užtikrinant, kad Bendrijoje būtų taikomas **vieningas** (=bendras, vienas) **metodas** ir suderinti standartai.

ES daro pažangą tobulindama **vieningas** (=visuotines) ir racionalias kovos **priemones**, kad sumažintų narkotikų vartojimo keliamą socialinę žalą ir pavojų sveikatai.

Jeigu Specialusis komitetas neprieina prie **vieningos** (=vienos; bendros) **nuomonės**, jis gali pirmininkaujančios valstybės narės iniciatyva pateikti šį klausimą Tarybai.

... prisidėti siekiant **vieningos** Europos pozicijos (=prisidėti prie Europos tikslo **laikytis bendros pozicijos / kalbėti vienu balsu**)

Energetinio saugumo klausimais Europos pozicija ir veiksmai turi būti **vieningi** (=vienodi).

Akivaizdu, kad siekiant **vieningo** (=visuotinio) **pritarimo** šiam mokesčiui dėl pasiūlymo teks daryti tam tikrų kompromisų.

vykdyti, įgyvendinti pažadus

Pažadus, žodį geriau tesėti, o ne vykdyti ar įgyvendinti (nebent būtų iškreipta reikšmė).

... to ensure that donor countries **fulfil** their aid **promises**

In order to live up to these promises and the expectations they have created, this Action Plan...

... užtikrinti, kad šalys donorės įgyvendintų (|| **tesėtų**) savo pažadus teikti pagalbą,

Siekiant **įgyvendinti** (|| **ištesėti**) šiuos pažadus ir su jais susijusius lūkesčius, šiame veiksmų plane...

Vykdyti galima grasinimus, įsipareigojimus, reikalavimus..., o įgyvendinti planus, programas...

žemas

žemas savęs vertinimas (=bloga, prasta savivertė)

žema (=maža, nedidelė) infliacija

ženklus, ženkliai

„Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“ teikiama būdvardžio *ženklus* reikšmė *lengvas pažinti, žymus* (Vilnius, 2000, p. 954). Į būdvardžio *ženklus* lizdą įtrauktas irrieveiksmis *ženkliai* (ten pat, p. 954). Kanceliarinėje kalboje *ženkliai* vartojamas kaiprieveiksmio *žymiai* sinonimas. Nors DLKŽ ir teikiama knyginėrieveiksmio *žymiai* reikšmė „daug, labai“ (ten pat, p. 958), nei šisrieveiksmis, nei palyginti neseniai pradėjęs plisti dirbtinis žodis *ženkliai* nėra reikalingi, juolab kad iš vartosenos jie stumia sinonimus *daug, labai, smarkiai, itin, gerokai, kur kas, nemažai* (Kalbos praktikos patarimai, Vilnius, 1985, p. 353), pavyzdžiui:

ženkliai (=smarkiai, gerokai, labai) blogina sveikatos sistemos būklę,

ženkliai (=labai) didinamos valdymo išlaidos,

pelną gaus **ženkliai** (=daug) mažesnį ir pan.

N.4. Terminai ir frazės

prašymas ar paraiška?

Prašymas – raštas, kuriuo kas prašoma ar pageidaujama. **Paraiška** – prašomojo pobūdžio dokumentas, kuriame be pabrėžto prašymo išdėstomas koks noras ar šiaip teisės dalykas, pvz.: *paraiška įregistruoti įmonę, paraiška dalyvauti konkurse.*

access

Gali būti verčiama įvairiai.

1. Kai kalbama apie internetą, tinka *prieiga*, pvz.:

vartotojui paskirtas vardas, naudojamas **prieigai** prie kompiuterių ar jų sistemos, yra įėjimo vardas, žargoniškai vadinamas *loginu*;

atvirasis vidinis tinklynas – vidinis tinklynas su ribotomis **prieigos** iš interneto galimybėmis.

2. Leidimo ar teisės reikšmė nei *prieiga*, nei *priėjimas* nevartotinas. Taigi pasakymas *suteiktas priėjimas prie išlaptintos informacijos* keistinas tokiais variantais:

- suteikta **teisė gauti** slaptą informaciją,
- suteikta **teisė į** slaptą informaciją,
- teisė priėti prie** slaptos informacijos (dėl šito siūlymo būtų galima ir pasiginčyti),
- teisė naudotis** slapta informacija.

Galimas ir variantas *galimybė susipažinti*:

Customs authorities have access to this data...
access to and the exercise of service activity

muitinė turi galimybę susipažinti su duomenimis...
galimybė teikti paslaugas

ageing society

senėjanti visuomenė ar senstanti visuomenė?

Nors DLKŽ *senėti* ir *senėti* laikomi sinonimais, vis dėlto skirtumas tarp *senėjantis* ir *senstantis* terminologų išvelgiamas.

Sensta visi – nuo pat vaikystės. Bet mirštama vis vėliau, o vaikų gimsta vis mažiau, dėl to visuomenė *senėja* (t. y. atsiranda daugiau vyresnių žmonių).

Taigi:

ageing society

senėjanti visuomenė

ageing of the population

gyventojų senėjimas

a number

a number į lietuvių kalbą dažniausia verčiama neapibrėžto kiekio kilmininku, pvz.:

The programme includes a number of important initiatives.

Programa **apima daugelį** svarbių iniciatyvų (=į programą įtraukta **svarbių iniciatyvų**; į programą įtrauktos **kelios svarbios iniciatyvos**).

appear to

Verčiama įvairiai: *panašu, kad; atrodo, kad; tikriausiai...* Tiksliausia būtų šio junginio neversti, nes jo vertimas nesuteikia pasitikėjimo teisinio dokumento tekstu.

Articles 14 and 15 appear to afford to the beneficiaries an economic advantage consisting in the exemption from IRAP for a period of five years.

Panašu, kad (=ø)14 ir 15 straipsniai įmonėms naudos gavėjoms suteikia ekonominį pranašumą, nes įmonės 5 metus atleidžiamos nuo regioninei gamybinei veiklai taikomo mokesčio.

The Commission recognises that in many cases international roaming charges appear to be high and often without clear justification.

Komisija pripažįsta, kad daugeliu atvejų tarptautinio tarptinklinio ryšio kainos **atrodo** (=ø) yra didelės ir dažnai be aiškios priežasties.

best practice

Best practice dažnai verčiama *geriausia praktika*, *geriausia patirtis*

Žodis *praktika* turi 4 reikšmes (DLKŽ; <http://www.autoinfo.lt/webdic/>), bet neturi patyrimo rezultato (kuriuo galima pasinaudoti) reikšmės. Todėl *best practice* reikėtų versti *geriausia patirtis*, o kur įmanoma – tik *patirtis*, pvz.:

dalytis patirtimi, pasinaudoti kitų valstybių patirtimi.

share best practices

keistis geriausia praktika (=dalytis (geriausia) patirtimi)

sharing best practices

keitimasis geriausia praktika (=dalijimasis (geriausia) patirtimi)

follow this best practice

remtis šia gerąja praktika (=naudotis gerąja patirtimi)

Tarybos terminologai IATEje siūlo versti *geriausi praktikos pavyzdžiai*, pvz.:

share best practices

keistis geriausios praktikos pavyzdžiais,

sharing best practices

keitimasis geriausios praktikos pavyzdžiais

call for

Transparency and good administration call for a clear definition of the organisations and people responsible for each stage and action of the mobility programme.

Skaidrumas ir geras administravimas reikalauja, kad būtų aiškiai apibrėžta (Siekiant skaidrumo ir gero administravimo turi būti aiškiai apibrėžta), kokios organizacijos ir asmenys yra atsakingi už atskiras mobilumo programos pakopas ir veiksmus.

classified (klasifikuojamas pozicijoje)

Žodis *classified*, atsižvelgiant į kontekstą, galėtų būti verčiamas įvairiai. Štai keli variantai:

1. suteiktas klasifikacinis kodas;

Those preparations should be excluded from classification under heading 2101.

2. priklauso tam tikrai klasifikacinei kategorijai;

3. Jeigu kalbama apie frazes, apskritai žd. *klasifikacinis* nebelieka, plg.:

The product shall not contain ingredients (substance or preparation) **classified** with any of the following risk phrases (according to Directive 67/548/EEC and its amendments) or any combination thereof: R31, R40, R45, [...].

Produkte neturi būti ingredientų (medžiagų arba preparatų), kuriems būtų taikoma kuri nors iš šių rizikos frazių (pagal Direktyvą 67/548/EEB ir jos pakeitimus): R31, R40, R45 [...], arba jų derinys

competitive (competition)

konkurencingas, konkurencinis, konkurencijos

competitive conditions – konkurencinės sąlygos (IATE 1142909), t. y. sąlygos, kad įmonės galėtų konkuruoti, labiau panašu į reikalavimus – jos turi būti sudarytos, pvz., skelbiant konkursą);

conditions of competition – konkurencijos sąlygos (IATE 2143659), t. y. sąlygos, kuriomis vyksta konkurencija, rinkos būklė konkurencijos aspektu, ppr. valstybės ar Europos Sąjungos mastu).

Įmonės, prekės, pramonė gali būti *konkurencingos*, t. y. galinčios konkuruoti (plg. IATE 2213515).

complete name and address

galima versti dvejopai:

1. **visas** pavadinimas ir adresas;

2. **tikslus** pavadinimas ir adresas (dažniausiai būna sertifikatų pavyzdžiuose).

disease-free area

Angl. *the disease-free area*, *area free of disease* dažnai **klaidingai verčiama** *ligos neapimta teritorija*. Jei *teritorija yra apimta ligos*, vadinasi, joje yra ne vienas koks židinytis, o liga plačiai išplitusi. Jei *teritorija neapimta ligos*, vadinasi, liga nėra plačiai išplitusi, bet pavienių ligos atvejų

gali būti. Tačiau angl. *the disease-free area, area free of disease* reiškia, kad tos ligos teritorijoje apskritai nėra. Galimi vertimo variantai:

teritorija, kurioje ligos nenustatyta
teritorija, kurioje ligos nėra
liga neužkrėsta teritorija

fifties, sixties

Anglų 1950s, vokiečių *die fünfziger Jahre*, rusų *пятидесятые годы* yra dešimtmetis nuo 1950 iki 1959 metų – lie. *šeštasis dešimtmetis* (pr. *la sixième décennie*).

Jei lietuviškai rašoma *praeito (praėjusio) amžiaus penkiasdešimtaisiais metais*, suprantama, kad tai įvyko tiksliai 1950 m., o ne, tarkim, 1956 m.

Children of **the 90s**
1990s DNA

90-ųjų (=dešimto dešimtmečio) vaikai
90-ųjų (=dešimto dešimtmečio) DNR

field office

Jeigu kalbama apie konkretų biurą, tai rašoma *XX direktorato Vilniaus (Rygos, Talino) biuras*

Jei apskritai apie visus – *XX direktorato biurai sostinėse*.

(nors vienas direktoratas yra ne sostinėje)

for this purpose

Labai dažnai pažodžiui verčiama konstrukcija *for this purpose*:

Šiuo tikslu (–**Todėl**) raginame Komisiją tvirtai užtikrinti...

Šiuo tikslu (–**Dėl to**) konferencija pabrėžia...

Šiuo tikslu (–**Todėl**) būtina priimti taisykles...

implement

Veiksmažodis *implement* ne visada verčiamas *įgyvendinti*, pvz.:

It is however appropriate, in accordance with the co-operation and conservation obligations enshrined in the International Law of the Sea, to **implement** those measures **in** the law of the Union...

Tačiau, remiantis tarptautinėje jūrų teisėje galiojančiais bendradarbiavimo ir išteklių išsaugojimo įpareigojimais, tikslinga tas priemones **įgyvendinti** Sąjungos teisės aktais (=įtraukti į Sąjungos teisės aktus)...

implementation of the common market

Įgyvendinamos programos, užduotys, planai ir pan., bet ne rinkas:

bendrosios rinkos įgyvendinimas (–**kūrimas; diegimas**)

incitement

skatinimas – teigiamas, kurstymas – neigiamas, pvz.:

Vadovai susitiko, kad paskatintų kovą su neapykantos laidose **skatinimu** (–**kurstymu**).

Europos teisė draudžia neapykantos **skatinimą** (–**kurstymą**) televizijos laidose.

lifting the suspension

lifting the suspension of the marketing authorisation

rinkodaros leidimo galiojimo sustabdymo panaikinimas

Ankstesnis vertimas *rinkodaros leidimo atnaujinimas* galėtų reikšti ir sustabdyto, ir pasibaigusio leidimo atnaujinimą. Be to, galėtų kilti painiavos dėl *renewal* ir *update* vertimo.

non-profit organisation

nesiekianti pelno (=ne pelno) organizacija

viešasis ar valstybinis sektorius

Europos terminų žodyne „Eurovoc“ teikiami abu terminai: *valstybinis sektorius* (angl. *state sector*); *viešasis sektorius* (angl. *public sector*, vok. *öffentliches Unternehmen*, pranc. *entreprise publique*).

visuomeninis transportas ar viešasis transportas

Europos terminų žodyne „Eurovoc“ teikiamas terminas *viešasis transportas* (angl. *public transport*; vok. *Massenbeförderung*; pranc. *transport en commun*). Nurodoma paskirtis – visiems skirtas transportas, plg. *viešas renginys, viešoji biblioteka, viešasis maitinimas*.

viešieji ar valstybės finansai

Jei finansai yra ne vienos valstybės, o visos Europos Sąjungos, kaip reikėtų versti *public funds*? Europos terminų žodyne „Eurovoc“, teikiamas terminas *valstybės finansai* (angl. *public finance*, vok. *öffentliche Finanzen*, pranc. *finances publiques*). Angl. *public funds* galėtų būti *viešosios lėšos*

red tape

red tape yra *biurokratizmas, biurokratinės kliūtys*, o ne *biurokratija* (t. y. valdymo sistema su įtakingų valdininkų aparatu).

Needless red tape will be cut out and participation made simpler.

Bus panaikinta nereikalinga **biurokratija** (=panaikintos nereikalingos **biurokratinės kliūtys**) ir supaprastintas dalyvavimas programoje.

round table

Ne *apvalus stalas*. *Apvalus* yra rutulys – kaip Žemė arba obuolys. O stalas gali būti *apskritas* – kaip kompaktinė plokštelė. Taigi, kai diplomatai derasi prie *apskrito stalo*, vyksta *apskritojo stalo derybos*.

sensitive

sensitive area

In order to take into account the sensitivity of the area affected by the noise, in particular in terms of the size of population affected, infrastructure managers should have a possibility to introduce a surcharge for railway undertakings using noisy trains.

Siekiant atsižvelgti į triukšmo veikiamos zonos **jautrumą** (–**pažeidžiamumą**), visų pirma susijusį su gyventojų, kuriems daromas poveikis, skaičiumi, infrastruktūros valdytojais turėtų turėti galimybę triukšmingus traukinius naudojančioms geležinkelio įmonėms nustatyti papildomą mokestį.

sensitive goods

Dokumentuose terminas *sensitive goods* verčiamas keleriopai:

1. **jautrios** prekės (toks vertimas klaidingas, nes kalbama apie prekes, kuriomis prekiaujama ar kurios tiekiamos neteisėtai);
2. *prekės, kurias tiekiant gali būti sukčiaujama* (toks vertimas galimas, bet yra panašesnis į apibrėžtį, o ne į terminą);
3. **padidintos rizikos** prekės (neveikiamasis būtojo laiko dalyvis nevertotinas savaiminei (t. y. be pašalinio poveikio, specialaus įsikišimo atsiradusiai) ypatybei reikšti, plg. konsultacijos.vlkk.lt/lit/2267).
4. *padidėjusios rizikos* prekės (vertimas taisyklingas, bet padidėjusi rizika suponuoja tam tikrą laikinumą).

Todėl geriausia versti **didesnės rizikos** prekės.

sensitive product

IATE: *importui jautrus produktas (VLS)*

sensitive question

„[Bendrinės lietuvių kalbos žodyno](#)“ el. versijoje teikiama šeštoji žodžio *jautrus* reikšmė „kuriam reikia atidumo, subtilumo, galintis (kam) sukelti neigiamų padarinių“ ir teikiamas pavyzdys *jautrus klausimas*. (Daugiau žr. <http://konsultacijos.vlkk.lt/lit/106143>)

jautrus (–opus; (labai) svarbus) klausimas.

The negotiations to date have made it clear that, for the Member States, this is an extremely **sensitive question** of status.

This politically **sensitive question** stands at the centre of the present dispute between the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Council of the European Union, with their respective interveners.

Iš ligšiolinių derybų matyti, kad tai itin *jautrus* (–opus) valstybių narių statuso klausimas.

Šis politiškai *jautrus* (–keblus, opus) klausimas kilo nagrinėjamoje byloje, kurioje, palaikomos atitinkamų j byla įstojusių šalių, ginčijasi Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė bei Europos Sąjungos Taryba.

sensitive dissemination

'**sensitive dissemination**' means dissemination which could cause varying degrees of prejudice to the interests, including internal and external security interests, of the Union or of the Member States.

didesnės rizikos duomenų sklaida – sklaida, kuri galėtų įvairiu mastu pakenkti Sąjungos arba valstybių narių interesams, įskaitant vidaus ir išorės saugumo interesus.

sensitive information

LRTB teikiami du informatikos srities terminai:

1) **neskelbtina informacija** – informacija, kuri nėra slapta, tačiau viešai neskelbtina. Tai viskas, ko asmuo nenorėtų, kad būtų skelbiama spaudoje, internete ir pan.: gyvenamoji vieta, amžius, pajamos, draugų ir pažįstamų adresai ir kt.

2) **slaptoji informacija** – paslapyje laikoma informacija: slaptažodžiai, slaptoji informacija gali būti persiunčiama kompiuteriu tinklais ir laikoma kompiuteryje užšifruota ir apsaugota pagrindiniu slaptažodžiu.

whereas this problem is further aggravated by the so-called 'third party rule' or the principle of 'originator control', which has been designed to enable originators to maintain control over the further **dissemination** of their **sensitive information**, but is unfortunately often interpreted as applying also to the recipient services' oversight

kadangi šią problemą papildomai sunkina vadinamoji „trečiosios šalies taisyklė“ arba „iniciatoriaus kontrolė“ principas, kuriuo siekiama leisti duomenų kilmės šaltiniui išlaikyti **neskelbtinos informacijos** tolesnės sklaidos kontrolę, tačiau dažnai, deja, aiškinama, kad jis taikomas ir gavėjo paslaugų priežiūrai;

sensitive post

Managing a staff composed of both officials and other servants, the Head of Representation oversees all aspects of the Representation and acts in that capacity as an Authorising Officer by Subdelegation (AOSD); the **post** is therefore considered "**sensitive**"...

Valdydamas darbuotojus, kuriems priklauso ir pareigūnai, ir kiti tarnautojai, atstovybės vadovas prižiūri visus atstovybės veiklos aspektus ir veikia kaip perįgaliojasis leidimus suteikiantis pareigūnas; dėl to šios **pareigos** priskiriamos prie **strategiškai svarbių**...

set up by / set up under

set up by the treaty

set up under the treaty

įsteigta sutartimi (įsteigiama pačia sutartimi)

įsteigta remiantis sutartimi arba įsteigta pagal sutartį (sutartyje numatomas ar sukuriamas teisinis pagrindas įstaigai įsteigti)

site; web site ar page; web page ar net location; web location

Svetainė (angl. *site; web site*) – rinkinys tinklalapių, kuriuos sieja bendra tematika, priklausomybė vienai įstaigai ar kitokie bendri dalykai. Viename kompiuteryje gali būti kelios svetainės ir atvirkščiai – ta pati (didelė) svetainė gali būti keliuose kompiuteriuose. Svetainės adresu laikomas jos pradžios tinklalapio adresas. Todėl įprasta, kad į svetainę patenkama per šį tinklalapį.

Tinklalapis (angl. *page; web page*) – hipertekstu parašytas žiniatinklio dokumentas. Tinklalapiams rašyti vartojama HTML kalba arba jos modifikacijos. Paveikslai laikomi atskirose rinkmenose.

Tinklalapyje pateikiamos tik nuorodos į jas. Grafikos rinkmenos dažniausiai pateikiamos GIF, PNG ir JPG formatu. PNG formatas skirtas specialiai tinklalapiams. Kai iš konteksto aišku, kad tai yra žiniatinklio dokumentas, dar vadinamas puslapiu.

Tinklavietė (angl. *net location; web location*) – vieta tinkle, kurioje laikomi interneto ištekliai, pavyzdžiui, žiniatinklio svetainė, duomenų saugykla.

so called

Anglų kalbos frazė *so called* „vadinamasis“ dažniausiai reiškia, kad kokia nors sąvoka anglų kalboje vadinama tam tikru vardu. Šis vardas dažniausiai būna profesinė žargonybė, metaforiškas šnekamosios kalbos junginys, kitos kalbos skolinys ar pan. ir priešpriešinamas terminui, kuris galbūt nėra plačiai vartojamas arba jo dar iš viso nėra sukurta. Verčiant į lietuvių kalbą reikėtų išsiaiškinti, ar originalo kalbos pavadinimas jau turi atitikmenį lietuvių kalboje. Dažniausia jo arba iš viso nėra, arba atitikmuo – priimtas terminas, vienintelis galimas pavadinimas lietuvių kalba. Todėl netinka rašyti *vadinamasis*, jei lietuvių kalboje jis visai niekaip dar nevadinamas arba turi vienintelį oficialų pavadinimą. Juk nerašoma, pvz., *vadinamoji laisvoji rinka*. Pavyzdžiui:

Recent years have seen a sharp rise in the so called 'diseases of affluence'.

Per pastaruosius metus labai padaugėjo **vadinamųjų** (=ø) perteklių sukeliama ligų atvejų.

Dar žr. *taip vadinamas*.

southern Indian Ocean

southern Indian Ocean turi būti verčiamas *pietinė Indijos vandenyno dalis*, o ne *pietų Indijos vandenynas*. Čia kalbama ne apie Pietų Indiją, o apie Indijos vandenyno dalį, pvz.:

Tarybos sprendimas dėl Susitarimo dėl žvejybos **pietų Indijos vandenyne** (=pietinėje Indijos vandenyno dalyje) sudarymo Europos bendrijos vardu.

support (financing) under

Vertimų gali būti įvairių, ir tai priklauso nuo to, kuo ta parama (finansavimas) grindžiama:

support (financing) under programme

parama (finansavimas) pagal programą;

support (financing) under the trans-European networks budget

parama (finansavimas) iš europinių tinklų biudžeto;

support under the "Regional competitiveness and employment" objective

parama regioninio konkurencingumo ir užimtumo tikslui įgyvendinti

sustainable

subalansuotas jokia būdu negalima versti – turi būti *tvarus, darnus* ir pan.

Be žodžių *tvarus, darnus*, dar galima būtų vartoti: **nenutrūkstamas, nuolatinis** (pvz., *nuolatinis klestėjimas / darnus klestėjimas*).

take note

Nors *Anglone* nurodoma, kad **to take note (of)** reiškia „atkreipti dėmesį (į)“, vis dėlto verčiant reikia atsižvelgti į kontekstą ir pasirinkti tinkamesnį vertimą, pvz.:

The EUSBSR Action Plan adopted by the Commission in June 2009, of which the Council took note in October 2009, has been extensively discussed with Member States, stakeholders and the relevant services in the Commission.

ESBJRS veiksmų planas, kurį Komisija patvirtino 2009 m. birželio mėn. ir **į kurį** Europos Vadovų Taryba **atkreipė dėmesį** (=su **kurio** Europos Vadovų Taryba **susipažino**) 2009 m. spalio mėn., išsamiai aptartas su valstybėmis narėmis, suinteresuotaisiais subjektais ir susijusiomis Komisijos tarnybomis.

transport by coach and bus

Transport by coach and bus neretai verčiama *vežimas tarp miestiniais ir miesto autobusais*. (pvz., Susitarime dėl tarptautinio nemaršrutinio keleivių vežimo tarp miestiniais ir miesto autobusais

(Interbus susitarimas) OL L 321, 2002 11 26, p. 11). Tai netikslus vertimas. Jei *coach* ir *bus* neskiriama pagal funkcijas ar techninius duomenis, verstina tiesiog *vežimas autobusais*. Kartais šiuos autobusus reikia išskirti pagal kokius nors požymius. Pavyzdžiui, tai gali būti *tolimojo susisiekimo autobusai* ir *vietinio susisiekimo autobusai*.

N.4.1. Vaistų pavadinimų formuluotės

Angliškuose dokumentų pavadinimuose tikriniai vaistų pavadinimai ir jų veikliosios medžiagos pavadinimai atskiriami brūkšneliu ir parašomi kabutėse (arba be jų). Verčiant į lietuvių kalbą, tikrinį vaisto pavadinimą būtina rašyti kabutėse (originalo kalba), o bendrinį veikliosios medžiagos pavadinimą (adaptuotą ir suderintą linksniu) – skliausteliuose, pvz.:

medicinal product "**Vantobra - Tobramycin**"

COMMISSION IMPLEMENTING DECISION lifting the suspension marketing authorisation, granted by Decision C(2006)4282, for "**Luminity - perflutren**", a medicinal product for human use...

<...> correcting Decision C(2019)8340(final) of 14.11.2019 granting a marketing authorisation under Regulation (EC) No 726/2004 of the European Parliament and of the Council for "**Ivozall - clofarabine**", a medicinal product for human use

vaistas „**Vantobra**“ (**tobramicinas**)

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS dėl žmonėms skirto vaisto „**Luminity**“ (**perflutreno**) rinkodaros leidimo, suteikto Sprendimu C(2006) 4282, galiojimo sustabdymo panaikinimo...

<...> kuriuo ištaisomas 2019 m. lapkričio 14 d. Sprendimas C(2019) 8340 (final), kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 726/2004 suteikiamas leidimas prekiauti žmonėms skirtu vaistu „Ivozall-**klofarabinas**“ (=vaistu „Ivozall“ (**klofarabinu**))

workshop

liet. seminaras / pratybos

(dar galima pasakyti *studija, mokomoji repeticija*).

skaitmenų po kablelio tikslumu (decimal points)

1 decimal point (place)	dešimtųjų tikslumu	
2 decimal points (places)	šimtųjų tikslumu	
3 decimal points (places)	tūkstantųjų tikslumu	
4 decimal points (places)	4 skaitmenų po kablelio tikslumu	dešimttūkstantųjų tikslumu
5 decimal points (places)	5 skaitmenų po kablelio tikslumu	šimtatūkstantųjų tikslumu
6 decimal points (places)	6 skaitmenų po kablelio tikslumu	milijonųjų tikslumu
9 decimal points (places)	9 skaitmenų po kablelio tikslumu	milijardinių tikslumu
12 decimal points (places)	12 skaitmenų po kablelio tikslumu	trilijoninių tikslumu
15 decimal points (places)	15 skaitmenų po kablelio tikslumu	kvadrilijoninių tikslumu
18 decimal points (places)	18 skaitmenų po kablelio tikslumu	kvintilijoninių tikslumu
21 decimal points (places)	21 skaitmenų po kablelio tikslumu	sikstilijoninių tikslumu
24 decimal points (places)	24 skaitmenų po kablelio tikslumu	septilijoninių tikslumu

N.4.2. Keletas draudimo terminų

actuary

aktuarijus (=aktuaras)

insured event

draudiminis (=draudžiamasis) įvykis

N.4.3. Prie Komisijos pasiūlymo pridamo aiškinamojo memorandumo antraštės ir formuluotės

Grounds for and objectives of the proposal

Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

General context

Bendrosios aplinkybės

Consistency with other policies and objectives of the Union

Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir tikslais

Consultation of interested parties and impact

Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis ir

assessment
 Collection and use of expertise
 There was no need for external expertise.
 Impact assessment
 Legal elements of the proposal
 Summary of the proposed action
 Legal basis
 Subsidiarity principle
 Proportionality principle
 Choice of instruments
 Budgetary implication
 Existing provisions in the area of the proposal

poveikio įvertinimas
 Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas
 Nepriklausomo tyrimo neprireikė.
 Poveikio vertinimas
 Teisiniai pasiūlymo aspektai
 Siūlomų veiksmų santrauka
 Teisinis pagrindas
 Subsidiarumo principas
 Proporcijingumo principas
 Pasirinkta priemonė
 Poveikis biudžetui
 Galiojančios pasiūlymo srities nuostatos

replies to the report

Nederėtų versti *atsakymai apie ar į ataskaitą nei dėl ataskaitos*, nes ataskaita neklausama, o teigiama, pvz.:

Member States' replies to the Court of Auditors' 2005 Annual Report

Valstybių narių **atsakymai (=pastabos)** dėl Audito Rūmų 2005 m. metinės ataskaitos

if necessary and in substantiated cases

Formuluotė *If necessary and in substantiated cases* verčiama įvairiai (*Prireikus ir pagrįstais atvejais / jei reikia ir pagrįstais atvejais*, t. t), bet nė vienas variantas nėra tinkamas (dėl jungtuko *ir*):

If necessary and in substantiated cases, the opinion of the committee may be obtained by written procedure.

Jei reikia (*Prireikus*) **ir** pagrįstais atvejais (=Prireikus pagrįstais atvejais) komitetas gali pareikšti nuomonę taikydamas rašytinę procedūrą.

spausdinta popieriuje... (printed on)

Jeigu naudojamo popieriaus rūšies žyma pateikiama, ji gali būti nurodoma vartojant vieną iš šių **formuluočių**:

– naujas popierius:

Printed on elemental chlorine-free bleached paper (ECF)

Spausdinta popieriuje, balintame nenaudojant elementinio chloro (ECF)

Printed on totally chlorine-free bleached paper (TCF)

Spausdinta popieriuje, balintame visiškai nenaudojant chloro (TCF)

Printed on white chlorine-free paper

Spausdinta popieriuje, balintame nenaudojant chloro

– perdirbtas popierius:

Printed on recycled paper

Spausdinta perdirbtame popieriuje

Printed on process chlorine-free recycled paper (PCF)

Spausdinta popieriuje, perdirbtame nenaudojant chloro (PCF)

ėminys, tyrinys, bandinys...

Terminas	Paaiškinimas	Anglų k.	Prancūzų k.	Rusų k.
1. tyrimas	1.1 Objektų ar reiškinių savybių kilmės, ryšių išaiškinimas (apima ir bandymą). 1.2 Objekto biologinių, cheminių, fizikinių-cheminių charakteristikų ir (arba) parametrų nustatymas.	investigation, test(ing); study, research	investigation, étude; examen, recherche	исследование; изучение
2. bandymas	Objekto fizikinių techninių charakteristikų ir (arba) parametrų nustatymas (1.1 tyrimo atmaina).	test(ing), trial	essai, épreuve, test	испытание, опыт

3. tiriamoji visuma	Tiriamasis objektas arba jų grupė.	(general) population	population (parente)	(генеральная) совокупность
4. ėminys	Tiriamosios visumos dalies, paimtos tirti arba bandyti, apibendrinamasis pavadinimas. Pastaba: pagal paėmimo būdą ir pobūdį ėminys gali būti sluoksninis, vidurkinis, jungtinis, kartotinis, pradinis, pavienis, pagal paskirtį – kontrolinis, tiriamasis, laboratorinis ir pan.	sample	échantillon	проба
5. bandinys	Tiriamosios visumos dalis, paimta tiriamojo objekto fizikinėms techninėms charakteristikoms nustatyti. Pastaba Kai kurie bandiniai, paimami išpjaunant dalį tiriamojo objekto (sijos, lakšto ar pan.), gali būti vadinami (bandomąja) išpjova, atkarpa ir pan.	sample, specimen, test piece	échantillon, pièce d'essai, éprouvette	образец
6. mėginys	Tiriamosios visumos dalis, paimta tiriamojo objekto cheminėms, fizikinėms cheminėms, biocheminėms, biologinėms, mikrobiologinėms ir pan. charakteristikoms nustatyti.	sample	pièce d'épreuve, éprouvette	проба
7. imtis	Ėminių grupė, kurios tyrimų arba bandymų rezultatai paprastai apdorojami statistiškai arba iš kurios yra mechaniškai sudaromas vidurkinis ėminys, mėginys, bandinys.	sample	échantillon	выборка
8. pavyzdys	Pavienis objektas arba jo dalis, turintis visas būdingąsias objekto savybes, skirtas tirti, bandyti arba palyginti. Pastaba. Pagal paėmimo būdą pavyzdys gali būti vienetinis (kai paimamas visas gaminys, pvz., įrenginys, mašina, žaislas ir pan.) ir dalinis (kai paimama gaminių, pvz., odos, audeklo, laido ir pan., dalis).	specimen	spécimen, exemplaire	образец
9. tyrinys, (tiriamasis ėminys, tiriamasis mėginys, tiriamasis bandinys, bandomasis pavyzdys)	Paruoštas arba iš karto tinkantis tirti ėminys, bandinys, mėginys, pavyzdys.	test sample, test specimen	échantillon pour essai, pièce d'épreuve	испытываемый образец, исследуемая проба
10. tiriamoji (ėminio, tyrinio, mėginio, bandinio) dalis	Konkrečiam tyrimui paimta tyrinio (tiriamojo ėminio, bandinio, mėginio) dalis, imama tada, kai visas tyrinys (tiriamasis ėminys, tyrinys, bandinys, mėginys) yra per didelis tirti arba reikia tirti tam tikrą jo dalį.	test piece; test portion	pièce d'essai; prise d'essai	доля пробы, навеска

Pastaba. Ši klasifikacija yra idealus modelis. Konkrečiais atvejais vartoseną gali skirtis (pvz., kalbant apie žmones nevertojami terminai *bandymas*, *bandinys*)

O. Formulotės

O.1. Laiko raiškos formulotės

pernai metais (last year)

last year
last years

pernai metais (=pernai)
(keleri) praėję metai

vėliau šiais metais (later this year)

Formuluotė *vėliau šiais metais* yra lietuvių kalbai nebūdingas pasakymas, nors kalbiškai ir neklaidingas. Geriau vartoti sklandesnes konstrukcijas *dar šiemet, dar šiais metais*. Tinka ir kiti variantai (*šiemet, šiais metais; iki šių metų pabaigos; šių metų antroje pusėje*), tik jų vartojimas priklauso nuo konteksto, pvz.:

Todėl **vėliau šiais metais** (|| **dar šiemet, dar šiais metais**) ketinu pasiūlyti griežtesnių teisės aktų.

Later this year, as part of the Single Market Strategy further steps will be presented <...> towards creating a more innovation friendly business environment.

Vėliau šiais metais (|| **Dar šiemet; Dar šiais metais**) pagal bendrosios rinkos strategiją bus pasiūlyta tolesnių veiksmų <...>, kuriais siekiama sukurti palankesnę inovacijoms verslo aplinką.

anksčiau šiais metais (anksčiau šį mėnesį) (earlier this year / month)

Formuluotė *anksčiau šiais metais* yra lietuvių kalbai nebūdingas pasakymas, nors kalbiškai ir neklaidingas. Keistina sklandesnėmis konstrukcijomis *šiemet, šiais metais*, pvz.:

The mandate of the UN team in Syria was to investigate the alleged use of chemical weapons in a number of incidents in Syria **earlier this year**.

JT tyrimų Sirijoje grupės įgaliojimai buvo tirti tariamą cheminių ginklų panaudojimą **anksčiau šiais metais** (|| **šiemet, šiais metais**) Sirijoje įvykdytuose incidentuose.

This was the subject of petition 0198-12 on which the Committee held a detailed discussion **earlier this year...**

Šia tema pateikta peticija Nr. 0198/2012, dėl kurios **anksčiau šiais metais** (|| **šiemet, šiais metais**) Komisija buvo surengusi išsamią diskusiją...

Earlier this month, the Commission launched...

Anksčiau šį mėnesį (|| **šį mėnesį**) Komisija pradėjo...

Tinka ir variantas (*šių metų pradžioje*), tik jo vartojimas priklauso nuo konteksto (būtina žinoti, kad įvykiai tikrai vyko metų pradžioje, o ne viduryje), pvz.:

The EU also welcomes the adoption by Montenegro **earlier this year** of fiscal rules to anchor expectations for sustainable public finances.

ES taip pat palankiai vertina tai, kad **šių metų pradžioje** Juodkalnija priėmė fiskalines taisykles, kad įtvirtintų viešųjų finansų tvarumo lūkesčius.

The Council also recalls the EU's ratification of the new Food Assistance Convention and welcomes its entry into force **earlier this year**.

Taryba taip pat primena tai, kad ES ratifikavo naująją Pagalbos maistu konvenciją, ir palankiai vertina tai, kad ji įsigaliojo **šių metų pradžioje**.

ne vėliau kaip praėjus (no later than after; at the latest ... after)

Formuluotė *ne vėliau kaip praėjus* yra prieštaringa: *ne vėliau* suponuoja, kad ką nors galima daryti iki tam tikro momento, o *praėjus* suponuoja, kad to daryti anksčiau negalima. Todėl formuluotė taisytina, pvz.:

No later than three years after the date of application of this Regulation, the Commission shall draw up a report

Ne vėliau kaip praėjus trejiems metams nuo datos, kai buvo pradėtas taikyti šis reglamentas (=Ne vėliau kaip **per trejus metus** nuo šio reglamento taikymo pradžios), Komisija parengia ataskaitą...

The Council declares that the seat of the EIT should be decided not later than 12 months after this Regulation enters into force.

Taryba pareiškia, kad sprendimas dėl ETI buveinės turėtų būti priimtas **ne vėliau kaip praėjus** (=per) 12 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo.

No later than six months after presenting the report to the European Parliament, the Commission shall make the report public.

Ne vėliau kaip praėjus šešioms mėnesiams (=per šešis mėnesius) nuo ataskaitos pateikimo Europos Parlamentui dienos Komisija turi ją viešai paskelbti.

... provided that closing takes place **at the latest** six months **after** signature of the disposal agreement.

The revocation shall take effect no later than one year after the day following the date on which the decision on the revocation is received by the holder of the authorisation.

... jei procedūra užbaigiama **praėjus šešioms mėnesiams** (=ne vėliau kaip **per šešis mėnesius**) nuo perdavimo susitarimo pasirašymo.

Atšaukimas įsigalioja **ne vėliau kaip praėjus metams** (=per metus) nuo dienos, einančios po dienos, kurią leidimo turėtojas gavo sprendimą dėl atšaukimo.

Skaitytojus trikdo ir formuluotė *ne vėliau kaip po (at the latest after)* – neišku, kada reikia grąžinti skolą – po penkerių metų ar per penkerius metus, pvz.:

The recommendation should normally be implemented one month **at the latest after** receipt of the final report in the Member State's language.

... the borrowing scheme shall repay the loan **at the latest after** 5 years.

Paprastai rekomendacija turėtų būti įgyvendinta **ne vėliau kaip po mėnesio** (=per mėnesį) nuo galutinės ataskaitos atitinkamos valstybės narės kalba gavimo.

... skolinti sistema grąžina paskolą **ne vėliau kaip po 5 metų** (=per penkerius metus).

Laisvesnio stiliaus tekste galbūt apskritai būtų galima atsakyti junginio *ne vėliau*, nes nes frazė *per (kurį laiką)* ir taip pakanka, pvz.:

This website shall be online at the **latest six months after** the start of the project, shall be regularly updated and shall be kept for at least five years after the end of the project.

Ši svetainė turi pradėti veikti **per šešis mėnesius** nuo projekto pradžios, turi būti reguliariai atnaujinama ir palaikoma ne mažiau kaip penkerius metus po projekto užbaigimo.

prieš prasidedant / neprasidėjus

Komisijos reglamento XXX X straipsnio X dalyje numatyta, kad A arba B produktams gaminti skirtos sušaldytos jautienos importo teisių paraiškos pateikiamos ne vėliau kaip birželio 8 d. 13.00 val. Briuselio laiku, **neprasidėjus** (=prieš prasidedant) metiniam importo tarifinių kvotų laikotarpiui.

O.2. Personifikacija

Nerašytina *programa rūpinasi, prisideda, kriterijus reikalauja* arba *pirmininkas sveikina kriterijų, programą* ir pan.

1987 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 3954/87, **nustatantis** didžiausius **leistinus** maisto produktų ir pašarų radiacinės taršos lygius...

... Įstatymas dėl privačios monopolijos uždraudimo ir sąžiningos prekybos vykdymo, jį **įgyvendinantys teisės aktai** ir visi jų pakeitimai...

...Dublino konvenciją (toliau vadinamą „reglamentu, **nustatančiu** Eurodac taikymo taisykles)...

...dėl **Konvencijos, įgyvendinančios** 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimą...

...Sprendimas bus priimtas pagal 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimą 1999/468/EB, **nustatantį** Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką...

Visos panašios konstrukcijos, pvz., *dokumentas, nustatantis...*, Terminologijos pakomisei pritarus, bent jau Terminų banko terminų apibrėžtyse taisomos – *dokumentas, kuriuo nustatoma... Sprendimas, nustatantis* – dar nieko (jame tikrai išdėstytos tam tikros nuostatos, reikalavimai ar pan., taigi reikšmės perkėlimas visai suprantamas), o *įstatymą įgyvendinantys teisės aktai* arba *konvencija, įgyvendinanti susitarimą* – negerai (parengus ir patvirtinus kokį įstatymą ar konvenciją joks reikalas nebūna įgyvendintas, konvencijos ar įstatymo nuostatomis vadovaujasi žmonės, kurie ką nors ir įgyvendina arba ne).

Tarpinstitucinio susitarimo 7 **straipsnis priskiria** jungtiniam sekretoriatui keletą (=straipsnyje / **straipsniu** jungtiniam sekretoriatui **priskiriama** keletas) su sistemos įgyvendinimu susijusių užduočių.

O.3. Perteklinės formuluotės

O.3.1. Tarinio jungtis yra, buvo

Lietuvių kalboje tarinio jungtis *yra* neprivaloma (neretai ir nepageidautina stiliaus sumetimais) tais atvejais, kai antroji tarinio dalis yra dalyvis arba būdvardis, pvz.:

ES santykiai su kitomis šalimis *yra* aptariami Bendrųjų reikalų ir išorės santykių taryboje. Ši taryba *yra* atsakinga už bendruosius politikos klausimus. Nuomonė, kad Komisijos pareigūnai kuria taisykles nesijaudindami dėl jų poveikio, *yra* neteisinga. ES sprendimai *yra* priimami kitaip. Iš tikrųjų tai *yra* demokratinis procesas, kuriame dalyvauja Komisija, 25 nacionalinės vyriausybės, Europos Parlamentas ir daugelis kitų.

Jeigu nurodomas laikas, rašoma taip:

XXXX metais (buvo) įsteigtas Europos pabėgėlių fondas.

Jeigu kalbama apskritai, nenurodant laiko, veiksmožodis *buvo* suponuoja, kad dabar nebėra:

Be to, *buvo* (=ø) įsteigtas Europos pabėgėlių fondas, kurio užduotis – teikti pagalbą pabėgėliams.

O.3.2. Perteklinis pažyminis esantis

Kiaušiniai vežami *į peryklas, esančias už* (=į peryklas už) XYZ teritorijos ribų

Pateikiamas patvirtintų *žuvininkystės ūkių, esančių* (=žuvininkystės ūkių) nepatvirtintose zonose sąrašas

Veikla vykdoma septyniuose moksliniuose *centruose, esančiuose* (=centruose) Vokietijoje ir Belgijoje

Šiame stulpelyje esantys skaičiai (=skaičiai šiame stulpelyje) atitinka 2005 m. biudžeto skaičius.

Centro duomenys lyginami su skerdyklų kompiuterių *sistemoje esančiais* (=kompiuterių sistemų) duomenimis.

O.3.3. Pertekliniai laiką reiškiantys žodžiai

amžius

Lietuvių kalboje žodis *amžius* greta *metų* yra perteklinis, pvz.:

16 metų *amžiaus* (–16 metų; šešiolikmetis) berniukas

18–49 metų *amžiaus* (–18–49 metų) moterys;

Andrew buvo vos 7 metų *amžiaus* (–septynerių), kai...;

gerinti *vaikų iki 12 metų amžiaus* (– jaunesnių kaip 12 metų vaikų) priežiūrą ir pan.

laikas, laikotarpis

Žodžių *laikas, laikotarpis, tarpsnis* paprastai nereikia pridėti po pasakymo, ir taip reiškiančio laiką ar tarpsnį:

Komisijos narius penkerių metų laikotarpiui (|| penkeriems metams) skiria 25 ES šalių vyriausybės.

Laikotarpis (laiko tarpas, laikas) – tai tam tikra trukmė, todėl netinka rašyti *laikotarpio trukmė, laikotarpis trunka*:

Aid may be granted only where the contractual storage period is between 90 and 180 days.

Parama gali būti skiriama tik jei sandėliavimo pagal sutartį *laikotarpis trunka* (||*laikotarpis yra; laikotarpis* –) nuo 90 iki 180 dienų (|| jei pagal sutartį *sandėliuojama* nuo 90 iki 180 dienų).

Sutarties atsisakymo *laikotarpio trukmę* (|| *laikotarpį*) reikėtų nurodyti aiškiau.

O.3.4. Pertekliniai dydžius reiškiantys žodžiai

dydis, aukštis, skaičius, kiekis

Žodžių *dydis, aukštis, skaičius* paprastai nereikia pridėti po pasakymo, ir taip reiškiančio dydį, aukštį ar skaičių:

...sekretorius be aukštojo išsilavinimo, turintis ne mažesnę kaip trejų metų patirtį, gaus 2341 euro *dydžio* (–2341 EUR) mėnesinį bazinį pradinį atlyginimą.

paraiška susijusi su *labai dideliu dokumentų skaičiumi* (–*labai daug dokumentų*);

ištekėjo *didelis vandens kiekis* (–*daug vandens*);

didelis gyventojų skaičius (–*daug gyventojų*).

O.3.5. Perteklinis prieveiksmis ar priešdėlis

dar tebe-

Prieveiksmis *dar* ir veiksmažodžio priešdėlis *tebe-* reiškia tą patį, todėl jie kartu nevartotini:

...*dar tebesvarstoma* (–*dar svarstoma*; *tebesvarstoma*)

O.3.6. Pertekliniai įvardžiai

savo

Žodžio *savo* nederėtų rašyti, jei ir taip aišku, kad ne kieno nors kito (ypač jei prieš tai pavartotas sangražinis veiksmažodis), arba jei priklausomybė iš viso nepabrėžiama, pvz.:

It was the multicultural and international dimensions that attracted Anne Ropers to the European institutions.

Darbas Europos institucijose Anę Roper sudomino dėl *savo* (– \emptyset) daugiakultūrių ir tarptautinių aspektų.

The group, which was established by the European Council, started its work in December 2008.

Ši grupė, kurią įsteigė Europos Vadovų Taryba, *savo* (– \emptyset) darbą pradėjo 2008 m. gruodžio mėn.

the committee set up by Article 6 of the said Directive should concentrate its work on ...

Pagal tos pačios direktyvos 6 straipsnį įkurtas komitetas *savo darbe* (|| *darbe*; *dirbdamas*) dėmesį turėtų kreipti į tai...

The petitioner complaints in his name and the name of his wife that their pensions (professional and old age ones) are double taxed in Greece.

Peticijos pateikėjas *savo* ir *savo* (|| \emptyset) žmonos vardu skundžiasi, kad jų pensijos (profesinės ir senatvės) Graikijoje yra dvigubai apmokestinamos.

And after so many years here, while I still have a strong link to France, this is now where I most feel at home.'

Po tiek daug čia praleistų metų Briuselis man yra vieta, kur jaučiuosi beveik kaip *savo* namuose (|| beveik *kaip namie*), nors mane vis dar sieja tvirtas ryšys su Prancūzija.

This job enabled him for the first time to live full-time in the home country of his Belgian wife, son and daughter.

Šis darbas leido Fransui pirmą kartą visą laiką gyventi *savo* (|| \emptyset) belgės žmonos, sūnaus ir dukters gimtojoje šalyje.

Įvardis *savo* vengtinas su tas žodžiais, kuriuose ir sangražiniais veiksmažodžiais ir kitais žodžiais

This will make it possible for them not only to establish a livelihood, but also potentially to become entrepreneurs, build up their own businesses and create employment.

Tai sudarys jiems galimybę ne tik įgyti patikimą pragyvenimo šaltinį, bet ir galbūt tapti verslininkais, sukurti *savo nuosavą* (– *savo*; *nuosavą*) verslą ir kurti darbo vietas.

Dar žr. *savo* (*sau*, *save*)

visiems

European Year of Equal Opportunities for All
Europos lygių galimybių *visiems* metai

Įvardinis *visiems* čia nereikalingas (perteklinis).

Taigi rašytina taip: *Europos lygių galimybių metai*.

dėti pastangas siekiant

Dėti pastangas (t. y. *stengtis*) ir *siekti* yra labai panašūs dalykai, tad *dėti pastangas siekiant* būtų tas pat, kas *kalbėti sakant*, *misti valgant* ar *pykti nirstant*, pvz.:

The infrastructure manager, in consultation with the applicant, shall **make every effort** to ensure that any tests take place within three months of the receipt of the applicant's request.

Konsultuodamasis su pareiškėju, infrastruktūros valdytojas **deda visas pastangas siekdamas** (–*visomis išgalėmis siekia*) užtikrinti, kad visi bandymai būtų atlikti per tris mėnesius nuo pareiškėjo prašymo gavimo dienos.

As a Member of the Court, I would **work hard** to fulfil my responsibility to ensure that the Parliament is provided with Court reports of the best and most

Eidamas Audito Rūmų nario pareigas **dėčiau visas pastangas siekdamas** užtikrinti (–*uoliu / sunkiu darbu užtikrinčiau*), kad Parlamentui būtų laiku

timely quality.

However the payer's payment service provider shall make reasonable efforts to recover the funds involved in the payment transaction.

teikiamos kuo kokybiškesnės Audito Rūmų ataskaitos.

Tačiau mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas turi **dėti deramas pastangas siekdamas** (–dėti pakankamai pastangų; deramai stengtis) atgauti mokėjimo operacijos lėšas.

O.4. Veiksmožodinių abstraktų vartojimas

Jei įmanoma, konstrukcijas su veiksmožodiniais abstraktais reikėtų keisti veiksmožodinėmis formomis, pvz.:

Following the definition of the TEN-T as the result of the planning process, the assessment and prioritisation of infrastructure projects

Suplanavus TEN-T struktūrą, reikės **atlikti** infrastruktūros projektų **vertinimą** ir **prioritetų nustatymą** (–**įvertinti** infrastruktūros projektus ir **nustatyti** prioritetus).

Since the main interest in the Baltic stocks of cod, herring, sprat and flatfish is for commercial capture fisheries,

Kadangi **pagrindinis susidomėjimas** Baltijos menkių, silkų, šprotų ir plekšniažuvių ištekliais **yra** komercinės žvejybos **tikslu** (=Kadangi Baltijos menkių, silkų, šprotų ir plekšniažuvių ištekliais **daugiausia domimasi** dėl verslinės žvejybos)

P. Vietovardžių vartojimas ir paieška

Rišliame tekste (ar net tik prielinksninėse konstrukcijose) kitų šalių vietovardžiai vartojami **tradiciniai** (pvz., Paryžius, Varšuva) arba **adaptuoti** (ne tik transkribuoti, bet ir sugramatinti), pvz.:

The region of Zhenjiang is located in the southeast of China and on the southern bank of the Yangtze River. It lies between 31°37'-32°19' north latitude and 118°58'-119°58' east longitude. The region comprises Jurong City, Danyang City, Yangzhong City, Dantu District, Jingkou District, Runzhou District and Zhenjiang Development Zone.

Džendziang (=Džendziango) regionas yra pietrytinėje Kinijos dalyje, pietiniame Jangdzės upės krante. Jo geografinės koordinatės – 31°37'–32°19' šiaurės platumos ir 118°58'–119°58' rytų ilgumos. Į **Džendziang** (=Džendziango) regioną įeina **Jurong** (=Dziurongo) miestas, **Danyang** (=Danjango) miestas, **Yangzhong** (=Jangdžongo) miestas, **Dantu** sritis, **Jingkou** (=Dzingkou) sritis, **Runzhou** (=Žundžou) sritis ir **Džendziango** ekonominės plėtros zona.

Kinijos asmenvardžių ir vietovardžių transkribavimo (adaptavimo) taisyklės pateiktos svetainėje <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.24915> ir www.infolex.lt/lite/ta/26726. Jei adaptuotieji vietovardžiai nežinomi, skliaustuose galima parašyti originalo formas.

Autentiškas formas galima palikti sąrašuose, skliausteliuose, neišverstose literatūros nuorodose ir pan.

Jei vietovardžių dokumente labai daug, o laiko maža, iš bėdos pateisinamas originalo formų vartojimas nurodant intervalą (dujotiekio, elektros linijos ar pan.), pvz.:

linija *Audorf–Hamburg* (geriau **linija Audorf–Hamburgas**)

Vietovardžių paieška

Europos vietovardžių geriausia ieškoti svetainėje www.melc.lt/vietovardziai (arba www.vlkk.lt Pasaulio vietovardžių bazėje).

Daugiau išteklių nurodyta Kalbos komisijos [svetainėje](http://svetaineje.lt).

Neretai atrodo, kad ieškomo vietovardžio *Pasaulio vietovardžių žodyne* nėra. Pirmiausia reikėtų atlikti tokius veiksmus:

1. svetainėje www.melc.lt/vietovardziai spustelti mygtuką „Autentiška forma“ ir tuščiame laukelyje įrašyti (arba susirasti *Žodyno* rodyklėje) **autentišką** (ne anglišką ar prancūzišką) vietovardžio formą ir rasti jo lietuvišką atitikmenį;
2. jei nerandate, reikia paieškoti internete, ar nėra daugiau to pavadinimo **variantų**;
3. paieškoti, ar jo nėra kituose šaltiniuose:
 - 3.1. nuolat atnaujinamame ES institucijų tekstuose pasitaikančių smulkesnių vietovardžių [sąrašė](#) (Vertimo raštu ir tekstų rengimo išteklių [svetainėje](#)).
 - 3.2. [Paryžiaus vietovardžių](#) ir [Londono vietovardžių](#) sąrašuose (LLVS)
4. jei šiuose šaltiniuose ieškomų vietovardžių nėra, tuomet reikėtų adaptuoti patiems ir kreiptis į specialistus.

Pavyzdžiai:

Angliškame tekste **Ispanijos** miesto pavadinimas *Girona*.

→ reikia susirasti variantus katalonų ir ispanų kalbomis: *Girona* ir *Gerona*

(*Vikipedijoje* nurodyti du lietuviški atitikmenys – *Cherona* ir **Žirona**)

→ patikrinti *žodyno* rodyklę; ten tėra isp. *Gerona*

→ liet. atitikmuo **Cherona**

Graikijos vietovardžiai		
angl. <i>Lefkas</i> → gr. Λευκάδα/Lefkada; → gr. Λέυκαζ/Lefkas → liet. Leukadė , Lefkada, Lefkas	angl. <i>Iraklio</i> → <i>Heraklion</i> ar Iraklion → gr. Ηράκλειον → liet. Heraklionas	angl. <i>Achaia</i> → angl. var. <i>Achaea</i> → gr. Αχαΐα, Αχαιία → liet. Achaja

Q. Literatūra ir elektroniniai ištekliai

- Akelaitis G. 2005, [Konstrukcijos su atžvilgiu, požiūriu administracinėje kalboje](#), *Kalbos kultūra*, Nr. 78, 67–78.
- Akelaitis G. 2013, [Dvitaškis – kur jis reikalingas, toleruotinas, neleistinas](#), *Gimtoji kalba*, 2013, Nr. 3, 5–10.
- Bendrijos teisės aktų rengimo bendrasis praktinis vadovas*. Liuksemburgas, 2008.
- Bielinskienė A. 2004, [Dėl jungtuko bei vartosenos dabartinėje lietuvių kalboje](#), *Kalbos kultūra* 77, 119–123.
- Česnulienė V. 2014, [Dėl prielinksnių „anot“ ir „pasak“ vartosenos](#), *Žmogus ir žodis / Didaktinė lingvistika*, 2014, T. 16, Nr. 1, 26–34.
- Dabartinė lietuvių kalbos gramatika*. Red. Vytautas Ambrazas. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 1997.
- Dagienė V., Grigas G., Jevsikova T. 2010: *Programinės įrangos lokalizavimas*. Monografija. Vilnius, Matematikos ir informatikos institutas, 2010 (<http://www.mii.lt/files/lokalizavimas.pdf>).
- DLKŽ: *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*. Vyr. red. S. Keinys. 3-ias elektroninis leid., Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2006 (<http://dz.lki.lt/search>).
- Europos Sąjungos Taryboje parengtų aktų precedentų vadovas*, Briuselis, 2013.
- Institucijų leidinių rengimo vadovas*. Liuksemburgas, 2011 (<http://publications.europa.eu/code/lt/Lt-000100.htm>).
- Kalbos konsultacijos*. Sudarė Asta Kupčinskaitė-Ryklienė. Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla, 2003.
- Kalbos patarimai 1*. Gramatinės formos ir jų vartojimas. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2002.
- Kalbos patarimai 2 (1)*. Sintaksė: linksnių vartojimas. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2003.
- Kalbos patarimai 2 (2)*. Sintaksė: prielinksnių ir polinksnių vartojimas. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2003.
- Kalbos patarimai 2 (3)*. Sintaksė: įvairūs dalykai. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2003.
- Kalbos patarimai 4 (1)*. Leksika: skolinių vartojimas (svetimybės, tarptautiniai žodžiai). Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2005.
- Kalbos patarimai 4 (1a)*. Leksika: skolinių vartojimas. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2013.
- Kanceliarinės kalbos patarimai*. Sud. Pranas Kniūkšta. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, internetinis leidimas, 2007 (<http://lkz.mch.mii.lt/Kanceliarinis>).
- Kniūkšta P. 2005: *Administracinė kalba ir jos vartoseną*. Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla. *Lietuvių kalba informacinėse technologijose* (www.likit.lt).
- Kniūkšta P. 2001: *Kalbos vartoseną ir tvarkybą*. Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.
- Pranas Kniūkšta 2007: *Naujosios skyrybos taisyklės. Ką jos duoda ir ką patiems reikia suvokti*. Kaunas: Šviesa.
- Lietuvių kalbos instituto interneto svetainė (www.lki.lt).
- Lietuvių kalbos komisijos nutarimai 1977–1998*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 1998.
- Lietuvių kalbos rašyba ir skyryba*. Vilnius, 1992.
- Lietuvių kalbos žinynas*. Sudarė Pranas Kniūkšta. Kaunas: Šviesa, 2007.

- Lietuvos Respublikos valstybinė kalba: teisės aktų rinkinys*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 1998.
- Liutkevičienė D. 2009: Valstybių gyventojų pavadinimai ir tautovardžiai, *Kalbos kultūra*, 2009, Nr. 81, 80–101.
- Miliūnaitė R. 2007 (1): Jungtuko *bei* normos – užtemimui prasidedant, *Gimtoji kalba*, 2007, Nr. 10, 3–10.
- Miliūnaitė R. 2007 (2): Jungtuko *bei* normos – užtemimas tęsiasi, *Gimtoji kalba*, 2007, Nr. 11, 11–16.
- Miliūnaitė R. 2007 (3): Teksto spaudimas. – *Lituanistica*, t. 53, Nr. 4 (72), 2007, 63–78 (www.kalbosnamai.lt/images/dokumentai/lit_063_078.pdf).
- Miliūnaitė R. 2011: Vienas prijungiamųjų laiko sakinių su jungtuku *kai* vartosenos atvejis, *Kalbos kultūra*, Nr. 84, 98–114 (www.lki.lt/LKI_LT/images/Periodiniai_leidiniai/Kalbos_kultura/Straipsniai/084/KK_84_098_115_Miliunaite.pdf).
- Miliūnaitė R. 2012: Normų nestabilumo priežastys būvio konstrukcijose su veiksmožodžiu *tapti*. – *Kalbos kultūra* 85, 46–60 (<http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2012~1392577442896/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>).
- Mokomasis anglų–lietuvių kalbų teisės terminų žodynas*. V. Bitinaitė; 2-asis patais. ir papild. leid., Vilnius: Eugrimas, 2002.
- Murinienė L. 2012: Veiksmažodžio *skatinti* vartosenos verstinuose Europos Sąjungos dokumentuose. *Kalbos kultūra*, 2012, Nr. 85, 103–112 (<http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2012~1392577499201/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>).
- Murinienė L., Vladarskienė R. 2014: *Administracinės kalbos aktualijos*. Lietuvių kalbos institutas, Vilnius (<http://administracinekalba.lki.lt>).
- Pasaulio vietovardžiai. Internetinė duomenų bazė*. – Vilnius: MELC, VLKK (<http://pasaulio-vardai.vlkk.lt>).
- Pažūsis L. 2014: *Kalba ir vertimas*. Vilniaus universitetas, 719 p. (prieiga per internetą: http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/ESFproduktai/2014_Monografija_Vertimas_ir_kalba.pdf).
- Pupkis A. 2005: *Kalbos kultūros studijos*. Vilnius: Gimtasis žodis.
- Sližienė N. 2017: *Nuteisti – ką, už ką ir kokia bausme*. *Kalbos kultūra*, Nr. 71, 26–28 (prieiga per internetą: www.bendrinekalba.lt/Straipsniai/71/Sliziene_KK_71_straipnis.pdf).
- Smetona A. 2008: Kas tarp mūsų bendra (<http://web.vu.lt/flf/a.smetona/?p=585>).
- Šukys J. 1998: *Lietuvių kalbos linksniai ir prielinksniai: vartosenos ir normos*. Kaunas: Šviesa.
- KTŽŽ – Kompiuterinis tarptautinių žodžių žodynas INTERLEKSIS. Vilnius: Alma litera, 2008.
- Umbrasas A. 2016: Nuo *nuriebalinimo* iki *nuprasminimo*: teikybė ir vartosenos. *Terminologija*, 2016, Nr. 23, 119–160 (http://lki.lt/wp-content/uploads/2017/06/terminologija_23_maketas2-ilovepdf-compressed.pdf).
- Urnėžiūtė R. 2009: *Atsargiai – šventieji*, *Gimtoji kalba*, 2009, Nr. 9, 3–13.
- Valiukėnas V., Žilinskas P. J. 2006: *Penkiakalbis aiškinamasis metrologijos terminų žodynas*. Vilnius.
- Valstybinės lietuvių kalbos komisijos interneto svetainė (www.vlkk.lt).
- Vasiliauskienė V., Rimkutė E. 2007: *Probleminiai lietuvių kalbos rašybos ir skyrybos aspektai*. Kaunas: Pasaulio lietuvių kultūros, mokslo ir švietimo centras.
- Vietovardžių žodynas*. Prieiga per internetą: <http://www.lkz.mch.mii.lt/>.
- Vilkončius V. 2001: *Vertimas į lietuvių kalbą: trafaretų antplūdis*. Vilnius: Gimtasis žodis.
- Vladarskienė R. 2002: *Tarinio formos greta kelių veiksmių dokumentų kalboje*. *Kalbos kultūra* 75, 84–93.

- Vladarskienė R. 2003: *Dokumentų tekstai*. Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.
- Vladarskienė R. 2004(1): Laikykimės kalbos etiketo rengdami dokumentus. *Biuro administravimas*, Nr. 2, 44–47.
- Vladarskienė R. 2004(2): *Sintaksinių priemonių ypatybės valstybės dokumentų kalboje*. Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.
- Vladarskienė R. Administracinės kalbos ypatumai ir aktualijos. Dokumentų pavadinimų darymo problemos (<http://old.vilnius.lt/newvilniusweb/index.php/101/?itemID=90475>).
- Vladarskienė R. 2004(3). Dėl teisės aktų vertimo. – *Skoliniai ir bendrinė lietuvių kalba*. Straipsnių rinkinys. Sud. Jurgita Girčienė. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Vladarskienė R. 2005: *Dokumentų pavadinimų darymo polinkiai*. *Kalbos kultūra* 78, 79–89.
- Vladarskienė R. 2009: *Dėl ataskaitų pavadinimų sandaros*. *Kalbos kultūra* 82, 41–51.
- Vladarskienė R. 2012: Sudėtinių prijungiamųjų sakinių norminimo ypatumai ir pažymimųjų sakinių vartoseną. *Kalbos kultūra* 85, 31–39.
- Vladarskienė R. 2013: Naujos tarptautinių žodžių reikšmės administracinėje lietuvių kalboje. *Taikomoji kalbotyra* (3). (Prieiga per internetą: <http://taikomojikalbotyra.lt/lt/2013/12/naujos-tarptautiniu-zodziu-reiksmes-administracineje-lietuviu-kalboje>).
- Župerka. K. 1983: *Lietuvių kalbos stilistika*. Vilnius: Mokslas.
- Župerka K. 2001: *Stilistika*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.